IRCICA

RESEARCH CENTRE FOR ISLAMIC HISTORY, ART AND CULTURE

AL QUDS
IN MUHIMME REGISTERS (1700-1719)

MÜHİMME DEFTERLERİNDE (1700-1719)
KUDÜS

3

IRCICA

RESEARCH CENTRE FOR ISLAMIC HISTORY, ART AND CULTURE

AL-QUDS
IN MUHIMME REGISTERS (1700-1719)

MÜHİMME DEFTERLERİNDE (1700-1719)
KUDÜS

3

Edited by
Halit Eren

Prepared by
Murat Uluskan Yüksel Çelik Davut Hut

İstanbul 2018

OIC | Organisation of Islamic Cooperation
IRCICA | Research Centre for Islamic History, Art and Culture

Alemdar Cad. No. 15, Bâbıâlî Girişi
Cağaloğlu Fatih 34110 İstanbul, Türkiye

Tel | +90 212 402 00 00
Fax | +90 212 258 43 65

ircica.org
ircica@ircica.org

AL-QUDS IN MUHIMME REGISTERS: 1700-1719 / MÜHİMME DEFTERLERİNDE KUDÜS (1700-1719)
IRCICA © **2018**

STUDIES ON AL-QUDS AND PALESTINE; NO. 6
ISBN | 978-92-9063-293-1 (set)
978-92-9063-329-7 (v.3)
İSTANBUL 2018

Cataloguing in Publication Data

Al-Quds in muhimme registers: 1700-1719 =Mühimme defterlerinde (1700-1719) Kudüs / edited by Halit Eren; prepared by Murat Uluskan, Yüksel Çelik and Davut Hut; translated by Tahsin Tahaoğlu and Dilek Orbay.- İstanbul: Research Centre for Islamic History, Art and Culture, 2018.
v. (recd. v.3: 357, 13 p.): facsims.; 30 cm.- (Studies on al-Quds and Palestine; no.6)
V.1: 1545-1594 -- V.2: 1601-1699 – V.3: 1700-1719.
Text in Turkish, English and Arabic.
ISBN 978-92-9063-329-7 (v.3)
1. Jerusalem (Palestine)--History--Ottoman period, 1517-1917--Sources. I. Eren, Halit. II. Uluskan, Murat. III. Çelik, Yüksel. IV. Hut, Davut. V. Tahaoğlu, Tahsin. VI. Orbay, Dilek. VII. Series.
956.9442--dos21

Arabic Translation: Tahsin Tahaoğlu
English Translation: Dilek Orbay
Design & index: Selahaddin Uygur
Printing and Binding: Seçil Ofset www.secilofset.com

CONTENTS | İÇİNDEKİLER

CONTENTS | İÇİNDEKİLER 5
PREFACE 7
ÖNSÖZ 11
ABBREVIATIONS | KISALTMALAR 15
EDICTS | HÜKÜMLER 21
INDEX | İNDEKS 241
COPY OF THE ORIGINAL EDICTS | HÜKÜMLERİN GÖRÜNTÜLERİ 251

PREFACE

Hosting the most sacred spaces of the three heavenly religions and known as one of ancient civilizational centers on earth, Al-Quds preserves its importance and spiritual value for Muslims, Jews and Christians alike. Al-Quds is a city true to its name: It is the holy city for three heavenly religions, home of the Prophets and the place where some of the most important events unfolded in the early phases of human history. For Muslims, Al-Quds is the first qibla and location for the ascent (Miraj) of Prophet Muhammad (SAW) to heaven. Al-Quds Al-Shareef, as the Ottomans used to call, is the only city in the world that is accepted as sacred by three holy books. This historical background has made it possible for different nations and civilizations to leave their religious, cultural, and architectural traces in Al-Quds that have been transmitted to the present day.

Al-Quds has been of great political, religious and cultural significance in almost every period of history, and it is this feature which caused great wars and feuds. Al-Quds acquired sacred status during the reigns of Prophet Davud (AS) and Prophet Suleyman (AS) and after the dominion of Babylonians it was ruled by Persians, Alexander the Great, Egyptian Ptolemies, Seleucids and Romans. After Sasanid and Byzantian rules, Al-Quds was conquered by the Muslims in 638 under the command of Caliph Omar (RA). This holy city was ruled by the Umayyads, Abbasids, Tulunids, Ikhshidids, Fatımis, Seljuks, Crusaders, Ayyubis, Mamluks, and finally the Ottomans in the following centuries.

Different religious, ethnic and cultural groups lived side by side in peace in the Ottoman Peace era, also known as Pax Ottomana, in Al-Quds which was conquered by Yavuz Sultan Selim during a military expedition which started in 1516. The Ottomans placed a premium on Al-Quds, the first qiblah and the third holy city of Islam, and constantly contributed to the improvement of public services in the city. Beautifully constructed and made prosperous through the waqfs, Al-Quds under the reign of the Ottomans was abundant with beautiful examples of peaceful co-existence and living-together whose absence we greatly feel today. The most striking example of Ottoman tolerance and reconciliation culture is perhaps the inscription on the Halilurrahman Gate (Jaffa Gate) where the words "Muhammad Rasulullah" in Kalima Al-Tawheed were replaced with

the expression "Ibrahim Khalilullah" in order to emphasize the importance of the city in terms of three heavenly religions. There is no doubt that this sensitivity in emphasizing the common grounds, rather than differences is one of the most thoughtful and positive attitudes that humanity needs most in present day.

We are pleased to present the third volume of the project titled "Jerusalem in Muhimme Registers" which includes Arabic, English and Turkish translations of the verdicts issued by Ottoman Divan (Cabinet) on Al-Quds between 1700 and 1719 to the use of scholarly community. We believe that this scholarly work will make it far easier for the present and future researchers to use the archival records which are contained in a collection comprising hundreds of notebooks.

In this volume the following issues stand out: The public administration of Jerusalem, municipial services and repair of waterways; the security of the city, restoration of fortresses and bulwarks and the elimination of bandit, jobbery or plunder activities in the region; not permitting the collection of money that is not-compliant with the laws and customs under the cover of taxes and fees either from Muslims or Non-Muslims, likewise not tolerating cheating and forgery of documents; observing the recognized privileges and exemptions of the non-Muslim people given by the firmans and charters since the conquest; securing the safety of the pilgrimage route and the pilgrims to and from Hijaz; fulfillment of the duties and responsibilities of the administrative-military personnel in a timely and flawless manner in order to meet the demands of the pilgrims and in this respect other officials in the surrounding provinces should support the Amir of the Pilgrimage and Cerde Chieftainship (light cavalry units providing security for the pilgrims); issues concerning timar, ziamet and mukataa; resolving the problems caused by janissaries, djebedjis, levends, gunners and auxiliary troops protecting Al-Quds and its surroundings; delivery and distribution of Surre to the needy people in Al-Quds; taking steps to eliminate the problems experienced in the administration of waqfs, corruption and manipulations in church waqfs; the restoration of Masjid al-Aqsa, Qubbat al-Sakhra and Maghribi Mosque and demolition of added structures built around the aforementioned structures, procurement of required labor power and the transportation of building materials; the decisions taken by the central administration for the resolution of disagreements among different Christian sects concerning the ownership and use of sacred places; efforts of Catholic and Othodox to convert one another in their own sects, and controversial issues dating back to the times of Salahuddin Ayyubi such as the permits granted for the repair of the sacred places in a proper manner and without the addition of illegal structures to ancient structures such as Kamame Church (Church of the Holy Sepulchre), Aya Yako, Deyrü'l Amud, Deyr-i Halil, Mar Ibrahim, Mar Sava, Mar Yakub and the ancient sanctuaries of Jews; disputes between Muslims and non-Muslims regarding the ownership and

use of certain houses, lands, olive groves and cemeteries; not raising difficulties to the Jews and Christians coming from abroad to visit Jerusalem and avoding any difficulties that are against the law; exiles from and to Al-Quds, administrative-military appointments, promotions and reductions in rank and exchange of offices.

I hope that researchers of Al-Quds will benefit from the third volume of our project on Muhimme Registers. I would like to thank Assoc. Prof. Murat Uluskan, Prof. Davut Hut, Prof. Yuksel Celik for preparing the volume; Tahsin Tahaoğlu and Dilek Orbay for translating the summaries of the verdicts into Arabic and English; Selahaddin Uygur for typography, page-setting and index; and finally Prime Ministry of the Republic of Turkey Ottoman Archives for their assistance for our access to the archival records.

IRCICA will continue pursuing scholarly studies on the holy city of Al-Quds.

Assoc. Prof. Halit Eren
IRCICA Director General

ÖNSÖZ

Dünya tarihinin kadim medeniyet merkezlerinden biri olan ve üç semavi dinin en kutsal mekânlarını bünyesinde barındıran Kudüs; Müslümanlar, Museviler ve Hıristiyanlar açısından kutsiyet ve önemini günümüzde de korumaktadır. Malum olduğu üzere Kudüs, ismiyle müsemma bir şehir olarak, üç semavi dinin mukaddes kenti, peygamberler şehri ve insanlık tarihinin kadim safhalarında en önemli hadiselerin yaşandığı müstesna bir yerdir. Kudüs aynı zamanda Müslümanların ilk kıblesi ve Kuran-ı Kerim'de zikredilen "Mirac" hadisesinin gerçekleştiği mekândır; Osmanlıların verdikleri isimle Kudüs-i Şerif, üç semavi din tarafından mukaddes kabul edilen yegâne şehirdir. Bu zengin tarihi arka plan, zamanla farklı milletlerin ve medeniyetlerin Kudüs ve civarında, bir kısmı günümüze de intikal eden dini, kültürel, ve mimari izler bırakmalarının başlıca nedeni olmuştur.

Kudüs insanlık tarihinin hemen her döneminde siyasi, dini ve kültürel manada büyük önem arz etmiş, bu hususiyeti de farklı milletler arasında büyük savaşları ve hesaplaşmaları da beraberinde getirmiştir. Hz. Davud ve Hz. Süleyman peygamberlerin döneminde kutsiyet kazanan şehir, Babil hâkimiyetinden sonra Persler, Makedonya Kralı İskender, Mısırlı Ptolemeler, Selevkoslar ve Romalıların hâkimiyetine girmiş, Sasani ve Bizans egemenliğinin ardından 638'de Hz. Ömer'in hilafetinde Müslümanlar tarafından fethedilmiştir. Bu kutsal belde müteakip asırlarda Emeviler, Abbasiler, Tulunoğulları, İhşidîler, Fatımîler, Selçuklular, Haçlılar, Eyyübiler, Memlükler ve nihayet Osmanlılar tarafından idare edilmiştir.

1516'da başlatılan sefer sürecinde Yavuz Sultan Selim tarafından fethedilen Kudüs'te "Pax Ottomana" olarak da anılan Osmanlı Barışı devirlerinde farklı dini, etnik ve kültürel gruplar barış içerisinde ve yan yana yaşamışlardır. Osmanlılar İslam'ın ilk kıblesi ve üçüncü kutsal şehri olan Kudüs'e daima özel bir önem atfetmişler ve şehrin imarına her dönemde ciddi katkılarda bulunmuşlardır. Özellikle vakıflar marifetiyle mamur hale getirilen Kudüs'ün Osmanlı asırları, günümüzde en çok ihtiyaç duyulan birlikte yaşama tecrübesinin güzel numuneleriyle doludur. Osmanlı hoşgörüsünün ve uzlaşma kültürünün en çarpıcı örneği belki de Kudüs'te Sultan Süleyman Han'ın inşa ettirdiği Eski Şehrin

duvarlarında bulunan, ayrıca Yafa Kapısı olarak da adlandırılan Halilürrahman Kapısı'nın kitabesindeki ibarelerdir. Bu kapıdan şehre girenlere hitaben, Kelime-i Tevhid'in ardından mutad olan "Muhammedun Resulullah" yerine, şehrin semavi üç din açısından arz ettiği önemi vurgulamak amacıyla 'İbrahim Halilullah' ibarelerine yer verilmiştir. Farklılıklar yerine ortak paydayı öne çıkaran bu hassasiyetin, günümüzde insanlığın en fazla ihtiyaç duyduğu birleştirici zihniyet ve müspet tavırlardan biri olduğunda şüphe yoktur.

İslam İşbirliği Teşkilatı İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA) olarak, Mühimme Defterleri'nde Kudüs konulu proje kapsamında üçüncü cildini neşrettiğimiz bu eserde 1700-1719 yılları arasında sadır olmuş hükümleri Arapça, İngilizce ve Türkçe özetleriyle birlikte ilim âleminin istifadesine sunmaktan memnuniyet duyuyoruz. Neşre hazırlanan bu eserin, Kudüs'le ilgili konularda çalışan veya istikbalde çalışacak olan araştırmacılara yüzlerce defterden oluşan bir külliyatta yer alan kayıtları kullanmada büyük kolaylık sağlayacağı kanaatindeyiz.

Yayımlanan bu ciltte; Kudüs'ün idaresi, beledi hizmetler, suyollarının güvenliği ve tamiri; kentin ve çevresinin güvenliği, kale ve istihkâmlarının onarımı, bölgedeki eşkıyalık, karaborsacılık, yağma, talan vb. faaliyetlerin bertaraf edilmesi; Müslüman ve gayrimüslim halktan vergi, harç vb. adlar altında kanunlara ve teamüllere aykırı tahsilata, keza kalpazanlık ve evrakta sahteciliğe müsaade edilmemesi, gayrimüslim halka fetihten beri ferman ve beratlarla tanınmış imtiyaz ve muafiyetlere riayet edilmesi, hac yolunun güvenliği ve hacıların Hicaz'a gidiş ve dönüşlerinde emniyetlerinin sağlanması, zahire ve diğer ihtiyaçlarının karşılanması hususunda mülkî-askerî erkânın görev ve sorumluluklarını zamanında ve kusursuz bir biçimde ifa etmeleri, bu hususta çevre eyaletlerde görev yapan diğer görevlilerin hac emiri ve cerde başbuğuna destek vermeleri; tımar, zeamet ve mukataa meseleleri, Kudüs ve çevresinin muhafazasında görev yapan yeniçeri, cebeci, levend, topçu ve yamakların neden olduğu sorunlar ve bunların halli, Surre'nin güvenli bir şekilde Kudüs'e ulaştırılarak ihtiyaç sahiplerine dağıtılması; vakıfların idaresinde yaşanan suiistimaller, idarecilerin karıştığı yolsuzluklar ve bunların bertaraf edilmesine yönelik tedbirler; kilise vakıflarında yapılan suiistimaller, Sahratullah, Mescid-i Aksa, Megaribe Camii vb. yerlerin tamiri bu bölgelerde bir şekilde inşa edilen muhdes yapıların yıktırılması, gereken nitelikli işgücü ve yapı malzemelerinin temini ve intikali; kutsal mekânların aidiyeti ve kullanımı hususunda farklı mezheplere mensup Hristiyan gruplar arasındaki anlaşmazlıklar, sürtüşmeler ve çatışmalar, merkezin bu tür sorunların çözümüne yönelik olarak aldığı kararlar; Katolik ve Ortodoks Hıristiyanların yekdiğerini kendi mezheplerine dâhil etme çabaları ve yaşanan sıkıntılar, başlangıcı Selahaddin Eyyubi devrine dek uzanan münazaalı meselelerden Kamame Kilisesi, Aya Yako, Deyrü'l-Amud, Deyr-i

Halil, Mar İbrahim, Mar Sava, Mar Yakub, Yahudilerin kadim mabetleri vb. kutsal mekânların aslına uygun bir biçimde ve muhdes yapılar ilave edilmemek kaydıyla tamiratı için verilen izinler, bazı haneler, araziler, zeytinlikler, mezarlıklar vb. yerlere dair Müslümanlar ve gayrimüslimler arasında mülkiyet ve tasarruf konusunda yaşanan anlaşmazlıklar, Kudüs'e ziyaret maksadıyla dışardan giden Musevi ve Hristiyanlara kolaylık gösterilmesi ve kanunlara aykırı bir takım zorlukların çıkarılmaması, Kudüs'ten harice, hariçten Kudüs'e sürgünler, mülki-askeri tayin, tevcih, tevkil ve becayişler vb. konular öne çıkmaktadır.

Bu vesileyle üçüncü cildin ilim alemine, Kudüs konusunda çalışan yerli ve yabancı tüm araştırmacılara faydalı olmasını temenni ederken, söz konusu eseri neşre hazırlayan Doç. Dr. Murat Uluskan, Prof. Dr. Davut Hut ve Prof. Dr. Yüksel Çelik'e hüküm özetlerini Arapça tercüme eden Dr. Tahsin Tahaoğlu ile İngilizceye tercüme eden Sayın Dilek Orbay'a, eserin dizgi-mizanpaj ve indeksini hazırlayan Selahaddin Uygur'a ve son olarak arşiv kayıtlarının temini hususunda yardımlarını esirgemeyen Başbakanlık Osmanlı Arşivi yetkililerine şükranlarımı sunuyorum.

IRCICA bundan sonra da mukaddes şehir Kudüs ve Kudüs araştırmaları ile ilgili çalışmalarını devam ettirecektir.

Doç. Dr. Halit Eren
IRCICA Genel Direktörü

ABBREVIATIONS | KISALTMALAR

A.DVNS.MHM.d	Dîvân-ı hümâyun Defterleri Kataloğu Mühimme Defterleri *The Catalogue of Divân-ı Hümâyun Books, Muhimme Records*
A.DVNS.MSR.MHM.d	Dîvân-ı hümâyun Defterleri Kataloğu Mühimme-i Mısır Defterleri *The Catalogue of Divân-ı Hümâyun Books, Egypt Muhimme Records*
B	Receb
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi | *Prime Ministry Ottoman Archive*
C	Cemâziyelâhir
Ca	Cemâziyelevvel
d.	Defter | *Record*
h.	Hüküm | *Decision*
L	Şevvâl
M	Muharrem
N	Ramazân
Nr.	Numara | *Number*
R	Rebî'ülâhir
Ra	Rebî'ülevvel
S	Safer
s.	Sayfa
p.	Page
Ş	Şa'bân
vr.	Varak | *Document*
Z	Zilhicce
Za	Zilka'de

PROVISIONS IN MUHIMME RECORDS RELATED WITH AL QUDS (1700-1719)

PRIME MINISTRY OTTOMAN ARCHIVE (BOA)
CATALOGUE OF DİVÂN-I HÜMÂYÛN BOOKS MUHİMME RECORDS (A.DVNS.MHM.d)

Nr.	Date Hijri	Date Gregorian	Nr of Pages	Nr of Decisions	Decision Entries
111	1110-1113	1698-1701	744	20	**p/h.** 253/893, 297/1045, 299/1052, 313/1102, 362/1232, 402/1382, 443/1516, 476/1630, 477/1633, 479/1638, 496/1700, 508/1761-1762-1763, 524/1823, 581/2045, 581/2050, 615/258, 628/2218, 655/2330
112	1113-1114	1701-1702	442	11	**p/h.** 75/241, 108/349, 118/379, 134/440, 148/521, 189/675, 204/714, 265/943, 368/1318, 448/1640, 452/1651
113	1113-1115	1701-1703	46	1	**p/h.** 12/50
114	1114-1115	1702-1703	252	10	**p/h.** 1/1, 8/23, 79/360, 116/497, 117/501, 140/578, 170/723, 192-193/835, 199/860, 250/1086
114/1	1115-1117	1703-1706	765	21	**p/h.** 36-37/230, 110-111/600, 191/947, 227/1091, 237-238/1138, 255/1225, 279/1335, 303/1420, 393/1804, 444/2043, 481/2197, 508/2265, 553/2472, 583/2603, 601/2682, 644/2875, 656/2932, 665/2971, 707/3175, 717/3213, 740/3306
115	1118-1120	1706-1708	716	31	**p/h.** 21/67, 77/307, 92/376, 101/419, 102/420, 106-108/433, 137/563, 149/617, 161/666-667, 163/681, 181/749, 228-229/1006, 237/1040, 315/1353, 321/1381, 360/1592, 375-376/1648, 389/1700, 395/1720, 435/1903, 469/2050, 470/2051-2052, 475/2086, 484/2135, 497-498/2200, 522/2305, 539/2380, 550/2442, 707/3030
116	1120-1123	1708-1711	355	13	**p/h.** 1-2/1, 28/103, 55/223, 119/489, 198/838, 200/845, 219/926, 224/947, 238/999, 272/1138, 294/1215, 311/1282, 336/1396
117	1122-1125	1710-1713	281	6	**p/h.** 64/264, 75/319, 99/434, 104/453, 132/577, 146/642
118	1123-1124	1711-1712	516	4	**p/h.** 37/150, 86/402, 260/1099, 397/1621
119	1123-1125	1711-1713	476	6	**p/h.** 83/428, 207-208/864, 267-268/1102, 269/1106, 305/1253, 463/1971
120	1125-1126	1713-1714	288	10	**p/h.** 132/506, 161/651, 164/663, 169/677, 170/682, 208/810, 236/888, 248-249/935, 264/975, 277/1006

Nr.	Date Hijri	Date Gregorian	Nr of Pages	Nr of Decisions	Decision Entries
121	1125-1126	1713-1714	393	7	**p/h.** 161/624, 179/704, 331/1311, 333/1320, 335/1322, 345/1359, 374/1464
122	1126	1714	176	6	**p/h.** 113/326, 161/478, 168/501, 171/515, 174/523, 175/524
124	1128-1130	1715-1717	109	6	**p/h.** 4/15, 30/94-95, 65/235, 72/257, 95/343
125	1128-1129	1128-1129	211	1	**p/h.** 18/70
126	1129-1130	1716-1717	294	2	**p/h.** 130/513, 157/626
127	1130-1131	1717-1718	390	4	**p/h.** 10/41, 156-157/652, 284/1254, 354/1574
129	1131-1133	1718-1720	385	10	**p/h.** 7/35, 18/80, 46/176, 55-56/201, 79/285, 96/353, 114/428, 145/550, 146/551, 156-157/583
Total Number of Decisions found				**169**	

THE CATALOGUE OF DİVÂN-I HÜMÂYÛN BOOKS
EGYPT MÜHİMME RECORDS (A.DVNS.MSR.MHM.d)

Nr.	Date Hijri	Date Gregorian	Nr of Pages	Nr of Decisions	Decision Entries
2	1129	1717	127	5	**p/h.** 30/119, 38/148, 68/288, 71/298, 74/309
3	1131-1139	1718-1726	300	2	**p/h.** 12/17-18, 19-20/45
Total Number of Decisions found				**7**	

Total Number of Decisions: 176

MÜHİMME DEFTERLERİNDE KAYITLI KUDÜS İLE İLGİLİ HÜKÜMLER (1700-1719)

BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ (BOA) DÎVÂN-I HÜMÂYÛN DEFTERLERİ KATALOĞU'NDA KAYITLI MÜHİMME DEFTERLERİ (A.DVNS.MHM.d)

Nr.	Hicrî Tarihi	Milâdî Tarihi	Sayfa Sayısı	Tespit Edilen Hüküm Sayısı	Sayfa ve Hüküm Numaraları
111	1110-1113	1698-1701	744	20	s/h. 253/893, 297/1045, 299/1052, 313/1102, 362/1232, 402/1382, 443/1516, 476/1630, 477/1633, 479/1638, 496/1700, 508/1761-1762-1763, 524/1823, 581/2045, 581/2050, 615/258, 628/2218, 655/2330
112	1113-1114	1701-1702	442	11	s/h. 75/241, 108/349, 118/379, 134/440, 148/521, 189/675, 204/714, 265/943, 368/1318, 448/1640, 452/1651
113	1113-1115	1701-1703	46	1	s/h. 12/50
114	1114-1115	1702-1703	252	10	s/h. 1/1, 8/23, 79/360, 116/497, 117/501, 140/578, 170/723, 192-193/835, 199/860, 250/1086
114/1	1115-1117	1703-1706	765	21	s/h. 36-37/230, 110-111/600, 191/947, 227/1091, 237-238/1138, 255/1225, 279/1335, 303/1420, 393/1804, 444/2043, 481/2197, 508/2265, 553/2472, 583/2603, 601/2682, 644/2875, 656/2932, 665/2971, 707/3175, 717/3213, 740/3306
115	1118-1120	1706-1708	716	31	s/h. 21/67, 77/307, 92/376, 101/419, 102/420, 106-108/433, 137/563, 149/617, 161/666-667, 163/681, 181/749, 228-229/1006, 237/1040, 315/1353, 321/1381, 360/1592, 375-376/1648, 389/1700, 395/1720, 435/1903, 469/2050, 470/2051-2052, 475/2086, 484/2135, 497-498/2200, 522/2305, 539/2380, 550/2442, 707/3030
116	1120-1123	1708-1711	355	13	s/h. 1-2/1, 28/103, 55/223, 119/489, 198/838, 200/845, 219/926, 224/947, 238/999, 272/1138, 294/1215, 311/1282, 336/1396
117	1122-1125	1710-1713	281	6	s/h. 64/264, 75/319, 99/434, 104/453, 132/577, 146/642

Nr.	Hicrî Tarihi	Milâdî Tarihi	Sayfa Sayısı	Tespit Edilen Hüküm Sayısı	Sayfa ve Hüküm Numaraları
118	1123-1124	1711-1712	516	4	s/h. 37/150, 86/402, 260/1099, 397/1621
119	1123-1125	1711-1713	476	6	s/h. 83/428, 207-208/864, 267-268/1102, 269/1106, 305/1253, 463/1971
120	1125-1126	1713-1714	288	10	s/h. 132/506, 161/651, 164/663, 169/677, 170/682, 208/810, 236/888, 248-249/935, 264/975, 277/1006
121	1125-1126	1713-1714	393	7	s/h. 161/624, 179/704, 331/1311, 333/1320, 335/1322, 345/1359, 374/1464
122	1126	1714	176	6	s/h. 113/326, 161/478, 168/501, 171/515, 174/523, 175/524
124	1128-1130	1715-1717	109	6	s/h. 4/15, 30/94-95, 65/235, 72/257, 95/343
125	1128-1129	1128-1129	211	1	s/h. 18/70
126	1129-1130	1716-1717	294	2	s/h. 130/513, 157/626
127	1130-1131	1717-1718	390	4	s/h. 10/41, 156-157/652, 284/1254, 354/1574
129	1131-1133	1718-1720	385	10	s/h. 7/35, 18/80, 46/176, 55-56/201, 79/285, 96/353, 114/428, 145/550, 146/551, 156-157/583
Toplam Hüküm Sayısı				169	

DÎVÂN-I HÜMÂYÛN DEFTERLERİ KATALOĞU'NDA KAYITLI MÜHİMME-İ MISIR DEFTERLERİ (A.DVNS.MSR.MHM.d)

Nr.	Hicrî Tarihi	Milâdî Tarihi	Sayfa Sayısı	Tespit Edilen Hüküm Sayısı	Sayfa ve Hüküm Numaraları
2	1129	1717	127	5	s/h. 30/119, 38/148, 68/288, 71/298, 74/309
3	1131-1139	1718-1726	300	2	s/h. 12/17-18, 19-20/45
Toplam Hüküm Sayısı				7	

Toplam Hüküm Sayısı: 176

EDICTS
HÜKÜMLER

BOA, A.DVNS.MHM.d. 111, s.253, h.893

Müslüman hacıların emniyetinin sağlanması, gidiş ve dönüşleri esnasında vaktinde karşılanıp uğurlanması ve Kudüs civarındaki eşkıyalık faaliyetlerinin engellenerek halkın refahının temini devletin en önem verdiği hususlar olduğundan, Kudüs sancakbeyinin Şam valisinin talimatları doğrultusunda hareket etmesi ve maiyetiyle birlikte görevini kusursuz yerine getirmesi.

نظرا لكون تأمين سلامة الحجاج المسلمين واستقبالهم وتوديعهم عند الذهاب والإياب في موعده المحدد والقيام بمنع فعاليات قطاع الطرق بجوار القدس لتأمين رفاه الأهالي يُعدّ من أهم المواضيع التي تهتم بها الدولة، فيلزم أن يقوم أمير سنجق (سنجق بك) القدس بتنفيذ أوامر والي الشام والقيام بوظيفته مع رجاله بدون أيّ نقص.

Ensuring the safety of the Muslim pilgrims, meeting them on time for their arrival and departure, preventing the activities of the bandits around Al Quds and ensuring the public's welfare are the state's issues of highest importance: For this reason, Al Quds Sancakbeyi (governor of a Sanjak) will act in line with the instructions of the Governor of Damascus and perform his duties impeccably in collaboration with his subordinates.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İvaz *dâme ikbâlühû*ya hüküm ki:

Her fecc-i amîkden tavâf-ı Beytullâhi'l-Harâm ve ziyâret-i Ravza-i Mutahhara-i Hazret-i Seyyidü'l-enâm *aleyhi efdalü's-salâti ve ekmelü's-selâm* içün şedd-i zâmile-i azîmet iden huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın kemâl-i itmînân ve emn ü emân ile iyâb ü zihâblarında teşyî' u istikbâli ve eşkıyâ-yı urbânın âsâr-ı mazârlarının livâ-i mezbûr etrâfından def' u ref'i ve taraf u mesâlikin te'mîni ve ahâlîsinin terfîh ü tatmîni ile takayyüd ü ihtimâm a'zam-ı mehâmm-ı Devlet-i aliyyemden olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; livâ-i mezbûr avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemden şurût-ı mezkûre ile ihsânım olmuşidi. Ol tarafların kâffe-i umûru Şâm vâlîsi olan vezîrim Hasan Paşa'nın uhde-i ihtimâmına tefvîz ü havâle olunmağla, yarar u tüvânâ ve güzîde vü müstevfî âdemlerinle kapun tekmîl ve vezîr-i müşârun-ileyh tarafından habere müterakkıb olup bu sene-i mübârekede senin dahi huccâc-ı Müslimînin teşyî' u istikbâli hidmetinde bulunman muktezî olup ve tarafından haber vardıkda sözünü sem'-i kabûl ile ısgâ ve aslâ tevakkuf ve tebessül eylemeyüp inşâ'allâhü te'âlâ mükemmel ü müstevfî kapun halkı ile huccâc-ı zevi'l-ibtihâcı tarîk-i Şâmî'de kemâl-i mertebe hıfz u hırâset iderek vakt ü zamânıyla teşyî' u istikbâlleri hidmetinde ve eşkıyâ-yı urbânın âsâr-ı mazârlarının ol havâlîden def' u ref'inde ve taraf u mesâlikin te'mîn ve sükkân-ı vilâyet ve ebnâ'-i sebîlin terfîh ü tatmîninde ve sâ'ir kalîl ü kesîr iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i savâb-dîdi üzre bezl-i vüs' u

kudret eyleyüp emrine muhâlif vaz' u hareket ile hidemât-ı aliyyemde tehâvün ü taksîr ve tesâmuh u tekâsülden ve re'âyâ vü berâyâ ve sâ'irlerine zulm ü ta'addîden begâyet ihtirâz eyleyüp fermânım olan hidemât-ı aliyyemin küllîsinden iktizâsına göre bezl-i tâb ü tüvân eylemen bâbında yazılmışdır.

Fî evâsıtı N sene 1111 **(2-11 Mart 1700)**

d.111, s.297 h.1045

Müslüman hacıların emniyet içerisinde ziyaretlerini ifa edebilmeleri için karşılama ve uğurlamanın vaktinde yapılması, devlet açısından son derece önemli olan bu hizmetin ifası için Kudüs sancakbeyinin maiyetiyle gerekli güvenlik önlemlerini alması ve Müzeyrib'de bulunan Şam valisinin talimatları doğrultusunda hareket ederek vazifesini kusursuz yerine getirmesi.

لأجل زيارة الحجاج المسلمين ضمن اطار الأمن يجب أن يتحقق استقبالهم وتوديعهم في الوقت المحدد، ولأجل أداء هذه الخدمة التي تُعدّ من أهم واجبات الدولة ينبغي على أمير سنجق (سنجق بك) القدس ومعيته اتخاذ التدابير الأمنية اللازمة وتنفيذ أوامر والي الشام المتواجد في مزيريب بشكل تام.

In order that Muslim pilgrims can safely conduct their visits, their arrivals and departures should be carried out on time; Al Quds Sancakbeyi together with his subordinates will take the necessary safety measures for this service, which is considered highly important by the state, and perform his duties impeccably in line with the instructions of the Governor of Damascus in Müzeyrib.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İvaz Paşa'ya hüküm ki:

İşbu sene-i mübârekede tavâf-ı Beytullâhi'l-Harâm ve ziyâret-i Ravza-i Mutahhara-i Seyyidü'l-enâm *aleyhi efdalü's-salâti ve's-selâm* içün aksâ ve edânîden zâmilesiz azîmet olan huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın emn ü selâmet ile zihâb ü iyâbları husûsunda levâzim-i teşyî' u istikbâllerinin kemâ-yenbağî itmâm ü ikmâli lâzim-i Saltanat-ı seniyyemden olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; mükemmel ü müretteb kapun halkı ve kavî tedârik ile sen dahi müşâya'at ü istikbâl hidmetinde emr-i şerîfimle me'mûr olmuş idin. Hâliyâ huccâcın istikbâli emrinde ziyâdesiyle ihtimâm ü ihtiyât iktizâ itmekle Şâm vâlîsi vezîrim Hasan Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* mükemmel ü müretteb kapusı halkı ve Şâm eyâletinin zü'amâ ve erbâb-ı tîmârı ve alaybeğileri ve yerlükulu ile bi'n-nefs kalkup Müzeyrib'e değin vardıkda, kendüsi anda oturup istikbâle me'mûr olanları vaktiyle mahalline tesyîr ve hüsn-i tedbîr ile huccâcın emn ü selâmet ile iyâb ü kufûllerine ihtimâm-ı tâmm eylemek üzre emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağla, sen dahi iki yüz âdemden noksânıyla gitmemek

üzre kapun halkını güzîde vü tüvânâ iki yüz nefere tekmîl ve Kudüs-i Şerîf sancağı alaybeğisi dahi umûmen livâ-i mezbûrun zü'amâ ve erbâb-ı tîmârıyla ancak bu sene istikbâl hidmetinde me'mûr olup emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağla, anları dahi yanına istishâb ve vakt ü mahalliyle varup vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i savâb-dîdi ile huccâcın istikbâlleri hidmetinde bulunmak üzre me'mûr olmuşsundur. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde fermânım olduğu üzre güzîde vü tüvânâ âdemlerinden kapun halkını tamâmen iki yüz nefere tekmîl ve Kudüs-i Şerîf'in alaybeği ve zü'amâ ve erbâb-ı tîmârını dahi yanına istishâb idüp kavî tedârik ile vakt ü mahalliyle Müzeyrib'de vezîr-i müşârun-ileyhe mülâkî oldukdan sonra re'y-i savâb-dîdi ile hareket ve bürke-i mu'azzamaya değin huccâc-ı Müslimînin istikbâlllerinde ve emn ü selâmet ile iyâb ü kufûllerinde bezl-i kudret eyleyesin. Huccâcın istikbâlleri husûsunda bu sene ziyâdesiyle ihtimâm iktizâ itmekle, sâ'ir senelerden ziyâde kavî tedârik ile gidilmek lâzimdir. Sen dahi ana göre basîret ü intibâh üzre hareket ve müsellah iki yüz nefer âdemin ve Kudüs-i Şerîf'in zü'amâ ve erbâb-ı tîmârın dahi bir hoşca silâh ü bisât ve zâd ü zâmileleriyle i'dâd idüp senden me'mûl olduğu vech üzre hidmetde bulunmağa bezl-i tâb ü tüvân eylemen bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuşdur.

Fî evâhiri Za sene 1111 **(10-19 Mayıs 1700)**

d.111, s.299, h.1052

Saltanatın prestiji açısından son derece önemli olan hacıların karşılanması hususunda gerekli tedbirlerin alınması, Kudüs alaybeyinin maiyeti ve Kudüs sancakbeyi ile birlikte Müzeyrib'de bulunan Şam valisinin yanına gitmesi ve talimatları doğrultusunda görevini eksiksiz bir biçimde yerine getirmesi.

نظرا لكون أخذ التدابير الضرورية بخصوص استقبال الحجاج مهم جدا من حيث هيبة الدولة، ينبغي على معية آمر فوج القدس أن يذهب مع أمير سنجق (سنجق بك) القدس الى جانب والي الشام المتواجد في مزيريب وأن يقوم بوظيفته بشكل كامل حسب أوامر والي الشام.

Meeting the pilgrims, which is considered to be highly important for the prestige of the sultanate, the necessary measures should be taken; the military commander of Al Quds and his subordinates and Al Quds Sancakbeyi will go to the Governor of Damascus in Müzeyrib and perform their duties impeccably in line with the instructions of the Governor.

Kudüs-i Şerîf sancağı alaybeğisine hüküm ki:

İşbu sene-i mübârekede tavâf-ı Beytullâhi'l-Harâm ve ziyâret-i Ravza-i Mutahhara-i Hazret-i Seyyidü'l-enâm *aleyhi efdalü's-salâti ve's-selâm* içün zâmile-bend-i azîmet olan huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın istikbâlleri emrinde ziyâdesiyle ihtimâm ü ihtiyât lâzime-i Saltanat-ı seniyyemden olmağla, Şâm vâlîsi vezîrim Hasan Paşa mükemmel ü müretteb kapusı halkı ve Şâm eyâletinin

umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmâr ve alaybeğileri ve yerlükulu ile bi'n-nefs kalkup Müzeyrib'e değin vardıkda, kendüsi anda oturup istikbâle me'mûr olanları vaktiyle mahalline tesyîr ve hüsn-i tedbîr ile huccâcın emn ü selâmet ile iyâb ü kufûllerine ihtimâm eylemek üzre emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olup Kudüs-i Şerîf sancağı mutasarrıfı İvaz Paşa dahi me'mûr olmağla, sen ki mîr-alay-ı merkūmsun; sen dahi Kudüs-i Şerîf sancağının umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmârıyla ancak bu sene istikbâl hidmetine me'mûr olmuşsundur. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzre livâ-i mezbûrun umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmârı silâh u bisât ve zâd ü zâmile ile bir hoşca i'dâd ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile vakt ü zamânıyla varup Müzeyrib'de vezîr-i müşârun-ileyh ile mülâkî ve re'y-i savâb-dîdi ile bürke-i mu'azzamaya değin huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri hidmetinde bezl-i tâb ü tüvân eyleyüp tehâvün ü taksîrden begâyet ihtirâz eylemen bâbında yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene [1]111 **(10-19 Mayıs 1700)**

d.111, s.313, h.1102

Müslüman hacıların ziyaretlerini güvenli bir biçimde yapabilmeleri için kafilelerin vaktinde karşılanıp uğurlanması, devlet açısından son derece önemli olan bu hizmetin ifası için Kudüs sancakbeyinin maiyetiyle gerekli güvenlik önlemlerini alması ve Müzeyrib'de bulunan Şam valisinin yanına giderek talimatları doğrultusunda vazifesini kusursuz bir biçimde yapması.

لأجل تأمين سلامة الحجاج المسلمين خلال زيارتهم يجب استقبال وتوديع القوافل في موعدها المحدد، وبنا أنّ ايفاء هذه الخدمة مهمة جدا للدولة، فعلى أمير سنجق (سنجق بك) القدس ورجاله أخذ التدابير الضرورية والذهاب الى جانب والي الشام المتواجد في مزيريب وأداء وظائفهم بدون أيّ نقص حسب أوامر الوالي.

In order that Muslim pilgrims can safely conduct their visits, their arrivals and departures should be on time; performing this service is considered highly important by the state and Al Quds Sancakbeyi together with his subordinates will take the necessary safety measures and go to the Governor of Damascus in Müzeyrib and perform his duties impeccably in line with the instructions of the Governor.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf İvaz *dâme ikbâlühû*ya hüküm ki:

İşbu sene-i mübârekede tavâf-ı Beytullâhi'l-Harâm ve ziyâret-i Ravza-i Mutahhara-i Seyyidü'l-enâm *aleyhi efdalü's-salâti ve's-selâm* içün aksâ ve edânîden zâmile-bend-i azîmet olan huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın emn ü selâmet ile zihâb ü iyâbları husûslarında levâzim-i teşyî' u istikbâllerinin kemâ-yenbağî itmâm ü ikbâli lâzime-i zimmet-i Saltanat-ı seniyyemden olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; mükemmel ü müretteb kapun halkı ve kavî tedârik ile

sen dahi müşâya'at ü istikbâl hidmetine emr-i şerîfimle me'mûr olmuşidin. Hâlâ huccâcın istikbâli emrinde ziyâdesiyle ihtimâm ü ihtiyât iktizâ itmekle, Şâm vâlîsi vezîrim Hasan Paşa mükemmel ü müretteb kapusı halkı ve Şâm'ın yerlü kullarıyla kalkup Müzeyrib'e değin vardıkda, kendüsi anda oturup istikbâle me'mûr olanları vaktiyle mahalline tesyîr ve hüsn-i tedbîr ile huccâcın emn ü selâmet ile iyâb ü kufûllerinde ihtimâm-ı tâmm eylemek üzre emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağla, sen dahi iki yüz nefer güzîde vü tüvânâ kapun halkıyla bu sene huccâc-ı Müslimînin bürke-i mu'azzamaya değin istikbâli hidmetine me'mûr olmuşsundur. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde fermânım olduğu üzre güzîde vü tüvânâ âdemlerinden kapun halkını tamâmen iki yüz nefere tekmîl ve kavî tedârik ile vakt ü mahalliyle Müzeyrib'de vezîr-i müşârun-ileyhe mülâkî oldukdan sonra re'y-i savâb-dîdi ile hareket ve bürke-i mu'azzamaya değin huccâc-ı Müslimînin istikbâllerinde ve emn ü selâmet ile iyâb ü kufûllerinde bezl-i kudret eyleyesin. Huccâcın istikbâlleri husûsunda bu sene ziyâdesiyle ihtimâm iktizâ itmekle, sâ'ir senelerden ziyâde kavî tedârik ile gidilmek lâzimdir. Sen dahi ana göre basîret ü intibâh üzre hareket ve müsellah iki yüz nefer âdemin ile vakt ü zamânıyla istikbâl hidmetinde bulunmağa bezl-i tâb ü tüvân eyleyüp tehâvün ü taksîrden begâyet ihtirâz eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1111 **(30 Mayıs-8 Haziran 1700)**

d.111, s.362, h.1232

Sahratullah, Mescid-i Aksâ ve Megâribe Camii'nin tamire muhtaç kısımlarının Kudüs sancakbeyi ve kadısı başkanlığındaki bir heyet tarafından incelenerek tahmini maliyetinin çıkartıldığı, ancak gerekli inşaat malzemesinin türü ve adedi ayrıntılı olarak belirtilmediği tespit edildiğinden, sevk edilen görevli marifetiyle söz konusu onarım maliyetinin tekrar hesaplanıp merkeze bildirilmesi.

حول فحص الأجزاء التي يحتاج الى اصلاح من صخرة الله (قبة الصخرة) والمسجد الأقصى وجامع المغاربة من قبل لجنة برئاسة أمير سنجق (سنجق بك) القدس وقاضي القدس واعطاء التكلفة التقديرية، ولكن تبين انه لم يتمّ تثبيت نوعية وعدد المواد البنائية اللازمة بشكل مفصل، بناءا عليه قامت الدولة بإيفاد موظف لغرض تثبيت تكلفة اعمال الإصلاح مجددا وإعلامها لمركز الحكومة.

It was found that the sections of Sahratullah, Mescid-i Aksâ and Megâribe Mosque that needed repairs were inspected by a committee headed by Al Quds Sancakbeyi and the Qadı of Al-Quds; an estimate of the cost had been made; however, as the type and quantity of the required construction material was not indicated in detail, the functionary sent over will calculate the cost of the repairs once again and inform the headquarters.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İvaz Paşa'ya ve Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Kıble-i ûlâ ve Harem-i sâlis Mescid-i Aksâ'da Sahra-i Mübâreke'nin kubbesinin cihet-i garbîsi tamâmen ve cihet-i kıble ve şimâlîsinin dahi kâşîleri ba'zan ve kezâlik ebvâb-ı Sahra-i Müşerrefe üzerine dâ'ir kubbenin dahi kusâresi imtidâd-ı edvâr ve tafattur-ı sülûc ü emtâr ile mütesâkıt ve kubbe üzerinde olan kurşunun ba'zı yerleri ve Mescid-i Aksâ kubbesi ve mâ-havlînin kurşunlarının ağlebi telef olup ve kurşun altında olan ahşâbı pûşîde olmağla, ta'mîre ve buk'a-i mübâreke-i beyzâda vâkı' Câmi'-i Megâribe dahi kassâra ve termîme muhtâc olup ve vakfın ta'mîre müsâ'adesi olmamağla, siz ki mûmâ-ileyhimâsız; nâzır-ı vakf ve mi'mârbaşı ile ve mi'mârlardan ve ulemâ vü sulehâ ve meşâyih ü etkıyâdan cem'-i kesîr ile mevâzı'-ı müteberrike-i mezkûrenin üzerine varup müşâhede vü mu'âyene olundukda; "Sahra-i Müşerrefe'nin lâzim gelen ta'mîriyçün dört bin ve Mescid-i Aksâ ile Câmi'-i Megâribe'nin iktizâ iden termîmi içün dahi beş bin cem'an dokuz bin guruş ile ancak olur" diyü tahmîn-i sahîh ile tahmîn ve keşf ü hüccet ve Kudüs-i Şerîf'de sâkin ulemâ vü sulehâ ve meşâyih ü etkıyâ ve müderrisîn ü sâdât ve e'imme vü hutebâ dahi vech-i meşrûh üzre mahzar idüp lâkin iktizâ iden mühimmât ü levâzim envâ' u ecnâs ve mikdâr ü a'dâdıyla keşf ü tahrîr olunmamağla, imdi; emr-i şerîfim vusûlünde kaç kantâr kurşun iktizâ ider ve kereste dahi ne mikdâr lâzimdir ve ne çapdadır, envâ' ve a'dâdıyla ve kâşî dahi kezâlik ne mikdâr kifâyet ider. Numûnesiyle ve bi'l-cümle iktizâ iden eşyânın ale'l-infirâd ve ecnâs ve a'dâdı ve her birinin takvîm olunan kıymetleriyle ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle tekrâr keşf ü tahrîr olundukdan sonra Der-i Devlet-medârıma arz u i'lâm eylemeniz bâbında diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1112 **(18-27 Temmuz 1700)**

d.111, s.402, h.1382

Kudüs'te Rum rahiblere mahsus Mar İbrahim Manastırı'nın ikametgâh olarak kullanılan odaları ve avlu etrafındaki tamire muhtaç duvarlarının tamiratının tamamlandığı, merkezden izin alınarak gerçekleştirilen bu tamirat için idarecilerin çeşitli gerekçelerle rahiblerden hukuka aykırı keyfî ücretler talep etmelerine izin verilmemesi.

حول اصلاح الغرف التي تستخدم كسكن وترميم الجدران التي تحيط بالفناء في دير مار ابراهيم الخاص للرهبان الروم في القدس. وقد تحققت هذه الإصلاحات بموافقة المركز فعليه يجب منع الإداريين من طلب رسوم منافية للقانون من الرهبان.

Repairs of the rooms used as living quarters by the Greek priests in the Mar İbrahim Monstery in Al Quds and the walls around the courtyard were completed. The repairs were made with the permission obtained from the headquarters; the

administrators should not be allowed to request illegal arbitrary payments from the priests for various reasons concerning the repairs.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Rûm patriki ve Rûm ruhbân tâ'ifesi gelüp; "Kudüs-i Şerîf dâhilinde hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnla mu'anven evâmir-i şerîfe ile zabt u tasarruflarında olan Mar İbrâhim dimekle ma'rûf manastırların kadîmî sâkin oldukları odaların ve havlîsinin etrâfında olan dîvârlarının ba'zısı mürûr-ı eyyâm ile harâb ve ba'zısı dahi harâba müşrif olup ta'mîre muhtâc olmağla, ma'rifet-i şer'le keşfolunup cânib-i şer'den virilen hüccet-i şer'iyye mûcebince kadîmî sâkin oldukları odaların ve dîvârların ta'mîr ve ba'zı sârıklar yol bulup eşyâların sirka eyledikleri mahallin dîvârları dahi binâ eylediklerinden sonra yüz on bir senesinde tekrâr keşfolundukda; eyledikleri ta'mîr mukaddemâ yedlerine virilen hüccet-i şer'iyyeye mutâbık ve mesâğ-ı şer'î üzre olduğu cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virildüğin" bildirüp, hücec-i şer'iyye mûcebince amel olunup ehl-i örf taraflarından mücerred celb-i mâl içün "yoklama" ve "keşf ü teftîş" nâmıyla ve sâ'ir bahâne ile rencîde vü remîde itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden, hilâf-ı şer' rencîde olunmamaları içün fermân sâdır olmuşdur.

[Fî] evâ'ili şehr-i Ra sene 1112 **(16-25 Ağustos 1700)**

d.111, s.443, h.1516

Kudüs'teki gayrimüslim halk fetihten beri tekâlif-i şakka denilen vergilerden muaf iken sancak idarecilerinin son zamanlarda bu muafiyeti tanımadığı, Kudüs eski sancakbeyi İvaz Paşa'nın da farklı isimler ve gerekçelerle kendilerinden zorla akçe ve eşya talep ettiği ve vermeyenlerin manastırlarını basıp hapsettiği bildirildiğinden, hukuka ve merkezin talimatlarına aykırı bu tür uygulamaların mutlak surette ortadan kaldırılması.

في الوقت الذي تمّ فيه اعفاء الأهالي غير المسلمين في القدس منذ الفتح من الضرائب المسماة بالتكاليف الشاقة، لم يعترف موظفوا السنجق بهذا الإعفاء في السنوات الأخيرة، حيث قام الأمير السابق لسنجق القدس عيواض باشا بطلب الآقجة والبضاعة منهم قسرا بمختلف الأسماء والحجج وبمداهمة أديرتهم وبسجنهم في حالة امتناعهم عن دفع هذه الضرائب. فيجب القضاء بصورة مطلقة على هذه التطبيقات المنافية للقانون ولأوامر المركز.

The non-Muslim population in Al Quds had been exempt from the tekâlif-i şakka taxes (unjustified extraordinary taxes) since the conquest; it is observed that lately the Sanjak administrators repudiate this ruling. It was reported that even the former Al Quds Sancakbeyi Ivaz Paşa had demanded akçe or goods from them by force under different names and for different reasons. The monasteries of those that did not pay were raided and the members jailed. Such illegal practices which are against

the instructions of the headquarters should absolutely and immediately be prevented.

Kudüs-i Şerîf mollâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Rûm patriki ve Rûm ruhbân tâ'ifesi ile Kudüs-i Şerîf'in dâhilinde olan ehl-i zimmet re'âyâ fukarâsı Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Feth-i hakānîden berü cümle tekâlîf-i şâkkadan mu'âf olmak üzre selâtîn-i mâzıyeden yedlerine ahid-nâme ve hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfe virilüp hukkâm dahi amel ve bir dürlü tekâlîf-i şâkka nâmıyla rencîde olunmayup cümle fukarâ âsûde-hâl üzre geçinür iken birkaç seneden berü Kudüs-i Şerîf sancağı gâh vüzerâya ve gâh mîr-i mîrâna virilmekle, temessükâtlarına amel etmeyüp 'tekâlîf-i şâkka' nâmıyla ve sâ'ir bahâne ile nice bid'atlar ihdâs ve zulmen akçe ve eşyâların almalarıyla, birkaç def'a men' içün hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfe virildiğinden gayrı, hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu'anven emr-i şerîfim dahi virilüp men' olunmuşiken yine Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olanlar amel etmeyüp ahz ü habs ve defa'âtle zulmen ve cebren kendüleri ve kethüdâları ve mütesellimleri ve sâ'ir tevâbi'i yedlerinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfede mastûr olandan ziyâde akçe ve eşyâların almalarıyla nice deyne mübtelâ ve hâlleri diger-gûn olup ekseri perâkende vü perîşân olmalarına bâ'is olmalarıyla, tekrâr bin yüz on senesinde minvâl-i meşrûh üzre mü'ekked emr-i şerîfim virilüp men' olunmuşiken mukaddemâ Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İvaz Paşa rızâlarıyla virdiklerine kanâ'at etmeyüp hatt-ı hümâyûna muhâlif 'karz' nâmıyla ve sâ'ir bahâne ile akçe taleb ve cebren alup virmediklerinde levendât gönderüp manastırların basdırup ve kendülerin ahz ü habs ve sıkça sıkça 'Akçe ve çuka ve sâ'ir eşyâ virin' diyü cebr ve zulm ü ta'addî eylediklerin" bildirüp, yedlerinde hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile mu'anven evâmir-i şerîfe mûcebince amel olunup hatt-ı hümâyûnda mastûr olan rızâlarıyla virdiklerinden mâ'adâ, hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûna muhâlif "karz" nâmıyla ve "bid'at" nâmıyla ve sâ'ir bahâne ile akçeleri alınmayup ve mücerred ol bahâne ile manastırların basdırmayup ve hilâf-ı şer'-i şerîf ahz ü habs olunmayup vech-i meşrûh üzre olan zulm ü ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, Dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz olan ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; vech-i meşrûh üzre emr-i şerîfim virildiği mastûr u mukayyed bulunmağın, vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrim olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrim ve mukaddemâ hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu'anven virilen fermân-ı celîlü'l-kadrim mûcebince amel dahi eyyâm-ı sa'âdetimde mesfûrlara ve sâ'irlerden bir ferde ta'addî olunduğuna rızâ-yı şerîfim olmayup cümle fukarâ âsûde-hâl ve müreffehü'l-bâl olmaları murâd-ı hümâyûnumdur. Yedlerinde hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla

mu'anven olan evâmir-i şerîfemde mastûr olduğu üzre rızâlarıyla virdiklerinden sonra hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnuma muhâlif "karz" nâmıyla ve "bid'at" ve sâ'ir "tekâlîf-i şâkka" nâmıyla bir akçe ve bir habbelerin almayalar ve basdırmayasın ve mücerred virmedikleriyçün levendât gönderüp manastırların basdırmayup ve hilâf-ı şer' kendülerin ahz ü habs itdirmeyüp ve sıkça ve sıkça bi-gayrı hakk "Akçe ve çuka ve sâ'ir eşyâ virin" diyü cebr etmeyeler ve itdirmeyüp vech-i meşrûh üzre olan ta'addîlerin şer'le men' u def' eyleyesin. Şöyle ki; bundan sonra dahi vech-i meşrûh üzre "karz" nâmıyla ve sâ'ir "tekâlîf-i şâkka" nâmıyla bi-gayrı hakk akçe ve eşyâları alınduğı mesmû'-ı hümâyûnum olur ise mes'ûl ü mu'âteb olurlar. Ana göre tenbîh ü te'kîd eyleyüp min-ba'd şer'-i şerîfe ve mukaddemâ hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu'anven virilen emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin, şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyûnumu sicillâta kayd ve yedlerinde ibkā idüp alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Tahrîren [fî] evâ'ili Ca sene [1]112 **(14-23 Ekim 1700)**

d.111, s.479, h.1638

Müslüman hacılara saldıran Şam, Gazze ve Havran civarındaki bedevi eşkıyaya zahire ve para yardımında bulunan bölge halkına Şam valisi, Kudüs sancakbeyi ve mollası tarafından gerekli uyarıların yapılması.

أوامر من المركز الى كلّ من والي الشام وأمير سنجق (سنجق بك) القدس ومُلاّ القدس للقيام بتحذير أهالي المنطقة الذين يقومون بالدعم المالي وتقديم المؤن الى قطاع الطرق البدويين الذين يهاجمون على الحجاج المسلمين بجوار الشام وغزة وحوران.

The Governor of Damascus, Al Quds Sancakbeyi and their mullahs will give the necessary warning to the population in the region, who aid the badawi bandits around Damascus, Gazza, and Havran that attack the Muslim pilgrims, by supplying provisions and money.

Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı Vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki:

Vecedân ve Belî ve Aneze ve Benî Sahr ve Şeddâdân urbânı ihtiyâr-ı tarîk-i halâl ile bu sene huccâc-ı Müslimîne îsâl-i mazarrat ve ibâhe-i dimâ' ve emvâlleriyle fesâd ü şekāvete cesâret idüp ve eşkıyâ-yı mezkûrenin ekseri Şâm ve Gazze ve Havran etrâfında olup ve ol etrâf u enhânın ahâlîsi eşkıyâ-yı mezkûreye zahîre ve para virüp ta'addîlerine bâ'is oldukları i'lâm olunup bu misillü eşkıyâya zehâ'ir ve para virildüğine kat'â rızâ-yı hümâyûnum olmayup men' u def'i mühimm ü muktezî olmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; vech-i meşrûh üzre huccâc-ı Müslimîne îsâl-i mazarrata cesâret iden eşkıyâ-yı mezkûreye Şâm ve Gazze ve Havran ve sâ'ir ol etrâf u havâlîden min-ba'd zahîre ve para virilmeyüp ve sâ'ir vücûh-ı intifâ'at dahi bir nesne ile intifâ' itdirilmemek üzre ol diyâr (...) ahâlîsine

muhkem tenbîh ü te'kîd ve bu vechile eşkıyâ-yı mezkûreye zarûret ü muzâyaka virmeğe kemâl-i mertebe takayyüd ü ihtimâm eylemen bâbında diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili B sene [1]112 **(12-21 Aralık 1700)**

Bir sûreti Kudüs paşasına ve monlâsına

...

d.111, s.476, h.1630

Kudüs'te valilerin ihmalleri ve bedevi eşkıyasının saldırıları nedeniyle düzenin bozulmuş olmasının, Şam üzerinden gidecek hacıların emniyetini sağlama ve ihtiyacını karşılamada öncelikli sorumluluğu bulunan devleti geçmiş yıllara nazaran daha fazla önlem almaya ittiği; bu bağlamda Adana valisi olup Kudüs sancağı da uhdesinde bulunan Mehmed Paşa'nın tam teçhizatlı birlikleriyle süratle Kudüs'e varması, Gazze sancakbeyi ile birlikte hacıları karşılama işi için gereken hazırlıkları yapması ve eşkıyaya karşı gerekli tedbirleri alarak bölgede güvenliği sağlaması.

لقد أدى اهمال الولاة وهجمات قطاع الطرق البدويين الى خرق النظام في القدس، مما جعل الدولة التي لها المسئولية الاولى في تأمين سلامة ومتطلبات الحجاج المسافرين عبر الشام الى اتخاذ التدابير الأمنية اللازمة بشكل أكبر نسبة الى السنوات الماضية، وفي هذا السياق وصل محمّد باشا والي اضنة والذي يدخل سنجق القدس في عهدته الى القدس بسرعة فائقة مع وحداته المجهزة بصورة كاملة، حيث قام بالتعاون مع أمير سنجق (سنجق بك) غزة بالإعدادات اللازمة لاستقبال الحجاج وبتأمين الأمن في المنطقة وذلك باتخاذ التدابير الضرورية ضد قطاع الطرق.

The disorder due to the neglect of the governors in Al Quds as well as the attacks of the badawi bandits forced the state, which has the chief responsibility of meeting the needs of the pilgrims and ensuring their safety, to take further measures compared to previous years. In this respect, Mehmed Paşa, the governor of Adana together with the Al Quds Sanjak under his command, will arrive in Al Quds with his fully equipped units and make the necessary preparation for meeting the pilgrims and take the necessary measures against the bandits, thus ensure security in the region.

Kudüs-i Şerîf sancağı ilhâkıyla Adana beğlerbeğisi Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf sancağı bir mu'teber sancak ve ma'mûr [u] âbâdân iken biraz eyyâmdan berü vâlî olanların tehâvün ü taksîrleri ve urbân eşkıyâsının tecâvüzleri ve bu misillü ba'zı avârız hasebiyle esbâb-ı nizâmı münhall ve vücûh-ı intizâmı muhtell olup bâ-husûs işbu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gidecek huccâcın tevfîr-i asker ve tekmîl-i mühimmât-ı sefer ile sinîn-i sâlifeden ziyâde istîfâ-yı mühimmâtı akdem-i mehâmm-ı Devlet-i aliyyemden olmağla, sen gayretkeş ve kâr-güzâr ve sadâkatkâr ve hamiyyet-şi'âr olup senden hidemât-ı mevfûre me'mûl olmağla, inşâ'allâhü te'âlâ mükemmel kapun ile

huccâc-ı Müslimînin müşâya'at ü istikbâlinde ve hıfz u hırâsetlerinde kemâ-yenbağî hidmetde bulunup ve Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve ol havâlîde zuhûr iden eşkıyâ-yı urbânı dâ'imâ imtisâl ile gûş-mâl idüp def'-i mazârr-ı eşrâr ile ahâlî-i bilâdı tervîh ü tatmîn ve turuk u mesâliki te'mîn ve memleketi ma'mûr u âbâdân eylemekdir. Bezl-i tâb ü tüvân eylemen şartıyla Adana eyâleti üzerinde kalup tarafından mütesellimin zabteylemek üzre avâtıf-ı seniyye-i Pâdişâhânemden Kudüs-i Şerîf sancağı dahi sana inâyet ü ihsânım olmuşdur. İmdi; emr-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ'ım vusûlünde kemâl-i teyakkuz u intibâh ile me'mûr olduğun itmâm-ı mehâmmını kıyâm ve Adana'da yerine mütesellim nasb ve kendin rızâ-yı hümâyûnuma muvâfık edâ-yı hidmete medâr olacak keyfiyyet ile hareket ve ol tarafdan gayret idüp kādir olduğun kadar pâk-cerd atlu ile kalkup serî'an ve âcilen Kudüs-i Şerîf'e varup Gazze sancağı dahi sâbıkā cebecibaşı olup ber-vech-i arpalık Alâiye sancağı mutasarrıfı Mustafa *dâme ikbâlühû*ya tevcîh olunmağla, inşâ'allâhü te'âlâ Kudüs-i Şerîf'e vusûlünde huccâcı müşâya'at ü istikbâl ahvâlinde istikmâl-i mühimmâtına şimdiden mübâşeret ve mevsim-i hacc gelince ol tarafda boş durmayup Kudüs-i Şerîf ile Gazze hem-civâr olup ol taraflarda olan eşkıyâ-yı urbânın tedbîr ü tedmîrinde ve âsâr-ı mazârlarından ol havâlînin tanzîf ü tathîrinde senin re'yin üzre harekete Gazze sancağı mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh dahi me'mûr olup emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağla, anınla dahi dâ'imâ haberleşüp ittifâk u ittihâd ile eşkıyâ-yı urbânın kat'-ı urûk-ı mefsedetlerine ve umûr-ı bilâdiyenin nizâm u intizâmına ziyâdesiyle ihtimâm ve mevsim-i hacc irişdikde me'mûr olduğun üzre teşyî' u istikbâle güzîde ve müsellah ve müntehab ü müretteb âdemlerinle gidüp Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı vezîrim Hasan Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû*nun re'y-i savâb-dîdi üzre hidemât-ı meşkûre vücûda getürmeğe bezl-i kudret eyleyesin. Senden kemâl-i gayret ü hamiyyet ile hidmet me'mûl olduğundan Adana eyâletine ber-vech-i ilhâk Kudüs-i Şerîf sancağı dahi sana inâyet ü ihsânım olup tekmîl-i mühimmât ve edâ-yı hidemâtda fütûra bâ'is olacak bir nesne virilmemişdir. Göreyim seni; nice hidmet idüp ve ne vechile gayret ü hamiyyet izhâr idersin. Bu sene eger hıfz u hırâsetde huccâcın ve eger ol tarafdan fesâd ü şekāvete cesâret iden eşkıyâ-yı urbânın tedbîr ü tedmîrlerinde kemâl-i mertebe ihtimâm iktizâ idüp hâmıyla sıdk-ı derûn ile hidmet vakitleri ve gayret günleridir. Mesâ'î-i cemîleyi neyl-i murâda vesîle bilüp ana göre her husûsda ziyâde basîret ü dikkat ve gice vü gündüz bezl-i kudret idüp müsteclib-i avâtıf-ı pâdişâhânem olur hidemât-ı pesendîde vücûda getürmeğe ikdâm ü ihtimâm eyleyesin, hidmetin zâyi' olmaz. Ana göre bezl-i vüs' u kudret eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâsıtı B sene [1]112 **(22-31 Aralık 1700)**

d.111, s.477, h.1633

Kudüs'te düzenin bozulmuş olması, Şam üzerinden gidecek hacıların emniyetini sağlama ve ihtiyaçlarını karşılama konusunu geçmiş yıllara nazaran daha önemli kıldığından; bu görevi ifa etmek üzere maiyetiyle süratle Kudüs'e varması emrolunan Adana valisi ve Kudüs sancakbeyi Mehmed Paşa'nın, öncelikle Rakka valisi ile işbirliği yaparak bölgedeki eşkıyalık faaliyetlerine son vermesi.

لقد أدى خرق النظام في القدس الى وجوب تأمين سلامة الحجاج المسافرين عبر الشام وسدّ متطلباتهم بشكل أوسع نظرا للسنوات الماضية؛ فصدر الأمر العالي الى والي أضنة للسير الى القدس بصورة سريعة، ويفضل أن يقوم أمير سنجق (سنجق بك) القدس محمّد باشا بالتعاون مع والي الرقة للقضاء على فعاليات قطاع الطرق في المنطقة.

The disorder in Al Quds emphasized the subject of securing the safety of the pilgrims traveling via Damascus and meeting their needs as compared to previous years, thus Mehmed Paşa, the Governor of Adana and Al Quds Sancakbeyi, is ordered to proceed to Al Quds as soon as possible and end the banditry in the region by cooperating with the Governor of Rakka.

Kudüs-i Şerîf sancağı ilhâkıyla Adana beğlerbeğisi olan Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf sancağının esbâb-ı nizâmı muhtell olup ve bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gidecek huccâcın istîfâ-yı mühimmâtlarında sinîn-i sâbıkadan ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, sen Adana'da yerine mütesellim nasb ve kendin Kudüs-i Şerîf'e varup mevsim-i hacc gelince Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve ol havâlîlerde zuhûr iden eşkıyâ-yı urbânın def'-i mazârr ve tertîb-i esbâb-ı dimârlarından bezl-i iktidâr idüp mevsim-i hacc irişdikde gayret idüp huccâcın müşâya'at ü istikbâline kādir olduğun kadar pâk-cerd atlu ile gidüp Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı vezîrim Hasan Paşa'nın re'y-i savâb-dîdi ile hareket ve edâ-yı hidmet eylemek üzre sana emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olup, lâkin Rakka ve ol havâlîde birkaç seneden berü şekâvetde musırr ve bilâd ü ibâda mazarr olup bekā-yı hayâtı mütenebbi'-i envâ' fesâd olan Hüseyin el-Abbâs'ın ve hevâsına tâbi' olan eşkıyânın redî-i arzdan izâle-i vücûdlarıyla bilâd ü ibâdı te'mîn ü tatmîn içün bundan akdem hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum sâdır olmağla, bu husûs Rakka vâlîsi vezîrim Hasan Paşa'nın uhde-i kifâyetine havâle ve sen dahi vezîr-i müşârun-ileyh ile ma'an me'mûr olmuşidin; eşkıyâ-yı mezkûrenin elbette i'dâm-ı vücûd-ı bed-nihâdlarıyla âsâr-ı fesâdlarının ol havâlîden izâlesi aksâ-yı murâd-ı hümâyûnum olmağla, inşâ'allâhü te'âlâ eşkıyâ-yı mezkûrenin kahr u tedmîrleri ahvâli bertaraf oluncaya değin bu emr-i lâzimü'l-ihtimâmı bıragup gitmeyüp mukaddemâ me'mûr olduğun üzre Rakka vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh ile ma'an hidmetde bulunup bi-avnihî te'âlâ itmâm-ı hidmetden

sonra serî'an ve âcilen Kudüs-i Şerîf'e varup fermânım olduğu üzre ol taraflarda lâzime-i zimmetin olan hidemât-ı aliyyemin edâ vü istîfâsında cidd-i tâmm ile ikdâm ü ihtimâm eylemen bâbında yazılmışdır.

Fî evâsıtı B sene [1]112 **(22-31 Aralık 1700)**

d.111, s.496, h.1700

Şam üzerinden gidecek hacıları karşılamakla ve hac mevsiminde Kudüs ve Gazze civarında ortaya çıkan eşkıyalık faaliyetlerini engellemekle görevlendirilen Adana valisi ve Kudüs sancakbeyi Mehmed Paşa'nın; Rakka valisiyle birlikte bölgede asayişi temin ettiklerinin anlaşıldığı, bu durumda Mehmed Paşa'nın vakit kaybetmeden derhal görev yeri olan Kudüs'e hareket etmesi.

تبين أن والي الشام وأمير سنجق (سنجق بك) القدس محمّد باشا اللذين كُلّفا باستقبال الحجاج المسافرين عبر الشام وبالقضاء على فعاليات قطاع الطرق التي بدأت بجوار غزة في موسم الحج؛ قد حققا تأمين الأمن في المنطقة وذلك بالتعاون مع والي الرقة، وفي هذه الحالة يجب على محمّد باشا أن يتحرك بسرعة نحو محل وظيفته القدس.

It has been noted that Mehmed Paşa, the Governor of Adana and Al Quds Sancakbeyi and the Governor of Rakka, who were charged with the duty of meeting the pilgrims coming via Damascus and preventing the banditry around Al Quds and Gazza have together secured public order in the region. Therefore, Mehmed Paşa is to return to his duty station in Al Quds at once.

Kudüs-i Şerîf ilhâkıyla Adana beğlerbeğisi Mehmed *dâme ikbâlühû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; me'mûr olduğun kadar pâk-cerd atlu ile bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gidecek huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın müşâya'at ü istikbâlinde ve mevsim-i hacc gelince Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve ol havâlîde zuhûr iden eşkıyâ-yı urbânın def'-i mazârr ve tertîb-i esbâb-ı dimârlarında bezl-i iktidâr eylemek üzre me'mûr olup, ancak Hüseyin el-Abbâs hevâsına tâbi' eşkıyâ-yı hıyânet-istînâs ile düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Rakka vâlîsi vezîrim Hasan Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû*nun üzerine gelüp mukātele vukū'undan sonra bi-avnihî te'âlâ münhezimen firâr eylediği i'lâm olundukda, eşkıyâ-yı merkūmenin kahr u tedmîrleri ahvâli bertaraf olunca vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i savâb-dîdi üzre hidmetde bulunman fermânım olmuşidi. Lâkin şakî-i mezbûr hevâsına tâbi' eşkıyâ ile çöle firâr idüp ve mevsim-i hacc karîb olup mukaddemâ ve hâlâ me'mûr olduğun üzre senin bir gün evvel Kudüs-i Şerîf'e varup lâzime-i zimmetin olan hidemât-ı aliyyeye müteheyyî olman ehemm-i mehâmmın olmağla, imdi; emr-i şerîfim vusûlünde her ne mahalde bulunur isen aslâ tevakkuf u ârâm etmeyüp kalkup ıcâleten Kudüs-i Şerîf'e varup mukaddemâ ve hâlâ me'mûr olduğun üzre mevsim-i hacc gelince Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve ol havâlîlerde zuhûr iden eşkıyâ-yı urbânın

def'-i mekâ'id ü mazârlarında ve vakt ü evânında huccâc-ı Müslimînin müşâya'at ü istikbâllerinde Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı vezîrim Hasan Paşa'nın re'y-i savâb-dîdi üzre bezl-i vüs' u kudret eyleyüp tehâvün ü taksîrden begâyet ihtirâz eylemen bâbında yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ş sene [1]112 **(21-30 Ocak 1701)**

d.111, s.508, h.1761

Kudüs eski sancakbeyi İvaz Paşa'nın, Mescid-i Aksâ dâhilinde ikamet ettiği sarayın altına bazı odalar ve tuvaletler inşa ettirdiği, sefere gitmeyen yeniçerilerin müştemilatı barınak haline getirip türlü sıkıntılara neden oldukları bildirildiğinden, muhdes bu yapıların yıktırılması ve içinde ve çevresinde ikamet edenlerin bölgeden uzaklaştırılmaları.

تبين بأن الأمير السابق لسنجق القدس عيواض باشا قد بنى بعض الغرف والمراحيض تحت القصر الذي يقيم فيه داخل حدود المسجد الأقصى، وأن الإنكشاريين الذين لم يشاركوا في الحملات قاموا بتحويل المشتملات الى مأوى؛ مما أدى الى مضايقات مختلفة، فيجب هدم هذه الأبنية المحدثة وابعاد المقيمين فيها من المنطقة.

It has been reported that the former Al Quds Sancakbeyi Ivaz Paşa built some rooms and toilets under the palace he is residing in, which is within the Mescid-i Aksâ; apparently some janissaries, who are off-duty, are using the annex as a shelter and causing disturbance. These structures are to be demolished and those living in or around them to be moved away from the region .

Kudüs-i Şerîf mollâsına hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; Südde-i sa'âdetime mektûb ve Kudüs-i Şerîf'de sâkin ulemâ vü sulehâ ve e'imme vü hutebâ ve meşâyih ü a'yân mahzar gönderüp; "Bundan akdem Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İvaz Paşa, Mescid-i Aksâ dâhilinde livâ-i mezbûr mutasarrıfları oturageldikleri saray altında hücerât ve kenîf ihdâs ve sefer-i hümâyûnumdan münkatı' ba'zı yeniçerilik iddi'âsında olanları hücerât-ı merkūmede îvâ vü iskân itmekle, dâhil-i Mescid-i Aksâ'da şürb-i hamr ve envâ' fısk u fücûr îkā' u i'lânına bâ'is ü bâdî olmağla, muhdes olan hücerât ve kenîf ref' u hedm olunmak" bâbında istid'â-yı inâyet olunmağın, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; vech-i meşrûh üzre muhdes olan hücerât ve kenîf hedm ü ref' ve mezbûrlar ol buk'a-i müteberrikede ikāmetden men' u def' olunmaları bâbında yazılmışdır.

Fî evâsıtı N sene [1]112 **(19-28 Şubat 1701)**

d.111, s.508, h.1762

Kudüs sancakbeylerinin, göreve başladıktan sonra sergiledikleri adil ve iyi idare ile halkın teveccühünü kazanmaya özen gösterdikleri, bundan istifadeyle ahalinin ne denli memnun olduğunu gösteren arzuhalleri alıp merkeze gönderdikten sonra tavırlarını değiştirip bir takım usulsüzlüklere tevessül ettikleri bildirildiğinden; sancakbeylerinin halktan zorla kendilerinden ne denli memnun olduklarına dair arzuhaller taleb etmemeleri ve bunları merkeze göndermelerinin önüne geçilmesi.

تبين بأن أمراء سنجق القدس يهتمون عقب مباشرتهم الوظيفة بكسب ودّ الأهالي، ويستغلون ذلك بإرسال عرائض الأهالي التي تفيد ممنونيتهم الى المركز، ومن ثم يقومون بتغيير سياستهم تجاه الأهالي بحيث يتوسلون الى القيام ببعض الأعمال المنافية للقانون؛ وفي الوقت نفسه يطلبون منهم كتابة عرائض تفيد رضاهم لإرسالها الى المركز؛ فيجب الوقوف ضد هذه التصرفات السيئة ومنعها.

Al Quds sancakbeys were careful in gaining the public's favor by exhibiting a just and exemplary administration after taking office. Taking advantage of this fact, they collected public petitions that expressed the public's satisfaction of the administration, and forwarded them to the headquarters. However, after sending the petitions, it was noticed that their behavior changed and they were involved in irregularities. Sancakbeys are to be prevented in forcing the public to give them favorable petitions to be sent to the headquarters.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; Südde-i sa'âdetime mektûb ve Kudüs-i Şerîf'de sâkin ulemâ vü sâdât ve e'imme vü hutebâ ve meşâyih ü a'yân mahzar gönderüp; "Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olanlar ibtidâ geldiklerinde re'âyâ vü berâyâya cevr ü i'tisâfdan mücânebet ve neşr-i insâf ü adâlet ile kulûblerin celb itmeleriyle hüsn-i hâllerini müş'ir ahâlî-i vilâyetden mahzar alup Âsitâne-i sa'âdetime irsâl eyledikden sonra zulm ü ta'addî ve envâ' müsveddât icrâsına şurû' itmeleriyle, min-ba'd ulemâ vü sulehâ ve meşâyih ü sâdât ve sâ'ir ahâlî-i belde-i mezbûre livâ-i mezbûr mutasarrıflarının hüsn-i hâlini müş'ir arz u mahzar mutâlebesiyle rencîde olunmamaları" bâbında istid'â-yı inâyet olunmağın, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; mâdâm ki keyfiyyet-i hâllerini tefahhus içün emr-i şerîfim sâdır oldukca livâ-i mezbûr mutasarrıflarının tarafından hüsn-i hâllerin mübeyyin arz u mahzar mutâlebesiyle ahâlî-i vilâyetin dahl ü rencîde olunmamaları bâbında yazılmışdır.

Fî evâsıtı N sene [1]112 **(19-28 Şubat 1701)**

d.111, s.508, h.1763

Kudüs sancakbeyleri ve mütesellimlerinin esnaftan aldıkları şeylerin bedelini ödemekte türlü zorluklar çıkardıkları bildirildiğinden; esnafın idarecilerden alacağının aylık taksitler halinde tahsil edilmesi, borçluların öteleme ve eksik ödeme tekliflerinin kesinlikle kabul edilmemesi.

تبين قيام أمراء ومتسلّموا القدس بإيجاد عراقيل في دفع بدل البضائع التي اشتروها من التجار؛ فعلى التجار أن لا يوافقوا قطعا بقبض ما يطلبونه من الإداريين على شكل أقساط شهرية، أو الإقتراحات التي تنص على تأجيل القروض ودفعها بشكل ناقص.

It is reported that Al Quds sancakbeys and their deputies are withholding payments for the goods they buy from the shopkeepers; it is advised that the debts to the shopkeepers be collected from the administrators in monthly installments; the debtors' proposals for the postponement or incomplete payment should definitely not be accepted.

Kudüs-i Şerîf mollâsına hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; Südde-i sa'âdetime mektûb ve Kudüs-i Şerîf'de sâkin ulemâ vü sulehâ ve e'imme vü hutebâ ve sâdât ü meşâyih ü a'yân mahzar gönderüp; Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olanlar ve mütesellimleri esnâfdan aldıkları eşyânın kıymetlerin tamâmen virmeyüp te'hîr ve ba'dehû hukūk-ı ibâd ziyâde oldukca nice dürlü cevr ü ta'addî vü tecâvüz ve rub' kıymetden akar teklîf idüp ziyâde gadr u ta'addî itmeleriyle, ol bâbda hükm-i hümâyûnum istid'â olunmağın, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileysin; livâ-i mezbûre mutasarrıfları ve mütesellimlerine ehl-i hirfet aldıkları eşyânın kıymetlerin ashâb-ı hukūka mâh-be-mâh tamâmen edâ itdirilüp te'hîr ve noksân teklîfi ile dahl ü rencîde olunma[ma]ları bâbında yazılmışdır.

Fî evâsıtı N [1]112 **(19-28 Şubat 1701)**

d.111, s.524, h.1823

Kudüs'te Katolik rahiblere mahsus Deyrü'l-Amûd Manastırı'nın mesken olarak kullanılan odalarının tamire muhtaç bölümleri merkezin izni dahilinde onarılmış olduğundan; idarecilerin çeşitli isimler altında ve bir takım bahanelerle rahiblerden hukuka aykırı keyfi ücretler talep etmelerine izin verilmemesi.

لكون ترميم الأجزاء المحتاجة للإصلاح من الغرف التي تستخدم كمسكن في دير العمود بالقدس والخاص بالرهبان الكاثوليك بموافقة المركز؛ يجب عدم السماح للإداريين بطلب أجور تعسفيةمن الرهبان تحت أسماء وحجج مختلفة ومنافية للقانون.

The rooms in Deyrü'l-Amûd Monastry of the Catholic priests in Al Quds, which are used as living quarters have been repaired with the permission of the headquarters.

The administrators should not be permitted to request arbitrary illegal payments from the priests under various names and pretexts.

Kudüs-i Şerîf mollâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de mütemekkin olan Efrenc râhibleri Südde-i sa'âdetime gelüp; "Kudüs-i Şerîf dâhilinde vâkı' kadîmden yedlerinde olup kendülerine mahsûs ve hâlâ zabt u tasarruflarında olan Deyrü'l-Amûd dimekle ma'rûf manastırlarının ziyâretçileri ve kendüleri sâkin oldukları kadîmî odalarının ba'zı yerleri mürûr-ı eyyâm ile münhedim ve ba'zısı dahi harâba müşrif olup ta'mîre muhtâc olmağla, bundan akdem ma'rifet-i şer'le keşfolundukda; cânib-i şer'den virilen hüccet-i şer'iyye mûcebince ta'mîr ü termîm olunup tekrâr keşfolundukda; zikrolunan odalar keşif hücceti mûcebince mesâğ-ı şer'î olduğu mertebe ta'mîr olunup ziyâde bir şey ihdâs olunmadığı mu'âyene vü müşâhede olunmağla, tekrâr cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virildüğin bildirüp yedlerinde olan hüccet-i şer'iyye mûcebince amel olunup ehl-i örf taraflarından mücerred celb-i mâl içün bî-vech-i şer'î 'yoklama' ve 'keşf ü teftîş' nâmıyla ve sâ'ir bahâne ile rencîde vü remîde itdirilmemek" bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, hüccet-i şer'iyye mûcebince amel olunup hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde olunmamaları emrim olmuşdur. Sâdır olan emrim üzre amel, dahi husûs-ı mezbûre tamâm mukayyed ve hücec-i şer'iyyelerine nazar idüp göresin; manastır-ı mezbûrenin ziyâretçileri ve kendüleri sâkin oldukları kadîmî odaları vech-i meşrûh üzre münhedim ve harâba müşrif oldukda, cânib-i şer'den virilen hüccet-i şer'iyye mûcebince ta'mîr ü termîm ve tekrâr keşfolundukda; eyledikleri ta'mîr mukaddemâ yedlerine virilen hüccet-i şer'iyyeye mutâbık ve mesâğ-ı şer'î üzre olduğu mu'âyene vü müşâhede ve tekrâr hüccet olunmuşiken, rencîde olundukları vâkı' ise yedlerinde olan hüccet-i şer'iyye mûcebince amel idüp min-ba'd şer'-i şerîf ve hücec-i şer'iyyeye ve emr-i hümâyûnuma muhâlif ehl-i örf tâ'ifesine mücerred celb-i mâl içün "yoklama" ve "keşf ü teftîş" nâmıyla ve sâ'ir bahâne ile rencîde vü remîde itdirmeyüp ve bi-gayrı hakk bir akçe ve bir habbelerin aldırmayup men' u def' eyleyüp bir daha emrim varmalu eylemeyesin ve ba'de'n-nazar.

Fî evâsıtı L sene [1]112 **(21-30 Mart 1701)**

d.111, s.581, h.2045

Kudüs sancakbeyi Mehmed Paşa'nın, Şam civarındaki bedevi eşkıyasının tedip edilmesiyle görevlendirilen Şam valisi Hasan Paşa'nın emrinde silahlı adamlarıyla birlikte hazır bulunması ve tevdi edeceği görevleri eksiksiz yerine getirmesi.

يجب على أمير سنجق (سنجق بك) القدس محمّد باشا الحضور مع رجاله المسلحين تحت أمر والي الشام حسن باشا المكلف بتأديب قطاع الطرق البدويين بجوار الشام وأداء الوظائف المودعة اليه بدون أيّ نقص.

Al Quds Sancakbeyi Mehmed Paşa and his armed personnel to be ready at the service of Hasan Paşa, the Governor of Damascus, who was charged with eliminating the badawi bandits around Damascus, and carry out the mission entusted to him without fail.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Şâm vâlîsi vezîrim Hasan Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* ol havâlîde zuhûr idüp ahâlî-i bilâd ve ebnâ-i sebîle îsâl-i hasâret iden urbân eşkıyâsının bi-avnihî te'âlâ tedmîr ü istîsâline me'mûr olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i savâb-dîdi ile hareket ve iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i kudret eylemek üzre sen dahi ma'an me'mûr olmuşsundur. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde mükemmel kapun halkı ve müstevfî ve müsellah âdemlerinle vezîr-i müşârun-ileyh ile eşkıyâ-yı mezbûrenin hasm-ı urûk-ı mefsedetleriyçün her ne tarafa teveccüh ider ise ayrılmayup re'y-i savâb-dîdi ile iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i makdûr ve cidd-i mevfûr eyleyüp senden me'mûl olundığı üzre kemâl-i gayret ü hamiyyet ile hidemât-ı meşkûre vücûda getürmeğe ikdâm-ı tâmm ve ziyâdesiyle dikkat ü ihtimâm eyleyesin diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene [1]113 **(18-27 Haziran 1701)**

...

d.111, s.581, h.2050

Seferlerin uzaması, valilerin ihmalleri ve diğer nedenlerle Şam, Kudüs, Gazze ve Nablus civarında emniyet ve asayişin ortadan kalktığı, Şam valisinin; Kudüs, Nablus, Leccun ve Cebel-i Aclun sancakbeyleri ve eyalet askerlerinin desteğiyle bunun başlıca nedeni olan bedevi eşkıyasını tedip etmesi ve bölgedeki güvenliği yeniden sağlaması.

لقد أدى اطالة الحملات واهمال الولاة والأسباب الأخرى الى خرق الأمن والنظام بجوار الشام والقدس وغزة ونابلس، فيجب على والي الشام القيام بتأديب قطاع الطرق البدويين الذين يشكلون السبب الرئيسي لهذا الوضع وبتأمين الأمن في المنطقة مجددا، وذلك بدعم من أمراء سناجق القدس ونابلس ولجون وجبل عجلون ومن عساكر الإيالة.

Due to the dragged on campaigns, the governors' neglect, and other reasons, security and safety around Damascus, Al Quds, Gazza and Nablus was compromised. The Governor of Damascus, sancakbeys of Al Quds, Nablus, Leccun and Cebel-i Aclun are ordered to wipe out the badawi bandits, who are the major cause, with the support of the provincial soldiers and once again ensure the security in the region.

Şâm vâlîsi Vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem vâkı' olan seferler imtidâdı ve vülât-ı sâbıkanın tesâmuh u tekâsülleri ve ba'zı avârız u esbâb hasebiyle etrâf-ı Şâm'da ve Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve Nablus havâlîlerinde urbân eşkıyâsı zuhûr idüp dâ'imâ ahâlî-i bilâd ve ebnâ-i sebîle îsâl-i hasâret ü mazarrat itmeleriyle, ol vilâyetlerden irtifâ'-i emniyyet ve vukū'-ı nehb ü gâret ve bunun emsâli nice ihtilâle bâ'is olup mezbûrların kahr u istîsâlleriyle ol bilâd ü diyârlardan âsâr-ı mazârlarının izmihlâli lâzim ü mühimm olmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; bu husûs senin uhde-i himmet ve zimmet-i kifâyetine havâle olunup ve re'y-i savâb-dîdin ile hareket ve iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i kudret eylemek üzre ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf mutasarrıfı Mehmed ve Nablus sancağı mutasarrıfı Arslan ve Çörüm ve Leccun ve Cebel-i Aclun sancakları beği Boz Receb *dâme ızzühû* ve eyâlet-i Şâm'ın zü'amâ ve erbâb-ı tîmârı ve yerlükulu ve ata ve tuta kādir il erleri seninle ma'an me'mûr ve emr-i şerîfimle her birine tenbîh-i hümâyûnum olup ve senin bu husûsda gayret ü hamiyyet ve kiyâset ü dirâyet ile hidemât-ı cemîle me'mûl-i hümâyûnum olmağla, imdi; emr-i şerîfim vusûlünde zikrolunan bilâd ve havâlîsinde şekāvet üzre olan tavâ'if-i urbânın birkaç senedir ol tarafda vâlî olman ile ahvâllerine bi'l-cümle muttali' olmuşsundur. Yine de iktinâh-ı ahvâlleriyle ihtimâm ve her tarafın ve gürûh-ı A'râb-ı şekāvet-nisâbın ahvâline vukūf-ı tâmm hâsıl idüp her ne tarafa imâle-i licâm-ı azîmet-çesbân olup takdîmi iktizâ iderse ol tarafda olan urbân-ı şekāvet-nihâdı istîsâl ile gûş-mâl idüp re'y-i rezîn ve celâdet ü satvet-i bi'l-mekîn ile taraf taraf hasm-ı urûk-ı mefsedetlerine ve sükkân-ı bilâd ü zıyâ'ın emniyyet ü istirâhatlarına bezl-i makdûr ve sa'y-ı nâ-mahsûr eyleyüp, senden me'mûl ü muntazır olduğu vech üzre mesâ'î-i cemîle vücûda getürmeğe ziyâde ihtimâm ve zuhûra gelen ahvâl [ü] âsârı pey-der-pey Der-i Devlet-medârıma arz u i'lâm eyleyesin diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene [1]113 **(18-27 Haziran 1701)**

d.111, s.615, h.2158

Kudüs ve Gazze sancaklarıbeyi Mehmed Paşa'nın Şam, Kudüs, Gazze ve Nablus civarındaki bedevi eşkıyasını tedip etmekle görevlendirilen Şam valisi Hasan Paşa'nın emrinde ifa etmekte olduğu görevi bir müddet daha sürdürmesi.

حول تمديد وظيفة أمير سنجق (سنجق بك) القدس وغزة محمّد باشا المكلف بتأديب قطاع الطرق البدويين بجوار الشام والقدس وغزة ونابلس مدة أخرى تحت أمر والي الشام حسن باشا.

Al Quds and Gazza Sancakbeyi Mehmed Paşa's duty under the Governor of Damascus, who is charged with the duty of eliminating the badawi bandits around Damascu, Al Quds, Gazza and Nablus, is to be extended.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Gazze sancaklarına mutasarrıf olan Mehmed *dâme ikbâlühûya* hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Şâm vâlîsi vezîrim Hasan Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* bundan akdem Şâm'da ve Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve Nablus havâlîlerinde zuhûr idüp sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-i sebîle, husûsan huccâc-ı Müslimîne îsâl-ı hasâret iden urbân eşkıyâsının bi-avnihî te'âlâ kahr u tedmîr ü istîsâline emr-i şerîfimle me'mûr olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i savâb-dîdi üzre iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i kudret eylemek üzre sen dahi ma'an me'mûr olup mukaddemâ dahi emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmuşidi. Vezîr-i müşârun-ileyh bi-avnihî te'âlâ zikrolunan bilâd havâlîsinde ibâdullâha îsâl-i mazarrat ve fesâd ü şekāvet üzre olan urbân eşkıyâsının teşebbüs-i şeml-i şekāvet ve terkîm-i unûf-ı cesâretleriyle ol vilâyetlere nizâm u intizâm virildikden sonra eyâlet-i Şâm'ın iktizâ iden umûrını mütesellimine tevcîh ü sipâriş ve kendüsi dahi Der-i Devlet-medârımda kubbe-nişîn olan vüzerâ-yı izâmımla hidemât-ı aliyyemde olmak içün atebe-i aliyye-i hüsrevâneme gelmek üzre me'mûr olmağla, imdi; emr-i şerîfim sana vardığı gibi mukaddemâ ve hâlâ me'mûr olduğun üzre mükemmel kapun halkı ve müstevfî ve müsellah âdemlerinle vezîr-i müşârun-ileyh ile eşkıyâ-yı mezbûrenin hasm-ı urûk-ı mefsedetleriyçün her ne tarafa teveccüh ider ise ayrılmayup iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde re'y-i savâb-dîdi üzre bezl-i makdûr ve bir gün evvel bu işe sûret virilmeğe sa'y-ı mevfûr ve cidd-i bî-kusûr eyleyüp, göreyim seni; hidmetde bulunmağa ikdâm ü ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâ'ili S sene [1]113 **(8-17 Temmuz 1701)**

...

d.111, s.628, h.2218

Şam, Kudüs, Gazze ve Nablus'ta güvenliği tehdit eden bedevi eşkıyasını ortadan kaldırmakla görevlendirilen Şam valisi Hasan Paşa'nın; Kudüs, Gazze, Nablus Leccun ve Cebel-i Aclun sancakbeyleri ve eyalet askerlerinin desteğiyle bölgenin güvenliğini tesis ettikten sonra görevini mütesellime devredip, terfi ettirildiği kubbe vezirliği görevine başlamak üzere İstanbul'a hareket etmesi.

حول ترقية والي الشام حسن باشا الذي كلف بالقضاء على قطاع الطرق البدويين الذين قاموا بتهديد الأمن في الشام والقدس وغزة ونابلس؛ الى منصب وزير القبة، فعليه أن يتوجه الى استانبول عقب تأسيس الأمن في المنطقة وذلك بدعم من أمراء القدس وغزة ونابلس ولجون وجبل عجلون وعساكر الإيالة.

After ensuring the safety of the region with the support of the sancakbeys of Al Quds, Gazza, Nablus, Leccun and Cebel-i Aclun and the provincial soldiers, Hasan Paşa,

the Governor of Damascus, who was charged with wiping out the badawi bandits that threatened the security around Damascus, Al Quds, Gazza and Nablus will turn over his duty to his deputy and depart for Istanbul to begin serving as a member of the council of state according to his promotion.

Şâm vâlîsi Vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Şâm'da ve Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve Nablus havâlîlerinde zuhûr idüp dâ'imâ ahâlî-i bilâda îsâl-i mazarrat ve ebnâ-i sebîlin emvâllerin nehb ü gâret iden eşkıyâ-yı urbânın tedbîr-i tedmîriyle ol bilâd ü diyârın âsâr-ı mazârlarından tathîri, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; senin uhde-i himmet ve zimmet-i kifâyetine havâle ve emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Gazze sancakları mutasarrıfı Mehmed ve Nablus sancağı mutasarrıfı Arslan *dâme ikbâlühümâ* ve kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Çörüm ve Leccun ve Cebel-i Aclun sancakları beği Boz Receb *dâme ızzühû* ve eyâlet-i Şâm'ın zü'amâ ve erbâb-ı tîmârı ve yerlükulu ve ata ve tuta kādir il erleri dahi bâ-re'y-i savâb-dîdin üzre hareket ve iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i kudret eylemek üzre seninle ma'an me'mûr ve her birine emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmuşidi. Hâlâ senin reşâd ü sedâd ve safâ-yı nihâd ile avâtıf-ı seniyye-i mülûkâneme istîhâl ü isti'dâdın olmağla, eyâlet-i Şâm'da yerine mütesellim nasb u ta'yîn ve kendin gelüp Der-i Devlet-medârımda kubbe-nişîn olan vüzerâ-yı izâmım ile hidemât-ı aliyyemde olmak üzre şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîfimle şânın terfî' olunup lâkin zikrolunan bilâd havâlîsinde ibâdullâha îsâl-i mazarrat ve i'dâd-ı esbâb-ı hasâret iden gürûh-ı A'râb-ı şekāvet-nisâbın hasm-ı urûk-ı mefsedetleri ve sükkân-ı bilâd ve ahâlî-i zıyâ' u bikā'ın emniyyet ü istirâhatları cümle-i mehâmm-ı lâzimü'l-ihtimâmdan olup bâ-husûs senin hayli eyyâmdan berü eyâlet-i Şâm'da velâyetin hasebiyle ol gürûh-ı fesâd-i'tiyâdın tedbîr-i tedmîrine vukūf-ı tâmmın olup bi-eyyi hâl âsâr-ı mazârlarının def' u ref'i senden matlûb olmağla, me'mûl-i hümâyûnum üzre hüsn-i tedbîr ve re'y-i isâbet-pezîr ile eşkıyâ-yı mezkûrenin istîsâl ü gûş-mâline seninle ma'an me'mûr olanlar ile ikdâm-ı tâmm idüp bi-avnihî te'âlâ teşebbüs-i şeml-i şekāvet ve terkîm-i unûf-ı cesâretleriyle ol vilâyetlere nizâm u intizâm ve sâ'ir vedî'a-i uhde-i kifâyetin olan mesâlih-i mehâmma hüsn-i hitâm virdikden sonra eyâlet-i Şâm'ın iktizâ iden umûr u husûsunu gereği gibi mütesellimine tevcîh ü sipâriş ve inşâ'allâhü te'âlâ kendin Der-i Devlet-medârımda kubbe-nişîn olan vüzerâ-yı bâhirü'l-temkînim ile hidemât-ı aliyyemde olmak üzre atebe-i aliyye-i hüsrevâneme teveccüh ü azîmet eylemen bâbında yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene [1]113 **(8-17 Temmuz 1701)**

d.111, s.655, h.2330

Müslüman hacıların mallarını gasbederek Şam ve civarında satan veya zahire ile mübadele eden bedevi eşkıyasının Şam, Kudüs, Gazze ve Remle'deki idareciler tarafından tedip edilmesi ve bu konuda bölge halkına daha önce yapılan uyarıların tekrarlanması.

قيام الإداريون في الشام والقدس وغزة والرملة بتأديب قطاع الطرق البدويين الذين قاموا بغصب أموال الحجاج المسلمين وبيعها أو تبديلها بالمؤن، وتكرار تنبيه أهالي المنطقة في هذا الموضوع.

Badawi bandits, who rob the Muslim pilgrims and sell their goods in or around Damascus or exchange them for provisions, should be eliminated by the administrators in Damascus, Al Quds, Gazza and Remle and the previous warnings given to the people in the region be repeated.

Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı Vezîr Arslan Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem urbân eşkıyâsı ihtiyâr-ı tarîk-i dalâl ve huccâc-ı Müslimîne îsâl-i mazarrat ve ibâha-i dem ü emvâlleriyle fesâd ü şekāvete cesâret etmeleriyle, ol etrâf u enhânın ahâlîsi eşkıyâ-yı merkūmeye zahîre virmemek üzre emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olunmuşidi. Hâlâ urbân eşkıyâsı geçen sene ve bu sene huccâc-ı Müslimînin gasb ü gâret eyledikleri emvâl ü eşyâların Şâm ve havâlîsinde ba'zı mahallerde füruht ve zahîre ile mübâdele eyledikleri i'lâm olunup ol makūle urbân eşkıyâsından emvâl ü eşyâ alınup ve mezbûrlara zahîre bey'ine kat'â rızâ-yı hümâyûnum olmamağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; emr-i şerîfim vusûlünde geçen sene ve bu sene huccâc-ı Müslimînin emvâl ü erzâkın gasb ü gâret iden eger eşkıyâ-yı mezbûrdan ve eger sâ'ir urbân eşkıyâsından Şâm ve Havran ve sâ'ir ol etrâf u havâlîde min-ba'd emvâl ü eşyâ bey' u şirâ olunmayup ve mübâdele tarîkıyle ve füruht ile ve âhar vechile zahîre virilmeyüp ve sâ'ir vücûh-ı intifâ'ında dahi bir nesne ile intifâ' itdirilmemek üzre ol diyâr u emsârın ahâlîsine muhkem tenbîh ü te'kîd ve bu vechile eşkıyâ-yı merkūmeye zarûret ü muzâyaka virmeğe kemâl-i mertebe takayyüd ü ihtimâm eylemen bâbında diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri Ra sene [1]113 **(26 Ağustos-4 Eylül 1701)**

Bir sûreti Kudüs-i Şerîf ve Gazze sancakları mutasarrıflarına ve Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve Remle kādılarına, Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve sâ'ir ol etrâf u havâlî içün.

...

d.113, s.12, h.50

İstanbul'daki Venedik elçisi, vatandaşlarından Fortunato ismindeki rahibin Kudüs'e doğru yola çıktığını bildirip güvenliğinin sağlanmasını talep ettiğinden, mevcut antlaşmaların hükümlerine aykırı olarak Fortunato'nun seyahat güzergâhında cizyedarlar veya sair görevliler tarafından herhangi bir haksız talep veya muameleye maruz bırakılmaması.

تلبية على طلب سفير البندقية في استانبول حول تأمين سلامة أحد مواطنيه المدعو فورتوناتو خلال رحلته الى القدس، سوف لن يتعرض فورتوناتو في طريق رحلته لأيّ معاملة غير منصفة أو منافية لأحكام المعاهدات السارية المفعول من قبل موظفي الجزية أو من قبل سائر الموظفين.

As the Venetian Embassy in Istanbul informed that one of their citizens, priest Fortunato was on his way to Al Quds and requested that his safety be ensured, Fortunato should not be faced with illegal requests or mistreated by tax collectors or other officials on his route against the provisions of the present treaties.

Âsitâne-i sa'âdetimden Kudüs-i Şerîf'e varınca yol üzerinde vâkı' kādılara hüküm ki:

Kıdvetü ümerâ'i'l-milleti'l-Mesîhiyye Âsitâne-i sa'âdetimde mukîm Venedik elçisi ( ) *hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr* Südde-i sa'âdetime mühürlü arzıhâl gönderüp; "Venedik ruhbânlarından Fortunato nâm râhibin ziyâretiyçün Kudüs-i Şerîf'e revân olduğun bildirüp, mahall-i mezbûra varınca mürûr u ubûr ve konduğu yerlerde ahid-nâme-i hümâyûn mûcebince cizyedârlar taraflarından ve sâ'ir tekâlîf-i şâkka mutâlebesiyle rencîde vü remîde olunmayup himâyet ü sıyânet olunmak" bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, ahid-nâme-i hümâyûnum mûcebince amel olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ca sene 1113 **(14-23 Ekim 1701)**

d.112, s.75, h.241

Kudüs ve Gazze sancaklarıbeyi Mehmed Paşa'nın, Müslüman hacılara saldıran bedevi eşkıyasına karşı elde ettiği başarının memnuniyetle karşılandığı ve Saray'dan gönderilen bir hil'at ile ödüllendirildiği; bundan sonra da Şam valisi ve Hac emiri Arslan Paşa ile uyum içerisinde çalışarak bölgedeki asayişi ve hac yolunun güvenliğini korumaya gayet etmesi.

مكافأة أمير سنجق (سنجق بك) القدس وغزة محمّد باشا بخلعة (قفطان) مرسلة من السراي العثماني؛ تقديرا للنصر الذي احرزه ضد قطاع الطرق البدويين الذين هاجموا على الحجاج المسلمين، ومواصلة سعيه في حماية أمن المنطقة وسلامة طريق الحج وذلك بالتعاون والإنسجام مع والي الشام وأمير الحج آرسلان باشا.

Al Quds and Gazza Sancakbeyi Mehmed Paşa's success against the badawi bandits who were attacking the Muslim pilgrims was received with pleasure and he was awarded with the hi'lat (robe of honor). From now on, he is to continue his efforts for the security of the region and the Haj route in close collaboration with the Governor of Damascus and Arslan Paşa, the Emir of Haj.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Gazze sancaklarına mutasarrıf olan Mehmed *dâme ikbâlühûya* hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; Der-i Devlet-medârıma gönderdiğin kā'ime ile Gazze ve Remle nâ'iblerinin arzları ve ahâlîlerinin mahzarları gelüp; bundan akdem huccâc-ı Müslimîne îsâl-i hasârete cesâret iden urbân eşkıyâsının rü'esâsından Nasâr ve Beşir ve Hârun ve Haccâc ve sâ'irlerinden binden mütecâviz eşkıyâya Gazze'ye vusûlünden mukaddem müsâdefe ve mukātele vâkı' olup bi-avnihî te'âlâ mahall-i ma'rekede içlerinden Haccâc ile yirmi beş nefer (...) telef şemşîr-i dimâr, mâ'adâsı dahi münhezimen yâveye pây-ı firâr olmalarıyla ol semtlerde tavâ'if-i tüccâr ve ebnâ-i sebîle emniyyet hâsıl olduğu i'lâm olunmağla, zuhûra gelen hidmetin karîn-i istihsân olunup ve bundan sonra dahi senden küllî hidmet me'mûl olmağla, hâliyâ hakkında mezîd-i (...) inâyetim mevc-engîz olup hâssa hila'-i fâhire-i mülûkânemden bir sevb hil'at-i mevrûsü'l-hicâb-ı Sultânî inâyet ü ihsânım olmağla ( ) ile irsâl olunmuşdur. Vusûlünde inâyet ü ihsânım olan hil'at-i fâhire ve kisve-i bâhiremi hutuvât-ı ta'zîm ile istikbâl ve iktisâ ve iktisâb-ı mufâharet ü mübâhât eyledikden sonra, bundan böyle ol taraflarda lâzim gelen hidemât-ı aliyyemden kemer-bend-i cidd ü ihtimâm olup ve Şâm vâlisi ve mîr-i hâccı vezîrim Arslan Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* ile haberleşüp re'y-i savâb-dîdi üzre hareket ve bi-tevfîkillâhi te'âlâ Kudüs-i Şerîf ve Gazze havâlîlerinde urbân eşkıyâsının şeml-i şekāvet ve hasm-ı urûk-ı mefsedetleriyle ol bilâd ahâlîsini ve me'âbir ü mesâliki te'mîn idüp ve tarîk-i hacc-ı Şâmî'nin dahi def'-i müfsidât ve tedbîr-i mûcibât-ı maslahatda vezîr-i müşârun-ileyh ile mutâva'at-ı tâmm ve muvâfakat-ı müsmirü'n-nizâm ile mesâ'î-i cemîle vücûda getürüp ve şimdiden cerde ahvâlinde ve huccâcın müşâya'at ü istikbâlinden gâfil durmayup anın dahi tekmîl-i mühimmâtında bezl-i makdûr ve mahallinde kavî tedârik ile hâzır u âmâde bulunup hâsılasından ziyâde hidmet me'mûl-i hümâyûnum olmağla, her husûsda dil ü cân ile gayret ve hakkında müstecâb-ı avâtıf-ı pâdişâhânem olur hidemât-ı cemîle vücûda getürmeğe vüs' u kurdet eyleyesin.

Fî evâ'ili B sene [1]113 **(2-11 Aralık 1701)**

d.112, s.108, h.349

Şam üzerinden gidecek hacıların emniyetini sağlamak için geçmişe nazaran daha fazla asker gerektiği, Şam valisinin isteği doğrultusunda Sayda-Beyrut sancaklarıbeyinin destek amacıyla görevlendirildiği; Kudüs ve Gazze sancaklarıbeyi Mehmed

Paşa'nın da sair görevlilerle irtibat halinde olması ve bulunduğu bölgede eşkıya saldırılarına karşı gereken tedbirleri alması.

نظرا للحاجة الى عدد أكبر من العساكر نسبة الى السنوات الماضية لتأمين سلامة الحجاج المسافرين عبر الشام، وبناءا على طلب والي الشام،كلف أمير سنجق (سنجق بك) صيدا . بيروت بهدف الدعم؛ وأن يكون أمير سنجق (سنجق بك) القدس وغزة محمّد باشا في حالة ارتباط مع سائر المسؤلين وأن يقوم باتخاذ التدابير الضرورية ضد هجمات قطاع الطرق في منطقته.

In order to ensure the safety of the pilgrims traveling via Damascus, the number of soldiers is to be increased compared to previous times. As requested by the Governor of Damascus, Sayda-Beirut Sancakbeyi has been charged with giving his support, Al Quds and Gazza Sancakbeyi Mehmed Paşa to closely liaise with the other officials, and take the necessary precautions against bandit attacks in his region.

"Fermân-ı vâcibü'l-ittibâ'ım mûcebince amel eyleyeyesin" diyü unvânına hatt-ı hümâyûn vârid olmuşdur.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Gazze sancaklarına mutasarrıf olan Mehmed *dâme ikbâlühû*ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gelecek huccâcın hıfz u hırâsetleri ve tertîb-i esbâb-ı selâmetleriyçün mu'tâddan ziyâde techîz-i asker iktizâ etmekle, nefs-i Şâm ve havâlîsinde ve Trablusşam ve Hama ve Humus etrâfında bulunan ricâl-i kâr-âzmânın tarîk-i hacca gitmesi lâzim olup bu sûretde ol havâlîler hâlî kalduğı hâlde tavâ'if-i ehl-i fesâda bâ'is-i şekâvet olup mütesellimler ve ümenâ vesâtatıyla hıfz u hırâset-i memleket [ve] emniyyet-i hatar mümkin olmamağla, mevsim-i hacc-ı şerîfde Şâm ve Trablusşam ve Hama ve Humus havâlîsinde alıkonulan mütesellimlere nezâret ve mukāta'âtlara tahsîli lâzim gelen emvâl-i mîrînin cem'ine i'ânet ve etrâfında olan Dürûzî ve Nusayrî ve Revâfız ve urbân eşkıyâsı ve sâ'ir ehl-i fesâdın istîsâl ve def'-i mazârlarıyçün "Bir vezîr-i sâhib-i reviyyete muhtâcdır" diyü düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan vezîrim Arslan Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* i'lâm etmekle, hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla Sayda-Beyrut mutasarrıfı Kaplan Mehmed Paşa'ya pâye-i vezâret taklîd ve umûr-ı mezkûre vech-i meşrûh üzre uhde-i kifâyete ta'lîk u ta'kîd olunup ve Şâm vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh ile haberleşüp ve iktizâ ider ise bir yere gelüp söyleşüp her husûsun tertîb-i esbâb-ı mühimmâtına şimdiden mübâşeret ve kemâl-i muvâfakat ile hareket, bâ-husûs huccâcın müşâya'at ü istikbâli esnâlarında her etrâfa çeşm ü gûş tutup eger te'mîn-i tarîk-i huccâc ve eger tanzîm-i ahvâl-i bilâd ve sâ'ir izâha-i fesâd ve irâha-i ibâda müte'allik ahvâlin küllîsinde emîrü'l-hacc-ı müşârun-ileyhin re'y-i savâb-[dî]di üzre bezl-i meysûr ve sa'y-ı nâ-mahsûr eylemek üzre tenbîh-i hümâyûnum olmağla, imdi; sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; emr-i şerîfim vusûlünde sen dahi

mükemmel kapun ve müstevfî âdemlerinle dâ'imâ hâzır u âmâde ve vezîr-i müşârun-ileyh ile haberleşüp re'y-i savâb-dîdi üzre hareket ve mevsim-i hacca irişince bi-tevfîkihî te'âlâ bilâd-ı Şâmî'de bâ-husûs Gazze ve Nablus ve ol havâlîlerde zuhûr iden urbân eşkıyâsının kahr u tedmîr ü istîsâllerinde bezl-i vüs' u kudret eyleyüp ve vezîr-i müşârun-ileyh tarîk-i [hacc]-ı şerîfe azîmet itdikde dahi vakt-i istikbâl hulûl idince Sayda-Beyrut vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh ile haberleşüp ittifâk u ittihâd ile her ne tarafda urbân eşkıyâsı zuhûr ider ise tertîb-i esbâb-ı dimârlarında dâ'imâ ikdâm ü ihtimâm üzre olup, hâsılı eger mevsim irişmezden evvel ve eger huccâc-ı Şâmî gitdikden sonra boş durmayup bilâd-ı Şâmî'ye husûsan Kudüs ve Gazze ve Nablus havâlîsinde zuhûr iden eşkıyâ-yı urbânın kat'-ı urûk-ı mefsedetlerinde me'mûr olduğun üzre bezl-i makdûr idüp bir vechile fütûr u kusûrdan ziyâde ihtirâz ve senden me'mûl-i hümâyûnum olduğu üzre her husûsda gayret-i tâmm ile hidemât-ı pesendîde vücûda getürmeğe ziyâde ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili Ş sene [1]113 **(1-10 Ocak 1702)**

...

d.112, s.118, h.379

Gazze eski sancakbeyi Şâfi'i oğlu Hüseyin ve oğlu Ali'nin Gazze ve Remle halkına yaptıkları zulüm ve işledikleri cinayetler nedeniyle idam cezasına çarptırıldıkları; Nablus dağlarına firar eden asilerin yakalanıp sağ olarak bizzat, şayet bu mümkün olmazsa kesik başlarının İstanbul'a gönderilmesi.

إعدام كلّ من الأمير السابق لسنجق غزة حسين بن شافعي ونجله علي بسبب المظالم التي قاما بها على أهالي غزة والرملة والجرائم التي ارتكباها؛ والقبض على المتمردين الفارين الى جبال نابلس وارسالهم حيّا الى اسطنبول، وإن لم يكن ذلك ممكنا فيجب ارسال رؤسهم المقطوعة الى اسطنبول.

Former Gazza Sancakbeyi Şafi's son Hüseyin and his son Ali have received death penalty for victimizing the people of Gazza and Remle and for committing murder; the rebels, who have run off to the Nablus mountains are to be caught and brought to Istanbul alive; if this is not possible their severed heads to be sent instead.

Şâm vâlîsi el-Hâc Arslan Paşa'ya ve Safed ve Sayda-Beyrut vâlîsi Kaplan Mehmed Paşa'ya [ve] Kudüs ve Gazze mutasarrıfına hüküm ki:

Sâbıkā Gazze sancağıbeği olan Şâfi'î oğlu Hüseyin ve oğlu Ali zâlim u gaşûn, Gazze ve Remle ve livâ-i merkūme ahâlîsini zulm ü udvân ile pây-mâl ve bi-gayrı hakk katl-i nüfûs ü nehb-i emvâl ve bâ-husûs Gazze ahâlîsinden biri sâdât-ı kirâmdan Remle'de bî-vech-i şer'î iki nefer âdemi katlidüp sâ'î bi'l-fesâd fi'l-arz

olup bu misillü şekāvet âdet-i müstemirreleri olmağla, mezbûrları pây-mâl katl ve ser-i maktû'ları Der-i Devlet-medâra irsâli fermânım olmuşidi. Hâlâ ol şakîler Nablus dağlarında gezüp ibâdullâha îsâl-i mazarrat ve fesâd ü şekāvet üzre oldukları i'lâm olunmağın, "Siz ki vezîr-i müşârun-ileyhimâsız; emr-i şerîfim vusûlünde mezkûr şakîleri alâ-eyyi hâl ele getürüp ahz veyâhûd kendülerin veyâhûd ser-i maktû'ların Der-i Devlet-medârıma irsâl eyleyüp hilâfından tevakkî eylemeniz bâbında" diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı Şa'bân sene [1]113 **(11-20 Ocak 1702)**

d.112, s.134, h.440

Fetihten beri Rum rahiblerin tasarrufunda bulunan Kudüs dışındaki Mar Sava Manastırı'nın sel felaketi nedeniyle yıkılan bazı odaları ile duvarlarının tamire muhtaç olduğu, ayrıca dağ tarafından gelen bedevi eşkiyasının manastırı basıp eşyalarını yağmaladıkları bildirildiğinden; selden zarar gören kısımların aslına uygun bir biçimde tamiri, eşkıyanın taarruz ettiği yerden uçurum başına dek duvar çekilmesi ve dış kapısının üzerine bir gözetleme odası inşasına izin verilmesi.

تبين أن بعض الغرف والجدران التي انهارت إثر آفة السيول في دير مار ساوا الذي ظل في تصرف الرهبان الروم منذ الفتح، بحاجة الىاصلاح وترميم، كما تبين بأن قطاع الطرق البدويين الذين جاؤا من جهة الجبل قاموا بمداهمة الدير وبنهب وسلب أمواله؛ فينبغي ترميم الأجزاء المنهدمة جراء السيول بشكل مطابق للأصل، اضافة الى الموافقة على بناء جدار اعتبارا من المكان الذي هاجم منه قطاع الطرق حتى رأس الجرف وتشييد غرفة للمراقبة فوق الباب الخارجي.

We are informed that some rooms and walls of the Mar Sava Monastery outside Al Quds, which has been in the possession of the Greek priests since the conquest, was damaged during the floods and need repairs; also badawi bandits coming down from the mountain have raided the monastery and pillaged their goods; staying faithful to the original structure, permission will be granted to repair the sections that were damaged by the flood, a wall to be erected from the point of attack reaching to the end of the cliff and a watchroom to be built over the outer gate.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf hâricinde vâkı' Mar Sava nâm manastırda sâkin Rûm râhibleri gelüp; "Manastır-ı mezbûr feth-i hakānîden berü yedlerinde terk ve hâlâ zabt u tasarruflarında olup lâkin havlîsi dere içinde vâkı' ve etrâfında aslâ şenlik olmayup bundan akdem sel tuğyânında manastır-ı mezbûrun etrâfında olan ba'zı taş dîvârları ve dâhilinde ba'zı odaları yıkılup harâba müşrif olup ve manastır-ı mezbûrun kadîmî kilisenin dahi kıble cânibinde olan dîvârı yıkılmağa meyletmekle, taşra dâyaklar yapılmağa ve sâ'ir mahalleri ta'mîre muhtâc olduğundan mâ'adâ bir tarafı dağ olmağla, urbân eşkıyâsı gelüp manastırların basup nicelerin katl ve eşyâların nehb ü gâret etmekle, mukaddemâ izn-i şer'le

eşkıyâ-yı mezbûr geldüği yerden dîvâr çekilüp seddolunup ancak bir tarafı uçurum başına değin varmayup bir mikdâr yer açık kalmağla, yine eşkıyâ-yı mezbûr ol mahalden gelüp zulm ü ta'addî eylediklerin bildirüp, manastır-ı mezbûrun münhedim olan taş dîvârları ve odaları ve kadîmî kilisenin dahi kıble cânibinde meyliden dîvârına taşradan taşra dâyaklar yapılmağa ve sâ'ir termîme muhtâc mahalleri vaz'-ı kadîmî üzre ta'mîr olmağa ve eşkıyâ-yı mezbûr geldüği mahalde dahi mukaddemâ olan eski dîvârından uçurum başına değin açık olan yerine dîvâr çekilüp ve taşra kapusı üzerinde eşkıyâ-yı mezbûru gözetmek içün bir oda binâ olmak" bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, vech-i meşrûh üzre şer'le keşif ve ta'mîr olunmak emrim olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Sâdır olan emrim üzre amel, dahi husûs-ı merkūma tamâm mukayyed olup göresin; manastır-ı mezbûr feth-i hakānîden berü yedlerine terkolunmuş kadîmî manastır iken seyl tuğyânında etrâfında olan dîvârları ve dâhilinde ba'zı odaları yıkılup harâba müşrif ve kadîmî kilisenin kıble cânibinde yıkılmağa meyliden dîvârına taşradan taşra dâyaklar yapılmağa ve sâ'ir termîme muhtâc olan mahalleri vaz'-ı kadîmîsi üzre ta'mîr ve eşkıyâ-yı mezbûr geldüği mahalden mukaddemâ olan eski dîvârından uçurum başına varınca açık kalan yerine dîvâr çekilüp ve taşra kapusı üzerine eşkıyâ-yı mezbûru gözetmek içün bir oda binâ olmağa muhtâc olmağla, vech-i meşrûh üzre şer'le keşf ü hüccet olundukdan sonra hüccet-i şer'iyye mûcebince mesâğ-ı şer'î olundığı mertebe ta'mîrine kimesneyi mümâna'at itdirmeyesin, ammâ; mukayyed olasın ki bu bahâne ile kilise-i mezbûrun vaz'-ı kadîmî tecâvüz olmak ihtimâli olmayup ve fukarâsı bir takrîb ile tama'-ı hâm sebebi ile celb olunmaya.

Fî evâ'ili N sene [1]113 **(30 Ocak-8 Şubat 1702)**

d.112, s.148, h.521

Kudüs'teki Yahudilerin kadim mabetlerinin tamiratına başladıkları, ancak merkezden verilen izin çerçevesinde hareket ettikleri halde bazı idarecilerin menfaat temini maksadıyla kendilerine müdahale ettikleri bildirildiğinden, iddiaların araştırılması ve hukuka aykırı hariçten keyfi müdahalelerin engellenmesi.

تبين بدء اليهود في اصلاحات معبدهم القديم في القدس، لكن على الرغم من عملهم في اطار الرخصة التي منحت لهم من قبل المركز قام بعض الإداريين بالتدخل في شؤنهم لغرض مصالحهم الخاصة، فينبغي تحقيق هذه الإدعاءات ومنع التدخلات التعسفية المنافية للقانون من الخارج.

Although the Jews in Al Quds have started restoring their ancient place of worship and acting within the boundaries of the permit given by the headquarters, according to information received some administrators are interfering for personal gain. The

allegations are to be investigated and arbitrary illegal interventions from outside be prevented.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki: -

Medîne-i Kudüs-i Şerîf'de sâkin Yehûdî tâ'ifesi arz-ı hâl idüp; "Kudüs-i Şerîf'de vâkı' yedlerinde terk ve hâlâ zabt u tasarruflarında olan kadîmî kilisenin ba'zı mahalleri mürûr-ı eyyâm ile harâba müşrif oldukda, emr-i şerîfim ve ma'rifet-i şer'le keşif ve cânib-i şer'den virilen hüccet-i şer'iyye mûcebince mesâğ-ı şer'î olduğu mertebe vaz'-ı kadîmîsi üzre ta'mîr idüp tevsî' ü terfî' olunmayup ve vaz'-ı kadîmini tecâvüz itmiş değil iken Kudüs-i Şerîf sancağı mutasarrıfı ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi taraflarından mücerred celb-i mâl içün dahl ü rencîde olundukların" bildirüp, men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledikleri ecilden, hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri N sene [1]113 **(19-28 Şubat 1702)**

d.112, s.189, h.675

Hac masraflarının karşılanmasında kullanılan ve mâlikâne usulüyle Reisülküttab Mehmed Efendi'nin tasarrufunda bulunan Yafa İskelesi ile bağlı köylerin Mart 1702 tarihinden itibaren üç yıl süreyle Mustafa'ya verildiği, talebi doğrultusunda söz konusu yerlerin kendisine teslim edilmesi.

حول منح وتسليم ميناء يافا والقرى التابعة له. والتي كانت تستخدم كقصر ضيافة لتغطية مصاريف الحج في تصرف رئيس الكتاب محمّد أفندي. الى مصطفى لمدة ثلاث سنوات اعتبارا من مارس/ آذار ١٧٠٢ بناءا على طلبه.

Yafa Wharf and the attached villages held in fief by Reisülküttab Mehmed Efendi and used for Haj expenses were given to Mustafa for three years as of March 1702; upon his request the places in question be returned to him.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mustafa *zîde mecdühû* arz-ı hâl idüp; "Masârif-i hacc-ı şerîf ocaklığından olup hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince bi'l-fi'l Reîsülküttâbım olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed *dâme mecdühû*nun ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olduğu Yafa İskelesi ve tevâbi'i karyelerinden bin yüz on üç senesi Martı ibtidâsından üç sene ber-tahvîl olmak üzre kendüye der-uhde olunup zabtıyçün memhûr temessük virilmek mûcebince zabtitdirilmek" bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledüği ecilden, "Temessükü mûcebince zabtitdirile" diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene [1]113 **(30 Mart-8 Nisan 1702)**

d.112, s.204, h.714

Gazze ve Kudüs sancaklarıbeyi Mehmed Paşa tarafından, Hicaz'a gidecek hacıların Müzeyrib'den yeterli zahire nakledilerek Alâ menzilinde karşılanması, cerde birliklerinin (hac yolu ve hacıların güvenliğini sağlayan hafif süvari birlikleri) vaktinde eksiksiz bir biçimde sevkedilerek güvenliklerinin sağlanması ve tüm ihtiyaçlarının karşılanması hususunda gerekli tedbirlerin alınması.

قيام أمير سنجق (سنجق بك) غزة والقدس محمّد باشا باستقبال المؤن. اللازمة للحجاج الراحلين الى الحجاز. والمنقولة من مزيريب الى العلا، واتخاذه التدبيرات الضرورية في تأمين أمن الحجاج وسدّ متطلباتهم بشكل تام وذلك بإرسال قوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج).

Mehmed Paşa, Gazza and Al Quds Sancakbeyi, to transport enough provisions from Müzeyrib and meet the pilgrims traveling to Hejaz at Alâ area. Cerde (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety), which will ensure the safety of the Haj route and the pilgrims, to be deployed in time, also all precautions be taken to cater to their needs.

Ber-vech-i arpalık Gazze ve Kudüs-i Şerîf sancaklarına mutasarrıf olan Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

İşbu sene-i meymenet-irtisâmda tavâf-ı Beytullâhi'l-Harâm ve ziyâret-i Ravza-i Mutahhara-i Seyyidü'l-enâm *aleyhi efdalü's-salâti ve's-selâm* içün zâmile-bend-i azîmet olan huccâcın istikbâlleri husûsunda sinîn-i sâbıkadan ziyâde ihtimâm ve kemâl-i dikkat ü ihtiyât ile kıyâm lâzim olup bâ-husûs müstakbilîn-i huccâc-ı Müslimîn olanlar kavâfil-i huccâca karşu gidecek zehâ'ir yüklerin Müzeyrib'de muhâfaza iderek götürüp rükn-i Şâmî'nin kudûmünden mukaddem Alâ menziline varup anda mevcûd bulunmaları ziyâde mühimm ü muktezî ve bu husûsda senden kemâl-i gayret ü hamiyyet ile sâ'irlerden ziyâde hidmet me'mûl olup ve mevsim-i istikbâl dahi karîb olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; bu emrin tedârikini bir gün mukaddem gereği gibi tekmîl ve mükemmel ü müretteb kapun ve müstevfî ve müntehab âdemlerin ile kalkup ve Müzeyrib'e varup ve andan dahi vakt ü zamânıyla hareket ve cerde ile huccâca karşu gidecek zehâ'ir yüklerin muhâfaza iderek kudûm-ı huccâcdan üç gün mukaddem Alâ menziline irişüp anda çeşm-i dâniş ü intibâh olmak üzre sen me'mûr olup ve bu husûs içün Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından ( ) *dâme mecdühû* mübâşir ta'yîn olunmuşdur. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde minvâl-i meşrûh üzre istikbâl tedârikin gereği gibi görüp bir gün evvel tekmîl idüp ve inşâ'allâhü te'âlâ mükemmel kapun ve yarar u tüvânâ ve dilâver ve kâr-azmâ müstevfî âdemlerin ile vakt ü zamânıyla Müzeyrib'e varup cerde ile huccâca karşu gidecek zehâ'ir yüklerin Müzeyrib'de muhâfaza iderek götürüp rükn-i Şâmî'nin kudûmünden üç dört gün mukaddem Alâ menzilinde mevcûd ve huccâcın i[sti]kbâline ve âsâr-ı

ahvâline çeşm-i dâniş-i nâmûs olup fermânım olduğu üzre edâ-yı hidmet-i istikbâle bezl-i mechûd eyleyesin, senden bu husûsda ziyâdesiyle hidmet me'mûldür. Az âdem ile gitmeyüp ve "Doğru yolda giderim" diyü bu misillü özr ü bahâne îrâdıyla Müzeyrib'e varup cerde ile gidecek zehâ'ir yüklerinin muhâfazasında tehallüf sadedinde olmayasın, sonra bir vechile özr ü cevâbın ısgâ olunmaz. Ana göre ziyâde teyakkuz u intibâh üzre hareket eyleyüp hakkında avâtıf-ı hüsrevâneme mekşûf olacak hidemât-ı pesendîde vücûda getürmeğe ziyâde ikdâm ü ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâ'ili Z sene [1]113 **(29 Nisan-8 Mayıs 1702)**

d.112, s.265, h.943

Kudüs ve Gazze sancakbeyleri hacıların karşılanması vazifesiyle mükellef oldukları için maiyetlerindeki levendlere tayinat verilegeldiği, ancak son zamanlarda bazı levendlerin firar edip bölükbaşılık iddiasıyla ahaliye zulüm ve asayişi ihlal ettikleri bildirildiğinden, asilerin cezalandırılması ve isimlerinin merkeze bildirilmesi.

نظرا لكون أمير سنجق (سنجق بك) غزة والقدس مكلفا باستقبال الحجاج كانت تدفع العطايا الى جنود البحرية الموجودين في معيته، ولكن تبين بأن البعض من هؤلاء الجنود قد هربوا في الآونة الأخيرة وزعموا بأنهم من قادة الإنكشارية وقاموا بظلم الأهالي وبخرق النظام، فعلى أمير السنجق معاقبة هؤلاء المتمردين وتبليغ أسمائهم الى المركز.

Rations were distributed to the levends (seamen in the janissary army) under the command of Al Quds and Gazza Sancakbeys, who were responsible for meeting the pilgrims. However, lately some of these soldiers deserted and began victimizing the public and disrupted public order under the guise of petty officers. The rebels are to be punished and their names forwarded to the headquarters.

Kudüs-i Şerîf ve Gazze sancakları mutasarrıfı Mehmed *dâme ikbâlühû*nun başbölükbaşısı Ahmed *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf ve Gazze sancaklarına mutasarrıf olanlar istikbâl-i hacc-ı şerîfe (huccâca) me'mûr olduklarından, kapularında olan levendât tâ'ifesine mu'tâd-ı kadîm üzre virilegelen ta'yînât ve sâ'ir levâzimleri mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından dahi kendülere virilmişiken, içlerinden şekāveti zâhir olan ba'zı levendât tâ'ifesi firâr ve bölükbaşılık iddi'âsıyla nice ehl-i ırz kimesneleri tahrîk ü idlâl ve beynlerinde olan nizâmı muhill vaz' u hareketleri olduğu i'lâm olunmağla, "Sen ki başbölükbaşısın; ol makūle fesâda cesâret ve ihtilâle bâ'is olan levendâtı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin ma'rifetiyle ahz ve kal'a-bend ve ism ü resimleriyle Der-i Devlet-medârıma i'lâm eyleyesin" diyü Ulya sancağıbeği olup Serçeşme olan Ali *dâme ızzühû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle, "Vech-i meşrûh üzre amel eyleye" diyü yazıldı.

Fî evâhiri M sene [1]114 **(17-26 Haziran 1702)**

d.112, s.368, h.1318

Kudüs, Gazze ve Nablus civarındaki eşkıyanın kökünün kazınması, halkın ve yol emniyetinin sağlanıp bölgenin imar edilmesi, mevsimi geldiğinde hacıların karşılanıp rahat ettirilmesi için gerekli birliklerin tertibi ve sair hizmetlerin ifası şartıyla Kudüs, Gazze ve Nablus sancaklarının arpalık olarak Vezir Mehmed Paşa'ya tevcih edilmesi; Halep valiliği döneminde müşahade edilen eksiklik ve kusurların yeni görev yerlerinde de yaşanması durumunda kendisinin şiddetle cezalandırılacağı.

توجيه سناجق القدس وغزة ونابلس كعطية (هبة) الى الوزير محمّد باشا بشرط ايفاء وظيفته في القضاء على فعاليات قطاع الطرق بجوار القدس وغزة ونابلس وفي تأمين أمن وسلامة الأهالي والطرق، وفي ترتيب الوحدات العسكرية والخدمات اللازمة الأخرى لغرض استقبال الحجاج وراحتهم في موسم الحج؛ وبمعاقبته بشدة في حالة وقوعه في الأخطاء التي وقع فيه زمن ولايته على حلب في أماكن وظيفته الجديدة.

Al Quds, Gazza and Nablus sanjaks to be bestowed to Vizier Mehmed Paşa as a kind of fiefdom stipend with the conditions that necessary units to be organized, the bandits around Al Quds, Gazza and Nablus to be annihilated, public and travel safety ensured and the region developed, and in the Haj season the pilgrims to be met and made comfortable as well as other services; if the deficiencies and mistakes observed during his Aleppo governorship repeats in his new posts, he will be severely punished.

"Fermân-ı celîlü'ş-şânım mûcebince amel eyleyesin. Pesendîde-i tab'-ı hümâyûnum olacak bir hidmet-i müstahseneye sa'y ü ihtimâm eyleyesin. Hilâfını irtikâb idersen sonra cevâba kādir olamazsın" diyü unvânına hatt-ı hümâyûn keşîde kılınmışdır.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve Nablus sancaklarına mutasarrıf olan Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; sen Rikâb-ı hümâyûnum hidmetinde iken senden rüşd ü sedâd ile hidemât-ı celîle me'mûl olmağla, avâtıf-ı seniyye-i mülûkânemden rütbe-i vâlâ-yı vezâret ile Haleb eyâleti sana inâyet ü ihsânım olmuşidi. Eyâlet-i merkūmeye vusûlünden berü bu kadar eyyâm mürûr idüp ol tarafda tergîm-i ünûf-ı eşkıyâ-yı urbân ve irâha-i sükkân-ı kurâ vü büldân ve sâ'ir levâzim-i hüsn-i eyâlet ve mukteză-yı rü'yet ile icrâ-yı merâsim-i hükûmete müte'allik me'mûl-i mürettebesi senden bir eser-i mu'teber zuhûr eylemediğinden, kat'-ı nazar bir vak'a-i kerîhe ibrâsına dahi ictirâ eyledüğin müheyyic-i gazab-ı hüsrevânem olmuşiken, fehvâ-yı kerîme-i *"ve'l-Kâzımîne'l-ğayzi ve'l-âfîne ani'n-nâsi"* feyezân-ı afv-ı hümâyûnuma esâs olup Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve Nablus ve ol havâlîde zuhûr iden eşkıyâ-yı urbânı kahr ü tedmîr ile

ahâlî-i bilâdı ve turuk-ı mesâliki tervîh ü te'mîn idüp ve huccâcın müşâya'at ve istikbâline kavî tedârik ile mübâderet ve sâ'ir iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i kudret idüp mesâ'î-i cemîle vücûda getürmek şartıyla ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve Nablus sancakları sana inâyet ü ihsânım olmuşdur. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde mu'accelen mansıbına varup kapunı ziyâde mükemmel ve mevsim-i hacc hulûl idince Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve ol havâlîde zuhûr iden eşkıyâ-yı urbânı kahr u tedmîr ve mazârr ü mefâsidlerinden ol havâlîleri tathîr idüp gice vü gündüz def-i mazârr-ı eşrâr ve kurâ vü bilâdı ihyâ vü i'mâra bezl-i iktidâr eyleyüp ve mevsim-i hacc irişdikden sonra kavî tedârik ve güzîde vü müstevfî kapun halkı ile huccâcı istikbâl ve müşâya'ata mübâderet eyleyesin. Senden mukaddem selefin olan Mehmed Paşa bir beğlerbeği iken ol taraflarda zuhûr iden urbân eşkıyâsını kahr u tedmîr ve istîsâlinde ne kadar mü'essir ve mesâ'îsi zâhir olduğu mesmû'un olmuşdur. Sen dahi muktezâ-yı hâli tedebbür ve me'âl-i ahvâli tefekkür ve terk-i hâb-ı râhat idüp eger eşkıyâ-yı urbânın istîsâlinde ve eger huccâcın müşâya'at ve istikbâlinde cidd-i bî-şümâr ve azîmet-i üstüvâr ile bezl-i iktidâr idüp selefin mûmâ-ileyhden iz'âf-ı muzâ'af mesâ'î-i cemîletü'l-izbâr zuhûra getürmeğe Haleb'de vâkı' olan harekât-ı nâ-hemvârının izmihlâline dikkat-i tâmm eyleyesin. Bundan sonra dahi nev'imâ kusûr u fütûrun zuhûra gelecek olursa vak'a-i sâbıkaya bu dahi munzamm olup gazab-ı âteş-bâr-ı hüsrevâneme mazhar olacağını mukarrer bilüp ana göre kendine ârâm u râhatı harâm ve senden bu def'a me'mûl ü muntazır olduğu üzre mesâ'î-i pesen-dîde zuhûra getürmeğe kemâl-i ihtimâm ile kıyâm eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri Ca sene 1114 **(12-21 Ekim 1702)**

d.112, s.448, h.1640

Şam hac yolu üzerinde bulunan urban (bedeviler) için gönderilen surrenin defterlerini tutan hususi kâtip Murad'ın acilen Şam valisi ve Hac emiri Mehmed Paşa'nın yanına gönderilerek surrenin kendisine ulaştığına dair teslim tutanağını alması ve ilgili evrakın İstanbul'a gönderilmesi.

ترحيل مراد الكاتب الخاص لدفاتر الصرة المرسلة الى العربان (البدويين) القاطنين على طريق الشام. الحج بسرعة الى والي الشام وأمير الحج محمّد باشا لأخذ مضبطة التسليم حول وصول الصرة اليه وارسال الأوراق المتعلقة بالموضوع الى استانبول.

Special secretary Murad, who keeps the records of the surra sent for the urban (badawis) on the Damascus Haj route, to be urgently sent to Mehmed Paşa, the Governor of Damascus and the Emir of Haj, and receive the record of delivery of the surra's arrival and the related documents to be forwarded to Istanbul.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus ve Cebel-i Aclun ve Leccun sancaklarına mutasarrıf olan Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Tarîk-i hacc-ı Şâmî'de vâkı' urbân surrelerinin mahsûs kâtibi olan Murad nâm kâtib, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; Kudüs-i Şerîf'de senin yanında ve urbân surresi defterleri kâtib-i mezbûrda olup tarîk-i hacc-ı şerîfde mezbûrun emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Şâm beğlerbeğisi ve mîr-i hâccı olan Mehmed *dâme ikbâlühû*nun yanında olmasının vücûh ile lüzûmu olmağla, imdi; emr-i şerîfim varduğı gibi kâtib-i mezbûru urbân surresi defterleriyle ıcâleten mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanına gönderüp ve kendüsine îsâl eyledüğine temessük alup Der-i Devlet-medârıma [irsâl] eyleyüp bu husûsda bir dürlü te'hîr ü tesvîkden ziyâde ihtirâz ü ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâhiri Ş sene [1]114 **(9-18 Ocak 1703)**

d.112, s.452, h.1651

Hac kafilelerinin Şam'dan hareket ettikten sonraki güzergâhda bedevi eşkıyasının saldırılarından korunması, Alâ menzilinde karşılanarak Müzeyrib Sahrası'nda ihtiyaçlarının giderilmesi hususunda Kudüs, Nablus, Cebel-i Aclun ve Leccun sancaklarıbeyi Mehmed Paşa'nın gerekli tedbirleri alması; Trablusşam, Sayda ve Beyrut valileri Arslan ve Kaplan paşaların maiyetleriyle bölgeye hareket etmeleri ve Haleb valisi Yusuf Paşa'nın üzerlerine cerde başbuğu olarak atanması.

تكليف والي سناجق القدس ونابلس وجبل عجلون ولجون محمّد باشا باتخاذ التدابير اللازمة بحماية الطريق الذي يمر بها قوافل الحج عقب تحركها من الشام من هجمات قطاع الطرق البدويين، واستقبالها في موقع العلا وسدّ متطلباتها في صحراء مزيريب؛ وبتحرك كلّ من والي طرابلس الشام آرسلان باشا ووالي صيدا وبيروت قبلان باشا مع رجالهما نحو المنطقة وبتعيين والي حلب يوسف باشا قائداللجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) على المنطقة.

After the departure of the Haj caravans from Damascus, Mehmed Paşa, Sancakbeyi of Al Quds, Nablus, Cebel-i Aclun and Leccun to take all necessary precautions for their safety, guard them from the attacks of the badawi bandits and meet them at Alâ area and cater to their needs in the Müzeyrib area; Tripoli, Sayda and Beirut governors Arslan and Kaplan Paşas to proceed to the region with their units and Aleppo Governor Yusuf Paşa to be appointed as Cerde commander over them.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus ve Cebel-i Aclun ve Leccun sancakları mutasarrıfı Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Tavâf-ı Beytullâhi'l-Harâm ve ziyâret-i Ravza-i Mutahhara-i Seyyidü'l-enâm *aleyhi efdalü's-salâti ve's-selâmı* aksâ-yı emânî idüp aksâ ve edânîden

zâmile-bend-i azîmet olan huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın zihâben ve iyâben i'dâd-ı esbâb-ı selâmetleri ecl-i ücûr-ı Devlet-i aliyye ve ehemm-i mehâmm-ı Saltanat-ı seniyyemden olup, bâ-husûs tavâ'if-i rükn-i Şâmî'nin birkaç seneden berü ba'zı ihtilâli hasebiyle bu sene-i mübârekede sinîn-i sâbıkadan ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, Haleb vâlîsi vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* mükemmel kapusı halkı ve Haleb alaybeğisi ve eyâlet-i mezbûrenin umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmârıyla inşâ'allâhü te'âlâ kavâfil-i huccâc Şâm'dan hareket eyledikleri akablarınca her nereye varup ol havâlîde bir münâsib olan mahalde ikāmet ve huccâc-ı Müslimîne edâ-yı farîza-i hacc idüp berü tarafa avdet idince anda meks ve ol havâlîden eşkıyâ-yı urbândan hıfz u hırâset ve huccâcın istikbâlleri vakti geldikde Alâ menzilinde istikbâl ve âminen ve sâlimen Şâm-ı Şerîfe ib'adlarında ihtimâm eylemek üzre me'mûr olmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; sen dahi mükemmel kapun ve güzîde vü müstevfî âdemlerinle vezîr-i müşârun-ileyhe mülâkî olup Trablusşam ve Sayda ve Beyrut vâlîleri vezîrlerim Arslan Paşa ve Kaplan Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehü[m]â* dahi kethüdâlarıyla her birisi beş yüz nefer âdem gönderüp ve Haleb vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh cümleye baş u buğ ve vech-i meşrûh üzre kendüsiyle me'mûr olanlar re'y-i savâb-dîdi üzre hareket eylemeleri fermânım olmağla, imdi; emr-i şerîfim vusûlünde sen dahi fermânım olduğu üzre kapunı ziyâdesiyle mükemmel idüp tâmmü's-silâh ve güzîde vü müstevfî kapun halkı ile kalkup ve Haleb vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyhden ne vechile haber vârid olur ise ana göre kendüsiyle mülâkî olup eger minvâl-i meşrûh üzre huccâcın Alâ menziline dek istikbâlinde ve eger zümre-i mezbûre edâ-yı menâsik-i hacc idince Müzeyrib havâlîsinde meksolundığı eyyâmda vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i savâb-dîdi ile hareket ve iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i kudret eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimînin tarîk-i emn ü selâmetleriyçün olup sâ'ire kıyâs olmamağla, eger ber-vech-i müsâra'at vezîr-i müşârun-ileyh ile mahall-i me'mûrda mevcûd bulunmakda ve eger kapunı ziyâde mükemmel idüp kavî tedârik ile gitmekde aksa'l-gâye ihtimâm ve bir dürlü kusûr u fütûrun zuhûra gelmekden begâyet tevakkî eyleyüp senden me'mûl olduğu vech üzre hulûs-ı taviyyet ve ziyâde gayret ü hamiyyet ile hidemât-ı cemîle vücûda getürmeğe bezl-i vüs' u kudret eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâhiri Ş sene [1]114 **(9-18 Ocak 1703)**

d.114, s.1, h.1

Şam hac yolu üzerindeki urban (bedeviler) surrelerinin kayıtlarını tutmakla görevli olan Kâtip Murad'ın süratle Şam valisinin yanına gönderilmesi ve surrelerin ulaştığına dair Şam valisinden alacağı teslim tutanağının da İstanbul'a gönderilmesi.

ترحيل مراد الكاتب الخاص لدفاتر الصرة المرسلة الى العربان (البدويين) القاطنين على طريق الشام - الحج بسرعة الى والي الشام لأخذ مضبطة التسليم حول وصول الصرة من والي الشام وارسالها الى استانبول.

Special secretary Murad, who is charged with keeping the records of urban (badawis) surras on the Damascus Haj route, to be urgently sent to the Governor of Damascus and forward the record of delivery he receives from the Governor to Istanbul.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus ve Cebel-i Aclun ve Leccun sancaklarına mutasarrıf olan Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; tarîk-i hacc-ı Şâmî'de vâkı' urbân surrelerinin mahsûs kâtibi olan Murad nâm kâtib Kudüs-i Şerîf'de senin yanında ve urbân surresi defterleri kâtib-i mezbûrda olup tarîk-i hacc-ı şerîfde mezbûrun Şâm beğlerbeğisi ve mîr-i hâccı olan Mehmed *dâme ikbâlühû*nun yanında bulunmasının vücûb ile lüzûmu olmağla, mukaddemâ dahi mezbûrun mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanına irsâliyçün sana emr-i şerîfim gönderilmişidi. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde kâtib-i mezbûru lüzûmu üzre henüz göndermemiş isen ta'cîl ale't-ta'cîl yanına âdem koşup urbân surresi defterleriyle ıcâleten mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanına gönderüp ve kendüsine îsâl eyledüğine temessük alup Der-i Devlet-medârıma irsâl eyleyüp, "Bu husûsda bir dürlü te'hîr ü tesvîkden ziyâdesiyle ihtirâz ü ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur" diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri N sene 1114 **(8-17 Şubat 1703)**

d.114, s.8, h.23

Şam üzerinden gidecek hacıların emniyetini temin, gidiş-dönüş yolu üzerindeki Müzeyrib'de konaklayan hacı kafilelerinin eşkıyanın taarruzundan korunarak Alâ menzilinden Şam'a ulaştırılması amacıyla Halep valisi, alaybeyi ve eyalet askerine yardımcı olmak üzere Kudüs, Nablus, Cebel-i Aclun ve Leccun sancaklarıbeyi Mehmed Paşa'nın maiyetindeki birliklerle Halep valisinin yanına gitmesi ve talimatları çerçevesinde görevini eksiksiz ifa etmesi.

تحرك والي سناجق القدس ونابلس وجبل عجلون مع رجاله الى جانب والي حلب لنجدة الوالي وقائد فوج الخيالة وعساكر الإيالة وأداء وظيفته بدون أيّ نقص في اطار أوامره وذلك لغرض تأمين سلامة الحجاج الراحلين عن طريق الشام، وحماية قوافل الحجاج المقيمين في موقع مزيريب الواقع على طريق الذهاب والإياب من اعتداءات قطاع الطرق وتأمين وصولهم من موقع العلا الى الشام.

Mehmed Paşa, Sancakbeyi of Al Quds, Nablus, Cebel-i Aclun and Leccun together with the units under him will go to the Governor of Aleppo and carry out his duties

fully in line with the instructions of the Governor in order to assist the Governor of Aleppo, the alaybeyi (military rank related to fiefdom) and the provincial soldiers, who are trying to ensure the safety of the pilgrim caravans traveling via Damascus and stopping over in Müzeyrib, to protect them from bandit attacks and make sure that they reach Damascus via Alâ area.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus ve Cebel-i Aclun ve Leccun sancaklarına mutasarrıf olan Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gidecek huccâc-ı Müslimînin emn ü selâmetleri a'zam-ı mehâmm-ı Devlet-i aliyyemden olup ve işbu sene-i mübârekede sinîn-i sâbıkadan ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Haleb vâlîsi vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû*nun mükemmel kapusı halkı ve Haleb alaybeğisi ve eyâlet-i mezbûrenin umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmârıyla inşâ'allâhü te'âlâ kavâfil-i huccâc Şâm'dan hareket itdikleri gibi, akablarınca Müzeyrib'e varup ol havâlîde bir münâsib olan mahalde ikāmet ve huccâc-ı Müslimîn edâ-yı farîza-i hacc idüp berü tarafa avdet idince anda meks ve etrâf u eknâfı eşkıyâ-yı urbândan hıfz u hırâset ve huccâcın istikbâlleri vakti geldikde Alâ menzilinde istikbâl ve âminen ve sâlimen Şâm-ı Şerîf'e îsâllerinde ihtimâm eylemek üzre me'mûr olmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; sen dahi bi'n-nefs mükemmel kapun ve güzîde vü müstevfî âdemlerinle vezîr-i müşârun-ileyhe mülâkî olup Trablusşam ve Sayda-Beyrut vâlîleri vezîrlerim Arslan Paşa ve Kaplan Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehümâ* dahi kethüdâlarıyla her birisi beşer yüz nefer âdem gönderüp ve Haleb vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh cümleye baş u buğ olup vech-i meşrûh üzre me'mûr olanlar re'y-i savâb-dîdi üzre hareket eylemeleri fermânım olmağla, bundan akdem emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmuşidi. Hâliyâ huccâc-ı Müslimînin Şâm'dan hareketi vakti olup bu hidmet-i celîleye me'mûr olanların bir gün evvel varup Müzeyrib'de bulunmaları ziyâde mühimm ü muktezî olmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; te'kîd içün sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince tekrâr sana emr-i şerîfim gönderilmişdir. İmdi; emr-i şerîfim sana her ne mahalde varup vâsıl olur ise kat'â te'hîr ü terâhî itmeyüp mükemmel kapun halkı ve tâmmü's-silâh güzîde vü tüvânâ âdemlerinle ta'cîl ale't-ta'cîl mahall-i me'mûra varup Haleb vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyhe mülâkî ve huccâc-ı Müslimîn edâ-yı menâsik-i hacc idüp avdet idince Müzeyrib havâlîsinde meks ü ârâm ihtiyâr olunan mahalde oturup mukaddemâ ve hâlâ me'mûr olduğun üzre eger ol havâlînin urbân eşkıyâsından hıfz u hırâsetinde ve eger vakti geldikde huccâc-ı zevi'l-ibtihâcı Alâ menzilinde karşulayup muhâfaza vü muhârese iderek bi-avnihî te'âlâ emn ü selâmet ile Şâm-ı Şerîf'e îsâlinde vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i savâb-dîdi ile hareket ve iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Şâmî'nin te'mîn-i dürûb ve ref'-i hutûbları içün olup sâ'ire kıyâs olunmamağla, eger ber-vech-i müsâra'at vezîr-i müşârun-ileyh ile mahall-i me'mûrda mevcûd bulunmakda ve eger kapunı

ziyâde mükemmel idüp kavî tedârik ile gitmekde aksa'l-gâye ihtimâm idüp bir dürlü kusûr u fütûrun zuhûra gelmekden begâyet tevakkî eyleyesin. Senden me'mûl olunduğu vech üzre hulûs-ı taviyyet ve ziyâde gayret ü hamiyyet ile hidemât-ı cemîle vücûda getürmeğe bezl-i vüs' u kudret eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili L sene [1]114 **(18-27 Şubat 1703)**

d.114, s.79, h.360

Hacı kafilelerinin emniyetini temin için Müzeyrib'deki Halep valisinin maiyetine katılması emrolunan fakat sonra gerek görülmeyip yerinde kalması istenen Kudüs sancakbeyinin; bedevi eşkıyasından bir saldırı tehdidi vaki olduğunda Trablusşam, Sayda-Beyrut valileri, Cebel-i Aclun ve Leccun sancaklarıbeyi ile haberleşerek süratle Alâ menziline ya da hacıların bulunduğu mevkiye giderek güvenliklerini sağlama konusunda yardımcı olması.

بقاء أمير سنجق (سنجق بك) القدس. الذي أُمر أن يلتحق الى معية والي حلب المتواجد في مزيريب لتأمين سلامة قوافل الحجاج. في مكانه وذلك بعد انتهاء الحاجة الى ذلك؛ ولكن في حالة حدوث أيّ تهديد أو اعتداء من قطاع الطرق البدويين، يجب عليه الإتصال بسرعة مع كلّ من ولاة طرابلس الشام وصيدا. بيروت وأمراء سنجق جبل عجلون ولجون والتحرك الى موقع العلا أو الى الموقع الذي يقيم فيه الحجاج للتعاون معهم لأجل تأمين سلامة الحجاج.

Al Quds Sancakbeyi, who was ordered to join the forces of the Governor of Aleppo, was later requested to stay where he was as it was deemed unnecessary. In case of badawi bandits' armed attack, he is asked to aid to ensure the safety of the pilgrims by moving as fast as possible to the Alâ area or to the area of the pilgrims after communicating with the governors of Tripoli and Sayda-Beirut and sancakbeys of Cebel-i Aclun and Leccun.

Bir sûreti Sayda-Beyrut vâlîsi Vezîr Kaplan Mehmed Paşa'ya yazılmışdır.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bi-avnihî te'âlâ bu sene-i mübârekede kavâfil-i huccâc-ı Şâmî'nin te'mîni içün bundan akdem düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Haleb vâlîsi vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* Müzeyrib'de ictimâ'a me'mûr oldukda, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; mükemmel ü müretteb kapun halkı ile sen dahi me'mûr ve ba'dehû ictimâ'a hâcet kalmamağla yine yerinde tevkîf olunmuşidin. Lâkin te'mîn-i tarîk-i huccâc-ı Müslimîn ehemm-i mehâmm-ı Devlet-i aliyye ve a'zam-ı umûr-ı Saltanat-ı seniyyemden olmağla, düstûreyn-i mükerremeyn müşîreyn-i mufahhameyn nizâmü'l-âlem

Trablusşam vâlîsi vezîrim Arslan Paşa ve Sayda-Beyrut vâlîsi vezîrim Kaplan Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehümâ*ya Zevyan urbânından dâ'imâ ihtibâr ü ibtisâr üzre olup Allâh'a emânet eger eşkıyâ-yı urbânın bir kasd-ı fâsidlerinden haberdâr olurlar ise emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm ber-vech-i arpalık Cebel-i Aclun ve Leccun sancakları mutasarrıfı İvaz-zâde Hasan Paşa *dâme ikbâlühû* ile cerdeye me'mûr olan kethüdâları ve beşer yüz âdemleriyle iktifâ itmeyüp bi'n-nefs kendüleri dahi kalkup serî'an ve âcilen huccâcın istikbâline müsâra'at ve Alâ menzilinde mi yâhûd daha ilerüde mi her nerede imdâdlarına irişmek iktizâ ider ise [hu]ccâcın imdâd ü i'ânetine irişüp hıfz u hırâsetinde bezl-i kudret eylemek üzre emr-i şerîfimle me'mûr olmağla, sen dahi mükemmel kapun ile vech-i meşrûh üzre me'mûr olmuşsundur. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde mükemmel kapun halkı ile sen dahi hâzır u âmâde ve müşârun-ileyhimâ ile dâ'imâ haberleşüp huccâc-ı Müslimîne öyle bir imdâd ü i'ânet iktizâ ider hâlde zuhûr ider ise mükemmel ü müretteb kapun halkı ile sen dahi ol sâ'at kalkup sür'at ü ılgâr ile iki-üç konağı bir iderek Alâ menzilinde ve daha ilerüde, her nerede iktizâ ider ise huccâcın imdâd ü i'ânetine irişüp hıfz u hırâsetlerinde bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Huccâc-ı Müslimîn içün hidmetdir, sâ'ire kıyâs olunmaz ve sonra özr ü cevâbın ısgâ olunmaz, ana göre tedârikini görüp vakt-i iktizâda hâzır bulunup rızâ-yı hümâyûnuma muvâfık harekete bezl-i vüs' u kudret eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâsıtı Za sene [1]114 **(29 Mart-7 Nisan 1703)**

d.114, s.116, h.497

Şam hac yolu üzerindeki urban (bedevi) surrelerinin kayıtlarını tutmakla görevli olan kâtip Murad'ın süratle Şam valisinin yanına gönderilmesine dair iki defa emir yazıldığı halde gitmediği anlaşıldığından, bu kez emir ulaştığında kendisinin tutuklanarak İstanbul'a gönderilmesi.

على الرغم من صدور أمْرَيْن حول ترحيل مراد الكاتب الخاص لدفاتر الصرة المرسلة الى العربان (البدويين) القاطنين على طريق الشام . الحج بسرعة الى جانب والي الشام، تبين عدم ذهابه، فيجبترحيله الى اسطنبول موقوفا فور وصول الأمر الثالث.

It is understood that special secretary Murad, who is charged with keeping the records of urban (badawis) surras on the Damascus Haj route, was ordered to go to the Governor of Damascus twice, but he did not comply with this order. This time when the order reaches him, he is to be arrested and sent to Istanbul.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; tarîk-i hacc-ı Şâmî'de vâkı' urbân surrelerinin mahsûs kâtibi olan Murad nâm kâtib Kudüs-i Şerîf'de senin yanında ve urbân

surresi defterleri kâtib-i mezbûrda olup tarîk-i hacc-ı şerîfde mezbûrun emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Şâm beğlerbeğisi ve mîr-i hâccı olan Mehmed *dâme ikbâlühû*nun yanında bulunmasının lüzûmu olmağla, bundan akdem mezbûrun mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanına irsâliyçün sana iki def'a emr-i şerîfim gönderilmişiken mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanına gitmedüği istimâ' olunmağın, imdi; emr-i şerîfim vardığı gibi mezbûr Murad'ı Der-i Devlet-medârıma ihzâr eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili Z sene [1]114 **(18-27 Nisan 1703)**

...

d.114, s.117, h.501

Şam'dan giden hacıların güvenliğini temin için Trablusşam valisi Arslan ve Sayda-Beyrut valisi Kaplan Mehmed Paşaların bölgedeki eşkıyanın faaliyetlerini yakından izlemeleri, tehlikeli bir durum vaki olduğunda Cebel-i Aclun ve Leccun sancaklarıbeyi İvaz-zâde Hasan ile kethüdalarını göndermekle yetinmeyip bizzat gitmeleri, Kudüs sancakbeyi Mehmed Paşa ile birlikte hacıları Alâ menzilinde karşılayıp güvenliklerini sağlamaları ve tüm ihtiyaçlarını gidermeleri.

قيام كلّ من والي طرابلس الشام آرسلان ووالي صيدا. بيروت قبلان محمّد باشا بمراقبة فعاليات قطاع الطرق في المنطقة وذلك لتأمين سلامة الحجاج المسافرين من الشام، وفي حالة حدوث وضع خطير عليهما أن لا يكتفيان بإرسال من ينوب عنهما؛ بل يجب أن يذهبا الى المنطقة بالذات مع أميرجبل عجلون ولجون عيواض زادة حسن بحيث يقومون بالتعاون مع أمير سنجق (سنجق بك) القدس محمّد باشا باستقبال الحجاج في موقع العلا وبتأمين سلامتهم وبسدّ متطلباتهم.

Governor of Tripoli Arslan Paşa and Governor of Sayda-Beyrut Kaplan Mehmed Paşa will follow the bandits' activities in the area closely; in the case of a dangerous situation, instead of sending Sancakbeyi Ivaz-zâde Hasan, a high ranking official of the Sanjak, and his deputies to the area, they should personally go and meet the pilgrims in the Alâ area, ensure their safety and cater to all their needs.

Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bi-avnihî te'âlâ bu sene-i mübârekede kavâfil-i huccâc-ı Şâmî'nin te'mîni içün Trablusşam vâlîsi vezîrim Arslan Paşa ve Sayda-Beyrut vâlîsi vezîrim Kaplan Mehmed Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehümâ* eşkıyâ-yı urbândan dâ'imâ ihtibâr ü ibtisâr üzre olup eger eşkıyâ-yı urbânın bir kasd-ı fâsidlerinden haberdâr olurlar ise ber-vech-i arpalık Cebel-i Aclun ve Leccun sancakları mutasarrıfı İvaz-zâde Hasan *dâme-ikbâlühû* ile cerdeye me'mûr olan kethüdâları ve beşer yüz âdemleriyle iktifâ itmeyüp bi'n-nefs kendüleri dahi kalkup serî'an ve âcilen huccâcın istikbâline müsâra'at ve Alâ menzilinde mi yahud daha ilerüde mi, her

nerede imdâdlarına irişmek iktizâ ider ise huccâcın imdâd ü i'ânetlerine irişüp hıfz u hırâsetinde bezl-i kudret eylemek üzre emr-i şerîfimle me'mûr olmalarıyla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü müretteb kapun halkıyla vech-i meşrûh üzre me'mûr olmuşidin. Te'mîn-i tarîk-i huccâc-ı Müslimîn ehemm-i mehâmm-ı Devlet-i aliyye ve a'zam-ı umûr-ı Saltanat-ı seniyyemden olmağla, husûs-ı mezbûr içün te'kîdi içün ( ) mübâşeretiyle tekrâr emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olup gönderilmişdir. İmdi; işbu vâcibü'l-imtisâlim vusûlünde bu husûsa kemâl-i basîret ü intibâh ile hareket ve huccâc-ı Müslimîne öyle bir imdâd ü i'ânet iktizâ ider hâlde zuhûr ider ise müşârun-ileyhimâ dahi hâzır u müheyyâ bulunmak üzre tenbîh-i hümâyûnum olmağla, dâ'imâ birbiriniz ile haberleşüp ve cümleniz hâzır u âmâde bulunup hîn-i iktizâda nesâk-ı vâhid üzre kıyâm ve birbirinizi müsâbaka iderek bi-avnihî te'âlâ huccâc-ı Müslimînin imdâd ü i'ânetine irişüp senden me'mûl olduğu vech üzre rızâ-yı hümâyûnuma muvâfık hareket ve hidmet-i huccâc-ı Müslimînde bezl-i vüs' u kudret eyleyesin diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z sene [1]114 **(18-27 Nisan 1703)**

d.114, s.140, h.578

Yahudilerin Kudüs'teki kadim mabetlerinin tamiratına başladıkları, merkezden verilen iznin sınırlarını aşmadıkları halde bazı idarecilerin menfaat temini maksadıyla kendilerine müdahale ettikleri bildirildiğinden, iddiaların araştırılması ve hukuka aykırı müdahaleler vaki ise engellenmesi.

على الرغم من أن اليهود بدأوا بإصلاح معبدهم القديم دون أن يتجاوزوا حدود الرخصة الممنوحة لهم من قبل المركز، تبين قيام بعض الإداريين بالتدخل في شؤنهم لأجل تأمين مصالحهم الخاصة؛ فينبغي التحقيق في هذه الإدعاءات ومنع التدخلات المنافية للقانون.

Although the Jews have not exceeded the limits of the permit obtained from the headquarters for the repairs of their ancient place of worship, some administrators have interfered for their personal gain; the allegations to be investigated and illegal interferences prevented.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Medîne-i Kudüs-i Şerîf'de sâkin Yehûdî tâ'ifesi arz-ı hâl iderler: "Kudüs-i Şerîf'de vâkı' yedlerinde terk ve hâlâ zapt u tasarruflarında olan kadîmî kilisenin ba'zı mahalleri mürûr-ı eyyâm ile harâba müşrif oldukda, emr-i şerîfim ve ma'rifet-i şer'le keşif ve cânib-i şer'den virilen hüccet-i şer'iyye mûcebince mesâğ-ı şer'î olduğu mertebe vaz'-ı kadîmi üzre ta'mîr idüp tevsî' ve terfî' olunmayup ve vaz'-ı kadîmini tecâvüz itmiş değil iken Kudüs-i Şerîf sancağı mutasarrıfı ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi taraflarından mücerred celb-i mâl içün dahl ü rencîde olunmalarıyla, bundan akdem hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde olunmamak üzre emr-i şerîfim

virilmişiken esnâ-yı tarîkde zâyi' olduğun" bildirüp müceddeden hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; vech-i meşrûh üzre emr-i şerîfim virildüği mastûr u mukayyed bulunmağla, hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene [1]114 **(7-16 Mayıs 1703)**

d.114, s.170, h.723

Haremeyn ve Ravza-i Mutahhara'yı ziyaret için giden hacıların emniyet içinde seyahat etmelerini sağlamakla mükellef olan Şam şeyhinin eşkıya ile işbirliği yaptığı bildirildiğinden; tedbir amaçlı olarak hacıların Müzeyrib mevkiinde karşılanmaları, bölgedeki askeri-mülki erkânın işbirliği yaparak asayişi ve hacıların güvenliğini sağlamaları.

بناءا على الإدعاءات التي تزعم قيام شيخ الشام. المكلف بتأمين سلامة الحجاج الذين يقومون بزيارة الحرمين الشريفين والروضة المطهرة. بالتعاون مع قطاع الطرق، فيجب استقبال الحجاج في موقع مزيريب بهدف التدبير، كما ينبغي تعاون المسؤلين العسكريين والمدنيين في المنطقة لأجل تأمين أمن المنطقة وسلامة الحجاج.

We are informed that the sheikh of Damascus, charged with the safety of the pilgrims traveling to visit Harameyn and Ravza-i Mutahhara, is cooperating with the bandits. As a precautionary measure, the pilgrims will be met at Müzeyrib area and the military and civil administrators in the area will jointly ensure the safety of the public and pilgrims.

Haleb vâlîsi Vezîr Yûsuf Paşa ve Sayda vâlîsi Vezîr Kaplan Paşa ve Kudüs-i Şerîf mutasarrıfı Vezîr Mehmed Paşa ve Şâm beğlerbeğisi ve emîr-i hâccı Mehmed Paşa ve Trablus beğlerbeğisi el-Hâc Mustafa Paşa ve Cebel-i Aclun ve Leccun sancakları mutasarrıfı İvaz oğlu Hasan Paşa ve Şâm-ı Şerîf'in yerlükulu ağası ve kethüdâsı ve sâ'ir bellü başluları ve Şâm'ın alaybeğisi ve zü'amâ ve erbâb-ı tîmârına ve bi'l-cümle a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Edâ-yı farîza-i hacc içün Haremeyn-i Şerîfeyn *zâdüllâhi şerefühümâ* tarafına tevcîh ve hicce-i azîmet-i huccâc-ı Beytullâhi'l-Harâmın ve züvvâr-ı Ravza-i Mutahhara-i Seyyidü'l-enâm *aleyhi efdalü's-salâti ve's-selâm*ın kemâl-i emniyyet ve refâhiyyet ile zihâb-ı kufûlleri levâzim-i zimmet-i hicce-i niyâbetden olup ve Şâm şeyhi gelip huccâc-ı Müslimînin iyâb ü zihâblarında hıfz u hırâsetleri hidmetinde bulunmak üzre me'mûr iken hubs-ı tıyneti ve şekāvet-i cibillîsi hasebiyle bir-iki seneden berü hafiyyeten eşkıyâ-yı urbân ile ittifâk ve huccâc-ı Müslimînin hasâretlerine ve saddü an sebîlillâha cesâret idüp bu sene dahi yanında urbân eşkıyâsı ictimâ' ve huccâc-ı Müslimîne sû-i kasd üzre oldukları istimâ' olunup mezbûrun def'-i gâ'ilesi lâzim gelmekle, bu sene-i mübârekede huccâc-ı Müslimîne eger yesâren ve eger hasâren ve *"kâne emrullâhi kaderen*

makdûra" her ne hâl ile Şâm'a vâsıl olurlar ise şakî-i merkūmun üzerine varılup bi-avnihî te'âlâ kahr u tedmîr ve istîsâline ol havâlîde def'-i mazârr u fesâdına ikdâm ü ihtimâm eylemek üzre siz ki vüzerâ-yı izâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve elviye mutasarrıfları ve yerlükulu ağaları ve alaybeğler ve zü'amâ ve erbâb-ı tîmâr ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz; bu husûs içün me'mûr olmuşsuzdur. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde huccâc-ı Müslimîn kile't-takdîreyn Şâm'a vâsıl oldukları gibi cümleniz ittifâk u ittihâd ile kalkup Müzeyrib'e varup anda dernek ü cem'iyyet ve müzâkere vü müşâvere ve istifsâr ü istinsâr idüp şakî-i mezbûre birkaç seneden berü hafiyyeten urbân ile yek-dil ve huccâc-ı Müslimînin üzerine tasallut idüp bu kadar hasârete bâ'is olup i'dâm-ı vücûduyla eger tarîk-i haccın ve eger ol havâlînin te'mîni lâzim belki vâcib olmağla, kemâl-i ittifâk u ittihâd ile mukteżâ-yı re'y-i sedîd üzre mezbûrûn ve hevâsına tâbi' etbâ' u eşyâ'ından olan eşkıyânın kahr u tedmîri ve istîsâline ihtimâm ve inşâ'allâhü te'âlâ kendüni ve etbâ'ından olan eşkıyâyı araza-i tîğ-i intikām ve endahte-i satûre-i i'dâm itmekle, ikdâm ve devâbb ü mevâşî ve emvâl ü erzâkların nehb ü gâret ile şerâre-i fesâdların itfâ ve eger tarîk-i hacc-ı Şâmî ve eger ol etrâf u havâlî âsâr-ı mazarratlarından ihlâ' itmeğe bezl-i cidâ dahi idüp murâd-ı hümâyûnuma muvâfık hidemât-ı pesendîde vücûda getürmeğe ziyâdesiyle ikdâm ve mâdâm ki avn-ı hakla ol havâlînin ahvâline nizâm virilüp emr-i şerîfimle me'zûn-ı insırâf olmadıkca Müzeyrib ve ol semtlerden avdet itmeyüp itmâm-ı hidmete ikdâm eylemeniz bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâhiri M sene 1115 **(5-14 Haziran 1703)**

d.114, s.192-193, h.835

Kudüs'teki Rum patriki, Rum cemaati ve Gürcü rahibler fetihten beri sahip oldukları bazı idarî-malî imtiyazların ihlal edildiğini, yöneticilerle iyi geçinmek maksadıyla gayrimüslim ahalinin rızalarıyla verdikleri bazı ayni-nakdi hediyelerin Salih Paşa döneminden itibaren suistimal aracına dönüştürüldüğünü, daha sonra çeşitlendirilerek onlarca kat arttırıldığını ve kutsal mekânlarına müdahale edildiğini bildirdiklerinden; iddiaların araştırılması ve hukuka aykırı bu tür uygulamaların ortadan kaldırılması.

بناءا على مزاعم بطريق الروم في القدس حول خرق الإمتيازات الإدارية . المالية الممنوحة لطائفة الروم والرهبان الجورجيين منذ الفتح، وتحويل بعض الهدايا العينية . النقدية والتي كانت يقدمها الأهالي غير المسلمين برضاهم الى الإداريين لغرض التعايش السلمي الى وسيلة لسوء الإستعمال منذ عهد صلح باشا، حيث تنوعت هذه الهدايا وتضاعفت عشرات المرات بمرور الزمن، اضافة الى التدخل في شؤن أماكنهم المقدسة؛ يجب تحقيق هذه الإدعاءات والقضاء على هذا النوع من التطبيقات المنافية للقانون.

The Greek patriarch and Georgian priests in Al Quds claim that some of the administrative-financial privileges they owned since the conquest were usurped; also in order to be on good terms, non-Muslim people willingly gave some presents to the administrators; however, these presents in cash and in kind were used as instruments of misuse beginning with Salih Paşa; later they varied and increased ten fold; also the holy places were interfered with. The allegations are to be investigated and illegal interferences prevented.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin Rûm patriki ve Rûm ve Gürci ruhbân tâ'ifesiyle Kudüs-i Şerîf dâhilinde olan ehl-i zimmet Rûm re'âyâsı gelüp; "Bunlar feth-i hâkānîden berü cümle tekâlîf-i şâkkadan mu'âf [olmak] üzre ecdâd-ı izâmımdan yedlerine hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ahid-nâme ve müte'addid evâmir-i şerîfe virilmekle, hukkâm olanlar amel ve bir dürlü tekâlîf-i şâkka talebiyle rencîde olunmaz iken sinîn-i sâbıkada hukkâm ile hoş geçinmek içün eslâfları rızâlarıyla livâ-i mezbûr mütesellimi vardıkda 'kudûm' nâmına on yedi buçuk guruş ve tevâbi'ine üç guruş ve paşaları vardıkda yetmiş beş guruş ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve yine paşaya 'çuka' ve 'kumaş' ve 'hidmet' içün beş yüz guruş ve kethüdâsına elli guruş ve tevâbi'i içün on dört guruş ve ayda paşaya yirmi beş guruş ve kethüdâsına altı guruş ve tevâbi'i içün üç guruş ve paşaya 'şeker' ve 'balmumu' ve 'ıydiyye' nâmına atlâs ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve tevâbi'i içün on dört guruş ve harca dört guruş ve kavvâsa üç guruş ve yine taşra suya gitdikde paşaya 'hidmet' nâmına iki yüz guruş ve kethüdâsına yirmi guruş ve cümle nefere üç guruş bir seneden bir seneye tamâmına değin bunu virüp Sâlih Paşa zamânına gelince bundan gayrı bir nesne virmeyüp ve hukkâm dahi almayup cümle fukarâ âsûde-hâl iken Sâlih Paşa vech-i meşrûh üzre rızâlarıyla virdiklerine kanâ'at itmeyüp ve yedlerinde olan temessükâta dahi amel itmeyüp sene-be-sene zulmü daha ziyâde ve cebren almağla, birkaç def'a hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfe ile mübâşir ta'yîn ve men' olunmuşiken sonra livâ-i mezbûr mutasarrıfı olanlar Sâlih Paşa'nın zulmünü âdet i'tibâr ve temessükâtlarına mugâyir sene-be-sene zulmü daha ziyâde idüp kendüleri ve mütesellimleri cebren aldıklarından mâ'adâ, yedlerinde olan fermânları ibrâz eyledikde; 'Bu fermânlar selâtîn-i mâzıye fermânıdır' diyü amel itmeyüp ve re'âyânın içlerinden birini Şeyh-i Nasârâ nasb ve her esnâfın akçelerin aldıklarından mâ'adâ, 'Patrik ve vekîlleri dahi bize her ayda gelüp buluşun' ve mücerred celb-i mâl içün 'kilise teftîşi' ve 'keşif' nâmıyla ta'addî vü rencîde ve cebren akçelerin aldıklarından mâ'adâ, paşaları mîr-i hâcc olup gitdikde mütesellimleri dahi minvâl-i meşrûh üzre rencîde itmeleriyle, gerek re'âyâ ve gerek ruhbân fukarâsı bir vechile virmeğe iktidârları kalmayup kimin perâkende vü perîşân ve kalanları dahi perâkende olmalarına bâ'is olmalarıyla, yedlerinde olan cümle temessükâtlarına amel olunup vech-i meşrûh üzre eslâfları rızâlarıyla virdiklerinden gayrı, Sâlih Paşa ve sâ'ir paşalar zamânından berü izdiyâd

eyledikleri zulmü ref' olunup yedlerinde olan temessükâtlarına muhâlif hilâf-ı şer'-i şerîf tekâlîf-i şâkka talebiyle min-ba'd rencîde olunmamak içün merhûm ve mağfûrun-leh ammim Sultân Ahmed Hân *tâbe serâhû* zamânında emr-i şerîf virilüp ve unvânına emr-i şerîf-i cihân-mutâ'ım mûcebince amel idüp, 'Deyr-i Kudüs-i Şerîf'de ve diyâr-ı etrâf nâhiyelerde zulm ü ta'addî olunduğuna rızâ-yı şerîfim yokdur. Bir zulüm mesmû'um olur ise cezânızı viririm' diyü hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnları keşîde kılınmışiken yine mücâb olmayup nice dürlü bahâne ile zulm ü ta'addî eylediklerinden mâ'adâ, feth-i hakānîden berü Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde gerek kendülerinde ve gerek Gürci ve Habeş ve Sırb ve sâ'ir zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırları ve kemerleri ve odaları ve mezârlıkları ve değirmenleri ve sâ'ir vakıflarıyçün min-ba'd müdâhale ve keşf ü teftîş ve sâ'ir bahâne ile rencîde olunmamak üzre yedlerinde müte'addid emr-i şerîfleri var iken 'Keşf ü teftîş ideriz' diyü ol bahâne ile zulmitmek murâd itmeleriyle, yedlerinde olan fermânları mûcebince Kudüs-i Şerîf kādısı men' ve hüccet-i şer'iyye virüp müddet-i medîdeden bu âna gelince yedlerine inâyet ü ihsân olunan gerek hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ve gerek sâ'ir evâmir-i şerîfe ve hüccet-i şer'iyye ve sâ'ir temessükâtlarına amel olunup mücerred celb-i mâl içün 'keşf ü teftîş' ve 'yoklama' nâmıyla rencîde olunmayup ve rızâlarıyla virdiklerinden mâ'adâ bir dürlü 'tekâlîf-i şâkka' ve 'hidmet' ve 'pîşkeş' ve 'Her hafta hedâyâ ile gelüp buluşun ve ziyâfet idin' ve sâ'ir bahâne ile re'âyâ fukarâsı ta'addî vü rencîde olunmayup men' u def' oluna. Bundan sonra gerek paşalar ve gerek mütesellimleri ta'addî etmek murâd iderler ise Kudüs-i Şerîf kādısı olanlar yedlerinde olan temessükâtları mûcebince müdâhale itdirmeyüp fermânları icrâ eylemek üzre bin yüz yedi senesinde hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnla mu'anven emr-i şerîfim virilüp men' olunup fukarâ birkaç sene âsûde-hâl olmuşlariken hâlâ yine yedlerinde olan temessükâtlarına mugâyir rızâlarıyla virdiklerine kanâ'at itmeyüp Efrenc ruhbânları milel-i âhardan kuvve-i mâliyyeleri olmağla bunlara gâyet ziyâde akçe ve eşyâ virmeleriyle, bunlardan dahi 'Frenklerin virdiklerin siz dahi virin' diyü cebr ve virmeğe kudretleri **[193]** olmaduğından ahz ü habs ve darb idüp ta'addî eylediklerinden gayrı, Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde bu âna değin zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırları ve kemerleri ve odaları ve dükkânları ve mezârlıkları ve sâ'ir vakıfları mücerred celb-i mâl içün keşf ü teftîş olunmamak üzre hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfeleri var iken, ahâlî-i Kudüs'den ba'zı eşirrânın münâfakati ile 'Bize akçe virin' yâhûd 'Keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü rencîde vü zulm itmek murâd itmeleriyle, yedlerinde olan hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfem ibrâz eylediklerinde mezâmîn-i münîfesini tenfîz ü icrâ ve zulmün men'i kādı-ı vilâyet olanların üzerlerine lâzim iken sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; 'Keşf ü teftîşden ehl-i örf men' olunmağla biz keşf ü teftîş ideriz' diyü cebr ü zulm eylediklerin" bildirüp, yedlerinde hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu'anven olan emr-i şerîfim mûcebince amel

olunup gerek ehl-i örf tâ'ifesi ve gerek kādılar hilâf-ı şer'-i şerîf bunları ahz ü habs itmeyüp vech-i meşrûh üzre ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında müceddeden hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, Dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz olan ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf virildüği mastûr u mukayyed bulunmağın, hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde olunmayup vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrim olmuşdur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel dahi eyyâm-ı sa'âdet-encâmımda fukarâya bir vechile zulm ü ta'addî olunduğuna kat'â rızâ-yı hümâyûnum yokdur. Bunlar eslâfların zamânından berü vech-i meşrûh üzre rızâlarıyla virdikleri şeylerden mâ'adâ, Sâlih Paşa ve sâ'ir paşalar zamânından berü hilâf-ı şer'-i şerîf ve yedlerinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven olan temessükâtlarına mugâyir ihdâs eyledikleri bid'at ve "tekâlîf-i şâkka" nâmıyla zulmen aldıkları gerek akçe ve gerek eşyâ her ne ise ref' olunup, fîmâ-ba'd mutâlebesiyle rencîde olunmayup selâtîn-i mâzıyeden yedlerinde olan temessükâtlarına amel olunup ve re'âyânın içlerinden birini Şeyh-i Nasârâ nasbitmeyüp ve her esnâfdan ve sâ'irlerden akçe almayup ve patrik ve vekîllerin "Her ayda hidmet ve pîşkeş ve hediyye ile gelüp buluşun ve ziyâfet idin" diyü rencîde itmeyüp, "Efrenc ruhbânları ziyâde akçe ve eşya virdiler, siz dahi virin" diyü cebr ü habs ve darb u ahz itmeyüp ve Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde hıfz u tasarruflarında olan kilise ve manastırları ve kemerleri ve odaları ve dükkânları ve mezârlıkları ve sâ'ir vakıfları mücerred celb-i mâl içün "keşf ü teftîş" ve "yoklama" nâmıyla sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; gerek mîr-i hacc olanlara ve sâ'ir paşalara ve mütesellimlerine rencîde vü ta'addî itdirmeyüp ve sen dahi rencîde eylemeyüp ve bir akçe ve bir habbelerin almayalar ve aldırmayup yedlerinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven olan evâmir-i şerîfenin mezâmîn-i münîfesin tenfîz ü icrâ idüp hilâfından begâyet ihtirâz ü ictinâb eyleyesin, şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyûnumu sicillâta kayd ve yedlerinde ibkā eyleyesin diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene [1]115 **(16-25 Haziran 1703)**

d.114, s.199, h.860

Kudüs'teki Ermeni cemaati ve din adamları, Mar Yakub Manastırı patrik vekîli Papa Minas ile tercümanı Aratas'ın yolsuzluk yaparak kilise vakfını zarara uğrattıklarını bildirdiklerinden; bunlar hakkında gerekli adlî-idarî tahkikatın yapılması, zimmetlerine geçirdikleri malın tahsili ve suçlu oldukları tespit edildiği takdirde cezalandırılmaları.

بناءا على مزاعم الطائفة الأرمنية ورجال الدين الأرمن بخصوص تورط وكيل بطريق دير مار يعقوب البابا ميناس ومترجمه أراطاس في قضية إختلاس والتي أدت الى أضرار في أموال

الكنيسة؛ يجب اجراء التحقيقات القانونية - الإدارية حول هذين الشخصين، واستحصال الأموال الموجدة في ذمتهما، ومعاقبتهما في حالة تثبيت ذنبهما.

The Armenian community and the religious men in Al Quds assert that deputy patriarch of Mar Yakub Monastery Papa Minas and his translator Aratas are pilfering and harming the church's waqf. The necessary legal action is to be taken against them and the embezzled material recovered; and if found guilty they are to be punished.

Kudüs-i Şerîf paşasına ve monlâsına hüküm ki:

Ermeni râhibleriyle Ermeni re'âyâsı Dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl idüp; "Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Mar Ya'kūb dimekle ma'rûf manastırın bin yüz on ( ) senesinde patrik vekîli olan Papa Minas ve tercümân Aratas nâm zimmîler manastır-ı mezbûrun nukūd-ı mevkūfesini ahz ü itlâf itmeleriyle birkaç def'a emr-i şerîfim ısdâr idüp şer'le muhâsebeleri görüldükde; zimmetlerinde kırk kîse akçe mâl-i vakf sâbit ve hüccet olunmuşiken patrik tarafından gelen vekîlini irtişâ ile nefyitdirüp kendüler bir tarîkle vekîl olmalarıyla mâl-i vakf tahsîl olunmayup yevmen-fe-yevmen manastırların vakfı medyûn olup ve içinde olan eşyâların dahi patrik vekîline zabtitdirmeyüp küllî ta'addî eylediklerin" bildirüp, Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından ( ) *dâme mecdühû* mübâşeretiyle şer'le muhâsebelerin görilüp hüccet-i şer'iyye mûcebince zimmetlerinde müteveccih olan mâl-i vakf şer'le tahsîl olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, sen ki vezîr-i müşârun-ileyh ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ahvâlleri şer'le görilüp zimmetlerinde kalîl ü kesîr zuhûr iden her ne ise tahsîl olundukdan sonra keyfiyyet-i ahvâl ne vechile sudûr bulur ise arz u i'lâm olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili S sene [1]115 **(16-25 Haziran 1703)**

d.114, s.250, h.1086

Kudüs'teki Yahudi cemaati, verilen izin çerçevesinde kadim mabetlerinin harap bazı bölümlerinin tamirat işlerini gerçekleştirirken, idarecilerden bazılarının keyfi bir takım ücretler talep ettiklerini ve ikaza rağmen geri adım atmadıklarını bildirdiklerinden; gerekli tahkikatın yapılması ve hukuka aykırı bu tür hareketlere müsaade edilmemesi.

تبين قيام بعض الإداريين بطلب رسوم تعسفية من طائفة اليهود في القدس خلال إصلاح معبدهم القديم في اطار الرخصة الممنوحة من قبل المركز، ولم يتراجعوا عن ذلك رغم تحذيرهم؛ فينبغي عمل التحقيقات اللازمة وعدم السماح لهذا النوع من الأعمال المنافية للقانون.

While the Jew community in Al Quds was repairing the ruined sections in their ancient place of worship with the permission obtained from the headquarters, some

administators requested arbitrary payments and did not back down in spite of warnings. Relevant investigation should be undertaken and such illegal actions be prevented.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Medîne-i Kudüs-i Şerîf'de sâkin Yehûdî tâ'ifesi arz-ı hâl iderler: "Medîne-i mezbûrda vâkı' hâlâ zabt u tasarruflarında olan kadîmî kilisenin ba'zı mahalleri mürûr-ı eyyâm ile harâba müşrif oldukda, sâdır olan emr-i şerîfim ve ma'rifet-i şer'le keşif ve cânib-i şer'den virilen hüccet-i şer'iyye ve fetvâ-yı şerîfe mûcebince mesâğ-ı şer'î olduğu mertebe vaz'-ı kadîmîsi üzre ta'mîr ü termîm eylediklerinden sonra tekrâr şer'le keşfolundukda; tevsî' ve terfî' itmeyüp vaz'-ı kadîmini tecâvüz itmediğine yedlerine tekrâr hüccet-i şer'iyye virilmişiken Kudüs-i Şerîf sancağı mutasarrıfı ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ife[si] taraflarından celb-i mâl içün 'teftîş' nâmıyla ve âhar bahâne ile dahl ü rencîde itmeleriyle, ahvâllerin Der-i Devlet-medârıma i'lâm eylediklerinde 'Hilâf-ı şer'-i şerîf dahl ü rencîde olunmaya' diyü men'-birle emr-i şerîfim virilmişiken, itâ'at-i emr-i şerîf itmeyüp yedlerinde olan fetvâ-yı münîf ve hücec-i şer'iyyeye mugâyir 'teftîş' nâmıyla ve âhar bahâne ile dahl ü rencîde eylediklerin" bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, hilâf-ı şer'-i şerîf dahl ü rencîde olunmamak bâbında hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Ra sene [1]115 **(4-13 Ağustos 1703)**

d.114/1, s.36-37, h.230

Kudüs'teki Rum ve Gürcü cemaatleri fetihten beri bir takım vergilerden muaf iken, ahalinin idarecilerle hoş geçinmek için kendi rızalarıyla verdikleri ayni-nakdi bir takım şeylerin Salih Paşa döneminde suistimal aracına dönüştürülerek miktar ve tür bakımından fahiş bir biçimde artırıldığı, haleflerinin ise bu işi zulme dönüştürdükleri bildirildiğinden; iddiaların araştırılması ve hukuka aykırı bu tür uygulamalara derhal son verilmesi.

في حين إعفاء طائفة الروم والرهبان الجورجيين من بعض الضرائبمنذ الفتح، تبين تحويل بعض الهدايا العينية ـ النقدية والتي كانت يقدمها الأهالي غير المسلمين برضاهم الى الإداريين لغرض التعايش السلمي الى وسيلة لسوء الإستعمال منذ عهد صلح باشا، وتضاعفها بشكل فاحش من حيث المقدار والنوعية وتحويل ذلك الى ظلم في عهد من خلفه في الإدارة؛ ينبغي تحقيق هذه المزاعم والقضاء على هذا النوع من التطبيقات المنافية للقانون فورا.

The Greek and Georgian community in Al Quds had been exempt from some taxes since the conquest; it has been voiced that cash and kind given to the administrators in order to be on good terms with them, turned into instruments of misuse and opression in Salih Paşa's time, greatly increasing in amount and type. The allegations to be investigated and such illegal actions immediately stopped.

Kudüs-i Şerîf mollâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin Rûm patriki ve Rûm ve Gürci ruhbân tâ'ifesi ile Kudüs-i Şerîf dâhilinde olan ehl-i zimmet Rûm re'âyâsı arz-ı hâl idüp; "Bunlar feth-i hâkānîden berü cümle tekâlîf-i şâkkadan mu'âf olmak üzre ecdâd-ı izâmımdan yedlerine hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ahid-nâme ve müte'addid evâmir-i şerîfe virilmekle, hukkâm olanlar amel ve bir dürlü tekâlîf-i şâkka talebi ile rencîde olunmaz iken sinîn-i sâbıkada hukkâm ile hoş geçinmek içün eslâfları rızâlarıyla livâ-i mezbûre mütesellimi vardıkda 'kudûm' nâmına on yedi buçuk guruş ve tevâbi'ine üç guruş ve paşaları vardıkda yetmiş beş guruş ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve yine paşaya 'çuka' ve 'kumaş' ve 'hidmet' içün beş yüz guruş ve kethüdâsına elli guruş ve tevâbi'i içün on dört guruş ve ayda paşaya yirmi beş guruş ve kethüdâsına altı guruş ve tevâbi'iyçün üç guruş ve paşaya 'şeker' ve 'balmumu' ve 'ıydiyye' nâmıyla atlâs ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve tevâbi'i içün on dört guruş ve harca dört guruş ve kavvâsa üç guruş ve yine taşra suya gitdikde paşaya 'hidmet' nâmıyla iki yüz guruş ve kethüdâsına yirmi guruş ve cümle nefere üç guruş bir seneden bir sene tamâmına değin bunu virüp Sâlih Paşa zamânına gelince bundan gayrı bir nesne virmeyüp ve hukkâm dahi almayup cümle fukarâ âsûde-hâl iken Sâlih Paşa vech-i meşrûh üzre rızâlarıyla virdiklerine kanâ'at etmeyüp ve yedlerinde olan temessükâta dahi amel eylemeyüp sene-be-sene zulmü daha ziyâde ve cebren almağla, birkaç def'a hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfe ile mübâşir ta'yîn ve men' olunmuşiken, sonra livâ-i mezbûr mutasarrıfı olanlar Sâlih Paşa'nın zulmünü âdet i'tibâr ve temessükâtlarına mugâyir sene-be-sene zulmünü daha ziyâde idüp kendüleri ve mütesellimleri cebren aldıklarından mâ'adâ, yedlerinde olan fermânları ibrâz eylediklerinde 'Bu fermânlar selâtîn-i mâzıye fermânlarıdır' diyü amel etmeyüp ve re'âyânın içlerinden birin Şeyh-i Nasârâ nasb ve her esnâfın akçelerin aldıklarından mâ'adâ, 'Patrik ve vekîlleri dahi her ayda gelüp buluşun' diyü ve mücerred celb-i mâl içün 'kilise teftîşi' ve 'yoklama' nâmıyla ta'addî vü rencîde ve cebren akçelerin aldıklarından gayrı, paşaları mîr-i hâcc olup gitdikde mütesellimleri dahi minvâl-i meşrûh üzre rencîde etmeleriyle, gerek re'âyâ ve gerek ruhbân fukarâsı bir vechile virmeğe iktidârları kalmayup kimi perâkende vü perîşân ve kalanları dahi perâkende olmalarına bâ'is olmalarıyla, yedlerinde olan cümle temessükâtlarına amel olunup vech-i meşrûh üzre eslâfları rızâlarıyla virdiklerinden gayrı, Sâlih Paşa ve sâ'ir paşalar zamânından berü izdiyâd eyledikleri zulüm ref' olunup yedlerinde olan temessükâtlarına muhâlif hilâf-ı şer'-i şerîf tekâlîf-i şâkka talebiyle min-ba'd rencîde olunmamak içün merhûm ve mağfûrun-leh ammim Sultân Ahmed Hân *tâbe serâhû* zamânında emr-i şerîf virilüp ve unvânına emr-i şerîf-i cihân-mutâ'ım mûcebince amel idüp, 'Deyr-i Kudüs-i Şerîf'de ve diyâr-ı etrâf nâhiyelerde zulm ü ta'addî olunduğuna rızâ-yı şerîfim yokdur. Bir zulüm mesmû'um olur ise cezânızı viririm' diyü hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnları

keşîde kılınmışiken yine mücâb olmayup nice dürlü bahâne ile zulm ü ta'addî eyledikllerinden mâ'adâ, feth-i hakānîden berü Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde gerek kendülerinin ve gerek Gürci ve Habeş ve Sırb ve sâ'ir zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırları ve kemerleri ve odaları ve mezârlıkları ve dükkânları ve sâ'ir vakıflarıyçün min-ba'd müdâhale ve 'keşf ü teftîş' ve 'yoklama' ve sâ'ir bahâne ile rencîde olunmamak üzre yedlerinde müte'addid evâmir-i şerîfeleri var iken 'Keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü ol bahâne ile zulmitmek murâd itmeleriyle, yedlerinde olan fermânları mûcebince Kudüs-i Şerîf kādısı men' ve hüccet-i şer'iyye virüp müddet-i medîdeden bu âna gelince yedlerine inâyet ü ihsân olunan gerek hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ve gerek sâ'ir evâmir-i şerîfe ve hüccet-i şer'iyye ve sâ'ir temessükâtlarına amel olunup mücerred celb-i mâl içün 'keşf ü teftîş' ve 'yoklama' nâmına rencîde olunmayup ve rızâlarıyla virdiklerinden mâ'adâ, bir dürlü 'tekâlîf-i şâkka' ve 'hidmet' ve 'pîşkeş' ve 'Her hafta hedâyâ ile gelin buluşun ve ziyâfet idin' ve sâ'ir bahâne ile re'âyâ fukarâsı ta'addî vü rencîde olunmayup men' u def' oluna. Bundan sonra gerek paşalar ve gerek mütesellimleri ta'addî eylemek murâd iderler ise Kudüs-i Şerîf kādısı olanlar yedlerinde olan temessükâtları mûcebince müdâhale itdirmeyüp fermânları icrâ eylemek üzre bin yüz yedi senesinde hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile emr-i şerîf virilüp men' olunup fukarâ birkaç sene âsûde-hâl olmuşlariken hâlâ yine yedlerinde olan temessükâtlarına mugâyir rızâlarıyla virdiklerine kanâ'at eylemeyüp Efrenc râhiblerinin kuvve-i mâliyyeleri olmağla bunlara garazan ziyâde akçe ve eşyâ virmeleriyle, bunlardan dahi 'Anların virdiklerini siz dahi virin' diyü cebr ve virmeye kudretleri olmaduğından ahz ü habs idüp ta'addî eylediklerinden gayrı, Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde bu âna değin zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırların ve kemerlerin ve odaların ve dükkânların ve mezârlıkların ve sâ'ir vakıfların mücerred celb-i mâl içün keşf ü teftîş ve yoklama olunmamak üzre hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfeleri var iken ahâlî-i Kudüs'den ba'zı eşirrânın münâfakatı ile 'Bize akçe virin' yâhûd 'Keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü rencîde murâd itmeleriyle, yedlerinde olan hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfe ibrâz eylediklerinde mezâmîn-i münîfesini tenfîz ü icrâ ve zulmün men'i kādı-ı vilâyet olanların üzerlerine lâzim iken sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; keşf ü teftîşden ehl-i örf men' olunmağla, 'Biz keşf ü teftîş ideriz' diyü cebr **[37]** ve livâ-i mezbûr mutasarrıfı olanlar 'tekâlîf-i şâkka' nâmıyla 'hidmet' ve 'pîşkeş' ve 'Her hafta hedâyâ ile gelin buluşun ve ziyafet idin ve huccâca karşu gittikde karz tarîkıyle akçe virin' diyü ve geldikde 'hidmet' nâmıyla akçe ve eşyâ taleb ve cebren aldıklarından mâ'adâ, levendâtların Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde manastırlarına gelüp me'külât ve meşrûbât taleb ve bunları darb ve 'Manastırlarınızı yağma vü gâret ideriz' diyü ta'addî itmeleriyle, yedlerinde hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile mu'anven emr-i şerîf mûcebince amel olunup gerek ehl-i örf tâ'ifesi ve gerek kādılar bunları ahz ü habs eylemeyüp vech-i

meşrûh üzre olanlara zulm ü ta'addîleri men' u def' olunmak içün hudâvendigâr-ı sâbık karındaşım Sultân Mustafa Hân zamânında emr-i şerîf virildüğin" bildirüp tecdîdin recâ eyledikleri ecilden, vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. [**Buyurdum ki**:]

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi eyyâm-ı sa'âdet-encâmımda fukarâya bir vechile zulm ü ta'addî olunduğuna kat'â rızâ-yı şerîfim yokdur. Bunlar eslâfların zamânından berü vech-i meşrûh üzre rızâlarıyla virdikleri şeylerden mâ'adâ, Sâlih Paşa ve sâ'ir paşalar zamânından berü hilâf-ı şer'-i şerîf ve yedlerinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven olan temessükâtlarına mugâyir ihdâs eyledikleri bid'at ve "tekâlîf-i şâkka" nâmına zulmen aldıkları gerek akçe ve gerek eşyâ her ne ise ref' olunup, fîmâ-ba'd mutâlebesiyle rencîde olunmayup ve selâtîn-i mâzıyeden yedlerinde olan temessükâtlarına amel olunup ve re'âyânın içlerinden birini Şeyh-i Nasârâ nasbitmeyüp ve her esnâfdan ve sâ'irlerden akçe almayup ve patrik ve vekîlleri ve sâ'irlerin "Her ayda hidmet ve pîşkeş ve hedâyâ ile gelin buluşun ve ziyâfet idin ve huccâca karşu gitdikde karz tarîkıyle akçe virin" diyü rencîde itdirmeyüp ve geldikde dahi "hidmet" nâmıyla akçe ve eşyâların ve levendâtlarına manastırlarına gelüp me'külât ve meşrûbâtların aldırmayup ve kendülerin dahi darb ve "Manastırların yağma vü gâret ideriz" diyü ta'addî itdirmeyüp ve "Efrenc ruhbânları ziyâde akçe ve eşya virdiler, siz dahi virin" diyü cebr ve ahz ü habs ve darb itmeyüp ve Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırların ve kemerlerin ve odaların ve dükkânların ve mezârlıkların ve sâ'ir vakıfların "keşf ü teftîş" ve "yoklama" nâmıyla sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; gerek mîr-i hâcc olanlara ve gerek sâ'ir paşalara ve mütesellimlerine rencîde vü ta'addî itdirmeyüp ve sen dahi rencîde eylemeyüp ve bir akçe ve bir habbelerin almayalar ve aldırmayup yedlerinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven olan evâmir-i şerîfenin mezâmîn-i münîfesini tenfîz ü icrâ eyleyüp hilâfından begâyet ihtirâz ü ictinâb eyleyesin, şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyûnumu sicille kayd ve yedlerinde ibkā eyleyesin, şöyle bilesin.

Fî evâhiri Ca sene 1115 **(2-11 Ekim 1703)**

d.114/1, s.110-111, h.600

Kudüs'teki Rum ve Gürcü cemaatleri fetihten beri bazı vergilerden muaf iken, halkın idarecilerle hoş geçinmek için kendi rızalarıyla verdikleri ayni-nakdi bir takım şeylerin, Salih Paşa'nın döneminde suistimal aracına dönüştürülerek miktar ve tür bakımından çığırından çıkartıldığı, haleflerinin ise bu işi adeta zulme dönüştürdükleri bildirildiğinden; iddaların araştırılması ve hukuka aykırı bu tür uygulamalara derhal son verilmesi.

في حين إعفاء طائفة الروم والرهبان الجورجيين من بعض الضرائبمنذ الفتح، تبين تحويل بعض الهدايا العينية ـ النقدية والتي كانت يقدمها الأهالي غير المسلمين برضاهم الى الإداريين لغرض التعايش السلمي الى وسيلة لسوء الإستعمال منذ عهد صلح باشا، وتضاعفها بشكل لا يطاق من حيث المقدار والنوعية وتحويل ذلك الى ظلم معتاد في عهد من خلفه في الإدارة؛ فيجب تحقيق هذه الإدعاءات والقضاء على هذا النوع من التطبيقات المنافية للقانون فورا.

The Greek and Georgian community in Al Quds have been exempt from some taxes since the conquest; it has been voiced that cash and kind given to the administrators in order to be on good terms with them, turned into instruments of misuse in Salih Paşa's time, and got out of hand regarding their amount and type. In his successors' time this became virtually an instrument of oppression. The allegations to be investigated and such illegal actions immediately stopped.

"Mûcebince amel oluna" diyü unvânına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîde kılınmışdır. Fi't-târîhi'l-mezbûr.
Zâyi'den bir def'a daha yazılmışdır. Fi't-târîhi'l-mezbûr.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin Rûm patriki ve Rûm ve Gürci ruhbân tâ'ifesi ile Kudüs-i Şerîf dâhilinde olan ehl-i zimmet re'âyâ tâ'ifesi arzıhâl idüp; "Bunlar feth-i hâkānîden berü cümle tekâlîf-i şâkkadan mu'âf olmak üzre ecdâd-ı izâmımdan yedlerine hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ahid-nâme ve müte'addid evâmir-i şerîfe virilmekle, hukkâm olanlar amel ve bir dürlü tekâlîf-i şâkka talebi ile rencîde olunmaz iken sinîn-i sâbıkada hukkâm ile hoş geçinmek içün eslâfları rızâlarıyla livâ-i mezbûre mütesellimi vardıkda, 'kudûm' nâmına on yedi buçuk guruş ve tevâbi'ine üç guruş ve paşaları vardıkda yetmiş beş guruş ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve yine paşaya 'çuka' ve 'kumaş' ve 'hidmet' içün beş yüz guruş ve kethüdâsına elli guruş ve tevâbi'i içün on dört guruş ve ayda paşaya yirmi beş guruş ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve tevâbi'iyçün üç guruş ve paşaya 'şeker' ve 'ıydiyye' nâmıyla Haleb atlâsı ve kethüdâsına altı buçuk ve tevâbi'i içün üç-dört guruş ve harca dört guruş ve kavvâsa üç guruş ve yine taşra suya gitdikde paşaya 'hidmet' nâmıyla iki yüz guruş ve kethüdâsına yirmi guruş ve cümle nefere üç guruş bir seneden bir seneye tamâmına değin bunu virüp Sâlih Paşa zamânına gelince bundan gayrı bir nesne virmeyüp ve hukkâm dahi almayup cümle fukarâ âsûde-hâl iken Sâlih Paşa vech-i meşrûh üzre rızâlarıyla virdiklerine kanâ'at itmeyüp ve yedlerinde olan temessükâtlarına dahi amel itmeyüp sene-be-sene zulmü daha ziyâde idüp ve cebren almağla, birkaç def'a hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfe ile mübâşir ta'yîn ve men' olunmuşiken, sonra livâ-i mezbûra mutasarrıf olanlar Sâlih Paşa'nın zulmünü âdet i'tibâr ve temessükâtlarına mugâyir sene-be-sene zulmü daha ziyâde idüp kendüleri ve mütesellimleri cebren aldıklarından mâ'adâ, yedlerinde olan

fermânları ibrâz eylediklerinde, 'Bu fermânlar selâtîn-i mâzıye fermânıdır' diyü amel itmeyüp ve re'âyânın içlerinden birini Şeyh-i Nasârâ nasb ve her esnâfın akçelerin aldıklarından mâ'adâ, patrik ve vekîllerine dahi 'Her ayda gelüp buluşun' diyü ve mücerred celb-i mâl içün 'kilise teftîşi' ve 'yoklama' nâmıyla ta'addî vü rencîde ve cebren akçelerin aldıklarından mâ'adâ, paşaları mîr-i hâcc olup gitdikde mütesellimleri dahi bu minvâl üzre rencîde etmeleriyle gerek re'âyâ ve gerek ruhbân fukarâsı bir vechile virmeğe iktidârları olmayup kimi perâkende vü perîşân ve kalanlar dahi perâkende vü perîşân olmalarına bâ'is olmalarıyla, yedlerinde olan cümle temessükâtlarına amel olunup vech-i meşrûh üzre eslâfları rızâlarıyla virdiklerinden gayrı, Sâlih Paşa ve sâ'ir paşalar zamânından berü izdiyâd eyledikleri zulm ü ta'addî ref' olunup yedlerinde olan temessükâtlarına mugâyir hilâf-ı şer'-i şerîf tekâlîf-i şâkka talebiyle min-ba'd rencîde olunmamak içün merhûm ve mağfûrun-leh ammim Sultân Ahmed Hân zamânında emr-i şerîf virilüp ve unvânına emr-i şerîf-i cihân-mutâ'ım mûcebince amel olunup, 'Deyr-i Kudüs-i Şerîf'de ve diyâr-ı etrâfında olan nâhiyelerde zulm ü ta'addî olunduğuna rızâ-yı şerîfim yokdur. Bir zulüm mesmû'um olur ise cezânızı viririm' diyü hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnları keşîde kılınmışiken yine mücâb olmayup nice dürlü bahâne ile zulm ü ta'addî eylediklerinden mâ'adâ, feth-i hakānîden berü Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde gerek kendülerinin ve gerek Gürci ve Habeş ve Sırb ve sâ'ir zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırların ve kemerlerin ve odaların ve mezârlıkların ve dükkânların ve sâ'ir vakıflarıyçün min-ba'd müdâhale ve 'Keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü ol bahâne ile zulmitmek murâd itmeleriyle, yedlerinde olan fermânları mûcebince Kudüs-i Şerîf kādısı men' ve hüccet virüp ve tekrâr müddet-i medîdeden bu âna gelince yedlerinde inâyet ü ihsân olunan gerek hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ve sâ'ir evâmir-i şerîfe ve hüccet-i şer'iyye ve sâ'ir temessükâtlarına amel olunup mücerred celb-i mâl içün 'keşf ü teftîş' ve 'yoklama' nâmıyla rencîde olunmayup rızâlarıyla virdiklerinden mâ'adâ, bir dürlü 'tekâlîf-i şâkka' ve 'hidmet' ve 'pîşkeş' ve 'Her hafta hedâyâ ile gelüp buluşun ve ziyâfet idin' diyü sâ'ir bahâne ile re'âyâ fukarâsı ta'addî vü rencîde olunmayup men' u def' oluna. Bundan [sonra] gerek paşa ve gerek mütesellimleri ta'addî eylemek murâd iderler ise Kudüs-i Şerîf kādısı olanlar yedlerinde olan temessükâtları mûcebince müdâhale itdirmeyüp fermânları icrâ eylemek üzre bin yüz yedi senesinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven emr-i şerîf virilüp men' olunup fukarâ birkaç sene âsûde-hâl olmuşlariken hâlâ yine yedlerinde olan temessükâtlarına mugâyir rızâlarıyla virdiklerine kanâ'at eylemeyüp Efrenc ruhbânının kuvve-i mâliyyeleri olmağla bunlara garazan ziyâde akçe ve eşyâ virmeleriyle, bunlara dahi 'Anlarun virdiklerini siz dahi virin' diyü cebr ve virmeğe kudretleri olmadığından bunları ahz ü habs idüp ta'addî eylediklerinden gayrı, Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde bu âna değin zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırların ve kemerlerin ve odaların ve dükkânların ve

mezârlıkların ve sâ'ir vakıfların mücerred celb-i mâl içün 'keşf ü teftîş' ve 'yoklama' olunmamak üzre hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfeleri var iken ahâlî-i Kudüs'den ba'zı eşirrânın münâfakatı ile 'Bize akçe virün' veyâhûd 'Keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü rencîde itmek murâd itmeleriyle, yedlerinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven olan evâmir-i şerîfeleri ibrâz eylediklerinde mezâmîn-i münîfesini tenfîz ü icrâ ve zulmün men'i kādı-ı vilâyet olanların üzerlerine lâzim iken kādı-ı vilâyet olanlar, 'Keşf ü teftîşden ehl-i örf men' olunmağla biz keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü cebr ve livâ-i mezbûra mutasarrıf olanlar 'tekâlîf-i şâkka' nâmıyla hidmet ve pîşkeş ve 'Her hafta hedâyâlar ile gelün buluşun ve ziyafet idin' diyü ve 'Odalarımızı döşeyin' ve 'Huccâca karşu gidin ve sâ'ir bir zamânda karz veyâhûd imdâdiyye nâmına akçe virin' diyü ve geldikde 'hidmet' ve 'imdâdiyye' nâmıyla akçe ve eşyâ taleb ve cebren aldıklarından mâ'adâ, levendâtları Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde olan manastırlarına varup me'külât ve meşrûbât taleb ve bunları darb ve 'Manastırların yağma vü gâret ideriz' diyü ta'addî itmeleriyle, yedlerinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven olan emr-i şerîf ve gerek sâ'ir evâmir-i şerîfe ve temessükâtları mûcebince amel olunmayup gerek ehl-i örf tâ'ifesi ve gerek kādılar bunları ahz ü habs eylemeyüp men' olunmak içün bundan akdem emr-i şerîf virildüğin" bildirüp, mûcebiyle amel olunup vech-i meşrûh üzre olan zulm ü ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ ve ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf virildüği mastûr u mukayyed olmağın, mukaddemâ virilen emr-i şerîfim mûcebince amel olunup hilâfından ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mûcebince amel idüp dahi eyyâm-ı sa'âdet-encâmımda fukarâya zulm ü ta'addî olunduğuna kat'â rızâ-yı şerîfim yokdur. Bunlar eslâfların zamânından berü vech-i meşrûh üzre rızâlarıyla virdikleri şeylerden mâ'adâ, Sâlih Paşa ve sâ'ir paşalar zamânından berü hilâf-ı şer'-i şerîf ve yedlerinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven olan temessükâtlarına mugâyir ihdâs eyledikleri bid'at ve "tekâlîf-i şâkka" nâmına zulmen aldıkları gerek akçe ve gerek eşyâ her ne ise **[111]** ref' olunup, fîmâ-ba'd mutâlebesiyle rencîde olunmayup ve selâtîn-i mâzıyeden yedlerinde olan temessükâtlarına amel olunup ve re'âyânın içlerinden birini Şeyh-i Nasârâ nasbeylemeyüp ve her esnâfdan ve sâ'irlerden akçe almayup ve patrik ve vekîllerin ve sâ'irlerin "Her ayda hidmet ve pîşkeş ve hedâyâ ile gelün buluşun ve ziyâfet idin" diyü ve "Huccâca karşu gitdikde ve sâ'ir zamânda karz ve imdâd nâmına akçe virin" diyü rencîde itdirmeyüp ve geldikde "hidmet" ve "imdâd" nâmıyla akçe ve eşyâ taleb etdirmeyüp ve cebren aldırmayup ve "Odalarımızı döşeyin" diyü "döşeme" nâmıyla bir nesnelerin aldırmayup ve leven[dâ]tları manastırlarına varmayup ve me'külât ve meşrûbâtların aldırmayup ve kendülerin dahi darb ve "Manastırların yağma vü gâret ideriz" diyü ta'addî

itdirmeyüp ve "Efrenc ruhbânlarından ziyâde akçe ve eşya virdiler" diyü "Siz dahi virin" diyü cebr ve ahz ü habs ve darb itmeyüp ve Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde zabt u tasarruflarında olan kiliselerin ve manastırların ve kemerlerin ve odaların ve dükkânların ve mezârlıkların ve sâ'ir vakıfların "keşf ü teftîş" ve "yoklama" nâmıyla sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; gerek mîr-i hâcc olanlara ve gerek sâ'ir paşalarına ve mütesellimlerine rencîde vü ta'addî itdirmeyüp ve sen dahi rencîde eylemeyüp ve bir akçe ve bir habbelerin almayup ve aldırmayalar hatt-ı hümâyûn ile mu'anven olan evâmir-i şerîfenin mezâmîn-i münîfesini tenfîz ü icrâ eyleyüp hilâfından begâyet ihtirâz ü ictinâb eyleyesin, şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyûnumu sicillâta kayd ve yedlerine ibkā idüp alâmet-i şerîfe [i'timâd kılasın diyü yazılmışdır.]

Fî evâsıtı Ş sene 1115 **(20-29 Aralık 1703)**

d.114/1, s.191, h.947

Şam üzerinden Hicaz'a giden hacıların başta zahire olmak üzere tüm ihtiyaçlarının karşılanması ve güvenliklerinin temini hususunda Kudüs, Nablus ve Gazze sancaklarıbeyi İslâm Paşa'nın, Cebel-i Aclun ve Leccun sancaklarıbeyi İvaz oğlu Hasan Paşa ile birlikte hareket etmesi ve hacıları Alâ menzilinde tam vaktinde karşılamaları.

قيام أميرالقدس ونابلس وغزة اسلام باشا بالتحرك مع أميرجبل عجلون ولجون عيواض اوغلى حسن باشا بشأن سدّ جميع متطلبات الحجاج المسافرين الى الحجاز عبر الشام وعلى رأسها تدارك المؤن وتأمين الأمن واستقبالهم في موقع العلا في موعده المحدد.

Islam Paşa, sancakbeyi of Al Quds, Nablus and Gazza, to cooperate with Ivaz oglu Hasan Paşa, sancakbeyi of Cebel-i Aclun and Leccun, in supplying provisions and catering to all the needs of the pilgrims traveling to Hejaz via Damascus and ensure their safety, and meet them at Alâ area on time.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus ve Gazze sancaklarına mutasarrıf olan İslâm Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; bundan akdem huccâc-ı Müslimînin istikbâline me'mûr olmuşdun. Şâm cânibinden tevârüd iden haberler iktizâsı üzre bu sene-i mübârekede sinîn-i sâbıkadan ziyâde tedârik iktizâ itmekle, te'kîd içün işbu emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olup gönderilmişdir. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde mukaddemâ ve hâlâ me'mûr olduğun üzre şimdiden tedârikle gidüp ve hâzır u âmâde bulunup ve sen ki ahvâl-i urbân ve diyâr-ı Arabistân'a vukūf u şu'ûrun olmağla, emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm ber-vech-i arpalık Cebel-i Aclun ve Leccun sancaklarına mutasarrıf olan İvaz oğlu Hasan *dâme ikbâlühû* ile haberleşüp mu'tâd üzre huccâca karşu varacak zahîreden bir yük girü kalmamak üzre ihtimâm-ı tâmm ve inşâ'allâhü'l-melikü'l-Allâm mükemmel kapun halkı ve

kavî tedârik ile mu'tâddan birkaç gün evvel hareket idüp huccâc-ı zevi'l-ibtihâcı Alâ menzilinde istikbâle bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Bu husûs ziyâde ihtimâm iktizâ iden mehâmdan olmağla, fermânım olduğu üzre mu'tâdından birkaç gün mukaddem hareket itmeyüp girü kalup veyâhûd (...)* ile gidüp hâsılı bir dürlü kusûr u fütûrun zuhûr idecek olur ise sonra bir vechile cevâba kādir olamayup mes'ûl ü mu'âteb olursun. Ana göre ziyâde basîret ü intibâh ile hareket eylemen bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuşdur.

Fî evâhiri Za sene [1]115 **(27 Mart-5 Nisan 1704)**

d.114/1, s.227, h.1091

Kudüs, Nablus ve Gazze sancaklarıbeyi İslâm Paşa'nın, Şam üzerinden giden hacıların tüm ihtiyaçlarının karşılanması ve güvenliklerinin temin edilmesi hususunda Cebel-i Aclun ve Leccun sancaklarıbeyi İvaz oğlu Hasan Paşa ile haberleşip hacıların ihtiyaç duyduğu zahirenin Müzeyrib'den Alâ menziline nakledilmesine yardımcı olması.

قيام أميرالقدس ونابلس وغزة اسلام باشا بالإتصال مع أميرجبل عجلون ولجون عيواض اوغلى حسن باشا ومساعدته بشأن سدّ جميع متطلبات الحجاج المسافرين عبر الشام وتأمين سلامتهم ونقل المؤن التي يحتاجها الحجاج من مزيريب الى موقع العلا.

Islam Paşa, sancakbeyi of Al Quds, Nablus and Gazza, to communicate with Ivaz oglu Hasan Paşa, Cebel-i Aclun and Leccun Sancakbeyi, in meeting all the needs of the pilgrims and ensuring their safety traveling via Damascus as well as help in transporting provisions needed by the pilgrims from Müzeyrib to Alâ area.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus ve Gazze sancaklarına mutasarrıf olan İslâm Paşa'ya hüküm ki:

İşbu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den giden kavâfil-i huccâcın te'mîni ehemm-i mehâmdan olup bâ-husûs iktizâsına göre vaktiyle istikbâlleri ve i'dâd-ı zehâ'ir ile terfîh-i hâllerinde ziyâde takayyüd ü ihtimâm lâzim olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; bu sâl-i meymenet-me'âlde istikbâl-i huccâca mu'tâddan birkaç gün mukaddem harekete mübâderet eylemek üzre emr-i şerîfimle kirâren sana tenbîh-i hümâyûnum olmuşdur. Hâlâ Şâm beğlerbeğisi ve mîr-i hâccı olan emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Mustafa Paşa *dâmet me'âliyehû* tarafından muhâfızîn-i huccâc-ı Müslimîn içün Müzeyrib menzilinde sâlimen develerine tahmîl olunan zehâ'ir ahmâlinin sülüsü mertebesi ifrâz ve nüzûl-ı emtârdan gidemeyüp girü kalmağla, inşâ'allâhü te'âlâ huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın avdetinde Alâ menzilinde mevcûd bulunmak üzre menzil-i mezbûra îsâline sâlimen azîmetleri müte'ahhid oldukları mîr-i hâcc-ı mûmâ-ileyhin mektûbunda i'lâm, velâkin ta'ahhüdleri mûcebince irişeceği yakînen ma'lûm

* Sayfanın sağ alt kenarı yırtık olduğundan bu kelime okunamamıştır.

olmayup bu bâbda ziyâde ikdâm lazim olmağla, imdi; emr-i şerîfim vusûlünde istikbâl-i huccâca me'mûr olup ber-vech-i arpalık Cebel-i Aclun ve Leccun sancaklarına mutasarrıf olan İvaz-zâde Hasan *dâme ikbâlühû* ile alâ-vechi'l-ittifâk sinîn-i sâbıkadan on gün mukaddem ve minvâl-i meşrûh üzre Müzeyrib'de kalan zahîreyi alâ-eyyi hâl develere tahmîl ve bi-tevfîkihî te'âlâ Alâ menziline huccâcın tevârüdünden mukaddem irişdürüp hâzır u mevcûd idüp hâsılı eger i'dâd-ı zehâ'ire ve eger istikbâle müteveccih olduğunda kapunı mükemmel idüp müsellah ve müretteb ziyâdece âdem ile gitmeye dikkat eyleyesin. Huccâc-ı Müslimîn ile me'mûr olan muhâfızînin zahîreleri vaktiyle bi't-tamâm irişmeyüp veyâhûd istikbâl hidmetine dâ'ir bir şeyde nev'imâ kusûr ü fütûrun zuhûr idecek olur ise bir vechile özr ü cevâbın ısgâ olunmayup mu'âteb ü mu'âkab olacağını mukarrer bilüp ana göre ziyâde ihtimâm ile hareket ve senden me'mûl ü matlûb olduğu üzre mesâ'î-i cemîle vücûda getürmeğe bezl-i vüs' u kudret eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili M sene [1]116 **(6-15 Mayıs 1704)**

...

d.114/1, s.237-238, h.1138

Kudüs'teki Rum ve Gürcü cemaatleri fetihten beri bazı vergilerden muaf iken, ahalinin idarecilerle hoş geçinmek için kendi rızalarıyla verdikleri ayni-nakdi bir takım şeylerin Salih Paşa döneminde suistimal aracına dönüştürülerek miktar ve tür bakımından çığırından çıkartıldığı, keza haleflerinin bu işi adeta zulme dönüştürdükleri ve idareciler tarafından kutsal mekanlarına alenen müdahale edildiği bildirildiğinden; iddiaların araştırılması ve hukuka aykırı bu tür müdahalelere izin verilmemesi.

في حين إعفاء طائفة الروم والرهبان الجورجيين من بعض الضرائب منذ الفتح، تبين تحويل بعض الهدايا العينية ـ النقدية والتي كانت يقدمها الأهالي برضاهم الى الإداريين لغرض التعايش السلمي الى وسيلة لسوء الإستعمال منذ عهد صلح باشا، وتضاعفها بشكل لا يطاق من حيث المقدار والنوعية وتحويل ذلك الى ظلم معتاد في عهد من خلفه في الإدارة، حيث قاموا بالتدخل علنا الى شئون أماكنهم المقدسة؛ ينبغي تحقيق هذه المزاعم وعدم السماح لهذا النوع من التدخلات المنافية للقانون.

The Greek and Georgian community in Al Quds had been exempt from some taxes since the conquest; it has been voiced that cash and kind given to the administrators in order to be on good terms with them, turned into instruments of misuse in Salih Paşa's time, and got out of hand regarding their amount and type. In his successors' time this became virtually an instrument of oppression; in addition the administrators were openly interfering with the holy places of worship. The allegations to be investigated and such illegal interferences prevented.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin Rûm patriki ve Rûm ve Gürci ruhbân tâ'ifesiyle Kudüs-i Şerîf dâhilinde olan ehl-i zimmet re'âyâ tâ'ifesi Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Bunlar feth-i hâkānîden berü cümle tekâlîf-i şâkkadan mu'âf olmak üzre ecdâd-ı izâmımdan yedlerine hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ahid-nâme ve müte'addid evâmir-i şerîfe virilmekle, hukkâm olanlar amel ve bir dürlü tekâlîf-i şâkka talebi ile rencîde olunmaz iken sinîn-i sâbıkada hukkâm ile hoş geçinmek içün eslâfları rızâlarıyla livâ-i mezbûr mütesellimi vardıkda, 'kudûm' nâmına on yedi buçuk guruş ve tevâbi'ine üç guruş ve paşaları vardıkda yetmiş beş guruş ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve yine paşaya 'çuka' ve 'kumaş' ve 'hidmet' içün beş yüz guruş ve kethüdâsına elli guruş ve tevâbi'i içün on dört guruş ve ayda paşaya yirmi beş guruş ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve tevâbi'iyçün üç guruş ve paşaya 'ıydiyye' nâmıyla Haleb atlâsı ve kethüdâsına altı buçuk guruş ve tevâbi'i içün dört guruş ve harca dört guruş ve kavvâsa üç guruş ve yine taşra suya gitdikde paşaya 'hidmet' nâmıyla iki yüz guruş ve kethüdâsına yirmi guruş ve cümle nefere üç guruş bir sene tamâmına değin bunu virüp bundan gayrı bir nesne virmeyüp ve hukkâm dahi almayup cümle fukarâ âsûde-hâl iken ba'zı paşalar vech-i meşrûh üzre rızâlarıyla virdüklerine kanâ'at itmeyüp ve yedlerinde olan temessükâtlarına dahi amel etmeyüp zulmü ziyâde idüp ve cebren almağa birkaç def'a hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfe ile mübâşir ta'yîn ve men' olunmuşiken, sonra livâ-i mezbûre mutasarrıfı olanlar paşaların zulmünü âdet i'tibâr ve temessüklerine mugâyir sene-be-sene zulmü daha ziyâde idüp kendüleri ve mütesellimleri cebren aldıklarından mâ'adâ, yedlerinde olan fermânları ibrâz eylediklerinde 'Bu fermânlar selâtîn-i mâzıye fermânlarıdır' [diyü] amel itmeyüp ve re'âyânın içlerinden birini Şeyh-i Nasârâ nasb ve her esnâfın akçelerin aldıklarından mâ'adâ, patrik ve vekîllerine dahi 'Her ayda gelin buluşun' diyü ve mücerred celb-i mâl içün 'kilise teftîşi' ve 'yoklama' nâmıyla ta'addî vü rencîde ve cebren akçelerin aldıklarından mâ'adâ, paşaları mîr-i hâcc olup gitdikde mütesellimleri dahi bu minvâl üzre rencîde etmeleriyle, gerek re'âyâ ve gerek ruhbân fukarâsının bir vechile virmeğe iktidârları olmayup kimi perâkende vü perîşân ve kalanlarının dahi perâkende vü perîşân olmalarına bâ'is olmalarıyla, yedlerinde olan cümle temessükâtlarına amel olunup vech-i meşrûh üzre eslâfları rızâlarıyla virdiklerinden gayrı, sonradan izdiyâd eyledikleri zulm ü ta'addî ref' olunup yedlerinde olan temessükâtlarına mugâyir hilâf-ı şer'-i şerîf tekâlîf-i şâkka talebiyle min-ba'd rencîde olunmamak içün merhûm ve mağfûrun-leh ammim Sultân Ahmed Hân *tâbe serâhû* zamânında emr-i şerîf virilüp ve unvânına emr-i şerîf-i cihân-mutâ'ım mûcebince amel olunup, 'Deyr-i Kudüs-i Şerîf'de ve diyâr-ı etrâfında olan nâhiyelerinde zulm ü ta'addî olunduğuna rızâ-yı şerîfim yokdur. Bir zulüm mesmû'um olur ise cezânızı viririm' diyü hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnları keşîde kılınmışiken yine mücâb olmayup nice dürlü bahâne ile zulm ü ta'addî eylediklerinden mâ'adâ,

feth-i hakānîden berü Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde gerek kendülerinin ve gerek Gürci ve Habeş ve Sırb ve sâ'ir zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırları ve kemerleri ve odaları ve mezârlıkları ve dükkânları ve sâ'ir vakıflarıyçün min-ba'd müdâhale ve 'Keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü ol bahâne ile zulmitmek murâd itmeleriyle, yedlerinde olan fermânları mûcebince Kudüs-i Şerîf kādısı men' ve hüccet virüp ve tekrâr müddet-i medîdeden bu âna gelince yedlerine inâyet ü ihsân olunan gerek hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ve sâ'ir evâmir-i şerîfe ve hüccet-i şer'iyye ve sâ'ir temessükâtlarına amel olunup mücerred celb-i mâl içün 'keşf ü teftîş' ve 'yoklama' nâmıyla rencîde olunmayup ve rızâlarıyla virdiklerinden mâ'adâ, bir dürlü 'tekâlîf-i şâkka' ve 'hidmet' ve 'pîşkeş' ve 'Beher mâh hedâyâ ile gelin buluşun ve ziyâfet idin' diyü ve sâ'ir bahâne ile re'âyâ fukarâsı rencîde vü ta'addî olunmayup men' u def' oluna. Bundan sonra gerek paşalar ve gerek mütesellimleri ta'addî etmek murâd iderler ise Kudüs-i Şerîf kādısı olanlar yedlerinde olan temessükâtları mûcebince müdâhale itdirmeyüp fermânları icrâ eylemek üzre bin yüz yedi senesinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven emr-i şerîf virilüp men' olunup fukarâ birkaç sene âsûde-hâl olmuşlariken hâlâ yine yedlerinde olan temessükâtlarına mugâyir rızâlarıyla virdiklerine kanâ'at etmeyüp Efrenc ruhbânının kuvve-i mâliyyeleri olmağla bunlara garazan ziyâde akçe ve eşyâ virmeleriyle, bunlara dahi 'Anların virdiklerin siz dahi virin' diyü cebr ve virmeğe kudreti olmadığından bunları ahz ü habs idüp ta'addî eylediklerinden gayrı, Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde bu âna değin zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırları ve kemerleri ve odaları ve dükkânları ve mezârlıkları ve sâ'ir vakıfları mücerred celb-i mâl içün keşf ü teftîş ve yoklama olunmamak üzre hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfeleri var iken ba'zı eşirrânın münâfakatı ile 'Bize akçe virin' veyâhûd 'Keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü rencîde itmek murâd eylemeleriyle, yedlerinde olan hatt-ı hümâyûn ile mu'anven olan evâmir-i şerîfeleri ibrâz eylediklerinde mezâmîn-i münîfesini tenfîz ü icrâ ve zulmün men'i kādı-ı vilâyet olanların üzerlerine lâzim iken, kādı-ı vilâyet olanlar 'Keşf ü teftîşden ehl-i örf men' olmağla biz keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü cebr ve livâ-i mezbûre mutasarrıfı olanlar 'tekâlîf-i şâkka' nâmıyla hidmet ve pîşkeş ve 'Her ay hedâyâ ile gelin buluşun ve ziyafet idin' ve 'Odalarımızı döşeyin' **[238]** ve 'Huccâca karşu gittikde karz veyâhûd imdâdiyye nâmına akçe virin' diyü ve geldikde 'hidmet' ve 'imdâdiyye' nâmıyla akçe ve eşyâ taleb ve cebren aldıklarından gayrı, levendâtı Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde olan manastırlarına varup me'külât ve meşrûbât taleb ve bunları darb ve 'Manastırların yağma vü gâret ideriz' diyü ta'addî etmeleriyle, yedlerinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven olan emr-i şerîf ve gerek sâ'ir evâmir-i şerîfe ve temessükâtları mûcebince amel olunup gerek ehl-i örf tâ'ifesi ve gerek kādılar bunları ahz ü habs etmeyüp men' olunup hilâfından ihtirâz olunmak içün bundan akdem emr-i şerîfim virilmişiken zâyi' olduğun" bildirüp zâyi'den müceddeden emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden, Dîvân-ı

hümâyûnumda mahfûz olan ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf virildüği mastûr u mukayyed olunmağın, mukaddemâ virilen emr-i şerîfim mûcebince amel olunup hilâfından ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel, dahi göresin; i'lâm olunduğu üzre eyyâm-ı sa'âdetimde fukarâya zulm ü ta'addî olunduğuna kat'â rızâ-yı şerîfim yokdur. Bunlar eslâfları zamânından berü vech-i meşrûh üzre rızâlarıyla virdikleri şeylerden mâ'adâ, sonradan paşaların hilâf-ı şer'-i şerîf ve yedlerinde hatt-ı hümâyûn ile olan temessükâtlarına mugâyir ihdâs eyledikleri bid'at ve "tekâlîf-i şâkka" nâmına zulmen aldıkları gerek akçe ve gerek eşyâ her ne ise ref' olunup, fîmâ-ba'd mutâlebesiyle rencîde olunmayup ve selâtîn-i mâzıyeden yedlerinde olan temessükâtlarına amel olunup ve re'âyânın içlerinden birini Şeyh-i Nasârâ nasbetmeyüp ve her esnâfdan ve sâ'irlerden akçe almayup ve patrik ve vekîlleri ve sâ'irlerin "Her ayda hidmet ve pîşkeş ve hedâyâ ile gelin buluşun ve ziyâfet idin" ve "Huccâca karşu gitdikde karz' ve imdâdiyye nâmıyla akçe virin" diyü rencîde itdirmeyüp ve geldikde "hidmet" ve "imdâdiyye" nâmıyla akçe ve eşyâ taleb itdirmeyüp ve cebren aldırmayup ve "Odalarımızı döşeyin" diyü "döşeme" nâmıyla bir nesnelerin aldırmayup ve levendâtların manastırlarına varmayup ve me'külât ve meşrûbâtların aldırmayup ve kendülerin dahi darb ve "Manastırların yağma vü gâret ideriz" diyü ta'addî itdirmeyüp ve "Efrenc ruhbânları ziyâde akçe ve eşya virdiler, siz dahi virin" diyü cebr ve ahz ü habs ve darb itmeyüp ve Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırların ve kemerlerin ve odaların ve dükkânların ve mezârlıkların ve sâ'ir vakıfların "keşf ü teftîş" ve "yoklama" nâmıyla sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; gerek mîr-i hâcc olanlara ve gerek sâ'ir paşalara ve mütesellimlerine rencîde vü ta'addî itdirmeyüp ve sen dahi etmeyüp ve bir akçe ve bir habbelerin almayup ve aldırmayalar. Hatt-ı hümâyûn ile mu'anven olan evâmir-i şerîfenin mezâmîn-i münîfesini tenfîz ü icrâ eyleyüp hilâfından begâyet ihtirâz ü ictinâb eyleyesin, şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyûnumu sicille kayd ve yedlerinde ibkā eyleyesin.

Fî evâsıtı M sene 1116 **(16-25 Mayıs 1704)**

d.114/1, s.255, h.1225

Kudüs'teki Katolik rahiplerin Deyrü'l-Amûd Manastırı'nda kendileri ve ziyaretçiler tarafından kullanılan bazı bölümlerin tamire muhtaç olduğunu bildirdikleri, verilen izin çerçevesinde mevcuda herhangi bir ilave yapmadan tamirat işini tamamladıkları, buna karşın "keşif" ve "teftiş" namıyla idarecilerin menfaat temini için kendilerinden bazı taleplerde bulunduklarını bildirdiklerinden; hukuka aykırı bu tür taleplere kesinlikle müsaade edilmemesi.

على الرغم من قيام الرهبان الكاثوليك في القدس بإبلاغ حاجة بعض الأقسام المستخدمة من قبلهم ومن قبل الزوار في معبد دير العمود الى الإصلاح، وإتمامهم اعمال الإصلاحات دون الخروج من اطار الرخصة الممنوحة لهم؛ تبين قيام بعض الإداريين بطلب بعض الطلبات منهم تحت اسم "الكشف" و"التفتيش"؛ فيجب عدم السماح بصورة قطعية لمثل هذه الطلبات المنافية للقانون.

Catholic priests of Deyrü'l-Amûd Monastery in Al Quds had stated that some sections of the monastery used by the visitors and the priests themselves were in need of repairs; these were completed without making any additions in accordance with the permission granted. On the other hand, the administrators made some demands under the guise of "assessment" and "inspection" for their personal gain. Such illegal demands should definitely not be allowed.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de mütemekkin olan Efrenc râhibleri Südde-i sa'âdetime arzıhâl idüp; "Kudüs-i Şerîf dâhilinde vâkı' kadîmden yedlerinde olup kendülerine mahsûs ve hâlâ zabt u tasarruflarında olan Deyrü'l-Amûd dimekle ma'rûf manastırlarının ziyâretçileri ve kendüleri sâkin oldukları kadîmî odalarının ba'zı yerleri mürûr-ı eyyâm ile münhedim ve ba'zısı dahi harâba müşrif olup ta'mîre muhtâc olmağla, bundan akdem ma'rifet-i şer'le keşif ve cânib-i şer'den virilen hüccet-i şer'iyye mûcebince ta'mîr ü termîm olunup tekrâr keşfolundukda; zikrolunan odalar keşif hücceti mûcebince mesâğ-ı şer'î olduğu üzre ta'mîr olunup ziyâde bir şey ihdâs olunmaduğı mu'âyene ve müşâhede olunmağla, tekrâr cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilmekle, yedlerinde olan hüccet-i şer'iyye mûcebince amel olunup ehl-i örf taraflarından mücerred celb-i mâl içün bî-vech-i şer'î 'keşf ü teftîş' nâmıyla ve sâ'ir bahâne ile rencîde vü remîde itdirilmemek üzre merhûm ve mağfûrun-leh karındaşım Sultân Mustafa Hân *tâbe serâhû* zamânında emr-i şerîf virildüğin" bildirüp mûcebince müceddeden hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; minvâl-i muharrer üzre emr-i şerîf virildiği mastûr u mukayyed bulunmağın, vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

[Fî evâ'ili S sene 1116] **(5-14 Haziran 1704)**

d.114/1, s.279, h.1335

Kudüs'te Debriyan zeameti, Alaybeyi Mustafa'nın arzı ile Abdullah isimli bir zata tevcih edilmişken, Murad isminde bir zorbanın söz konusu zeameti kanuna aykırı olarak oğlu Mehmed'in üzerine geçirdiği ve ikazlara kulak asmadığı bildirildiğinden; adı geçen şakinin kalebendlik (kaleiçinde hapis) cezasına çarptırılması.

على الرغم من توجيه زعامة (إقطاع أراضي) دبريان في القدس الى المدعو عبدالله وذلك بتزكية من آمر الفوج مصطفى، تبين قيام الطاغية المدعو مراد بتسجيل هذه الزعامة (إقطاع أراضي) بإسم نجله محمّد بصورة منافية للقانون، ولم يصغ للتحذيرات الموجهة اليه؛ عوقب هذا الشقي المدعو مراد بالسجن داخل القلعة.

As submitted by Alaybeyi Mustafa, Debriyan fiefdom in Al Quds had been given to a person named Abdullah; however a bully by the name of Murad illegally registered the fiefdom in his son Mehmed's name and did not heed the warnings. The above-named robber to be punished by jailing him within the castle (kalebendlik).

Şâm beğlerbeğisi ( ) *dâmet me'âliyehû*ya ve Şâm Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Akzâ kuzâtü'l-Müslimîn Kudüs-i Şerîf kādısı Mevlânâ Abdullah el-Keşfî *zîdet fezâ'ilühû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; "Hâliyâ Kudüs-i Şerîf alaybeğisi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa *zîde kadruhû* ile zü'amâ ve erbâb-ı tîmâr bâ-cem['i]him meclis-i şer'a varup Kudüs-i Şerîf sancağında vâkı' Debriyan ze'âmeti Abdullah *zîde kadruhû*ya vâsîsi mahlûlünden alaybeğisi arzı mûcebince tevcîh olunup hidmetinde kusûru ve ref'i îcâb itdireceği yoğiken ecânibden Murâd nâm kimesne ze'âmet-i mezbûru hilâf-ı kānûn sabî oğlu Mehmed üzerine itdirdüp küllî gadreyledüğinden mâ'adâ, hukkâm-ı örfe gamz ile bi-gayrı hakk tağrîm etmekle, hakkında kirâren ve mirâren evâmir-i şerîfe virilüp mütenebbih olmamağla, ef'âl-i kabîha ve evzâ'-ı şenî'asından ibâdullâh mutazarrır olup ve fi'l-hakîka mezbûrun şerr ü şekāveti zâhir ü bâhir olmağla, zararı üzerlerinden men' u def' olunmak" recâsına vâkı'-ı hâli ilhâhlarıyla arzitmeğin, mezbûr Murâd mazarr-ı nâss u ibâd ve sâ'î bi'ş-şerri ve'l-fesâd olduğu cihetden ıslâh-ı nefs içün habs-i şedîdi mûcib ahvâli mütevâtir olmağla, Şâm Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Ra sene [1]116 **(4-13 Temmuz 1704)**

d.114/1, s.303, h.1420

Kudüs mimarı Hibetullah, oğlu İbrahim ve Seyyid Kasım isimli şahısların, hukuka aykırı davranışları ve halka zarar verdikleri için Kudüs'te ikamet etmek üzere sürgün edildikleri.

نفي كلّ من معمار القدس هبة الله ونجله ابراهيم والشخص المدعو قاسم الى القدس وبقائهما تحت الإقامة الجبرية فيها؛ وذلك لسلوكهما وحركاتهما المنافية للقانون ولقيامهما بإيذاء الأهالي.

Persons by the name of Al Quds architect Hibetulah, his son Ibrahim and Seyyid Kasım have been exiled to Al Quds for illegal activities and harming the public.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf mi'mârı olan Hibetullah ve oğlu İbrâhim ve yine Kudüs-i Şerîf'li Seyyid Kāsım müneccim olup ibâdullâha ihtilâl virdikleri ecilden, ol tarafa nefyolunmalarıyla kendi hâllerinde olmak üzre Kudüs-i Şerîf'de ikāmet eylemek üzre yazılmışdır.

Fî evâ'ili Ra sene 1116 **(4-13 Temmuz 1704)**

d.114/1, s.393, h.1804

Eşkıya ile bir olup devletin emirlerine itaat etmeyen ve valilere daima muhalefet ederek bozgunculuğu alışkanlık haline getiren Kudüs müftüsü, nakibüleşraf kaymakamı ve alaybeyinin katledilmeleri.

إعدام كلّ من مفتي القدس ونقيب الأشراف والقائم مقام وآمر الفوج بسبب تعاونهم مع قطاع الطرق وخروجهم من طاعة أوامر الدولة ومعارضتهم للولاة بشكل دائم وتعودهم على الهزائم.

Mufti of Al Quds, nakibüleşraf kaymakamı (district governor looking after the affairs of those from the Prophet's lineage) and the alaybeyi, who collaborate with the bandits and do not comply with state's rules and make a habit of spurning and defying the governors are to be executed.

Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancakları mutasarrıfı Arslan Paşa'ya hüküm ki:

Hâlâ Kudüs-i Şerîf müftîsi ( ) ve Nakîbüleşrâf kā'im-makāmı olan ( ) ve yine Kudüs-i Şerîf sancağı alaybeğisi Halebli Mustafa mâye-i hamîr-fesâd olmağla, dâ'imâ eşkıyâ zümresiyle cem'iyyet ve taraf-ı Devlet-i aliyyemde vârid olan evâmir-i aliyyeme adem-i itâ'at ve vâlîlerine dâ'imâ muhâlefet idüp, hâsılı sâ'î bi'l-fesâd âdet-i müstemirreleri olmağla izâleleri lâzim gelmeğin, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; mezbûrları bilâ-emân katlidüp şerr ü mazarratlarından ol vilâyeti tathîr eyleyesin diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı B sene 1116 **(9-18 Kasım 1704)**

d.114/1, s.444, h.2043

Kudüs'teki Katolik rahiplerin fetihten beri ellerindeki belgelerle tasarruf ettikleri emlâka; bazı çıkar gruplarının seksen-yüz yıllık sahte belgelerle ve sırf menfaat temini maksadıyla hukuka aykırı bir biçimde müdahale etmelerine izin verilmemesi.

على الرغم من وجود الوثائق التي تؤكد تصرف الرهبان الكاثوليك في القدس بالأملاك التي بحوزتهم منذ الفتح، قام بعض المصلحيين الذين بأيديهم وثائق مزيفة تعود تاريخها الى ثمانين - مائة سنة بالتدخل في شؤنهم بصورة غير قانونية لأجل مصالحهم الخاصة؛ فيجب عدم السماح لهذه التدخلات المنافية للقانون.

Some profiteering groups come forward with fake eighty-hundred year old documents to claim the properties in Al Quds held by the Catholic priests since the conquest purely for monetary gain; these illegal interventions should not be permitted.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; "Kudüs-i Şerîf'de sâkin Efrenc râhibleri meclis-i şer'a varup kazâ-i mezbûrda vâkı' feth-i hâkānîden berü yedlerinde hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ve evâmir ve hücec-i şer'iyye mûcebince taht-ı tasarruflarında olan emlâklerine kat'â ta'arruz îcâb itmeyüp ve bilâ-özr-i şer'î on beş sene mürûr iden da'vânın istimâ'ı dahi evâmir-i şerîfe ile memnû' iken ahâlî-i Kudüs'den ba'zı ashâb-ı ağrâz mücerred celb-i mâl içün târîhi seksen ve yüz seneyi mütecâviz sahte evâmir ve hücec ibrâzı ile 'Sizin mülk hâneleriniz vakıf ve vakıf ittihâz itdüğüniz mülkdür' diyü hilâf-ı şer'-i şerîf rencîdeden hâlî olmamalarıyla, keyfiyyet-i hâlleri bî-garaz kimesnelerden tefahhus olundukda; mesfûrlar kâr ü kisbden fâriğ ve halkdan münkatı' olup sadakāt ile ta'ayyüş idüp ve bir ferde zararları ve ta'addîleri olmayup kendi hâlleriyle meşgûl olduklarını ihbâr itmeleriyle, ashâb-ı ağrâzın bilâ-meşrû' üzre olan müdâhale vü ta'arruzları men' u def' olunmak" bâbında müceddeden hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına vâkı'-ı hâli ilhâhlarıyla arzeylediğin ecilden, hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde olunmamaları emrim olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel, dahi mukaddemâ murâfa'a-i şer'le görilüp faslolunmayan husûsların tamâm hakk üzre tefahhus ve yedlerinde olan senedlerine nazar idüp göresin; zikrolunan emlâk feth-i hakānîden berü yedlerinde olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ve evâmir-i şerîfe ve hücec-i şer'iyye mûcebince taht-ı tasarruflarında olup ve bilâ-özr-i şer'î on beş sene mürûr iden da'vânın istimâ'ı evâmir-i şerîfe ile memnû'ken ashâb-ı ağrâzdan olan mezkûrlar mücerred celb-i mâl içün hilâf-ı şer'-i şerîf dahl ü ta'arruz eyledikleri vâkı' ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-i kavîmle amel idüp, dahi vech-i meşrûh üzre olan emlâklerin bunlara kemâ-kân zabt u tasarruf itdirüp ashâb-ı ağrâzdan olanları mücerred celb-i mâl içün sahte temessükât ile dahl ü ta'arruz itdirmeyüp hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addîlerin men' u def' eyleyesin. Min-ba'd şer'-i şerîfe ve mukaddemâ ve hâlâ virilen hatt-ı hümâyûn ve evâmir-i şerîfeye muhâlif kimesneye iş itdirmeyüp bu husûslar içün bir daha şikâyet olunup tekrâr emr-i şerîfim varmağa muhtâc eylemeyesin, şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyûnumu bunların yedlerinde ibkā idüp alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

Fî evâhiri N sene [1]116 **(17-26 Ocak 1705)**

d.114/1, s.481, h.2197

Şam üzerinden giden hacıların emniyeti hususu devletin en mühim işlerinden olup, Kudüs sancakbeyinin adamlarıyla birlikte tam vaktinde, Alâ menzilinden altı saat ileride Bi'r-i Ganem denilen mevkide hacıları karşılayıp Şam'a ulaştırmakla görevli Şam valisinin maiyetine katılması ve görevini eksiksiz bir biçimde yerine getirmesi.

نظرا لكون تأمين سلامة الحجاج المسافرين عبر الشام من أهم واجبات الدولة، يجب أن يقوم أمير سنجق (سنجق بك)القدس مع رجاله باستقبال الحجاج في موعده المحدد في الموقع المسمى بئر الغنم الكائن بمسافة ست ساعات من موقع العلا، ثم الإلتحاق بمعية والي الشام المكلف بإيصال الحجاج الى الشام والقيام بمهامه دون أيّ نقص.

The security and safety of the pilgrims traveling via Damascus is one of the most important duties of the state. Al Quds Sancakbeyi is ordered to join the forces of Damascus Governor Hüseyin Paşa, who is charged with meeting the pilgrims in the area called Bi'r-i Ganem, six hours away from the Alâ range and transporting them to Damascus, to be there on time and fulfill his duties.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarıf olan Arslan *dâme ikbâlühû*ya hüküm ki:

Tarîk-i hacc-ı Şâmî'den giden huccâcın bi-tevfîkihî te'âlâ te'mîni lâzime-i Devlet-i aliyyemden olup bâ-husûs işbu sene-i mübârekede sinîn-i sâbıkadan ziyâde istikbâl-i huccâcın ihtimâmı iktizâ itmekle, inşâ'allâhü te'âlâ Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın istikbâline mübâderet eylemek üzre Şâm vâlîsi vezîrim Hüseyin Paşa bi'l-fi'l me'mûr ve Trablusşam vâlîsi vezîrim İsmâil Paşa yedi yüz nefer ve Sayda-Beyrut beğlerbeğisi Mehmed *dâme ikbâlühû* dahi beş yüz nefer âdemleriyle kethüdâlarını gönderüp ve ber-vech-i arpalık Cebel-i Aclun ve Leccun sancakları mutasarrıfı İvaz-zâde Hasan *dâme ikbâlühû* dahi mükemmel ü müretteb kapusı halkı ile Şâm vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh ile ma'an huccâcı mahall-i mezbûrda karşulayup re'y-i savâb-dîdi ile hareket ve iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eylemek üzre emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü müretteb kapun halkı ve müstevfî âdemlerinle sen dahi şimdiden hâzır u âmâde ve vakt ü zamânıyla vezîr-i müşârun-ileyhin yanına varup me'mûr olduğun üzre Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem dimekle ma'rûf mahaldir, huccâc-ı Müslimîni istikbâl ve inşâ'allâhü te'âlâ yolları muhâfaza iderek Şâm-ı Şerîf'e âminîn ü sâlimîn îsâlinde vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i savâb-dîdi üzre bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmetidir. Bâ-husûs bu sene muhâfazaları bâbında kemâl-i mertebe ihtimâm iktizâ eylemişdir. Vaktiyle vezîr-i müşârun-ileyh ile mülâkî olmayup veyâhûd mükemmel kapun halkı ile ve kavî tedârik ile gitmeyüp hâsılı bu husûsda bir

dürlü kusûr u fütûrun zuhûr idecek olursa bir vechile özr ü cevâbın ısgâ olunmayup katlolunacağını mukarrer bilüp ana göre basîret ü intibâh ile hareket ve me'mûr olduğun üzre vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i savâb-dîdine muvâfakat ü mutâva'at ile bu hidmet-i cemîlenin edâsına bezl-i vüs' u kudret eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâsıtı Za sene [1]116 **(7-16 Mart 1705)**

...

d.114/1, s.508, h.2265

Şam üzerinden giden hacıların emniyeti hususunun devletin en mühim işlerinden olduğu, Alâ menzilinden altı saat ileride Bi'r-i Ganem denilen mevkide hacıları karşılamak ve Şam'a ulaştırmakla görevli Şam valisi Hüseyin Paşa'ya eşkıyanın hacılara taarruz edecekleri bildirildiğinden; Kudüs sancakbeyinin hacılar gelmeden önce derhal Bi'r-i Ganem mevkiine hareket etmesi ve hacı kafilelerini muhafaza görevini kusursuz bir biçimde yerine getirmesi.

نظرا لكون تأمين سلامة الحجاج المسافرين عبر الشام من أهم واجبات الدولة، ولتبليغ والي الشام حسين باشا. المكلف باستقبال الحجاج في الموقع المسمى بئر الغنم الكائن بمسافة ست ساعات بعد موقع العلا وإيصالهم الى الشام. بهجوم قطاع الطرق على الحجاج؛ يجب أن يتحرك أمير سنجق (سنجق بك) القدس نحو موقع بئر الغنم فورا وقبل وصول الحجاج والقيام بمهامه في حماية قوافل الحج بصورة مثالية.

The security and safety of the pilgrims traveling via Damascus is one of the most important duties of the state. Damascus Governor Hüseyin Paşa, who was charged with meeting the pilgrims in the area called Bi'r-i Ganem and transporting them to Damascus, was infomed that the bandits would attack the pilgrims. Theefore, Al Quds Sancakbeyi is to proceed immediately to the Bi'r-i Ganem area before the pilgrims' arrival and defend the pilgrims without fail.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancaklarına mutasarrıf olan Arslan *dâme ikbâlühû*ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ tarîk-i hacc-ı Şâmî'den giden huccâcın te'mîni mu'azzamât-ı umûr-ı Devlet-i aliyyemden olmağla bundan akdem Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde huccâcın istikbâline mübâderet eylemek üzre düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Şâm vâlîsi olan vezîrim Hüseyin Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* bi'n-nefs me'mûr ve Trablusşam [vâlîsi] vezîrim İsmâil Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* müsellah ve müretteb yedi yüz nefer âdem ile ve Sayda-Beyrut vâlîsi, beğlerbeğisi Mehmed *dâme ikbâlühû* beş yüz nefer âdem ile kethüdâların gönderüp ve ber-vech-i arpalık Cebel-i Aclun ve Leccun sancaklarına mutasarrıf olan İvaz-zâde Hasan *dâme ikbâlühû* dahi

mükemmel ü müretteb kapusı halkıyla Şâm vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh ile ma'an kavâfil-i huccâcı mahall-i mezbûrda karşulayup re'y-i savâb-dîdi üzre iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eylemek üzre her birine emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü müretteb kapun halkı ve müstevfî ve güzîde âdemlerinle vech-i meşrûh üzre istikbâl-i huccâca me'mûr olmuşidin. Hâliyâ tarîk-i Şâmî'de vâkı' Ma'an nâm menzilden emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Şâm mîr-i hâccı Mehmed *dâme ikbâlühû*nun mektûb ve kā'imesi ve surre emîni ve sakabaşılar ve sâ'ir a'yân-ı huccâcın mahzarları gelüp bu sene eşkıyâ-yı urbânın huccâc-ı Müslimîne mazarratları olduğun i'lâm itmeleriyle, bi-avnihî te'âlâ huccâc-ı Müslimîn edâ-yı menâsik-i hacc idüp Mekke-i Mükerreme'den avdet etdiklerinde zikrolunan Bi'r-i Ganem nâm mahalle gelmezden birkaç gün mukaddem istikbâle me'mûr olanlar mahall-i mezbûrda bi-eyyi hâl mevcûd bulunup muhâfaza-i huccâc hidmetinde ziyâdesiyle ikdâm ü ihtimâm iktizâ itmekle, te'kîd-i maslahat içün işbu emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olup ( ) ile gönderilüp ve bu husûs Şâm vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyhe dahi emr-i şerîfimle te'kîd ve kendüsiyle me'mûr olanlardan her kangısı tehâvün ü taksîr ider ise bilâ-emân cezâları tertîb olunmak üzre tenbîh ü teşdîd olunmağla, imdi; sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi ziyâde basîret üzre hareket ve emr-i şerîfim sana vâsıl olduğu gibi bir ân ve bir sâ'at te'hîr ü tevakkuf itmeyüp mükemmel ü müretteb kapun halkı ve kavî tedârik ile savb-ı me'mûra azîmet ve vezîr-i müşârun-ileyh ile ma'an Bi'r-i Ganem ta'bîr olunan mahalde huccâcın vürûdundan birkaç gün mukaddem bi-eyyi hâl mevcûd bulunup kavâfil-i huccâcın muhâfazası husûsunda vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i savâb-dîdi üzre bezl-i vüs' u kudret ve ziyâde gayret ü hamiyyet eyleyesin. Şöyle ki; bu husûsda bir dürlü tehâvün ü tekâsülün zuhûr idecek olur ise bundan sonra hayâtı kendüne muhâl bilüp, hâsılı cân u bâşın sana gerek ise fermânım olduğu üzre mükemmel kapun halkı ve kavî tedârik ile Bi'r-i Ganem ta'bîr olunan mahalle huccâc gelmezden birkaç gün mukaddem irişüp vezîr-i müşârun-ileyhin re'yine muvâfakat ile huccâc-ı Müslimîni eşkıyâ-yı urbândan gereği gibi hıfz u hırâset iderek Şâm-ı Şerîf'e getürüp me'mûr olduğun üzre edâ-yı hidmet itmeğe bâş u cân ile bezl-i tâb ü tüvân eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili Z sene 1116 **(27 Mart-5 Nisan 1705)**

d.114/1, s.553, h.2472

Kudüs'te Ayn-ı Kârim Köyü'nde Hz. Ömer zamanından beri Katolik rahiplerin tasarrufunda bulunan, Hz. Yahya'nın doğum yeri olmakla ve içindeki heykelleriyle meşhur olan kilisenin verilen izin çerçevesinde aslına uygun bir biçimde tamir edildiği; Mağribilerin, bu kilisenin kendi vakıflarına bağlı olduğuna ve arazileri

içinde bulunduğuna dair iddialarının mahkemeye sunulan deliller, şahitlerin ifadeleri, yerinde yapılan inceleme ve soruşturmalar neticesinde asılsız olduğunun anlaşıldığı, sonuç olarak rahiplerin talepleri doğrultusunda Sultan IV. Mehmed zamanında verilen emrin yenilendiği.

على الرغم من ترميم الكنيسة الكائنة في قرية عين كارم بالقدسوالتي اشتهرت بالتماثيل الموجودة بداخلها وبأنها مكان ولادة النبي يحيى عليه السلاموالتي كانت بتصرف الرهبان الكاثوليك منذ عهد الخليفة عمر بن الخطاب رضي الله عنه مطابقا لأصلها في اطار الرخصة الممنوحة من الحكومة، ادعى المغاربة بأن هذه الكنيسة تقع في حدود أراضيهم ومرتبطة بأوقافهم وقدّموا الأدلة والشهود الى المحكمة؛ ولكن تبين نتيجة البحث والتحقيق بأن هذه الإدعاءات باطلة ولا أساس لها من الصحة؛ وطلب تجديد الأمر الصادر زمن السلطان محمّد الرابع حسب طلبات الرهبان.

The church in Ayn-ı Kârim Village in Al Quds has been in the possession of Catholic priests since the time of Caliph Omer and it is famous as Caliph Yahya's birthplace as well as for its statues. The church had been repaired staying faithful to the original construction within the framework of the permit obtained from the headquarters. The Maghrebi's claims that this church was located within their lands and attached to their waqf was found to be groundless after the examination of documentary evidence, the testimonies of the witnesses and site inspection and inquiries. It was concluded that the decree issued in the time of Sultan Mehmed IV to be renewed as requested by the priests.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağı mutasarrıfına ve mollâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Efrenc râhibleri gelüp; "Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Ayn-ı Kârim nâm karyede Hazret-i Ömer ibnü'l-Hattâb *radıyallâhü te'âlâ anh* zamân-ı şerîflerinden berü Efrenc ruhbânı yedinde olup Hazret-i Yahyâ *aleyhi's-selâm* mevlîdi ile ma'rûf bi'l-cümle heyâkil ve tevâbi' u levâhıkıyla kadîmü'l-eyyâmdan berü zabt u tasarruflarında olan kilise harâb olup vaz'-ı kadîmî üzre ta'mîr olunmak içün mukaddemâ virilen emr-i şerîf mûcebince ta'mîr eylediklerinde, medîne-i Kudüs-i Şerîf'de kātın Yemnûn tâ'ifesinden olup tâ'ife-i mezbûre evkāfının mütevellîsi ve nâzırı olan Şeyh Abdülazîz ve Şeyh Ebî-Reyyân ve tâ'ife-i mezbûreden Hacı Abdülazîz bin Muhammed ve Hacı Muhammed bin Ahmed ve Hacı Mustafa bin Yûsuf ve Hacı Kāsım ve Hacı Muhammed ve Seyyid Muhammed ve sâ'irleri bir tarîkle emr-i şerîf ile zikrolunan Ayn-ı Kârim nâm karye hicret-i Nebeviyyenin yedi yüz senesinde gallesi Mağribîler üzerine mevkūf olmak üzre karye-i mezbûrede olan menâzil ve harâbe kilise karye-i mezbûre tevâbi' u levâhıkından olup eş-Şeyh Ahmed Ebî-Medyen el-Mağribî vakfındandır ve bu âna gelince tevâbi' u levâhıkıyla zabt u tasarruf idegelmişiken Efrenc tâ'ifesi zikrolunan kilisenin ta'mîri içün emr-i şerîf alup binâ ihdâs eylediler' diyü da'vâ ve akd-i meclis-i şer'-i şerîf olup Kudüs-i Şerîf'in ulemâ ve a'yân u eşrâfı bir yere

cem' ve Efrenc tâ'ifesinin vekîli Abdülehad nâm râhib ile tercümânları İyâs nâm zimmînin muvâcehesinde emr-i şerîfin sûreti kırâ'at ve mezbûr Abdülehad nâm râhibe tefhîm olundukda, yedinde olan evâmir-i şerîfin ve hücec-i şer'iyye ve sâ'ir temessükâtın ibrâz ve cevâbında Ayn-ı Kârim nâm karye arâzîsinde vâkı' kilise-i mezbûre müştemil olduğu büyût ve heyâkil ve tevâbi' u levâhıkıyla kadîm olup Hazret-i Yahyâ *aleyhi's-selâm* mevlîdi ile ma'rûfdur ve Ebî-Medyen Vakfı mâlından kilise-i mezbûre evâmir-i şerîfem ve sâ'ir temessükât nâtık olduğu üzre Hazret-i Ömer ibnü'l-Hattâb *radıyallâhü anh* zamân-ı şerîflerinden berü ruhbân-ı Efrencî yedindedir. Kilise-i mezbûr Ebî-Medyen vakfeyledüği arsa üzerine binâ ve ihdâs olunduğun mübeyyin temessükât var ise hakk zâhir olup nizâ'ı kat' olunmak içün ibrâz idin' diyü temessük taleb eyledikde, Mağribîler Vakfı mütevellîsi olan mezbûrun yedinde yedi yüz yirmi Ramazânı'nın yirmi dokuzuncu gününde vakfiyye sûreti ibrâz ve kilise-i merkūm kadîm olduğu cihetden vakfiyyede mevcûd ve mezkûr bir nesne olmayup arâzî-i kilise-i merkūm kıbel-i husûlü'l-vakf arâzî üzerine mebniye olduğu ecilden, vakıfdan cârî olduğuna bir delîl ve bir şart bulunmaduğundan mâ'adâ, mezkûr Ayn-ı Kârim nâm karye ahâlîsinin hâzırûn-bi'l-meclis sü'âl olundukda; kilise-i merkūmun dört hudûdun olup kıble tarafında Mutâva' nâm kimesne yedinde olan hâkûreye ve şark tarafında Hamîdullâh nâm kimesne yedinde zeytûn ve şimâl tarafında tarîk-i âmme ve garb tarafında kapu ile tarîk-i âm ile mahdûd olup binâsı kadîmden ve kadîmü'l-eyyâmdan ruhbân-ı Efrenc yedinde olup kendülere mahsûs ve mahall-i ibâdet-i bâtılalarıdır. Mağribîler tâ'ifesinin kilisede ve arsasında medhalleri yokdur ve kilise-i mezbûrede yedi nefer râhib mukîm olup içinde altı kandîl iş'âl iderler. İhbâr etdiklerinden sonra zikrolunan Mağribîler dahi 'Kilise-i mezbûrda ve müştemil olduğu büyût ve tevâbi' u levâhıkında bizim alâkamız olmayup kadîmden ruhbân-ı Efrencî yedindedir' diyü ikrâr idüp, ba'dehû vekîl-i mezbûr Abdülehad'ın ibrâz eyledüği hüccetin mazmûnunda; 'Kudüs-i Şerîf'de kâtın olan Mağribîler şeyhi Sâlih ve tâ'ife-i mezbûreden Şeyh Reyyân ve Hacı Muhammed ve Hacı Ali ve Hacı Sâlih ve Hacı Halîl ve Seyyid Muhammed Bezmî(?) ruhbân-ı Efrence vekîl olan Abdülehad ile kilise-i mezbûre kurbunda binâsı kā'im büyût ve kadîmden ruhbân-ı Efrenc tasarrufunda harâbe olan hâkûre kıblede nizâ' u mu'âraza olmayup kilise-i mezbûrenin binâsı ruhbân [yedinde] olan evâmir-i şerîfe ve hücec-i şer'iyye mûcebince binâ-yı kâfirî hükmünde ve kadîmden olduğu üzre arsa-i mezbûrede vâkı' yollardan ruhbânın hakk-ı mürûrları vardır. Bizim ve bizden gayrı sâ'ir Mağribîler Efrenc vekîli ile ve sâ'ir ruhbân mu'âraza vü nizâ'ımız yokdur' diyü ikrâr ü i'tirâfları münderic olmağın, ba'dehû cümle a'yân u eşrâf ile Ayn-ı Kârim nâm karyeye varılup görüldükde; kilise-i merkūmede binâ-yı hâdis bulunmayup ve karye-i mezbûre ahâlîsine 'Kilise-i mezkûrenin size zararı var mıdır ve kilise-i merkūm kadîm midir?' diyü sü'âl oldukda, 'Bize zararı yokdur. Babalarımızdan ve dedelerimizden kadîm olmak üzre istimâ' idüp ve ta'mîrinde binâ-yı zâ'id

ihdâs olmamışdır' diyü haber virmeleriyle, mu'ârazadan men' olunmak içün cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilüp kilise-i merkūm kadîm olup muhdes olmaduğı şer'an sâbit ü zâhir olmağla, virilen hüccet-i şer'iyye mûcebince amel olunup ba'de'l-yevm kilise-i merkūmeye hilâf-ı şer'-i şerîf bir vechile müdâhale olunmamak" bâbında merhûm ve mağfûrun-leh vâlid-i mâcidim Sultân Mehmed Hân *tâbe serâhû* zamânında emr-i şerîf virildüğin bildirüp tecdîdin recâ itmeleriyle, vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene [1]117 **(4-13 Haziran 1705)**

d.114/1, s.583, h.2603

Devlete isyan halindeki bedevi eşkıyası ile el altından işbirliği yaptığı bildirilen Şam şeyhi Kelîb'i cezalandırmak ve asayişi iade etmekle görevlendirilen Şam beylerbeyine Cebel-i Aclun ve Leccun sancakbeylerinin silahlı beş yüz adamıyla destek vermesi, Kudüs ve Nablus sancakbeylerinin de bunlarla birlikte hareket ederek her konuda yardımcı olması.

قيام أميرجبل عجلون ولجون مع خمسمائة من رجاله المسلحين بنجدة والي الشام المكلف بمعاقبة شيخ الشام كليب لتعاونه سرا مع قطاع الطرق البدويين المتمردين ضد الدولة وبإعادة الأمن، وعلى أميرالقدس ونابلس التحرك معهم لتقديم الدعم في هذا الخصوص.

Cebel-i Aclun and Leccun sancakbeys are to give support with five hundred armed men to the Damascus beylerbeyi, who is entrusted with punishing Kelîb, the sheikh of Damascus, who secretly cooperated with the badawi bandits that revolted against the State, and to restore public safety. Al Quds and Nablus sancakbeys to collaborate with them and extend assistance in every respect.

Ber-vech-i arpalık Cebel-i Aclun ve Leccun sancakları mutasarrıfı olan Abdülkādir Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Şâm şeyhi olan Kelîb birkaç seneden berü taraf-ı Devlet-i aliyyeme bi-hasebi'z-zâhir itâ'atde ammâ nice dürlü fesâd ü şekāvete cesâretde olduğundan gayrı, el-hâletü hâzihî izhâr-ı isyân idüp hevâsına tâbi' eşkıyâ-yı urbân ile cem'iyyet ve udvân üzre olduğu Der-i Devlet-medârıma i'lâm olunmağla, şakî-i mezbûrun kahr u tedmîrinden emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Gazze sancağı inzimâmıyla Şâm beğlerbeğisi olan Mehmed *dâme ikbâlühû* me'mûr ve etrâf-ı Şâm'a ve Adana ve Diyârbekir ve Haleb ve ol havâlîden yanına asker-i mevfûr ta'yîn olunmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; müsellah ve müretteb beş yüz nefer âdem ile sen dahi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanına varup münâsib gördüğü vech üzre iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i makdûr itmen şartıyla ber-vech-i arpalık Cebel-i Aclun ve Leccun sancakları avâtıf-ı seniyye-i mülûkânemden sana tevcîh ve emrinde takviyet içün cânib-i mîrîden beş bin guruş dahi inâyet ü ihsânım olmağla, imdi; emr-i şerîfim vusûlünde

fermânım olduğu üzre beş yüz nefer müsellah ve tüvânâ âdem ile serî'an ve âcilen mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanına varup münâsib gördüğü vech üzre iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Şakî-i mezbûr eşkıyâ-yı urbândan cem'-i kesîr ile tahayyüz ü ictimâ' idüp mezbûrların rîşe-i fesâdlarının bir gün evvel kal' u kam'ı ziyâde mühimm ü muktezî olmağla, bu husûsda bir dürlü tehâvün ü tekâsülün zuhûr ider ise bir vechile özr ü cevâbın ısgâ olunmayup mu'âhez ü mu'âkab olacağını mukarrer bilüp ana göre ziyâde basîret ü intibâh ile hareket ve me'mûr olduğun üzre müsellah ve müntehab tamâm beş yüz nefer âdem ile ta'cîl ale't-ta'cîl mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanına varup münâsib gördüğü vech üzre eşkıyâ-yı mezbûrenin kahr u tedmîr ve istîsallerinde kemâ-yenbağî bezl-i vüs' u kudret eyleyüp bi-avnihî te'âlâ ve tevfîkihî bu mehâmm-ı lâzimü'l-ihtimâma hüsn-i hitâm müyesser olup mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhden mâdûn ve murahhas olmadıkca yanından münfekk olmayup dil ü cân ile edâ-yı hidmete bezl-i tâb ü tüvân eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur diyü yazılmıştır.

Fî evâhiri Ra sene 1117 **(13-22 Temmuz 1705)**

Bir sûreti ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancakları mutasarrıfı Aşçı Mustafa Paşa'ya, ol dahi beş yüz nefer ile hidmetde bulunmak üzre ve mîrîden beş bin guruş imdâd olunduğu dahi dercolunmuşdur.

d.114/1, s.601, h.2682

Devlete isyan edip bedevi eşkıyası ile gizlice işbirliği yaptığı bildirilen Şam şeyhi Kelîb'in hakkından gelmek ve güvenlik sorunlarını ortadan kaldırmakla görevlendirilen Şam valisine Cebel-i Aclun ve Leccun sancakbeylerinin daha önce verilen emir doğrultusunda silahlı beş yüz adamıyla katılmakta acele etmesi, Kudüs ve Nablus sancakbeylerinin de bunlarla birlikte hareket ederek her konuda yardımcı olması.

قيام والي سناجق جبل عجلون ولجون بالإستعجال في تنفيذ الأمر الصادر سابقا؛ وهو المشاركة مع خمسمائة من رجاله المسلحين مع والي الشام المكلف بالتغلب على شيخ الشام كليب لتعاونه سرا مع قطاع الطرق البدويين المتمردين ضد الدولة وبالسيطرة على القضايا الأمنية، وعلى أمير القدس ونابلس التحرك معهم لتقديم الدعم في جميع المسائل.

Cebel-i Aclun and Leccun sancakbeys are requested to make haste and assist the Governor of Damascus with five hundred armed men as ordered earlier, in punishing Kelîb, the sheikh of Damascus, who secretly cooperated with the badawi bandits that revolted against the State and to restore public security. Al Quds and Nablus sancakbeys to collaborate with them and extend assistance in every respect.

Ber-vech-i arpalık Cebel-i Aclun ve Leccun sancaklarına mutasarrıf olan Abdülkādir Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Şâm şeyhi olan Kelîb birkaç seneden berü Devlet-i aliyyeme bi-hasebi'z-zâhir itâ'atde ammâ nice dürlü fesâd ü şekāvete cesâretde olduğundan gayrı, el-hâletü hâzihî izhâr-ı isyân idüp hevâsına tâbi' eşkıyâ-yı urbân ile cem'iyyet ve adâvet üzre olduğu Der-i Devlet-medârıma i'lâm olunmağla, şakî-i mezbûrun kahr u tedmîriyçün emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Gazze sancağı inzimâmıyla Şâm beğlerbeğisi olan Mehmed *dâme ikbâlühû* me'mûr ve etrâf-ı Şâm ve Adana ve Diyârbekir ve Haleb ve ol havâlîden yanına asker-i mevfûre ta'yîn olunmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; müsellah ve müretteb beş yüz nefer âdem ile sen dahi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanına varup münâsib gördüğü vech üzre iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde takviyet içün cânib-i mîrîden beş bin guruş dahi bezl-i makdûr eylemek şartıyla ber-vech-i arpalık Cebel-i Aclun ve Leccun sancakları avâtıf-ı seniyye-i mülûkânemden sana tevcîh ve emrinde takviyet içün cânib-i mîrîden beş bin guruş dahi inâyet ü ihsânım olmağla, imdi; emr-i şerîfim vusûlünde fermânım olduğu üzre beş yüz nefer müsellah ve tüvânâ âdem ile serî'an ve âcilen mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanına varup münâsib gördüğü vech üzre iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eylemek üzre bundan akdem emr-i şerîfimle sana tenbîh olunmuşidi. El-hâletü hâzihî şakî-i mezbûr eşkıyâ-yı urbândan cem'-i kesîr ile tahayyüz ü ictimâ' idüp mezbûrların rişte-i fesâdlarının bir gün evvel kal' u kam'ı ziyâde mühimm ü muktezî olmağla, hâliyâ te'kîd ü isti'câliyçün tekrâr emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuşdur. İmdi; emr-i şerîfim sana nerede vâsıl olur ise ta'cîl ale't-ta'cîl müsellah ve müretteb beş yüz nefer âdem ile bir gün evvel varup hâlâ Şâm vâlîsi olan mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanında mevcûd olunup iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde re'y-i savâb-dîdi üzre bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Şöyle ki; bu husûsda bir dürlü tehâvün ü tekâsülün zuhûr ider ise bir vechile özr ü cevâbın ısgâ olunmayup gazab-ı hüsrevâneme mazhar olacağını mukarrer bilüp ana göre ziyâde basîret ü intibâh ile hareket ve hâb-ı râhatı kendüne harâm idüp kemâl-i sür'at ve isti'câl ile bir sâ'at mukaddem mahall-i me'mûra irişmeğe ziyâde dikkat eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâsıtı R sene 1117 **(2-11 Ağustos 1705)**

Bir sûreti ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancakları mutasarrıfı Aşçı Mustafa *dâme ikbâlühû*ya beş yüz nefer ile hidmetde bulunmak üzre ve mîrîden beş bin guruş imdâd olundığı şerh virile.

d.114/1, s.644, h.2875

Kudüs Rum patriğinin, Mekri bağlarında yetiştirilen mahsulden kendi ailesi için bir defaya mahsus ve yalnızca yüz sepet üzümü, Fener Kapısı dahilinde sâkin olduğu eve nakletmesine muhafızlar ve diğer görevliler tarafından engel olunmaması.

ينبغي على الحراس وبقية الموظفين أن لا يشكلوا مانعا لبطريق الروم خلال نقله مائة سلة ولمرة واحدةفقط من الكروم لأسرتهمما تنتجها بساتين مكري الى داره الواقعة بداخل باب الفنار.

The guards and other officials will not hinder the Greek Patriarch of Al Quds, who will be allowed only once to take only one hundred baskets of grapes grown in the vineyards of Mekri for his family and transport it to his residence within the Fener Kapısı.

Bi'l-fi'l Dergâh-ı mu'allâm Yeniçerileri Ağası'na ve Hâssa Bostancıbaşısı'na hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'in Rûm patriki olan ( ) nâm patrik Mekri bağlarında hâsıl olan mahsûlde kendü ma'işetiyçün hânesine getürdükde yasâğcılar ve sâ'irleri taraflarından rencîde olunmamak üzre yedine virilen berât-ı âlî-şânda mastûr olmağla, bağları mahsûlünden kendü ma'îşetiyçün yüz sepet üzümü Fener Kapusı dâhilinde sâkin olduğu menziline nakline mümâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledüği ecilden, bir def'a yalnız yüz sepet üzüm nakline mümâna'at olunmamak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâ'ili C sene 1117 **(20-29 Eylül 1705)**

d.114/1, s.656, h.2932

Şam bedevi aşiretleri şeyhi iken isyan eden Kelîb'in ortadan kaldırılması için Şam beylerbeyi Mehmed'in görevlendirildiği, Kudüs ve Nablus sancaklarıbeyi Aşçı Mustafa'nın beş yüz neferle ona destek vermesi, görevlilerin işbirliği yaparak bölgede asayişin temini konusunda herhangi bir aksaklığa meydan vermemeleri.

تكليف والي الشام محمّد بالقضاء على شيخ العشائر البدوية في الشام كليب لتمرده على الدولة، وقيام أميرالقدس ونابلس آشجى مصطفى مع خمسمائة من جنوده بنجدة الوالي، مع قيام جميع المسؤلين بالتعاون مع بعضهم البعض بخصوص تأمين الأمنوعدم السماح لحدوث أيّ خلل في المنطقة.

Damascus Beylerbeyi Mehmed is charged with eliminating Kelîb, who was once the sheikh of Damascus badawi tribe but rebelled against the state, Al Quds and Nablus sancakbeys to assist him with five hundred armed men; the incumbents are to cooperate in ensuring public safety in the region without any complications.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancaklarına mutasarrıf olan Aşcı Mustafa Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem urbân-ı Şâm şeyhi iken isyân u tuğyânı zâhir olan Kelîb'in kahr u tedmîri içün emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Şâm beğlerbeğisi Mehmed *dâme ikbâlühû* me'mûr ve etrâf u eknâfda yanına asâkir-i mevfûre ta'yîn olunmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi beş yüz nefer âdem ile mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile ma'an hidmetde bulunmak üzre emr-i şerîfimle me'mûr olup ve cânib-i mîrîden sana beş bin guruş dahi imdâd olunmuşdu. Eşkıyâ-yı mezbûrenin ol havâlîde def'-i şerr ü mazarratları ehemm-i mehâmm-ı Devlet-i aliyyemden olmağla, mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe emr-i şerîfimle tekrâr tenbîh-i hümâyûnum olmağın, imdi; sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; mukaddemâ me'mûr olduğun üzre beş yüz nefer güzîde vü müstevfî âdemlerinle ta'cîl ale't-ta'cîl mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanında bulunup münâsib gördüğü vech üzre eşkıyâ-yı mezbûrenin kahr u tedmîr ve istîsâllerinde dil ü cân ile bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Şöyle ki; bu husûsda bir dürlü tehâvün ü tekâsülün zuhûr idecek olur ise bir dürlü cevâba kādir olamayup müstahıkk-ı ıkāb olacağını mukarrer bilüp ana göre ziyâde basîret ü intibâh ile hareket ve bu hidmet-i aliyyemin tamâmına değin mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanından münfekk olmayup [dil ü cân] üzre edâ-yı hidmete ikdâm ve dikkat eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili B sene 1117 **(19-28 Ekim 1705)**

d.114/1, s.665, h.2971

İstanbul Ermeni patriği Avedik; İstanbul Balat'da ikamet eden Meldon'un yasadışı faaliyetlerinden dolayı sürgün edildiğini, daha sonra kendisine çeki düzen verdiği için affedildiğini, fakat Kudüs'e gidip türlü hile ve kötülüklerde bulunduğunu, halkı tahrik ve bazılarını da Katolik mezhebine sokmaya çalıştığını bildirdiğinden, Meldon'un Kudüs Kalesi'nde hapsedilmesi ve yeni bir talimat gönderilmedikçe salıverilmemesi.

بناءا على مزاعم بطريق الأرمن في اسطنبول أواديك حول نفي المدعو ملدون المقيم في حيّ بلاط بإسطنبول بسبب قيامه بفعاليات غير قانونية، ثم الإعفاء عنه بسبب تغيير سلوكه، لكنه بعد ذهابه الى القدس وقيامه بأنواع عديدة من أعمال الغش والشر وبتحريض الأهالي وبتشجيعهم لاعتناق المذهب الكاثوليكي؛ عوقب المدعو ملدون بالسجن بداخل قلعة القدس، مع عدم اطلاق سراحه لغاية صدور أمر جديد.

Avedik, the Armenian patriarch of Istanbul, informs that Meldon, a resident of Balat Istanbul, was exiled due to his illegal activities but was pardoned after he changed his ways; however, after arriving in Al Quds, he dealt in fraud, agitated the

public and tried to force the Catholic religion on some other people. Meldon is to be jailed in the Al Quds castle and not to be released until further orders.

Kudüs-i Şerîf kādısına ve dizdârına hüküm ki:

İstanbul'da Ermeni patriki olan Avedik arz-ı hâl idüp; "Mahrûse-i İstanbul'da Balat'da sâkin olan Meldon nâm zimmî kendü hâlinde olmaduğından, emr-i şerîfimle âhar diyâra nefyolunup lâkin ba'de'l-yevm kendü hâlinde olup kimesnenin umûruna karışmamak üzre hüccet-i şer'iyye olundukdan sonra ıtlâk olunmuşiken, mesfûr Kudüs-i Şerîf'e varup anda dahi kendü hâlinde olmayup nice dürlü hîle ve şirrete sülûk ve re'âyâyı tahrîk ve nicelerin Frenk mezhebine ittibâ' itdirmekle, ruhbân tâ'ifesi ve re'âyâ fukarâsı elinde âciz kalup bunun emsâli ta'addîsinin nihâyeti olmaduğın" bildirüp, mesfûr Meldon Kudüs-i Şerîf Kal'ası'nda kal'abend olunup emr-i şerîfim sâdır olmadıkca ıtlâk olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, kal'abend olunup fermân-ı hümâyûnum sâdır olmadıkca ıtlâk olunmaya diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı B sene [1]117 **(7-16 Kasım 1705)**

d.114/1, s.707, h.3175

Şam beylerbeyi Mehmed'in hacıların emniyetini sağlamakla görevlendirilmesinden ötürü Şam ve çevresinde güvenlik zafiyetinin doğduğu, bunu fırsat bilen Şeyh Kelîb ve adamlarının eşkıyalığa cüret ettikleri, bu sebeple hacıların Alâ menzilinde karşılanarak ihtiyaçlarının giderilmesi ve güvenli bir şekilde Şam'a ulaştırılması için Rakka valisi Yusuf Paşa'nın görevlendirildiği; Sayda-Beyrut valisi, Trablusşam valisi, Cebel-i Aclun, Leccun, Kudüs ve Nablus sancakbeylerinin de Yusuf Paşa'ya destek vererek bölgenin ve hacıların güvenliğinin sağlanmasında yardımcı olmaları.

بناءا على ظهور الضعف في أمن الشام والمناطق المجاورة لها خلال قيام والي الشام محمّد بتأمين سلامة الحجاج، مما أعطى الجرأة الى الشيخ كليب ورجاله حيث انتهزوا الفرصة للقيام بقطع الطرق؛ كلف والي الرقة يوسف باشا باستقبال الحجاج في موقع العلا وبسدّ متطلباتهم وإيصالهم الى الشام بشكل آمن، كما طلب من والي صيدا - بيروت ووالي طرابلس الشام وأميرجبل عجلون ولجون والقدس ونابلسبدعم يوسف باشا وبمساعدته في تأمين أمن المنطقة وسلامة الحجاج.

Due to Damascus Beylerbeyi Mehmed being charged with the safety of the pilgrims, the security around Damacus and its environs was weakened. Taking advantage of this, Sheikh Kelîb and his men attempted banditry; for this reason Rakka Governor Yusuf Paşa was entrusted with meeting the pilgrims in the Alâ area, cater to their needs and transport them safely to Damascus. Governors of Sayda-Beirut and Tripoli and the sancakbeys of Cebel-i Aclun, Leccun, Al Quds and Nablus are to support and assist Yusuf Paşa in ensuring the security of the region and the pilgrims.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancakları mutasarrıfı olan Mustafa Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ tarîk-i Şâmî'den giden huccâc-ı Müslimînin te'mîni Devlet-i aliyyemin akdem-i mehâmm ve akvem-i murâd-ı hayr-encâmından olmağla, işbu sene-i mübârekede bu hidmet-i celîleye Şâm beğlerbeğisi Mehmed *dâme ikbâlühû* me'mûr olmağın, inşâ'allâhü te'âlâ mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh kavâfil-i huccâc ile kalkup savb-ı maksûda âzim oldukda, ol tarafların def'-i eşrâra kādir bir vâlîden havâlî-i Şâm hâlî kalup, bâ-husûs bundan akdem urbân-ı Şâm şeyhi iken udvânı zâhir olan Kelîb didikleri şakî hevâsına tâbî' urbân ile bilâd-ı Şâmiyye'den bir mahalle îsâl-i mazarrat kasdıyla ol havâlîleri dolaşup gezüp ve huccâca dahi hîn-i avdetinde îkā'-ı hasâret içün kabâ'il-i urbânı tahrîk idüp, el-hâsıl bu sene eger Şâm etrâfının muhâfazasında ve eger huccâcın mükemmel tedârik ile istikbâlinde ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, Rakka vâlîsi vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* tavâ'if-i iskânın nizâm-ı ahvâlini kethüdâsına sipâriş ve kendüsi mükemmel kapusı halkıyla Şâm'a varup cerde vaktine değin urbân eşkıyâsından bilâd-ı Şâmiyye'yi hıfz u hırâset ve huccâcın avdetinde Alâ menzilinde karşulayup yolları muhâfaza iderek bi-tevfîkillâhi'l-meliki'l-Mu'în âminîn ü sâlimîn getürüp Şâm'a îsâl eylemek üzre emr-i şerîfimle me'mûr ve Sayda-Beyrut vâlîsi vezîrim ( ) *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* beş yüz nefer ve Trablusşam beğlerbeğisi Mustafa Paşa dahi kezâlik beş yüz nefer âdem gönderüp ve ber-vech-i arpalık Leccun ve Cebel-i Aclun sancaklarına mutasarrıf Mehmed *dâme ızzühû* bi'n-nefs müstevfî âdemleriyle ve Şâm'ın yerlükulu dahi vezîr-i müşârun-ileyhin yanına varup ve cerdeye bile gidüp ve sâ'ir iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde re'y-i savâb-dîdiyle bezl-i vüs' u kudret eylemek üzre her birine emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi vech-i meşrûh üzre me'mûr olmuşsundur. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde vezîr-i müşârun-ileyh Şâm hudûduna gelüp vâsıl olduğu gibi sen dahi mükemmel ü müretteb kapun halkı ile bi'n-nefs vezîr-i müşârun-ileyhin yanında mevcûd bulunup cerde husûsuna ve eger urbân eşkıyâsından bilâd-ı Şâmiyye'nin muhâfazasında her ne vechile re'y ider ise emrine mütâba'at ve re'y-i savâb-dîdi üzre edâ-yı hidmete mübâderet eyleyesin. Huccâc-ı Müslimîne hidmet ve gayret ü hamiyyet günleridir. İktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bir dürlü kusûr u fütûrun zuhurâ gelmekden ziyâde tevakkî idüp ve bu husûs vezîr-i müşârun-ileyhin uhde-i kifâyetine ḥavâle olunmağla, her husûsda re'y-i rezîni üzre edâ-yı hidmete dil ü cân ile bezl-i tâb ü tüvân eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur diyü buyurdum ki.

Fî evâ'ili Za sene [1]117 **(14-23 Şubat 1706)**

d.114/1, s.717, h.3213

Kudüs'te sâkin Rumların oturdukları mülk evlerin bazılarının yeniden inşasına ve bazılarının da tamir edilmesine geçmişte hiç müdahale edilmemiş iken, bazı mahalli idareciler, mimar ve avenesinin sırf menfaat sağlamak için kendilerinden izin alınmadığı gerekçesiyle söz konusu inşaat ve tamirat işlerine engel oldukları bildirildiğinden, iddiaların araştırılması ve hukuka aykırı bu tür müdahalelerin önlenmesi.

على الرغم من عدم التدخل سابقا الى قيام الروم الأرثودوكس في القدس ببناء بعض أملاكهم التي يقيمون فيها وبإصلاح بعضها الآخر، قام بعض الإداريين المحليين والمعماريين وأتباعهم بمنع أعمال البناء والإصلاح موضوع الكلام بحجة عدم اخذ الرخصة منهم وذلك لأجل تأمين مصالحهم الخاصة؛ ينبغي التحقيق في هذه الإدعاءات ومنع مثل هذه التدخلات المنافية للقانون.

In the past, the Greeks residing in Al Quds were not interfered with in rebuilding their houses or repairing them. It has been voiced that some local administrators, architects and their accomplices are obstructing the construction and repairs solely for their own gain by claiming that their permission was not obtained. The allegations are to be investigated and such illegal actions prevented.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; "Kudüs-i Şerîf'de sâkin ehl-i zimmet re'âyâ tâ'ifesi meclis-i şer'a varup, mahallelerinde vâkı' sâkin oldukları mülk evleri mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile harâba müşrif olup ba'zısı müceddeden binâ ve ba'zısını dahi ta'mîr eylediklerinde kimesnenin hânesine havâle ve zarar u ziyânı olmayup ve bundan akdem binâ ve ta'mîrlerine kimesne bî-vech-i şer'î mümâna'at eylememek üzre fetvâ-yı münîf mûcebince emr-i şerîf ve müte'addid hücec-i şer'iyye virilüp bir vechile dahl ü rencîde olunmak îcâb etmez iken ehl-i örf tâ'ifesi ve mi'mâr ve âdemleri mücerred celb-i mâl içün 'Bizden icâzet almadınız, sizin evlerinizi müceddeden binâ ve ta'mîr itdirmeziz' diyü hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde eylediklerin" bildirüp, vech-i meşrûh üzre olan ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâsına vâkı'-ı hâli iltimâslarıyla arzeylediğin ecilden, şer'le men' olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1117 **(23 Şubat-4 Mart 1706)**

d.114/1, s.740, h.3306

Şam beylerbeyi Mehmed'in hacıların emniyetini sağlamakla görevlendirilmesinden ötürü Şam ve çevresinde güvenlik zafiyetinin doğduğu, bölgede asayişin temini ve hacıların güvenli bir şekilde dönmelerinin sağlanması için Rakka valisi Yusuf Paşa'nın görevlendirildiği, Kudüs ve Nablus sancakbeyi dahil bölgedeki idarecilerin maiyetlerindeki birliklerle kendisine destek vermelerinin istendiği, ancak Şam beylerbeyinin Ma'an'a kadar gidip dönüşte hacıları Medine'de karşılaması

kararlaştırıldığından, Rakka Valisi Yusuf Paşa'nın Şam'a gitmesine yahut Rakka'ya dönmesine Şam beylerbeyinin karar vermesi, Rakka'ya dönmesi durumunda daha önce cerde (hacıların güvenliğini sağlama) hizmetiyle görevlendirilenlerle birlikte Şam ve çevresinde eşkıyalık faaliyetlerini engellemeleri.

بناءا على ظهور الضعف في أمن الشام والمناطق المجاورة لها خلال قيام والي الشام محمّد بتأمين سلامة الحجاج، ؛ طلب من والي الرقة يوسف باشا القيام بتأمين الأمن في المنطقة وبتأمين عودة الحجاج بشكل آمن ، وقيام جميع الإداريين في المنطقة بما فيهم أمراء القدس ونابلس مع رجالهم بدعم والي الرقة يوسف باشا وبمساعدته في تأمين أمن المنطقة وسلامة الحجاج. ولكن بسبب القرار الصادر مسبقا بقيام والي الشام باستقبال الحجاج في المدينة أثناء ذهابهم الى معن وعودتهم الى المدينة، يجب على والي الشام أن يقوم باتخاذ القرار حول ذهاب والي الرقة يوسف باشا الى الشام أو عودته الى الرقة. وفي حالة عودته الى الرقة يجب عليه القيام بمنع فعاليات قطاع الطرق في الشام والمناطق المجاورة لها وذلك بالتعاون مع المكلفين مسبقا بأداء وظيفة الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج).

Because Damascus Beylerbeyi Mehmed was charged with the safety of the pilgrims, the security around Damacus and its environs was weakened; Rakka Governor Yusuf Paşa was entrusted with ensuring the security in the region and the return of the pilgrims safely. All the administrators in the region including Al Quds and Nablus sancakbeys were asked to give support with all their men. However, it was decided that Damascus Beylerbeyi will proceed to Ma'an and meet the pilgrims on their return from Medina; in this instance Damascus Beylerbeyi will decide whether Rakka Governor Yusuf Paşa will go to Damascus or return to Rakka. In the case he returns to Rakka, he is to act together with those units who were charged with cerde duty (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety) and prevent banditry in and around Damascus.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancaklarına mutasarrıf olan Mustafa Paşa'ya hüküm ki:

İşbu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gidecek huccâc-ı Müslimînin te'mîni Devlet-i aliyyemin ehemm-i mehâmmından olmağla, bu hidmet-i celîleyi edâ içün bundan akdem Şâm beğlerbeğisi olan emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Mehmed *dâme ikbâlühû* me'mûr olup ve mûmâ-ileyh kavâfil-i huccâc ile kalkup gitdikde Şâm etrâfı hâlî kalmağla, düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Rakka vâlîsi vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* Şâm'a varup cerde vaktine değin ol tarafı eşkıyâ-yı urbândan muhâfaza idesin. Ve cerde zamânı geldikde Alâ menzilinde mi daha ilerüde mi, [her nerede] iktizâ ider [ise] huccâc-ı Müslimîni karşulayup yollarda muhâfaza iderek Şâm'a îsâl itmek üzre me'mûr ve düstûr-ı mükerrem Sayda-Beyrut vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* beş yüz nefer ve emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Trablusşam

beğlerbeğisi Mustafa Paşa *dâmet me'âliyehû* dahi beş yüz nefer âdem gönderüp kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Cebel-i Aclun ve Leccun sancakları mutasarrıfı Mehmed *dâme ızzühû* bi'n-nefs kapusı halkı ile Şâm'ın yerlükulu dahi vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i savâb-dîdi üzre hareket eylemek üzre emr-i şerîfimle her birine tenbîh-i hümâyûnum olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi vezîr-i müşârun-ileyhin yanına varup iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eylemek üzre me'mûr olmuş idin. El-hâletü hâzihî Şâm beğlerbeğisi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ve huccâc tarafından arz u mahzar gelüp bu sene mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh bi'n-nefs huccâc-ı Müslimîn ile Ma'an'a değin varup andan ötesine kethüdâsını tevkîl ve rükn-i Şâmî ile Mekke-i Mükerreme'ye irsâl ve kendüsi cerdeci kalup hîn-i avdetde huccâc-ı zevi'l-ibtihâcı Medîne-i Münevvere'de istikbâl etmesi istisvâb olunduğu i'lâm olunmağla, bu takdîrce Rakka vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh Şâm'a varması iktizâ ider mi, yohsa itmez mi? Şâm beğlerbeğisi mîr-i mîrân re'yine havâle ve her ne vechile haber gönderir ise vezîr-i müşârun-ileyh Yûsuf Paşa Şâm'a azîmet veyâhûd Rakka'ya avdet husûsunda ana göre hareket eylemek üzre emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağın, eger vezîr-i müşârun-ileyhin Şâm'a varmasına ihtiyâc olmayup Rakka'ya avdet ider ise mukaddemâ anınla bile cerdeye me'mûr olanların cümlesi yine Şâm beğlerbeğisi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanına varup eger havâlî-i Şâm'ın urbân eşkıyâsından hıfz u hırâsetinde ve eger cerde hidmetinde bezl-i kudret eylemek üzre me'mûr olmalarıyla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi mukaddemâ yine Yûsuf Paşa ile me'mûr olmuşidin. "Ol mansıbına avdet eyledi" diyü özr ü bahâne ve kat'â te'hîr ü tevakkuf itmeyüp serî'an ve âcilen Şâm beğlerbeğisi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanına varup münasib gördüğü vech üzre iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde dil ü cân ile bezl-i tâb ü tüvân eylemen bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1117 **(5-14 Mart 1706)**

...

d.115, s.21, h.67

Kudüs'ün güvenliğini sağlamak üzere merkezden gönderilen yeniçeri, topçu ve cebeciler vardıklarında mahalli idareciler tarafından barınmalarına müsait konakların kiralanarak neferlerin yerleştirilmeleri ve kale kapılarının anahtarlarının merkezden gönderilen görevlilere teslim edilmesi.

يجب على الإداريين المحليين القيام بإيواء عساكر الإنكشارية والمدفعية والمشاة المرسلين من المركز لأجل تأمين الأمن في القدس في المساكن المستأجرة لهذا الغرض، وتسليم مفاتيح بوابات القلعة الى الموظفين المرسلين من المركز.

Artillery units, cebecis (soldiers of the armoured units) and janissaries sent from the headquarters to ensure the security in Al Quds are to be settled in rented buildings

suitable for their habitation and the keys of the castles to be handed over to the officials sent from the headquarters.

Kudüs-i Şerîf paşasına ve Kudüs-i Şerîf mollâsına ve Kudüs-i Şerîf Kal'ası dizdârına ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Sen(Siz) ki mûmâ-ileyhimsiz; hâlâ Kudüs-i Şerîf muhâfazasına me'mûr olan Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve cebeci ve topçuları vusûllerinde mübâşir [ta'yîn] olunan mahallerde kifâyet mikdârı konaklar tedârik ve yerleşdirüp ve kal'a kapularının miftâhları dahi Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarına teslîm olunup ta'allül ü tereddüd olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım yazılmışdır.

Fî evâ'ili Safer sene 1118 **(15-24 Mayıs 1706)**

d.115, s.77, h.307

Kudüs'ün haricindeki Mar Sava Manastırı'nda Rum rahipler, sel nedeniyle manastırlarının zarar gördüğünü, ayrıca dağ tarafından eşkiyanın manastırı basıp yağmaladıklarını bildirdiklerinden; selden zarar gören kısımların tamiri, manastır etrafının uçurum başına dek muhkem duvarlarla çevrilerek baskınlardan korunması ve dış kapısının üzerine bir gözetleme odasının inşasına izin verilmesi.

بناءا على إعلام الرهبان الروم المقيمين في دير مار ساوا الواقع خارج القدس حول تضرر بعض أجزاء الدير نتيجة السيول،اضافة الى قيام قطاع الطرق بمداهمة الدير من جهة الجبل وبنهبه وسلبه؛ منح لهم الرخصة لإصلاح الأجزاء التي تضررت من السيول، ولبناء جدار مستحكم حول الدير حتى رأس الجرف لحمايته من المداهمات، وبتشييد غرفة للمراقبة فوق الباب الخارجي.

Greek priests in the Mar Sava Monastery outside Al Quds state that their monastery was damaged during the floods, in addition bandits coming down from the mountain have raided the monastery and pillaged their goods. Permission will be granted to repair the sections that were damaged by the flood, a sturdy wall to be erected all around the monastery reaching to the end of the cliff for protection and a watchroom to be built over the outer gate.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf hâricinde vâkı' Mar Sava nâm manastırda sâkin Rûm râhibleri gelüp; "Manastır-ı mezbûr feth-i hâkānîden berü yedlerinde terk ve hâlâ zabt u tasarruflarında olup, lâkin çölde dere içinde vâkı' ve etrâfında aslâ şenlik olmayup bundan akdem sel tuğyânında manastır-ı mezbûrun etrâfında olan ba'zı taş dîvârlar ve dâhilinde ba'zı odaları yıkılup harâba müşrif olup ve manastır-ı mezbûrun kadîmî kilisesinin dahi kıble cânibinde olan dîvârları yıkılmağa meylitmekle, taşradan dâyaklar yapılmağa ve sâ'ir mahalleri ta'mîre muhtâc olduğundan mâ'adâ, bir tarafı dağ olmağla urbân eşkıyâsı gelüp manastırların basup nicelerin katl ve eşyâların nehb ü gâret itmekle, mukaddemâ

izn-i şer'le eşkıyâ-yı mezbûr geldüği yerden dîvâr çekilüp seddolunup ancak bir tarafı uçurum başına değin varmayup bir mikdâr yeri açık kalmağla ve eşkıyâ-yı mezbûre ol mahalden gelüp zulm ü ta'addî eyledüklerin bildirüp, manastır-ı mezbûrun münhedim olan taş dîvârları ve odaları ve kadîmî kilisenin dahi kıble cânibinde meyliden dîvârına taşradan taş dâyaklar yapılmak ve sâ'ir termîme muhtâc mahalleri vaz'-ı kadîmîsi üzre ta'mîr olunmak ve eşkıyâ-yı mezbûre geldüği mahalde dahi mukaddemâ olan eski dîvârından uçurum başına değin açık olan yerine dîvâr çekilüp ve taşra kapusı üzerinde eşkıyâ-yı mezbûru gözetmek içün bir oda binâ olunmak üzre bundan akdem istid'â-yı inâyet eylediklerinde, şer'le keşif ve ta'mîr olunmak bâbında merhûm Sultân Mustafa Hân zamânında emr-i şerîf virildüğin" bildirüp mûcebince müceddeden hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı R sene 1118 **(23 Temmuz-1 Ağustos 1706)**

d.115, s.92, h.376

Kudüs'ün gayrimüslim ahalisi, Halepli Mustafa Ağa isimli bir zatın halka zulmü nedeniyle Halep'ten Kıbrıs'a sürüldüğünü, benzer faaliyetleri nedeniyle oradan sürüldükten sonra Kudüs'e gelip yerleştiğini, idarecilerle bir olup hukuka aykırı işler ve vergilerle halkı bezdirdiğini, Halep'e sürüldüğü halde bir yolunu bulup Kudüs'e dönerek halka zulmetmeyi sürdürdüğünü bildirdiklerinden; Mustafa Ağa'nın memleketi Halep'e sürgün edilmesi.

بناءا على إعلام الأهالي غير المسلمين في القدس حول نفي الشخص المدعو مصطفى آغا الحلبي الى قبرص بسبب ظلمه على الناس، يجب نفيه من قبرص أيضا للسبب نفسه ومجيئه الى القدس وتعاونه مع الإداريين وقيامه بأعمال منافية للقانون وبمضايقة الأهالي بشتى أنواع الضرائب، وعلى الرغم من نفيه الى حلب استطاعته بوسيلة غير قانونية من العودة الى القدس مرة أخرى وبمواصلة ظلم الأهالي؛ تم نفي مصطفى آغا الى بلده حلب.

Non-Muslim population of Al Quds state that a person by the name of Halepli Mustafa Ağa was exiled from Aleppo to Cyprus for persecuting the people; as he continued to act similarly in Cyprus, he was exiled from there, came and settled in Al Quds. Collaborating with the administrators, he harassed people with illegal conduct and taxes. After being exiled to Aleppo, he found a way of returning to Al Quds and continued his harassement of the people. Mustafa Ağa is to be returned to his homeland Aleppo.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin ruhbân tâ'ifesiyle sâ'ir ehl-i zimmet re'âyâ fukarâsı gelüp; "Sâbıkā Haleb sâkinlerinden Mustafa Ağa dimekle ma'rûf kimesne zâlim ve ehl-i fesâd olmağla Haleb'den Kıbrıs cezîresine nefyolunup ve cezîre-i [m]erkūmede

dahi nice şekāvet etmekle cezîre-i mezbûreden dahi iclâ olundukda bir tarîkle Kudüs-i Şerîf'e gelüp mütemekkin ve Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olanlara mütesellim ve gâh kethüdâ olmağla ehl-i örf tâ'ifesiyle yek-dil ve nice tekâlîf-i şâkka peydâ idüp fukarâya zulm ü ta'addî itmekle, ahvâllerin Der-i Devlet-medârıma i'lâm olundukda; kendi hâlinde olup fukarâya ta'addî itmemek üzre birkaç def'a emr-i şerîfim virilmişiken itâ'at-i emr-i şerîf itmeyüp kemâ-fi'l-evvel zulm ü ta'addî üzre olmağla, mezkûr Mustafa vatan-ı asliyyesi olan Haleb kazâsına nefy ü iclâ olmuşiken yine bir tarîkle Kudüs-i Şerîf'e varmak içün emr-i şerîf ihrâc itmek sadedinde iken yine Haleb'de sâkin olup Kudüs-i Şerîf'e varmamak üzre emr-i şerîf virilmişiken mezbûr Mustafa Kudüs-i Şerîf'de sâkin olmak içün tekrâr ıtlâkına emr-i şerîf ihrâc etmekle, yine kendi hâlinde olmayup alaybeği ve mütesellim ve re'isü'l-eşkıyâ olup hilâf-ı şer' ta'addî vü tecâvüz üzre olduğun" bildirüp hüküm recâ itmeğin, ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf virildüği mastûr u mukayyed bulunmağın, vatan-ı aslîsi olan Haleb'e nefy ü iclâ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Ca sene [1]118 **(11-20 Ağustos 1706)**

d.115, s.106-108, h.433

Kudüs'teki Rum ve Gürcü cemaatleri, fetihten beri bazı vergilerden muaf iken, ahalinin idarecilerle hoş geçinmek için kendi rızalarıyla verdikleri ayni-nakdi bir takım şeylerin, Salih Paşa'nın döneminde suistimal aracına dönüştürülerek miktar ve tür bakımından çığırından çıkartıldığını, keza haleflerinin bu işi adeta zulme dönüştürdüklerini ve idareciler tarafından kutsal mekanlarına alenen müdahale edildiğini bildirdiklerinden; hukuka aykırı bu tür müdahalelere kesinlikle müsaade edilmemesi.

في حين إعفاء طائفة الروم والرهبان الجورجيين في القدس من بعض الضرائب منذ الفتح، تبين تحويل بعض الهدايا العينية ـ النقدية والتي كانت يقدمها الأهالي غير المسلمين برضاهم الى الإداريين لغرض التعايش السلمي الى وسيلة للإستغلال منذ عهد صلح باشا، وتضاعفها بشكل فاحش من حيث المقدار والنوعية وتحويل ذلك الى ظلم في عهد من خلفه في الإدارة، اضافة الى تدخل الإداريين علنا في أمور أماكنهم المقدسة؛ يجب عدم السماح بصورة قطعية لهذا النوع من التدخلات المنافية للقانون.

The Greek and Georgian community in Al Quds had been exempt from certain taxes since the conquest; it has been voiced that cash and kind given to the administrators in order to be on good terms with them, turned into instruments of misuse in Salih Paşa's time, and got out of hand regarding their amount and type. In his successors' time this became virtually an instrument of oppression; besides the administrators were openly interfering with the holy places of worship. Such illegal actions and interferences should definitely not be allowed.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin Rûm patriki ve Rûm ve Gürci ruhbân tâ'ifesiyle Kudüs-i Şerîf dâhilinde olan ehl-i zimmet re'âyâ tâ'ifesi Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Bunlar feth-i hâkānîden berü cümle tekâlîf-i şâkkadan mu'âf olmak üzre ecdâd-ı izâmımdan yedlerine hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ahid-nâme ve müte'addid evâmir-i şerîfe virilmekle, hukkâm olanlar amel ve bir dürlü tekâlîf-i şâkka talebi ile rencîde olunmaz iken sinîn-i sâbıkada hukkâm ile hoş geçinmek içün eslâfları rızâları ile livâ-i mezbûr mütesellimi vardıkda, 'kudûm' nâmına on yedi buçuk guruş ve tevâbi'ine üç guruş ve paşaları vardıkda yetmiş beş guruş ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve yine paşaya 'çuka' ve 'kumaş' ve 'hidmet' içün beş yüz guruş ve kethüdâsına elli guruş ve tevâbi'i içün on dört guruş ve ayda paşaya yirmi beş guruş ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve tevâbi'iyçün üç guruş ve paşaya 'ıydiyye' nâmıyla Haleb atlâsı ve kethüdâsına altı buçuk guruş ve tevâbi'i içün dört guruş ve harca dört guruş ve kavvâsa üç guruş ve yine taşra suya gitdikde paşaya 'hidmet' nâmıyla iki yüz guruş ve kethüdâsına yirmi guruş ve cümle nefere üç guruş, bir sene tamâmına değin bunu virüp bundan gayrı bir nesne virmeyüp ve hukkâm dahi almayup cümlesi âsûde-hâl iken ba'zı paşalar vech-i meşrûh üzre rızâlarıyla virdüklerine kanâ'at itmeyüp ve yedlerinde olan temessükâtlarına dahi amel etmeyüp zulmü ziyâde idüp ve cebren almağa birkaç def'a hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfe ile mübâşir ta'yîn ve men' olunmuşiken sonra livâ-i mezbûre mutasarrıfı olanlar paşaların zulmünü âdet i'tibâr ve temessüklerine mugâyir sene-be-sene zulmü daha ziyâde idüp kendüleri ve mütesellimleri cebren aldıklarından mâ'adâ, yedlerinde olan fermânları ibrâz eylediklerinde 'Bu fermânlar selâtîn-i mâziye fermânlarıdır' diyü amel itmeyüp ve re'âyânın içlerinden birini Şeyh-i Nasârâ nasb ve her esnâfın akçelerin aldıklarından mâ'adâ, patrik ve vekîllerine dahi 'Her ayda gelin buluşun' diyü mücerred celb-i mâl içün 'kilise teftîşi' ve 'yoklama' nâmıyla ta'addî vü rencîde ve cebren akçelerin aldıklarından mâ'adâ, paşaları mîr-i hâcc olup gitdikde mütesellimleri dahi bu minvâl üzre rencîde itmeleriyle, gerek re'âyâ ve gerek ruhbân fukarâsının bir vechile virmeğe iktidârları olmayup kimi perâkende vü perîşân ve kalanlarının dahi perâkende vü perîşân olmalarına bâ'is olmalarıyla, yedlerinde olan cümle temessükâtlarına amel olunup vech-i meşrûh üzre eslâfları rızâlarıyla virdiklerinden gayrı, sonradan izdiyâd eyledikleri zulm ü ta'addî ref' olunup yedlerinde olan temessükâtlarına mugâyir hilâf-ı şer'-i şerîf tekâlîf-i şâkka talebiyle min-ba'd rencîde olunmamak içün merhûm ve mağfûrun-leh ammim Sultân Ahmed Hân *tâbe serâhû* zamânında emr-i şerîf virilüp ve unvânına emr-i şerîf-i cihân-mutâ'ım mûcebince amel olunup, 'Deyr-i Kudüs-i Şerîf'de ve diyâr-ı etrâfında olan nâhiyelerinde zulm ü ta'addî olunduğuna rızâ-yı şerîfim yokdur. Bir zulüm mesmû'um olur ise cezânızı viririm' diyü hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnları keşîde kılınmışiken yine mücâb olmayup nice dürlü bahâne ile zulm ü ta'addî eylediklerinden mâ'adâ,

feth-i hakānîden berü Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde gerek kendülerinin ve gerek Gürci ve Habeş ve Sırb ve sâ'ir zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırları ve kemerleri ve odaları ve mezârlıkları ve dükkânları ve sâ'ir vakıflarıyçün min-ba'd müdâhale ve 'Keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü ol bahâne ile zulmitmek murâd itmeleriyle, yedlerinde olan fermânları mûcebince Kudüs-i Şerîf kādısı men' ve hüccet virüp ve tekrâr müddet-i medîdeden bu âna gelince yedlerine inâyet ü ihsân olunan gerek hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ve sâ'ir evâmir-i şerîfe ve hüccet-i şer'iyye ve temessükâtlarına amel olunup mücerred celb-i mâl içün 'keşf ü teftîş' ve 'yoklama' nâmıyla rencîde olunmayup ve rızâlarıyla virdiklerinden mâ'adâ, bir dürlü 'tekâlîf-i şâkka' ve 'hidmet' ve 'pîşkeş' ve 'Beher ay hedâyâ ile gelin buluşun ve ziyâfet idin' diyü vesâ'ir bahâne ile re'âyâ fukarâsı rencîde vü ta'addî olunmayup men' u def' oluna ve bundan sonra gerek paşalar ve gerek mütesellimleri ta'addî itmek murâd iderler ise Kudüs-i Şerîf kādısı olanlar yedlerinde olan temessükâtları mûcebince müdâhale itdirmeyüp fermânları icrâ eylemek üzre bin yüz yedi senesinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven emr-i şerîf virilüp men' olunup fukarâ birkaç sene âsûde-hâl olmuşlar iken hâlâ yine yedlerinde olan temessükâtlarına mugâyir rızâlarıyla virdiklerine kanâ'at itmeyüp Efrenc râhiblerinin kuvve-i mâliyyeleri olmağla bunlara garazan ziyâde akçe ve eşyâ virmeleriyle, bunlara dahi 'Anların virdiklerin siz dahi virin' diyü cebr [ve] virmeğe kudreti olmadığından bunları ahz ü habs idüp ta'addî eylediklerinden gayrı, Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde bu âna değin zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırları ve kemerleri ve odaları ve dükkânları ve mezârlıkları ve sâ'ir vakıfları mücerred celb-i mâl içün keşf ü teftîş ve yoklama olun[ma]mak üzre hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfeleri var iken ba'zı eşirrânın münâfakatı ile 'Bize akçe virin' veyâhûd 'Keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü rencîde itmek murâd eylemeleriyle, yedlerinde olan hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfeleri ibrâz eylediklerinde mezâmîn-i münîfesini tenfîz ü icrâ ve zulmün men'i kādı-ı vilâyet olanların üzerlerine lâzim iken kādı-ı vilâyet olanlar, 'Keşf ü teftîşden ehl-i örf men' olmağla biz keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü **[107]** cebr ve livâ-i mezbûre mutasarrıfı olanlar 'tekâlîf-i şâkka' nâmıyla 'hidmet' ve 'pîşkeş' ve 'Her ay hedâyâ ile gelin buluşun ve ziyafet idin' ve 'Odalarımızı döşeyin ve huccâca karşu gittikde karz veyâhûd imdâdiyye nâmına akçe virin' diyü ve geldikde 'hidmet' ve 'imdâdiyye' nâmıyla akçe ve eşyâ taleb ve cebren aldıklarından gayrı, levendâtı Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde olan manastırlarına varup me'külât ve meşrûbât taleb ve bunları darb ve 'Manastırların yağma vü gâret ideriz' diyü ta'addî itmeleriyle, yedlerinde olan hatt-ı hümâyûn ile mu'anven emr-i şerîf ve gerek sâ'ir evâmir-i şerîfe ve temessükâtları mûcebince amel olunup gerek ehl-i örf tâ'ifesi ve gerek kādılar bunları ahz ü habs itmeyüp men' olunup hilâfından ihtirâz olunmak içün hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile mu'anven emr-i şerîf virilüp men' olunmuşiken mündefi' olmayup papaz ve keşîş tâ'ifesi suya gittiklerinde kendülerden bir

nesne taleb olunmayup ziyâretçilerden alınagelmişiken cebren bunlardan alup ve ba'zı ziyâretçi sâhib-i ferrâş olup suya gitmeyüp manastırlarda kaldıkda, 'Anların akçesin dahi siz virin' diyüp ve cebren alup ve Kudüs-i Şerîf ahâlîsinden ba'zı meşâyih ve sipâh ve yeniçeri tâ'ifesi 'bayramlık' nâmına 'Şeker ve mum bahâsı âdetdir' diyü taleb ve cebren alup ve manastır ve kiliseler ve mezârlıkları bir def'a keşfolundukdan sonra 'Tekrâr keşf ideriz' diyü ta'addî ve manastırlarına ba'zı hırsuz ve eşkıyâ girüp emvâl ü eşyâ sirka ve âdem telef eylediklerinde sârık ve kātil kim idüği ma'lûm değil iken 'kan bahâsı' talebiyle rencîde ve giydikleri kisvelerine müdâhale olunup ve Kudüs-i Şerîf dâhilinde olan manastırlarına paşalar ve kādılar evlâdların veyâhûd haremlerin gönderdiklerinde pîşkeş ve ziyâfet talebiyle ta'addî ve Kudüs-i Şerîf hâricinde Beytüllahim ve Musla ve Mar Elyâs ve sâ'ir manastırlarına paşalar ve kādılar ve a'yân-ı vilâyet ile gelmek murâd eylediklerinde bunlara ziyâfet teklîf idüp ve avdetlerinde 'hidmet' ve 'pîşkeş' ve patrik vekîli olandan 'Bize akçe virin' diyü rencîde idüp ve patrik vekîlleri ve tecümânlarının bir mesâlihi düşüp Yafa İskelesi'ne veyâhûd ahâr bir yere gitmek istediklerinde, 'Bizden izin alın ve geldikde pîşkeş ile buluşun' diyü ta'addî ve kal'a neferâtı ve şeyhler düğün veyâhûd evlâdların sünnet eylediklerinde gelen hâkimler içün 'Bize şeker veyâhûd akçesin virin' diyü ta'addî ve Kudüs-i Şerîf kādısı bir da'vâyı şer'le görüp fasleyleyüp ve bilâ-özr-i şer'î on beş sene mürûr iden da'vânın istimâ'ı memnû' iken müdde'â-aleyh olanlar taşra urbânı eşkıyâsına dahîl düşüp ve üzerlerine taslît ve cebren istimâ' itdirüp ve manastırlarından 'karz akçesi' ve 'yağmurluk' içün ıskarlat çuka taleb ve paşa ve kādı olanlar yıllık çuka isteyüp ve kādılar yirmi-otuz nefer âdemlerine birer donluk çuka taleb ve cebren alup ta'addî eylediklerin" bildirüp, yedlerinde olan hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn ile mu'anven evâmir-i şerîfe mûcebince amel olunup ol vechile olan ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden, mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfeye mugâyir bir vechile dahl ü rencîde itdirilmemek emrim olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfe mûcebince amel idüp dahi eyyâm-ı sa'âdet-encâmımda bir ferde zulm ü ta'addî olunduğuna kat'â rızâ-yı şerîfim yokdur. Bunlar eslâfları zamânından berü vech-i meşrûh üzre rızâlarıyla virdikleri şeylerden mâ'adâ, sonradan paşaların hilâf-ı şer'-i şerîf ve yedlerinde hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnla mu'anven evâmir-i şerîfe ve sâ'ir temessükâtlarına mugâyir ihdâs itdikleri bid'at ve tekâlîf-i şâkka nâmına zulmen aldıkları gerek akçe ve gerek eşyâ her ne ise ref' olunup fimâ-ba'd mutâlebesiyle rencîde olunmayup ve selâtîn-i mâzıyeden yedlerinde olan temessükâtlarına amel olunup ve re'âyânın içlerinden birini Şeyh-i Nasârâ nasbetmeyüp ve her esnâfdan bi-gayrı hakk akçe almayup ve patrik ve vekîlleri ve sâ'irleri "Her ayda hidmet ve pîşkeş ve hedâyâ ile gelin buluşun ve ziyâfet idin" ve "Huccâca karşu gitdikde ve geldikde karz ve imdâdiyye nâmıyla akçe virin" diyü rencîde itdirmeyüp ve geldikde "hidmet" ve "imdâdiyye" nâmıyla akçe ve

eşyâ taleb itdirmeyüp ve cebren aldırmayup, "Odalarımızı döşeyin" diyü "döşeme" nâmıyla bir nesnelerin aldırmayup ve levendâtları manastırlarına varmayup ve me'külât ve meşrûbâtların aldırmayup ve kendülerin dahi darb ve "Manastırların yağma vü gâret ideriz" diyü ta'addî vü rencîde itdirmeyüp ve "Efrenc ruhbânları ziyâde akçe ve eşya virdiler, siz dahi virin" diyü cebren ahz ü habs itmeyüp ve papas ve keşîş tâ'ifesi dahi suya gittiklerinde kendülerden bir nesne taleb olunmayup ziyâretçilerden alınagelmiş iken cebren bunlardan alınmayup ve ba'zı ziyâretçi sâhib-i ferrâş olup suya gitmeyüp manastırlarda kaldıkda, "Anların akçesin dahi siz virin" diyü cebren bunlardan almayup ve Kudüs-i Şerîf ahâlîsinden ba'zı meşâyih ve sipâh ve yeniçeri tâ'ifesi "bayramlık" nâmıyla "Şeker ve mum bahâsı âdetdir" diyü cebren almayup ve manastırlar ve kiliseler ve mezârlıkları bir def'a keşfolundukdan sonra "Tekrâr keşf ideriz" diyü ta'addî itmeyüp ve manastırlarına ba'zı hırsuz ve eşkıyâ girüp esvâb ve eşkıyâ sirka ve âdem telef eylediklerinde sârık ve kâtil kim idüği ma'lûm değil iken "kan bahâsı" talebiyle rencîde eylemeyüp ve giydikleri kisvelerine müdâhale olunmayup ve Kudüs-i Şerîf dâhilinde olan manastırlarına paşalar ve kādılar ve evlâdların veyâhûd haremlerin gönderdiklerinde yine pîşkeş ve ziyâfet tarîkıyle **[108]** rencîde vü ta'addî eylemeyüp ve Kudüs-i Şerîf hâricinde Beytüllahim ve Musla'da ve Mar Elyâs ve sâ'ir manastırlarına paşalar ve kādılar ve a'yân-ı vilâyet ile gelmek murâd eylediklerinde bunlara ziyâfet teklîf itmeyüp ve avdetlerinde "hidmet" ve "pîşkeş" ve patrik vekîli olanlardan "Bize akçe virin" [diyü] rencîde eylemeyüp ve patrik ve vekîlleri ve tercümânlarının bir mesâlihi düşüp Yafa İskelesi'ne veyâhûd ahâr yere gitmek istediklerinde "Bizden izin alın" ve geldikde "Pîşkeş ile buluşun" diyü ta'addî eylemeyüp ve kal'a neferâtı ve şeyhler düğün idüp yâhûd evlâdların sünnet eylediklerinde gelen hâkimler içün "Bize şeker veyâhûd akçesin virin" diyü ta'addî eylemeyüp ve Kudüs-i Şerîf kādısı bir da'vâyı şer'le görüp faslidüp ve bilâ-özr-i şer'î on beş sene mürûr iden da'vânın istimâ'ı memnû' iken müdde'â-aleyh olanlar taşra urbân eşkıyâsına dahîl düşüp tasallutlarıyla cebren istimâ' eylemeyüp ve manastırlarından "karz akçe" ve "yağmurluk" içün ıskarlat çuka ve paşa ve kādı olanlar yıllık çuka ve kādılar yirmi-otuz nefer âdemlerine birer donluk çuka taleb itmeyüp ve cebren almayup ve Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde zabt u tasarruflarında olan kiliselerin ve manastırların ve kemerlerin ve odaların ve dükkânların ve mezârlıkların ve sâ'ir vakıfların "keşf ü teftîş" ve "yoklama" nâmıyla sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; gerek mîr-i hâcc olanlar ve gerek sâ'ir paşalara ve mütesellimlerine rencîde vü ta'addî itdirmeyüp ve sen dahi rencîde itmeyüp ve bir akçe ve bir habbelerin almayup ve aldırmayup hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile mu'anven olan evâmir-i şerîfenin mezâmîn-i münîfesini tenfîz ü icrâ eyleyüp hilâfından begâyet ihtirâz ü ictinâb eyleyesin, şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyûnumu sicillâta kayd ve yedlerine ibkā eyleyesin diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ca sene 1118 **(21 Ağustos-30 Ağustos 1706)**

d.115, s.101, h.419

Kudüs haricinde fetihten beri Rum ve Gürcülerin tasarrufunda bulunan Deyr-i Halil Manastırı'nda, Müslüman ahaliden bazı kimselerin sırf menfaat temini amacıyla manastırda üç asır önce bir cami bulunduğunu iddia ettikleri, farklı tarihlerde tekrarlanan ve yine gündemde olan bu tür söylentiler üzerine yerinde üç kez yapılan keşif ve inceleme sonucunda iddiaların asılsız olduğunun tespit edildiği, sonuç olarak hukuka aykırı bu tür rivayetlerin dikkate alınmaması ve cüret eden şahısların cezalandırılması.

بناءا على إدعاءات بعض الأشخاص من الأهالي المسلمين بوجود جامع يرجع تاريخه الى ثلاثة قرون قبل الآن في دير الخليل الكائن خارج القدس والذي يقع تحت تصرف الروم والجورجيين منذ الفتح وذلك لغرض تأمين المصالح الخاصة، ثم تكرار هذه الإدعاءات في تواريخ مختلفة؛ تم كشف وتحقيق هذه المزاعم في مكانه ثلاث مرات، وأثبت بأن هذه المزاعم باطلة وليس لها أساس من الصحة، فيجب نتيجة ذلك تجاهل هذه الروايات المنافية ومعاقبة الأشخاص الذين يجرأون على نشر مثل هذه الروايات.

Deyr-i Halil Monastery outside Al Quds had been in the possession of Greeks and Georgians since the conquest. Purely for monetary gain, some persons from among the Muslim population claimed that three centuries ago there was a mosque in place of the monastery. Upon these claims that were repeated on different dates and became a current issue, investigations and examinations conducted three times proved that these allagations were groundless. Such illegal rumors should not be heeded and those who attempt again to be punished.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Rûm patriki ve Rûm ve Gürci ruhbân tâ'ifesi Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl sunup; "Bunların Kudüs-i Şerîf hâricinde feth-i hâkānîden berü zabt u tasarruf ve âyîn ü âdetlerin icrâ idegeldikleri Deyr-i Halîl dimekle ma'rûf manastır mahsûs manastırları iken üç yüz seneden mukaddem eşirrâdan ba'zı kimesneler ve ehl-i örf tâ'ifesi mücerred celb-i mâl içün 'Manastır-ı mezbûrda mescid ve minâre ve şerefesi var imiş' diyü gayr-ı vâkı' mevâdd iddi'â itmeleriyle, dokuz yüz elli senesinde fermân ile Şâm vâlîsi ve mahsûs mevlâ ta'yîn olunup mahall-i nizâ'ın üzerine varılup şer'le keşfolundukda; iddi'â olunan ahvâl gayr-ı vâkı' olup aslâ eser-i binâ olmayup iddi'âları şirret ü lağv olmağla mu'ârazadan men' ve bir daha keşif ve müdâhale olunmamak üzre hüccet-i şer'iyye ve mûcebince emr-i şerîf virilmişiken yine dokuz yüz yetmiş iki senesinde bir daha keşfolundukda minvâl-i meşrûh üzre iddi'âları lağvolmağla, min-ba'd 'keşf ü teftîş' nâmıyla müdâhale ve istimâ' olunmamak içün emr-i şerîf virilüp, ba'dehû yine dokuz yüz doksan altı senesinde Der-i Devlet-medâr tarafından mahsûs mübâşir ta'yîn olunup keşfolundukda yine minvâl-i meşrûh üzre iddi'âları lağvolmağla, mu'ârazadan men' ve arzolundukda, 'Bir daha

rencîde vü ta'addî olunmaya' diyü emr-i şerîf virilmişiken mücâb olmayup ba'zı eşirrâ her gelen kādılara ve ehl-i örf tâ'ifesine mücerred celb-i mâl içün gamzitmeye âdet idinüp birkaç seneden berü 'keşif' nâmıyla bi-gayrı hakk akçelerin alup ta'addî eylemeleriyle, Huld-âşiyân mağfiret-nişân vâlid-i mâcidim Sultân Mehmed Hân ve amm-i büzürg-vârlarım Sultân Süleyman Hân ve Sultân Ahmed Hân *aleyhimi'r-rahmeti ve'r-rıdvân* zamân-ı sa'âdet-iktirânlarında virilen evâmir-i şerîfe mûcebince bu def'â üç yüz seneden berü men' olunup ve müdâhale ve istimâ' olunmamak içün hücec-i şer'iyye ve müte'addid evâmir-i şerîfem virilüp men' olunmuşiken yine gâh-be-gâh ba'zı eşirrâ ve ehl-i örf tâ'ifesi 'Hüccet ve şâhidler vardır ve sicilde mastûrdur' diyü ta'addî vü rencîde ve bi-gayrı hakk akçelerin alup gadr u zulümlerinden hâlleri diger-gûn olmağla, yedlerinde olan hücec-i şer'iyye ve evâmir-i şerîfe mûcebince amel olunup bir daha keşf ü teftîş ve istimâ' olunmayup ta'addîleri men' u def' olunmak üzre merhûm ve mağfûrun-leh karındaşım Sultân Mustafa Hân *tâbe serâhû* zamânında amel olunmak üzre emr-i şerîf virilmişiken hâlâ ol evâmir-i şerîfeye mugâyir ba'zı eşirrâ ve ehl-i örf tâ'ifesi yine ta'addî vü rencîdeden hâlî olmadıkların" bildirüp, mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfe mûcebince amel olunup ol vechile dahl ü rencîde olunmamak bâbında müceddeden hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, Dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz olan ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf virildüği mastûr u mukayyed bulunmağın, mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfeye mugâyir ta'addî olunmamak emrim olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel idüp dahi husûs-ı mezbûr mukaddemâ defe'âtle şer'le görüldükde; iddi'âları şirret ü lağv olmağla müdâhaleden men'-birle cânib-i şer'den hücec-i şer'iyye mûcebince evâmir-i şerîfe virilüp men' olunmuşlar iken eşirrâ ve ehl-i örf tâ'ifesi taraflarından mücerred celb-i mâl içün, "Hüccet ve şâhid vardır ve sicilde mastûrdur" diyü müdâhale iderler ise fîmâ-ba'd hilâf-ı şer'-i şerîf ol vechile olan iddi'âların istimâ' eylemeyüp mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfenin mezâmîn-i münîfeleriyle âmil olup hilâfına rızâ vü cevâz göstermeyesin, şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar bu hükm-i hümâyûnumu sicillâta kayd ve yedlerinde ibkā idüp alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri Ca sene [1]118 **(31 Ağustos-9 Eylül 1706)**

d.115, s.102, h.420

Kutsal mekanları ziyaret için deniz yoluyla Kudüs'e giden Hıristiyanlar, Yafa İskelesi'nden Kudüs'e uzanan güzergâhın güvenliğini sağlayan ve karşılığında ücret alan bedevi aşiretlerin ahaliden ve özellikle patrik, rahip ve metropolitlerden fazla ücret talep ettiklerini, hatta tartaklayıp ellerini kestiklerini ve kadınlara sarkıntılık

ettiklerini bildirdiklerinden; iddiaların araştırılması ve hukuka aykırı bu tür hareketlerin engellenmesi.

بناءا على شكوى النصارى الذين يقومون برحلة الى القدس عن طريق البحر لغرض زيارة الأماكن المقدسة من العشائر البدوية الذين يقومون بتأمين أمن وسلامتهم بطلب أجور اضافية منهم وبصفة خاصة من البطارقة والرهبان والمطارنة، اضافة الى قيامهم بالضرب وجرح الأيدي والتحرش على النساء، يجب تحقيق هذه المزاعم ومنع هذا النوع من الأعمال المنافية للقانون.

Christians who travel to Al Quds by sea to visit the holy places, claim that badawi tribes that ensure the security of the route from Yafa Wharf to Al Quds for a fee overcharge the public, specifically the patriarchs, priests and metropolitan bishops, in addition they rough people and cut their hands, also molest the women. The allegations to be investigated and such illegal deeds prevented.

Remle ilhâkıyla Gazze sancağına mutasarrıf olup Şâm mîr-i hâccı olan ( ) paşaya *dâme ikbâlühû*ya ve ( ) kādısına hüküm ki:

Memâlik-i mahrûsemden Kudüs-i Şerîf'de ziyâretgâh-ı Nasârâ olan mahalleri deryâdan ziyâret içün giden Nasârâ tâ'ifesi Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Yafa İskelesi'nden Kudüs-i Şerîf'e varınca yolda cürümler olmağla, yolları Cerme urbânları bekledikleri içün kadîmden her bir neferden on beşer para ve ol tarafda vâkı' Sarıca ve Kārılır nâm karyelere vardıklarında dahi her nefer ziyâretçilerden ikişer para alınmak âdet-i kadîm olmağla, taraflarından yolda birer âdem koyup ol akçeyi alup âsûde-hâl üzre mürûr iderler iken hâlâ ol tarîk ve karyelerde olan urbân ol vechile almağa kanâ'at itmeyüp cem'iyyet ile yolları bekleyüp 'Siz patrik ve keşîş ve konsolos ve metrepolidsiz' diyü ziyâde akçe taleb eylediklerinden mâ'adâ, darb-ı şedîd ile darb ve kiminin elini kat', Nasrâniyelerine dahi hilâf-ı şer'-i şerîf ta'arruz u ta'addî eylediklerin" bildirüp, urbân tâ'ifesi ve ol karyelerde kadîmü'l-eyyâmdan berü ne minvâl üzre olıgelmiş ise yine ol minvâl üzre alınup Cerme urbânlarından yolları beklemek içün bir nefer âdem ve zikrolunan karyelerde dahi mürûr eyledikleri yollarda bir nefer âdem vaz' u tâ'yîn olunup cem'iyyet ile beklemeyüp ve ziyâde akçe talebiyle ta'addî vü rencîde olunmamak üzre muhkem tenbîh ü te'kîd ve zulm ü ta'addîleri üzerlerinden def' u ref' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, vech-i meşrûh üzre şer'le görilüp kadîmden olıgeldüği üzre mürâ'at itdirülüp ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâhiri Ca sene 1118 **(31 Ağustos-9 Eylül 1706)**

d.115, s.137, h.563

Kudüs'te Vadi-i Musa ile Vadi-i Zerka civarındaki ahalinin Şam istikametinden gelen hacılara ve yolculara taarruz eden eşkıyaya, zahire vb. şeyler vererek zımnen destek oldukları bildirildiğinden; gerekli güvenlik önlemlerinin eksiksiz alınarak eşkıyanın tedibi ve ahalinin asilere zahire vermesinin engellenmesi.

بناءا على قيام الأهالي القاطنين بجوار وادي موسى ووادي الزرقاء بالقدس بدعم قطاع الطرق الذين قاموا بإعتداءات على الحجاج والمسافرين القادمين من جهة الشام، وذلك بإعطائهم المؤن وغير ذلك من المتطلبات؛ يجب اتخاذ التدابير الأمنية الضرورية بشكل تام، اضافة الى تأديب قطاع الطرق ومنع الأهالي من إعطاء المؤن الى المتمردين.

The people around Vadi-i Musa and Vadi-i Zerka in Al Quds indirectly aid the bandits that attack the pilgrims and travelers coming from Damascus by giving them provisions and such. Necessary security measures should be taken to punish them thoroughly and the public prevented from giving provisions to the rebels.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İbrâhim Paşa *dâmet me'âliyehûya* hüküm ki:

Birkaç seneden berü urbân eşkıyâsı tarîk-i Şâmî'den [gelen] huccâc-ı zevi'l-ib-tihâc ve ebnâ-i sebîle îsâl-i mazarrat ve fesâd ü şekāvete cesâret idüp eşkıyâ-yı mezbûrenin ba'zıları Kudüs-i Şerîf ve Vâdî-i Mûsâ'dan Zerkā'ya varınca vâkı' olan kurâ ve yolların etrâfında olmalarıyla, ol havâlînin ahâlîsi eşkıyâ-yı mezkûreye zahîre virüp takviyetlerine bâ'is ü bâdî oldukları i'lâm olunup eşkıyâ-yı urbâna zahîre virildiğine kat'â rızâ-yı hümâyûnum olmamağla, ol makūle eşkıyâya min-ba'd zahîre virilmemek üzre Kudüs-i Şerîf ve Vâdî-i Mûsâ'dan Zerkā'ya varınca havza-i hükûmetinizde olan kurâ ve turuk ve me'âbir ü mesâlikin bi-avnihî te'âlâ kemâ-yenbağî hıfz u hırâseti ve ol makūle eşkıyânın kahr u tedmîri ve bilâd ü ibâdın âsâr-ı mazârlarından te'mîn ü tatmîni ehemm-i mehâmm-ı Devlet-i aliyyemden olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; husûs-ı mezbûr senin uhdene tefvîz ü havâle olunmuşdur. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde fermânım olduğu üzre ol havâlîde olan kurâ ve turuk u mesâlikin kemâ-yenbağî hıfz u hırâsetine ve bu misillü itâ'atden hurûc iden eşkıyânın bi-avnihî te'âlâ kahr u tedmîriyle âsâr-ı mazârlarından bilâd ü ibâdın te'mîn ü tatmînine gereği gibi takayyüd ü ihtimâm ve hâsılı Kudüs-i Şerîf ve Vâdî-i Mûsâ'dan Vâdî-i Zerkā'ya varınca vâkı' olan kurâ ve bilâdda ol makūle eşkıyâ-yı urbâna min-ba'd zahîre virilmeyüp ve sâ'ir vücûh-ı intifâ'dan dahi bir nesne ile intifâ' itdirilmemek üzre ol diyâr ve nevâhîsinin ahâlîsine muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyüp eşkıyâ-yı merkūmenin ol havâlîlerden akvâtların kat' ile zarûret ü muzâyaka virmeğe bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Şöyle ki; fîmâ-ba'd ol havâlîde eşkıyâ-yı urbâna zehâ'ir virildiği mesmû'-ı hümâyûnum olur ise senin tehâvün ü

tekâsülüne hamlolunup hakkından gelinür, bilmiş olup bu husûsda ana göre basîret ü intibâh ile hareket itmen içün yazılmışdır.

Fî evâhiri C sene 1118 **(30 Eylül-9 Ekim 1706)**

...

d.115, s.149, h.617

Mısır Hazinesi'nden Kudüs ve Haremeyn ahalisi için her yıl gönderilmekte olan surrenin 1706 senesi bedeli olan 60.228 altının Şam surre eminine teslimi ve neticenin merkeze bildirilmesi.

تسليم ثمن الصرّة التي ترسل من خزينة مصر سنويا الى أهالي القدس والحرمين الشريفين لعام ١٧٠٦ البالغ ٦٠،٢٢٨ ذهب الى أمين صرّة الشام واعلام النتيجة الى المركز.

The annual surra sent from the Egyptian Treasury for the people of Al Quds and Harameyn, 60.228 gold pieces for 1706 , is to be delivered to the Surra Emir of Damascus and the headquarters to be informed of the result.

Mısır vâlîsi Vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki:

Eşref-i bukā' ve eymen-i bilâd ü ziyâ'ı olan Haremeyn-i Muhteremeyn ahâlîsinin ifâze-i meberrât ve idâme-i hayrât-ı fâizü'l-berekât ile dâ'imâ terfîh-i hâl ve tatmîn-i bâlleri lâzime-i zimmet-i cihân-bânî ve vâcibe-i uhde-i hüsrevânîden olmağla, avâtıf-ı aliyye-i mülûkânemden Mısır Hazînesi'nden beher sene Şâm-ı Şerîf surre emînine irsâl ve teslîm olunacak Haremeyn-i Şerîfeyn ve Kudüs-i Şerîf fukarâsının surreleri olan altmış bin iki yüz yirmi sekiz altunın işbu bin yüz on sekiz senesinde dahi irsâli ehemm-i mühimmât-ı vâcib-i mesâ'î-i bâhirü'l-berekâtdan olmağla, kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân ( ) *zîde mecdühû* mübâşir ta'yîn olunmuşdur. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde Haremeyn-i Muhteremeyn ve Kudüs-i Şerîf fukarâsının ol mikdâr surrelerin mu'tâd-ı kadîm üzre sene-i mezbûre İrsâliye Hazînesi'nden mahsûb olmak üzre bir gün evvel tedârik ve Mısır mîr-hâccıyla irsâl ve mahallerine teslîm ve teslîmine hüccet itdirdüp hücceti Der-i Devlet-medârıma irsâl olunmak bâbında yazılmışdır.

Fî evâsıtı B sene [1]118 **(19-28 Ekim 1706)**

d.115, s.161, h.666

Kudüs'ün muhafazasında görevli neferlerin yoklamalarının, merkezden Yeniçeri Ağası'nın talimatıyla Kudüs'e gönderilen Mustafa Çavuş marifetiyle titizlikle yapılması, mevcut ve namevcutların belirlenmesi, nefer sayısında eksiklik tespit edildiği takdirde bu açığın yamak olarak anılan neferlerden karşılanması ve muhafız sayısının üç yüz yeniçeriye tamamlanması.

عمل تعداد للأنفار العاملين في حماية القدس بدقة من قبل مصطفى جاويش المرسل بأوامر آغا الإنكشارية في المركز، وتثبيت الموجودين والغائبين، وفي حالة وجود نقص في عدد الأنفار، يجب ازالة هذا النقص من الأنفار المبتدئين واكمال عدد المحافظين بثلاثمائة انكشاري.

The muster of the soldiers who are assigned to guard Al Quds will be conducted accurately by Mustafa Çavuş who was sent from the headquarters upon the instructions of Janissary Ağa. Those present and absent will be determined, in case there is a shortage in their number, it will be filled in by apprentice soldiers called "yamak" and the number of guards increased to three hundred janissaries.

Hâlâ Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocağında Küçük Çavuş olup fermân-ı hümâyûnumla Kudüs-i Şerîf muhâfazasına me'mûr olan Mustafa *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf muhâfazasında olan beşinci cemâ'atın neferâtı ale'l-esâmî yoklanup mevcûdları ne mikdâr ise ma'lûm oldukdan sonra üç yüz nefere varınca yamaklardan tekmîl olunup odalu ve yamakān mecmû'u üç yüz nefer yeniçeri mevcûd olmak üzre Kudüs-i Şerîf'de hidmet-i muhâfazaya kıyâm eylemeleri fermân olmağın, "Vech-i meşrûh üzre muhâfaza-i mezbûrede olan beşinci cemâ'atin neferâtın ale'l-esâmî yoklayup mevcûdları ne mikdâr ise ma'lûm oldukdan sonra üç yüz nefere varınca yamakāndan tekmîl idüp odalu ve yamakān mecmû'u üç yüz nefer yeniçeri olmak üzre Kudüs-i Şerîf Kal'ası'nda hidmet-i muhâfazada mevcûd ve ikāmet itdiresin. Husûs-ı mezbûr ehemm-i mehâmdan olmağla, ziyâde takayyüd ü ihtimâm eyleyüp fermân olunduğu üzre hidmet-i muhâfazada üç yüz nefer yeniçeriyi tekmîl ve hidmet-i muhâfazada mevcûd itdirüp fermân-ı hümâyûnuma muhâlif vaz' u hareketden begâyet ihtirâz eyleyesiz" diyü bi'l-fi'l Yeniçeri Ağası Osman Ağa *dâme ulüvvühû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle, "Vech-i meşrûh üzre amel oluna" diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ş sene 1118 **(18-27 Kasım 1706)**

d.115, s.161, h.667

Gazze'yi muhafaza etmekle görevli birliklerin yoklamalarının titizlikle yapılarak mevcut ve namevcutların belirlenmesi, eksiklerinin yamaklardan karşılanarak muhafız sayısının iki yüz yeniçeriye tamamlanması.

عمل تعداد للوحدات العاملة في حماية غزة بدقة ، وتثبيت الموجودين والغائبين، مع وجوب ازالة النقص من الأنفار المبتدئين واكمال عدد المحافظين بمائتي انكشاري.

The muster of the units guarding Gazza will be conducted accurately and those present and absent determined. The shortage to be filled in by apprentice soldiers called "yamak" and the number of guards increased to two hundred janissaries.

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocağında Küçük Çavuş olup Kudüs-i Şerîf ve Gazze câniblerine me'mûr olan Mustafa *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

Gazze muhâfazasına ta'yîn olunan birinci cemâ'atin on bir bölüğünün neferâtı ale'l-esâmî yoklanup mevcûdları ne mikdâr ise ma'lûm oldukdan sonra iki yüz nefere varınca yamakāndan tekmîl olunup odalu ve yamakān mecmû'u iki yüz nefer olmak üzre Gazze'de mevcûd hidmet-i muhâfazada ikāmetleri fermân olunmuş iken, inşâ'allâhü te'âlâ varup vâsıl olduğunda muhâfaza-i mezbûreye me'mûr olan birinci cemâ'at ile on birinci bölüğün neferâtın ale'l-esâmî yoklayup iki odanın mevcûdları ne mikdâr ise ma'lûm oldukdan sonra iki yüz nefere varınca yamakāndan tekmîl idüp mecmû'u iki yüz nefer yeniçeri olmak üzre Gazze muhâfazasında ikāmet itdüresiz diyü bi'l-fi'l Yeniçeri Ağası olan Osman Ağa tarafından mühürlü mektûb virilmekle, "Vech-i meşrûh üzre amel oluna" diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ş sene 1118 **(18-27 Kasım 1706)**

d.115, s.163, h.681

Kudüs'te yeniçeri zâbıtı olan Abdullah'ın, Kudüs muhafazasındaki bazı birliklerin Şam ve Gazze'ye kaydırılması emrini eksiksiz yerine getirmesi.

قيام الضابط الإنكشاري في القدس عبدالله بتحويل بعض الوحدات العاملة في حماية القدس الى الشام وغزة مع وجوب القيام بأمر التحويل بدقة.

Abdullah, the janissary recorder at Al Quds, will fulfill the order to redeploy some units to Damascus and Gazza without fail.

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân hâlâ beşinci cemâ'at ile Kudüs-i Şerîf muhâfazasında Yeniçeri zâbıtı olan Abdullah *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf muhâfazasında olan seksen iki cemâ'at ve onuncu bölük ve on dördüncü bölük ve on sekiz bölük ve üçüncü bölük Şâm muhâfazasına ve on bir bölük dahi Gazze muhâfazasına naklolunmaları fermân olunmağın, bu husûs içün kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân hâlâ ocakda Küçük Çavuş olan Mustafa *zîde kadruhû* ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İnşâ'allâhü te'âlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzre seksen iki cemâ'at ve onuncu bölük ve on dördüncü bölük ve on sekizinci bölük ve altıncı bölüğe Şâm-ı Şerîf muhâfazasına ve on bir bölüğü dahi Gazze Kal'ası muhâfazasına naklitdirüp hilâfına vaz'dan mahûf ihtirâz ü ictinâb eyleyesin. Bi'l-fi'l Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerim ağası olan iftihârü'l-ümerâ'i'l-ekâbir Osman Ağa *dâme ulüvvühû* tarafından mühürlü mektûb virilmeğin, mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1118 **(18-27 Kasım 1706)**

d.115, s.181, h.749

Kudüs'ün gayrimüslim ahalisinin, Mustafa Ağa'nın halka zulmü nedeniyle memleketi Halep'ten Kıbrıs'a sürüldüğünü, benzer faaliyetleri nedeniyle oradan da sürüldükten sonra Kudüs'e gelip yerleştiğini, idarecilerle bir olup hukuka aykırı işler ve vergilerle ahaliyi bezdirdiğini bildirdikleri, ancak Mustafa Ağa'nın Halep'e sürgün cezasını tebliğ için gönderilen görevli ulaşmadan Şam'a firar ettiği anlaşıldığından; adı geçen şahsın Kudüs'e sokulmaması ve ele geçirildiğinde memleketi Halep'e sürgün edilmesi.

بناءا على إعلام الأهالي غير المسلمين في القدس حول نفي الشخص المدعو مصطفى آغا من مدينته حالب الى قبرص بسبب ظلمه على الناس، ثم نفي من قبرص أيضا للسبب نفسه وجاء الى القدس وتعاون مع الإداريين وقام بأعمال منافية للقانون وبمضايقة الأهالي بشتى أنواع الضرائب. وقبل أن يصل الموظف الرسمي لتبليغه أمر النفي الى حلب تبين فراره من القدس؛ فيجب منع المومأ اليه من دخول القدس، ونفيه الى مدينته حلب عند القبض عليه.

Non-Muslim population of Al-Quds state that Mustafa Ağa was exiled from Aleppo to Cyprus for persecuting the people; as he continued to act similarly in Cyprus, he was exiled from there, came and settled in Al Quds. Collaborating with the administrators, he harassed the people with illegal conduct and taxes. However, Musfata Ağa escaped from the city before the functionary carrying the notification for his exile to Aleppo reached Damascus. The said person to be prevented from entering Al Quds and when captured to be exiled to his country Aleppo

Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı Vezîr Süleyman Paşa'ya ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf paşasına ve Kudüs-i Şerîf mollâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin ruhbân tâ'ifesiyle sâ'ir ehl-i zimmet re'âyâ fukarâsı Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Sâbıkā Haleb sâkinlerinden Mustafa Ağa dimekle ma'rûf kimesne zâlim ve ehl-i fesâd olmağla Haleb'den Kıbrıs cezîresine nefyolunup cezîre-i merkūmede dahi nice şekāvet itmekle, andan dahi iclâ ve bir tarîkle Kudüs-i Şerîf'e varup mütemekkin ve Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olanlara mütesellim ve gâh kethüdâ olmağla ehl-i örf tâ'ifesiyle yek-dil ve nice tekâlîf-i şakka peydâ idüp fukarâya zulm ü ta'addî itmekle, ahvâlleri Der-i Devlet-medârıma i'lâm olundukda; kendi hâlinde olup fukarâya ta'addî itmemek içün birkaç def'a emr-i şerîfim virilmişken itâ'at itmeyüp kemâ-fi'l-evvel zulm ü ta'addî üzre olmağla, mezkûr Mustafa vatan-ı aslîsi olan Haleb kazâsına nefy ü iclâ' olunmuşiken yine Kudüs-i Şerîf'e varmak içün bir tarîkle emir ihrâc itdirmek sadedinde iken yine Haleb'de sâkin olup varmamak üzre emr-i şerîf virilmişiken mezbûr Kudüs-i Şerîf'de sâkin olmak içün tekrâr ıtlâkına emr-i şerîf ihrâc itmekle yine kendi hâlinde olmayup alaybeği ve mütesellim ve re'îsü'l-eşkıyâ olup hilâf-ı şer' ta'addî vü tecâvüz üzre olmağla, vatan-ı aslîsi olan Haleb'e nefy ü iclâ olunmak içün tekrâr mübâşir ile emr-i şerîfim virilüp, lâkin mezbûr Mustafa

mübâşir vusûlünden mukaddem Şâm-ı Şerîf'e firâr idüp Kudüs-i Şerîf'de bulunmaduğından mazmûn-ı emr-i şerîf icrâ olunmaduğın" bildirüp, siz ki vezîr-i müşârun-ileyh ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsiz; mezbûr Mustafa Kudüs-i Şerîf'e uğradılmayup vatan-ı aslîsi olan Haleb'e nefy ü iclâ eylemeniz bâbında müceddeden hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; minvâl-i muharrer üzre emr-i şerîfim virildüği mastûr u mukayyed bulunmağın, vech-i meşrûh üzre her ne zamân Kudüs-i Şerîf'e gelür ise ahz ve Haleb'e nefy ü iclâ olunmak emrim olmuşdur diyü yazılmışdır.

Tahrîren [fî] evâsıtı N sene 1118 **(16-25 Aralık 1706)**

d.115, s.228-229, h.1006

Safed ve Sayda-Beyrut valisi Mehmed Paşa'nın maiyeti, Halep ve Adana eyaletlerinin alaybeyleri ve sipahilerle birlikte Müzeyrib'e gitmesi; Şam valisi ve Hac emiri Süleyman Paşa'nın hacılarla Mekke'den Şam'a döndükten sonra Şam civarını ve Havran Ovası'nı eşkıyadan temizlemesi ve cerde (hacıların güvenliğini sağlayan hafif süvari birlikleri) başbuğu sıfatıyla hac kafilelerini dönüşte Bi'r-i Ganem mevkiinde ya da Medine'de karşılayıp Şam'a ulaşmalarını sağlaması, Sayda-Beyrut valisi ile Kudüs sancakbeyi İbrahim Paşa'nın da talimatları doğrultusunda hareket ederek kendisine her konuda yardımcı olması.

ذهاب حاشية والي صفد وصيدا بيروت محمّد باشا مع أمراء الآلاي (آلاي بك) وسيباهيي إيالتي حلب وآضنة الى مزيريب؛ وقيام والي الشام وأمير الحج سليمان باشا عقب عودته مع الحجاج من مكة المكرمة الى الشام بتطهير المناطق المجاورة للشام وهضبة حوران من قطاع الطرق، وبإستقبال قوافل الحجاج عند عودتهم في موقع بئر الغنم أو في المدينة وتأمين وصولهم الى الشام وذلك بصفته قائدا للجردة (وحدات الخيالة السريعة المسئولة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج)، وتحركه بموجب أوامر سنجق بك القدس ابراهيم باشا وقيامه بمساعدته في كل المواضيع.

Mehmed Paşa, Governor of Safed and Sayda-Beirut, and his men, together with the alaybeys of Aleppo and Adana provinces and the sipahis (cavalry corps) to proceed to Müzeyrib; Governor of Damascus and Emir of Haj Süleyman Paşa, after returning to Damascus from Mecca together with the pilgrims, to clean up the environs of Damascus and Havran plain from the bandits; and as the commander of the Cerde meet the pilgrim caravans on their return at Bi'r-i Ganem or Medina and ensure that they reach Damascus safely; Ibrahim Paşa, Al Quds Sancakbeyi, to collaborate with the Governor of Sayda-Beirut and assist him in every respect.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İbrâhim Paşa'ya hüküm ki:

Safed ve Sayda-Beyrut vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* mükemmel ü müretteb kapusı halkı ve Haleb ve Adana eyâletlerinin umûmen alaybeğleri ve zü'amâ ve erbâb-ı tîmârıyla Müzeyrib'e varup anda bir münâsib olan mahalde meks ü ikāmet ve inşâ'allâhü te'âlâ Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan vezîrim Süleyman Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* bu sene-i mübârekede huccâc-ı Müslimîn ile Mekke-i Mükerreme'den avdet idüp ve gelüp Şâm'a dâhil olunca bilâd-ı Şâmiyye'yi gereği gibi hıfz u hırâset ve Havran Ovası'nda eşkıyâ-yı urbâna zahîre aldırmayup akvâtların kat' ve etrâf u eknâfa dâ'imâ çeşm ü gûş tutup ve urbânın kasd-ı fâsidlerin haber alup hîn-i avdetde kavâfil-i huccâc-ı Şâmiyye'yi bi'n-nefs kendüsi istikbâl eylemek iktizâ ider bir hâl zuhûr ider ise cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i askere başbuğ olup kemâl-i sür'at ü istî'câl ile Alâ'dan altı sâ'at ilerüde vâkı' Bi'r-i Ganem dimekle ma'rûf mahalde mi olur, yoğsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider, mukteză-yı vakt ü hâle göre huccâc-ı Müslimînin istikbâllerine ve imdâdlarına irişüp bi-avnihî te'âlâ muhâfaza iderek âmîn ü sâlim Şâm'a getürmek üzre hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince sâdır olan emr-i şerîfimle me'mûr olup ve hâlâ Şâm'a varılmayup ve mîr-i hâccı vezîr-i müşârun-ileyh huccâc-ı Müslimîn ile savb-ı maksûda azîmet itmekle, Sayda-Beyrut vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh dahi bir gün evvel varup müretteb bulunup me'mûr olduğun üzre [me'mûr] olduğu umûrun temşiyet ve ikdâm eylemek üzre tekrâr emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olunup ve bu sene-i mübârekede tarîk-i Şâmî'den giden huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda sinîn-i sâbıkadan ziyâde ihtimâm lâzim olmakla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü müretteb kapun ve güzîde vü müstevfî ve müsellah âdemlerin ile Sayda-Beyrut vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i savâb-dîdi ile huccâc-ı Şâmî'nin istikbâllerine dikkat ve hidmetine me'mûr u ta'yîn olmuşsundur. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde şimdiden tedârikin görüp ve hâzır u âmâde durup ve huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri vakti geldikde mükemmel ü müretteb kapun halkı ve güzîde vü müstevfî ve müsellah âdemlerin ile kalkup Alâ'dan altı sâ'at ilerüde vâkı' Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur yohsa Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider. Vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i savâb-dîdi üzre mükemmel ü meretteb kapun halkı ve kavî tedârik ile huccâc-ı Müslimînin istikbâllerine mübâderet idüp vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i rezîni üzre edâ-yı hidmete bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti ve gayret [ü] hamiyyet günidir. Şöyle ki; me'mûr olduğun üzre kavâfil-i huccâc-ı Şâmiyye'yi bu sene her nerede iktizâ ider ise vaktiyle istikbâl ve imdâdlarına irişmeyüp veyâhûd müstevfî kapun halkı ve kavî tedârik ile gitmeyüp bir dürlü tehâvün ü tekâsülün zuhûr eylemek ihtimâli olur ise mansıbından azl ile iktifâ olunmayup eşedd-i ıkāb ile mu'âkab olacağını **[229]** mukarrer bilüp ana göre basîret ü intibâh ile hareket ve emr-i şerîfim vardığı gibi

hazırlanup ve her nerede iktizâ ider ise vezîr-i müşârun-ileyhin re'y-i rezîni ile huccâc-ı Müslimînin imdâdlarına irişüp senden me'mûl olduğu gibi itmâm-ı hidmete dil ü cân ile bezl-i tâb ü tüvân eylemen bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1118 **(13-22 Şubat 1707)**

d.115, s.237, h.1040

Kudüs'teki Yahudi cemaati, verilen izin çerçevesinde kadim mabetlerinin harap bazı bölümlerinin tamiratını gerçekleştirirken, bazı idarecilerin keyfi bir takım ücretler talep ettikleri ve ikaz edilmelerine rağmen geri adım atmadıkları bildirildiğinden; gerekli tahkikatın yapılması ve hukuka aykırı bu tür hareketlere müsaade edilmemesi.

تبين قيام بعض الإداريين بطلب أجور اعتباطية من طائفة اليهود في القدس خلال إصلاح بعض الأقسام المتهدمة من معبدهم القديم في اطار الرخصة الممنوحة لهم، ولم يتراجعوا عن ذلك رغم تحذيرهم؛ فيجب عمل التحقيقات اللازمة وعدم السماح لهذا النوع من الحركات المنافية للقانون.

The Jewish community in Al Quds is repairing the ruined sections of their ancient place of worship in line with the permission obtained; meanwhile, some administrators arbitrarily request fees. In spite of the warnings given, they have not backed down; necessary investigation to be carried out and such illegal actions prevented.

Battâlı mahfûzdur. Fî B-Ş sene [11]09 ***(Ocak-Mart 1698)***

Kudüs-i Şerîf mollâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin Yehûdî tâ'ifesi Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Yine Kudüs-i Şerîf'de vâkı' hâlâ zabt u tasarruflarında [olan] kadîmî kilisenin mürûr-ı eyyâm ile ba'zı mahalleri harâba müşrif oldukda, sâdır olan emr-i şerîf mûcebince ma'rifet-i şer'le keşif ve cânib-i şer'den virilen hüccet-i şer'iyye ve fetvâ-yı şerîfe mûcebince mesâğ-ı şer'î olduğu mertebe vaz'-ı kadîmîsi üzre ta'mîr ü termîm eylediklerinden sonra tekrâr şer'le keşfolundukda; tevsî' ve terfî' itmeyüp vaz'-ı kadîmîni tecâvüz itmediğine yedlerine hüccet-i şer'iyye virilmişken Kudüs-i Şerîf sancağı mutasarrıfı ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi taraflarından celb-i mâl içün 'teftîş' nâmıyla ve âhar bahâne ile dahl ü rencîde olunmalarıyla, mukaddemâ ahvâllerin Der-i Devlet-medârıma î'lâm eylediklerinde hilâf-ı şer'-î şerîf dahl ü rencîdeden men'-birle emr-i şerîf virilmişiken itâ'at-i emr-i şerîf itmeyüp yedlerinde olan fetvâ-yı münîfe ve hücec-i şer'iyyelere mugâyir 'teftîş' nâmıyla ve âhar bahâne ile hilâf-ı şer'-i şerîf dahl ü rencîde eylediklerin" bildirüp, ol vechile ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ

eyledikleri ecilden, ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf virildiği mastûr u mukayyed bulunmağın, mukaddemâ virilen emr-i şerîf mûcebince amel oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene [1]118 **(23 Şubat-4 Mart 1707)**

d.115, s.315, h.1353

Kudüs'te Rumlara ait kadim kilise ile manastırlarda keşif ve tamirata ihtiyaç olmadığı halde sırf menfaat temini maksadıyla bazı idareciler tarafından, "sıva, döşeme ve perde yenilendiği, kilise ve manastırların içlerine iskemle, dolap ve tasvir konulduğu" gerekçesiyle haksız ücret talep edildiği bildirildiğinden; iddiaların araştırılması, kanuna aykırı bu tür müdahalelerin önlenmesi ve merkezden izin alınmadıkça kilise ve manastırların tamiratına izin verilmemesi.

على الرغم من عدم حاجة الكنيسة القديمة التابعة للروم في القدس الى الكشف والإصلاح، قام بعض الإداريين بغرض تأمين المصالح المادية بعمل الدهان والتفريش وتجديد الستائر في الكنيسة، اضافة الى وضع الكراسي والدواليب والتصاوير في داخل الكنيسة والمعبد وطلبوا مقابل ذلك أجور تعسفية؛ فيجب القيام بتحقيق هذه المزاعم، ومنع هذا النوع من التدخلات المنافية للقانون وعدم السماح لإصلاح الكنائس والمعابد بدون الحصول الى رخصة من المركز.

Although there was no need for survey and repairs in the ancient Greek church and monasteries in Al Quds, some administrators requested unjust fees purely for monetary gain giving excuses such as "renewal of the plaster, flooring and curtains; placing chairs, cupboards and icons in the churches and monasteries". The allegations to be investigated and such illegal interferences be prevented. Repairs to be made in churches and monasteries will not be allowed without the permission of the headquarters.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin ruhbân tâ'ifesiyle ehl-i zimmet Rûm re'âyâsı Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde vâkı' feth-i hâkānîden berü yedlerinde terkolunan kadîmî kilise ve manastırları aslâ keşif ve ta'mîre muhtâc olmayup ve bir vechile dahl ü rencîde olunmak îcâb etmez iken ehl-i örf tâ'ifesi taraflarından mücerred ta'mîr ve celb-i mâl içün 'Kilise ve manastırlarınızın içinde ba'zı bozılan tasvîr ve sıva ve döşemeyi meremmât ve müceddeden iskemle ve dolab ve tasvîr vaz' eyledüğiniz simlü ta'bir olunan perdeyi meremmât ve müceddeden vaz' idersiz' diyü bi-gayrı hakk akçe mutâlebesiyle dahl ü rencîde eylediklerin" bildirüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî vü rencîde itdirilmemek emrim olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel dahi husûs-ı mezbûra tâmâm mukayyed olup göresin. İ'lâm olunduğu üzre eyyâm-ı sa'âdet-encâmımda bir ferde zulm ü ta'âddî olunduğuna kat'â rızâ-yı şerîfim yokdur. Bunların feth-i hâkānîden berü yedlerinde terkolunan kadîmî kilise ve manastırları aslâ keşif ve ta'mîre muhtâc değil iken hilâf-ı şer'-i şerîf ol vechile dahl ü rencîde eyledikleri vâkı' ise şer'le men' u def' ve mücerred ta'mîr içün "Tasvîr ve sıva ve döşemeyi meremmât ve müceddeden iskemle ve dolab ve tasvîr vaz' eyledüğiniz simlü ta'bir olunan perdeyi meremmât ve müceddeden vaz' idersiz" diyü hilâf-ı şer'-i şerîf dahl ü rencîde itdirmeyüp men' u def' eyleyesin. Ammâ; mukayyed olasın ki bu bahâne ile bilâ-emr-i şerîf kilise ve manastırların ta'mîr eylemek ihtimâli olmaya. Bu bâbda sâdır olan emr-i şerîfin mazmûn-ı münîfi ile âmil olasın diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili Ra sene [1]119 **(2-11 Haziran 1707)**

d.115, s.321, h.1381

Katolik rahiplerin Kudüs ve çevresindeki Rumları kendi mezheplerine dahil etmeye çalıştıkları, Papalığın talimatı ve bilgisi dahilinde rahiplerin gittikleri yerlerdeki Rum ve Ermenileri Katolikleştirme çabası içinde oldukları bildirildiğinden; bu tür faaliyetlerin engellenmesi, mezhep değiştirmiş olanların eski mezheplerine dönmelerinin sağlanması, Katolik rahiplerin Rumların hukukunu ihlal ve işlerine müdahale etmelerine izin verilmemesi, tahkikat neticesinde suçu sabit olanların cezalandırılması.

قيام الرهبان الكاثوليك بتحويل الروم القاطنين في القدس وما حولها الى مذهبهم، بحيث بذلوا في الأماكن التي ذهبوا اليها جهودا بتحويل الروم والأرمن الى المذهب الكاثوليكي حسب تعليمات البابا وعلمه؛ فينبغي منع مثل هذا النوع من الفعاليات، وتأمين عودة الذين غيروا مذاهبهم الى مذاهبهم السابقة، وعدم السماح للرهبان الكاثوليك بخرق حقوق الروم والتدخل في شئونهم، وعقوبة الذين يثبت ذنوبهم نتيجة التحقيقات.

Information was received that Catholic priests are trying to convert the Greeks in and around Al Quds to their religion; the priests make all efforts to Catholicize the Greeks and Armenians wherever they go with the approval of the Papacy. Such activities to be prevented and those who have changed their religion returned to their original religion; Catholic priests should not be allowed to interfere with and violate the Greeks' rights; after the investigation those whose guilt is confirmed to be punished.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan ( ) Paşa *dâme ikbâlühû*ya ve monlâsına ve a'yân-ı vilâyet ve sâ'ir iş erlerine hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de vâkı' ehl-i zimmet Rûm tâ'ifesinin patriki ve kendüye tâbi' piskopos ve ruhbân tâ'ifesi Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Feth-i hâkānîden

berü Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde ve etrâf u nevâhîsinde olan kurâda Rûm milletinden olup ehl-i zimmet olan Rûm re'âyâsı yedlerine virilen berât-ı âlî-şân mûcebince ahvâllerin görüp âhar millet papasları ve ruhbânları karışmayup bir vechile müdâhale eylememek üzre tasrîh olunduğundan mâ'adâ, nice evâmir-i şerîfim ve hüccetler dahi virilmişiken birkaç seneden berü Efrenc ruhbânları Rûm milletinden olup ehl-i zimmet olan re'âyâyı ve papasları ve keşîşleri ve kalogoryaları ihtilâl ve kendü âyînlerine döndürüp gün-be-gün ehl-i zimmet re'âyâyı Frenk idüp ihtilâl virmeleriyle, bundan akdem Sakız cezîresinden papaya müntesib olan Frenklerin küllî ihânet ü fesâdları zâhir olup ve bundan mâ'adâ, papadan gönderilen ba'zı Frenk râhibleri dahi birer tarîkle emir alup tebdîl-i câme idüp vilâyet-be-vilâyet gezüp gerek Rûm ve gerek Ermeni ve sâ'ir millet-i Nasârâyı ihtilâl ü ifsâd ile kadîmî âyînlerinden döndürüp Frenk mezhebine mütâba'at itdirüp ehl-i zimmet olan re'âyâ beyninde fesâd ü ihtilâle bâ'is oldukları sem'-i hümâyûna ilkā' olunup bu makūle kazıyye-i nâ-marzıyyenin hudûsuna bir vechile rızâ-yı hümâyûn olmayup men' u def'i bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile sâdır olan fermân-ı vâcibü'l-imtisâlin bir sûreti sicille kayd ve mazmûn-ı münîfi i'lân ü işâ'at olunup ol havâlînin ehl-i zimmet re'âyâsı kadîmî hallerinde ve âyînlerinde olup vech-i meşrûh üzre ihtilâl ü ifsâd ile papa mezhebine dönmüş var ise yine evvelki âyînlerinde olmak üzre muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesiz. Ve ba'de'l-yevm ol makūle ihtilâl ü ifsâda cesâret idenler dahi ele getürilüp haklarında şer'le lâzim gelen cezâları virilüp şerr ü fesâdları def' u ref' olunmakda takayyüd ü ihtimâm ve bu takrîb ile kendü hâllerinde olanlara ta'arruzdan ve akçe pul alınup celb-i mâl olunmakdan begâyet ihtirâz olunmak içün tekrâr hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn ile fermân-ı âlî-şân sâdır olmuşiken yine ısgâ itmeyüp minvâl-i meşrûh üzre re'âyâyı ihtilâl ü ifsâd virdiklerinden gayrı, ol makūle ehl-i zimmet re'âyâ içün 'Bunlar bize şimdi mütâba'at itmedi. Birkaç sene mukaddem mütâba'ât itmişdi' diyü illet ve yine re'âyâyı ihtilâl ü ifsâd itmeleriyle, ol makūle ehl-i zimmet re'âyaya min-ba'd Efrenc râhibleri karışmayup ve bu âna değin ihtilâl ü ifsâd eyledikleri re'âyâyı yine kadîmî âyînlerine döndürüp, şöyle ki; bundan sonra Rûm milletinden olan ehl-i zimmet re'âyaya karışup ihtilâl iderler ise hukkâm olanlar men' idüp mücâb olmazlar ise mukaddemâ hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnla sâdır olan fermân-ı âlî-şân mûcebince şer'an cezâları virilmek üzre cennet-mekân-ı Firdevs-âşiyân karındâşım Sultân Mustafa Hân *erkadehullâhü te'âlâ fî ğurefi'l-cinân* zamânlarında virilen emr-i şerîf mûcebince mücedded hükm-i hümâyûnum recâ" eyledikleri ecilden, Dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz olan ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; merhûm-ı müşârun-ileyhin zamânlarında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mûcebince vech-i meşrûh üzre fermân-ı âlî-şân virildüği mastûr bulunmağın, vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrim olmuşdur. **Buyurdum ki**:

Vusûl buldukda, bu bâbda mukaddemâ ve hâlâ vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan evâmir-i şerîfe mûcebince amel idüp dahi ol makûle ehl-i zimmet re'âyâya min-ba'd Efrenc râhibleri karışmayup ve bu âna değin ihtilâl ü ifsâd eyledikleri re'âyâyı yine kadîmî âyînlerine döndürüp, şöyle ki; bundan sonra Rûm milletinden olan ehl-i zimmet re'âyâya karışup ihtilâl iderler ise hukkâm olanlar men' idüp, mücâb olmazlar ise şer'le haklarında lâzim gelen cezâları icrâ ve mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i şerîfenin mazmûn-ı münîfi ile âmil olasız diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ra sene 1119 **(11-20 Haziran 1707)**

d.115, s.360, h.1592

Kudüs sakinlerinden Ermeni Avanes'in destekçileriyle birlikte tayin edilen metropolitlerin görevlerini ifa etmelerine mani olduğu ve manastırların bağlı bulunduğu vakfa ait hesaplarda yolsuzluk yaptığı bildirildiğinden; iddiaların araştırılması, adı geçen şahsın suçu sabit görülürse Kudüs Kalesi'nde hapsedilmesi ve manastır idaresinin patrik vekili tarafından devralınması.

قيام الأرمني أوانس من سكان القدس مع أنصاره بمنع المطارنة الذين تمّ تعيينهم من أداء وظائفهم، اضافة الى سوء التصرف في حسابات الأوقاف الخاصة بمعابدهم؛ يجب تحقيق المزاعم وفي حالة ثبوت ذنب المومأ اليه يعاقب بالسجن في قلعة القدس واستلام ادارة المعبد من قبل وكيل البطريق.

It is stated that Armenian Avanes, a resident of Al Quds, and his supporters are preventing the appointed metropolitan bishops from performing their duty and defrauding the waqf accounts of the monasteries. The allegations to be investigated and if found guilty, the said person to be jailed in the Al Quds Castle and the monastery administration to be turned over to the deputy patriarch.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf paşasına ve monlâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin Ermeni tâ'ifesinden ( ) ve ( ) ve sâ'irleri gelüp; "Kudüs-i Şerîf'de sâkin Avanes nâm zimmî kendü hâlinde olmayup dâ'imâ fısk u fesâd ve hevâsına tâbî' zimmîler ile yek-dil olmalarıyla, berât-ı şerîfimle manastırlarına patrikleri tarafından irsâl olunan metropolidlere zabtitdirmeyüp fuzûlî kendüsi zabt ve itâ'at eylemediğinden mâ'adâ, mücerred ta'cîz içün manastırları vakfına dört yüz kîse akçe mikdârı düyûn çıkarup ta'addî vü fesâd üzre olduğun" bildirüp, ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; mesfûrun ta'addîsi vâkı' ise Kudüs-i Şerîf Kal'ası'nda kal'abend ve patrik-i mesfûrun vekîline zabtitdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Ca sene [1]119 **(31 Temmuz-9 Ağustos 1707)**

d.115, s.375-376, h.1648

Kudüs'te zahirede karaborsacılık yapan, haraç toplayan ve gençleri ailelerinden koparan yamak güruhundan Kanlı Süleyman'ın, bir cebeciyi katlettikten sonra eşkıya elebaşılarından Keleşoğlu Ali'nin himayesine sığındığı ve teslim edilmediği bildirildiğinden; bu tür hadiselere göz yuman Yeniçeri zabiti İsmail ile çavuş ve yamakların kendilerine çeki düzen vermesi, eşkıyanın derdest edilerek Yafa Kalesi'nde hapsedilmesi, asayiş ve huzuru bozanların sancaktan sürgün edilmesi.

قيام سليمان قانلي وهو من فصيل المبتدئين (ياماق) بالعمل في السوق السوداء في تجارة المؤن وفي جمع الجزية وفي قطع علاقة الشباب بعوائلهم، ثم قام بقتل الجيبجي (أحد أنفار الإنكشارية) والتجأ الى حماية أحد رؤساء قطاع الطرق علي كلش اوغلى فلم يتم القبض عليه؛ فيجب على الضابط الإنكشاري اسماعيل الذي تغاضى النظر على هذا النوع من القضايا وكذلك على الجاويش والمبتدئين (ياماق) أن ينظموا أنفسهم، ويقوموا بالقبض على قطاع الطرق وسجنهم في قلعة يافا ونفي الذين يختلون الأمن والرفاه الى خارج السنجق.

It is said that Kanlı Süleyman, a member of the yamak gang, has been black-marketeering provisions, collecting protection money, tearing the youth away from their families. After killing a cebeci, they took refuge behind Keleşoğlu Ali, who is one of the bandit gang leaders and he was not handed over. Janissary officer Ismail, the sergeants and yamaks, who ignored these incidents, should pull themselves together; the bandits to be apprehended and jailed in the Yafa Castle, and those who disturb public security and peace exiled from the Sanjak.

Kudüs-i Şerîf'de yeniçeri zâbıtı İsmâil ve muhâfaza-i mezbûrede olan çavuşâna ve ihtiyârlarına ve yamaklarına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf muhâfazası sâ'ir serhadlara kıyâs olunmayup arz-ı mukaddeseden merâkıd-ı enbiyâ-i izâm ve meşâhid-i evliyâ-yı kirâm olmağla, ol belde-i mübârekenin istikāmet ile muhâfazası ve re'âyâ vü berâyâ ve sâ'ir ahâlîsinin himâyet ü sıyâneti cümleden ehemm ü elzem iken, hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî vü tecâvüzünüz ḥadden bîrûn olup şehre gelen zehâ'iri ashâbı yedinden noksân bahâ ile ahz ve ziyâde bahâ ile fukarâya fürûht ve her bir nefer beşer-altışar dükkâna birer aletlerin vaz' ve yevmiyye her bir dükkândan beşer-onar paraları cebren ahzeylediklerinden mâ'adâ, ehl-i ırz Müslimînin otuz-kırk mikdârı emred oğulların cebren ve kahren yanınıza alup ve sâ'ir Müslimîn dahi havfınızdan evlâdların menzillerinde ihfâ idüp taşra çıkarmayanlara âlet-i harb ile varup katl ile tehdîd eyledüğinizden nâşî yamakāndan Süleyman dimekle ma'rûf şakî bir cebeciye hançer ile ta'arruz, beş-altı yerinden darb ve katl itmekle, cebeciyân neferâtı ve sâ'ir vilâyet ahâlîsi şer'-i şerîfe varup da'vet-i şer' eylediklerinde; rü'esâ-yı eşkıyâdan Keleşoğlu Ali ve Sâlih ve tabancacı Mustafa ve Halîl ve Topal Halîl nâm şakîler kātil-i mezbûr Süleyman'ı ihfâ ve ele virmeyüp bu misillü fesâd ü şekāvetlerin nihâyeti olmaduğın Der-i Devlet-medârıma arzolunmağla, hilâf-ı

rızâ-yı hümâyûnum fesâd ü şekāvet ve itâ'at-i emr-i şerîfde takassurât eylediğiniz içün [376] ol makām-ı müteberrike muhâfazasından cümleniz ref' ve her biriniz eşedd-i ukūbete müstahıkk olunmuşiken, düstûr-ı ekrem müşîr-i efhâm nizâmü'l-âlem nâzım-ı menâzımü'l-ümem bi'l-fi'l Vezîr-i a'zâm Ali Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* cümle ocak halkı ile cerâ'im-i sâlifinizden isti'fâ itmeğin, sahâ'if-i esâmeniz kalem-i afv keşîde kılınup mübâşir ta'yîn olunmuşdur. İmdi; bundan sonra her biriniz ziyâde gayret ve basîret ile hareket idüp kātil-i mezbûr Kanlu Süleyman ve refikleri olan Keleşoğlu Ali ve Sâlih ve Tabanca[cı] Mustafa ve Halîl ve Topal Halîl nâm şakîleri ahz ve Yafa Kal'ası'na gönderüp muhkem habs ve kal'abend idüp ve bunlar[dan] mâ'adâ, bu misillü fesâda cesâret idenler her kimler ise ahz ve şer'le lâzim geleni tertîb ve diyâr-ı âhara nefyidüp şerr ü mazarratlarından ol serhadd-i mansûreyi tathîr ü temyîz ve ahvâllerine nizâm viresiz. Hâsılı, zikrolunan şakîleri gaybet ve firâr itdirmeyüp mahbûsen Yafa Kal'ası'na gönderüp muhkem kal'abend ve isimlerin dahi yazup bu tarafa irsâl eyleyesiz. Ve bunlardan mâ'adâ, hilâf-ı şer'î ta'addî vü tecâvüz ve şerr ü fesâda mü'eddî hareket idenleri dahi gereği gibi tecessüs ve ahz ve ele getürüp şer'le lâzim geleni tertîb eyledikde, sonra hilâf-ı şer'-i şerîf ve rızâ-yı hümâyûnuma muhâlif bu makūle hareket eyledikleri içün ol serhadda tutmayup diyâr-ı âhara nefyidüp ve esâmîlerin yazup bu tarafa irsâl eyleyüp ol makām-ı müteberrikeyi mazarrat-ı eşkıyâdan tathîr ile nüfûsunuzu gazab-ı âteş-bâr-ı hüsrevâneden tahlîse ihtimâm-ı tâmm eyleyesiz. Şöyle ki; bundan sonra mütenebbih olmayup fesâd ü şekāvete cesâretiniz zuhûr ider ise ol makām-ı müteberrikeden ref' olduğunuzdan mâ'adâ, itâ'at-i emr-i şerîf eylemedüğiniz içün sâ'ire mûcib-i ibret olmak üzre her birinize bila-emân tertîb-i cezâ olunacağını mukarrer bilüp ana göre basîret ü intibâh ile hareket idüp hilâfından begâyet ihtirâz ü ictinâb eyleyesiz diyü bi'l-fi'l Yeniçeri Ağası Mustafa ağa *dâme ulüvvühû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle, mûcebince yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ca sene [1]119 **(9-18 Ağustos 1707)**

d.115, s.389, h.1700

Kudüs'te asayiş ve huzuru ihlal ettiği için katledilmiş olan Seyyid Muhammed'in tüm para ve eşyasının müsaderesi ferman olunduğundan; başkalarına emaneten verdiği para, altın ve diğer malvarlığının titizlikle araştırılarak ortaya çıkartılması ve eksiksiz merkeze gönderilmesi.

مصادرة جميع أموال سيد محمد الذي قتل بسبب خرقه نظام الأمن والرفاه في القدس استنادا على الفرمان الصادر؛ وتحقيق مقدار النقود والذهب التي أعطاها إلى غيره أمانة بدقة، وإرسال النتيجة إلى المركز.

It was decreed that all the monies and goods of Seyyid Muhammed, who was executed for disturbing public security and peace in Al Quds, will be confiscated and

the monies, gold and other wealth that was given to third parties for safekeeping to be researched, verified and forwarded in full to the headquarters.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İslâm Paşa ve Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Sâbıkā Kudüs-i Şerîf'e ta'yîn olup ashâb-ı fesâddan olmağla, katlolunan Seyyid Muhammed'in eger nukūd ve eger sâ'ir ismi mâl ıtlâk olunur bi'l-cümle emvâl ü eşyâsı mîrî içün girift olunmak fermânım olup ve mezkûr Kal'a-i Halîlürrahman'da İbn-i Baytâr nâm kimesnenin yanına ber-vech-i emânet on deve yükü tefârik ve Kudüs-i Şerîf Kal'ası'nda sâbıkā kethüdâsı olan Muhammed Hindiyye yanına dört kîse nakid akçe ile üç yük eşyâ vaz' idüp ve bunlardan mâ'adâ yine mezkûr Muhammed Kudüs-i Şerîf'den çıkmazdan dört gün mukaddem dört sepet içinde altmış kîse akçe ve on yükden mütecâviz kemer-i raht ve gümüş üzengiler ve nisvâna müte'allik cevâhir-i altınları ve sâ'at ve kürk ve zerre ve sâ'ir tefârik makūlesini nısfu'l-leylde bundan akdem diyâr-ı Mısır'dan gelen mahkeme tercümânı Kāsım'ın evine nakl ve mezbûra vaz' ve teslîm eyledüği yakînen haber alınup ve husûs-ı mezbûr içün ( ) mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağla, imdi; siz ki mîr-i mîrân ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız; emr-i şerîfim vusûlünde mezkûr Seyyid Muhammed'in mastûrü'l-esâmî olan kimesnelerin yanına minvâl-i meşrûh üzre emânete vaz' eyledüği nukūd ve eşyâyı mübâşir-i mûmâ-ileyhin ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le gereği gibi teftîş ü tefahhus ve kemâl-i takayyüd ü ihtimâm ile zuhûra getürilüp ve bir nesnesi ketm ü ihfâ ve izâ'at ü itlâf olunmamak üzre ma'rifet-i şer'le tahrîr ü defter olundukdan sonra mümzâ vü mahtûm defteriyle mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm ve Der-i Devlet-medârıma irsâl ve bu husûsda bir dürlü tehâvün ü tekâsülden ziyâde ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâ'ili C sene 1119 (30 Ağustos-8 Eylül 1707)

d.115, s.395, h.1720

Gazze sancakbeyi Hüseyin ve adamları tarafından, kanunlara aykırı olarak Remle'de Hıristiyanlardan "gafar" namıyla para alınmaması; Remle'deki manastırlarına, ziyaret ettikleri yerlere, rahiplerin meskenlerine, iskeledeki mekanlarına levendlerin yerleştirilmemesi ve hukuka aykırı her türlü eziyet, baskı ve zulmün önlenmesi.

قيام أمير سنجق (سنجق بك) غزة ورجاله بقبض النقود من النصارى في الرملة بصورة منافية للقانون باسم "غفار"؛ يجب تنصيب اللاوند على المعابد وأماكن الزيارة ومنازل الرهبان والمراسي في الرملة لمنع الظلم والضغوط وكل أنواع الأذية المنافية للقانون.

Money collected illegally by Gazza Sancakbeyi Hüseyin and his men from the Christians in Remle under the name of "gafar" will be prevented; levends will not be

settled in the monasteries or the places of their visit, or in the priests' residences or their dwellings on the wharf; all illegal oppression, suppression and persecution to be prevented.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; "Kudüs-i Şerîf'de ziyâretgâh-ı Nasârâ olan mahalleri ziyâret idegelen tavâ'if-i Nasârâ fukarâsı meclis-i şer'a varup bu sene-i mübârekede Yafa İskelesi'ne çıkdıklarında ziyâretçiler iskele zâbıtına âdet-i kadîme üzre her bir nefer 'gafar' nâmıyla yedişer guruş virüp, anlar dahi Kudüs-i Şerîf'e vâsıl olduklarında lâzim olan davar ve urbân ve fellâhîn, gafarların emîn-i iskele tarafından iskele tercümânı esnâ-yı tarîkde urbândan himâye iderek Kudüs-i Şerîf'e getürüp emîn-i iskele tarafından olan tercümândan gayrı, Remle'den ubûrlarında Gazze sancağı mutasarrıfları bir şey ahz idegelmemişler iken bin yüz on ( ) senesinde Gazze sancağıbeği olan Hüseyin Remle'de bulunmağla, mesfûrları vakt ü zamânlarından girü alıkoyup ve tercümânlarını habsidüp cevr ü eziyyet itmekle, taraf-ı şer'den tenbîh olundukda itâ'at-i şer' itmeyüp her bir neferden 'cerîme' nâmıyla sekiz guruş birer rub' ve cem'an bin yüz elli guruş ider, zulmen ahzeylediğinden mâ'adâ, Remle'de vâkı' kadîmden tavâ'if-i Nasârâ ziyâretçilerine mahsûs olan manastırların konacak yerlerini ve râhiblerinin meskenlerini ve iskelede olan yerlerini levendât tâ'ifesine konak tâ'yîn etmekle, ba'zısını tutup der-zencîr ve envâ' ta'addî vü fesâd eyledüğine fukarânın âdemleriyle arzeyledüğin" ecilden, mû'tâd-ı kadîm üzre eline gelenden mâ'adâ hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakk fîmâ-ba'd rencîde itdirilmemek emrim olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel dahi husûs-ı mezbûra tamâm hakk u adl üzre mukayyed olup göresin; arzolunduğu üzre ise eyyâm-ı sa'âdet-encâmımda re'âyâ fukarâsına zulm ü ta'addî olunduğuna kat'â rızâ-yı şerîfim yokdur. Mu'tâd-ı kadîm üzre eline gelenden mâ'adâ, Gazze sancağı mutasarrıfına ve âdemlerine fîmâ-ba'd hilâf-ı şer'-i şerîf ta'cîz ve rencîde itdirmeyüp ve manastırlarına ve kadîmden ziyâretçilerin konageldikleri yerlerine ve râhiblerinin meskenlerine ve iskelede olan yerlerine levendât kondurmayup hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addîlerin men' u def' eyleyesin. Men' ile memnû' olmayup vech-i meşrûh üzre ta'addî vü tecâvüz iderler ise vukū'u üzre yazup arzeyleyüp, min-ba'd şer'-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye ta'allül ü tereddüd itdirmeyüp husûs-ı mezbûr içün bir daha emrim varmalu eylemeyesin, şöyle bilesin diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı C sene 1119 **(8-17 Eylül 1707)**

d.115, s.435, h.1903

Kudüs'ün dışında, Suhyun civarında Hristiyanlara mahsus kadim mezarlığa dair idarecilerin kanuna aykırı ve delilden yoksun iddialarının dikkate alınmaması, çıkar amaçlı keyfi müdahalelere izin verilmemesi.

عدم الأخذ بنظر الاعتبار مزاعم الإداريين المنافية للقانون والمحرومة من الدليل حول المقبرة القديمة للنصارى الكائنة بجوار صهيون في خارج القدس، وعدم السماح للتدخلات الاعتباطية لغرض المصالح الشخصية.

Illegal allegations put forward without proof by the administrators regarding the ancient Christian cemetery around Suhyun outside Al Quds should not be taken into consideration; interfering for profit not to be permitted.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; "Kudüs-i Şerîf'de sâkin Efrenc ve Rûm ve Ermeni Nasârâ tâ'ifesi meclis-i şer'a varup, kadîmü'l-ezmân ve feth-i hâkānîden berü medîne-i mezbûre hâricinde Suhyûn kurbunda vâkı' mezâristânları, yedlerinde olan müte'addid hücec-i şer'iyye ve hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnla mu'anven evâmir-i şerîfe ile bilâ-nizâ' kendülere mahsûs iken hâlâ ba'zı kimesneler celb-i mâl ve tama'-ı hâm sevdâsıyla sâlifü'z-zikr Suhyûn kurbunda vâkı' mezâristân dâhilinde Şeyh el-Mensî nâmında şahıs var imiş. Kim idüği ve mahall-i kabri dahi vechen mine'l-vücûh ma'lûm değil iken ba'zı eşirrâ ehl-i örf tâ'ifesine gamzidüp, 'Mezâristânınızda medfûn Şeyh Mensî nâmında Müslim var imiş. Mezârlarınızı kal' ve ehl-i İslâm kabrinden ib'âd olunmak lâzimdir' diyü her gelen ehl-i örf sâlifü'z-zikr Nasârâ tâ'ifesine cevr ü zulm ü ta'addîden hâlî olmamağla, min-ba'd bu gûne tezvîrât istimâ' olunmayup ehl-i şirret ü fesâdın hilâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ-delîl kelâmları istimâ' olunmamak" bâbında hükm-i hümâyûnum recâsın arzeylediğin ecilden, hilâf-ı şer'-i şerîf ol vechile şirret ü ta'addîleri şer'le men' olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ş sene 1119 **(7-16 Kasım 1707)**

d.115, s.469, h.2050

Kudüs eski nakîbi olup işlediği ağır suçlar nedeniyle katledilen Seyyid Muhammed'in para ve eşya emanet ettiği iddia edilen ve bu nedenle hapsedilen kişilerin, yapılan adlî soruşturma neticesinde masum oldukları anlaşıldığından salıverilmeleri; maktulün hane, emlak ve arazisinin de varislerine teslim edilmesi.

تبيّن براءة الأشخاص الذين سجنوا بسبب قيام نقيب القدس السابق سيد محمد الذي قتل بسبب الجرائم الثقيلة بإعطائهم النقود والأموال أمانة، وذلك نتيجة التحقيقات العدلية، فأطلق سراحهم؛ وتسليم الأملاك والأراضي الخاصة بالشخص المقتول إلى ورثته.

People, who were accused of and jailed for safekeeping the monies and goods of Seyyid Muhammed, one of the elders of Al Quds, who was executed for gross misconduct, were found to be innocent after questioning and they are to be released. The house, real estate and land belonging to the said person to be returned to his inheritors.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İslâm Paşa'ya ve Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Sâbıkā Kudüs-i Şerîf nakîbi olup ashâb-ı fesâddan olmağla katlolunan Seyyid Muhammed'in eger nukūd ve eger sâ'ir eşyâsı mîrîyçün girift olunmak fermânım ve mezkûr Kal'a-i Halîlürrahman'da İbn-i Baytar nâm kimesnenin yanına ber-vech-i emânet on deve yükü tefârîk vaz' idüp ve Kudüs-i Şerîf Kal'ası'nda sâbıkā kethüdâsı olan Muhammed Hindî'nin yanında ve bundan akdem diyâr-ı Mısır'dan gelen mahkeme tercümânı Kāsım'ın evinde dahi nukūd u eşyâsı olduğu istimâ' olunmağla, mezkûr Seyyid Muhammed'in mastûrü'l-esâmî olan kimesnelere minvâl-i meşrûh üzre emânet vaz' eyledüği nukūd u eşyâ mübâşir ta'yîn olunan ( ) İsmâil *zîde mecdühû* mübâşereti ve ma'rifet-i şer'le gereği gibi teftîş ü tefahhus olunmağiçün sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; mahkeme tercümânı olan mezkûr Seyyid Kāsım ve Hacı Muhammed el-Hindî ahz ü habs ve hânelerine varılup mübâşir-i merkūm ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le kemâl-i takayyüd ü ihtimâm ile teftîş ü tefahhus olundukda; mezkûrların hânelerinde maktûl-i merkūmun eşyâsından bir nesne bulunmayup ve Halîlürrahman Kal'ası'nda sâkin mezkûr Baytaroğlu'ndan dahi katîl-i mezbûrun eşyâsı sü'âl olunmak içün tarafından mübâşir ve taraf-ı şer'den mürâsele gönderildikde adem-i itâ'atinden nâşî henüz keyfiyyet mütebeyyin olmayup, lâkin gerek mezkûr Kāsım'ın ve gerek merkūm Hacı Muhammed el-Hindî'nin bu husûsda vechen mine'l-vücûh sun'u olmaduğın Kudüs-i Şerîf'in ulemâ vü sulehâ ve sâdât ü a'yânının şehâdetleriyle vâkı'-ı hâl tarafından arz ve maktûl-i merkūm Seyyid Muhammed'in hânesi ve emlâk ü arâzîsinin memhûr defteri Der-i Devlet-medârıma irsâl olunup ve emlâki mezâda virildikde kimesne rağbet itmeyüp ve ıyâli bilâ-mesken kaldığı i'lâm olunmağla, imdi; siz ki mûmâ-ileyhimâsız; husûs-ı merkūm içün mezkûrân Seyyid Kāsım ve Hacı Muhammed el-Hindî, fîmâ-ba'd rencîde olunmamak üzre habsden ıtlâk ve maktûl-i merkūm Seyyid Muhammed'in hâne ve emlâk ü arâzîsine dahi tarîk-i mîrîden müdâhale olunmayup mübâşir-i merkūm ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le veresesine teslîm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıtı L sene 1119 **(5-14 Ocak 1708)**

d.115, s.470, h.2051

Kudüs'teki adlî ve idarî görevlilerin; Kudüs eski nakîbi maktul Seyyid Muhammed'e ait bazı değerli eşyanın kendilerinde bulunduğu iddiasıyla halka zulmetmemeleri, masum kişilere kanunlara aykırı ve menfaat maksatlı müdahalelerden kaçınmaları.

عدم قيام الموظفون في الدوائر العدلية والإدارية في القدس بظلم الأشخاص المشبوهين بوجود بعض الأموال الثمينة الخاصة بنقيب القدس السابق المقتول سيد محمد لديهم، والإبتعاد عن التدخلات غير القانونية ضد الأشخاص المعصومين لغرض المصالح الشخصية.

Judicial and administrative functionaries are not to presecute the public with the allegations that they were given valuable goods for safekeeping by Seyyid Muhammed, one of the elders of Al Quds, who was executed. They should avoid acting and interfering illegally and intentionally for gain.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İslâm Paşa'ya ve Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin Müslimîn ve ehl-i zimmet re'âyâ tâ'ifesi Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl gönderüp; "Bundan akdem Kudüs-i Şerîf nakîbi olan Seyyid Muhammed ashâb-ı fesâddan olmağla katlolunup bilâd ü ibâd üzerinden şerr ü mazarratı def' olmağla, ba'de-zamân 'Maktûl-i mezbûr Seyyid Muhammed'in yanında eşyâsı var imiş' diyü mücerred celb-i mâl içün hukkâm-ı şer' ve sâ'ir ehl-i örf taraflarından hilâf-ı şer'-i şerîf dahl ü ta'arruz olunmamak" bâbında istid'â-yı inâyet idüp ve eyyâm-ı sa'âdet-encâmımda re'âyâ vü berâyâya ve sükkân-ı vilâyete ve kuttân-ı memlekete hilâf-ı şer'-i şerîf zulm ü ta'addî olunduğuna kat'â rızâ-yı hümâyûnum olmamağla, imdi; siz ki mûmâ-ileyhimâsız; ba'de'l-yevm ol belde-i müteberrike ahâlîsine 'Maktûl-i mezbûr Seyyid Muhammed'in sizde mâlı var imiş' diyü eger tarafınızdan ve eger sâ'ir vülât ü hukkâm taraflarından hilâf-ı şer'-i şerîf nüfûs ü emvâllerine dahl ü ta'arruz olunmayup hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addîden himâyet ü sıyânet olunmaları bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıtı L sene [1]119 **(5-14 Ocak 1708)**

d.115, s.470, h.2052

Eski Kudüs naibi Süleyman'ın Katolik, Rum ve Ermenilerin eşyalarını zorla aldığına dair iddiaların soruşturulduğu, tahkikat neticesinde başkalarına ait malı zimmetine geçirdiği tespit edildiği takdirde bunların hak sahiplerine iade edilmesi.

القيام بالتحقيق حول المزاعم التي تدعي بغصب نقيب القدس السابق سليمان أموال الكاثوليك والروم والأرمن عنوة، وفي حالة إثبات إدخال أموال الآخرين إلى ذمته نتيجة التحقيقات، يجب إعادة هذه الأموال إلى أصحابها الشرعيين.

The allegations that Süleyman, the former Al Quds elder, seized the goods of Catholics, Greeks and Armenians by force are investigated. If the case is proven, the embezzled items to be returned to their legal owners.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İslâm Paşa'ya ve Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin Efrenc ve Rûm ve Ermeni tâ'ifesi Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Sâbıkā Kudüs-i Şerîf kādısının nâ'ibi olan Süleyman bundan akdem Kudüs-i Şerîf nakîbi olup ashâb-ı fesâddan olmağla, katlolunan Seyyid Muhammed'in hevâsına tâbi' olup ve yedlerinde olan müfredât defteri nâtık olduğu üzre zulmen ve cebren eşyâların alup ta'addî vü tecâvüz eyledüğin" bildirüp, ol tarafda suyolu ta'mîrine me'mûr olan ( ) İsmâil *dâme mecdühû* mübâşeretiyle sâbit olan hakları alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında istid'â-yı inâyet etmeleriyle, imdi; emr-i şerîfim vusûlünde mezkûr Süleyman'ı mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle da'vâ-yı hakk ve ta'yîn-i mâdde iden hasımlarıyla murâfa'a ve ahvâllerin tamâm hakk u adl üzre şer'le görilüp zimmetinde şer'an sâbit olan hukūk-ı ibâd ma'rifet-i şer'le ashâbına istirdâd ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıtı L sene [1]119 **(5-14 Ocak 1708)**

d.115, s.475, h.2086

Şam üzerinden giden hacıların güvenliği ve karşılanması hususu devletin en mühim işlerinden olup, bununla mükellef kılınan vali ve sancakbeylerine başbuğ tayin edilen Kudüs sancakbeyi İslâm Paşa'nın; gecikmeksizin diğer görevlilerle irtibata geçmesi, hacıları Bi'r-i Ganem veya Medine'de karşılayıp ziyaret sonrasında emniyet içerisinde Şam'a ulaştırma konusunda gerekli önlemleri alması.

تعدّ وظيفة تأمين أمن الحجاج الراحلين عن طريق الشام واستقبالهم من أهم واجبات الدولة فيجب قيام أمير سنجق (سنجق بك) القدس إسلام باشا المكلف بقيادة الولاة وأمراء السناجق المكلفين بهذه الوظيفة، بالاتصال مع بقية المأمورين بدون تأخير، واستقبال الحجاج في بئر الغنم أو في المدينة وباتخاذ التدابير اللازمة في وصولهم إلى الشام بعد انتهاء زيارتهم في ظلّ الأمن.

Meeting the pilgrims traveling via Damascus and ensuring their safety was one of the most important issues of the State. Al Quds Sancakbeyi Islam Paşa, who was charged with this duty and appointed as commander over the other governors and sancakbeys that were also entrusted with the same duty, is to communicate with them all without delay and take the necessary measures to meet the pilgrims at Bi'r-i Ganem or Medina and transport them safely to Damascus.

Emri gitmeyüp şakkolunup battâlda hıfzolunmuşdur.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İslâm Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i Şâmî'den giden huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsu Devlet-i aliyyeme lâzimü'l-ihtimâm olan mehâmdan olmağla, a'zamü'l-ümerâ'i'l-kirâm Sayda-Beyrut beğlerbeğisi İbrâhim Paşa mükemmel ü müretteb kapusı halkıyla ve Trablusşam beğlerbeğisi Mehmed güzîde vü tüvânâ beş yüz nefer süvârî âdemleriyle kethüdâları göndermek üzre ve Cebel-i Aclun ve Leccun sancakları mutasarrıfı Sâlih Paşa yeğeni Mehmed bi'n-nefs güzîde vü tüvânâ üç yüz nefer süvârî âdemleriyle ve Nablus sancağı mutasarrıfı Hasan dahi bi'n-nefs mükemmel ü müretteb kapusı halkıyla bu husûsiçün me'mûr ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü müretteb kapun halkıyla bu cümleye başbuğ olup inşâ'allâhü te'âlâ Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde vâkı' Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur yohsa tâ Medîne-i Münevvvere'de mi iktizâ ider. Bu sene istikbâl-i huccâcda ve sâ'ir iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde re'y-i savâb-dîdin üzre hareket eylemeleriyçün her birine emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olundu. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde şimdiden tedârikin görüp hâzır u âmâde durup inşâ'allâhü te'âlâ huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri mevsimi geldikde vech-i meşrûh üzre istikbâl-i huccâca me'mûr olanlara tarafınızdan haberler gönderüp yanına istishâb ve sen dahi me'mûr olduğun üzre mükemmel ü müretteb kapun halkı ve güzîde vü tüvânâ âdemlerinle kalkup ve cümleye başbuğ olup bi-avnillâhi te'âlâ ma'iyyet ü ittifâk ile savb-ı maksûda azîmet ve Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde vâkı' Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi, muktezâ-yı vakt ü hâl bu [v]echile iktizâ ider ise ana göre huccâc-ı Müslimînin istikbâl ve imdâdlarına irişüp ve yollarda eşkıyâ-yı urbândan kemâ-yenbağî muhâfaza vü muhârese iderek âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürmekden ve sâ'ir iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret ve edâ-yı hidmete sarf-ı miknet eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti ve gayret [ü] hamiyyet günidir. Şöyle ki; me'mûr olduğun üzre kavâfil-i huccâc-ı Şâmiyye'nin bu sene her nerede iktizâ ider ise mükemmel ü müretteb kapun halkı ve vech-i meşrûh üzre seninle me'mûr olan tavâ'if-i askeriyle ma'an vaktiyle istikbâl ve imdâdları irişmeyüp veyâhûd fermânım olan husûslarda bir dürlü tehâvün ü tekâsülün zuhûr etmek ihtimâli olur ise aslâ ve kat'â özr ü cevâbın ısgâ olunmayup ukūbet-i şedîde ile mu'âkab olacağını mukarrer bilüp ana göre basîret ü intibâh ile hareket ve me'mûr olduğun üzre bu cümle ile ma'iyyet ü ittifâk ile huccâc-ı Müslimînin mevsim ü evânıyla istikbâl ve imdâdlarında senden me'mûl-i hümâyûnum olduğu üzre hidemât-ı meşkûre vücûda getürmeğe dil ü cân ile bezl-i tâb ü tüvân eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâhiri L sene [1]119 **(15-24 Ocak 1708)**

d.115, s.484, h.2135

Şam üzerinden giden hacıların güvenliğini sağlamakla görevlendirilenlere başbuğ tayin edilen Kudüs sancakbeyinin; önceki senelerde yaşanan gecikmelerin önüne geçmek için hazırlıklarını vaktinde yapması, cerde (hacıları karşılama ve güvenliğini sağlama) hizmetiyle mükellef kılınanları toplayıp Zilhicce ayının başında hareket etmesi, hacıları Bi'r-i Ganem veya Medine'de karşılayıp güvenli bir biçimde Şam'a dönmelerini sağlaması.

قيام أمير سنجق (سنجق بك) القدس الذي عيّن قائدا (باشبوغ) على المكلفين بتأمين أمن الحجاج الراحلين عن طريق الشام؛ بالاعدادات اللازمة في وقته لمنع التأخيرات التي حدثت في السنوات الماضية، وجمع قوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) والتحرك سوية في غرة شهر ذي الحجة واستقبال الحجاج في بئر الغنم أو في المدينة وتأمين وصولهم إلى الشام بصورة سالمة.

Al Quds Sancakbeyi, appointed as commander over the others, who were charged with the security of the pilgrims, has to prepare in time to prevent the delays experienced in the previous years. He is to gather the others, who are entrusted with cerde (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety) and start at the beginning of Zilhicce (twelfth month of the Islamic calendar) to meet the pilgrims at Bi'r-i Ganem or Medina and ensure their safe return to Damascus.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İslâm Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den giden huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, a'zamü'l-ümerâ'i'l-kirâm Sayda-Beyrut beğlerbeğisi İbrâhim Paşa mükemmel ü müretteb kapusı halkı ile ve Trablusşam beğlerbeğisi Mehmed güzîde vü tüvânâ beş yüz nefer süvârî âdemleriyle kethüdâların göndermek üzre ve Cebel-i Aclun ve Leccun sancakları mutasarrıfı Sâlih Paşa yeğeni Mehmed bi'n-nefs güzîde vü tüvânâ üçyüz nefer süvârî âdemleriyle ve Nablus sancağı mutasarrıfı Hasan dahi bi'n-nefs mükemmel ü müretteb kapusı halkı ile bu husûsiçün me'mûr ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü müretteb kapun halkıyla vech-i meşrûh üzre bu sene cerdeye gidecek tavâ'if-i askere başbuğ olup ve sinîn-i sâbıkada cerdeye me'mûr olanlar vakt ü zamânıyla yerlerinden hareket etmeyüp istikbâl-i huccâc gâh evâhir-i Zilhicce'de gâh ibtidâ-yı Muharrem'de azîmet itdiklerinde vaktiyle irişmeyüp tekâsülleri mesmû'-ı hümâyûnum olmağla, inşâ'allâhü te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar şimdiden tedâriklerin görüp ve evâhir-i Zilhicce'ye kalmayup bi-eyyi hâl evâ'il-i Zilhicce'de savb-ı me'mûra azîmet ve Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider, muktezâ-yı vakt ü hâle göre huccâc-ı Şâmiyye'yi istikbâl idüp Şâm mîr-i hâccı Kavvâs-zâde Hasan

*dâme ikbâlühû*nun re'yine muvâfakat ile iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eylemeleriyçün emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olunmağla, imdi; emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzre şimdiden tedârikin görüp hâzır u âmâde durup ve seninle me'mûr olanlara dahi âdemler gönderüp ve yanına getürdüp bi-avnihî te'âlâ evâ'il-i Zilhicce'de ma'iyyet ile kalkup savb-ı maksûda azîmet ve fermân olduğu üzre Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider, muktezâ-yı vakt ü hâle göre huccâc-ı Müslimîni istikbâl idüp ve Şâm mîr-i hâccı olan Kavvâs-zâde Hasan *dâme ikbâlühû*nun re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmete bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti ve gayret ü hamiyyet günidir. Şöyle ki; me'mûr olduğun üzre evâ'il-i Zilhicce'de mükemmel ü müretteb kapun halkı ve vech-i meşrûh üzre seninle cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asker ile ma'an kalkup vaktiyle istikbâl-i huccâca irişmeyüp bir dürlü tekâsül ü tehâvünün zuhûra gelmek ihtimâli olur ise aslâ ve kat'â özr ü cevâbın ısgâ olunmayup ukūbet-i şedîde ile mu'âkab olacağını mukarrer bilüp ana göre ziyâde basîret ü intibâh ile hareket eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâ'ili Za sene 1119 **(24 Ocak-2 Şubat 1708)**

d.115, s.497-498, h.2200

Şam Hac emiri, maiyetindeki askerler için gerekli olan zahirenin bir kısmının deve tedarikindeki sıkıntı nedeniyle Müzeyrib Kalesi'nde kaldığını ve söz konusu zahire Alâ menziline nakledilemezse hayli sıkıntı çekileceğini bildirdiğinden; Şam valisinin süratle gereken develeri tedarik etmesi, cerde (hacıları karşılama ve güvenliğini sağlama) ile görevlendirilenlere başbuğ tayin edilen Kudüs sancakbeyinin Zilhicce ayı başında yola çıkması, kendisine teslim edilen develerle birlikte zahireyi Müzeyrib'den Alâ menziline nakletmesi ve Bi'r-i Ganem veya Medine'de hacıları karşılayıp güvenli bir biçimde Şam'a dönmelerini sağlaması.

بناءا على إعلام أمير الحج الشامي ببقاء قسم من المؤن اللازمة للعساكر المتواجدين معه في قلعة مزيرب بسبب النقص الحاصل في عدد الجمال، وفي حالة عدم نقل المؤن إلى موقع العلا، سيؤدي ذلك إلى مضايقة كبيرة؛ يجب على والي الشام بتدارك الجمال اللازمة بصورة سريعة، ويجب على أمير سنجق (سنجق بك) القدس الذي عيّن قائدا (باشبوغ) على المكلفين بهذه الوظيفة على قوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) الخروج إلى الطريق في غرة شهر ذي الحجة، ونقل الجمال المحملة بالمؤن والتي سلّمت إليه من مزيرب إلى موقع الغلا، واستقبال الحجاج في بئر الغنم أو في المدينة وتأمين عودتهم إلى الشام بشكل آمن.

Some of the provisions needed by the soldiers under the command of the Emir of Damascus were left at Müzeyrib Castle as camels were not provided. If the said provisions cannot be transported to Alâ area, there will be trouble. Governor of Damascus is to provide camels with all speed; Al Quds sancakbeyi, who was appointed as commander of the cerde, (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety) to depart at the beginning of the month of Zilhicce and transport the provisions with the camels consigned to him from Müzeyrib to Alâ area; meet the pilgrims at Bi'r-i Ganem or Medina and ensure their safe return to Damascus.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olup bu sene cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i askere başbuğ olan İslâm *dâme ikbâlühû*ya hüküm ki:

Emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Şâm mîr-i hâccı Kavvâs-zâde Hasan *dâme ikbâlühû* Der-i Devlet-medârıma mektûb ve kā'ime gönderüp, hulâsa'-i mefhûmunda; "Bu sene-i mübârekede kendüsiyle ma'an tarîk-i hacc-ı Şâmî'den giden asâkir içün Medîne-i Münevvere'ye varup gelince iktizâ iden üç bin yük zehâ'irin ancak iki bin iki yüz yükü salma develerine tahmîl olunup ve sekiz yüz yükünü nakle ol esnâda deve bulunmaduğından Müzeyrib Kal'ası'nda kalmağla, eger zehâ'ir-i mezkûre cerde ile Alâ menziline naklolunmaz ise azîm muzâyaka çekilmek iktizâ ider" diyü i'lâm idüp ve vech-i meşrûh üzre Müzeyrib Kal'ası'nda kalan sekiz yüz yük zahîre huccâc-ı Müslimînin muhâfazalarıyçün i'dâd olunan asâkirin zehâ'irinden olup bi-eyyi hâl mahall-i me'mûra nakl ü îsâli ehemm-i mehâmm-ı lâzimü'l-ihtimâmdan olmağla, düstûr-ı mükerrem Şâm vâlîsi vezîrim Yûsuf Paşa mîr-i hâcc-ı mûmâ-ileyhin Gazze'de olan mütesellimi ile haberleşüp zahîre-i mezbûrun nakli içün ne mikdâr deve iktizâ ider ise ücretini mütesellim-i mezbûra tedârik itdirüp ve (...) imkân olmadığı hâlde, ba'dehû mütesellim-i mezbûrdan almak üzre vezîr-i müşârun-ileyh verüp bir gün ve bir sâ'at mukaddem bu husûsun tedârikini görüp ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; iktizâ iden develeri sana teslîm ve bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bi'l-cümle cerde askerini evâ'il-i Zilhicce'de ihrâca me'mûr olan Dergâh-ı mu'allâm kapucı **[498]** başılarından İbrâhim *dâme mecdühû* mübâşeretiyle mahall-i me'mûra irsâl olunmak üzre vezîr-i müşârun-ileyhe emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağın, imdi; işbu emr-i şerîfim vusûlünde bundan akdem fermânım olduğu üzre seninle ma'an cerdeye me'mûr olanlar ile evâ'il-i Zilhicce'de hareket ve zahîre-i mezbûre içün vezîr-i müşârun-ileyh tarafından sana teslîm olunan develer ile Müzeyrib'den zahîre-i merkūmeyi kaldırup bi-avnihî te'âlâ savb-ı maksûda azîmet ve mukaddemâ şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîfimde ta'ayyün ve tasrîh olundığı üzre Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider. Huccâc-ı Şâmî'nin istikbâlinde müsâra'at ü mübâderet idüp ve mîr-i hâcc-ı mûmâ-ileyhin re'yine muvâfakat ile yollarda huccâc-ı Müslimîni muhâfaza iderek âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmete bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Şöyle ki; me'mûr olduğun husûslar

vâcibü'l-ihtimâm olan azâ'im-i umûrdan iken bir dürlü tehâvün ü tekâsülün zâhir olur ise kat'â özr ü cevâbın ısgâ olunmayup ukūbet-i şedîde ile mu'âkab olacağını mukarrer bilüp ana göre ziyâde basîret ü intibâh ile hareket ve fermânım olduğu vech üzre edâ-yı hidmete ziyâde ihtimâm ü dikkat eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1119 **(13-22 Şubat 1708)**

d.115, s.522, h.2305

Kudüs eski nakîbi maktül Seyyid Muhammed'in hane, emlak ve arazisinin varislerine iade edilmesi yönündeki talimata rağmen, hanelerinin teslim edilmemesi nedeniyle dışarıda kaldıklarını bildiren maktulün validesi ve ailesinin mağduriyetinin giderilmesi.

بناءا على إعلام والدة كلّ من سيد محمد الذي قتل في القدس وسيد موسى الذي هرب بعد مقتل شفيق خوفا، بأن أفراد الأسرة المكونة من اثنتي عشرة إمرأة في حالة بؤس؛ الموافقة على طلبها بخصوص السماح لرجوع ابنها الفارّ البرئ وادامة حياته في إطار القوانين.

Despite the order given to return the house and lands of the former Al Quds elder executed Seyyid Muhammed to his inheritors, this was not put into effect. The injustice done to the mother and family, who were left homeless, be rectified.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan ( ) *dâme ikbâlühû* ve Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Sâbıkā Kudüs-i Şerîf nakîbi olan Seyyid Muhammed nâm maktûlün vâlidesi Ayşe nâm hâtûn ile sâ'ir ehl ü ıyâli Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Bundan akdem maktûl-i mezbûrun Kudüs-i Şerîf'de olan hâne ve emlâk ü arâzîsine taraf-ı mîrîden müdâhale olunmayup ma'rifet-i şer'le veresesine teslîm olunmak üzre emr-i şerîfim sâdır olmuşiken hâlâ Kudüs-i Şerîf ahâlîsinden ba'zıları hâne-i merkūmeyi fuzûlî zabt ve içine sekbân ve levendât vaz' etmeleriyle kendüleri taşrada kalup gadrolunduğun" bildirüp ol bâbda istid'â-yı inâyet eyledikleri ecilden, ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf virildüği mastûr u mukayyed bulunmağın, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince zabtitdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Zilhicce sene 1119 **(4-13 Mart 1708)**

d.115, s.539, h.2380

Kudüs'te, oğlu Seyyid Muhammed'in katli esnasında diğer oğlu Seyyid Musa'nın firar ettiğini ve aile fertlerinden on iki kadının perişan olduğunu bildiren anneleri Ayşe'nin; suçsuz olan oğlunun dönüp kanunlar çerçevesinde yaşamasına izin verilmesine dair isteğinin kabulü.

على الرغم من الأوامر الصادرة حول إعادة دار وأملاك وأراضي نقيب القدس السابق المقتول سيد محمد إلى ورثته، أعلمت والدة المقتول بأنها بقيت بدون مسكن وذلك لعدم تسليم الأملاك الخاصة للمقتول وطلبت إزالة مغدورية الأسرة.

Ayşe, mother of the former Al Quds elder Seyyid Muhammed, who was executed, states that his other son Seyyid Musa had escaped at the time of the execution; now twelve women members of the family are in a miserable situation; Ayşe requests permission for his innocent son's return, who will live within the law; her request to be granted.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İslâm *dâme ikbâlühû*ya ve Kudüs-i Şerîf mollâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf sâkinelerinden Asiye (Ayşe) nâm hâtûn Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Bundan akdem Kudüs-i Şerîf'e ta'yîn olunan oğlu Seyyid Muhammed'in katli esnâsında diğer oğlu Seyyid Mûsâ havfından firâr itmekle, el-ân gâ'ib olup oğulları mezbûrânın ıyâlinden on iki kadar nisvân bî-kes ü zelîl ve sergerdân kalup ve gâ'ib olan oğlu mezbûr bilâ-cürm olmağla, gelüp vilâyetde kendi hâlinde sâkin olmasına mümâna'at olunmamak" bâbında istid'â-yı inâyet itmeğin, vech-i meşrûh üzre gelüp vilâyetde kendü hâlinde sâkin olmasına mümâna'at olunmamak üzre hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1120 **(2-11 Nisan 1708)**

d.115, s.550, h.2442

Kudüs'ün eski nakibi maktül Seyyid Muhammed döneminde, halka türlü eziyetler eden ve idarecilere sorunlar çıkartan Hannâ en-Nu'ûşî el-Mârûnî'nin yapılan soruşturma neticesinde sürgün cezasına çarptırıldığı, buna rağmen Kudüs ve civarında dolaştığı bildirildiğinden; hakkında yeni bir sürgün emrinin gönderildiği.

عقوبة النفي للمدعو حنّا النعوش الذي قام بشتى أنواع الأذى على الأهالي وخلق المشاكل للإداريين في زمن نقيب القدس السابق المقتول سيد محمد وذلك نتيجة التحقيقات التي أقيمت بحقّه، ولكن على الرغم من ذلك تبيّن تجولة بجوار القدس؛ إرسال أمر نفي جديدة بحقّه.

Hannâ en-Nu'ûşî, who oppressed the public and caused problems to the administrators during the former Al Quds elder the executed Seyyid Muhammed's time, had been sentenced to live in exile after an investigation; however, he was seen in Al Quds and its environs. A new sentence for his exile is forwarded.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan ( ) *dâme ikbâlühû*ya ve Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi Südde-i sa'âdetime âdem ve arzıhâl gönderüp; "Kudüs-i Şerîf sâkinlerinden Hannâ en-Nu'ûşî el-Mârûnî nâm Nasrânî, ehl-i şirret ü

şekāvetden sâ'î bi'l-fesâd ve sâbıkā şekāvetine binâ'en katlolunan Kudüs-i Şerîf nakîbi Seyyid Muhammed'in etbâ'ından olmağla, maktûl-i mezbûrun zamânında âlet-i harb ile her-bâr şehrin içinde gezüp halka cevr ü eziyyet ve ba'zılarına kizb ü iftirâ ile ba'zı kabâyih isnâd ve ehl-i örfe gamz ile ifsâddan hâlî olmamağla, bundan akdem mesfûrun keyfiyyet-i ahvâli medîne-i Kudüs-i Şerîf'de sâkin meşâyih ü sâdât ve sâ'ir cemm-i gafir ve cem'-i kesîrden sü'âl olundukda; minvâl-i meşrûh üzre sû-i hâlini ihfâ eylediklerini müş'ir kıbel-i şer'den virilen hüccet-i şer'iyye mûcebince mesfûr kazâ-i mezbûrdan nefy ü iclâ olunup cümlesi şirretden emîn olmuşlar iken hâlâ mesfûr gâh Remle nâhiyesine ve Yafa İskelesi'ne ve gâh nefs-i Kudüs-i Şerîf'e varup ötekinden ziyâde şirret ü şekāvetden hâlî olmaduğın" bildirüp, yedlerinde olan hüccet-i şer'iyye mûcebince mesfûr Nasrânînin kazâ-i mezbûrdan diyâr-ı âhara nefyolunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, "Vech-i meşrûh üzre diyâr-ı âhara nefyolunmak emrim olmuşdur" diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili Safer sene 1120 **(22 Nisan-1 Mayıs 1708)**

d.115, s.707, h.3030

Şam'dan gelip Kudüs mutasarrıfı İslâm Paşa tarafından istihdam edilen otuz dokuz nefer Mağribli askerin şehirde pekçok cinayet, yaralama ve yağma hadisesine karıştıkları bildirildiğinden, Kudüs kadısının; tayin edilen görevli marifetiyle sorumluları tutuklayıp yargı önüne çıkartması, gaspedilen malları sahiplerine iade etmesi, suçu sabit olanlara gereken cezayı vermesi ve neticeyi yine gönderilen görevli aracılığıyla merkeze bildirmesi.

بناءا على قيام العساكر المغربيين البالغ عددهم ٣٩ نفر والذين جاؤا من الشام واستخدمهم أمير سنجق (سنجق بك) القدس إسلام باشا بالعديد من أعمال القتل والجرح والنهب في داخل المدينة، يجب إلقاء القبض على القائمين بهذه الأعمال من قبل الموظف الذي عيّنه قاضي القدس وحضورهم أمام المحاكم، وإعادة الأموال التي اغتصبوها إلى أصحابها ومعاقبة الذين أثبت جرمهم واعلام النتيجة إلى المركز عن طريق الموظف المكلف بهذه الوظيفة نفسه.

Thirty-nine Maghrebi soldiers from Damascus employed by Al Quds Sancakbeyi Islam Paşa have been involved in numeorus cases of murder, bodily harm and looting; Qadı of Al Quds is to appoint a funçtionary to arrest and take them to court; the goods to be returned to their owners, and those whose guilt is confirmed be punished; the outcome to be forwarded to the headquarters by the said functionary.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri zâbıtı İsmâil ile cebeci ve topçu ocaklarının zâbıtları Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp, hulâsa-i mefhû-munda; "Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağında mutasarrıf olan İslâm Paşa, zümre-i mezbûre neferâtından Mûsâ nâmında birini kendüye kassâbbaşı ve

birini etmekçibaşı ve birini dahi imâret zahîresiyçün yasakçı nasbidüp mezbûrlar iki seneden berü herkes ile hüsn-i zindegânî üzreler iken bundan akdem Şâm-ı Şerîf'de ihtilâle bâ'is olan otuz dokuz nefer tüfenk-endâz Mağribî levendât Kudüs-i Şerîf'e geldiklerinde mîr-i mîrân-ı mezkûr levendât-ı merkūmeyi kendüye sekbân yazup ve ta'yinât virüp istihdâm itmekle, levendât-ı mezbûreden dört nefer Mağribî mâh-ı Cumâde'l-âhire'nin yirmi ikinci günü mezkûr kassâbbaşı Mûsâ'dan lahm almağa vardıklarında, cibilliyetlerinde merkûz olan habâset-i nefs muktezâsınca gavga idüp ve mâ-beynlerinde muslihûn tavassutuyla gavgaları mündefi' olmuşiken mîr-i mîrân-ı mezkûr, 'Benim âdemim ile niçün gavga etdiler' diyü sekbân levendâtını pür-silâh konaklarından çıkarup ve bölükbaşılar önlerine düşüp bu keyfiyyetden kimesnenin haberi olmadın imâret yasakçısı katl ve esvâbını yağma ve yine zümre-i mezbûre neferâtından birinin dahi ale'l-gafle üzerine hücûm ve mezbûr dahi anlardan firâr eyledikde anın dahi dükkânını yağma ve tüfeng ile kulağın cerh ve bir neferin dahi erzâkını gâret ve kendüsini zahm-nâk eylediklerinden mâ'adâ, levendât-ı merkūme çarşu[ya] namâzına giderken esnâ-yı râhda ve sârık oldukları bir nefer topçunun tüfenk ile elini mecrûh idüp ve zümre-i mezbûre neferâtının cümlesine sûi-kasd eylediklerinde mezkûr Kassâbbaşı Mûsâ sâlifü'z-zikr levendât-ı mezkûreye 'Bu fi'l-i münkerden ferâgat idin' dimekle, anı dahi katl ve üzerinde bulunan bin guruşu yağma vü gâret idüp ve yine bir nefer dahi edâ-yı salât için Sahratullâh'a gider iken 'Cennet taşı' dimekle ma'rûf mahall kurbunda anı dahi katletmeleriyle, yeniçeri zâbıtı olan mezkûr İsmâil yanında bulunan çorbacı ve neferâtıyla bi'n-nefs kola binüp bu fitne-i kabîhayı inâmeye sa'y iderken zikrolunan sekbânlar def'aten üzerlerine tüfeng boşaltdıklarında mahkemeye varup ve bu şekāvete cesâret iden sekbân levendâtına taraf-ı şer'den mürâsele irsâl ve da'vet-i şer' olunduklarında mürâsele ile varan âdemi tard u ib'âd ve itâ'at-i şer' itmediklerinden gayrı, Hıtta(?) mahallesi şerîrlerini yanlarına cem' ve sâ'ir askerîden dahi ecnâs-ı muhtelife ile zümre-i mezbûreyi dört gün iç kal'ada muhâsara eyledikleri" i'lâm olunmağla, husûs-ı mezbûr içün Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından ( ) *dâme mecdühû* mübâşir ta'yîn olunmuşdur. İmdi; sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; emr-i şerîfim vusûlünde ol emâkin-i müteberrikede bu fesâd ü şekāvete ictirâ ve minvâl-i meşrûh üzre katl-i nüfûs ü nehb ü gâret-i emvâl idenler her kimler ise mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle alâ-eyyi hâl meclis-i şer'-i şerîfe ihzâr ve da'vâ-yı hakk ve ta'yîn-i mâdde iden hasımlarıyla murâfa'a ve nehb ü gâret olunan nukūd ü emvâl ma'rifet-i şer'le ashâbına redd ü teslîm ve üzerlerine şer'an sübût bulan mevâdd sicill ü hüccet olundukdan sonra ukūbât-ı meşrû'adan haklarında lâzim gelen cezâların tertîbi ve habs iktizâ idenleri muhkem habs ve kal'a-bend olundukdan sonra sûret-i sicilleriyle keyfiyyet-i hâli

mübâşir-i mûmâ-ileyh ile sıhhati ve hakîkati üzre Der-i Devlet-medârıma arz u i'lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâhiri B sene 1120 **(6-15 Ekim 1708)**

d.116, s.1-2, h.1

Şam üzerinden Hicaz'a gidecek hacıların karşılanması ve güvenliklerinin sağlanması hususunda cerde (hacıların güvenliğini sağlayan hafif süvari birlikleri) başbuğu Abdülkadir Paşa'nın sivil-asker diğer görevlilerle işbirliği yaparak gerekli tedbirleri eksiksiz bir şekilde alması ve Bi'r-i Ganem mevkiinde hacıları vaktinde karşılaması ve ziyaret sonrasında yine güvenli bir biçimde memleketlerine dönmelerini sağlaması.

قيام قائد (باشبوغ) قوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) عبد القادر باشا بالتعاون مع سائر المدنيين والعسكريين في اتخاذ التدابير اللازمة وبدون أيّ نقص بخصوص استقبال الحجاج المسافرين إلى الحجاز عن طريق الشام في موقع بئر الغنم وتأمين سلامين سلامتهم في الوقت المحدد وتأمين عودتهم إلى بلادهم بشكل آمن. وذلك بعد انتهاء زيارتهم.

Abdlkadir Paşa, Commander of the cerde (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety), who will meet and ensure the safety of the pilgrims traveling to Hejaz via Damascus, will cooperate with military-civil officials and take the necessary measures in full; meet the pilgrims in Bi'r-i Ganem on time and ensure their safe return to their country after their visit.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Abdülkādir Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den giden huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, Rakka vâlîsi vezîrim Yûsuf Paşa beş yüz nefer mükemmel ve müsellah süvârî ile kethüdâsını göndermek üzre ve Trablusşam ve Sayda-Beyrut mutasarrıfları dahi kapuları halkıyla kethüdâların irsâl itmek üzre ve ber-vech-i arpalık Nablus sancağına mutasarrıf olan Süleyman bi'n-nefs mükemmel ü müretteb kapusı halkıyla Cebel-i Aclun sancağı mutasarrıfı Sâlih Paşa yeğeni Mehmed ve Kal'a-i Kerek sancağıbeği İbrâhim dahi bi'n-nefs üçer yüz nefer müsellah süvârî âdemleriyle bu husûs içün me'mûr ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü müretteb kapun halkıyla vech-i meşrûh üzre bu sene cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asâkire baş u buğ olup ve sinîn-i sâbıkada cerdeye me'mûr olanlar vakt ü zamânıyla yerlerinden hareket itmeyüp istikbâl-i huccâca gâh evâhir-i Zilhicce'de gâh ibtidâ-yı Muharrem'de azîmet itdiklerinden vaktiyle irişmeyüp tekâsülleri mesmû'-ı hümâyûnum olmağla, inşâ'allâhü te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar şimdiden tedâriklerin görüp ve evâhir-i Zilhicce'ye

kalmayup bi-eyyi hâl evâ'il-i Zilhicce'de savb-ı maksûda azîmet ve Alâ menzilinden altı sâ'at ileride Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider, muktezâ-yı vakt ü hâle göre huccâc-ı Şâmiyye'yi istikbâl idüp Şâm beğlerbeğisi ve mîr-i hâccı Nasuh *dâme ikbâlühû*nun re'yine muvâfakat ile iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eylemeleriyçün emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olunmağla, imdi; emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzre şimdiden tedârikin görüp hâzır u âmâde durup ve seninle me'mûr olanlara dahi âdemler gönderüp ve yanına getürdüp bi-avnihî te'âlâ evâ'il-i Zilhicce'de ma'iyyet ile kalkup savb-ı me'mûra azîmet ve fermânım olduğu üzre Alâ menzilinden altı sâ'at ileride Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur, **[2]** yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider, muktezâ-yı vakt ü hâle göre huccâc-ı Müslimîni istikbâl idüp ve Şâm beğlerbeğinin ve mîr-i hâccı olan mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e götürüp edâ-yı hidmete bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti ve gayret ü hamiyyet günidir ve senden sıdk-ı tâmm ve ihtimâm ile küllî hidmet me'mûldür. Şöyle ki; me'mûr olduğun üzre evâ'il-i Zilhicce'de mükemmel ü müretteb kapun halkı ve vech-i meşrûh üzre seninle cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asâkir ile ma'an kalkup vaktiyle istikbâl-i huccâca irişmeyüp bir dürlü tekâsül ü tehâvünün zuhûra gelmek ihtimâli olur ise ukūbet-i şedîde ile mu'âkab olacağını mukarrer bilüp ana göre ziyâde basîret ü intibâh ile hareket eyleyesin diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri L sene 1120 **(23 Aralık-1708-2 Ocak 1709)**

d.116, s.28, h.103

Kudüs nakibi iken katledilen Seyyid Muhammed'in daha önce devlet tarafından müsadere edilen, ancak bazı sekban ve levend taifesi ile Rumlar'ın yerleştiği ev, arazi, emlak ve el konulan zeytin ağaçlarının, validesi Ayşe Hatun ile diğer vârislerine intikal ve teslimi bahsine, mahkemede yapılacak duruşmanın sonucuna göre karar verilmesi.

مصادرة الدور والأراضي والأملاك وأشجار الزيتون الخاصة بالسيد محمد الذي قتل عندما كان نقيبا للقدس من قبل الدولة، ثم إسكان بعض أنفار اللاوند والسكبان والروم فيها؛ ووجوب إصدار القرار حول انتقال هذه الأملاك إلى والدته عائشة خاتون وبقية ورثته حسب نتيجة المرافعة التي سوف تقام في المحكمة.

The subject of returning the house, the real estate and the land and the olive trees confiscated by the state belonging to former Al Quds elder Seyyid Muhammed, who was executed, to his mother Ayşe Hatun and other inheritors will be decided after

the court hearing. The said properties were occupied by some groups of levends, sekbans (a group of soldiers in the janissary army) and some Greeks.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf paşasına ve kādısına hüküm ki:

Sâbıkā Kudüs-i Şerîf nakîbi olup maktûlen vefat iden Seyyid Muhammed nâm kimesnenin vâlidesi Ayşe nâm hâtûn gelüp; "Bundan akdem maktûl-i mezbûrun kazâ-i mezbûrda taraf-ı mîrîden zabtolunan hâne ve emlâk ve arâzî veresesine zaptitdirilmek üzre emr-i şerîfim sâdır olmuşiken maktûl-i mezbûrun zikrolunan hânesine ba'zı sekbân ve levendât makūlesi konup ve tarlalarının etrâfında vâkı' mülk zeytûn eşcârını dahi Rûm tâ'ifesinden ( ) ve ( ) ve ( ) nâm zimmîler bin yüz on senesinde ba'zı ashâb-ı ağrâzın tahrîkleriyle fuzûlî zabtidüp buna ve sâ'ir vereseye zabtitdirmeyüp küllî gadr u ta'addî eylediklerin" bildirüp, müteveffâ-yı mezbûrun zikrolunan hâne ve eşcârını kendü ile sâ'ir vereseye zabtitdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledüği ecilden, mahallinde şer'le görilüp mûrîsi müteveffânın mülkü olduğu şer'an sâbit olur ise edâ-yı hakk olunmak emrim olmuşdur.

Fî evâhiri Zilhicce sene 1120 **(2-11 Mart 1709)**

d.116, s.55, h.223

Kudüs sâkinlerinden Halil bin Ebi'l-Vefâ el-Dâvudî'nin; görevi suistimal, yolsuzluk, kalpazanlık, sahte ferman ve beratlarla haksız kazanç elde ettiğine, Müslümanlar Cuma namazında iken menfaat karşılığı Musevilerin Hz. Davut türbesine girmesine müsaade ettiğine dair iddialar üzerine gerekli tahkikatın yapıldığı, neticede adı geçen şahsın sürgün cezasına çarptırıldığı ancak işbirliği yaptığı kadı sayesinde bunun uygulanmadığı anlaşıldığından, söz konusu sürgün cezasının mutlak surette infaz edilmesi.

حول المزاعم التي تدعي بقيام خليل بن أبي الوفا الداودي أحد سكان القدس بسوء التصرف في عمله وكسب أتباعه غير قانونية بالفرمات المزورة، وسماحة بدخول اليهود إلى ضريح النبي داود (عليه السلام) مقابل مصلحة مادية في الوقت الذي أتشغل فيه المسلمين بصلاة الجمعة؛ ونتيجة التحقيقات عوقب المؤمأ إليه بالنفي، ولكن لن يتم تنفيذ العقوبة بفضل القاضي الذي تعاون معه، فيجب تنفيذ حكم النفي حوله بصورة مطلقة.

The allegations are that Halil bin Ebi'l-Vefâ el-Dâvudî, one of the residents of Al Quds, has been neglecting his duties, dealing in forgery, corruption and hoarding ill-gotten gains by forging firmans and warrants for himself. Concerning the allegations that he allowed Jews to enter the tomb of Prophet Davut during the Muslims' Friday Prayer for his personal profit, an investigation was conducted and the said person was sentenced to exile. However, the sentence had not been effected thanks to the qadı he was collaborating with. The sentence is to be carried out immediately.

Nefyden affıyçün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâsıtı B sene 1121
Haleb'e nefyolunmak üzre emri bâ-fermân tebdîl olunmuşdur.
Ba'de'l-yevm bir daha kenâr olunmamak üzre bâ-fermân-ı âlî kaydı terkîn olunmuşdur. Fî 16 B sene [1]121 **(21 Eylül 1709)**

Şâm beğlerbeğisi ve Şâm mîr-i hâccı olan Nasuh ve ber-vech-i arpalık Kudüs sancağına mutasarrıf olan Abdülkādir *dâme ikbâlühümâ*ya hüküm ki:

Medîne-i Kudüs-i Şerîf ahâlîsi Südde-i sa'âdetime arzıhâl gönderüp; "Yine Kudüs-i Şerîf sâkinlerinden Halîl bin Ebi'l-Vefâ el-Dâvudî nâm kimesne kendü hâlinde olmayup ba'zılarının bi-gayrı hakk vezâ'ifin alup ve dâ'imâ envâ' tezvîr ü şekāvet ve irtikâb-ı kebâ'ir ve kalb akçe kat' idüp ve nice dürlü şekāvet ile nâsa eziyyet ve teşvîşden hâlî olmayup ve gâh-be-gâh Asîtâne-i sa'âdetime gelüp hilâf-ı inhâ ve sahte fermânlar peydâ ve arzların sâhibine itdirmek üzre ahz ü hakk idüp ismine tatbîk ve dürlü dürlü hîleleriyle her bir seferinde on beş ve yirmişer guruşların alup ve ehl-i ırz fukarâdan ba'zı kimesnelerin cihetlerin ref' ve kendü üzerine berât itdirüp ve ba'zıların hakkına dahi emr-i şerîf ihrâc ve ol tarafda âmme-i nâsı rencîde itdirdiğinden mâ'adâ, halk salât-ı Cum'a'da iken mutlak celb-i mâl kasdıyla şakî-i mezkûr Yehûdî tâ'ifesini Hazret-i Dâvud *aleyhisselâm*ın türbe-i şerîfelerine idhâl idüp ve dâ'imâ ol makūle sâhte emir ve berât ile halka cefâ vü eziyyetden hâlî olmamağla, mezbûrun keyfiyyet-i ahvâli tefahhus olundukda; eşirrâ ve müfsidînden olup dâ'imâ ibâdullâha eziyyet ü cefâ üzre olup envâ' kebâ'ir ü kabâyıhı mürtekib ve minvâl-i meşrûh üzre Asîtâne-i sa'âdetim tarafına gelüp bi-gayrı hakk fukarâ vü zu'afânın cihetlerin alup ve sahte arz ve evâmir ve berevât peydâ idüp ve ibâdullâha mü'ezzî ve 'Sâ'î bi'l-fesâd fi'l-arzdır' diyü medîne-i mezbûrenin ulemâ vü meşâyih ve sâdât ve sâ'ir ahâlîsinden cemm-i gafîr ve cem'-i kesîr mezbûrun muvâcehesinde ihbâr eylediklerini müş'ir hüccet-i şer'iyye virilmekle, hüccet-i şer'iyye mûcebince şakî-i mezbûrun fesâd ü şekāveti sâbit olmağla, diyâr-ı âhara nefy ü iclâ olunmak üzre emr-i şerîfim sâdır olmuşiken ol tarafa vardıkda şakî-i mezbûr hevâsına tâbi' kādıdan bir tarîkle hüccet almağla, diyâr-ı âhara nefyolunmayup mazmûn-ı emr-i şerîfim tenfîz ü icrâ olunmaduğın" bildirüp, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince şakî-i mezkûr bi-eyyi hâl diyâr-ı âhara nefy ü iclâ olunup ibâdullâh üzerinden şerr ü mazarratı [ve] fesâd ü şekāveti men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, Dîvân-ı hümâyûnum tarafında mahfûz olan ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; şakî-i mezkûrun vech-i meşrûh üzre diyâr-ı âhara nefy ü iclâsı içün emr-i şerîfim virildüği mastûr u mukayyed bulunmağın, siz ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhimâsız; mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince mübâşir ta'yîn olunan Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ( ) çavuş *zîde kadruhû* ma'rîfetiyle

mezbûr bi-eyyi hâl diyâr-ı âhara nefy ü iclâ olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

[Fî] evâ'ili S sene [1]121 **(12-21 Nisan 1709)**

d.116, s.119, h.489

Kudüs'teki askeri zümreler arasındaki çatışmalar esnasında özellikle leventleri tahrik edip olayların büyümesine yol açtığı gerekçesiyle sürgün edilen Müftü Seyyid Muhammed bin Seyyid Abdurrahim'in, geçen zaman zarfında nefsini ıslah ettiği bildirildiğinden; benzer faaliyetleri tekrarlamamak ve idari-hukuki işlere müdahale etmemek şartıyla memleketi olan Kudüs'e dönüşüne izin verilmesi.

حول قيام المفتي سيد محمد بن سيد عبد الرحيم بتحريض أنفار اللاوند بصفة خاصة خلال الصراع الذي حدث بين المجموعات العسكرية في القدس، مما أدى إلى تطور الحادث، عوقب المومأ إليه بالنفي، ثم تبيّن بأنه أصلح نفسه بعد مرور فترة من الزمن، فسمح له بالعودة إلى موطنة القدس على شرط عدم تدخله بالشئون الإدارية - القانونية وعدم تكرار الفعاليات المماثلة.

Mufti Seyyid Muhammed bin Seyyid Abdurrahim, who was exiled for escalating the clashes between the military classes, specifically instigating the levends, was said to have reformed his ways with time; permission is to be given for his return to his country Al Quds with the condition that he will not participate in similar activities and interfere with administrative-legal affairs.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Sâbıkā Kudüs-i Şerîf'de me'zûn-ı bi'l-iftâ olan kıdvetü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn Mevlânâ Seyyid Muhammed bin Seyyid Abdurrahim *zîde ılmühû* Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Sâbıkā Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İslâm Paşa'nın levendâtı ile yeniçeri ve cebeci ve topçu neferâtı gavga eylediklerinde mevlânâ-yı mûmâ-ileyh içün 'Levendât zümresini şekāvet ve fesâda tahrîk ü tahrîs eyledi' diyü fetvâdan hicr ve diyâr-ı âhara nefy ü iclâsı fermânım olmağla, ol vakitden berü tedrîsden mehcûr ve ehl ü ıyâlinden dûr ve diyâr-ı âharda sefîl ve sergerdân olup ve ıslâh-ı nefs eyledükde ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; mezkûr yine Kudüs-i Şerîf'de sâkin olmak üzre ehl ü ıyâli ilhâh ve iltimâs eylediklerin müş'ir tarafından Der-i Devlet-medârıma arzolunduğun" bildirüp ol bâbda istid'â-yı inâyet itmeğin, fîmâ-ba'd kendü hâlinde olup umûr-ı nâsa karışmayup kimesneye ta'addî eylememek şartıyla vatan-ı asliyyesine varup ikāmetine mümâna'at olunmamak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ra sene [1]121 **(20-29 Mayıs 1709)**

d.116, s.198, h.838

Kudüs'teki askeri gruplar arasındaki çatışmalar esnasındaki tutumları nedeniyle Müftü Seyyid Abdurrahim ile işbirliği yaptığı gerekçesiyle sürgün edilen Şeyh İshak'ın, affedilen Seyyid Abdürrahim Efendi gibi benzer faaliyetleri tekrarlamamak ve idari-hukuki işlere müdahale etmemek şartıyla affedildiği, adı geçen şahsın memleketi olan Kudüs'e dönüşüne izin verilmesi.

حول نفي الشيخ إسحاق بسبب تعاونه مع المفتي سيد عبد الرحيم في موقفه من الصراع الذي حدث بين المجموعات العسكرية في القدس ثم السماح للشيخ إسحاق بالعودة إلى موطنه القدس ولكن بشرط عدم تدخله بالشئون الإدارية – القانونين وعدم تكرار الفعاليات المماثلة كما هو الحال بالنسبة للسيد عبد الرحيم.

Sheikh Ishak, who was exiled for the stand he took during the conflict between the military groups in Al Quds and for cooperating with Mufti Seyyid Abdurrahim, was similarly pardoned and may return to his country Al Quds with the condition that he will not participate in similar activities and interfere with administrative-legal affairs.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf sâkinlerinden kıdvetü's-sulehâ'i's-sâlikîn Şeyh İshak gelüp; "Sâbıkā Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İslâm Paşa'nın levendâtı Kudüs-i Şerîf'de olan Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinin ve cebeci ve topçu ocakları neferâtıyla bî-vech gavga eylediklerinden, ol esnâda Kudüs-i Şerîf müftîsi olan Seyyid Muhammed def'iyle mukayyed olmayup levendât zümresini fesâda tahrîs ve bunun içün dahi 'Müftî-i mezbûr ile tahrîk-i fitnede mümâşât eyledi' diyü Der-i Devlet-medârıma i'lâm olundukda, müftî-i mezbûr Seyyid Muhammed fetvâdan hicr ve bununla ma'an emr-i şerîfimle diyâr-ı âhara nefy ü iclâ olunduklarından sonra fîmâ-ba'd kendü hâlinde olup umûr-ı nâsa karışmayup kimesneye ta'addî eylememek şartıyla müftî-i merkūm nefyden afvolunup bunun cürmü afvolunmayup mağdûr olduğun" bildirüp, kendünin dahi cürmü afv ve sebîli tahliye olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, fîmâ-ba'd umûr-ı nâsa karışmayup kendü hâlinde olmak üzre nefyden afvolunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili C sene 1121 **(8-17 Ağustos 1709)**

d.116, s.200, h.845

Kudüs Kalesi'nde güvenliği sağlayan yeniçeri zabiti Haseki Celil'in; Yeniçeri Ağası'nın talimatı doğrultusunda kaledeki beşinci cemaate mensup tüm yeniçerileri Şam'ın muhafazasına göndermesi, şehirde kalan yamaklar ile muhafaza görevini sürdürmesi.

قيام الضابط الإنكشاري خاصكي جليل المسئول عن تحقيق الأمن في قلعة القدس؛ بإرسال جميع الإنكشاريين المتسبين إلى المجموعة الخامسة في القلعة إلى حماية الشام وذلك بموجب أوامر آغا الإنكشاريين، ومواصلة حمايته بالمبتدئين (ياماق) الباقين في المدينة.

In accordance with the Janissary Ağa's order, janissary officer Haseki Celil, who is entrusted with the security of Al Quds Castle, will deploy all the janissaries of the fifth frontier troops in the Castle to Damascus for guard duty and continue his assignment with the remaining yamaks in the city.

Kudüs-i Şerîf Kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbıtı olan Haseki Celil *zîde kadruhûya* hüküm ki:

Muhâfaza-i mezbûrede olan beşinci cemâ'atin Şâm-ı Şerîf muhâfazasına naklolunmaları iktizâ itmekle, "Kudüs-i Şerîf'de olan yamaklar ile sen hidmet-i muhâfazaya kıyâm ve cemâ'at-i mezbûreyi ortaları ve kazganları ve umûmen neferâtıyla ref' ve Şâm muhâfazasına nakl ü irsâl eyleyesin" diyü Yeniçeri Ağası mektûbu mûcebince yazılmışdır.

Fî evâ'ili C sene 1121 **(8-17 Ağustos 1709)**

d.116, s.219, h.926

Kudüs ve İstanbul Ermenileri patriki Sahak tarafından, memleketine dönmesi şartıyla cezası affedilen Serkiz isimli rahibin emre uymayıp İstanbul'da kalmaya devam ettiği bildirildiğinden; adı geçen rahibin tutuklanıp Rodos Adası'na sürgün edilmesi ve ada dışına çıkmasına izin verilmemesi.

قيام بطريق أرمن القدس واستانبول سحاق بإصدار العفو عن الراهب المدعو سركيس بشرط العودة إلى موطنه، ولكن الراهب لم يقم بإطاعة الأمر وواصل مكوثه في استانبول، بناءا على ذلك يجب إلقاء القبض على الراهب ونفيه إلى جزيرة رودوس وعدم السماح لخروجه من الجزيرة.

The priest named Serkiz, who was pardoned by Armenian Patrick Sahak with the condition that he returns to his country, has not obeyed the order and continued to stay in Istanbul. The said priest is to be arrested and exiled to Rhodes Island and not permitted to leave the island.

Fîmâ-ba'd bu tarafa gelmeyüp varup vilâyetinde ikâmet itmek üzre ıtlâk olunmuşdur. Fî evâhiri Z sene [11]21 **(21-Şubat-2 Mart 1710)**

Rodos kādısına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf ve İstanbul'da olan ehl-i zimmet Ermeni tâ'ifesinin hâlâ patriki olan Sahak nâm zimmî Südde-i sa'âdetime arzıhâl idüp; "Bundan akdem kendü hâlinde olmadığından Tersâne-i âmireye vaz'ı fermân olunan Serkiz nâm râhib,

ba'de'l-yevm İstanbul'da durmayup kendü vilâyetine gitmek üzre huzûr-ı şer'de ta'ahhüd ve bu vech üzre kefili alınup ıtlâk olunmuşiken vilâyetine gitmeyüp itâ'at-i fermân eylemeyüp İstanbul'da ihtifâ ve hâlâ zuhûra gelen îkāz-ı fitne ve ihtilâle bâ'is olup ta'addî üzre olduğun" bildirüp ol bâbda emr-i şerîfim recâ eylediği ecilden, mesfûr Serkiz râhib bunda durmamak üzre ıtlâk olunmuşiken itâ'at-i fermân eylemeyüp ahzolunmağla, Rodos cezîresine cezîre-bend olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili B sene 1121 **(6-15 Eylül 1709)**

d.116, s.224, h.947

Kudüs'te Hz. Davud'un türbedarı iken asılsız iddalar ve ithamlarla Halep'e sürgün edildiği bildirilen Seyyid Halil'in Kudüs eşrafının müracaat ve talebine binaen affedilmesi ve geri dönüşüne izin verilmesi.

حول نفي سيد خليل حارس ضريح النبي داود (عليه السلام) في القدس إلى حلب بسبب الاتهامات والمزاعم التي ليس لها أساس من الصحة، ثم إصدار العفو عنه والسماح له بالعودة إلى القدس بناءا على طلب وجهاء القدس.

Seyid Halil, the caretaker of Prophet Davud's tomb, was exiled to Aleppo with unfounded allegations and accusations. He was pardoned after the notable people of Aleppo applied for and requested his release; permission to be given for his return.

Şâm beğlerbeğisine ve Kudüs-i Şerîf paşasına ve mollâsına hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; sen ve sâbıkā Kudüs-i Şerîf kādısı olan Mevlânâ Mustafa *zîdet fezâ'ilühû* Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; "Kudüs-i Şerîf'in ulemâ vü sulehâ ve e'imme vü hutebâ ve sâdât ü meşâyih ve zü'amâ ve erbâb-ı tîmârı ve Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve sâ'ir fukarâsı meclis-i şer'a varup, mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Mustafa *zîdet fezâ'ilühû*nun hükûmeti eyyâmında ashâb-ı ağrâzdan ba'zı kimesneler Kudüs-i Şerîf sükkânından ve sulehâ ve meşâyih ü sâdâtdan Hazret-i Dâvud *aleyhisselâm*ın türbedârı olan es-Seyyid Halîl'in hilâf-ı vâkı' mevâdd isnâdıyla ifk ü iftirâ ve sû-i hâlini müş'ir hüccet tahrîr ve sicille kayd ve Der-i Devlet-medârıma i'lâmla mezkûrun Haleb'e nefyolunması içün emr-i şerîfim ısdâr olunup, lâkin husûs-ı mezbûr garaz-ı fâside binâ'en olup mezkûr Seyyid Halîl mağdûr olduğuna yine mevlânâ-yı mûmâ-ileyh tahsîle yakîn itmekle, hüccet-i merkūmenin sicilde olan kaydına hatm-i ibtâl idüp mezbûr es-Seyyid Halîl'in evzâ' u etvârında cümlesi rızâ vü şükrân üzre olmalarıyla, Kudüs-i Şerîf'de kemâ-fi'l-evvel ikāmetine mümâna'at olunmamak" bâbında emr-i şerîfim recâsına i'lâm olunmasın ilhâh eylediklerin arz ve Kudüs-i Şerîf'in ulemâ vü sulehâ ve e'imme vü hutebâ ve

meşâyih ü sâdât ve zü'amâ ve erbâb-ı tîmâr ve yeniçeri ve sâ'irleri mahzar-birle i'lâm itmeleriyle, vech-i meşrûh üzre afv vü ıtlâkıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı B sene 1121 **(16-25 Eylül 1709)**

d.116, s.238, h.999

Kudüs'e cebecibaşı vekili tayin olunan Bekir Kethüda'nın, görev yerine varışından üç gün sonra adamlarını kiliselere gönderip rahiblerden zorla bazı şeyler talep ettiği bildirildiğinden; maiyetiyle birlikte Avret Adası'na sürgün edilmesi ve ikinci bir talimat gelmedikçe serbest bırakılmamaları.

قيام الكتخدا بكرالذي عيّن وكيلا لرئيس الجيبجية في القدس بإرسال رجاله إلى الكنائس يطلب بعض الحاجات من الرهبان عنوة وذلك بعد وصوله إلى مكان وظيفته بثلاثة أيام؛ بناء على ذلك تم نفيه إلى جزيرة العورة مع رجاله وعدم إطلاق سراحه حتى صدور أمر ثاني في هذا الخصوص.

It is stated that Bekir Kethüda (a high ranking officer of the Sanjak), who was appointed to Al Quds as deputy cebecibaşı (a commander of armoured units) forcibly made some requests to the priests by sending men to the church three days after his arrival. He and his men to be exiled to Avret Island and not allowed to leave until a second order is received.

Itlâklarıyçün yazılmışdır. Fî evâhiri B sene 1121 ***(26 Eylül-5 Ekim 1709)***

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan ( ) *dâme ikbâlühû*ya ve Kudüs-i Şerîf'de Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinin zâbıtı olan Haseki Halîl *zîde mecdühû*ya ve Avret Adası Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'âllâm cebecileri ocağı tarafından Kudüs-i Şerîf muhâfazasına müceddeden cebecibaşı vekîli ta'yîn olunan Bekir Kethüdâ, Küdüs-i Şerîf'e vusûlünden üç gün sonra hidmetkârların kiliseler üzerine gönderüp aylık ve çuka mutâlebesiyle ta'addîye tasaddî eyledüğinden mâ'adâ, mezkûr Bekir Kethüdâ'nın tahrîki ile neferâtından Boşnak Mustafa ve Kādıoğlu İbrâhim ve Tevşir(?) Ali ve Küçük Ahmed ve Boyacı Ali ve Haka Mehmed ve Kasımpaşalı İsmâil ve Çukadar Kara Mustafa ve Kürd Ahmed nâm şakîler cem'iyyet ve âlât-ı harb ile varup Kudüs-i Şerîf sâkinlerinden İlmî-zâde Şeyh Mustafa'nın haremleri üzerinden mürûr ve andan kilisenin içine girüp kilise kullukcusunu ve iki nefer râhibler ile sen ki zâbıt-ı mûmâ-ileyhsin; senin çukadarını dahi mecrûh eyledikleri i'lâm olunmağla, siz ki mûmâ-ileyhimsiz; emr-i şerîfim vusûlünde îkāz-ı fitne ile bu fesâda cesâret iden mezkûr Bekir Kethüdâ'yı ve neferâtından bâlâda mastûrü'l-ism olan dokuz nefer şakîleri alâ-eyyi hâl ahz ve yanlarına kifâyet mikdârı âdemler koşup esnâ-yı râhda bir tarîkle gaybet ve firâr itmemek üzre muhâfazasında ihtimâm olunarak mahbûsen Avret Adası'na nefy ü iclâ

eyleyüp tekrâr emr-i şerîfim sâdır olmadıkca sebîlleri tahliye olunmamak üzre yazılmışdır.

Fî evâhiri B sene 1121 (26 Eylül-5 Ekim 1709)

d.116, s.272, h.1138

Kudüs'te görev yaptığı dönemde ahaliye zulmettiği için hakkında Halep'e sürgün kararı çıkan Alaybeyi Mustafa'nın, kanunlara uyacağını taahhüt etmesi üzerine affedildiği ve bu karara istinaden mahalli idareciler tarafından salıverilmesi.

حول صدور قرار النفي بحق أمير الآلاي (آلاي بك) مصطفى إلى حلب وذلك لقيامه بظلم الأهالي في فترة وظيفته في القدس، ثم صدور قرار العفو عنه بناءا على تعهده بإطاعة القوانين وإطلاق سراحه من قبل الإداريين المحليين استنادا على هذا القرار.

Alaybeyi Mustafa, who received a sentence to be exiled to Aleppo for victimizing people at the time of his term of duty in Al Quds, pledged to abide by the law and was pardoned. Based on this decision, he is to be released by the local administrators.

Kudüs-i Şerîf paşasına [ve] Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Sabıkā Kudüs-i Şerîf alaybeğisi Mustafa Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl gönderüp; "Kudüs-i Şerîf'de sâkin ruhbân tâ'ifesi mezbûr içün 'Zâlim ve ehl-i fesâddır' diyü hilâf-ı inhâ teşekkî ve vatan-ı asliyyesi olan Haleb'e nefy ü iclâsı fermânım olmuşidi. Cürmü afvolunmak" bâbında istid'â-yı inâyet itmeğin, fîmâ-ba'd kendü hâlinde olmak üzre ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili L sene 1121 **(4-13 Aralık 1709)**

d.116, s.294, h.1215

Şam üzerinden Hicaz'a giden hacıların güvenliği hususunda Kudüs ve Nablus sancaklarıbeyi Hacı Ali Paşa'nın sair idarecilerle işbirliği yaparak gerekli tedbirleri alması, cerde (hacıların güvenliğini sağlayan hafif süvari birlikleri) başbuğu sıfatıyla Bi'r-i Ganem mevkiinde veya Medine'de hacıları vaktinde karşılaması ve ziyaret sonrasında emniyet içinde memleketlerine intikallerini sağlaması.

قيام أمير سنجق (سنجق بك) القدس ونابلس الحاج علي باشا بالتعاون مع سائر الإداريين وباتخاذ التدابير الضرورية بخصوص أمن وسلامة الحجاج الراحلين إلى الحجاز عن طريق الشام، وباستقبال الحجاج في الوقت المحدد في موقع بئر الغنم أو في المدينة بصفته قائدا لقوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) . ثم تأمين وصولهم إلى بلادهم بعد انتهاء الزيارة في ظل الأمن والسلام.

Hacı Ali Paşa, Sancakbeyi of Al Quds and Nablus, is to cooperate with other administrators in taking necessary measures regarding the security of the pilgrims

going to Hejaz via Damascus, meet the pilgrims on time as commander of cerde at Bi'r-i Ganem or Medina and ensure that they reach their country safely after their visit.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancaklarına mutasarrıf olan el-Hâc Ali *dâme ikbâlühû*ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den giden huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Cebel-i Aclun ve Kerek sancaklarıbeği el-Hâc İsmâil *dâme ızzühû* bi'n-nefs mükemmel ü müretteb kapusı halkı ile ve kıdvetü'l-aşâ'ir ve'l-kabâ'il hâlâ Şâm urbânı şeyhi olan Şeyh Zâhir es-Selâm'a dahi kabâ'il-i urbândan ve etbâ' u eşyâ'ından güzîde ve müsellah âdemleriyle bu husûs içün me'mûr ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü müretteb kapun halkı ile vech-i meşrûh üzre bu sene-i mübârekede cerdeye me'mûr olanlara başbuğ olup sinîn-i sâbıkada cerdeye me'mûr olanlar vakt ü zamânıyla yerlerinden hareket eylemeyüp istikbâl-i huccâca gâh evâhir-i Zilhicce'de ve gâh ibtidâ-yı Muharrem'de azîmet itdiklerinden vaktiyle irişmeyüp tekâsülleri mesmû'-ı hümâyûnum olmağla, inşâ'allâhü te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar evâhir-i Zilhicce'ye kalmayup bi-eyyi hâl evâ'il-i Zilhicce'de savb-ı maksûda azîmet ve Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider, mukttezâ-yı vakt ü hâle göre huccâc-ı Şâmiyye'yi istikbâl idüp emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Şâm beğlerbeğisi ve mîr-i hâccı olan Nasuh *dâme ikbâlühû*nun re'yine muvâfakat ile iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eylemeleriyçün emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olunup ve husûs-ı mezbûr içün Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim ( ) *dâme mecdühû* mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağla, imdi; emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzre huccâc-ı Müslimînin istikbâline kıyâm ve seninle me'mûr olanları dahi mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle yanına istishâb idüp bi-avnihî te'âlâ evâ'il-i Zilhicce'de ma'iyyetin ile savb-ı maksûda azîmet ve fermânım olduğu üzre Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider, muktezâ-yı vakt ü hâle göre ve aktâr-ı Hicâziyye'den sünûh iden ahvâle göre huccâc-ı Müslimîni istikbâl idüp ve Şâm beğlerbeğisi ve mîr-i hâccı olan mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmete bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti ve gayret ü hamiyyet günidir ve senden ihtimâm-ı tâmm ile küllî hidmet me'mûldür. Şöyle ki; me'mûr olduğun üzre evâ'il-i Zilhicce'de yerinden hareketde tehâvün ü tekâsülün hasebiyle azîmet itmeyüp ve istikbâl-i huccâca vaktiyle irişmeyüp bir dürlü tehâvün ü tekâsülün zuhûra gelmek ihtimâli olursa ukûbet-ı şedîde ile mu'âkab

olacağını mukarrer bilüp ana göre ziyâde basîret ü intibâh ile hareket eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili Za sene 1121 **(2-11 Ocak 1710)**

d.116, s.311, h.1282

Şam üzerinden Hicaz'a giden hacıların muhafazası hususunda Kudüs ve Nablus sancaklarıbeyi Hacı Ali Paşa'nın sair idarecilerle işbirliği yaparak gerekli tedbirleri alması, cerde (hacıların güvenliğini sağlayan hafif süvari birlikleri) başbuğu sıfatıyla Alâ menzilinden altı saat ileride Bi'r-i Ganem mevkiinde veya Medine'de hacıları karşılaması ve emniyet içinde memleketlerine intikallerini sağlaması.

قيام أمير سنجقي القدس ونابلس الحاج علي باشا بالتعاون مع بقية الإداريين وباتخاذ التدابير اللازمة في موضوع حماية المسافرين إلى الحجاز عن طريق الشام. وباستقبال الحجاج في موقع بئر الغنم الكائن بمسافة ستّ ساعات من موقع العلا أو في المدينة بصفته قائدا لقوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج)، وبتأمين عودتهم إلى مواطنهم بشكل آمن.

Hacı Ali Paşa Sancakbeyi of Al Quds and Nablus, to cooperate with the other administrators in taking necessary measures regarding the security of the pilgrims going to Hejaz via Damascus, meet the pilgrims on time as commander of cerde at Bi'r-i Ganem, which is six hours away from Alâ area, or Medina and ensure that they reach their country safely.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancaklarına mutasarrıf olan el-Hâc Ali Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den giden huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, Cebel-i Aclun ve Kerek sancaklarıbeği el-Hâc İsmâil *dâme ızzühû* bi'n-nefs mükemmel ü müretteb kapusı halkı ile ve Şâm urbânı şeyhi olan Şeyh Zâhir es-Selâm dahi kabâ'il-i urbândan [ve] etbâ' u eşyâ'ından güzîde ve müsellah âdemleriyle bundan akdem bu husûs içün me'mûr ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü müretteb kapun halkı ile vech-i meşrûh üzre bu sene-i mübârekede cerdeye me'mûr olanlara başbuğ [nasb]olunup ve inşâ'allâhü te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar evâhir-i Zilhicce'ye kalmayup bi-eyyi hâl evâ'il-i Zilhicce'de savb-ı me'mûra azîmet ve Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider, mukteza-yı vakt ü hâle göre huccâc-ı Şâmiyye'yi istikbâl idüp emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Şâm beğlerbeğisi ve mîr-i hâccı olan Nasuh *dâme ikbâlühû*nun re'yine muvâfakat ile iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eylemeleriyçün emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olunup ve husûs-ı mezbûr içün Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından ( ) *dâme mecdühû* mübâşir ta'yîn ve irsâl

olunmuş idi. Hâlâ vech-i meşrûh üzre seninle cerdeye me'mûr olanlardan mâ'adâ, Leccun sancağıbeği olan Yûsuf *dâme ızzühû* dahi beş altı yüz güzîde vü tüvânâ âdemleriyle emr-i şerîfimle seninle ma'an ta'yîn olunmağla, imdi; işbu emr-i şerîfim vardığı gibi Leccun sancağıbeği mîr-i mezkûru dahi fermânım olduğu üzre beş altı yüz güzîde ve müsellah süvârî âdemleriyle mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle yanına istishâb ve bi-tevfîkihî te'âlâ cümle seninle ma'an cerdeye me'mur olanlar ile savb-ı maksûda azîmet ve Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider, muktezâ-yı vakt ü hâle göre ve aktâr-ı Hicâziyye'den sünûh iden ahvâle göre huccâc-ı Müslimîni istikbâl idüp mukâddemâ ve hâlâ me'mûr olduğun üzre Şâm beğlerbeğisi ve mîr-i hâccı olan mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyin re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmete bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti olmağla, vaktiyle azîmet ve yollarda dahi tekâsül üzre gitmeyüp mukteżâ-yı vakt ü hâle göre mahalline irişmekde bir vechile tehâvün ü tekâsül olunmamak içün mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimde gereği gibi tenbîh ü te'kîd olunmuşidi. Ana göre ziyâde basîret ü intibâh ile hareket idüp bu emr-i lâzimü'l-ihtimâmda kusûr u fütûrun zuhûruyla müstahıkk-ı ıtâb ve mazhar-ı ıkâb olmakdan ziyâde hazer idüp fermân olduğu üzre itmâm-ı hidmete dil ü cân ile bezl-i tâb ü tüvân eylemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâhiri Za sene [1]121 **(22-31 Ocak 1710)**

d.116, s.336, h.1396

Kudüs suyollarında yapılan incelemede su miktarının hayli azaldığı, güvenliği ve bakımından sorumlu olanların ihmali neticesinde kırık borular ya da tıkanmış kanallar nedeniyle suyun boş araziye aktığı, keza suyollarının bakımı ve korunmasından sorumlu köylülerin asayiş sorunları nedeniyle yurtlarını terk ettikleri bildirildiğinden; gerekli önlemlerin alınması ve suyollarının tamiri ile halkın sıkıntısının giderilmesi.

تبيّن من التحقيقات التي تمت في مجاري المياه في القدس قلة مقدار المياه، وذلك لتدفق المياه إلى الأراضي القارعة نتيجة الأنابيب المكسورة أو القنوات المسدودة، وذلك بسبب إهمال الأشخاص المسئولين عن أمن وصيانته هذه المجاري وعدم اتخاذهم التدابير اللازمة، بسبب المشاكل لأمنية؛ فيجب اتخاذ التدابير الضرورية وإصلاح مجاري المياه وإزالة مضايقات الأهالي من قلة المياه.

After the Al Quds waterways were inspected, the water level was found to be pretty low; pipes were broken and canals were blocked due to the negligence of those resposible for their security and maintenance, hence water was flowing out into the

open land. In addition, the villagers, who were resposible for the maintenance and safety of the waterways, had left their homeland for security reasons. Necessary measures are to be taken and waterways to be repaired thus alleviating the public's concern.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Bundan akdem Kudüs-i Şerîf'de bürkeler başında vâkı' uyûn-ı selâseden Ayn-ı Sâlih ve Ayn-ı Ferrûce ve Ayn-ı Itân dimekle ma'rûf suyollarına varılup bi'l-cümle a'yân-ı vilâyet ma'rifetleriyle ve ma'rifet-i şer'le keşfolundukda; zikrolunan uyûnun her birinden birer esbâb idâresine vâfî su bulunup, lâkin bürkeler kal'ası neferâtı kal'ada sâkin olmayup ve suyolcuları dahi mühimm idinmediklerinden uyûn-ı selâse-i mezkûrenin suyu bir tepeye cereyân idüp ve bâ-husûs bilâ-emr-i şerîf tekâlîf-i şâkkadan şer'an bir nesne sâbit olmadın cürm ü cinâyetden mu'âf u müsellem olmak üzre suyollarının tanzîf ü tathîrine merbût olan Artas ve Beytüllahim ve Beyt-i Sahûru'l-Vâd ve Sur-Bâhir nâm karyelerden Beytüllahim nâm karyeden mâ'adâsı mezâlim-i zalemeden perâkende vü perîşân ve şevâmih-i cibâlde vâkı' ba'zı karyelere mülhak olup ve sâlifü'z-zikr Beytüllahim nâm karyeden dahi altı nefer kimesneler bilâ-cürm mücerred (...) ile habsolunup kanavât-ı mezbûrenin hâfız ve câbîsi bulunmaduğından nâşî mevâzı'-ı kanavâtın ekseri münkesir ve mecrâ-yı mânın dokuz sâ'atlik mahalleri balçık ile dolup kimesne mukayyed olmaduğından hayli müddetden berü sular münkatı' olmağla, kal'a-i mezbûre kurbunda bürkeler başında vâkı' bürkelere icrâsı mümkin olan mârrü'z-zikr Ayn-ı Sâlih'e icrâ ve bi'l-cümle bürkeler su ile memlû' ve fazlası vâdîlere cârî olup ve kal'a-i mezbûre neferâtı dahi kal'ada iskân ve bürke muhâfazasıyla takayyüd-i tâmm itmek üzre tenbîh-i ekîd olunup ve perîşân olan karyeler ahâlîleri dahi mekseyledikleri mahallerden kalkup kadîmî karyelerine gelüp sâkin olup mâdâm ki uhdelerine lâzim gelen suyolların muhâfaza eyleyeler, ba'de'l-yevm yedlerinde olan evâmir-i şerîfe [ve] hücec-i şer'iyye mûcebince bilâ-emr-i şerîf tekâlîf-i şâkkadan üzerlerine şer'an cürüm sâbit olmadın cürm ü cinâyetden mu'âf olup ve müdde'iler zuhûr itdikde dahi taraf-ı şer'den mürâsele virilmedin vülât tarafından bayraklar ile levendât varmayup ve her gelen hukkâm-ı şer' mezbûrlara himâyetde kusûr itmemek üzre tenbîh ü te'kîd olunmağiçün ta'ahhüdü mutazammın mürâsele irsâl olundukda meşâyihleri ile ma'an ba'zıları gelüp yerlü yerinde sâkin olup ve sâlifü'z-zikr Beytüllahim karyesinde dahi mahbûs olanlar ıtlâk olunduklarından sonra bin yüz yirmi bir Zilka'desi'nin on üçüncü gününde suyolculardan mâ'adâ, beher yevm otuzar nefer amelenin masrûfı vefâ eylediği mikdâr galle-i vakf ile görülmek üzre ta'mîr-i kanavât ve tathîr-i mecrâya kemâ-yenbağî takayyüd ü ihtimâm ile şürû' olunup ve yine sene-i mezbûre Zilhicce'sinin beşinci gününe gelince dokuz sâ'at karzolunan meyl-i mâdan bir sâ'atlik mahall alâ-tarîkı'l-istihkâm ta'mîr ü tathîr olunup, ancak nefs-i Kudüs-i Şerîf'e iki sâ'atlik mahallin ta'mîre muhtâc olan mevâzı'ının ta'mîr ve tathîri henüz tekmîl

olunmayup ve el-hâletü hâzihî kanavât istî'âb itdüği kadar su ol mahalde cereyân eyledüği i'lâm olunmağla, imdi; sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; emr-i şerîfim vusûlünde kal'a-i merkûme neferâtı mu'tâd-ı kadîm üzre kal'ada sâkin ve kemâ-fi'l-evvel bürkeler muhâfazasıyla takayyüd ü ihtimâm eyleyüp ve perîşân olan karyeler ahâlîleri dahi mekseyledikleri yerlerden kalkup kadîmî karyelerine gelüp sâkin olup uhdelerine lâzim gelen suyolların muhâfaza itdikce yedlerinde olan evâmir-i şerîfe ve hücec-i şer'iyyeye muhâlif bilâ-emr-i şerîf tekâlîf-i şâkka ve üzerlerine şer'an cürüm sâbit olmadın cürm ü cinâyet mutâlebesiyle rencîde olunmayup ve müdde'îleri zuhûr eyledikde taraf-ı şer'den mürâsele virilmedin livâ-i mezbûre mutasarrıfları taraflarından bayraklar ile levendât varmayup her gelen hukkâm-ı şer' mezbûrları himâyet ü sıyânet idüp inşâ'allâhü te'âlâ vech-i meşrûh üzre zikrolunan meyl-i mânın ta'mîre muhtâc olan mevâzı'ından bakıyye kalan mahalleri dahi fimâ-ba'd naksdan ve intikāzdan bi'l külliye masûn u mahfûz olmak ve vecheyn üzre kemâl-i metânet ü istihkâm ile ta'mîr ü tathîr ve tekmîl ü tetmîm itdirdikden sonra keyfiyyet-i hâli sıhhati ve hakîkati üzre Der-i Devlet-medârıma arz u i'lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1121 **(13-22 Mart 1709)**

d.117, s.64, h.264

Kudüs sakinlerinden Halil bin Vefa'nın, seyyidlik kisvesi altında zaman zaman İstanbul'a giderek sahte emir, berat ve arzlar temin ederek bazı kimselerin gelirlerini zimmetine geçirdiği için Halep'e sürgün edildiği, ancak kalede hapsedilmediği için bir yolunu bulup İstanbul'a giderek sürgün cezasını kaldırttığı ve dönüşünde ahaliye zulmetmeye devam ettiği bildirildiğinden; Halil bin Vefa'nın hemen tutuklanarak Haleb'e sürgün edilmesi.

نفي خليل بن وفاء أحد سكان القدس إلى حلب وذلك بسبب رحلته إلى إستانبول بين حين وآخر وقيامه بإصدار الأوامر والفرمات المزوّرة تحت كسوة السيدية واستحواذه على واردات بعض الأشخاص بهذه الأوراق المزوّرة، ولكن بسبب عدم سجنه في القلعة استطاع بالطرق غير القانونية أن يرحل إلى استانبول ويزعم بإلغاء حكم النفي عنه، ثم مواصلته بظلم الأهالي عقب عودته، بناءا عليه يجب إلقاء القبض على خليل بن وفاء فورا ونفيه إلى حلب.

Halil bin Vefa, one of the residents of Al Quds, had been exiled to Aleppo because he traveled to Istanbul from time to time under the guise of sayyid (persons from The Prophet's lineage) and obtained fake decrees, certificates and tenders and embezzled people. As he was not jailed in the castle, he found a way to travel to Istanbul and had his sentence for exile lifted. It is stated that on his return he continued to victimize people; Halil bin Vefa to be arrested immediately and exiled to Aleppo.

Mezbûr afvolunmağla, Kudüs-i Şerîf'de ikāmetine mümâna'at olunmaya diyü yazılmışdır. Fî evâhiri L sene 1123 ***(1-10 Aralık 1711)***

Kudüs-i Şerîf [sancak]beğisine ve Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; "Medîne-i Kudüs-i Şerîf'de sâkin ulemâ vü sulehâ ve sâdât-ı kirâm [ve] e'imme vü hutebâ ve meşâyih-i izâm ve sâ'ir bî-garaz Müslimîn bâ-cem'ihim meclis-i şer'a varup medîne-i mezbûr sâkinlerinden Halîl bin Vefâ nâm kimesne on seneden berü başına imâme-i hadra vaz' ve izhâr-ı seyyid ve gâh-be-gâh Asîtâne-i sa'âdetime gelüp sahte arzlar peydâ ve nice kimesnelerin cihetlerin alup ve fukarâ vü zu'afâya dâ'imâ cevr ü eziyyet idüp ve envâ' fesâdâtı mürtekib olmağla, iki sene mukaddem şu hâli alâ-vechi't-tafsîl Der-i Devlet-medârıma arz u i'lâm olundukda te'diben emr-i şerîfimle Haleb'e nefyolunup, lâkin kal'abend olunmamağla Asîtâne-i sa'âdetime firâr ve tâ'ib-i müstağfer olmak üzre nefyden isti'fâ' ve afvolundukdan sonra yine ıslâh-ı nefs itmeyüp ve kendü hâlinde durmayup hilkat-ı asliyyesi üzre dürlü dürlü arzlar peydâ ve evâmir ü berâvât ihrâc idüp nice Müslimîne gadr u cevr ve eziyyetinin nihâyeti olmayup ihtilâl-i küllîye bâ'is ve âdet-i kadîmesi üzre yine Müslimîn ve manastır erbâbını ehl-i örfe gamz ve tağrîm ile ta'addîsi emr-i mukarrer olup vel-hâsıl fukarâ vü zu'afâya mühin ve menbâ'-ı fesâd olmağın, şerr ü mazarratı üzerlerinden men' u def' olunmak recâsın arz ve Kudüs-i Şerîf müftîsi Mevlânâ Muhammed *zîde ılmühû* ve Nakîbüleşrâf kā'im-makāmı Muhyiddin ve Meşâyih-i Harem-i Kudüs-i Şerîf'de Şeyh Yûnus ve Şeyh İshak ve Şeyh Şehâbeddin ve Mescid-i Aksâ imâmı olan Seyyid Halîl ve hatîbi Şeyh Muhammed ve kıdvetü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn Şeyh Muhammed el-Halîlî ve sâ'ir meşâyih ve ulemâ ve hutebâ taraflarından memhûr mahzar olunmağla, mezbûr Halîl Haleb'e nefy ü iclâ' olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1122 (30 Ocak-9 Şubat 1711)

d.117, s.75, h.319

Kudüs sakinlerinden Seyyid Kasım ile oğlunun kadı ve mahalli idarecilerle işbirliği yaparak Rum rahiblere ve ahaliye zulmettiği, cezalandırılacak iken İstanbul'a firar ederek hukuka aykırı faaliyetlerine devam ettiği, yakalanıp Kudüs'e sürgün edildikten sonra yine mahalli idarecilerden bazılarıyla işbirliği yapıp gayrimüslimlerin paralarını gasp ettiği, ayinlerine ve manastırlarına keyfi müdahaleyi sürdürdüğü bildirildiğinden; Seyyid Kasım ile oğlunun Kudüs'ten Magosa'ya sürgün edilerek kalede hapsedilmeleri.

قيام كلّ من سيد قاسم وابنه وهما من سكان القدس بالتعاون مع القاضي والإداريين المحليين في الظلم على الرهبان الروم والأهالي، وقيامهما بالفرار إلى استانبول في الوقت الذي كان سيتم فيه عقوبتهما، ومواصلتهما الفعاليات المنافية للقانون في استانبول، وبعد إلقاء القبض عليهما في

استانبول ونفيهما إلى القدس، قيامهما كذلك بالتعاون مع بعض الإداريين المحليين في غضب أموال غير المسلمين ومواصلتهما التدخلات الاعتباطية على طقوسهم ومعابدهم؛ بناءا على ذلك، وجب نفي كلّ من سيد قاسم وابنه من القدس إلى ماغوستا وسجنهما في قلعة ماغوستا.

It is stated that an Al Quds resident named Seyyid Kasım and his son victimized the Greek priests and the people in collaboration with the qadı and local administrators. As he was to be punished, he ran away to Istanbul and continued his illegal activities. After he was caught and exiled to Al Quds, he again collaborated with some of the local administrators and extorted money from the non-muslims, and continued to interfere arbitrarily in their monasteries and rituals. Seyyid Kasım and his son are to be exiled to Magosa (Famagusta) and jailed in the castle.

Mezkûrların haklarında sâdır olan evâmir-i şerîfe der-kenâr olunmayup Dîvân-ı hümâyûnda hasımlarıyla murâfa'a olmadıkca ıtlâk olunmamak üzre bâ-fermân-ı âlî şerh virilmişdir. Fî 21 Z sene [1]123 ***(30 Ocak 1712)***

Mezbûrlar Kıbrıs cezîresinde vâkı' Magosa Kal'ası'nda kal'abend olunmalarıyçün sonradan Şâm Vâlîsi Vezîr Nasuh Paşa'ya hitâben emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâsıtı Ca sene [1]123 ***(26 Haziran 1711)***

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf paşasına ve monlâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'in Rûm patriki olan ( ) ve Rûm ruhbânları ve sâ'ir ehl-i zimmet re'âyâ tâ'ifesi Ordu-yı hümâyûnuma âdem ve arzıhâl gönderüp; "Bundan akdem Kudüs-i Şerîf sâkinlerinden Seyyid Kāsım nâm kimesne kendü hâlinde olmayup dâ'imâ re'âyâyı ta'cîz ve celb-i mâl ve ehl-i örfe tecrîm itdirdiğinden gayrı, (...) idüp ihtilâle bâ'is olmağla, te'dîb olunmak üzre iken Kudüs-i Şerîf'den firâr ve Asîtâne-i sa'âdetime gelüp yine kendü hâlinde durmayup (...) idüp sû-i hâl üzre olduğundan ahzolunup emr-i şerîfimle Kudüs-i Şerîf'e nefy ü iclâ olunmuşiken ol zamândan berü yine hâlî durmayup dâ'imâ kādı ve sâ'ir ehl-i örf ile yek-dil ve re'âyâyı tecrîm ve akçelerin alup ve aldırmağa bâ'is ve manastırlarına varup âyîn ü âdetlerine karışup ve oğlu ( ) dahi kendü hâlinde olmayup kezâlik re'âyâ fukarâsına zulm ü ta'addî idüp ve mukaddemâ mezbûrların töhmet-i sâbıkaların ve sû-i hâlleri Der-i Devlet-medârıma i'lâm olundukda; fîmâ-ba'd kendü hâllerinde olup re'âyâ fukarâsını rencîde eylememek üzre tenbîh ü te'kîdi müş'ir emr-i şerîfim sâdır olmuşiken mezkûrlar itâ'at-i emr-i şerîf itmeyüp bunlara evvelkinden ziyâde garaz ve yine her-bâr manastırlarına gelüp ruhbân fukarâsını ta'cîz ve kemâ-fi'l-evvel kādı ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi yanlarına varup re'âyâyı gamz u tecrîm ve akçelerin alup ve aldırmağa bâ'is ve mezbûrların bu misillü ef'âl-i âdet-i müstemirreleri bir vechile şerlerinden emîn olmayup mutazarrır olduklarını" bildirüp, mezbûr Seyyid Kāsım ile oğlu mezkûr Kudüs-i Şerîf'den

kaldırılup diyâr-ı âhara nefy ü iclâ olunmaları bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden, vech-i meşrûh üzre nefy ü iclâ' olunmaları içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Ra sene 1123 **(19-28 Nisan 1711)**

d.118, s.37, h.150

Kudüs eski nakîbi Seyyid Muhammed tarafından haksız yere timarı elinden alınan, daha sonra iade edilen ancak tasarrufuna izin verilmeyen Abdülkerim isimli sipahinin müracaatına binaen Defterhane kayıtlarının incelendiği ve elindeki berat gereği 6550 akçelik timara tasarruf hakkının uhdesinde olduğunun tespit edildiğine dair emrin gönderildiği.

بناءًا على مراجعة السيباهي (الخيالة) عبد الكريم حول قيام نقيب القدس السابق سيد محمد بالاستحواذ على أراضيه (تيماره)، والتي تمت إعادتها إليه ولكن منع من التصرف فيه، فتم تدقيق سجلات الدفترخانة (الطابو أو التسجيل العقاري)، وأثبت حقه في التصرف على الأراضي التي يبلغ ثمنها ٦٥٥٠ آقجة بموجب الوثيقة التي بحوزته، وأرسال الأمر إليه.

The sipahi (cavalry soldier) by the name of Abdülkerim appealed that his fiefdom had been taken away from him unjustly by the former elder of Al Quds Seyyid Muhammed; although it had been returned, his tenure had not been given. After the Registry books were inspected, it was found out that in conformity with the charter he is holding, he is entitled to a tenure worth 6550 akçe; the relevant order has been forwarded.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf paşasına ve Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Erbâb-ı tîmârdan Abdülkerim nâm sipâhî Ordu-yı hümâyûnuma gelüp; "Kudüs-i Şerîf sancağında ve nâhiyesinde Beytü'l-Kübrâ nâm karye ve gayrıdan altı bin beş yüz elli akçe tîmâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf iken sâbık Kudüs nakîbi olup şekāveti zâhir olan Seyyid Muhammed 'Seni katliderim' diyü bunu tahvîf eyledüğinden mâ'adâ, bunun içün 'Tîmârı mezbûrîn kasr-ı yed eyledi' diyü mîr-i mîrân tarafından ibkā'ından Sâlih Mehmed'e tahvîl itdirüp gadritmekle, hâliyâ tîmâr-ı mezbûr mezkûr Sâlih Mehmed'in ref'inden buna ibkā vü mukarrer kılınmışiken mezkûr Sâlih Mehmed ile yine nakîb-i sâbık mezkûr Muhammed'in etbâ'ından Hızır ol tarafda Serbe(?) eşkıyâsından olmalarıyla tîmâr-ı mezbûru buna zabtitdirmeyüp gadr murâd eylediklerin" bildirüp, tîmâr-ı mezbûr elinde olan berâtı mûcebince kendüye zabtitdirilüp berâtına mugâyir mezkûr Sâlih Mehmed'i ve merkūm Hızır'ı dahl ü ta'arruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüği ecilden, Defterhâne-i âmiremde mahfûz olan Rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda; tîmâr-ı mezbûr Sâlih Mehmed'in firârından Hızır'a virildüği arzolundukda, mukaddemâ mutasarrıfı Ömer'in fevtinden Abdülkerim'e tevcîh olunup berâtıyla üzerinde iken Kudüs-i Şerîf nakîbi olup şekāvet ile Seyyid Muhammed mezkûr Abdülkerim içün gıyâbında "Kasr-ı yed

eyledi" diyü mîr-i mîrân tarafından etbâ'ından Sâlih tahvîl itdirüp gadritmekle, kasr-ı yedi hilâf olup ve berâtı yedinde olmağla, ref'inden bin yüz yirmi üç senesi şehr-i Rebî'ülevvelinin on sekizinci gününde mezkûr Abdülkerim'e tevcîh olunduğu mastûr u mukayyed bulunmağın, berâtı mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Ra sene 1123 **(9-18 Mayıs 1711)**

d.118, s.86, h.402

Kudüs mahkemesi tercümanı olup oğlu Mehmed Ağa'yı vekil tayin ettiğini bildiren Abdülkadir'in talebi doğrultusunda söz konusu atamanın yapılması ve hariçten müdahaleye izin verilmemesi.

بموجب طلب مترجم محكمة القدس عبد القادر حول قيامه بتعيين ابنه محمد أغا وكيلا له، الموافقة على التعيين موضوع الكلام، وعدم السماح للتدخلات الخارجية.

Al Quds court translator Abdülkadir stated that he appointed his son as his deputy. The said appointment to take effect in line with Abdülkadir's request without any outside interferences.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Abdülkādir *zîde kadruhû* Ordu-yı hümâyûnuma arzıhâl idüp; "Medîne-i Kudüs-i Şerîf mahkemesinin tercümânlığı hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olup ve işbu bin yüz yirmi üç senesi mâh-ı Şa'bânı gurresinden tercümânlık-ı mezbûru dahi oğlu Mehmed Ağa dimekle ma'rûf kimesneye sipâriş idüp tarafından vekîl idüp yedine memhûr temessük virmekle, temessükü mûcebince zikrolunan tercümânlık vekîl-i mezbûra zabtitdirilüp bir kimesne mâni' olmamak" bâbında hükm-i hümâyûn recâ itmeğin, temessükü mûcebince zabtitdirile diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri şehr-i B sene 1123 **(4-13 Eylül 1711)**

d.117, s.99, h.434

Kudüs sakinlerinden Cemaleddin ve Seyyid Muhyiddin'in bazı idarecilerle işbirliği yaparak ahaliye zulmettikleri için sürgün cezasına çarptırıldıkları, ancak emre itaat etmedikleri bildirildiğinden; adı geçenlerin cezalarını çekmek üzere derhal sürgün yerleri olan Limasol Kalesi'ne sevk edilmeleri.

صدور حكم النفي على كلّ من جمال الدين وسيد محي الدين وهما من سكان القدس بسبب تعاونهما مع بعض الإداريين والقيام بظلم الأهالي، وبناءا على عدم إطاعتهما للأوامر، يجب عقوبتهما ونفيهما إلى مكان منفاهما في قلعة ليماصول.

Al Quds residents Cemaleddin and Seyyid Muhyiddin have victimized people together with the local administrators and they have been sentenced to exile. As they have not abided by the law, they will immediately be sent to Limasol (Lemessus) Castle, their place of exile, to serve their sentence.

Sayda-Beyrut vâlîsine ve Kıbrıs cezîresinde vâkı' Limeson Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf sâkinlerinden Seyyid Halîl ve Şeyh Muhammed ve Şeyh Ahmed ile ba'zı re'âyâ fukarâsı Ordu-yı hümâyûnuma arz-ı hâl idüp; "Yine Kudüs-i Şerîf sâkinlerinden Cemâleddin ve Seyyid Muhyiddin nâm kimesneler kendi hâllerinde olmayup şerîr ü gammâz olup dâ'imâ kādı ve paşa ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi yanlarına varup fukarâ vü zu'afâyı gamz u tecrîm ve bi-gayrı hakk akçelerin alup ve aldırmağa bâ'is olup ve gâh paşa tercümânı nice mevâdd isnâdıyla ve ba'zı kimesnelere iftirâ ve cebr ü zulm itmeleriyle, bundan akdem cümle re'âyâ ve erbâb-ı tîmâr ve ahâlî-i vilâyet mezbûrlardan teşekkî, mastûr olan emr-i şerîf mûcebince üzerlerine nice mevâdd sâbit ve hüccet olunup nefyolunmuşlar iken yine itâ'at-i fermân itmeyüp Kudüs-i Şerîf'de mütemekkin olup ve minvâl-i meşrûh üzre ta'addî vü fesâd üzre olduklarını" bildirüp, mezbûrlar mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcebince bi-eyyi hâl ahz ve Limeson Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; vech-i meşrûh üzre mezkûrları ahz ve kal'a-i mezbûrda kal'a-bend olunmalarıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri N [1]123 **(2-11 Kasım 1711)**

Bir sûreti Kudüs-i Şerîf paşasına, "Mezkûrların kal'a-bend olunmalarında i'ânet eyleyesin" diyü yazılmışdır. Fî evâ'ili Za sene [1]123 **(11-20 Aralık 1711)**

d.117, s.104, h.453

Kudüs'te Hz. Davud'un türbedarı Seyyid Halil'in bazı şikayetler sebebiyle Halep'e sürgün edildiği, tahkikat neticesinde iddiaların asılsız olduğu anlaşılınca Kudüs'e dönüşüne dair ferman çıktığı halde mahkeme tercümanı Kasım'ın iftira ederek tekrar sürgününe dair mahkemeden emir çıkarttığı bildirildiğinden; Seyyid Halil'in mağduriyetinin giderilmesi ve hukuka aykırı bu tür hareketlere izin verilmemesi.

نفي حارس ضريح النبي داود (عليه السلام) في القدس إلى حلب بسبب بعض الشكاوى، ولكن تبين بأن المزاعم ليس لها أساس من الصحة، وعلى الرغم من صدور فرمان لعودته إلى القدس، قام مترجم المحكمة قاسم بالافتراء عليه وبإصدار أمر من المحكمة لنفيه مرة أخرى؛ فيجب إزالة مغدورية السيد خليل وعدم السماح لهذا النوع من الحركات المنافية للقانون.

Seyid Halil, the caretaker of Prophet Davud's tomb, was exiled to Aleppo after some complaints which were found to be untrue as the result of the investigation conducted. It is stated that although a firman was issued for his return to Al Quds,

the court translator Kasım obtained a new court order for his exile by slandering him. Seyid Halil's rights to be returned and such illegal actions not be allowed.

Mezkûr Seyyid Halîl'in keyfiyyet-i ahvâli ahâlî-i Kudüs-i Şerîf'den Müderris Halîl Efendi'den ve Mescid-i Aksâ imâmı olan Abdurrahman Efendi'den sü'âl olundukda; hüsn-i hâlini haber virüp ancak "Kudüs-i Şerîf'de sâbıkā mahkeme tercümânı olan Seyyid Kāsım nâm kimesne ile beynlerinde husûmet vardır" diyü ihzâr eylediklerin Anadolu Kādıaskeri İsmâil Efendi i'lâm itmekle, "Mezbûr Seyyid Halîl ancak garazan arz u mahzar gelür ise Dîvân-ı Hümâyûn'da murâfa'a olmadıkca fermân virilmeye" diyü şerh virilmiştir.

Şâm vâlîsine ve Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Medîne-i Kudüs-i Şerîf'de sâkin Hazret-i Dâvud Nebî *aleyhi's-selâm*ın türbedârı olan Mevlânâ es-Seyyid Halîl *zîde ılmühû* gelüp; "Mevlânâ-yı mezkûr kendü hâlinde iken bundan akdem hilâf-ı vâkı' mevâdd isnâdıyla ifk ü iftirâ ve itâ'at-ı sû-i hâlini müş'ir hüccet tahrîr ve sicille kayd ve ba'dehû Der-i Devlet-medârıma i'lâm ile mezkûrun Haleb'e nefyolunmasıyçün emr-i şerîfim ısdâr olunup lâkin husûs-ı mezbûr garaz-ı fâside binâ'en olup mevlânâ-yı mezkûr mağdûr olduğun sâbıkā Kudüs-i Şerîf kādıları arz ve Kudüs-i Şerîf'in ulemâ vü sulehâ ve e'imme vü hutebâ ve sâdât-ı kirâm ve meşâyih ve zü'amâ ve erbâb-ı tîmârı ve Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve sâ'ir fukarâsı mahzar-birle i'lâm itmeleriyle, afv u ıtlâk olunmak üzre emr-i şerîfim virilüp vatan-ı asliyyesi olan Kudüs-i Şerîf'e henüz gitmek üzre iken Kudüs-i Şerîf tercümânı Kāsım nâm kimesne hevâsına tâbi' kimesneler ile yek-dil ve hilâf-ı inhâ sû-i hâli olmak üzre arz u mahzar peydâ ve tekrar Haleb'e nefyolunmak üzre emr-i şerîfim ısdâr idüp mağdûr olduğun" bildirüp, nefyden afv ve Kudüs-i Şerîf'de ikāmetine mümâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre afvolunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhiri L sene [1]123 **(2-11 Aralık 1711)**

d.119, s.83, h.428

Şam üzerinden giden hacıların güvenliğini sağlamakla görevlendirilen ve başbuğ tayin edilen Kudüs ve Nablus sancaklarıbeyi; geçmişte karşılamada yaşanan gecikmelerin önüne geçmek için cerde (hacıları karşılama ve güvenliğini sağlama görevi) ile mükellef kılınanları vaktinde toplayıp Zilhicce ayının başında bölgeye hareket etmesi, hacıları Alâ menzilinden altı saat ileride Bi'r-i Ganem mevkiinde karşılaması ve ziyaret sonrasında yine emniyet içerisinde Şam'a ulaştırması.

قيام أمير سنجق (سنجق بك) القدس ونابلس الذي عيّن قائدا لحماية أمن وسلامة الحجاج المسافرين عبر الشام؛ القضاء على التأخيرات التي حدثت في الماضي خلال استقبال الحجاج، وبجمع قوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة

الحجاج) وبقية المكلفين باستقبال الحجاج في غرة شهر ذي الحجة والتحرك إلى المنطقة واستقبال الحجاج في موقع بئر الغنم بمسافة ستّ ساعات من موقع العلا وتأمين وصولهم إلى الشام بشكل آمن بعد انتهاء زيارتهم.

Al Quds and Nablus Sancakbeyi, who was charged with ensuring the pilgrims safety and appointed as comander, is to collect the cerde (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety) and others on time in order to prevent the delays experienced in the past and proceed to the region at the beginning of the month of Zilhicce; meet the pilgrims at Bi'r-i Ganem, which is six hours away from the Alâ area, and transport them safely to Damascus after their visit.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancaklarına mutasarrıf olan Ali Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den giden huccâcın istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm ber-vech-i arpalık Gazze sancağına mutasarrıf olan Kavvâs-zâde Hasan *dâme ikbâlühû* ve kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Cebel-i Aclun ve Kerek sancakları beği el-Hâc İsmâil *dâme ızzühû* bi'n-nefs mükemmel ü müretteb kapuları halkıyla ve kıdvetü'l-aşâ'ir ve'l-kabâ'il hâlâ Şâm urbânı şeyhi olan Şeyh Zâhir es-Selâm dahi kabâ'il-i urbândan ve etbâ' u eşyâ'ından güzîde ve müsellah âdemleriyle bu husûs içün me'mûr ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü mürettéb kapun halkıyla vech-i meşrûh üzre bu sene-i mübârekede dahi cerdeye me'mûr olanlara başbuğ olup ve sinîn-i sâbıkada cerdeye me'mûr olanlar vakt ü zamânıyla yerlerinden hareket itmeyüp istikbâl-i huccâca gâh evâhir-i Zilhicce'de ve gâh ibtidâ-yı Muharrem'de azîmet itdiklerinden vaktiyle erişmedikleri mesmû'-ı hümâyûnum olmağla, inşâ'allâhü te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar evâhir-i Zilhicce'ye kalmayup bi-eyyi hâl evâ'il-i Zilhicce'de savb-ı maksûda azîmet ve Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde huccâc-ı Şâmî'yi istikbâl idüp düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan vezîrim Nasuh Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû*nun re'yine muvâfakat ile iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret etmeleriyçün emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olunup ve husûs-ı mezbûr içün ( ) mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağla, imdi; emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzre huccâc-ı Müslimînin istikbâline kıyâm ve seninle me'mûr olanları dahi mübâşir-i merkūm ma'rifetiyle yanına istishâb idüp ve bi-avnihî te'âlâ evâ'il-i Zilhicce'de ma'iyyet ile savb-ı maksûda azîmet ve fermânım olduğu üzre Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde huccâc-ı Müslimîni istikbâl idüp ve Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan vezîr-i müşârun-ileyhin re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmete bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti ve

gayret ü hamiyyet günidir ve senden ihtimâm-ı tâmm ile küllî hidmet me'mûldür. Şöyle ki; me'mûr olduğun üzre evâ'il-i Zilhicce'de yerinden hareket ve azîmet itmekle istikbâl-i huccâca vaktiyle irişmeyüp bir dürlü tehâvün ü tekâsülün zuhûra gelmek ihtimâli olur ise ukūbet-i şedîd ile mu'âkab olacağını mukarrer bilüp ana göre ziyâde basîret ü intibâh ile hareket eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıtı Za sene 1123 **(21-30 Aralık 1711)**

d.118, s.260, h.1099

Kudüs'te Hz. İbrahim vakıflarının nâzır nâibi olan Emir Süleyman ve oğlu İbrahim Halil'e vakfiye şartlarına uygun olarak tahsis edilmiş tayinata, hariçten hukuka aykırı müdahale edilmemesi.

عدم السماح للتدخلات الخارجية المنافية للقانون على التعيينات المخصصة والموافقة لشروط الوقفية لنائب ناظر أوقاف النبي إبراهيم (عليه السلام) في القدس أمير سليمان ولإبنه إبراهيم خليل.

Rations apportioned to the deputy custodian of the Prophet Ibrahim Waqf in Al Quds, Emir Sülayman and his son Ibrahim Halil, in line with the stipulations of the waqf charter, are not to be illegally interfered with from outside.

Kudüs-i Şerîf paşasına ve monlâsına hüküm ki:

Medîne-i Kudüs'de vâkı' Hazret-i Halîlürrahman *salavâtüllâhi alâ nebiyyinâ ve aleyh* hazretlerinin evkāf-ı şerîfelerine bi'l-fi'l nâ'ib-i nâzır olan Emir Süleyman ve oğlu Emir İbrâhim Halîl vakfiyye-i ma'mûlün-bihde nâ'ib-i nâzır olanlar senede bir tulum pekmez ve haftada bir batman zeytyağı şart olunmağla, bu âna değin almışlar iken âhardan ba'zı kimesneler hilâf-ı şart-ı vâkıf müdâhale ve bundan akdem emr-i şerîf virilmişken yine müdâhale olunmağla, şart-ı vâkıf mûcebince mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z 1123 **(10-19 Ocak 1712)**

d.118, s.397, h.1621

Kudüs'te Mescid-i Aksâ-i Zülfikariye Medresesi evkafının bağlı köy ve mezraların dışında nakit geliri olmadığı halde, bazı kimseler tarafından vakıf mütevellisine yeni görevler/ücretler/maaşlar ihdas etmesi konusunda baskı yapıldığı bildirildiğinden, hukuka aykırı bu tür girişimlerin engellenmesi.

على الرغم من عدم وجود دخل نقدي لأوقاف المدرسة الذولفقارية في المسجد الأقصى بالقدس فيما عدا القرى والقبور التابعة لها، قيام بعض الأشخاص بالضغط على متولي الوقف لإحداث وظائف وأجور جديدة، فيجب منع مثل هذه المحاولات المنافية للقانون.

It is stated that although the waqf of Mescid-i Aksâ-i Zülfikariye Madrasa does not have any real income except from the villages and arable fields, some people are pressuring the waqf trustees to create new duties/payments/salaries; such illegal attempts to be prevented.

Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan ( ) *dâme ikbâlühû* ve monlâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de Mescid-i Aksâ-i Zülfikāriye Medresesi evkāfının berât-ı şerîfimle müderrisi ve mütevellîsi olan ulemâdan Mevlânâ Hasan *zîde ılmühû,* "Vakf-ı merkūmun müstakillen nukūd u müsakkafâtı olmayup kurâ ve mezâri' olup vakfından müsâ'ade yoğiken âhardan ( ) ve ( ) nâm kimesneler muhdes vazîfe ihdâs itmeleriyle mütevellî-i vakfı vazîfe talebiyle rencîde eylediklerin" bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mûcebince men' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre şer'le görile diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1124 **(10-19 Mart 1712)**

d.117, s.132, h.577

Kudüs sakinlerinden Seyyid Kasım, iki oğlu, Cemaledddin ve Abdülkadir-zâde Seyyid Muhyiddin'in resmen tayin edilmedikleri halde tercümanlık yaptıkları, halka zulmedip gayrimüslim cemaatlerin işlerine müdahale ettikleri, bu yüzden iki kez kalede hapis cezasına çarptırıldıkları halde emre itaat etmedikleri bildirildiğinden; daha önce gönderilmiş emirler doğrultusunda adı geçen şahısların cezalarının infaz edilmesi.

قيام كلّ من سيد قاسم وولديه جمال الدين وعبد القادر زادة سيد محي الدين من سكان القدس بوظيفة المترجم على الرغم من عدم تعيينهم رسميا على هذه الوظيفة، إضافة إلى قيامهم بظلم الأهالي وبالتدخل في شئون الطوائف غير الإسلامية، وعلى الرغم من عقوبتهم بالسجن في القلعة مرتين لهذا السبب، عدم إطاعتهم بالأوامر، يجب تنفيذ عقوبتهم بموجب الأوامر المرسلة سابقا.

It is stated that Seyyid Kasım, a resident of Al Quds, and his two sons Cemaleddin and Abdülkadir-zâde Seyyid Muhyiddin had twice received prison sentences for working as translators although they were not officially appointed; they victimized the people, interfered in the affairs of the non-Muslim community; and they did not abide by the law. In view of the orders sent previously, the sentence of the said people to be carried out.

Mezkûrlar ıtlâk olunmuşlardır. Fî evâ'ili L sene [1]124 **(1-10 Kasım 1712)**

Şâm-ı Şerîf vâlîsi ve mîr-i hâccı olan Vezîr Nasuh Paşa'ya ve Kıbrıs cezîresinde vâkı' Magosa ve Limeson kal'aları dizdârlarına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf ahâlîsi ve Nasârâ râhibleri keferesi Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Kudüs-i Şerîf sâkinlerinden Seyyid Kāsım nâm şerîr ile oğulları muhzırbaşı vekîli Ahmed ve Sâlih nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup ve mezbûr Kāsım berât-ı şerîfimle Kudüs-i Şerîf tercümânı değil iken bilâ-berât tercümânlık idüp ve kefere tâ'ifesinin manastırlarına gelüp umûrlarına karışup ve bundan akdem yine Kudüs-i Şerîf sâkinlerinden Cemâleddin ve Abdülkādir-zâde Seyyid Muhyiddin nâm kimesneler dahi mezbûrların hevâlarına tâbi' olup ve dâ'imâ kādı ve nâ'ibin ehl-i örf tâ'ifesi yanlarına varup fukarâyı gamzidüp ve anlar dahi bilâ-berât paşalara tercümânlık idüp hilâf-ı vâkı' mevâdd isnâdıyla fukarâyı tecrîm ve manastırlarına varup zulm ü ta'addî idüp ve mezbûrlar cem'iyyet başı olup bundan akdem Kudüs-i Şerîf'de vâkı' olan ma'rekeye dahi anlar sebeb olup ve mukaddemâ mezkûrlardan Der-i Devlet-medârımda teşekkî olundukda; her birinin diyâr-ı âhara nefy ü iclâlarıyçün evâmir-i şerîfe sâdır olmuşiken mahalline varıldıkda mezkûrlar nefyolunmayup itâ'at-i emr-i şerîf eylemediklerinden gayrı, evvelkiden ziyâde zulm ü ta'addî itmeleriyle tekrâr teşekkî olundukda; mezkûrûn Seyyid Kāsım ve oğulları Ahmed ve Sâlih'in Magosa Kal'ası'nda ve mezbûrân Cemâleddin ve Abdülkādir-zâde Seyyid Muhyiddin Limeson Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları içün dört kıt'a evâmir-i şerîfe sâdır olmuşiken mezkûrlar yine itâ'at-i emr-i şerîf itmeyüp ve Kudüs-i Şerîf'den taşra çıkmayup fukarâya yine tecrîm ve manastırlarının harâb ve fukarâyı perîşân etmeğe bâ'is ü bâdî olduklarından gayrı, hevâlarına tâbi' Kudüs-i Şerîf kādısının nice müfteriyâtı mutazammın arzlar ve ahâlîsinden mahzarlarının ve bir tarîk ile kendülerin ıtlâk itdirmek murâd eylediklerin" bildirüp, mezkûrlar mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûcebince kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden, ahkâm kaydına mürâca'at olundukda; kal'a-bend olanlariçün vech-i meşrûh üzre emr-i şerîfim virildüği mastûr u mukayyed bulunmağın, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; vech-i meşrûh üzre mezbûrların kal'a-bend olanları içün evâmir-i şerîfe sâdır olmuşiken kal'a-bend olunmayup hâlâ Kudüs-i Şerîf'de olmalarıyla mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem mûcebince kal'a-bend olunmaları bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıtı S sene 1124 **(20-29 Mart 1712)**

d.117, s.146, h.642

İstanbul ve Kudüs Ermeni patriki Sahak, kendisi tarafından Kudüs'teki Ermeni manastırları ve vakıflarının idaresine vekil tayin edilen Avanes'in görevini kötüye kullanarak haksız kazanç elde ettiğini bildirdiğinden; talebi doğrultusunda Avanes'in tutuklanarak Avret Adası'na sürgün edilerek kalede hapsedilmesi.

بناءا على إعلام بطريق أرمن استانبول والقدس سحاق بقيام أوانس الذي عينه وكيلا على إدارة الأوقاف والمعابد الأرمنية في القدس بسوء التصرف في وظيفته والاستحواذ على الأموال بطرق غير قانونية؛ ألقاء القبض على أوانس بموجب طلب البطريق ونفيه إلى جزيرة العورة وسجنه في القلعة.

The Armenian Patriarch of Istanbul and Al Quds, Sahak stated that he had designated Avanes as deputy administrator to the Armenian monasteries and waqfs in Al Quds; however, Avanes made a fortune by malfeasance. In view of the Patriarch's request, Avanes is to be apprehended and exiled to Avret Island and jailed in the Castle.

Itlâkıyçün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâsıtı C sene [1]126 ***(24 Haziran-3 Temmuz 1714)***

Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan Vezîr Nasuh Paşa'ya ve Sayda-Beyrut vâlîsine ve ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf mutasarrıfına ve Avret Adası Kal'ası dizdârına hüküm ki:

İstanbul ve Kudüs-i Şerîf Ermeni patriki olan Sahak nâm râhib Südde-i sa'âdetime mühürlü arzıhâl gönderüp; "Kudüs-i Şerîf'de sâkin Avanes nâm zimmî ba'zı mütegallibeye istinâd ile bunun tarafından vekîl olmak üzre Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Ermeni manastırlarını ve vakıflarını zabt ve akārlarını kendü umûruna sarf u istihlâk idüp ve mesfûr fi'l-asl âhar yerde sâkin iken celb-i mâl sevdâsıyla Kudüs-i Şerîf'e varup sâkin olup ve mesfûr ile mukāvemet dahi mümkin olmayup manastırları evkāfını üç-dört yüz kîse akçe düyûna müstağrak idüp ve vakıfları mâlından ber-mûceb-i hüccet-i şer'iyye zimmetinde otuz kîse akçe var iken manastırlarının ba'zı zî-kıymet eşyâsını dahi ba'zı yerlerde ihtifâ ve hıyânetinde taht-ı hükûmetinizde karâr üzre olup manastırları evkāfının harâbına bâ'is olduğun" bildirüp, mesfûr fîmâ-ba'd Kudüs-i Şerîf'e vardıkda vech-i meşrûh üzre ta'addî vü tecâvüzünden havf üzre olmalarıyla, mübâşir ma'rifetiyle bulunduğu mahalde ahz ve Avret Adası Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin, mesfûr Avanes Avret Adası'nda kal'a-bend olunmağiçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ra sene [1]124 **(18-27 Nisan 1712)**

d.119, s.207-208, h.864

Kudüs'teki gayrimüslimler fetihten beri tekâlif-i şakka denilen vergilerden muaf iken, geçmişte yöneticilerle iyi geçinmek için rızalarıyla verdikleri bazı ayni-nakdi hediyelerin zamanla suistimal edildiği, çeşitlendirilerek artırıldığı ve zorla alınmaya başlandığı, hukuka aykırı bu tür uygulamaların ortadan kaldırılmasına dair geçmişte müteaddit emirler gönderildiği, buna karşın Katolik rahiblerin diğer

mezhepleri zor durumda bırakmak kasdıyla istenilenleri fazlasıyla vermeyi sürdürdükleri, vermeyenlerin hapsedilerek mabed ve vakıflarına türlü bahanelerle müdahale edildiği bildirildiğinden; bu tür kanunsuz uygulamalara engel olunmasına dair daha önce çıkan emirler doğrultusunda yeni bir emrin gönderildiği.

على الرغم من إعفاء الطوائف غير الإسلامية في القدس من الضرائب المسماة بالتكاليف الشاقة منذ الفتح، تبيّن استغلال بعض الهدايا العينية والنقدية التي كانوا يقدمون، برضاهم إلى الإداريين في الماضي وذلك لأجل التعايش السلمي معهم، بحيث قام الإداريون برفع مقادير هذه الهدايا وتنويعها وأخذها عنوة بمرور الزمن؛ وعلى الرغم من إرسال أوامر في الماضي تتضمن القضاء على مثل هذه التطبيقات المنافية للقانون، تبيّن قيام الرهبان الكاثوليك بمواصلة إعطاء الهدايا وبشكل أكثر من المطلوب وذلك لغرض بقاء المذاهب الأخرى في وضع حرج، إضافة إلى التدخلات في شئون معابد وأوقاف المذاهب التي لم تقم بتقديم الهدايا وسجن أعضائها بشتى الحجج؛ إرسال أمر جديد مماثل للأوامر السابقة المرسلة بخصوص منع هذه التطبيقات المنافية للقانون.

The non-Muslim population in Al Quds had been exempt from the tekâlif-i şakka taxes (unjustified extraordinary taxes) since the conquest. The cash and kind they had presented to the administrators in the past in order to be on good terms with them was abused and the variety and the quantity of the presents, which were extorted, increased. Numerous orders were issued to end such illegal practices, however, the Catholic priests continued to give excessive amounts to invonvenience other religions. Those who did not give presents were jailed and their places of worship and waqfs were interfered with. In addition to the orders sent previously to prevent such illegal practices, a new order is forwarded.

"Mûcebince amel oluna" diyü unvânına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn sâdır olmuşdur.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin Rûm patriki ve Rûm ve Gürci ruhbân tâ'ifesiyle Kudüs-i Şerîf dâhilinde olan ehl-i zimmet re'âyâ tâ'ifesi Südde-i sa'âdetime arzıhâl idüp; "Bunlar feth-i hâkānîden berü cümle tekâlîf-i şâkkadan mu'âf olmak üzre ecdâd-ı izâmımdan yedlerine hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ahid-nâme ve müte'addid evâmir-i şerîfe virilmekle, hukkâm olanlar amel ve bir dürlü tekâlîf-i şâkka talebiyle rencîde olunmaz iken sinîn-i sâbıkada hukkâm ile hoş geçinmek içün eslâfları rızâlarıyla livâ-i mezbûr mütesellimi vardıkda 'kudûm' nâmına on yedi buçuk guruş ve tevâbi'ine üç guruş ve paşaları vardıkda yetmiş beş guruş ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve yine paşaya çuka ve kumaş ve hiḍmet içün beş yüz guruş ve kethüdâsına elli guruş ve tevâbi'i içün on dört guruş ve ayda paşaya

yirmi beş guruş ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve tevâbi'i içün üç guruş ve paşaya 'ıydiyye' nâmıyla Haleb atlâsı ve kethüdâsına altı buçuk guruş ve tevâbi'i içün dört guruş ve harca dört guruş ve kavvâsına üç guruş ve yine taşra suya gitdikde paşaya 'hidmet' nâmıyla iki yüz guruş ve kethüdâsına yirmi guruş ve cümle nefere üç guruş bir sene tamâmına değin bunu virüp bundan gayrı bir nesne virmeyüp ve hukkâm dahi almayup cümlesi âsûde-hâl iken ba'zı paşalar vech-i meşrûh üzre rızâlarıyla virdiklerine kanâ'at etmeyüp ve yedlerinde olan temessükâtlarına dahi amel etmeyüp zulmü ziyâde idüp ve cebren almağla birkaç def'a hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfe ile mübâşir ta'yîn ve men' olunmuşiken sonra livâ-i mezbûre mutasarrıfı olanlar paşaların zulmünü âdet i'tibâr ve temessüklerine mugâyir sene-be-sene zulmü daha ziyâde idüp kendüleri ve mütesellimleri cebren aldıklarından mâ'adâ, yedlerinde olan fermânları ibrâz eylediklerinde 'Bu fermânlar selâtîn-i mâzıye fermânlarıdır' diyü amel etmeyüp ve re'âyânın içlerinden birini Şeyh-i Nasârâ nasb ve her esnâfın akçelerin aldıklarından mâ'adâ patrik ve vekîllerine dahi 'Her ayda gelin buluşun' diyü ve mücerred celb-i mâl içün 'kilise teftîşi' ve 'yoklama' nâmıyla ta'addî vü rencîde ve cebren akçelerin aldıklarından mâ'adâ, paşaları mîr-i hâcc olup gitdikde mütesellimleri dahi bu minvâl üzre rencîde etmeleriyle gerek re'âyâ ve gerek ruhbân fukarâsının bir vechile virmeğe iktidârları olmayup kimi perâkende vü perîşân ve kalanlarının dahi perâkende vü perîşân olmalarına bâ'is olmalarıyla, yedlerinde olan cümle temessükâtlarına amel olunup vech-i meşrûh üzre eslâfları rızâlarıyla virdiklerinden gayrı, sonradan izdiyâd eyledikleri zulm ü ta'addî ref' olunup yedlerinde olan temessükâtlarına mugâyir hilâf-ı şer'-i şerîf tekâlîf-i şâkka talebiyle min-ba'd rencîde olunmamak içün merhûm ve mağfûrun-leh ammim Sultân Ahmed Hân *tâbe serâhû* zamânında emr-i şerîf virilüp ve unvânına emr-i şerîf-i cihân-mutâ'ım mûcebince amel olunup deyr-i Kudüs-i Şerîf'de ve deyr-i etrâfında olan nâhiyelerinde zulm ü ta'addî olduğuna rızâ-yı şerîfim yokdur. 'Bir zulüm mesmû'um olur ise cezâlarınızı virürüm' diyü hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnları keşîde kılınmışiken yine mücâb olmayunca dürlü bahâne ile zulm ü ta'addî eylediklerinden mâ'adâ, feth-i hâkānîden berü Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde gerek kendülerinin ve gerek Gürci ve Habeş ve Sırb ve sâ'ir zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırları ve kemerleri ve odaları ve mezârlıkları ve dükkânları ve sâ'ir vakıfları içün min-ba'd müdâhale ve 'Keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü ol bahâne ile zulmetmek murâd etmeleriyle, yedlerinde olan fermânları mûcebince Kudüs-i Şerîf kādısı men' ve hüccet virüp ve tekrâr müddet-i medîdeden bu âna gelince yedlerine inâyet ü ihsân olunan gerek hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ve sâ'ir evâmir-i şerîfe ve hüccet-i şer'iyye ve temessükâtlarına amel olunup mücerred celb-i mâl içün 'kefş ü teftîş' ve 'yoklama' nâmıyla rencîde olunmayup ve rızâlarıyla virdiklerinden mâ'adâ, bir dürlü tekâlîf-i şâkka ve hidmet ve pîşkeş ve 'Beher ay hedâyâ ile gelin buluşun ve ziyâfet idin' diyü ve sâ'ir bahâne ile re'âyâ fukarâsı

rencîde vü ta'addî olunmayup men' u def' oluna ve bundan sonra gerek paşalar ve gerek mütesellimleri ta'addî eylemek murâd iderler ise Kudüs-i Şerîf kādısı olanlar yedlerinde olan temessükâtları mûcebince müdâhale itdirmeyüp fermânları icrâ eylemek üzre bin yüz yedi senesinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven emr-i şerîf virilüp men' olunup fukarâ birkaç sene âsûde-hâl olmuşlar. Hâlâ yine yedlerinde olan temessükâtlarına mugâyir rızâlarıyla virdiklerine kanâ'at etmeyüp Efrenc râhiblerinin kuvvet-i mâliyyeleri olmağla, bunlara garazan ziyâde akçe ve eşyâ virmeleriyle bunlara dahi 'Anların virdiklerini siz dahi virin' diyü cebr ve virmeğe kudretleri olmaduğından bunları ahz ü habs idüp ta'addî eylediklerinden gayrı, Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde bu âna değin zabt u tasarruflarında olan kilise ve manastırları ve kemerleri ve odaları ve dükkânları ve mezârlıkları **[208]** ve sâ'ir vakıfları mücerred celb-i mâl içün keşf ü teftîş ve yoklama olunmamak üzre hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfeleri var iken ba'zı eşirrânın münâfakatı ile 'Bize akçe virin' veyâhûd 'Keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü rencîde etmek murâd etmeleriyle, yedlerinde olan hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfeleri ibrâz eylediklerinde mezâmîn-i münîfesin tenfîz ü icrâ ve zulmün men'i ve kādı-ı vilâyet olanların üzerlerine lâzim iken kādı-ı vilâyet olanlar 'Keşf ü teftîşden ehl-i örf men' olunmağla biz keşf ü teftîş ve yoklama ideriz' diyü cebr ve livâ-i mezbûr mutasarrıfı olanlar tekâlîf-i şâkka nâmıyla hidmet ve pîşkeş ve 'Beher ay hedâyâ ile gelin buluşun ve ziyâfet idin ve odalarımızı döşeyin ve huccâca karşu gitdikde karz veyâhûd imdâdiyye nâmıyla akçe virin' diyü ve geldikde 'hidmet' ve 'imdâdiyye' nâmıyla akçe ve eşyâ taleb ve cebren aldıklarından gayrı, levendâtları Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde olan manastırlarına varup me'kûlât ve meşrûbât taleb ve bunları darb ve 'Manastırların yağma vü gâret ideriz' diyü ta'addî etmeleriyle, yedlerinde olan hatt-ı hümâyûn ile mu'anven emr-i şerîf ve gerek sâ'ir evâmir-i şerîfe ve temessükâtları mûcebince amel olunup gerek ehl-i örf tâ'ifesi ve gerek kādılar bunları ahz ü habs etmeyüp men' olunup hilâfından ihtirâz olunmak içün hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile mu'anven emr-i şerîf virilüp men' olunmuşiken mündefi' olmayup papas ve keşîş tâ'ifesi suya gitdiklerinde kendülerden bir nesne taleb olunmayup ziyâretçilerden alınagelmişiken cebren bunlardan alup ve ba'zı ziyâretçi sâhib-i ferrâş olup suya gitmeyüp manastırlarda kaldıkda, 'Anların akçesin dahi siz virin' diyüp ve cebren alup ve Kudüs-i Şerîf ahâlîsinden ba'zı meşâyîh ve sipâh ve yeniçeri tâ'ifesi 'bayramlık' nâmıyla 'Sekizer mum bahâsı âdetdir' diyü taleb ve cebren alup ve manastırlar ve kiliseler ve mezârlıklar bir def'a keşfolundukdan sonra 'Tekrâr keşf ideriz' diyü ta'addî ve manastırlarının ba'zı hırsuz ve eşkıyâ girüp esvâb ü eşyâ sirka ve âdem telef eylediklerinde sârık ve kâtil kim idüği ma'lûm değil iken kan bahâsı talebiyle rencîde ve giydikleri kisvelerine müdâhale olunup ve Kudüs-i Şerîf dâhilinde olan manastırlarına paşalar ve kādılar evlâdların veyâhûd haremlerin gönderdiklerinde pîşkeş ve ziyâfet talebiyle ta'addî ve Kudüs-i Şerîf hâricinde

Beytüllahim ve Musla ve Mar Elyâs ve sâ'ir manastırlarına paşalar ve kâdılar ve a'yân-ı vilâyet ile gelmek murâd eylediklerinde bunlara ziyâfet teklîf idüp ve avdetlerinde hidmet ve pîşkeş ve patrik ve vekîli olandan 'Bize lahm virin' diyü rencîde idüp ve patrik ve vekîlleri ve tercümânlarının bir maslahatı düşüp Yafa İskelesi'ne veyâhûd âhar yere gitmek istediklerinde 'Bizden izin alın ve geldikde pîşkeş ile buluşun' diyü ta'addî ve kal'a neferâtı ve şeyhler düğün idüp veyâhûd evlâdların sünnet eylediklerinde gelen hâkimler içün 'Bize şeker veyâhûd akçe virin' diyü ta'addî ve Kudüs-i Şerîf kâdısı bir da'vâyı şer'le görüp faslidüp ve bilâ-özr-i şer'î on beş sene mürûr iden da'vânın istimâ'ı memnû' iken müdde'a-aleyh olanlar taşra urbân eşkıyâsına dahîl düşüp ve üzerlerine tasallutlarıyla cebren istimâ' itdirüp ve manastırlarından karz akçe ve yağmurluk içün iskarlat çuka ve paşa ve kâdı olanlar yıllık çuka isteyüp ve kâdılar yirmi-otuz nefer âdemlerine birer donluk çuka taleb ve cebren alup ta'addî eylediklerin bildirüp, yedlerinde olan hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn ile mu'anven evâmir-i şerîfe mûcebince amel olunup ol vechile olan ta'addîleri men' u def'i mukaddemâ emr-i şerîfim virilmişiken yine memnû' ve mündefi' olmayup kemâ-fi'l-evvel ta'addî olundukların" bildirüp, mukaddemâ virilen emr-i şerîfim mûcebince mücedded hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan emr-i şerîfime mugâyir bir vechile dahl ü rencîde itdirilmeye diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ra sene 1124 **(18-27 Nisan 1712)**

d.119, s.267-268, h.1102

Kudüs'teki Rum ve Gürcü cemaatleri fetihten beri bazı vergilerden muaf iken, ahalinin idarecilerle iyi geçinmek için kendi rızalarıyla verdikleri ayni-nakdi bir takım hediyelerin Salih Paşa'nın döneminde suistimal aracına dönüştürülerek miktar ve tür bakımından kat be kat arttırıldığı, keza haleflerinin bu işi adeta zulme dönüştürdükleri, hukuka aykırı bu tür uygulamalara son verilmesini amir fermanlara itaat etmedikleri ve idareciler tarafından kutsal mekânlarına alenen müdahale edildiği bildirildiğinden; hukuka aykırı bu tür keyfi müdahalelere müsaade edilmemesi.

على الرغم من إعفاء طوائف الروم والجورجيين من بعض الضرائب منذ الفتح، تحولت بعض الهدايا العينية والنقدية التي كانوا يقدومنها برضاهم إلى الإداريين إلى طريقة لسوء التصرف في عهد صالح باشا وارتفاع نوعيتها ومقدارها أضعافا مضاعفة، ومن ثم تحويل ذلك في العهد اللاحق إلى ظلم بغض النظر إلى الفرمانات الصادرة المتضمنة انهاء هذه التطبيقات المنافية للقانون، مع تدخل الإداريين الأماكنهم المقدسة علنا؛ فيجب عدم السماح لهذا النوع من التدخلات الاعتباطية المنافية للقانون.

The Greek and Georgian communities in Al Quds had been exempt from certain taxes since the conquest; it has been voiced that cash and kind given to the administrators in order to be on good terms with them, turned into instruments of misuse in Salih Paşa's time, and got out of hand regarding their amount and type. In his successors' time, this became virtually an instrument of oppression. We are informed that the firmans issued to end such illegal practices were ignored and the administrators were openly interfering with the holy places of worship. Such illegal actions and arbitrary interferences should not be allowed.

Mûcebince amel oluna diyü unvânına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn sâdır olmuşdur. Fî 25 N sene [1]124 **(26 Ekim 1712)**

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin Rûm patriki ve Rûm ve Gürci ruhbân tâ'ifesiyle Kudüs-i Şerîf dâhilinde olan ehl-i zimmet Rûm re'âyası Südde-i sa'âdetime arzıhâl idüp; "Bunlar feth-i hâkānîden berü cümle tekâlîf-i şâkkadan mu'âf olmak üzre ecdâd-ı izâmımdan yedlerinde hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ahid-nâme ve müte'addid evâmir-i şerîfeler virilmekle, hukkâm olanlar amel ve bir dürlü tekâlîf-i şâkka talebiyle rencîde olunmaz iken sinîn-i sâbıkada hukkâm ile hoş geçinmek içün eslâfları rızâlarıyla livâ-i mezbûr mütesellimi vardıkda, 'kadem' nâmına on yedi buçuk guruş ve tevâbi'ine üç guruş ve paşaları vardıkda 'kudüm' nâmına yetmiş beş guruş ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve yine paşaya 'çuka' ve 'kumaş' ve 'hidmet' içün beş yüz guruş ve kethüdâsına elli guruş ve tevâbi'i içün on dört guruş ve ayda paşaya yirmi beş guruş ve kethüdâsına altı guruş ve tevâbi'i içün üç guruş ve paşaya 'şeker' ve 'balmumu' ve 'ıydiyye' nâmına atlâs ve kethüdâsına yedi buçuk guruş ve tevâbi'i içün on dört guruş ve harca dört guruş ve kavvâsa üç guruş ve yine taşra suya gitdikde paşaya 'hidmet' nâmına iki yüz guruş ve kethüdâsına yirmi guruş ve cümle nefere üç guruş bir seneden bir sene tamâmına değin bunu virüp Sâlih Paşa zamânına gelince bundan gayrı bir nesne virmeyüp ve hukkâm dahi almayup cümle fukarâ âsûde-hâl iken Sâlih Paşa rızâlarıyla vech-i meşrûh üzre virdiklerine kanâ'at itmeyüp ve yedlerinde olan temessükâta dahi amel etmeyüp sene-be-sene zulmü daha ziyâde ve cebren almağla, birkaç def'a hatt-ı hümâyûn ile mu'anven evâmir-i şerîfe ile mübâşir ta'yîn ve men' olunmuşiken, sonra livâ-i mezbûr mutasarrıfı olanlar Sâlih Paşa'nın zulmünü âdet itibâr ve temessükâtlarına mugâyir sene-be-sene zulmü daha ziyâde idüp kendüleri ve mütesellimleri cebren aldıkdan mâ'adâ, yedlerinde olan fermânları ibrâz eylediklerinde, 'Bu fermânlar selâtîn-i mâzıye fermânlarıdır' diyü amel etmeyüp ve re'âyânın içlerinden birini Şeyh-i Nasârâ nasb ve her esnâfın akçelerin aldıklarından mâ'adâ, patrik ve vekîllerine dahi 'Bize her ayda buluşun' ve mücerred celb-i mâl içün 'kilise teftîşi' ve 'keşif' nâmıyla ta'addî vü rencîde ve cebren akçelerin aldıklarından gayrı, paşaları mîr-i hacc olup gitdikde mütesellimleri dahi minvâl-i meşrûh üzre rencîde eylemeleriyle, gerek re'âyâ ve

gerek ruhbân fukarâsı bir vechile virmeğe iktidârları kalmayup kimi perâkende vü perîşân ve kalanları dahi perâkende olmağa bâ'is olmalarıyla, yedlerinde olan cümle temessükâtlarına amel olunup vech-i meşrûh üzre eslâfları rızâlarıyla virdiklerinden gayrı, Sâlih Paşa ve sâ'ir paşalar zamanından berü izdiyâd eyledikleri zulmü ref' olunup yedlerinde olan temessükâtlarına mugâyir hilâf-ı şer'-i şerîf tekâlîf-i şâkka talebiyle min-ba'd rencîde olunmamak içün merhûm ve mağfûrun-leh ammim Sultân Ahmed'in *tâbe serâhû* zamânında emr-i şerîf virilüp ve unvânına dahi emr-i şerîf-i cihân-mutâ'ım mûcebince amel idüp deyr-i Kudüs-i Şerîf ve deyr-i **[268]** etrâf nâhiyelerde zulm ü ta'addî olunduğuna rızâm yokdur. 'Bir zulüm mesmû'um olur ise cezânızı virürüm' diyü hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnları keşîde kılınmışiken yine mücâb olmayup nice dürlü bahâne ile zulm ü ta'addî eylediklerinden mâ'adâ, feth-i hâkānîden berü Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde gerek kendülerinin ve gerek Gürci ve Habeş ve Sırb ve sâ'ir zapt u tasarruflarında olan kilise ve manastır ve sâ'ir vakıflarıyçün min-ba'd müdâhale ve keşf ü teftîş ve sâ'ir bahâne ile rencîde olunmamak üzre yedlerinde müte'addid evâmir-i şerîfeleri var iken, geçen sene Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Mûsâ Paşa mücerred celb-i mâl içün 'Zapt u tasarruflarında olan kilise ve manastırlarınızı keşf ü teftîş iderim' diyü ol bahâne [ile] zulmetmek murâd itmekle, yedlerinde olan fermânları mûcebince Kudüs-i Şerîf kādısı men' ve hüccet-i şer'iyye virilmekle, müddet-i medîd[e]den bu âna gelince yedlerinde inâyet ü ihsân olunan gerek hatt-ı hümâyûn ile mu'anven ve gerek sâ'ir evâmir-i şerîfe ve hücec-i şer'iyye ve sâ'ir temessükâtlarına amel olunup Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde zapt u tasarruflarında olan kendülerinin ve Gürci ve Habeş ve Sırb ve sâ'ir kilise ve manastır ve vakıflarıyçün mücerred celb-i mâl içün 'keşf ü teftîş' nâmıyla rencîde olunmayup ve rızâlarıyla virdiklerinden mâ'adâ, bir dürlü tekâlîf-i şâkka ve hidmet ve pîşkeş ve 'Her hafta hedâya ile gelin buluşun ve ziyâfet idin' diyü ve sâ'ir bahâne ile bunlar ve re'âyâ fukarâsı ta'addî vü rencîde olunmayup men' u def' olunup, bundan sonra gerek paşalar ve gerek mütesellimleri ta'addî etmek murâd iderler ise Kudüs-i Şerîf kādısı olanlar yedlerinde olan temessükâtları mûcebince müdâhale itdirmeyüp fermânları icrâ eylemek üzre bin yüz yedi senesinde merhûm ve mağfûrun-leh karındaşım Sultân Mustafa Hân *tâbe serâhû* zamânında emr-i şerîf virildüğin" bildirüp mûcebince müceddeden hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ra sene 1124 **(18-27 Nisan 1712)**

d.119, s.269, h.1106

Şam üzerinden Hicaz'a gidecek hacıların güvenliği hususunda Kudüs ve Nablus sancaklarıbeyi Ali Paşa'nın sair idarecilerle işbirliği yaparak gerekli tedbirleri alması, cerde (hacıların güvenliğini sağlayani hafif süvari birlikleri) başbuğu

sıfatıyla Bi'r-i Ganem mevkiinde hacıları vaktinde karşılaması ve ziyaret sonrasında yine emniyet içinde memleketlerine dönmelerini sağlaması.

قيام أمير سنجق (سنجق بك) القدس ونابلس علي باشا بالتعاون مع سائر الإداريين لاتخاذ التدابير الضرورية بخصوص أمن وسلامة الحجاج الراحلين إلى الحجاز عبر الشام وباستقبال الحجاج بصفته قائدا (باشبوغ) لقوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) في موقع بئر الغنم في الوقت المحدد وبتأمين وصولهم إلى مواطنهم في ظل الأمن بعد انتهاء زيارتهم.

Ali Paşa, Sancakbeyi of Al Quds and Nablus, to cooperate with the other administrators in taking necessary measures for the safety of the pilgrims going to Hejaz via Damascus and as commander of the cerde (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety) meet the pilgrims on time at Bi'r-i Ganem and ensure that they reach their country safely after their visit.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancaklarına mutasarrıf olan Ali Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den giden huccâcın istikbâlleri husûsuna ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Cebel-i Aclun sancağıbeği Süleyman *dâme ızzühû* bi'n-nefs mükemmel ü müretteb kapusı halkıyla ve kıdvetü'l-aşâ'ir ve'l-kabâ'il hâlâ Şâm urbânı şeyhi olan Şeyh Zâhir es-Selâm dahi kabâ'il-i urbândan ve etbâ' u eşyâ'ından güzîde ve müsellah âdemleriyle bu husûs içün me'mûr ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü müretteb kapun halkı ile vech-i meşrûh üzre bu sene-i mübârekede dahi cerdeye me'mûr olanlara başbuğ olup ve sinîn-i sâbıkada cerdeye me'mûr olanlar vakt ü zamânıyla yerlerinden hareket etmeyüp istikbâl-i huccâca gâh evâhir-i Zilhicce ve gâh ibtidâ-yı Muharrem'de azîmet itdiklerinden vaktiyle irişmedikleri mesmû'-ı hümâyûnum olmağla, inşâ'allâhü te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar evâhir-i Zilhicce'ye kalmayup bi-eyyi hâl evâ'il-i Zilhicce'de savb-ı maksûda azîmet ve Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde huccâc-ı Şâmiyye'yi istikbâl idüp düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan vezîrim Nasuh Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû*nun re'yine muvâfakat ile iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eylemeleriyçün emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olunup ve husûs-ı mezbûr içün mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağla, imdi; emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzre huccâc-ı Müslimînin istikbâline kıyâm ve seninle me'mûr olanları dahi mübâşir-i merkūm ma'rifetiyle yanına istishâb idüp ve bi-avnihî te'âlâ evâ'il-i Zilhicce'de ma'iyyet ile savb-ı maksûda azîmet ve fermânım olduğu üzre Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde huccâc-ı Müslimîni istikbâl idüp ve Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan vezîr-i müşârun-ileyhin re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca kemâl-i

ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmete bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti ve gayret ü hamiyyet günidir ve senden ihtimâm-ı tâmm ile küllî hidmet me'mûldür. Şöyle ki; me'mûr olduğun üzre evâ'il-i Zilhicce'de yerinden hareket ve azîmet etmemekle, istikbâl-i huccâca vaktiyle irişmeyüp bir dürlü tehâvün ü tekâsülün zuhûra gelmek ihtimâli olur ise ukūbet-i şedîde ile mu'âkab olacağını mukarrer bilüp ana göre ziyâde basîret ü intibâh ile hareket eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili L sene [1]124 **(1-9 Kasım 1712)**

d.119, s.305, h.1253

Şam üzerinden Hicaz'a gidecek hacıların güvenliği hususunda Kudüs ve Nablus sancaklarıbeyi Ali Paşa'nın sair idarecilerle işbirliği yaparak gerekli tedbirleri alması, cerde (hacıların güvenliğini sağlayani hafif süvari birlikleri) başbuğu sıfatıyla Bi'r-i Ganem mevkiinde hacıları vaktinde karşılaması ve ziyaret sonrasında yine emniyet içinde memleketlerine dönmelerini sağlaması.

قيام أمير سنجق (سنجق بك) القدس ونابلس علي باشا بالتعاون مع بقية الإداريين وباتخاذ التدابير اللازمة بشأن أمن وسلامة الحجاج المسافرين الحجاج المسافرين إلى الحجاز عن طريق الشام وباستقبال الحجاج بصفة باشبوغ (قائد) قوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) في موقع بئر الغنم في الوقت المحدد وبتأمين وصولهم إلى بلادهم بشكل آمن بعد انتهاء زيارتهم.

Ali Paşa, Sancakbeyi of Al Quds and Nablus, to cooperate with the other administrators in taking necessary measures for the safety of the pilgrims going to Hejaz via Damascus and as commander of the cerde (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety) meet the pilgrims on time at Bi'r-i Ganem and ensure that they reach their country safely after their visit.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancaklarına mutasarrıf olan Ali Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den giden huccâcın istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Cebel-i Aclun sancağıbeği Süleyman ve Rıdvan Beğ evlâdından olup hâlâ Gazze sancağıbeği olan Mehmed *dâme ızzühümâ* mükemmel ü müretteb kapuları halkıyla ve kıdvetü'l-aşâ'ir ve'l-kabâ'il Şâm urbânı şeyhi olan Şeyh Zâhir es-Selâm dahi kabâ'il-i urbândan, etbâ' u eşyâ'ından güzîde ve müsellah âdemleriyle bu husûs içün me'mûr ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü müretteb kapun halkı ile vech-i meşrûh üzre bu sene-i mübârekede dahi cerdeye me'mûr olanlara başbuğ olup ve sinîn-i sâbıkada cerdeye me'mûr olanlar vakt ü zamânıyla yerlerinden hareket etmeyüp istikbâl-i

huccâca gâh evâhir-i Zilhicce'de ve gâh ibtidâ-yı Muharrem'de azîmet itdiklerinden vaktiyle irişmedikleri mesmû'-ı hümâyûnum olmağla, inşâ'allâhü te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar evâhir-i Zilhicce'ye kalmayup bi-eyyi hâl evâ'il-i Zilhicce'de savb-ı maksûda azîmet ve Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde huccâc-ı Şâmiyye'yi istikbâl idüp düstûr-ı mükerrem Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı vezîrim Nasuh Paşa edâmallâhü *te'âlâ iclâlehû*nun re'yine muvâfakat ile iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eylemeleriyçün emr-i şerîfimle tenbîh olunmağla, hâlâ te'kîd ve isti'câl içün işbu emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olup ve husûs-ı mezbûr içün ( ) mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi; emr-i şerîfim vusûlünde mukâddemâ ve hâlâ me'mûr olduğun üzre huccâc-ı Müslimînin istikbâline kıyâm ve seninle me'mûr olanları dahi mübâşir-i merkūm ma'rifetiyle yanına istishâb idüp bi-avnihî te'âlâ evâ'il-i Zilhicce'de ma'iyyet ile savb-ı maksûda azîmet ve fermânım olduğu üzre Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde huccâc-ı Müslimîni istikbâl idüp ve Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan vezîr-i müşârun-ileyhin re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmete bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti ve gayret ü hamiyyet günidir ve senden ihtimâm-ı tâmm ile küllî hidmet me'mûldür. Şöyle ki; me'mûr olduğun üzre evâ'il-i Zilhicce'de yerinden hareket ve azîmet itmekle istikbâl-i huccâca vaktiyle irişüp, bir dürlü tehâvün ü tekâsülün zuhûra gelmek ihtimâl olunur ise ukūbât-ı şedîde ile mu'âkab olacağını mukarrer bilüp ana göre ziyâde basîret ü intibâh ile hareket eylemen bâbında fermân-ı alî-şânım sâdır olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene1124 **(30 Kasım-9 Aralık 1712)**

d.119, s.463, h.1971

Şam üzerinden Hicaz'a gidecek hacıların güvenliği hususunda Kudüs ve Nablus sancaklarıbeyi Ali Paşa'nın sair idarecilerle işbirliği yaparak gerekli tedbirleri alması, cerde (hacıların güvenliğini sağlayani hafif süvari birlikleri) başbuğu sıfatıyla Bi'r-i Ganem mevkiinde hacıları vaktinde karşılaması ve ziyaret sonrasında yine emniyet içinde memleketlerine dönmelerini sağlaması.

قيام أمير سنجق (سنجق بك) القدس ونابلس علي باشا بالعمل المشترك مع الإداريين الآخرين في موضوع اتخاذ التدابير الضرورية حول أمن وسلامة الحجاج الذاهبين إلى الحج عبر الشام وباستقبالهم في موقع بئر الغنم بصفته قائدا (باشبوغ) لقوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) في الوقت المحدد وتأمين وصولهم إلى مواطنهم آمنين عقب انتهاء زيارتهم.

Ali Paşa, Sancakbeyi of Al Quds and Nablus, to cooperate with the other administrators in taking necessary measures for the safety of the pilgrims going to Hejaz via Damascus and as commander of the cerde (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety) meet the pilgrims on time at Bi'r-i Ganem and ensure that they reach their country safely after their visit.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancaklarına mutasarrıf olan Ali Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gidecek huccâc-ı Müslimîn[in] istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, düstûreyn-i mükerremeyn müşîreyn-i mufahhameyn nizâmeyni'l-âlem Sayda-Beyrut vâlîsi vezîrim İbrâhim Paşa ve Trablusşam vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehümâ* beş yüz nefer güzîde vü tüvânâ süvârî âdemleriyle kethüdâlârını göndermek üzre ve kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Cebel-i Aclun sancağıbeği Süleyman ve Rıdvan Beğ evlâdından olup hâlâ Gazze sancağıbeği olan Mehmed *dâme ızzühümâ* dahi bi-aynihimâ mükemmel ü mürettеb kapuları halkıyla ve kıdvetü'l-aşâ'ir ve'l-kabâ'il Şâm urbânı şeyhi olan Şeyh Zâhir es-Selâm dahi kabâ'il-i urbândan ve etbâ' u eşyâ'ından güzîde ve müsellah âdemleriyle bu husûs içün me'mûr ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü mürettеb kapun halkı ile vech-i meşrûh üzre bu sene-i mübârekede dahi cerdeye me'mûr olanlara başbuğ olup ve sinîn-i sâbıkada cerdeye me'mûr olanlar vakt ü zamânıyla yerlerinden hareket etmeyüp istikbâl-i huccâca gâh evâhir-i Zilhicce'de ve gâh ibtidâ-yı Muharrem'de azîmet itdiklerinden vaktiyle mahall-i me'mûra irişmedikleri mesmû'-ı hümâyûnum olmağla, inşâ'allâhü te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar evâhir-i Zilhicce'ye kalmayup bi-eyyi hâl evâ'il-i Zilhicce'de savb-ı maksûda azîmet ve Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde huccâc-ı Şâmiyye'yi istikbâl idüp düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı vezîrim Nasuh Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehü*nun re'yine muvâfakat ile iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eylemeleriyçün evâmir-i şerîfem ile tenbîh ü te'kîd olunmağla, imdi; emr-i şerîf-i vâcibü'l-imtisâlim vusûlünde me'mûr olduğun üzre vaktiyle tedârikin görüp hâzır u âmâde ve huccâc-ı Müslimînin istikbâline kıyâm ve seninle me'mûr olanları dahi vakt ü zamânıyla yanına istishâb idüp ve bi-avnihî te'âlâ evâ'il-i Zilhicce'de ma'iyyet ile savb-ı maksûda azîmet ve fermânım olduğu üzre Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde huccâc-ı Müslimîni istikbâl idüp ve Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan vezîr-i müşârun-ileyhin re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmete bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti olup gayret ü hamiyyet günidir ve senden ihtimâm-ı tâmm ile küllî hidmet me'mûldür. Şöyle ki; me'mûr olduğun üzre evâ'il-i Zilhicce'de yerinden hareket ve azîmet itmekle, istikbâl-i

huccâca vaktiyle irişmeyüp bir dürlü tehâvün ü tekâsülün zuhûra gelmek ihtimâli olur ise ukūbet-i şedîde ile mu'âkab olacağını mukarrer bilüp ana göre basîret ü intibâh ile hareket eylemen bâbında fermân-ı alî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâhiri C sene[1]125 **(15-24 Temmuz 1713)**

d.121, s.161, h.624

Kudüs'te Şeyh Ğânim Kudsî tarafından vakıf olarak kurulan ve tevliyeti evladına intikal eden Vâdiü'l-Beriyye köyünün gelirlerine, kanun ve teamüllere aykırı olarak hariçten müdahale edilmesine izin verilmemesi.

عدم السماح للتدخلات الخارجية المنافية للقانون وللعرف المتبع لدخل قرية وادي البرية التي تأسست كوقف من قبل الشيخ غانم قدسي في القدس وانتقلت توليته إلى أولاده.

Illegal interferences and practices will not be permitted regarding the revenues of Vâdiü'l-Beriyye village, which was founded as a waqf by Sheikh Ğânim Kudsî in Al Quds and inherited by his sons.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Şeyh Selâhaddin el-Ğânim es-Surûrî el-Makdîsî ve eş-Şeyh Seyyid Muhammed el-Ğânim es-Surûrî el-Makdîsî *zîde salâhahümâ* Ordu-yı hümâyûnuma gelüp; "Şeyh Ğânim Kudsî evlâdından olup ve mezkûr Şeyh Selâhaddin Şeyh Ğânim Kudsî Vakfı'nın mütevellîsi olup, ceddi mezkûr Şeyh Ğânim'in Kudüs-i Şerîf sancağında ve nâhiyesinde bin dört yüz akçe tezâyüd, evlâdın vakfı olan karye-i Vâdiü'l-Beriyye der-nezd-i karye-i Beyt-i Müzmin(?) nâm karyeye hâricden dahlolunmak îcâb itmez iken ecânibden ba'zı kimesneler hilâf-ı defter müdâhale ve gadr u ta'addî üzre olduklarını" bildirüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden, Defterhâne-i âmiremde mahfûz olan defter-i evkāfa mürâca'at olundukda; Kudüs-i Şerîf nâhiyesine tâbi' bin dört yüz akçe ziyâdesi olan karye-i Vâdî'ü'l-Beriyye der-nezd-i karye-i Beyt-i Müzmin(?) vakf-ı evlâd-ı Şeyh Ğânim Kudsî sabıkā Mescid-i Aksâ'nın şeyhi olan merhûm Şeyh Ğânim el-Emsârî'nin evlâdından mutasarrıf (...) müftîsi Şeyh Ali el-Kudsî eben-an-ceddin mutasarrıf iken muharrir-i vilâyet hilâf-ı şart-ı vâkı' garaz ile cebren ber-vech-i maktû' bin dört yüz akçeye havâss-ı hümâyûnuma kaydolunduğu i'lâm olundukda, hatt-ı hümâyûn ile üslûb-ı sâbık üzre vakfa zabtolunmak içün sâdır olan fermân-ı şerîf mûcebince Tevki'î kalemiyle tashîh ve defter-i cedîde vakfiyyet üzre kaydolunduğu mastûr u mukayyed bulunmağın, mahallinde hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addîleri men' u def' olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Ş [sene] 1125 **(12-21 Eylül 1713)**

d.121, s.179, h.704

Sâdât-ı kirâmdan Şerefüddin el-Hüseynî, Kudüs'te Ermenilere ait manastırda ikamet eden bazı kimselerin mali kudretleri olduğu halde borçlarını ödemediklerini bildirdiğinden; söz konusu meblağın tahsil edilerek alacaklıya teslim edilmesi.

بناءا على شكوى شرف الدين الحسيني وهو من السادات الكرام حول عدم أداء بعض الأشخاص المقيمين في المعبد التابع للأرمن في القدس بدفع القروض المطلوبة منهم على الرغم من قدرتهم على الدفع؛ يجب قبض المبلغ المطلوب منهم وتسليم إلى الشخص الدائن.

Şerefüddin el-Hüseynî, from the Sâdât-ı kirâm (descendants of The Glorious Prophet) states that some people residing in the Armenian monastery have not paid their debts although it is known that they have the financial means. The said amount to be collected and forwarded to the creditor.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Sâdât-ı kirâmdan Şerefüddîn el-Hüseynî *zîde şerefühû* gelüp; "Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Ermeniyân manastırında sâkin ve ( ) ve ( ) ve ( ) nâm zimmîler, zimmetlerinde birbirlerinin kefâletleriyle bin yüz yirmi ( ) senesi karz-ı şer'îden ma'lûmü'l-mikdâr akçe hakkı taleb ve edâ-yı deyne kudretleri var iken mümâtala ve bî-vech-i şer'î virmekde inâd üzre olduklarından, murâfa'a-i şer' olduklarında hüküm-birle taraf-ı şer'den edâsı tenbîh olunmuşiken ta'allül eylediklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun" bildirüp, fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer'le görilüp zimmetlerinde zuhûr iden hakkı alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledüği [ecilden,] fetvâ-yı şerîf mûcebince şer'le mahallinde görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili N sene 1125 **(21-30 Eylül 1713)**

d.120, s.132, h.506

Şam valisi ve Hac emiri iken ahali ile hacılara zulmettiği ve ihanete cüret ettiği tespit edilen Nasuh Paşa'nın katline ferman olunduğu, infaz görevinin Rakka valisi Yusuf Paşa'ya verildiği, Nasuh Paşa'nın firarını önlemek için yollarda sıkı güvenlik önlemlerinin alınması ve Sayda-Beyrut valisi ile Kudüs sancakbeyinin Yusuf Paşa'ya her konuda yardımcı olmaları.

فرمان بقتل نصوح باشا والذي أثبت ظلمه على الأهالي والحجاج وجرأته على الخيانة عندما كان واليا للشام وأميرا للحج وإناطة وظيفة تنفيذ الحكم إلى والي رقّة يوسف باشا، فعليه يجب أن يقوم باتخاذ التدابير الأمنية الشديدة في الطرق لمنع فرار نصوح باشا، كما يجب على كلّ من والي صيدا - بيروت وأمير سنجق (سنجق بك) القدس القيام بمساعدة يوسف باشا في جميع المواضيع.

It is decreed that Nasuh Paşa, who victimized the people and the pilgrims and attempted treason while he was serving as the Governor of Damascus and Emir of Haj, is to be executed. Governor of Rakka Yusuf Paşa is charged with carrying out the execution; strict measures are to be taken on the roads to prevent his escape and the Governor of Sayda-Beirut and Sancakbeyi of Al Quds to give all possible assistance to Yusuf Paşa.

Sayda-Beyrut vâlîsi Vezîr İbrâhim Paşa'ya hüküm ki:

Sabıkā Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan Nasuh Paşa'nın bilâd-ı Şâmiyye ve Sayda- Beyrut ve Trablusşam ve huccâc-ı hidâyet-minhâca envâ' zulm ü udvân ve fesâd ü tuğyânı zâhir ü âşikâr olduğundan mâ'adâ, şakî-i mezbûrun Adana'nın öte cânibinde vâkı' Memâlik-i mahrûsemi fuzûlen zabtitmek arzusuyla Devlet-i aliyyeme hıyânet ü habâseti müte'ayyin ü mütehakkık olmağla, bi-avnihî te'âlâ şakî-i mezkûrun i'dâm-ı vücûd-ı fesâd-âlûduyla kahr u tedmîri husûsu düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Haleb eyâleti inzimâmıyla Rakka vâlîsi olan vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû*nun uhde-i kifâyetine tefvîz ü havâle olunmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü müretteb kapun halkı ve güzîde vü müstevfî âdemlerinle bu husûs içün vezîr-i müşârun-ileyhin yanına me'mûr ve ta'yîn olunmuşsundur. İmdi; işbu emr-i şerîfim vusûlünde şakî-i mezkûr bir tarafa firâr itmemek üzre eyâletinde vâkı' olan yolları ve derbendleri ve cisrlerin memerr ü mâ'berleri iktizâsına göre sedd ü bend eyleyüp ve şakî-i mezbûru bi'ş-şahsa bilür âdemler koyup leyl ü nehâr bekledüp ol havâlîden bir tarîkle firâr itdirmekden begâyet ihtirâz idüp ve kendin dahi mükemmel kapun halkı ve müstevfî âdemlerinle kıyâm idüp vezîr-i müşârun-ileyh tarafından ne vech üzre haber gelür ise re'yi üzre amel ü hareket ve kapun halkı ile bi'n-nefs seni taleb ider ise kemâl-i sür'at ü şitâb ile yanına varup irişüp ve eger kendüni bir mahalle ta'yîn veyâhûd ba'zı iktizâ ider hidmete tahsîs ider ise kelâmını sem'-i kabûl ile ısgâ ve vezîr-i müşârun-ileyhin re'yine muvâfakat ü mu'âdarat ile şakî-i mezkûrun kahr u tedmîrinde cidd-i mevfûr eyleyesin. Şöyle ki; tâğî-i mezkûrun kahr u tedmîrinde senden mikdâr-ı zerre kusûr u fütûr zuhûr ider ise anın hakkında terettüb olunacak cezâ vü ıkāb ile sen mu'âkab u mücâzât olunacağını mukarrer ü muhakkak bilesin. Vezîr-i müşârun-ileyhe her vechile i'timâd-ı hümâyûnum olmağla, hakkında şükr ü şikâyeti müsmir ve mü'essirdir. Senden şikâyet ider ise hakkında tertîb-i cezâ olunacağını yakînen bilüp ana göre basîret ü intibâh ile hareket ve gerek turuk u mesâlikin ve cisr ve ma'ber ü memerlerin sedd ü bendinde ve gerek asâkir ciheti ile kapunı tertîb ü tekmîlde vezîr-i müşârun-ileyhin re'yine mutâva'at ü muvâfakat ile fermânım olan husûsların temşiyet ve tekmîlinde bezl-i iktidâr ve sa'y-ı bî-şümâr eyleyüp hilâfından begâyet ihtirâz ü ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili Z sene 1125 **(19-28 Aralık 1713)**

Bir sûreti Kudüs-i Şerîf sancağı mutasarrıfı Şehsüvâroğlu Mehmed Paşa'ya.

...

d.121, s.331, h.1311

Kudüs'teki Haseki Sultan vakıflarının nazırı; Remle'ye bağlı Lih köyü ahalisinden bazı kimselerin ziraate müsait arazileri mevcut olduğu halde başkalarının arazisine musallat olduklarını bildirdiğinden, gerekli tahkikatın yapılması ve kanuna aykırı bu tür ihlallere müsaade olunmaması.

بناءا على إعلام ناظر أوقاف خاصكي سلطان في القدس بقيام بعض الأشخاص من أهالي قرية ليه التابعة للرملة بالتسلط على أراضي الآخرين على الرغم من امتلاكهم أراضي صالحة للزراعة؛ ينبغي إجراء التحقيقات اللازمة وعدم السماح بهذا النوع من الأعمال المخلّة والمنافية للقانون.

Custodian of the Haseki Sultan waqfs in Al Quds states that some people from the Lih village, which is attached to Remle, are intruding in other people's lands although they own arable lands. Necessary investigation to be carried on and such illegal practices not permitted.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Bâbüssa'âdetim ağası olan Osman Ağa *dâme ulüvvühû* mektûb gönderüp; "Mûmâ-ileyhin taht-ı nezâretinde olan evkāfdan Kudüs-i Şerîf'de vâkı' merhûme Haseki Sultân *tâbe serâhâ*nın imâret-i âmiresi evkāfından Gazze sancağında kazâ-i mezbûr muzâfâtından Remle nâhiyesine tâbi' Lih nâm karye sâkinlerinden Şeyh Es'ad ve Şeyh Ahmed ve Şeyh Abdüllatîf ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler karye-i mezbûre toprağında zirâ'ata sâlih yerleri var iken zirâ'at itmeyüp, varup civârında vâkı' âharın toprağın zirâ'at etmeleriyle hâsıl eyledikleri terekelerin yine ol tarafda sarfitmeyüp, getürüp vakfının toprağında sarfidüp ta'addî eylediklerin mütevellî-i vakf i'lâm eyledüğin" bildirüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin, vusûlünde kānûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene [1]125 **(8-17 Ocak 1714)**

d.121, s.333, h.1320

Kudüs mahkemesi tercümanlık görevinin, vazifesini terk edip başka bir diyara giden Seyyid Kasım'dan alınarak bu işe müstehak olan Nâmendî oğlu Hacı Muhammed'e verilmesi.

إناطة وظيفة الترجمة في محكمة القدس والتي انحلّت بانتقال المترجم السابق سيد قاسم إلى مدينة أخرى وتركه الوظيفة إلى الشخص الذي يستحق هذه الوظيفة وهو الحاج محمد بن النامندي.

The job of court translator at Al Quds to be taken away from Seyyid Kasım, who has left his job and went to other lands, and given to Nâmendî's son Hacı Muhammed, who is qualified for this job.

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Nâmendî oğlu Hacı Muhammed gelüp; "Bundan akdem Kudüs-i Şerîf mahkemesinin tercümânlığı Seyyid Kāsım nâm kimesne üzerinde iken tercümânlık hidmetin terk ve diyâr-ı âhara gitmekle, mezbûrun ref'inden Kudüs-i Şerîf kādılar[ı] arzı mûcebince zikrolunan tercümânlık buna tevcîh ve hâlâ berât bunun üzerinde olmağla, yedinde olan berât mûcebince tercümânlık-ı mezkûr kendüye zabtitdirilüp mezbûr Seyyid Kāsım tarafından ve âhardan müdâhale olunmamak" bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecilden, Hazîne-i âmiremde mahfûz olan Anadolu Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda; Kudüs-i Şerîf'in vazîfe-i mu'ayyene ile tercümânı olan Seyyid Kāsım bin Seyyid Receb terk-i hidmet idüp diyâr-ı âhara gitmekle, Nâmendî oğlu el-Hâc Muhammed her vechile mahall ü müstahıkk olmağla, zikrolunan tercümânlık-ı mezbûr Kudüs-i Şerîf kādısı Mevlânâ Ali *zîdet fezâ'ilühû*nun arzı ile bin yüz yirmi beş senesi Zilhiccesi'nin yirmi beşinci günü sâdır olan ru'ûs-ı hümâyûn mezbûr Seyyid Kāsım bin Seyyid Receb ref'inden merhûm el-Hâc Muhammed veled-i Nâmendî'ye tevcih olunmağın, defter üzerinde olduğu mastûr u mukayyed bulunmağın, temessük mûcebince zabtıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1125 **(8-17 Ocak 1714)**

d.121, s.335, h.1322

Kudüs'te Babüssaade Ağası Osman Ağa'nın nazırı olduğu Haseki Sultan İmareti vakıflarından Gazze sancağı ve Remle nahiyesindeki Lih köyünün kassâbiye, bâc-ı bazar ve ihtisab vergilerinin tahsilinde yapılan yolsuzlukların önlenmesi, mevcut kanun ve kaideler çerçevesinde ilgili tahsilatın yapılarak vakfa teslim edilmesi.

القيام بمنع سوء التصرف الحاصل في قبض الضرائب المستحصلة من القصابية وباجي بازار (ضريبة الأسواق) والاحتساب من أوقاف عمارة خاصكي سلطان الكائنة في قرية ليه التابعة لناحية الرملة التابعة لسنجق غزة والتي تدار بنظارة آغا باب السعادة في القدس عثمان آغا؛ والقيام بقبض الضرائب في إطار القانون وتسليمها إلى الأوقاف.

To prevent the misappropriation in collecting market dues, butchers, guild and market taxes of the Lih village attached to the Remle township of the Gazza Sanjak, which is one of the waqfs of Haseki Sultan soup kitchen under the custodianship of Babüssaade Ağası (Head eunuch of the Sultan) Osman Ağa, the collection to be made in line with the current laws and practices and handed over to the waqf.

Kudüs-i Şerîf kādısına ve Gazze sancağıbeğine hüküm ki:

Bâbüssa'âdetim ağası olan Osman Ağa Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl gönderüp; "Mûmâ-ileyhin taht-ı nezâretinde olup Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Haseki Sultân *tâbe serâhâ* imâret-i âmiresi evkāfından Gazze sancağında ve kazâ-i mezbûr muzâfâtından Remle nâhiyesinde Lih nâm karyenin mahsûl-i ihtisâb ma'a kassâbiyye ve bâc-ı bâzârı Defter-i cedîd-i hâkānîde hâsıl kaydolunmuşiken, ba'zıları kānûn ve defter mucebince vakfa â'id olan ihtisâb rüsûmun virmeğe vakfa gadrolunduğun ve mütevellî-i vakf i'lâm eyledüğin" bildirüp, kānûn ve defter mu'cebince â'id olan ihtisâb rüsûmu virmeğe tevcîh alıvirilüp hilâf-ı kānûn ve defter ta'allül ve muhalefet itdirilmeyüp, ta'allül idenler ism ü resimleriyle i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüği" ecilden, Defterhâne-i âmiremde mahfûz olan defter-i mufassala mürâca'at olundukda; karye-i mezbûr Kudüs-i Şerîf'de imâret-i âmire evkāfından olup ve hâsılı tahtına mahsûl-i ihtisâb ma'a kassâbiyye ve bâc ve bâzâr der-karye-i mezbûrede senede beş bin akçe yazu ile vakfa hâsıl kaydolunduğun mastûr u mukayyed bulunmağla, kānûn ve defter mûcebince alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Zilhicce sene 1125 **(8-17 Ocak 1714)**

d.121, s.345, h.1359

Kudüs sakinlerinden Halil, vefat eden babası Nasuh'un Gürcü Botran Busak'tan alacağını ona kefil olan Rum patrikinin ödemekte direndiğini bildirdiğinden; talebi doğrultusunda sadır olan emirle söz konusu meblağın tahsil edilmesi.

حول إعلام خليل أحد سكان القدس بأن والده نصوح المتوفى كان له قرض على الجورجي بوطران بوساق بكفالة بطريق الروم الذي امتنع من دفع القرض المستحق عليه؛ فيجب قبض المبلغ موضوع الكلام بموجب الأمر الصادر حول الموضوع.

Halil, a resident of Al Quds, states that the Greek partriarch, who was the guarantor for the money owed by Georgian Botran Busak to his deceased father Nasuh, refuses to pay the money; in line with the decree the said amount of money to be collected.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağı mutasarrıfına ve Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf sâkinlerinden Halîl nâm kimesne Südde-i sa'âdetime gelüp; "Babası Nasuh nâm kimesnenin Gürciyândan Botran Busak nâm kimesne zimmetinde bin yüz on senesinde hüccet-i şer'iyye mûcebince cihet-i şer'îden yirmi iki kîse hakkına Kudüs-i Şerîf'de Rûm patriki olan ( ) nâm patrik kefil-bi'l-mâl olmağla, meblağ-ı mezkûru kefil olan mesfûrdan almadan babası fevt olup bi-hasebi'l-ırs buna intikāl etmekle, taleb eyledikde edâda ta'allül

eyledüğin" bildirüp şer'le görilüp alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin, mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

[Fî] evâ'ili M sene [1]126 **(17-26 Ocak 1714)**

d.121, s.374, h.1464

Kudüs'te patrik vekili olarak yirmi beş yılı aşkın bir süre görev yapan Rahib Avanes, Ermeni patriki Sahak'ın iftiralarıyla Avret Adası'nda kalede hapis cezasına çarptırıldığını bildirdiğinden; talebi doğrultusunda meselenin etraflıca tahkik edilmesi ve neticenin merkeze bildirilmesi.

شكوى الراهب أوانس الذي عمل بوظيفة وكيل البطريق في القدس أكثر من خمس وعشرين سنة حول عقوبته بالسجن في قلعة العورة بسبب افتراءات بطريق الأرمن سحاق؛ بناءا على طلبه يجب تحقيق المسألة بشكل شامل وإبلاغ النتيجة إلى المركز.

Priest Avanes states that he served as deputy patriarch in Al Quds for more than twenty five years but upon Armenian patriarch Sahak's slander, he was penalized with a prison sentence in the castle at Avret Island. On his request, the affair to be investigated in detail and the outcome forwarded to the headquarters..

Kudüs-i Şerîf sancağı mutasarrıfına ve Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Avanes nâm râhib arzıhâl idüp; "Bundan akdem yirmi beş seneden mütecâviz Kudüs-i Şerîf'de patrik vekîli olup hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u ta'addîsi olmayup ve üzerine şer'an bir nesne sâbit ü zâhir olmuş değil iken hâlâ Ermeni patriki olan Sahak nâm râhib mesfûrdan rüşvet tarîki ile onbeş-yirmi kîse akçe isteyüp mesfûr dahi virmedüğiyçün garaz etmekle, sâbıkā vezîr-i a'zamım olan müteveffâ Yûsuf Paşa'nın imâmeti hidmetinde olan Abdülkādir ile yek-dil ve 'Otuz kîse akçe deyni vardır ve bundan mâ'adâ, manastırınızı üç-dört yüz kîse akçe düyûna müstağrak etmişdir' diyü mesfûrun gıyâbında nice dürlü iftirâ ile Avret Adası'na kal'a-bend olunmasıyçün emr-i şerîfim ısdâr ve kal'a-bend itdirüp gadrolunduğun" bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ve mevlânâ-yı mezkûrsun; husûs-ı mezbûru ol tarafda bî-garaz mevsûku'l-kavl olanlardan istihbâr ve sıhhati üzre i'lâm eylemeniz içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1126 **(17-26 Ocak 1714)**

d.120, s.161, h.651

Şam valisi ve Hac emiri iken halka zulmü ve devlete ihaneti sebebiyle katledilen Nasuh Paşa'nın önemli mevkilere atadığı idareciler dahil tüm maiyyetinin tutuklanması, Nasuh Paşa'ya ait ayni-nakdi malvarlığının ve çiftliklerdeki hayvanların tespit edilerek güvenli bir yerde muhafaza edilmesi ve malvarlığına dair kayıtları içeren defterlerin merkeze gönderilmesi.

إلقاء القبض على جميع حاشية نصوح باشا الذي قتل بسبب ظلمه على الأهالي وخيانته للدولة عندما كان واليا على الشام وأميرا على الحج، بما فيهم الإداريين الذين عينهم الباشا على المناصب المهمة، مع تثبيت الأموال العينية والنقدية للباشا والدواب الموجودة في المزارع وحفظها في أماكن آمنة وتسجيل أمواله في دفاتر خاصة وإرسالها إلى المركز.

Those administrators that had been appointed to important posts by Nasuh Paşa, who was executed for treason, and all the members of his retinue are to be arrested; all his assets in cash and kind and all the animals in his farms to be counted and retained in a safe place. Registers of his assets and wealth to be forwarded to the headquarters.

Şâm vâlîsi Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sâbıkā Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı iken bağy u tuğyân sebebiyle katlolunan Nasuh Paşa'nın tarafından Kudüs-i Şerîf ve Nablus sacaklarına mutasarrıf olan Ali Paşa ve yine maktûl-i mezkûrun kapucılar kethüdâsı Mustafa ve mîr-âhûrı olup Şâm'da mütesellim alıkoduğu Ali ve hazînedârı ve hazîne kâtibi ve miftâh gulâmı ve dîvân efendisi ve sâ'ir meşâhir-i huddâmı ve akrabâsından ol havâlîde bulunanlar ve maktûl-i mezkûrun kâffe-i umûr-ı esrârına vâkıf olup sâbıkā Şâm'da Selîmiyye mütevellîsi olan Mucurlu Osman ve Şâm defterdârı Kalanfesî-zâde Seyyid Muhammed ve maktûl-i mezbûrun sadâkbaşısı ( ) nâm Yehûdî hâlâ ol tarafda olan Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Halîl *dâme mecdühû* ve Hâssa silahşörlerimden Küçük Ali *zîde mecdühû* mübâşeretleriyle alâ-eyyi hâl ahz ü habs ve nukūd ve nâtık u sâmit bi'l-cümle ismi mâl ıtlâk olunur eşyâların ma'rifet-i şer'le ahz ü kabz ve me'men ü mahfûz mahallerde hıfz ve memhûr defterlerin Der-i Devlet-medârıma irsâl olunmak üzre emr-i şerîfim sâdır olmuşidi. El-hâletü hâzihî maktûl-i mezkûr Nasuh Paşa'nın mîr-âhûrı olup Şâm-ı Şerîf'de mütesellim alıkoduğu mezkûr Ali'yi maktûl-i merkūmun Şâm'da ve çiftliklerinde ne mikdâr at ve kısrak ve tay ve katır ve sâ'ir devâbb ü mevâşîsin olduğunu mübeyyin maktûl-i mezbûrun mührüyle memhûr mufassal defteri olup ve maktûl-i mezbûr firâr itdüği vakitte ordusunda kusûr kalan hazîne ve emvâl-i kesîresini piyâde levendâtının başbölükbaşısı Celculeli Mehmed ahzidüp ve mezkûrân mütesellim Ali ve Celculeli Mehmed, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; el-yevm senin yanında oldukların yakînen haber alınup ve vech-i meşrûh üzre bâlâda mezkûr olanların cümlesi mukaddemâ fermânım olduğu üzre alâ-eyyi hâl ahz ve muhkem habs ve kal'a-bend ve eger nukūd ve eger nâtık u sâmit ismi mâl ıtlâk olunur emvâl ü eşyâları ma'rifet-i şer'le ve mübâşirân-ı mûmâ-ileyhimâ ma'rifetleriyle ahz ü kabz ve tahrîr ü defter ve memhûr defterin Der-i Devlet-medârıma irsâl idüp ve bundan mâ'adâ, maktûl-i mezbûrun bu tarafa gelen nukūd ve eşyâsı defterinden hâric, âhar mahallerde mektûm olan nukūd ve eşyâsına dahi bâlâda mezkur olanlardan ziyâde istikzâ ve istintâk ile tahsîle ıttılâ' ve anları dahi bi'l-cümle zuhûra getürüp bir nesnesi ketm

ü ihfâ ve zâyi' u telef olmamak üzre mübâşirân-ı mûmâ-ileyhimâ ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ü defter ve memhûr defterin kezâlik Der-i Devlet-medârıma irsâl ve keyfiyyet-i hâli sıhhati üzre i'lâm ve bu husûsda ziyâdesiyle ikdâm ü ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâsıtı Ra sene [1]126 **(27 Mart-5 Nisan 1714)**

d.120, s.164, h.663

Azak Kalesi'nin muhafazasına tayin olunan Anadolu valisi Yusuf Paşa'nın acilen görev yerine gitmesi gerektiği, bu nedenle daha önce Kudüs sancakbeyi olarak görev yapan ve Anadolu valiliğine tayin olunan Şehsüvar-zâde Mehmed Paşa'nın görev yeri Kütahya'ya dönmesi.

التحاق والي الأناضول يوسف باشا الذي عيّن على حماية قلعة الآزاق إلى محل وظيفته فورا، ولهذا السبب يجب على شهسوار زاده محمد باشا الذي كان أمير سنجق (سنجق بك) القدس سابقا العودة إلى محل وظيفته الجديدة كوتاهية لتعيينه واليا على الأناضول.

Yusuf Paşa, the Governor of Anatolia, who is appointed to defend the Azak Castle, is to proceed to his post immediately, while Şehsüvar-zâde Mehmed Paşa, who had been previously serving as Al Quds Sancakbeyi and was designated the Governor of Anatolia, is to proceed to his post in Kütahya.

Sabıkā Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Şehsüvâr-zâde Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; hâlâ avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemden Anadolu beğlerbeğiliği sana inâyet ü ihsânım olup düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem sâbıkā Anadolu vâlîsi olan vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* Azak Kal'ası muhâfazasına me'mûr olmağla, ıcâleten mahall-i me'mûra varup irişmesi fermânım olup ve sen dahi bir gün evvel kapun halkıyla mansıbına gelmen mühimm ü muktezî olmağla, imdi; işbu emr-i şerîfim vusûlünde kat'â bir ân meks ü tevakkuf itmeyüp bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem Kütahya'ya gelüp me'mûr olduğun üzre zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî vü ra'iyyetde bezl-i vüs' u kudret eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâsıtı Ra sene [1]126 **(27 Mart-5 Nisan 1714)**

d.120, s.169, h.677

Anadolu valisi Yusuf Paşa'nın Azak'ın muhafazasına tayin olunduğu, Kefe beylerbeyiliğinin Kale-i Cedid'in muhafazası şartıyla Tatar Salih'e tevcih edildiği, bu iki isim yeni görev yerlerine varmadıkça, adı geçen kalenin muhafızı olan ve aynı

zamanda Kudüs sancakbeyliği görevini de yürüten Receb Paşa'nın Kale-i Cedid'den ayrılmaması.

تعيين والي الأناضول على حماية قلعة الآزاق، وتوجيه إمارة الأمراء (بكلربكلكي) إلى تاتار صالح بشرط حماية القلعة الجديدة، ويجب على رجب باشا محافظ القلعة المذكورة والذي يقوم في الوقت نفسه بوظيفة أمير سنجق (سنجق بك) القدس أن لا يترك القلعة الجديدة بدون وصول الشخصين المذكورين إلى محل وظيفتهما.

Yusuf Paşa, the Governor of Anatolia, is appointed to defend Azak and Kefe governorate (beylerbeyi) is given to Tatar Salih with the condition that Kale-i Cedid is to be safeguarded; until these two people arrive at their posts, Receb Paşa, who had been serving as the guardian of the said castle as well as Al Quds Sancakbeyi, is not to leave the Kale-i Cedid.

Hâlâ Kal'a-i Cedîd muhâfazasında olup ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Vezîr Receb Paşa'ya hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem sâbıkā Anadolu vâlîsi vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* Azak muhâfazasına me'mûr olup ve Kefe beğlerbeğiliği dahi avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemden Kal'a-i Cedîd muhâfazası şartıyla emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Tatar Sâlih *dâme ikbâlühû*ya inâyet ü ihsânım olmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh me'mûr olduğu Kal'a-i Cedîd muhâfazasına, vezîr-i müşârun-ileyh Yûsuf Paşa dahi Azak Kal'ası muhâfazasına varup dâhil olmadıkca sen zinhâr Kal'a-i Cedîd'den çıkmayup ve inşâ'allâhü te'âlâ mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh Kal'a-i Cedîd'e ve vezîr-i müşârun-ileyh dahi Azak'a varup dâhil oldukdan sonra sen dahi Kal'a-i Cedîd'den kalkup mansıbına azîmet eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâhiri Ra sene [1]126 **(6-15 Nisan 1714)**

d.120, s.170, h.682

Şam valisi ve Hac emiri iken devlete ihaneti sebebiyle katlolunan Nasuh Paşa'nın maiyyetinin de hapsedilmesi ferman olunmuşken, bunlardan Kudüs ve Nablus sancakları beyi Ali Paşa ile diğer birkaç şahsı maiyetine alarak himaye ettiği tespit edilen Sayda-Beyrut valisi Mehmed Paşa'nın, ferman hükümlerini acilen ve istisnasız uygulaması.

في الوقت الذي صدر الفرمان بسجن حاشية نصوح باشا الذي قتل بسبب خيانته للدولة عندما كان واليا على الشام وأميرا على الحج، قام والي صيدا – بيروت محمد باشا بحماية البعض من هؤلاء الحاشية وضمّه إلى معيته بما فيهم أمير سنجق (سنجق بك) القدس ونابلس علي باشا، فيجب تطبيق أحكام الفرمان الصادر بحقهم عاجلا وبدون استثناء.

It was decreed that the retinue of Nasuh Paşa, who had been executed for treason while serving as the Governor of Damascus and Emir of Haj, would be arrested. It is verified that Mehmed Paşa, the Governor of Sayda-Beirut has been protecting Ali Paşa, Sancakbeyi of Al Quds and Nablus, and some other persons by attaching them to his retinue. Mehmed Paşa is to apply the firman's stipulations immediately and without exception.

Sâbıkā Şâm vâlîsi ve hâlâ Sayda-Beyrut vâlîsi Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı iken bağy u udvân ve fesâd ü tuğyânı sebebiyle katlolunan Nasuh Paşa tarafından sâbıkā Kudüs-i Şerîf ve Nablus sacaklarına mutasarrıf olan Ali Paşa ve maktûl-i mezbûrun kethüdâsı ( ) ve Kapucılar Kethüdâsı Mustafa ve Şâm'da mütesellim alıkodığı Ali ve hazînedârı ve hazîne kâtibi ve miftâh gulâmı ve dîvân efendisi ve sâ'ir meşâhir-i huddâmı ve sabıkā Şâm'da Selîmiyye mütevellîsi olan Mucurlu Osman ve Şâm defterdârı Kalanfesî-zâde es-Seyyid Muhammed ve merkūm Nasuh Paşa'nın sadâkbaşısı () nâm Yehûdî maktûl-i mezbûrun etbâ'ından ve hevâdârlarından olmalarıyla, mezkûrların cümlesi alâ-eyyi hâl ahz ve ele getürilüp kal'a-bend olunmaları fermânım olmuşiken, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; vech-i meşrûh üzre kal'a-bend olunmaları fermânım olanlardan Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancakları mutasarrıfı mezkûr Ali Paşa'yı ve Nasuh Paşa'nın kethüdâsı ve kapucılar kethüdâsını ve Şâm mütesellimini ve ba'zı etbâ'ını kal'a-bend eylemeyüp yanına alup ta'yîn virüp fermân-ı hümâyûnuma muhâlif bu şekil hareketin sem'-i hümâyûnuma ilkā olunmağla müstahıkk-ı itâb u ıkâb olmuşsundur. Bâlâda mastûru'l-ism olanların cümlesi alâ-eyyi hâl ahz ve ele getürilüp ve kal'a-bend olunmaları fermânım olup ve bunlardan mâ'adâ, yine maktûl-i merkūm Nasuh Paşa'nın harem kethüdâsı Posacı Hüseyin ve mataracısı ( ) nâm kimesne ve bölükbaşılarından Adalı Yûsuf Bölükbaşı ve el-Hâc İlyasoğlu Bölükbaşı ve Cebelioğlu Bölükbaşı ve Sürmeli Ali Bölükbaşı ve Başlıoğlu yeğeni Mustafa Bölükbaşı ve Bıyıklı Süleyman Bölükbaşı ve Mağnisa sâkinlerinden Kara Halîl oğlu Hüseyin Bölükbaşı ve Adana sâkinlerinden Kuduzoğlu Mehmed Bölükbaşı dahi alâ-eyyi hâl ahz ve ele getürilüp anların dahi kal'a-bend olunmaları fermânım olmağın, imdi; işbu emr-i şerîf-i vâcibü'l-imtisâlim vusûlünde, bu husûsda aslâ vü kat'â te'hîr ü tevakkuf itmeyüp maktûl-i merkūm Nasuh Paşa'nın etbâ' u hevâdârlarından olup gerek mukaddemâ ve gerek bu def'a kal'a-bend olunmaları fermânım olan mezkûrların cümlesini bilâ-tereddüd alâ-eyyi hâl ahz ve muhkem habs ve kal'a-bend idüp ve eger nukūd ve eger nâtık u sâmit ismi mâl ıtlâk olunur emvâl ü eşyâların hâlâ ol tarafda olan Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Halîl *dâme mecdühû* ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Hâssa silahşörlerimden Küçük Ali *zîde mecdühû* mübâşeretleriyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ü defter ve ahz ü kabz ve mahtûm defterlerin Der-i Devlet-medârıma irsâl ve keyfiyyet-i hâli sıhhati üzre arz u i'lâm eyleyüp bu husûsda fermân-ı hümâyûnuma muhâlif vaz' u hareketden ve

tehâvün ü tekâsülden gâyetü'l-gâye ittikā vü ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili R sene [1]126 **(16-25 Nisan 1714)**

d.120, s.208, h.810

Ticaret veya başka bir nedenle deniz yolunu tercih eden Osmanlı tebası Müslüman tüccar ve halkın; emniyet içerisinde seyahat edebilmelerinin teminatı olarak elçi ve konsoloslardan kefaletlerini gösteren mühürlü bir kâğıt almadıkça yabancı tüccar gemilerine binmelerine izin verilmemesi.

عدم السماح للتجار المسلمين والأهالي من رعايا الدولة العثمانية الذين فضلوا السفر عن طريق البحر لغرض التجارة أو لأغراض أخرى بالركوب على سفن التجار الأجانب بدون الحصول على وثيقة مختومة من السفراء والقناصل تبيّن كفالتهم برحلتهم في ظل الأمن والسلام.

Muslim people and merchants of Ottoman nationality prefering to travel by sea for trade or other reasons will not be allowed to board foreign commercial ships unless they possess a stamped document showing embassies and consulates guarantee for their safety while in transit.

İstanbul ve Galata ve Kudüs-i Şerîf ve Haleb ve Mısır ve Trablusşam ve İzmir monlâlarına ve Antalya ve Sayda-Beyrut ve İskenderiye ve Dimyat ve Reşid ( ) ve ( ) kādılarına ve Kuşadası nâ'ibine ve zikrolunan kazâlarda vâkı' gümrük emînlerine hüküm ki:

Memâlik-i mahrûsemde sâkinîn ü mütemekkinîn olan tüccâr-ı Müslimînden ve sâ'ir ibâdullâhdan ba'zı kimesneler ticâret veyâhûd âhar mesâlih içün Bahr-ı Sefîd'de vâkı' iskele ve mahallere rû-yı deryâdan teveccüh ü azîmet itdiklerinde, Âsitâne-i sa'âdetimde mukîm Françe ve İngiltere ve Venedik ve Nederlande ve sâ'ir müste'minîn elçilerinden ve sâlifü'z-zikr kazâlarda berât-ı şerîfimle konsolos olanlardan nüfûs ü emvâllerine zarar u gezend irişmemek üzre kefâleti mutazammın ma'mûlün-bih kâğıd almadın elçiler ve konsoloslar tarafından ba'zı müste'men sefineleri recâ üzre virilen yol kâğıdını sened ittihâz ve sefinelerine süvâr ve rû-yı deryâya çıkdıklarında nüfûs ü emvâllerine zarar u gezend terettüb eylediği sem'-i hümâyûnuma lâhık olup bu takrîb ile Memâlik-i mahrûsemde vâkı' tüccâr-ı Müslimîn ve sâ'ir ibâdullâha zarar u gezend terettübüne kat'â rızâ-yı hümâyûnum olmayup bunun gibi mahzûrun men' u def'i mühimm ü muktezî olmağın, imdi; siz ki kādılar ve gümrük emînlerisiz; fîmâ-ba'd Memâlik-i mahrûsemde vâkı' tüccâr-ı Müslimîn ve sâ'ir ibâdullâha eger ticâret ve eger sâ'ir mesâlih içün taht-ı kazâlarınızda vâkı' iskele ve limânlarda müste'minîn sefâ'inine süvâr ve rû-yı deryâya çıkup ba'zı iskele ve mahallere azîmet murâd idenlere mâdâm ki zihâb ü iyâbda nüfûs ü emvâllerine zarar u gezend irişmemek üzre müste'minîn elçilerinden ve berât-ı şerîfimle

konsolos olanlardan kefâleti mutazammın memhûr ve ma'mûlün-bih kâğıd virilmedikce zinhâr ve zinhâr tüccâr-ı Müslimîn ve sâ'ir ibâdullâhdan bir ferdin tâ'ife-i müste'minîn sefâ'inine süvâr olmalarına izn ü ruhsat gösterilmeyüp bu mahzûrun men' u def'i ve tüccâr ve sâ'ir ibâdullâhın emn ü selâmetleri husûsunda her biriniz kemâ-yenbağî takayyüd-i tâmm ve sa'y ü ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili Ca sene [1]126 **(15-24 Mayıs 1714)**

d.122, s.113, h.326

Selanik kadılığı görevini kabul etmemesi nedeniyle Murtazâ-âbâd kazasına sürgün edilen Kudüs kadısı Mehmed'in, Şeyhülislamın iltimasıyla affedildiği ve salıverilmesi.

نفي قاضي القدس محمد إلى قضاء مرتضى آباد بسبب رفضه وظيفة القضاء التي أنيطت إليه في سلانيك، ثم إعفائه وإطلاق سراحه وذلك بتزكية من شيخ الإسلام.

Mehmed, qadı of Al Quds, who was exiled to Murtazâ-âbâd township for not accepting the post of 'qadı of Selanik' (Salonika), was pardoned by gaining the Şeyhülislam's favor and will be released.

Sâbıkā Kudüs-i Şerîf kādısı olan Mevlânâ Mehmed *zîdet fezâ'ilühû*ya hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; bundan akdem Selânik kazâsı sana inâyet ü ihsân olundukda adem-i kabûl ile mukābele etmekle, te'dîben Murtazâ-âbâd kazâsına nefyolunmuşidin. Hâlâ cürmün afvolunup ıtlâk olunman içün a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdâlü'l-fudalâ'i'l-müteverri'în bi'l-fi'l şeyhülislâm ve müftî'l-enâm olan Mevlânâ Mahmud *edâmallâhü te'âlâ fezâ'ilühû* iltimâs ve işâret etmeleriyle, müşârun-ileyhin işâretleri mûcebince ıtlâk olunman bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıtı B sene 1126 **(22 Temmuz-1 Ağustos 1714)**

d.122, s.161, h.478

Kudüs sancağı tevcih edilen ancak henüz görev yerine gitmemiş olan Receb Paşa'nın, süratle görev yerine intikali ve gerekli tedbirleri alarak güvenliği sağlaması.

توجيه سنجق القدس إلى رجب باشا، ولكن بما أنه لم يلتحق بعد إلى محل وظيفته، القيام بنقله إلى محل وظيفته عاجلا واتخاذ التدابير الضرورية لتأمين أمنه وسلامته.

Recep Paşa, who was entrusted with the Al Quds Sanjak, has not yet made it to his post; he is to proceed immediately to his post and take necessary security measures.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Vezîr Receb Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; Kudüs-i Şerîf sancağı sana tevcîh olunalı bu kadar zamân mürûr itmiş iken henüz mansıbına gitmeyüp tazyî'-i evkāt ile Sinob etrâfında meks üzre olduğun müte'ayyin olmağla, imdi; işbu emr-i şerîfim vusûlünde bundan sonra kat'â bir ân meks ü tevakkuf eylemeyüp esnâ-yı râhda ayak sürümeyüp bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem mansıbına varup zabt u rabtında ve ahâlînin himâyet ü sıyânetinde ve sâ'ir iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i makdûr ve cidd-i bî-kusûr eyleyüp tehâvün ü tekâsülden ve emr-i şerîfime muhâlif vaz' u hareketden begâyet ihtirâz eyleyesin diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı N sene [1]126 **(19-28 Eylül 1714)**

d.122, s.168, h.501

Kudüs sancakbeyliğine tayin olunduğu halde görev yerine gitmemiş olan Receb Paşa'nın süratle intikali, cerde (hacıları karşılama ve güvenliğini sağlama) vakti geldiğinde görevinin başında bulunmaz ise ileri süreceği hiçbir mazeretin kabul edilmeyeceği ve şiddetle cezalandırılacağı.

القيام بنقل رجب باشا الذي عيّن أميرا على سنجق (سنجق بك) القدس والذي لم يلتحق بمحل وظيفته بالسرعة، وعلى قوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) أن تتواجد على رأس وظيفتها في وقته، وإلاّ فسوف لا تقبل معذرتها في أيّ حال من الأحوال وتعاقب بشدة.

Receb Paşa, though he was appointed as Sancakbeyi of Al Quds, did not arrive at his post. He is to proceed immediately and undertake the cerde duty (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety); if he has not taken charge in time, the excuses he puts forward will not be accepted and he will be severely punished.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Vezîr Receb Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; Kudüs-i Şerîf sancağı sana tevcîh olunalı bu kadar zamân mürûr idüp ve sen ki bir gün evvel varup mansıbında bulunman lâbüdd ü lâzim olup ve bundan akdem dahi te'kîd ü isti'câl içün emr-i şerîfim sâdır olmuş iken henüz mansıbına varup irişmedüğin sem'-i hümâyûnuma lâhık olmağla, imdi; işbu emr-i vâcibü'l-imtisâlim sana her ne mahalde varup vâsıl olursa kat'â bir yerde meks ü ârâm eylemeyüp kemâl-i sür'at ü şitâb ile iki konağı bir iderek bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem varup mansıbında bulunmağa ikdâm ü ihtimâm eyleyesin, şöyle ki; cerde vaktinde mansıbında bulunmayacak olur isen kat'â bir güne özr ü cevâbın ısgâ olunmayup cezân tertîb olunacağını

mukarrer ü muhakkak bilüp ana göre mübâderet ü müsâra'at eylemen bâbında yazılmışdır.

Fî evâ'ili L sene [1]126 **(10-19 Ekim 1714)**

d.122, s.171, h.515

Üsküdar'dan karayoluyla gidecek olan Kudüs kadısının, seyahati esnasında uygun yerlerde misafir edilmesi, ayrılırken de gereken korumanın sağlanarak emniyet içerisinde yeni görev yeri Kudüs'e ulaştırılması.

استضافة قاضي القدس الذي سيسافر من أسكدار عن طريق البحر في أماكن مناسبة أثناء الرحلة، وتأمين الحماية عند افتراقه منها ونقله إلى محل وظيفته الجديد القدس في ظل الأمن والسلام.

Qadı of Al Quds, who will travel from Üsküdar by land, will be hosted in suitable places and necessary safety measures will be taken on his departure, ensuring that he reaches his new post in Al Quds safely.

Üsküdar'dan Kudüs-i Şerîf'e varup gelince yol üzerinde vâkı' olan vüzerâ-yı izâm ve beğlerbeğiler ve sancakbeğleri ve kādılar ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Hâlâ Kudüs-i Şerîf kādısı olan Mevlânâ Mustafa *zîde fezâ'ilühû* kara tarafından Kudüs-i Şerîf'e gitmek üzre âzim olmağla, her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına varup dâhil olur ise münâsib mahallere kondurup ve gider oldukda mahûf u muhâtara olan mahallerde ma'rifetiniz ile hıfz u hırâset olunarak kemâl-i emn ü selâmet ile birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cîl mahall-i me'mûra îsâl idüp te'hîr ü tesvîkden ve bu bahâne ile re'âyâ fukarâsına ta'addî ve celb-i mâldan ihtirâz oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili L sene [1]126 **(10-19 Ekim 1714)**

d.122, s.174, h.523

Kudüs sancakbeyi ve cerde (hacıların güvenliğini sağlayan hafif süvari birlikleri) başbuğu Receb Paşa'nın görev yerine süratle varıp idari sorumluluklarını devralması ve hacıların muhafazasını sağlayacak cerde birliklerinin tanzimi hususunda gereken hazırlıkları tamamlaması.

وصول أمير سنجق (سنجق بك) (القدس وقائد (باشبوغ) قوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) رجب باشا إلى محل عمله بالسرعة واستلامه مسئولياته الإدارية وإكمال الاعدادات اللازمة في تنظيم وحدات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) التي تقوم بتأمين حماية الحجاج.

Receb Paşa, commander of the cerde (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety), to proceed to his post without delay and take over the administrative responsibilities and complete the preparations for the organization of the cerde units that will ensure the pilgrims' safety

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf Vezîr Receb Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; senin bu vakte değin varup Kudüs-i Şerîf'de bulunman emr-i lâzim ve hatb-ı mütehattim iken henüz ne mahalde olduğun haber ve eseri aslâ ma'lûm olmaduğı düstûr-ı mükerrem Şâm mîr-i hâccı vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* tarafından i'lâm olunup ve sen cerde hidmetine me'mûr olup ve hidmet-i mezbûre ne mertebe umûr-ı mu'azzamadan olduğun fikr ü mülâhaza ve ana göre mübâderet ü müsâra'at etmek üzre te'kîd ü isti'câl içün şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i vâcibü'l-imtisâlim sana her ne mahalde varup vâsıl olur ise kat'â bir ân bir yerde meks ü ârâm etmeyüp ve hâb ü râhatı kendüne harâm idüp kemâl-i sür'at ü şitâb ile iki konağı bir iderek bir gün evvel cerde vaktinden mukaddem mansıbında bulunmağa bezl-i iktidâr ve sa'y-ı bî-şümâr eyleyesin. Şöyle ki; bir sâ'at evvel mansıbına varup irişmemekle cerde hidmeti fevtolacak olur ise sonra bir vechile özr ü cevâbın ısgâ olunmayup ukūbet-ı şedîde ile mu'âkab olacağını emr-i mukarrer bilüp ana göre mübâderet ü müsâra'at eylemen bâbında yazılmışdır.

Fî evâsıtı L sene 1126 **(20-29 Ekim 1714)**

d.122, s.175, h.524

Cerde (hacıların güvenliğini sağlayan hafif süvari birlikleri) başbuğu ve Kudüs sancakbeyi Receb Paşa'nın; Şam üzerinden Hicaz'a gidecek hacıların karşılanması ve emniyetlerinin sağlanması hususunda sivil-asker diğer görevlilerle işbirliği yaparak gerekli önlemleri alması ve Bi'r-i Ganem mevkiinde hacıları vaktinde karşılaması, ziyaret sonrasında yine memleketlerine güven içinde dönmelerini sağlaması.

قيام قائد (باشبوغ) قوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) وأمير سنجق (سنجق بك) القدس بالتعاون مع سائر العساكر والمدنيين وباتخاذ التدابير اللازمة لأجل استقبال الحجاج المسافرين إلى جدة عبر الشام وتأمين أمنهم، واستقبالهم في موقع بئر الغنم في الوقت المحدد، وتأمين عودتهم إلى مواطنهم بعد انتهاء الزيارة في ظل الأمن.

Receb Paşa, commander of the cerde (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety) and Sancakbeyi of Al Quds, is to take necessary measures for meeting the pilgrims, who are going to Hejaz via Damascus, and ensuring their safety in

cooperation with other military and civil officials; meet them at Bi'r-i Ganem on time and ensure that they reach their country safely after their visit.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Vezîr Receb Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gidecek huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, Sayda-Beyrut vâlîsi Vezîr Mehmed Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* ve Trablusşam beğlerbeğisi Hüseyin *dâme ikbâlühû* beş yüz nefer güzîde vü tüvânâ süvârî âdemleriyle kethüdâlarını göndermek üzre ber-vech-i arpalık Gazze sancağına mutasarrıf olan Sâlih Paşa yeğeni Mehmed *dâme ikbâlühû* ve Cebel-i Aclun sancağıbeği Şehsüvâr-zâde Mehmed Paşa oğlu Zeynelâbidin, Tarbay evlâdından olup Leccun sancağıbeği olan Yûsuf *dâme ızzühümâ* dahi bâ-nefsihim mükemmel ü müretteb kapuları halkıyla ve Şâm urbânı şeyhi olan Şeyh Zâhir es-Selâme dahi kabâ'il-i urbândan ve etbâ' u eşyâ'ından güzîde ve müsellah âdemleriyle ve Nablus ve Gazze ve Leccun sancaklarının alaybeğleriyle umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmârı dahi bu husûs içün me'mûr ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; sen dahi mükemmel ü müretteb kapun halkıyla vech-i meşrûh üzre bu sene-i mübârekede cerdeye me'mûr olanlara başbuğ olup ve sinîn-i sâbıkada cerdeye me'mûr olanlar vakt ü zamânıyla yerlerinden hareket itmeyüp istikbâl-i huccâca gâh evâhir-i Zilhicce'de ve gâh ibtidâ-yı Muharrem'de azîmet itdiklerinden vaktiyle mahall-i me'mûra irişmedikleri mesmû'-ı hümâyûnum olmağla, inşâ'allâhü te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar evâhir-i Zilhicce'ye kalmayup bi-eyyi hâl evâ'il-i Zilhicce'de savb-ı maksûda azîmet ve Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde huccâc-ı Şâmiyye'yi istikbâl idüp Rakka ve Şâm vâlîsi ve Şâm mîr-i hâccı olan vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû*nun re'yine muvâfakat ile iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde bezl-i vüs' u kudret eylemeleriyçün evâmir-i şerîfe ile tenbîh ü te'kîd olunmağla, imdi; emr-i şerîf-i vâcibü'l-imtisâlim vusûlünde me'mûr olduğun üzre vaktiyle tedârikin görüp hâzır u âmâde olup ve huccâc-ı Müslimînin istikbâline kıyâm ve seninle me'mûr olanları dahi vakt ü zamânıyla yanına istishâb idüp ve bi-avnihî te'âlâ evâ'il-i Zilhicce'de ma'iyyet ile savb-ı maksûda azîmet ve fermânım olduğu üzre Alâ menzilinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde huccâc-ı Müslimîni istikbâl idüp ve Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan vezîr-i müşârun-ileyhin re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmete bezl-i vüs' u kudret eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimînin hidmeti olup gayret ü hamiyyet günidir ve senden ihtimâm-ı tâmm ile küllî hidmet me'mûldür. Şöyle ki; bir dürlü tehâvün ü tekâsülün zuhûra gelmek ihtimâli olur ise ukûbât-ı şedîde ile mu'âkab olacağını mukarrer bilüp ana göre basîret ü

intibâh ile hareket eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı L sene [1]126 **(20-29 Ekim 1714)**

d.120, s.236, h.888

Şam üzerinden giden hacıların karşılanması vazifesiyle görevlendirilen ve başbuğ tayin edilen Kudüs sancakbeyi Receb Paşa'nın; bu işte kendisine yardımcı olacak diğer görevlileri vaktinde bölgeye intikal ettirmekle yükümlü mübaşirlerden Küçük Mirahur Osman Ağa'yı vazifesini tamamladığında, Kapıcılar Kethüdası Mehmed'i ise hacılar karşılanıp ziyaret sonrasında yine güvenli bir biçimde Şam'a ulaştırıldıktan sonra İstanbul'a göndermesi.

قيام أمير سنجق (سنجق بك) القدس رجب باشا الذي عيّن قائداً (باشبوغ) باستقبال الحجاج الراحلين عن طريق الشام؛ وإرسال كوجوك ميراخور عثمان آغا، أحد المباشرين المكلفين بمساعدة رجب باشا في وظيفة إلى استانبول بعد إكمال وظيفة، وكذلك إرسال محمد كتخدا البوابين إلى استانبول بعد إكماله استقبال الحجاج وإيصالهم إلى الشام بشكل آمن بعد انتهاء الزيارة.

Küçük Mirahur Osman Ağa is responsible for bringing the functionaries, who will assist Receb Paşa, to the region on time. Kapıcılar Kethüdası Mehmed will take the returning pilgrims to Damascus safely. After these two have completed their duties, Receb Paşa, appointed as commander of the cerde and charged with meeting the pilgrims traveling via Damascus, will send them to Istanbul.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olup bu sene-i mübârekede istikbâl-i huccâca me'mûr olanların üzerlerine başbuğ olan Vezîr Receb Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; bi-tevfîkihî te'âlâ işbu sâl-i meymenet-iştimâlde tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gidecek huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsıyçün seninle ma'an me'mûr olanlardan Sayda-Beyrut vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû*nun beş yüz nefer güzîde vü tüvânâ süvârî âdemleriyle kethüdâsını ve ber-vech-i arpalık Gazze sancağına mutasarrıf olan Sâlih Paşa yeğeni Mehmed *dâme ikbâlühû*yu ve Cebel-i Aclun sancağıbeği Şehsüvâr-zâde Mehmed Paşa oğlu Zeynelâbidin *dâme ızzühû*yu bi-nefsihimâ mükemmel ü mürettеb kapuları halkıyla ve Gazze ve Nablus sancakları alaybeğilerini dahi sancaklarının umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmârıyla yerlerinden kaldırup vakt ü zamânıyla yanına götürüp mevcûd itmek üzre iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'l Küçük mîr-âhûrum olan Osman *dâme mecdühû* mübâşir ta'yîn olunup ve bunlardan mâ'adâ, yine istikbâl-i huccâc içün seninle ma'ân me'mûr olanlardan Trablusşam beğlerbeğisi Hüseyin *dâme ikbâlühû*nun beş yüz nefer güzîde vü tüvânâ süvârî âdemleriyle kethüdâsını ve Tarbay evlâdından Leccun

sancağıbeği Yûsuf *dâme ızzühû*yu bi-nefsihî mükemmel ü müretteb kapusı halkıyla ve Şâm urbânı şeyhi Zâhir es-Selâme'yi dahi etbâ' u eşyâ'ıyla ve Leccun sancağı alaybeğisini dahi sancağının umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmârıyla kezâlik vakt ü zamânıyla kaldırup götürüp yanında mevcûd itmek üzre iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim sâbıkā Dergâh-ı mu'allâm kapucılar kethüdâsı olan Mehmed *dâme mecdühû* dahi mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İnşâ'allâhü te'âlâ vech-i meşrûh üzre seninle ma'an cerdeye me'mûr olanlar mübâşirân-ı mûmâ-ileyhimâ ma'rifetleriyle yanına varup müctemi' olduklarında Küçük mîr-âhûrum olan mûmâ-ileyh Osman *dâme mecdühû*nun yedine edâ-yı hidmet eyledüğini müş'ir tarafından mektûb virüp Der-i Devlet-medârıma i'âde vü ircâ' eyleyüp ve sâbıkā Dergâh-ı mu'allâm kapucılar kethüdâsı olan mûmâ-ileyh Mehmed *dâme mecdühû* fermânım olduğu üzre bu sene seninle ma'an istikbâl-ı huccâca me'mûr olanların cümlesinin üzerine mübâşir olup evâ'il-i Zilhicce'de ma'iyyet ile savb-ı maksûda azîmet ve huccâc-ı Müslimîni istikbâl iktizâ iden mahalle dek bile gidüp ve öteden berü dahi düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Şâm ve Rakka vâlîsi ve Şâm mîr-i hâccı olan vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû*nun berâtına muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca ihtimâm-ı tâmm olunarak kavâfil-i huccâc-ı Müslimîn ile ma'an Şâm-ı Şerîf'e gelüp edâ-yı hidmet eyledikden sonra anı dahi Der-i Devlet-medârıma i'âde vü ircâ' eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

[Fî] evâsıtı L sene 1126 **(20-29 Ekim 1714)**

d.120, s.248-249, h.935

Başbuğ sıfatıyla Şam üzerinden giden hacıları karşılamakla görevlendirilen ve henüz görev yerine gitmemiş olan Kudüs sancakbeyi Receb Paşa'nın süratle intikali, cerde (hacıları karşılama ve güvenliğini sağlama) hizmetiyle mükellef kılınanların irtibatı ve biraraya gelmelerini sağlamakla görevli Küçük Mirahur Osman Ağa'yı vazifesini tamamladığında, Kapıcılar Kethüdası Mehmed'i ise hacılar emniyet içerisinde Şam'a vardıktan sonra İstanbul'a göndermesi.

الإسراع في إيصال أمير سنجق (سنجق بك) القدس رجب باشا الذي كلف باستقبال الحجاج المسافرين عبر الشام بصفته قائدا (باشبوغ) وإرسال كوجوك ميراخور عثمان آغا بالتعاون مع قوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) إلى استانبول بعد انتهاء وظيفته. وكذلك إرسال كتخدا البوابين محمّد إلى استانبول بعد انتهاء مهامه في ايصال الحجاج إلى الشام بشكل آمن.

Al Quds Sancakbeyi Receb Paşa, who as commander of the cerde is charged with meeting the pilgrims but has not yet arrived at his post, is to proceed posthaste. After Küçük Mirahur Osman Ağa completes his duty of ensuring the communication and

collaboration between those charged with cerde duty (meeting the pilgrims and ensuring their safety), and after the pilgrims reach Damascus safely Kapıcılar Kethüdası Mehmed and Osman Ağa are to be sent to Istanbul by Receb Paşa.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf Vezîr Receb Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gidecek huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Sayda-Beyrut vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* ve emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Trablusşam beğlerbeğisi Hüseyin *dâme ikbâlühû* beşer yüz nefer güzîde vü tüvânâ süvârî âdemleriyle kethüdâlarını göndermek üzre ve ber-vech-i arpalık Gazze sancağına mutasarrıf olan Sâlih Paşa yeğeni Mehmed *dâme ikbâlühû* ve kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Cebel-i Aclun sancağıbeği Şehsüvâr-zâde Mehmed Paşa oğlu Zeynelâbidin, Tarbay evlâdından olup Leccun sancağıbeği Yûsuf *dâme ızzühümâ* dahi bâ-nefsihim mükemmel ü müretteb kapuları halkıyla ve Nablus sancağı mütesellimi müstevfî âdemleriyle ve kıdvetü'l-aşâ'ir ve'l-kabâ'il Şâm urbânı şeyhi olan Şeyh Zâhir es-Selâme dahi kabâ'il-i urbândan ve etbâ' u eşyâ'ından güzîde ve müsellah âdemleriyle ve Nablus ve Gazze ve Leccun sancaklarının alaybeğileriyle umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmârı dahi bu husûs içün me'mûr ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; sen dahi bu sene-i mübârekede cerdeye me'mûr olanlara başbuğ olup bir gün evvel mansıbına varup tedârikin görüp hâzır u âmâde olup vech-i meşrûh üzre cerdeye me'mûr olanları yanına istishâb ve evâ'il-i Zilhicce'de mükemmel ü müretteb kapun halkıyla hareket ve bi'l-cümle istikbâl-i huccâca seninle ma'an me'mûr olanlar ile savb-ı maksûda azîmet itmek üzre şimdiye değin birkaç def'a evâmir-i şerîfem sâdır olup ve vech-i meşrûh üzre istikbâl-i huccâc içün seninle ma'an me'mûr olanlardan Sayda-Beyrut vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh Mehmed Paşa beş yüz nefer güzîde vü tüvânâ süvârî âdemler ile kethüdâsını göndermek üzre ve ber-vech-i arpalık Gazze sancağı mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ve Cebel-i Aclun sancağıbeği mîr-i mûmâ-ileyh Zeynelâbidin *dâme ızzühû*yu bi-nefsihimâ mükemmel ü müretteb kapuları halkıyla ve Nablus mütesellimi müstevfî âdemleriyle ve Gazze ve Nablus sancakları alaybeğilerini dahi sancaklarının umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmârıyla yerlerinden kaldırup vakt ü zamânıyla getürüp mevcûd itmek üzre bi'l-fi'l Küçük mîr-âhûrum olan Osman *dâme mecdühû* mübâşir ta'yîn olunup ve anlardan mâ'adâ, yine istikbâl-i huccâc içün seninle ma'an me'mûr olanlardan Trablusşam beğlerbeğisi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh Hüseyin *dâme ikbâlühû*nun beş yüz nefer güzîde vü tüvânâ süvârî âdemleriyle kethüdâsını ve Tarbay evlâdından Leccun sancağıbeği mîr-i mûmâ-ileyh Yûsuf *dâme ızzühû*yu bi-nefsihî mükemmel ü müretteb kapusı halkıyla ve Şâm urbânı şeyhi Zâhir es-Selâme'yi dahi etbâ' u eşyâ'ıyla ve Leccun sancağı alaybeğisi dahi umûmen sancağının zü'amâ ve erbâb-ı tîmârıyla kezâlik vakt ü

zamânıyla kaldırup götürüp yanında mevcûd itmek üzre sâbıkā Dergâh-ı mu'allâm **[249]** kapucılar kethüdâsı olan Mehmed *dâme mecdühû* dahi mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşidi. Hâlâ Şâm ve Rakka vâlîsi ve Şâm mîr-i hâccı olan vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* tarafından mektûb gelüp hulâsa-i mefhûmunda; sen henüz mansıbına varup vâsıl olmadığını tahrîr ü i'lâm ve bu sene-i mübârekede cerdeye me'mûr olanlar evâ'il-i Zilhicce'den birkaç gün mukaddem savb-ı maksûda hareket ü azîmetleri muktezî idüğin ifhâm itmeğin, hâlâ vech-i meşrûh üzre cerdeye me'mûr olanlara ve mübâşirlerine hitâben tekrâr başka başka evâmir-i şerîfem sâdır olmağla, sana dahi te'kîd ü isti'câl içün işbu emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olup ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi; her ne mahalde varup vâsıl olur ise kat'â bir ân bir yerde meks ü ârâm eylemeyüp mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince yollarda ayak sürümeyüp iki konağı bir iderek kemâl-i sür'at ü şitâb ile gidüp bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem mansıbına varup cerde vaktine irişüp ve vech-i meşrûh üzre seninle ma'an cerdeye me'mûr olanları mübâşirleri ma'rifetiyle ta'cîl ale't-ta'cîl yanına istishâb ve cümlesi yanında müctemi' olduklarında Küçük mîr-âhûrum olan Osman *dâme mecdühû*yu Der-i Devlet-medârıma i'âde vü ircâ' eyleyüp ve sâbıkā Dergâh-ı mu'allâm kapucılar kethüdâsı olan Mehmed *dâme mecdühû* fermânım olduğu istikbâl-i huccâca me'mûr olanların cümlesinin üzerine mübâşir ta'yîn olup ve bi-avnihî te'âlâ evâ'il-i Zilhicce'den birkaç gün mukaddem seninle, ma'iyyet ile savb-ı maksûda azîmet ve Alâ menzilinden ötede Bi'r-i Ganem'de veyâhûd daha ilerüde her ne mahalde iktizâ ider ise huccâc-ı Müslimîni istikbâl idüp ve öteden berü dahi Şâm ve Rakka vâlîsi ve Şâm mîr-i hâccı vezîr-i müşârun-ileyhin re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmet eyledikden sonra mûmâ-ileyh Mehmed *dâme mecdühû*yu dahi Der-i Devlet-medârıma i'âde vü ircâ' eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti olup gayret ü hamiyyet günidir ve senden ihtimâm-ı tâmm ile küllî hidmet me'mûldür. Şöyle ki; bir gün evvel mansıbına varup cerde vaktinde anda bulunmayup ve vaktiyle savb-ı maksûda hareket ü azîmet itmeyecek olur isen, sonra bir dürlü özr ü cevâbın ısgâ olunmayup tarafına ne gûne ıtâb u ıkâb teveccüh ideceğini fikr ü mülâhaza idüp selâmet-i hâlin sana lâzim ise ana göre basîret ü intibâh ile hareket ü azîmete mübâderet ü müsâra'at eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

[Fî] evâhiri L sene [1]126 **(30 Ekim-7 Kasım 1714)**

d.120, s.264, h.975

Şam üzerinden Hicaz'a gidecek hacıların karşılanması ve emniyetinin sağlanması hususunda cerde (hacıların güvenliğini sağlayan hafif süvari birlikleri) başbuğu tayin edilen Kudüs sancakbeyi Receb Paşa'nın; sivil-asker diğer görevlilerle işbirliği

yaparak gerekli önlemleri alması, hacıların ihtiyaç duyacağı yiyecek ve zahire konusunda herhangi bir aksaklığaa meydan vermeden, Müzeyrib'den hareketle tam vaktinde Alâ Boğazı'nın ilerisinde Bi'r-i Ganem mevkiinde hacıları karşılaması ve ziyaret sonrasında yine emniyet içerisinde memleketlerine dönmelerini sağlaması.

قيام أمير سنجق (سنجق بك) القدس رجب باشا الذي عيّن قائدا (باشبوغ) للجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) بالتعاون مع العسكريين والمدنيين وباتخاذ التدابير اللازمة لعدم حدوث خلل في المؤن التي يحتاجها الحجاج، والتحرك من مزيرب وباستقبال الحجاج في الوقت المحدد في موقع بئر الغنم الواقع على مقربة من مضيق العلا، وتأمين عودتهم إلى بلادهم بشكل آمن بعد انتهاء الزيارة.

Al Quds Sancakbeyi Receb Paşa, appointed as commander of the cerde (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety) and charged with meeting and ensuring the pilgrims safety, is to take necessary measures in cooperation with the military-civil functionaries; provide the necessary food and provisions without mishap; depart from Müzeyrib to meet the pilgrims on time at Bi'r-i Ganem past Alâ Pass, and ensure that they reach their country safely after their visit.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Vezîr Receb Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den giden huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ etmekle, Sayda-Beyrut vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* ve Trablusşam beğlerbeğisi Hüseyin *dâme ikbâlühû* beşer yüz nefer güzîde vü tüvâna süvârî âdemleriyle kethüdâlarını göndermek üzre ve ber-vech-i arpalık Gazze sancağına mutasarrıf olan Sâlih Paşa yeğeni Mehmed *dâme ikbâlühû* ve Cebel-i Aclun sancağıbeği Şehsüvâr-zâde Mehmed Paşa oğlu Zeynelâbidin ve Tarbay evlâdından olup Leccun sancağıbeği Yûsuf *dâme ızzühümâ* dahi bâ-nefsihim mükemmel ü müretteb kapuları halkıyla ve Nablus sancağı mütesellimi müstevfi âdemleriyle ve Şâm urbânı şeyhi olan Şeyh Zâhir es-Selâm dahi kabâ'il-i urbândan ve etbâ' u eşyâ'ından güzîde vü müsellah âdemleriyle ve Nablus mütesellimi ve Nablus ve Gazze ve Leccun sancaklarının alaybeğileriyle umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmârı dahi bu husûs içün me'mûr ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; sen dahi bu sene-i mübârekede cerdeye me'mûr olanlara başbuğ olup bir gün evvel mansıbına varup tedârikin görüp hâzır u âmâde olup vech-i meşrûh üzre cerdeye me'mûr olanları yanına istishâb ve evâ'il-i Zilhicce'de mükemmel ü müretteb kapun halkıyla hareket ve bi'l-cümle istikbâl-i huccâca seninle ma'an me'mûr olanlar ile savb-ı maksûda azîmet etmek üzre şimdiye değin birkaç def'a evâmir-i şerîfem sâdır olup ve bu husûs içün bi'l-fi'l Küçük mîr-âhûrum olan Osman ve sâbıkā Dergâh-ı mu'allâm kapucılar kethüdâsı Mehmed *dâme mecdühümâ* mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşlar idi.

Ancak, beher sene cerdeye me'mûr olanlardan neferât-ı ma'dûde ile gitmeleri fermânım olanlar sülüsânı mertebe neferât ile gitmeyüp deveci ve meş'aleci neferâtını dahi ricâl-i kıtâlden olmak üzre götürüp ve Şâm'dan zahîre nakli be-her-hâl müte'assir olmağla, Müzeyrib'den meks ve hareket eylediklerinde dahi âhar bahâne ile ba'zı menâzilde tevakkuf iderek dört-beş konak yere gitmelerini cerde hidmetini tekmîl etmekden addetmeğe me'lûflar olup ve gitdikleri hâlde dahi zihâb ü iyâblarında kendülere kifâyet etdükden sonra zâd ü zahîreden mâ'adâ, huccâc-ı Müslimîne dahi medâr olur keyfiyyet ile zahîre husûsunda i'ânet ve müzâheret itmeleri muktezî iken ziyâde zahîre ile gitmeyüp huccâca mülâkî olduklar[ın]dan kavâfil-i huccâc beyninde kaht u galânın vukū'una ve zarûret ü muzâyakalarının tatarrukuna bâ'is olup bu sûretde cerdeye me'mûr olanlar hemân bî-hûde it'âb olundukları zâhir olup bu emr-i hatîre dahi nizâm virilmesi mühimm ü muktezî olmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; bu sene-i mübârekede cerde hidmetine me'mûr olanlardan Safed ve Sayda-Beyrut vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh ve Trablusşam beğlerbeğisi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin fermânım olduğu üzre ricâl-i harb u kıtâlden beş yüz nefer güzîde vü tüvânâ süvârî âdemleriyle kethüdâların ve sâ'ir me'mûr olanların dahi mükemmel ü müretteb kapuları halkıyla techîz ü i'dâd ve zâd ü zahîreleri tekmîli ile ma'an Şâm-ı Şerîf'e getürdüp emr-i şerîfimde tasrîh olunan neferâtı mübâşirleri mûmâ-ileyhimâ ma'rifetleriyle ta'dâd ü defter idüp ve Şâm şeyhi ve sâ'ir cerde ahvâline vukūfu olanlar ve Şâm ve Rakka vâlîsi ve Şâm mîr-i hâccı vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* tarafından cerdeye ta'yîn olanlar ile emr-i tarîki müzâkere ve cerdeye me'mûr olanlar eyyâm-ı şitâ takrîbi ve âhar bahâne ile ba'zı menâzilde meks ü tevakkuf etmekle fermânım olan mahalle irişmeyüp zâd ü zahîrelerine kıllet-târî olup huccâc-ı Müslimîne mülâkât itdiklerinde anların dahi muzâyakalarına bâ'is olmamak içün mükemmel ü müretteb zahîre ile cümle cerdeye me'mûr olanlar ile ma'an bir gün evvel Müzeyrib'den hareket ve savb-ı maksûda azîmet ve inşâ'allâhü te'âlâ bi'l-cümle cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asâkir ile Alâ Boğazı'ndan öte Bi'r-i Ganem'de veyâhûd daha ilerüde varup kavâfil-i huccâc-ı Müslimîne mülâkî olacağını pey-der-pey neccâblar ile Şâm mîr-i hâccı vezîr-i müşârun-ileyhe i'lân ü işâ'ât ve bi-tevfîkihî te'âlâ huccâc-ı Müslimîni iktizâ iden mahalde istikbâl idüp ve öteden beri dahi Şâm mîr-i hâccı vezîr-i müşârun-ileyhin re'yine muvafakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmete bezl-i tâb ü tüvân eyleyüp, vech-i meşrûh üzre Şâm'da ta'dâdı fermânım olan cerde askerinin memhûr defterlerin Der-i Devlet-medârıma irsâl ve Şâm'dan ne gün hareket ve savb-ı maksûda azîmet olunduğu haberin dahi i'lâm eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti olup ve gayret ü hamiyyet günidir. Şöyle ki; fermânım olduğu üzre Alâ Boğazı'ndan öte Bi'r-i Ganem'de veyâhûd daha ilerüde huccâc-ı Müslimîni istikbâle irişmeyüp veyâhûd cerdeye me'mûr olan

tavâ'if-i asker kâmilen gitmeyüp veyâhûd müstevfî zahîre götürmeyüp ma'âzallâh huccâc-ı Müslimîne kaht u galâ vukū'u ve âhar vechile hilâf-ı melhûz bir emr-i nâ-mülâyim hudûsuna bâ'is olur keyfiyyet zuhûr idecek olur ise seninle cerdeye me'mûr olanların bir dürlü özr ü cevâbları ısgâ olunmayup ser-pençe-i gazab-ı âteş-bâr-ı hüsrevânemden bir vechile tahlîs-i girîbân idemeyeceklerini her birine gereği gibi ifhâm ve sen dahi bu emr-i hatîrde âfiyet-kârı ana göre fikr ü mülâhaza ve fermânım olan husûsların cümlesinde kemâ-yenbağî basîret ü intibâh ile edâ-yı hidmete bezl-i makdûr ve cidd-i sa'y-ı bî-kusûr eyleyüp emr-i şerifimin mazmûn-ı münîfine muhâlif vaz' u hareketden begâyet ihtirâz eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâsıtı Za sene 1126 **(17-26 Kasım 1714)**

d.120, s.277, h.1006

Kudüs sancakbeyi olup hacıları karşılamak ve güvenliklerini sağlamakla görevlendirilen Receb Paşa'nın; işin mali külfetini gerekçe gösterip vazifesini ifa etmekten kaçınmaması, daha önce görev yaptığı Diyarbakır, Van, Sivas eyaletlerinde ve Azak muhafızlığında halktan topladığı haksız ve fazladan akçelere karşılık olmak üzere, kendisine tevdi edilen yeni görevi zamanında ve eksiksiz bir şekilde yerine getirmesi.

عدم هروب رجب باشا أمير سنجق (سنجق بك) القدس الذي كلف باستقبال الحجاج وتأمين سلامتهم من أداء وظيفته بحجة التكاليف المالية، ويجب القيام بوظيفته الجديدة المودّعة إليه في وقته المحدد وبصورة تامة مقابل الأموال والنقود (آقچة) التي جمعها من الأهالي عنوة زمن وظيفته في حماية إيالات وان وديار بكر وسيواس وآزاق.

Al Quds Sancakbeyi Receb Paşa, charged with meeting and ensuring the Pilgrims safety, should not be cost-conscious and refrain from carrying out his duty. He has fulfill his new duty faultlessly and on time, in exchange for the extra akçes he collected from the public unfairly during his term of office in the Diyarbakır, Van, Sivas provinces and the guardianship of Azak.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olup cerdeye me'mûr ve ba'zı tavâ'if-i askere başbuğ olan vezîrim Receb Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; bu sene-i amîmetü'l-meymenede me'mûr olduğun cerde hidmeti içün bi-eyyi hâl evâ'il-i Zilhicce'de hareket ve bu husûs içün bi'l-cümle seninle me'mûr olanlar ile savb-ı maksûda azîmet itmek üzre şimdiye değin defa'ât ü kerrât ile sana tenbîh ü te'kîdi müştemil evâmir-i şerîfem sâdır olmuşiken, hâlâ tarafından gelen mektûbunun hulâsa-i mefhumunda; "Mutasarrıf olduğun Kudüs-i Şerîf sancağının îrâdı masârif-i seferiyeye vefâ etmez. Eger livâ-i mezbûrda mütesellim olan âdemin yedinde bir şey bulunur ise edâ-yı hidmete bezl-i kudret iderim" diyü i'tizâr eyledüğin ecilden, hakkında

nâ'ire-i gazab-ı hüsrevânemin işti'âl ü ilhâbına bâ'is ü bâdî olmuşdur. Taraf-ı Saltanat-ı seniyyemden vüzerâ, me'mûr oldukları hidmetin edâsını mansıblarının îrâdına hasritmeyüp belki sâye-i Devlet-i aliyyemde kesbeyledikleri emvâl-i müddahar ile hidemât-ı aliyyemin temşiyet ve tekmîline mücidd ü sâ'î olmaları üzerlerine emir lâzim olup, ale'l-husûs sen Devlet-i aliyyemin nân u nemek perverdesi olup avâtıf-ı aliyyemden ibtidâ sana rütbe-i vezâret ile Diyârbekir eyâleti inâyet ü ihsânım oldukda, mansıb-ı mezbûrun mecrâ-yı tabî'î üzre îrâd-ı vâfiresi var iken üç seneden ziyâde üzerinde oldukca fukarâ vü zu'afâdan hilâf-ı kānûn ve bi-gayrı hakk zulmen hadden mütecâviz emvâl ihtilâs idüp, ba'dehû Van eyâleti tevcîh olundukda kezâlik anın dahi îrâd-ı mu'ayyenesinden fazla bî-hesâb akçe alup, andan sonra Sivas eyâleti virildikde anda dahi minvâl-i meşrûh üzre fukarâ vü zu'afâdan zulmen alduğın emvâlin hadd ü hasrı olmaduğı Dîvân-ı hümâyûnuma gelüp nâle vü efgân iden şikâyetden ma'lûm olup, ba'dehû sancak tevcîhi ve haslar ilhâkıyla bir sene mikdârı Azak muhâfazasına me'mûr olduğunda anda dahi taraf-ı mîrîden müstevfî ta'yînâtın görilüp muhâfaza-i serhadd iken anda bile masârifinden fazla akçe iddihâr eyledüğine ilm-i â'lem şümûl-ı mülûkânemi muhît ü şâmil olmuş iken hâlâ mâlik olduğun emvâl-i mevcûdeni ma'dûm menzilesine tenzîl ve mevcûd hidmetinin husûlünü el-yevm üzerinde olan mansıbının îrâdıyla görmeğe ta'lîk ve bu söz kendüne medâr-ı halâs olur ümidiyle taraf-ı hümâyûnumu iğfâl kaydında olduğun, senin kemâl-i ufûl ü duhûlüne ve âkıbet emri mülâhazada kusûr u fütûruna hamlolunmuşdur. İmdi; işbu emr-i şerîf-i vâcibü'l-imtisâlim vusûlünde bu husûsda kemâl-i basîret ü intibâh ile hareket ve me'mûr olduğun bu cerde hidmetini mansıbının îrâdına ta'lîk eylemeyüp avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemden inâyet ü ihsânım olan manâsıb-ı celîlelerden ihtilâs ve iddihâr eyledüğin mâl-i müddahar ile bu hidmet-i cemîleyi bir gün evvel görmeğe bezl-i makdûr ve cidd-i bî-kusûr eyleyesin. Şöyle ki; bu hidmetin görülmesini mansıbının îrâdına hasr ü ta'lîk idüp, mukaddemâ fermânım olduğu üzre mükemmel ü müretteb kapun halkı ve müstevfî yarakların ricâliyle vakt ü mevsiminde savb-ı maksûda azîmet itmekle, cerde vakti ve hidmeti fevtolacak olur ise sonra ser-pençe-i gazab-ı âteş-bâr-ı hüsrevânemden girîbânın bir vechile halâs olamayup bilâ-sü'âl ve bilâ-emân cezân tertîb olunacağı emr-i mukarrer bilüp selâmet-i hâlin sana lâzim ise ana göre basîret ü intibâh ile hareket eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâ'ili Z sene 1126 **(8-17 Aralık 1714)**

d.124, s.4, h.15

İstanbul ve Kudüs patriki Ohannes'in talebi doğrultusunda; Karahisar-ı Sahip (Afyon) kazasında sakin Ermenilerin eski marhasası (murahhas, başepiskopos) olan

Papaz Arutin ile Çergân Osep'in ahaliye yapıkları haksızlıklar ve hukuka aykırı faaliyetlerinden dolayı sürgün edilmeleri.

نفي كلّ من القس آروطين (رئيس الأساقفة) السابق للأرمن والساكن في قضاء صاحب (آفيون) التابع لقراحصار، وجركان اوسيب لقيامهما بالظلم على الأهالي وبالفعاليات المنافية للقانون؛ وذلك بموجب طلب من اوهانيس بطريق استانبول والقدس.

Ohannes, the patriarch of Istanbul and Al Quds, requests that Priest Arutin, former Armenian executive archbishop residing in Karahisar-ı Sahip (Afyon) township and Çergan Osep should be exiled for their illegal actions and the injustice they inflicted on the public.

Itlâklarıyçün yazılmışdır. Fî evâsıtı M sene 1129 **(26 Aralık 1716-4 Ocak 1717)**

Karahisâr-ı Sâhib kazâsı nâ'ibine ve Karahisâr-ı Sâhib sancağı mütesellimine hüküm ki:

Hâlâ İstanbul ve Kudüs-i Şerîf Ermeni patriki olan Ohannes nâm râhib arzıhâl idüp; "Patrikliğine dâhil Karahisâr-ı Sâhib kazâsında sâkin Ermeni tâ'ifesinin sâbıkā marhasaları olan Erzurumlu dimekle ma'rûf Arutin nâm papas kendü hâlinde olmayup yine kazâ-i mezbûrda sâkin eşirrâdan Çergân Oseb nâm zimmî ile yek-dil ve celb-i mâl içün envâ' ta'addiyât ile rencîde ve ehl-i örfe gamz u tecrîm ve beynlerinde ihtilâl virdikleri arz u mahzar-birle i'lâm olundukda, mesfûr Arutin marhasalıkdan ref' olunup lâkin mezbûrlar mahall-i mezbûrda oldukca ihtilâllerinin men'i ve gamz u tecrîm ile ta'addîlerinin def'i mümkin olmaduğın" bildirüp, marhasa-i sâbık mesfûr Arutin papas ve refîki çergân Oseb nâm zimmî mahall-i mezbûrda ikāmet itdirilmeyüp diyâr-ı âhara nefy ü iclâ olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, mesfûrlar diyâr-ı âhara nefy ü iclâ olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri C sene 1128 **(11-20 Haziran 1716)**

d.125, s.18, h.70

Şam üzerinden giden hacıları karşılamak ve güvenliklerini sağlamakla görevlendirilen Kudüs sancakbeyinin, süratle hazırlıklarını tamamlayıp bu işte kendisine yardımcı olacak görevlileri maiyetine alarak Zilhicce ayının başında hareket etmesi emredilmişken, gerekli sayıda neferle gidilmediği ve yeterli zahire götürülmeyerek hacıların mağdur edildiği anlaşıldığından; bu yıl Safed, Sayda-Beyrut ve Trablusşam'dan görevlendirilen kimselerin Şam'a getirtilip mübaşirler marifetiyle sayılarak kayıtlarının tutulması, yeterli zahire ile Müzeyrib'-den hareket edilerek Alâ Boğazı'ndan ötede Bi'r-i Ganem mevkiinde veya daha ileride hacıların karşılanması ve ziyaret sonrasında yine emniyet içerisinde Şam'a ulaştırılmaları.

على الرغم من الأوامر الصادرة حول قيام أمير سنجق (سنجق بك) القدس المكلّف باستقبال الحجاج المسافرين عن طريق الشام واستقبالهم وبالإسراع في الاعدادات اللازمة وقيامه مع الموظفين الذين في حاشيته والذين يقومون بمساعدته معه والتحرك في غرة ذي الحجة، تبين بأنه لم يذهب بالأعداد الضرورية من الأنفار ولم يأخذ معه المؤن الكافية مما أدى إلى مغدورية الحجاج، فيجب استقدام الأشخاص المكلفين بهذه المهمة لهذا العام من صفد وصيدا- بيروت وطرابلس الشام وتعدادهم عن طريق المباشرين وضبط تسجيلهم، وتحركهم بالمؤن الكافية من مزيرب واستقبال الحجاج في موقع بئر الغنم الكائن على مقربة من مضيق العلا أو في الموقع الذي يليه، وتأمين وصولهم إلى الشام في ظل الأمن بعد انتهاء الزيارة.

Al Quds Sancakbeyi was entrusted with meeting and ensuring the safety of the pilgrims traveling via Damascus and had to complete his preparations without delay. Although he was ordered to proceed at the beginning of the month of Zilhicce together with those that would assist him, he did not take along the necessary number of soldiers or carried enough provisions; the pilgrims were inconvenienced. This year, functionaries from Safed, Sayda-Beirut and Tripoli have to be called to Damascus, counted and registered by the supervisors, depart from Müzeyrib with enough provisions and meet the pilgrims at Bi'r-i Ganem or ahead at the Alâ Pass and ensure that they reach Damascus safely after their visit.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf ve Nablus sancaklarına mutasarrıf olan Vezîr İbrâhim Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gidecek huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, Sayda-Beyrut beğlerbeğisi [ve] Haleb ve Trablusşam beğlerbeğisi Ahmed *dâme ikbâlühümâ* beşer yüz nefer güzîde vü tüvânâ süvârî âdemleriyle kethüdâlarını göndermek üzre ve Rıdvan Beğ evlâdından Gazze sancağıbeği Mehmed ve Cebel-i Aclun ve Leccun sancakları beği Şehsüvâr-zâde Mehmed Paşa oğlu Zeynelâbidin *dâme ızzühümâ* dahi bâ-nefsihimâ mükemmel ü müretteb kapuları halkıyla ve Nablus sancağı mütesellimi müstevfî âdemleriyle ve Şâm urbânı şeyhi olan ( ) dahi kabâ'il-i urbândan ve etbâ' u eşyâ'ından güzîde ve müsellah âdemleriyle ve Nablus ve Gazze ve Leccun sancaklarının alaybeğileri ile umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmârı dahi husûs-ı mezbûr içün me'mûr ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; sen dahi bu sene-i mübârekede cerdeye me'mûr olanlara baş u buğ olup bir gün evvel tedârikin görüp hâzır u âmâde olup ve vech-i meşrûh üzre cerdeye me'mûr olanları vakt ü zamânıyla yanına istishâb ve evâ'il-i Zilhicce'de mükemmel ü mürettеb kapun halkıyla hareket ve bi'l-cümle istikbâl-i huccâca seninle ma'an me'mûr olanlar ile savb-ı maksûda azîmet eylemen fermânım olup ve bu husûs içün Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim ( ) ve ( ) *dâme mecdühümâ* mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. Ancak beher sene cerdeye me'mûr olanlardan neferât-ı ma'dûde

ile gitmeleri fermânım olanlar sülüsân mertebe neferât ile gitmeyüp deveci ve meş'aleci makûlelerini dahi ricâl-i kıtâlden olmak üzre götürüp ve Şâm'dan zahîre nakli be-her-hâl müte'assir olmağla, Müzeyrib'den meks ü hareket eylediklerinde dahi ednâ bahâne ile ba'zı menâzilde tevakkuf iderek dört-beş konak yere gitmelerini cerde hidmetini tekmîl etmekden addetmekle me'lûflar olup ve gitdikleri hâlde dahi zihâb ü iyâblarında kendülere kifâyet idecek zâd ü zahîreden mâ'adâ, huccâc-ı Müslimîne dahi medâr olur keyfiyyet ile zahîre husûsunda i'ânet ü müzâheret itmeleri muktezî iken ziyâde zahîre ile gitmeyüp huccâca mülâkî olduklarından sonra kavâfil-i huccâc beyninde kaht u galânın vukû'una ve zarûret ü muzâyakalarının tatarrukuna bâ'is olup bu sûretde cerdeye me'mûr olanlar hemân bî-hûde it'âb oldukları zâhir olmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; bu sene-i mübârekede dahi cerde hidmetine me'mûr olanlardan Safed ve Sayda-Beyrut ve Trablusşam beğlerbeğileri mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhimânın fermânım olduğu üzre ricâl-i harb u kıtâlden beşer yüz nefer güzîde vü tüvânâ süvârî âdemlerinle kethüdâlarını ve sâ'ir me'mûr olanları dahi mükemmel ü müretteb kapuları halkıyla techîz ü i'dâd ve zâd ü zahîrelerini tekmîl ile ma'an Şâm-ı Şerîf'e getürdüp emr-i şerîfimde tasrîh olunan neferâtı mübâşirleri mûmâ-ileyhimâ ma'rifetleriyle ta'dâd ü defter eyleyüp ve cerdeye me'mûr olanlar eyyâm-ı şitâ takrîbî ve âhar bahâne ile ba'zı menâzilde meks ü tevakkuf itmekle, fermânım olan mahalle irişmeyüp zâd ü zahîrelerine kıllet târî olup huccâc-ı Müslimîne mülâkât itdiklerinde anların dahi muzâyakalarına bâ'is olmamak içün mükemmel ü müretteb zahîre ile bi'l-cümle cerdeye me'mûr olanlar ile ma'an bir gün evvel Müzeyrib'den hareket ve savb-ı maksûda azîmet ve inşâ'allâhü te'âlâ bi'l-cümle cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asker ile Alâ Boğazı'ndan öte Bi'r-i Ganem'de veyâhûd daha ilerüde varup kavâfil-i huccâc-ı Müslimîne mülâkî olacağını pey-der-pey neccâblar ile Şâm mîr-i hâccı vezîrim Yûsuf Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû*ya i'lâm ü işâ'at ve bi-tevfîkihî te'âlâ huccâc-ı Müslimîni iktizâ iden mahalde istikbâl idüp ve öteden berü dahi Şâm mîr-i hâccı vezîr-i müşârun-ileyhin re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmete bezl-i tâb ü tüvân eyleyüp ve vech-i meşrûh üzre Şâm'da ta'dâdı fermânım olan cerde askerinin memhûr defterlerin Der-i Devlet-medârıma irsâl ve Şâm'dan ne gün hareket ve savb-ı maksûda azîmet olunduğu haberin dahi i'lâm eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti olup ve gayret ü hamiyyet günidir. Şöyle ki; fermânım olduğu üzre Alâ Boğazı'ndan öte Bi'r-i Ganem'de veyâhûd daha ilerüde huccâc-ı Müslimîn istikbâline irişmeyüp veyâhûd cerdeye me'mûr olan asker kâmilen gitmeyüp veyâhûd müstevfî zahîre götürmeyüp ma'âzallâh huccâc-ı Müslimîne kaht u galâ vukû'u ve âhar vechile hilâf-ı melhûz bir emr-i nâ-mülâyim hudûsuna bâ'is olur keyfiyyet zuhûr idecek olur ise seninle cerdeye me'mûr olanların bir dürlü özr ü cevâbları ısgâ olunmayup ser-pençe-i gazab-ı âteş-bâr-ı hüsrevânemden bir

vechile tahlîs-i girîbân idemeyeceklerini her birine gereği gibi ifhâm ve sen dahi bu emr-i hatîrde âkıbet-kârı ana göre fikr ü mülâhaza ve fermânım olan husûsların cümlesinden kemâ-yenbağî basîret ü intibâh ile edâ-yı hidmete bezl-i makdûr ve sa'y-ı mahsûr eyleyüp emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfine muhâlif vaz' u hareketden begâyet ihtirâz eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâhiri Ş sene 1128 **(10-19 Ağustos 1716)**

d.124, s.30, h.94

Mevcut kanunlara ve teamüllere aykırı hareketlerde bulunduğu ve ahaliye zulmettiği için görevinden azledilmiş olan eski patriklerden Kozma'nın, yeni patrik Armend'e ve keşişlere baskı yaparak yıldırmaya çalıştığı bildirildiğinden, Kozma'nın Kudüs'te Tûr-ı Sinâ'daki manastırda gözetim altında zorunlu ikamete tabi tutulması ve yeni bir talimat gönderilmedikçe salıverilmemesi.

قيام أحد البطارقة القدماء المدعو قوزما والذي تمّ عزله من الوظيفة بسبب فعالياته المنافية للقوانين السارية والأعراف المتبعة وظلمه على الأهالي بالضغط على البطريق الجديد أرمند وعلى بعض الأشخاص وتخويفهم؛ يجب توقيف قوزمار وجعله تحت الإقامة الجبرية في المعبد الكائن في طور سيناء بالقدس وعدم إطلاق سراحه لحين صدور أمر جديد في هذا الخصوص.

It has been stated that Kozma, one of the former patriarchs, who had been dismissed for acting against the current laws and customs and victimizing the public, is pressurizing the new patriarch Armend and the friars, and intimidating them. Kozma is obliged to stay at the monastery in Tûr-ı Sinâ in Al Quds under observation; he is not to be released until a new order.

Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Sâbıkā İstanbul patriki olan Kozma nâm râhib patrik iken dâ'imâ hilâf-ı âyîn hareketlerde bulunup ve keşîşhânelerin berbâd eyledüğinden mâ'adâ, ehl-i zimmet re'âyâ fukarâsına sû-i kasd eyledüğinden gerek metropolid ve gerek re'âyâ mesfûrun ahvâlini Der-i Devlet-medâra arzeylediklerinde; def'-i mazarratıyçün mezbûr azlolunduktan sonra cümlenin re'y ü ittifâkıyla Armend nâm râhib patrik nasbolunup ve re'âyâ fukarâsını himâyet ü sıyânet ve hidmetde istikāmet üzre hareket ider iken mezbûr Kozma kendi hâlinde durmayup her dem re'âyâ fukarâsını tahrîk ve ba'zı eşirrâ ile yek-dil ve patrikliğine ihtilâl virüp mâl-i mîrînin ta'tîline bâ'is olup gerek hâlâ patrik-i mezkûre ve gerek keşîş tâ'ifesine aslâ rahat virmeyüp ta'addî üzre olduğun hâlâ patrik-i mezkûr Armend arz-ı hâl ile teşekkî eyledikde, mezbûr Kozma Tûr-ı Sînâ keşîşlerinden olmağla, mezbûrun yanına bir mu'temed mübâşir ta'yîn ve mazarratı mündefi' olmak içün kazâ-i mezbûra tâbi' Tûr-ı Sînâ'da vâkı' manastıra irsâl ve derûnunda ikāmet itdirilüp emr-i şerîfim sâdır olmadıkca manastır-ı mezbûrdan ihrâc

olunmamak bâbında Ordu-yı hümâyûn tarafından emr-i şerîf sâdır olmağla, mesfûr Kozma râhib mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ( ) *zîde kadruhû* ma'rifetiyle mahall-i mezbûra iclâ vü irsâl olunmağın, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; râhib-i mesfûr mübâşir-i merkūm ma'rifetiyle varup vâsıl olduğun Tûr-ı Sînâ'da vâkı' manastırda ikāmet itdirüp emr-i şerîfim sâdır olmadıkca manastır-ı mezbûrdan ihrâc olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1128 **(17-26 Ekim 1716)**

d.124, s.30, h.95

Eski patriklerden Kozma'nın Kudüs'te Tûr-ı Sinâ'daki manastırda gözetim altında tutulmasına dair fermanın sâdır olduğu, seyahat güzergâhı üzerindeki görevlilerin Kozma'nın yolda firarını engelleyecek güvenlik tedbirlerini alarak zorunlu ikamete tabi tutulacağı manastıra ulaşmasını sağlamaları.

صدور فرمان يتضمن توقيف أحد البطارقة القدماء المدعو قوزما في المعبد الواقع في طور سيناء بالقدس، وقيام الموظفين المكلفين بأمن مسار رحلته باتخاذ التدابير الضرورية لمنع فراره في الطريق وتأمين وصوله إلى المعبد الذي سيبقى فيه تحت الإقامة الجبرية.

The firman issued on keeping the former patriarch Kozma under observation in the Tûr-ı Sinâ monastery in Al Quds entails the travel route of the patriarch. The functionaries on his travel route are to take necessary measures to prevent his escape and ensure that he reaches the monastery, his obligatory residence.

Üsküdar'dan Kudüs-i Şerîf'e varınca yol üzerinde vâkı' olan kādılara ve kurâ zabıtları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Sabıkā İstanbul patriki olan Kozma nâm râhibin Kudüs-i Şerîf kazâsında Tûr-ı Sînâ'da vâkı' manastırda ikāmeti fermânım olup mübâşir ma'rifetiyle mahbûsen irsâl olunmağla, firâr etmekden me'mûn olur keyfiyyet ile mahall-i me'mûra îsâl içün yol hükmü yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene [1]128 **(17-26 Ekim 1716)**

BOA, A.DVNS.MSR.MHM.d. 2, s.30, h.119

Kudüs'te bulunan Mar Yakub Manastırı'ndaki Ermenilerin geçmişte vekili olan ancak manastırda fahişe ile basılan ve bütçesindeki meblağın harcanması hususunda bir takım yolsuzluklar yaptığı iddia edilen Balikesirli Karabet'in yargılandığı, iddialara dair bilgisi bulunan cemaat mensuplarının dinlendiği, bundan başka patrikhane işlerini karıştırmaya çalıştığı ve ahaliye zarar verdiği ifade edildiğinden adı geçen şahsın bir daha İstanbul'a gelmesine izin verilmemesi ve memleketi olan Balıkesir'e sürgün edilmesi.

اجراء محاكمة قرابت الباليكسرى الذي كان في السابق وكيل الأرمن في دير مار يعقوب في القدس والذي ضبط بممارسة الفاحشة في الدير وتورطه بالعديد من قضايا الفساد في صرف المبالغ الموجودة في خزينة الدير، والاستماع إلى شهادة الطائفة ممن يتملكون معلومات تتعلق بالادعاء والامر بعدم السماح لهذا الشخص بالتوجه مرة أخرى إلى بإستانبول ونفيه إلى مدينته باليكسر لسعيه إلى الاخلال بأعمال البطريركية وإلحاقه الظلم بالأهالي

That a past delegate of the Armenians in the Mar Yakub Monastery of al-Quds, Balikesirli Karabet, was caught in flagrante with a prostitute in the monastery and was charged with alleged corruption in the budget; members of the congregation who had information about the allegation were heard and as he was trying to cause mischief in the Patriarchal affairs and harming the folk, shall not be allowed to come to Istanbul again and be deported to his hometown, Balikesir.

İstanbul kā'im-makāmına ve İstanbul kādısına ve Balıkesri nâ'ibine hüküm ki:

Sâbıkā Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Mâr Ya'kūb Manastırı'ndan olan Ermeni tâ'ifesinin vekîlleri olup düyûn-ı müsbite içün izn-i şer'le mahbûs olan Balıkesrili Karabet veled-i Lostaron nâm Ermeni'den bundan akdem iştikâ olundukda, mesfûrun keyfiyyet-i hâli tefahhus ve vâkı'-ı hâl i'lâm olunmak bâbında sen ki İstanbul kādısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; sana hitâben emr-i şerîfim ısdâr ve vazîfe-i mezbûrenin mahmiye-i İstanbul'da Meryem Ana Kilisesi'nde başpapas olan Bedros veled-i Marduk ve Papa Kiragos veled-i Papa Kiragos ve Papa Avanes veled-i Bedros ve Papa Bedros veled-i Avanes ve Papa Avanes veled-i Karabet ve Papa Mıgırdıç veled-i Kiragos ve Papa İsali veled-i Papa İsali ve Papa Moses veled-i Agop ve Partemyob veled-i Avanes ve Papa Arson veled-i Abraham ve Papa Kaspar veled-i Mıgırdıç ve Papa Harmaz veled-i Kostandi ve Papa Serkis veled-i Ayvat ve Papa Karabet veled-i Manuk ve Papa Avanes veled-i Toros ve cemâ'atbaşıları Bedros veled-i Mıgırdıç ve Şahin veled-i Mardiros ve Andreyas veled-i Kiragos ve ihtiyârlarından Ermiyâ veled-i Moses ve Manuk veled-i Dazur ve Sirab veled-i Mardos ve Surb Manastır Kilisesi'nde başpapas olan Papa Moses veled-i Basmacı ve Mardiros veled-i Basmacı ve cemâ'atbaşıları Malkoç(?) veled-i Bedros ve Papa Oseb veled-i Agop ve Papa Isador veled-i Yarıcan ve Papa Agop veled-i Avanes ve Papa Kevork veled-i Kiragos ve Mıgırdıç veled-i Kiragos ve Balat Kilisesi'nden başpapas olan Karabet veled-i Mağak ve Papa Kirkor veled-i Avanes ve Papa Moses veled-i Markos ve Papa Avadik veled-i Serkinar ve Papa Serkis veled-i Kazgancı ve Galata Kilisesi'nden Papa Haçador veled-i Isador ve Papa Sahak veled-i Arson ve cemâ'atbaşıları Arakil veled-i Kirkor ve Mıgırdıç veled-i Mogos ve Papa Mıgırdıç veled-i Karabet ve Papa Toros veled-i Avanes ve Bedros veled-i Arzman ve Papa Karabet veled-i Ağya ve Papa Avanes veled-i Agop ve cemâ'at-i Meryem Ana'dan Arson veled-i Kirkor ve Arson veled-i Murat ve Avadik veled-i Kalos ve Vadik veled-i Balos ve Balos veled-i Serkis ve Emir veled-i Anton ve Filibos veled-i Kirkor ve Isahan veled-i Mardiros ve Ohan veled-i

Kirkor ve Kırtıl veled-i Arakil ve Zardık veled-i Kosis ve Üsküdar Kilisesi'nde başpapas olan Avanes veled-i Haçador ve Papa Kirkor veled-i Markar ve Papa Abraham veled-i Kirkor ve cemâ'at başıları Haçador veled-i Toros ve Serkis veled-i Avanes ve Nikogos veled-i Arşak ve Kirkor veled-i Sokaz ve Binyad veled-i Haçador ve altı cemâ'at râhiblerinden Mardiros ve Mıgırdıç ve Sahak ve Kirkor ve Mikâil nâm râhibler, manastır-ı mezbûr râhibleri ve sâ'irlerinden meclis-i şer'den Balıkesrili Karabet'in keyfiyyet-i hâli muvâcehesinde tefahhus olundukda; mezbûr Karabet'in vekâleti eyyâmında manastır-ı mezbûrda fâhişe ile basılup fukarâya mevkūf olan emvâl ü eşyâyı bey' ve cerîmesine virmekle emvâl-i mezbûreyi itlâf ü istihlâk ve evkāfı ibtâl ü izâ'at itdüğinden mâ'adâ, fukarâyı ehl-i örfe gamz u tecrîm itdirüp ve patriklerinin ahvâlini karışdırup ihtilâle bâ'is ve mukaddemâ Kudüs-i Şerîf'de iken ber-vech-i muharrer sû-i hâli cemm-i gafîr ve cem'-i kesîr ihbârıyla şer'le zâhir ü mukarrer olmağla, taraf-ı şer'den tenbîh olunmuşiken mütenebbih olmayup fesâd ü şekāveti yevmen fe-yevmen terakkî üzredir. "Mezbûr Karabet birkaç eyyâm içimizde meks ider ise cümlemiz terk-i evtân etmemiz mukarrerdir" diyü her biri sû-i hâlini muvâcehesinde ihbâr etmeleriyle, ol bâbda hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına vâkı'-ı hâli ilhâhlarıyla temessükü İstanbul kādısı Mevlânâ Mustafa *zîde fezâ'ilühû*nun i'lâm eyledüğin ecilden, mesfûr zimmî fîmâ-ba'd İstanbul'a gelmemek ve ikāmet etmemek üzre vilâyeti olan Balıkesri'ye nefy ü iclâ olunmak emrim olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı B 1129 **(21-30 Haziran 1717)**

A.DVNS.MSR.MHM.d. 2, s.38, h.148

İstanbul Ermeni Patriki Avanes, Kudüs'teki Hıristiyanların idari makamlarla ilişkilerinde istihdam edilen tercümanların tüm rahiplerin onayı ile göreve atanageldiğini, ancak Diyarbakırlı Astor'un Kudüs'e gelip bir şekilde bu göreve atanmayı başardığını, rahipler arasında fitne çıkardığını, bazı idarecilerle işbirliği yapıp halka zulmettiğini, sancaktaki düzeni alt üst ettiğini ve yargılanarak hüküm giydiği halde bir şekilde Kudüs'te ikamete devam ettiğini bildirdiğinden, suçu sabit bu zatın derhal sürgün edilmesi.

إبلاغ بطريرك الأرمن في استانبول اوانس بأن المترجمين المستخدمين في مجال العلاقات القائمة بين المسيحيين في القدس والسلطات الإدارية قد باشروا بوظائفهم بإقرار من جميع الرهبان، وقيام استور الدياربكري بالذهاب إلى القدس وتمكنه التعيين هناك بشكل من الأشكال وزرعه الفتنة بين الرهبان وإلحاقه الظلم بالأهالي بالتعاون مع بعض المسؤولين وإخلاله بالنظام في اللواء، ومواصلته الإقامة في القدس رغم صدور حكم بحقه بعد محاكمته، والأمر بنفيه في حالة ثبوت التهمة عليه.

Istanbul Armenian Patriarch Avanes stated that the translators employed in Christians' relations with the administrative authorities have been appointed with the approval of all the priests, but that Astor of Diyarbakir had come to al-Quds and somehow managed to be appointed; brought corruption among the priests; victimized the people in cooperation with administrators; overturned the order in the county and despite being tried and sentenced, continued to reside in al-Quds. This convicted person shall be exiled immediately.

Kudüs-i Şerîf paşasına ve kādısına hüküm ki:

İstanbul Ermeni patriki Avanes nâm râhib arzıhâl gönderüp; "Kudüs-i Şerîf'de vâkı' kadîmü'l-eyyâmdan berü millet-i Nasârâ'nın düşen umûrları ahsen vechile görülmekiçün tercümâna muhtâc olmağla, lâkin tercümânlık-ı merkūm hidmetinde Ermeni ruhbânlarından cümlenin mu'temedi olan bir râhib istihdâm olunagelüp sâ'ir zimmî tâ'ifesi tercümânlık hidmetinde istihdâm olunduğundan nâşî Diyarbekirli Astor nâm zimmî vatan-ı asliyyesinden kalkup gelüp Kudüs-i Şerîf'de ikāmet ve tercümânlık hidmetin kendüye vesîle idinüp îkāz-ı fitne ile ruhbân tâ'ifesini birbirine düşürüp ve bundan mâ'adâ ehl-i örf ile müttefik ve hilâf-ı vâkı' mevâdd isnâdıyla gamz ve ba'dehû kendüsi sulhcu olup ol hînde alınan cerîmeden kendüsiyçün dahi hisse ihrâcı ve manastırlarına gelen tasaddukātı izâ'at ve düyûn-ı kesîre peydâ ve ashâb-ı hukūka dahi zararı sârî ve her vechile sâ'î bi'l-fesâd olup bundan akdem murâfa'a olundukda; vech-i meşrûh üzre olduğu muvâcehesinde şer'an sâbit ü zâhir ve hüccet-i şer'iyye olunmağla, mesfûr itâ'at-i emr ü şer' etmeyüp yine bir tarîk ile Kudüs-i Şerîf'de ikāmet ve vatan-ı asliyyesi olan Diyarbekir'e gitmeyüp el-yevm ihtilâlden hâlî olmayup vech-i meşrûh üzre ta'addî vü tecâvüz üzre olduğun" bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, sâbıkā Kudüs-i Şerîf kādısı Mevlânâ Mustafa *zîdet fezâ'ilühû*nun bin yüz yirmi Muharremü'l-harâmı evâsıtı târîhiyle müverrah virdüği hüccete nazar olundukda; Astor nâm zimmî içün râhiblerden ve sâ'ir ehl-i zimmetden cemm-i gafîr ve cem'-i kesîr kendülere ezâ idüp yedinden ve lisânından mutazarrır ve Deyr-i Mâr Ya'kūb'da tercümân olmamak üzre şikâyet olunmağla, kendi hâlinde olup tercümân-ı deyr olmayup herkes emîn olmak üzre taraf-ı şer'den tenbîhi nâtık bulunduğun bi'l-fi'l Rumili kādıların[dan] Mevlânâ Şeyh Mehmed *edâmallâhü te'âlâ fezâ'ilühû* i'lâm etmeğin, i'lâmı mûcebince Kudüs-i Şerîf'de ikāmet itdirilmeyüp diyâr-ı âhara nefy ü iclâ oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri B 1129 **(1-10 Temmuz 1717)**

A.DVNS.MSR.MHM.d. 2, s.68, h.288

Kudüs sancağı da uhdesinde bulunan ve cerde başbuğluğuna atanan Osman Paşa'nın; Şam üzerinden Hicaz'a giden hacıları Bi'r-i Ganem mevkiinde karşılanması, güvenliklerinin temini ve ziyaret sonrasında yine emniyetle

memleketlerine dönmelerinin sağlanması hususunda diğer eyalet ve sancaklardan gönderilecek birliklerin koordinasyonu hususunda gerekli adımları atması ve herhangi bir aksaklığa meydan vermemesi.

الأمر بقيام عثمان الذي يتصرف بلواء القدس والمعيّن على قيادة الجردة باستقبال الحجاج المتوجهين إلى الحرمين عبر الشام في موقع بئر الغنم وتأمين أمنهم وعودتهم سالمين إلى ديارهم بعد اتمامهم مراسيم الحج واتخاذ الإجراءات اللازمة بخصوص التنسيق بين الوحدات التي يتم إرسالها من الولاية والألوية وتذليل العقبات.

Al-Quds Sandjakbey and assigned cerde chieftain Osman Pasha shall meet the pilgrims going to Hijaz through Damascus at Bi'r-i Ganem locale and take the essential steps to coordinate the sending of the troops from other states and provinces to ensure the safety of them and their return, and avoid impediments thereupon.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olup cerde askerine başbuğ olan Vezîr el-Hac Osman Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; işbu sene-i mübârekede sinîn-i sâbıkadan ziyâde mükemmel ü müretteb kapun halkı ve müstevfî ricâl-i harb u kıtâl ile huccâc-ı Müslimîni Bi'r-i Ganem menzilinde istikbâl ve önlerine düşüp inşâ'allâhü te'âlâ emn ü selâmet ile Şâm-ı Şerîf'e vusûllerine değin hidmet-i refâkatlarında bulunman mühimm ü muktezî ve bi-fazlihî te'âlâ bu hidmet-i celîlenin itmâmı ve ikmâli senin uhde-i ihtimâmına ihâle olunup, senden matlûb olup, ancak eyyâm-ı sâlifede cerde askeri irsâline me'mûr olanlardan bi-hasebi'l-iktizâ Trablusşam beğlerbeğisi tarafından gönderilecek beş yüz nefer bu sene ref' u afv olunup ve yerine bedel olmak üzre hâlâ Rakka vâlîsi iki yüz nefer ile kethüdâsını irsâl ve Azîz sancakbeği yüz yirmi nefer ve Haleb mütesellimi dahi yüz nefer tertîb ve irsâl eylemeleriyçün evâmir-i şerîfe ısdâr ve irsâl kılınup ve Sayda-Beyrut beğlerbeğisi Mehmed Paşa tarafından beş yüz nefer ve Nablus ve Leccun sancakları mutasarrıfı Yûsuf *dâme ikbâlühû* dört yüz nefer ile kendüsi ve Cebel-i Aclun sancağıbeği Humeys-zâde Bekir *dâme ızzühû* iki yüz nefer ile Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Abdullah Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* dahi cerde sancaklarından ber-vech-i ilhâk mutasarrıf olduğu Gazze sancağı içün iki yüz nefer ile mütesellimini ta'yîn ve bunlardan gayrı, mu'tâd-ı kadîm üzre Nablus ve Leccun ve Cebel-i Aclun sancaklarının zü'amâ ve erbâb-ı tîmârı ile alaybeğileri ve Şâm şeyhi mikdâr-ı kifâye urbân ricâliyle Şâm'dan tarafına mülhak u mülâkî olmaları fermânım olup şimdiden tedârik üzre olmalarıyçün Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından ( ) ile evâmir-i şerîfem de gönderilüp her birilerine muhkem tenbîh-i hümâyûnum olmağın, senin dahi ma'lûmun olup iktizâ-yı vakt ü hâle göre esbâb-ı tedârikini âmâde eylemek içün cümleden akdem işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmağla, inşâ'allâhü te'âlâ vusûlünde vaktin müsâ'adesi var iken tedârike iştigâl ve inşâ'allâhü te'âlâ sinîn-i sâbıkadan mukaddemce hareket ve

savb-ı me'mûra azîmet senden me'mûl-i hümâyûnum olduğu üzre hidmet-i celîlede me'ser-i cemîle vücûda getürmeğe ziyâdesiyle takayyüd ü ihtimâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâhiri Ş sene [1]129 **(31 Temmuz-8 Ağustos 1717)**

A.DVNS.MSR.MHM.d. 2, s.71, h.298

Şam üzerinden Hicaz'a gidecek hacıların karşılanması ve emniyetlerinin sağlanması hususunda cerde (hacıların güvenliğini sağlayan hafif süvari birlikleri) başbuğu tayin edilen Kudüs Sancakbeyi Osman Paşa'nın; sivil-asker diğer görevlilerle işbirliği yaparak gerekli önlemleri alması, hacıların ihtiyaç duyacağı yiyecek ve zahire konusunda herhangi bir aksaklığa meydan vermemesi, Müzeyrib'den hareketle tam vaktinde Bi'r-i Ganem mevkiinde hacıları karşılaması ve ziyaret sonrasında yine emniyet içerisinde memleketlerine dönmelerini sağlaması.

تعيين أمير سنجق القدس عثمان باشا قائداً على الجردة (وحدة خيالة خفيفة لتأمين حماية الحجاج) لاستقبال الحجاج المتوجهين إلى الحرمين عبر الشام وتأمين حمايتهم والأمر باتخاذه الإجراءات اللازمة بالتعاون مع المسؤولين المدنيين والعسكريين والحيلولة دون تعرض الحجاج إلى مضايقة بشأن الحبوب والمؤن الغذائية التي يحتاجونها واستقبال الحجاج في موقع بئر الغنم في وقته المحدد انطلاقاً من مزيريب وتأمين عودتهم إلى بلدانهم بأمان بعد انهائهم مراسيم الحج.

That al-Quds Sandjakbey Osman Pasha, who is appointed to cerde chieftanship (light cavalry units providing security for the pilgrims) for securing the pilgrims going to Hijaz through Damascus, shall cooperate with civil and military officials and take measures, avoid impediments in terms of food and rations that the pilgrims will need, move from Muzeyrib and meet the Pilgrims on time at Bi'r-i Ganem locale and ensure the safety of the pilgrims in their return

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Vezîr el-Hâc Osman Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihî te'âlâ işbu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gidecek huccâc-ı hidâyet-minhâcın istikbâlleri husûsunda sinîn-i sâbıkadan ziyâde takayyüd ü ihtimâm olunmak muktezî olmağla, husûs-ı mezbûr içün Sayda-Beyrut beğlerbeğisi Mehmed Paşa *dâme ikbâlühû* beş yüz nefer güzîde vü tüvânâ süvârî âdemleriyle kethüdâsını göndermek üzre ve Nablus ve Leccun sancakları mutasarrıfı Yûsuf *dâme ikbâlühû* dört yüz nefer ve Cebel-i Aclun sancağıbeği Humeys-zâde iki yüz nefer güzîde vü tüvânâ süvârî âdemleriyle bi'n-nefs kendüleri ve bu sene-i mübârekede bi-hasebi'l-iktizâ Trablusşam beğlerbeğisi cerdeden alıkonulmağla, ana bedel Haleb mütesellimi yüz nefer ve Azîz sancağıbeği kethüdâsıyla yüz nefer ve Rakka vâlîsi dahi kethüdâsıyla iki yüz nefer yarar ve güzîde âdemler göndermek üzre ve Gazze sancağı mütesellimi iki yüz

nefer ve Şâm urbânı şeyhi kabâ'il-i urbândan ve aşâ'ir ü etbâ'ından güzîde vü tüvânâ müsellah âdemleriyle ve Gazze ve Nablus ve Leccun ve Cebel-i Aclun sancaklarının alaybeğileri dahi zikrolunan sancakların umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmârıyla başka başka evâmir-i aliyyem ile me'mûr ve sen ki vezîr-i müşârun-ileysin; sen dahi bu sene-i amîmetü'l-meymenede cerdeye me'mûr olanlara başbuğ nasb u ta'yîn ve bundan akdem dahi sana emr-i şerîfim gönderilmekle, bir gün evvel tedârikin görüp hâzır u âmâde olup ve vech-i meşrûh üzre cerdeye me'mûr olanları vakt ü zamânıyla yanına istishâb ve evâ'il-i Zilhicce'de mükemmel ü müretteb kapun halkı ile hareket ve bi'l-cümle istikbâl-i huccâca seninle ma'an me'mûr olanlar ile savb-ı maksûda azîmet eylemen fermânım olup ve bu husûs içün ( ) mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. Lâkin beher sene cerdeye me'mûr olanlar fermânım olduğu mikdâr neferâtdan noksân ve deveci ve meş'aleci makūlelerini dahi ricâl-i harb u kıtâlden add ve Şâm'dan zahîre nakli be-her-hâl müte'assir olmağla, Müzeyrib'de meks ve hareket eylediklerinde dahi ednâ bahâ[ne] ile ba'zı menâzilde tevakkuf iderek dört-beş konak yere gitmelerini cerde hidmetini edâ vü tekmîl itmekden additmeğe me'lûflar olup ve gitdikleri hâlde dahi zihâb ü iyâblarında kendülere kifâyet idecek mikdârı zâd ü zahîreden mâ'adâ huccâc-ı Müslimîne dahi zahîre husûsunda medâr olur keyfiyyet ile i'ânet ü müzâheret itmeleri lâzim iken ziyâde zahîre ile gitmeyüp huccâca mülâkî olduklarından sonra kavâfil-i huccâc beyninde kaht u galâ vukū'una ve zarûret ü muzâyaka tatarrukuna bâ'is olmalarıyla cerdeye me'mûr olanlar bî-hûde it'âb olundukları nümâyân olmağın, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; bu sene-i mübârekede dahi cerde hidmetine me'mûr olanlardan Sayda-Beyrut beğlerbeğisi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin fermânım olduğu üzre ricâl-i harb u kıtâlden beş yüz nefer güzîde vü tüvânâ âdemleriyle kethüdâsını ve sâ'ir me'mûr olanlardan bi'n-nefs kendüleri me'mûr olanları fermânım olduğu mikdârı güzîde vü tüvânâ âdemleriyle ve kethüdâlarıyla yarar [ve] güzîde âdemlerin göndermek üzre me'mûr olanların kezâlik kethüdâlarını emr-i şerîfimde ta'yîn ve tasrîh olunduğu mikdârı yarar ve güzîde âdemleriyle techîz ü i'dâd ve mükemmel zahîreleriyle ma'an Şâm-ı Şerîf'e getürdüp ve mübâşir ma'rifetiyle âdemlerin ta'dâd ü defter eyleyüp ve cerdeye me'mûr olanlar eyyâm-ı şitâ takrîbi ve âhar bahâne ile ba'zı menâzilde meks ü tevakkufları sebebiyle fermânım olan mahalle irişmeyüp zâd ü zahîrelerine kıllet târî ve huccâc-ı Müslimîne mülâkâtlarında muzâyakalarına bâdî olmamak içün vakt ü zamânıyla mükemmel ü müretteb zahîreleriyle bi'l-cümle cerdeye me'mûr olanlarıyla ma'an bir gün evvel Müzeyrib'den hareket ve savb-ı maksûda azîmet ve inşâ'allâhü te'âlâ bi'l-cümle cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asker ile Alâ Boğazı'ndan öte Bi'r-i Ganem'de veyâhûd daha ilerüde varup kavâfil-i huccâc-ı Müslimîne mülâkî olacağını pey-der-pey neccâblar ile Şâm mîr-i hâccı vezîrim Abdullah Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû*ya i'lân ü işâ'at ve bi-tevfîkihî te'âlâ Bi'r-i Ganem'de veyâhûd daha ötede istikbâl idüp ve öteden

berü dahi Şâm mîr-i hâccı vezîr-i müşârun-ileyhin re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca ziyâde ikdâm ü ihtimâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ve sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmete bezl-i tâb ü tüvân eyleyüp ve vech-i meşrûh üzre Şâm'da ta'dâdı fermânım olan cerde askerinin memhûr defterlerin mübâşir-i mûmâ-ileyh ile Rikâb-ı müstetâbıma irsâl ve Şâm'dan ne gün hareket ve savb-ı maksûda azîmet olunduğunu dahi i'lâm eyleyesin. Bu husûs-ı meymenet-mansûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti olmağla gayret ü hamiyyet vaktidir. Şöyle ki; fermânım olduğu üzre Bi'r-i Ganem'de veyâhûd daha ilerüde huccâc-ı Müslimîn istikbâline irişmeyüp veyâhûd cerdeye me'mûr olan asker kâmilen gitmeyüp veyâhûd müstevfî zahîre götürmeyüp ma'âzallâhü te'âlâ kaht u galâ vukū'una ve âhar vechile hilâf-ı melhûz bir emr-i nâ-mülâyim hudûsuna bâ'is olur keyfiyyet zuhûr idecek olur ise seninle cerdeye me'mûr olanların bir dürlü özr ü cevâbları ısgâ vü i'tibâr olunmayup şemşîr-i gazab-ı hüsrevânemden halâsı muhâl olduğun her birine gereği gibi tefhîm ve sen dahi bu emr-i hatîrde âkıbet-kârı mülâhaza ve ana göre fermânım olduğu husûsların cümlesinden kemâ-yenbağî takayyüd ü ihtimâm ve ziyâde basîret üzre kıyâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâhiri Ş sene [1]129 **(31 Temmuz-8 Ağustos 1717)**

A.DVNS.MSR.MHM.d. 2, s.74, h.309

Şam üzerinden Hicaz'a giden hacıları karşılamak ve güvenliklerini sağlamakla görevlendirildikleri halde geçen yıl bu vazifeyi yerine getirmeyen cerde birliklerinin cezalarının affedildiği, bu yıl görevlendirilenlerin gereken tüm hazırlıkları yaparak vaktinde yola çıkmalarının istendiği, her birinin isimlerinin kaydedildiği defterlerin başbuğ tayin edilen Kudüs Sancakbeyi Osman Paşa'ya gönderildiği, onun da mübaşirler vasıtasıyla bu defterlerden yoklamaları yaptırarak herhangi bir aksaklığa meydan vermemesi.

إعفاء وحدات الجردة من العقوبات الصادرة بحقهم لعدم إيفائهم بواجباتهم في السنة الماضية والتي كلفوا بها وهي استقبال الحجاج المتوجهين إلى الحرمين عبر الشام وتأمين الحماية لهم، والأمر بخروجهم إلى الطريق في الوقت المحدد في هذه السنة وذلك بعد استكمال استعداداتهم، وإرسال السجلات التي دونت فيها أسماؤهم إلى أمير سنجق القدس عثمان باشا المعين قائداً على الجردة لتدقيق هذه السجلات بواسطة المباشرين والحيلولة دون حدوث أي عرقلة في ذلك.

Although the cerde troops that were assigned to meet the pilgrims (going to Hijaz through Damascus) and ensure their safety did not fulfill this duty last year, their offence is condoned. It is desirable that all those who are appointed this year shall depart on time by making all the necessary preparations, that the books where each of the appointee names is recorded are sent to the al-Quds Sandjakbey and appointed

chieftain Osman Pasha who shall have ushers call the roll from these books in order to avoid any flaw.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olup işbu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den istikbâl-i huccâca me'mûr olanlara başbuğ nasbolunan vezîrim el-Hâc Osman Paşa'ya hüküm ki:

İşbu sene-i şâmiletü'l-meymenede cerdeye me'mûr olanlardan her birinin tahammülüne göre tertîb olunan yarar ve tüvânâ asâkir-i ma'dûde ve mükemmel zahîre ile vakt ü zamânında hareket ve Bi'r-i Ganem veyâhûd iktizâsına göre daha ilerüde huccâc-ı Müslimîn istikbâlinde takayyüd ü ihtimâm olunmak içün şeref-sudûr bulan evâmir-i şerîfem, yeni geçen sene dahi tenbîhât ü te'kîdâtı müştemil evâmir-i aliyyem ısdâr ve irsâl olunmuşiken huccâc-ı zevi'l-ibtihâcı fermânım olan mahalde istikbâl eylemediklerinden mâ'adâ eyâlet ve elviye mutasarrıflarının istikbâl-i huccâc içün techîz ü i'dâd eyledikleri âdemleri dahi ekall ü kalîl ve anların dahi ekseri ricâl-i harb u kıtâlden olmayup hilâf-ı fermân-ı hümâyûn tesâmüh ü tekâsülleri zâhir ü nümâyân olmağla, her biri müstahıkk-ı ukūbet ü cezâ olmuşiken mezîd-i merhamet ve inâyet-i hıdîvânemden cerâ'id-i usâtlarına kalem-i afv-ı hümâyûnum keşîde kılındığı mûmâ-ileyhimi takrîr ve iğfâl eylemeyüp her birine ısdâr ve irsâl olunan evâmir-i vâcibü'l-imtisâlimin mezâmîn-i münîfesi üzre amel ü hareket ve fermân-ı hümâyûnuma ednâ muhâlefetden ziyâde mücânebet eylemeleriyçün tarafından dahi muhkem tenbîh ü te'kîd ve şöyle ki; bu sene cerdeye me'mûr olanların her birisi ısdâr ve irsâl olunan evâmir-i aliyyemde ta'yîn ve tasrîh olunduğu mikdârı müsellah ve müretteb ricâl-i harb u kıtâl ve mükemmel zahîre ile vakt ü zamânıyla me'mûr olduğu vech üzre istikbâl-i huccâc-ı Müslimîn hidmetine kıyâdet ve fermân-ı hümâyûnum olan mahalde istikbâlde ser-i mû tehâvün ü taksîrleri vukū' bulacak olur ise sonra bir dürlü özr ü cevâbları kat'â ısgâ vü i'tibâr olunmayup eşedd-i ukūbet ile mu'âkab u mücâzât olacaklarını her birine gereği gibi ifhâm eyleyüp ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; bu sene-i mübârekede cerdeye me'mûrların defteri dahi tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi; mukaddemâ ve hâlâ me'mûr olduğun üzre her birinin âdemlerini mübâşir ma'rifetiyle ta'dâd ve noksânı olanları yarar ve tüvânâ ve müsellah ricâl-i harb u kıtâlden olmak üzre defter mûcebince tekmîl ve zahîre ve sâ'ir istikbâl-i huccâc-ı Müslimîne müte'allik fermânım olan husûslarda ziyâde takayyüd ü ihtimâm eyleyüp hilâfı üzre hareketden gâyetü'l-gâye ihtirâz ü ictinâb eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili N sene [1]129 **(9-18 Ağustos 1717)**

A.DVNS.MHM.d. 124, s.65, h.235

Kudüs Rum patriki Hırasantos, tercümanlık görevini de yürüten Tekfuros adlı rahibin diğer rahibleri kışkırttığını ve ahaliyi tahrik ederek asayişi ihlal ettiğini bildirdiğinden; gerekli tahkikatın icrası ve suçlu olduğu tespit edildiği takdirde adı geçen şahsın Magosa Kalesi'nde hapsedilmesi.

بناءا على إعلام بطريق الروم في القدس هراسانتوس بقيام الراهب تكفوروس الذي يقوم أيضا بوظيفة المترجم بتحريض الرهبان الآخرين والأهالي وبخرق الأمن؛ يجب إجراء التحقيقات اللازمة وفي حالة إثبات ذنبه يجب عقوبته بالسجن في قلعة ماغوستا.

Greek patriarch Hırasantos states that priest Tekfuros, who is also serving as the translator, is inciting the other priests and disrupts public security by agitating the people. Necessary investigation to be conducted and in case he is found guilty, the said person to be jailed in the Magoda (Famagusta) Castle.

Kudüs-i Şerîf monlâsına ve Kıbrıs cezîresinde vâkı' Mağosa Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Berât-ı şerîfimle Kudüs-i Şerîf Rûm patriki olan Hırasantos nâm râhib Südde-i sa'âdetime mühürlü arz-ı hâl gönderüp; "Kudüs-i Şerîf'de sâkin ruhbân tâ'ifesinden olup sâbıkā Kudüs-i Şerîf'de Rûm tercümânı olan Tekfuros nâm râhib kendü hâlinde olmayup âyînlerine muhâlif hareket ve ehl-i fesâd olduğundan mâ'adâ, ruhbân tâ'ifesi ve Efrenc ile re'âyâ beyninde ihtilâl ve tahrîk idüp dâ'imâ şekāvetden hâlî olmayup şerrinden re'âyâ fukarâsı âciz kalup bunun emsâli fesâd ü şekāvetinin nihâyeti olmayup te'dîb olunması muktezî ve râhib-i mesfûrun şerr ü mazarratı re'âyâ ve ruhbân fukarâsı üzerinden def' olunmak içün mesfûr Kıbrıs cezîresinde vâkı' Magosa Kal'ası'na nefy ve kal'a-bend olunmak" bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecilden, vech-i meşrûh üzre kal'a-bend olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri N sene 1129 **(29 Ağustos-7 Eylül 1717)**

d.126, s.130, h.513

Kudüs sancakbeyi olup hacıların güvenliğini sağlamakla görevlendirilen Osman Paşa'nın, Şam'dan gelecek kafileleri karşılamak için Şam valisi ve Hac emiri Abdullah Paşa'yla elele vererek görevini eksiksiz bir biçimde ifa etmesi.

قيام عثمان باشا أمير سنجق (سنجق بك) (أمير سنجق) القدس والمكلف بتأمين أمن وسلامة الحجاج بالتعاون مع والي الشام وأمير الحج عبد الله باشا لأجل استقبال القوافل القادمة من الشام، وبأداء مهمته بدون نقص.

Osman Paşa, Al Quds Sancakbeyi, charged with ensuring the safety of the pilgrims, will join forces with Abdullah Paşa, the Governor of Damascus and Emir of Haj, to meet the pilgrims coming from Damascus and carry out his duty fully.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olup cerdeye me'mûr tavâ'if-i askere başbuğ olan Vezîr el-Hâc Osman Paşa'ya hüküm ki:

Bu sene-i amîmetü'l-meymenede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gelecek huccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda takayyüd-i tâmm [ve] ehemm-i mehâmm-ı lâzimü'l-ihtimâmdan olup ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; bu husûs içün Rikâb-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum tarafından sudûr iden emr-i şerîfimle cerde hidmetine ta'yîn olunan tavâ'if-i askerin üzerine başbuğ olmak üzre sen me'mûr ve Dergâh-ı mu'âllâm kapucıbaşılarından ( ) *dâme mecdühû* mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuş idin. Hâliyâ te'kîd-i hâl içün Ordu-yı hümâyûnum tarafından dahi işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşsundur. İmdi; inşâ'allâhü te'âlâ vusûlünde mukaddemâ ve hâlâ me'mûr olduğun üzre bu emr-i hatîre kemâl-i ihtimâm ile kıyâm ve vech-i meşrûh üzre seninle cerde hidmetine me'mûr olan tavâ'if-i askeri ıcâleten yanına cem' ve bir gün evvel savb-ı maksûda teveccüh ü azîmet ve vakt ü zamânı ve mevsîm ü evânı ile huccâc-ı hidâyet-minhâcın istikbâlleri husûsunda ve muhâfaza vü muhâreselerinde ve sâ'ir iktizâ iden hidemât-ı aliyyemde Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı vezîrim Abdullah Paşa'nın re'y-i savâb-dîdi üzre bezl-i vüs' u kudret ve izhâr-ı gayret ü hamiyyet eyleyesin diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili L sene [1]129 **(8-17 Eylül 1717)**

d.126, s.157, h.626

Kudüs sancakbeyi olup hacıların güvenliğini sağlamakla görevlendirilen Osman Paşa'nın, gecikmeye mahal vermeden yeterli miktarda zahire ve tayin edilen diğer görevlilerle birlikte cerde askerini (hacıların güvenliğini sağlayan hafifi süvari birlikleri) Müzeyrib'de toplayıp ilgili yerlere sevk etmesi, Şam üzerinden gelip Hicaz'a gidecek hacıları vaktinde Bi'rü'l-Ganem mevkiinde karşılaması ve ziyaret sonrasında yine güvenli bir biçimde memleketlerine dönmelerini sağlaması.

قيام عثمان باشا أمير سنجق (سنجق بك) القدس والمكلف بتأمين أمن وسلامة الحجاج بجمع المقادير الكافية من المؤن وبجمع الموظفين المكلفين للمهمة مع عساكر الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) في مزيرب وسوقهم إلى الأماكن المخصصة للمهمة لاستقبال الحجاج القادمين عن طريق الشام والراحلين إلى الحجاز في الوقت المحدد في موقع بئر الغنم وتأمين وصولهم إلى مواطنهم بعد انتهاء الزيارة بشكل آمن.

Osman Paşa, Al Quds Sancakbeyi, charged with ensuring the safety of the pilgrims, will collect the cerde soldiers (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety) and other designated functionaries with enough provisions at Müzeyrib without delay;

meet the pilgrims going to Hejaz via Damascus at Bi'rü'l-Ganem on time and ensure that they reach their country safely after their visit.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olup bu sene tarîk-i Şâmî'den giden huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın istikbâllerine me'mûr tavâ'if-i asker üzerine başbuğ olan Vezîr Osman Paşa'ya hüküm ki:

Dergâh-ı mu'âllâm kapucıbaşılarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Nûh *dâme mecdühû* tarîk-i Şâmî'den giden huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın Bi'rü'l-Ganem menzilinde istikbâllerine me'mûr olan tavâ'if-i askeri yerlü yeründen ihrâc ve tesyîr ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; senin yanına cem' ve îsâl içün Rikâb-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfimle me'mûr ve cerde içün ta'yîn ve tahsîs olunan asker bir gün evvel mahallerinden çıkup kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh mübâşeretiyle vakt ü zamânında Şâm'da mevcûd bulunmalarıyçün dahi müte'addid evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl kılındığını düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem hâlâ Rikâb-ı hümâyûnum kā'im-makāmı vezîrim İbrâhim Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* mektûbuyla Ordu-yı hümâyûnuma i'lâm idüp ve cerde askerinin yerlü yerinden ihrâc ve tesyîr ve Şâm'da senin cânibine îsâl ve teslîminin tamâm vakti olup bu eyyâmda hareket olunmaduğı sûretde vaktiyle irişmeyüp ve bir işe yaramayacakları âşikâr olmağla, bu âna dek cerde askerini yerlü yerlerinden ihrâc ve Şâm'da sana îsâl ve teslîm etmediyse kat'â te'hîr ü tevakkuf eylemeyüp Rikâb-ı hümâyûnum cânibinden şeref-yâfte-i sudûr olan evâmir-i şerîfem mûceblerince cümlesini bilâ-noksân ihrâc ve gidişde ve gelişde cümlesi kifâyet mikdârı zahîrelerin bile götürüp senin re'yin üzre amel ve inşâ'allâhü te'âlâ Bi'rü'l-Ganem'de ve iktizâ ider ise daha ilerüde kavâfil-i huccâcı istikbâl ve hidmet-i refâkat ile avdet eylemeleri içün cerdeye me'mûr olan mîr-i mîrân ve ümerâ ve sâ'ir rü'esâ-yı asâkire emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi üzre muhkem tenbîh ü te'kîd ve Müzeyrib nâm mahalde cerde askeri cem' oldukda, cümlesini add ve başka başka tahrîr ü defter ve defteri sana mühürledüp ve edâ-yı hidmet eyledüğini müş'ir kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh kendüsine sened olmak üzre yedinden mektûb alup ve bi-fazlillâhi te'âlâ cümlesini Müzeyrib'den kaldırup savb-ı me'mûrelerine irsâl eyledikden sonra kendüsi dahi Ordu-yı hümâyûnum cânibine avdet ve lâkin ihmâl ve müsâmahalarıyla ya askeri vaktiyle çıkarmayup veyâhûd özr ü bahânelerin ısgâ idüp Müzeyrib'de ziyâde meks ü tevakkuf itdirdüp vaktiyle mahall-i mezbûra irişmeyecek veyâhûd askerleri noksân ve zahîreleri kalîl olur ise selâmet-i hâli kendüsine muhâl bilüp ana göre ziyâde gayret ü hamiyyet ve emr-i hümâyûnuma muhâlif vaz' u hareketden ihtirâz ü ictinâb eylemek üzre kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhe emr-i şerîfimle kemâ-yenbağî tenbîh ü te'kîd ve inşâ'allâhü te'âlâ Müzeyrib nâm mahalde cerde askeri cem' eyledikde, defterin sen mühürleyüp ve bi-fazlillâhi te'âlâ bi'l-cümle cerde askeri Müzeyrib'den kalkup savb-ı me'mûrelerine azîmet eylediklerinde kendüsi ne kadar hidmet eyledüğini müş'ir kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhin kendüsine sened olmak üzre mektûbun virüp i'âde

ve senden me'mûr olduğun üzre bi-tevfikillâhi te'âlâ bi'l-cümle cerdeye me'mûr tavâ'if-i askeri yanına alup ve bir gün evvel savb-ı me'mûra azîmet ve huccâc-ı Müslimîni vakt ü zamânıyla Bi'rü'l-Ganem'de veyâhûd daha ilerüde istikbâl ve âminen ve sâlimen ıyâbları husûsunda dil ü cân ile bezl-i tâb ü tüvân eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili Za sene [1]129 **(7-16 Ekim 1717)**

d.124, s.72, h.257

Kudüs Ermeni patriki Kirkor, ağır borç yükü altında oldukları için İstanbul ve Anadolu'ya sadaka toplamak için birini gönderdiğini, Katolik mezhebine geçen rahiblerden Bogos'un kendisi tarafından vekil tayin edilmediği halde nazırların görevini iptal ettiğini, destekçilerinin yardımıyla patrikliği ele geçirdiğini ve nihai maksadının Katolik mezhebini hâkim kılmak olduğunu bildirdiğinden; talebi doğrultusunda Rahib Bogos'un Trablusşam'a sürgün edilmesi.

قيام بطريق أرمن القدس كريكور بإرسال أحد الأشخاص إلى استانبول والأناضول لجمع الصدقات بسبب وقوعهم تحت قرض طائل. وعلى الرغم من عدم تعيينه الراهب بوغوس وكيلا له والذي اعتنق المذهب الكاثوليكي، قام هذا الراهب بإلغاء وظيفة النظار والاستحواذ على البطريقية بواسطة دعم مسانديه، وتحقيق هدفه النهائي في نشر المذهب الكاثوليكي وتعميمه، وبموجب طلب كريكور تم نفي الراهب بوغس إلى طرابلس الشام.

Kirkor, the Armenian patriarch of Al Quds, stated that as they were under a debt burden, he had sent someone to collect alms in Istanbul and Anatolia; Bogos, one of the priests that had converted to the Catholic religion, had cancelled the assignment although he had not been designated as deputy by the Patriarch himself; he had seized the office of the patriarchate with the help of his supporters with the ultimate goal of spreading the Catholic religion. On the patriarch's request, priest Bogos is to be exiled to Tripoli.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağı mutasarrıfı Vezîr ( ) Paşa'ya ve Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Ermeni patriki olan Kirkor nâm râhib Südde-i sa'âdetime gelüp; "Kudüs-i Şerîf'de vâkı' manastırları düyûn-ı kesîreye müstağrak olduğu hasebiyle İstanbul ve Anadolu taraflarından tasaddukāt cem'ine sa'y ve Kudüs-i Şerîf tarafından mu'temedün-aleyh nâzır irsâl eylemişiken Frenk âyînine sülûk iden Bogos nâm râhib bir diyârda temekkün idemeyüp Kudüs-i Şerîf'e varup ikāmet etmekle, kazıyyede medhali olmayup ve kendüye tarafından vekîl itmiş değil iken mesfûr râhib bunun yedinde olan berât-ı şerîfemin hilâfına nâzırlarını ref' ve ba'zı ma'iyyetleri i'anetleriyle manastırlara vekîl olmak üzre mürâsele ile patrikliğini zabt ve akārâtın itlâf ve manastırların huddâmların birbirlerine düşürüp ihtilâl ve ale'l-husûs sülûk eyledüği Frenk âyînini âşikâr eylemek murâd

itmekle, mesfûr Bogos râhib fîmâ-ba'd Kudüs-i Şerîf'de ve etrâflarında ikāmet itdirilmeyüp Trablusşam kasabasına nefy ve ikāmet itdirilmek" bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1129 **(7-16 Ekim 1717)**

d.127, s.10, h.41

Cerde hizmeti (hacıları karşılama ve güvenliklerini sağlama) ile mükellef kılınan Şam valisi ve Hac emiri Receb Paşa'nın; bu amaçla Hicaz'a hareket ettiği tarihten hacıları uğurlayıp dönüşüne dek Kudüs sancakbeyi Selim Paşa'nın bölgeyi eşkıya tehdidinden korumakla görevlendirildiği ve bu hizmetine karşılık cerde hizmetinden muaf tutulduğu.

توظيف والي الشام وأمير الحج رجب باشا المكلف بخدمة الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) ؛ من قبل أمير سنجق (سنجق بك) القدس بحماية المنطقة من تهديدات قطاع الطرق في الفترة الواقعة بين تحركه إلى الحجاز بهدف استقبال الحجاج وتأمين أمنهم وسلامتهم وبين توديعه الحجاج وعودته إلى القدس، وإعفائه من خدمات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) مقابل هذه الخدمة.

Al Quds Sancakbeyi Selim Paşa is charged with defending the region against the bandits from the date Receb Paşa, the Governor of Al Quds and Emir of Haj, leaves for Hejaz on cerde duty (meeting and ensuring the pilgrims safety) until his return. Selim Paşa will be exempt from cerde duty in return for this service.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Selim *dâme ikbâlühû*ya hüküm ki:

İşbu sene-i mübârekede cerde hidmeti dahi düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan vezîrim Receb Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* tarafından görülmek üzre ve Sayda ve Trablusşam vâlîleri taraflarından irsâl olunagelen cerde askeri bedeliyyeleri Hazîne-i âmireme teslîm olunmak şartıyla Gazze ve Nablus ve Leccun ve Cebel-i Aclun sancakları dahi ber-vech-i ilhâk vezîr-i müşârun-ileyhe tevcîh olunup ve inşâ'allâhü te'âlâ vezîr-i müşârun-ileyh vakt ü zamânıyla huccâc-ı zevi'l-ibtihâcı refâkatine alup tarîk-i hacc-ı şerîfe teveccüh ü azîmet eyledüği esnâda ve ba'dehû cerde askeri ile dahi elviye-i merkūmede olan mütesellimleri istikbâl-i huccâca müteveccih olduklarından eyyâm-ı avdete değin, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; bi-avnihî te'âlâ ol havâlîyi eşkıyâ mazarratından hıfz u hırâset etmek şartıyla sen dahi bu sene-i mübârekede cerde hidmetinden afvolunmağla, vezîr-i müşârun-ileyh tarafından sana cerde teklîf olunmamak içün vezîr-i müşârun-ileyhe emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olmağın, imdi; sen ki mîr-i

mirân-ı mûmâ-ileyhsin; vezîr-i müşârun-ileyhin vech-i meşrûh üzre tarîk-i hacc-ı şerîfe teveccüh ü azîmet vaktinde ba'de'l-hacc avdet ve makāmına gelinceye dek ol havâlîye çeşm [ü] gûşunu tutup şerr ü mazarrat-ı eşkıyânın def' u ref'inden ve ahâlî-i vilâyetin ve ebnâ-i sebîlin te'mîn ü tatmîninde bezl-i mechûd ve sa'y-ı nâ-ma'dûd eyleyüp tehâvün ü tekâsülden begâyet ihtirâz eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâhiri Ra sene [1]130 **(22 Şubat-3 Mart 1718)**

d.127, s.156-157, h.652

Şam üzerinden giden hacıları karşılamakla görevlendirilenlere başbuğ tayin edilen Kudüs sancakbeyinin, cerde askerini (hacıların güvenliğini sağlayan hafif süvari birlikleri) vaktinde toplayarak Zilhicce ayının başında harekete geçmesi, yetersiz zahire ile gidilerek hacıların mağduriyetine meydan verilmemesi, bu yıl görevlendirilenlerin tayin edilen mübaşir marifetiyle toplanması ve yeterli zahire ile sevki, Müzeyrib'den hareket ederek Bi'r-i Ganem mevkiinde veya daha ileride hacıları karşılaması ve ziyaret sonrasında yine emniyet içinde Şam'a dönmelerinin sağlanması.

قيام أمير سنجق (سنجق بك) القدس الذي عيّن قائدا (باشبوغ) على المكلفين باستقبال الحجاج الراحلين عبر الشام بجمع عساكر الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) في الوقت المحدد والتحرك في غرة شهر ذي الحجة، وعدم الذهاب بمؤن ناقصة كي لا يسبب ذلك مغدورية للحجاج، وجمع المكلفين بالمهمة لهذا العام عن طريق المباشر الذي عيّن لهذا الغرض، وسوقهم بالمؤن الكافية والتحرك من مزيرب واستقبال الحجاج في بئر الغنم أو على مقربة من الموقع وتأمين عودتهم إلى الشام بصورة آمنة بعد انتهاء الزيارة.

Al Quds Sancakbeyi, appointed commander over those charged with meeting the pilgrims traveling via Damascus, is to collect the cerde soldiers (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety) on time to start at the beginning of the month of Zilhicce; carrying enough provisions so as not to cause any inconvenience; the functionaries to be gathered by the designated supervisors and depart from Müzeyrib carrying enough provisions, meet the pilgrims at Bi'r-i Ganem or further on and ensure that they reach their country safely after their visit.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan Selim Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem cerde hidmetini edâ itmek üzre Gazze ve Nablus ve Leccun ve Cebel-i Aclun sancakları ber-vech-i ilhâk düstûr-ı mükerrem hâlâ Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı vezîrim Receb Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû*ya tevcîh olunup ve vezîr-i müşârun-ileyh huccâc-ı bâhirü'l-ibtihâc ile ibtihâcc-ı hacc-ı şerîfe intihâc eyledikden sonra, sen Şâm havâlîsinde iktizâ iden hidemât-ı lâzimenin edâ vü

temşiyetine kıyâm eylemek içün cerdeden men' olunmuş idin. Lâkin bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şâmî'den gidecek huccâc-ı Müslimînin istikbâllerinde ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle, Gazze sancağı vezîr-i müşârun-ileyhin arzı mûcebince Mehmed *dâme ızzühûy*a cerde hidmetini edâ itmek üzre tevcîh olunup ve Şâm havâlîsinde tahrîk lüzûmu olmamağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; cerdeye me'mûr olanlara başbuğ nasb ve cerde askerini vakt ü zamânıyla ihrâc ve yanına istishâb ve tabl u alem ile istikbâl-i huccâca azîmet eylemen her vechile muktezî olduğun vezîr-i müşârun-ileyhe i'lâm itmekle, Kudüs-i Şerîf sancağı avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemden kemâ-kân sana ibkā vü mukarrer kılınup istikbâl-i huccâca me'mûr olanlara başbuğ nasb u ta'yîn olmuşsundur ve bu sene-i mübârekede cerdeye me'mûr olanlar evâhir-i Zilhicce'ye kalmayup bi-eyyi hâl evâ'il-i Zilhicce'de hareket ve savb-ı maksûda azîmet eylemeleri fermânım olup ve vech-i meşrûh üzre seninle cerde hidmetine me'mûr olan mîr-i mûmâ-ileyh mükemmel kapusı halkı ve müstevfî ve müsellah âdemleriyle ve Şâm şeyhi ( ) *zîde kadruhû* kabâ'il-i urbândan ve etbâ' u eşyâ'ından güzîde ve tâmmü's-silâh âdemleriyle ve Nablus ve Leccun ve Cebel-i Aclun sancakları mütesellimleri dahi vezîr-i müşârun-ileyhin tavsiye ve sipâriş eyledüği mikdârı âdemleriyle ve Nablus ve Gazze ve Leccun sancaklarının alaybeğilerini umûmen zü'amâ ve erbâb-ı tîmârıyla vakt ü zamânıyla yanına varup seninle ma'an savb-ı me'mûra azîmet eylemeleri içün evâmir-i şerîfem ile tenbîh ü te'kîd olunup ve bu husûs içün Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından ( ) *dâme mecdühû* mübâşir ta'yîn olunmuşdur. Ancak Şâm-ı Şerîf'den be-her-hâl zahîre nakli müte'asssir olmağla, beher sene cerdeye me'mûr olanlar Müzeyrib'den meks ü hareket eylediklerinde ednâ bahâne ile ba'zı menâzilde tevakkuf iderek dört-beş konak yere gitmelerini cerde hidmetini tekmîl etmekden addetmeğe me'lûflar olup ve gitdikleri hâlde dahi zihâb ü iyâbların kendülere **[157]** kifâyet idecek mikdârı zâd ü zahîreden mâ'adâ, huccâc-ı Müslimîne dahi medâr olur keyfiyyet ile zahîre husûsunda i'ânet ü müzâheret itmeleri muktezî iken, ziyâde zahîre ile gitmeyüp huccâca mülâkî olduklarından sonra kavâfil-i huccâc beyninde kaht u galânın vukū'una ve zarûret ü muzâyakalarına bâ'is olup bu sûretde cerdeye me'mûr olanlar bî-hûde it'âb olundukları zâhir olmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; Gazze sancağbeği mûmâ-ileyhi mükümmel ü müretteb kapusı halkı ile ve elviye-i merkūme mütesellimlerini ve vech-i meşrûh üzre sâ'ir seninle ma'an me'mûr olanları, zahîreleri tekmîl ile ma'an mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle yanına istishâb ve ma'an bir gün evvel Müzeyrib'den hareket ve savb-ı maksûda azîmet ve inşâ'allâhü te'âlâ bi'l-cümle cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asker ile Alâ Boğazı'ndan öte Bi'r-i Ganem'de veyâhûd daha ilerüde varup kavâfil-i huccâc-ı Müslimîne mülâkî olacağı pey-der-pey neccâblar ile Şâm mîr-i hâccı vezîr-i müşârun-ileyhe i'lân ü işâ'at ve bi-tevfîkihî te'âlâ huccâc-ı Müslimîni iktizâ iden mahalde istikbâl idüp ve öteden berü dahi Şâm mîr-i hâccı vezîr-i

müşârun-ileyhin re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i huccâca kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i huccâc-ı Müslimîni âminîn ü sâlimîn Şâm-ı Şerîf'e getürüp edâ-yı hidmete bezl-i tâb ü tüvân eyleyesin. Bu husûs huccâc-ı Müslimîn hidmeti olup ve gayret ü hamiyyet günü olmağla, şöyle ki; fermânım olduğu üzre Alâ Boğazı'ndan öte Bi'r-i Ganem veyâhûd daha ilerüde huccâc-ı Müslimîni istikbâle irişmeyüp veyâhûd cerdeye me'mûr olan asâkir me'mûr oldukları üzre mükemmel ü müstevfî gitmeyüp ve zahîre götürmeyüp ma'âzallâh huccâc-ı Müslimînin muzâyakalarına bâ'is olursa seninle cerdeye me'mûr olanların bir dürlü özr ü cevâbları ısgâ olunmayup gazab-ı hüsrevâneme mazhar olacakları her birine gereği gibi ifhâm ve sen dahi bu emr-i mühimde âkıbet-kârı endîşe ve fermânım olan husûsların cümlesinde kemâ-yenbağî takayyüd ve intibâh ü basîret üzre hareket ve edâ-yı hidmete bezl-i vüs' u kudret eyleyesin diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili Ş sene [1]130 **(30 Haziran-9 Temmuz 1718)**

d.124, s.95, h.343

İstanbul Ermeni patriki Avanos, Balıkesirli Karabet'in Kudüs'teki Ermeniler arasında kargaşa çıkardığı ve manastır malı ile vakfına verdiği zarar nedeniyle İstanbul'da hapis yattığını, ardından vilayetine sürgün edilmesi emrine itaat etmeyip Şam ve Kudüs civarına firar ettiğini, ardından patrik vekilliğini zorla ele geçirerek oğlu ile birlikte rahiblere ve ahaliye zulmettiğini bildirdiğinden; talebi doğrultusunda her ikisinin de tutuklanarak Kıbrıs'ta Magosa Kalesi'nde hapsedilmelerine dair emrin gereğinin yapılması.

بناءا على شكوى بطريق أرمن استانبول آوانس حول قيام كرابيت أحد سكان باليكسير باشعال نار الشغب بين أرمن القدس وإعطاء الضرر على أموال وأوقاف المعبد، فسجن في استانبول لهذا السبب، ثم لم يطع فيما بعد أوامر نفيه إلى ولايته وفراره إلى جوار الشام والقدس، ثم استحواذه على وظيفة وكيل البطريق عنوة وقيامه مع ابنه بظلم الرهبان والأهالي؛ تم إلقاء القبض عليه وعلى ابنه بموجب الشكوى وتنفيذ الأمر الصادر بسجنهما في قلعة ماغوستا بقبرص.

Avanos, the Armenian patriarch of Istanbul, states that Karabet from Balıkesir, was jailed in Istanbul for agitating the Al Quds Armenians and harming the monastery's waqf and property; however, he did not obey the sentence exiling him to his town and escaped somewhere to the vicinity of Damascus and Al Quds. Afterwards, he forcibly seized the post of deputy patriarch and together with his son, victimized the priests and the public. On Avanos' request, the order that both of them to be arrested and jailed in the Magosa Castle put into effect.

Şâm vâlîsine ve Kudüs-i Şerîf [sancak]beğisine ve Şâm-ı Şerîf ve Kudüs-i Şerîf kādılarına ve Magosa Kal'ası dizdârına hüküm ki:

İstanbul'da Ermeni patriki olan Avanos nâm patrik Südde-i sa'âdetime arzidüp; "Balıkesirli Karabet nâm zimmî muzırru'n-nâs olup bundan akdem patrik refâkatinde bir tarîkle Kudüs-i Şerîf'e gidüp millet-i Ermeniyân arasında dürlü dürlü ihtilâle bâ'is olur hâleti zuhûr idüp ve Kudüs-i Şerîf manastırlarında kanâdîl ve sâ'ir buna müte'allik mevcûdâtı ahz ü itlâf ve ekl ü bel' ve vakfı harâb idüp, ba'dehû ısdâr olunan emr-i şerîfimle Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr ve İstanbul kādısı huzûrunda murâfa'adan vech-i meşrûh üzre mâl-i manastırı itlâf ü istihlâk eyledüği nümâyân ve nice zamân mahbûs olup, ba'dehû Ermeniyân zümresine bir dürlü karışmayup vilâyetine nefy ü iclâ olunmak üzre mukaddemâ Rikâb-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim mûcebince mahalline irsâl olunmuşken itâ'at-i emr-i şer' itmeyüp bir tarîkle firâr ve hâlâ Şâm ve Kudüs-i Şerîf taraflarına revân olup berât ve hüccet mûcebince nasbolunan vekîlini cebren ve kahren kaldırup 'Ben üzerinize vekîl olurum' diyü vekâleti umûruna müdâhale itmekle, vekîl-i mezbûrun yedinde olan berâta ve sâdır olan evâmir-i şerîfeye mugâyir ihtilâl ve zulmü evvelkinden ez'âfen muzâ'af olduğundan, Ermeniyân fukarâsına ve râhiblere ve sâ'ir fukarâya nice dürlü şirret ile eziyyet ve mâl-i manastırı ehl-i örf tâ'ifesine ekl ve itlâfına sebep ve oğlu ( ) nâm zimmî ile ma'an zulm ü ta'addîlerinin nihâyeti olmaduğın" bildirüp mesfûr zimmî ve oğlu mesfûr, siz ki vezîr-i müşârun-ileyhimâ ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız; her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsında bulunurlar ise ahz ve ikisini ma'an Kıbrıs cezîresinde Magosa Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ş sene 1130 **(10-19 Temmuz 1718)**

d.127, s.284, h.1254

Kudüs sancakbeyinin, maiyetindeki nefer ve subayların ahaliden hukuka aykırı ayni-nakdi talepte bulunmalarına ve asayişi ihlallerine meydan vermemesi, sekbanların yeniçerilerle iyi geçinmelerini temin etmesi ve askerlerin başta veraset bahsi olmak üzere idari-hukuki işlerini kanunlar çerçevesinde halletmesi.

يجب على أمير سنجق (سنجق بك) القدس عدم إعطاء الفرصة لقيام الأنفار والضباط الذين يعملون تحت أمره بخرق الأمن وطلبهم الأموال العينية والنقدية من الأهالي، وتأمين تحسين العلاقات بين أنفار السكبان والإنكشارية، وحلّ الأمور الإدارية والقانونية للعساكر وفي مقدمتها موضوع الوراثة في إطار القوانين.

Al Quds Sancakbeyi should not allow his subordinates and soldiers to disrupt public security or their illegal requests in cash and in kind from the public; make sure that

sekbans and janissaries get along with each other and they solve their administrative and legal problems, specifically inheritance, within the framework of the law.

Ber-vevh-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan ( ) *dâme ikbâlühû*nun kapusında olan süvârî sekbân bölükbaşısı ve sâ'ir zâbıtân ve ihtiyârlarına hüküm ki:

Solak Abdullah Bölükbaşı *zîde kadruhû* ocağınızın emekdârlarından olmağla, sadâkat ü istikāmet üzre hidmet itmek şartıyla üzerinize de'b-i kadîme üzre başbölükbaşı nasb u ta'yîn olunmağla, bundan böyle gezdüğiniz mahallerde "kurban" ve "konakçı" ve "bayrak" ve "çavuş akçesi" nâmıyla re'âyâ fukarâsından bir akçe ve bir habbe almayup ve aldırmayasız ve yeniçeri serdârları dahi ocağınız ihtiyârlarından olmağla anları dahi ortanızdan zâbıt ve ihtiyâr bilüp ve yeniçeri neferâtını dahi ocak yoldaşı bilüp ve bulunduğunuz mahallerde yoldaşlık eyleyüp itâ'at ü inkıyâd üzre olasız ve siz ki bölükbaşılar ve sâ'ir sekbânsız; mûmâ-ileyhi üzerinize zâbıt ve başbölükbaşı bilüp umûrunuzun küllîsinde kendüye mürâca'at idüp sözünden taşra ve re'yinden hâric vaz' u hareket etmeyüp itâ'at ü inkıyâd üzre olasız ve sen ki başbölükbaşı Solak Abdullah *zîde kadruhû*sun; ol havâlîde olan sekbânâna bir hoşca nizâm virüp bilâ-vâris fevtolan sekbânânın metrûkâtların cüz'î ve küllî her ne ise bi-hasebi'ş-şer' ihkākın ahz ü kabz ve bir gün evvel memhûr defterleriyle irsâl eyleyüp, lâkin süvârî sekbân ocağı bölükbaşılarından ve levendâtlarından olmak iddi'âsıyla ba'zı kapusız serseri gezen müfsidler kendü hâllerinde olmayup hilâf-ı şer'-i şerîf re'âyâ vü berâyâya zulm ü ta'addî yolları ve belleri kat'-ı tarîk ve katl-i nüfûs ü gâret-i emvâl ile ebnâ-i sebîle ve sâ'ir ibâdullâha zarar u ta'addî ve bunun emsâli fesâd ü şekāvete tasaddî idenlerin vâlî-i memleket ma'rifetiyle ahz ve ele getürilüp virilen fetvâ-yı şerîfe mûcebince müstahıkk oldukları cezâların tertîb olunmasından başbölükbaşılar ta'ahhüdleri mûcebince sadâkat ü istikāmet ile ihtimâm ü dikkat eyleyüp, şöyle ki; hem-cinsleri olmağla himâyet olunmakda yâhûd ele getürilmesinde müsâmaha olunur ise re'âyâ vü berâyâ ve ebnâ-i sebîl ve sâ'ir ibâdullâha eşkıyâ-yı merkūmeden tertîb iden zarar u ziyân başbölükbaşılardan tazmîn itdirilmek ile kifâyet olunmayup ibâdullâha ve dîn ü Devlet-i aliyyeye habâseti sâbit ü zâhir olmağla, şer'an lâzim gelen cezâsı tertîb olunup eyâlet ve elviye mutasarrıfları dahi başbölükbaşıların ocakları kānûnu üzre harc ve ta'yînât ve sâ'ir olıgelen şeylerin tamâmen virüp mâdâm ki azl ve reddi îcâb ider, "Haremeyn nâ'ibi ve Serçeşme tarafından memhûr mektûb ve mûcebince emr-i şerîf sâdır olmadıkca bana lâzim değilsin" diyü bilâ-cürm azleylemeyüp anı bölükbaşılar ve sekbânân tâ'ifesi dahi mu'tâd-ı kadîm üzre ulûfe ve ta'yînâtların aldıkdan sonra mu'tâd-ı kadîme mugâyir ziyâde nesne mutâlebesiyle paşalara tekâza eylemeyüp sadâkat üzre hidmette olmaları fermân olmağın, "Vech-i meşrûh üzre fesâd ü şekāvet âdet-i müstemirresi üzre eşkıyâ ahz ve ele getürilüp müstahıkk oldukları cezâları tertîb olunmasında ana göre sadâkat ü istikāmet ile ziyâde takayyüd ü ihtimâm eyleyüp bir vechile ihmâl ü müsâmaha

ve eşkıyâyı himâye vü sıyânetden hazer eyleyesin" diyü hâlâ Serçeşme vekîli olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin *zîde kadruhû* ve sâ'ir ocağınız zâbıtânı taraflarından mühürlü mahzar virilmekle, mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene [1]131 **(4-13 Aralık 1718)**

...

d.127, s.354, h.1574

Kamame Kilisesi, müştemilatı ve diğer kutsal mekânlarda gayrimüslimler tarafından yapılacak tamiratın, mevcuda herhangi bir ilave yapılmadan gerçekleştirilmesi hususunda gereken hassasiyetin gösterilmesi, mahalli idareciler ve mimarların inşaat-tamirat işlerinin titizlikle icra edilmesini sağlamaları.

إبداء التعاطف بخصوص إصلاح كنيسة القمامة (القيامة) ومشتملاتها والأماكن المقدسة الأخرى بدون إضافة أيّ علاوة على الأصل الموجود من قبل غير المسلمين وتأمين قيام الإداريين والمهندسين المعماريين المحليين بإجراء أعمال التعمير والإصلاح بدقة واتقان.

Consideration to be shown during the repairs to be undertaken by the non-Muslims at the Kamame Church annex and other holy places of worship, which have to be made without any additions to the present construction; the local administrators and architects to ensure that the construction-repair work will be carried out efficiently.

Haleb kazâsına müftî olan Mevlânâ ( ) ve Kudüs-i Şerîf kādısı Mevlânâ Mustafa *zîde fezâ'ilühümâ*ya ve Kudüs-i Şerîf'de me'zûn-ı bi'l-iftâ olan Mevlânâ ( ) ve Nakîbüleşrâf kā'im-makāmı ve Kudüs-i Şerîf'in eşrâf ve ulemâ ve meşâyîhi *zîde ılmühüm*a hüküm ki:

Sen ki Haleb kazâsına müftî-i mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Kamâme Kilisesi'nin ta'mîre muhtâc olan büyük kubbesinin ve sâ'ir Efrenc râhiblerine mahsûs ba'zı mahallerinin Efrenc râhibleri taraflarından Rûm ve Ermeni ve sâ'ir Devlet-i aliyyem re'âyâsı râhiblerine mahsûs muhtâc-ı ta'mîr olan mahallerinin dahi Rûm ve Ermeni ve sâ'ir Devlet-i aliyyem re'âyâsı râhibleri taraflarından ve Kabr-i Îsâ didikleri mevzi'in üzerinde olan küçük kubbeye esnâ-yı ta'mîrde zarar isâbet ider ise kabrin taşlarına vaz'iyyet olunmak üzre Rûm râhibleri ma'rifetleriyle virilen fetvâ-yı şerîfem ve hüccet-i şer'iyye mûcebince bir nesne ziyâde etmeksizin ba'de'l-keşf mesâğ-ı şer'î mertebesi vaz'-ı kadîmleri üzre ta'mîr ü termîmlerinde bir emr-i gayr-ı meşrû' vukū'undan tevakkî içün nezâret etmek üzre şurût ve kuyûdu hâvî iki kıt'a hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu'anven ve mufassal ü meşrûh evâmir-i şerîfem ile mütevellî ta'yîn olunman ile Kudüs-i Şerîf'e vusûlünde Kudüs-i Şerîf kādısı ve müftîsi ve Nakîbüleşrâf kā'im-makāmı mûmâ-ileyhimâ ve eşrâf ve ulemâ ve meşâyihi ve

yanına ta'yîn olunan mübâşirler ve mehere-i mi'mârân ve mühendisân ile ma'an mahall-i mezbûra varup bu husûs içün vech-i meşrûh üzre sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu'anven evâmir-i şerîfem mûceblerince ta'mîr olunacak mahalleri keşif ve im'ân-ı nazar ile nazar u mu'âyene ve dikkat ü taharrî ile tûlen ve arzen ve kadden mesâhâ ve sıhhati üzre tahrîr ü tescîl ve hüccet eyledikten sonra hücceti Der-i Devlet-medârıma irsâl ve mesâğ-ı şer'î üzre ta'mîrlerine ruhsat ve me'mur olduğun üzre nezâretde ziyâde ihtimâm ü dikkat eylemen bâbında fermân-ı âlî-şân yazılmışdır.

Fî evâhiri Ca sene [1]131 **(11-20 Nisan 1719)**

d.129, s.7, h.35

Kudüs ve İstanbul Ermeni patrikleri Kirkor ve Avanes, Rumların Kamame Kilisesi'nin ziyareti konusunda Ermenilerin haklarını gaspettiklerini iddia ettiklerinden; meselenin etraflıca tahkik edilerek adil bir biçimde çözümlenmesi ve neticenin merkeze bildirilmesi.

حول مزاعم كلّ من كريكور وآوانيس وهما من بطارقة أرمن القدس واستانبول بقيام غصب الروم حقوق الأرمن في موضوع زيارة كنيسة القمامة (القيامة)؛ يجب تحقيق المسألة بصورة شاملة وحلّها بصورة عادلة واعلام النتيجة إلى المركز.

Al Quds and Istanbul Armenian patriarchs Kirkor and Avanes claim that Armenians' rights are usurped by the Greeks in visiting the Kamame Church; the issue to be investigated in detail and justly solved; the outcome to be forwarded to the headquarters.

Muvakkaten Haleb kādısı olup Kudüs-i Şerîf'de Kamâme husûsuna mütevellî ta'yîn olunan Mevlânâ Kütâhî Ahmed *zîde fezâ'ilühû*ya, Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Kamâme ta'mîrine mübâşir ta'yîn olunan Ahmed *dâme mecdühû*ya ve sâbıkā Âsitâne-i sa'âdetim defterdârı Mustafa'ya ve Vezîr-i a'zamım ağalarından Mustafa *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'in ve İstanbul ve tevâbi'i Ermeniyân patrikleri olan Kirkor ve Avanes nâm râhibler ile sâ'ir Ermeni râhibleri ve re'âyâsı Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Kamâme ziyâreti husûsuna müte'allik Rûm tâ'ifesiyle nizâ'ları olmağla, kadîme mugâyir hilâf-ı inhâ ile Rûm tâ'ifesi mukaddemâ ısdâr eyledikleri emr-i şerîf ile bunlara gadr u ta'addî sevdâsında oldukların" bildirüp, husûs-ı mezkûra müte'allik Kudüs-i Şerîf'de sicill-i mahfûzda mukayyed ve sâ'ir senedâtların tetebbu' ve ahâlî-i vilâyetden vukūfu olanlardan dahi sü'âl ve vukū'u ve sıhhati ne vechile ise Der-i Devlet-medârıma arz u i'lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, siz ki mûmâ-ileyhimsiz;

vech-i meşrûh üzre kadîmîsini ahâlî-i vilâyetden tecessüs ü tefahhus ve arz u i'lâm itmeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâhiri Ca sene [1]131 **(11-20 Nisan 1719)**

d.129, s.18, h.80

Kudüs ve İstanbul Ermeni patrikleri Kirkor ve Avanes, Rumların sahte evraklar tanzim ederek Kamame Kilisesi'nde Hz. İsa'nın kabrini ziyaret bahsinde kadim haklarını/imtiyazlarını gaspettiklerini iddia ettiklerinden; meselenin etraflıca tahkik edilmesi ve neticenin merkeze bildirilmesi.

حول مزاعم كلّ من كريكور وآوانيس وهما من بطارقة أرمن القدس واستانبول بقيام الروم بتنظيم أوراق مزورة لغصب حقوقهم/ امتيازاتهم القديمة في موضوع زيارة قبر النبي عيسى (عليه السلام) الكائن في كنيسة القمامة (القيامة)؛ يجب تحقيق المسألة بشكل شامل واعلام النتيجة إلى المركز.

Al Quds and Istanbul Armenian patriarchs Kirkor and Avanes claim that Greeks usurp their ancient rights/privileges of visiting the tomb of Jesus Christ within the Kamame Church by drawing up fake documents. The issue to be investigated in detail and the outcome forwarded to the headquarters.

Muvakkaten Haleb kādısı olup hâlâ Kudüs-i Şerîf'de Kamâme ta'mîrine nezâret içün emr-i şerîfimle mütevellî ta'yîn olunan Mevlânâ Kütâhî Ahmed *zîde fezâ'ilühûya*, Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Kamâme-i mezkûr ta'mîrine mübâşir ta'yîn olunan Ahmed *dâme mecdühûya* ve sâbıkā Âsitâne-i sa'âdetim defterdârı olan Mustafa'ya ve Vezîr ağalarından Mustafa *zîde mecdühümâya* hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf ve İstanbul ve tevâbi'i Ermeniyân patrikleri olan Kirkor ve Avanes nâm râhibler Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; "Kadîmü'l-eyyâmdan bu âna gelince Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Kamâme-i mezkûrede Kabr-i Îsâ zu'm etdikleri mahalle, paskalyaları gecesi iş'âl-ı nâr içün Rûm ve Ermeni patrikleri veyâhûd vekîlleri ma'iyyet ile gidegelmişler iken Rûm tâ'ifesi bu husûsa müte'allik ısdâr itdikleri emr-i şerîfi ilgâ ve vakt-i âharda ibrâz ile kadîme mugâyir ta'addî vü nizâ' sevdâsında olduklarından, bundan akdem arzıhâlleriyle i'lâm olundukda; kadîmîsi ne vechile olduğun dahi ahâlî-i vilâyetden vukūfu olanlardan sü'âl ve Der-i Devlet-medârıma arz u i'lâm olunmak içün siz ki mûmâ-ileyhimsiz; size hitâben emr-i şerîf sâdır olup, lâkin sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince hîn-i tefahhusunda Rûm tâ'ifesi mu'ahhar târîhiyle emr-i şerîf ibrâzıyla ta'tîl ü ta'vîk itmeleriyle muhtemel olduğun" bildirüp, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince husûs-ı mezbûrun kadîmîsi ne vechile olduğun vukūfu üzre ahâlî-i vilâyetin sığâr u kibârından tefahhus u istifsâ[r] ve hîn-i sü'âlde Rûm tâ'ifesi taraflarından bir tarîkle emr-i şerîf ibrâz olunur ise amel olunmayup kadîmîsi ve

ilâ-hâze'l-ân ne vechile ise sıhhati ve hakikati Der-i Devlet-medârıma arz u i'lâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım yazılmışdır.

Fi evâsıtı B sene [1]131 **(30 Mayıs-8 Haziran 1719)**

d.129, s.46, h.176

Kudüs sancakbeyi İbrahim Paşa'nın, gözlerindeki rahatsızlık sebebiyle cerde (hacıları karşılama ve güvenliklerini sağlama) görevinden muaf tutulduğu, buna mukabil cerde başbuğu Mehmed Paşa'ya sekiz kese akçe ve elli deve göndermekle mükellef kılındığı.

إعفاء أمير سنجق (سنجق بك) القدس إبراهيم باشا من وظيفة الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) بسبب المرض الذي أصاب عينيه، مقابل إرساله ثمانية أكياس آقجة وخمسين جملا إلى قائد (باشبوغ) الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) محمد باشا.

Al Quds Sancakbeyi Ibrahim Paşa to be exempted from cerde duty (meeting and ensuring the safety of the pilgrims) due to the ailment in his eyes; in exchange, he is to send eight purse-full of akçes and fifty camels to cerde commander Mehmed Paşa.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İbrâhim Paşa *dâmet me'âliyehû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; gözlerine illet ârız olmağla cerde hidmetini edâya iktidârın olmaduğı i'lâm olunmağla, emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm hâlâ ber-vech-i arpalık Gazze sancağına mutasarrıf olup işbu sene-i mübâreke[de] cerdeye me'mûr olanlar üzerlerine başbuğ nasb u ta'yîn olunan Celcûleli Mehmed *dâme ikbâlühû*ya sekiz kîse akçe ve elli deve ile imdâd ü i'ânet eylemek üzre cerde hidmetinden ma'füvv ve zikrolunan sekiz kîse akçe ve elli mehâr devenin tahsîl ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe teslîmi içün ( ) *zîde mecdühû* mübâşir ta'yîn olunmağla, imdi; sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; işbu emr-i şerîfim vusûlünde mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ıcâleten sekiz kîse akçe ile elli mehâr deveyi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh Mehmed Paşa tarafına edâ vü teslîm eylemen bâbında yazılmışdır.

Fî evâ'ili Şa'bân sene 1131 **(19-28 Haziran 1719)**

d.129, s.55-56, h.201

Fransa kralı ve bazı din adamlarının müracaatına binaen Kamame Kilisesi'nde tamirata başlandığı, ancak bir takım kimselerin çıkar amaçlı asılsız iddialarla ahaliyi kışkırttıkları, Şam valisi ve Hac emiri Osman Paşa'nın müdahalesiyle asayişin sağlandığı, tedbirsizliği nedeniyle bu hadiselere yol açtığı bildirilen Kudüs

sancakbeyi İbrahim Paşa'nın, süratle gerekli önlemleri almadığı takdirde şiddetli bir biçimde cezalandırılacağı.

بناءا على مراجعة ملك فرنسا وبعض رجال الدين، تم الشروع في أعمال الإصلاح في كنيسة القمامة (القيامة)، ولكن قيام مجموعة من الأشخاص بتحريض الأهالي بمزاعم غير صحيحة وذلك لغرض المصالح الشخصية، وقيام والي الشام وأمير الحج عثمان باشا بالتدخل في الأمر وتأمين الأمن، وفي حالة عدم قيام أمير سنجق (سنجق بك) القدس والذي أدى عدم اتخاذه التدابير إلى وقوع هذه الحوادث باتخاذ التدابير الضرورية سوف يعاقب عقابا شديدا.

Upon the application made by the King of France and several religious personages, repairs at the Kamame Church have started, however, some people were agitating the public with false allegations; public security was ensured with the intervention of Osman Paşa, the Governor of Damascus and Emir of Haj. Lack of foresight on the part of Al Quds Sancakbeyi Osman Paşa was the cause of the disturbance; unless he takes necessary measures at once, he will be severely punished.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İbrâhim Paşa *dâmet me'âliyehûy*a hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Kamâme nâm kadîm kilisenin Efrenc tâ'ifesi ve Rûm ve Ermeni ve sâ'ir Devlet-i aliyyem râhiblerine mahsûs kubbe ve ba'zı mahalleri mürûr-ı eyyâm ile harâba müşrif olduğu bundan akdem arz u i'lâm ve Devlet-i aliyyem ile dostluk ve müsâlemet üzre olan França pâdişâhı ve tavâ'if-i mesfûre râhibleri taraflarından üslûb-ı kadîmî üzre ta'mîr ü termîmine mümâna'at olunmamak içün emr-i şerîf-i celîlü'l-kadrim virilmek bâbında istid'â-yı inâyet itmeleriyle, bu husûs vüzerâ-yı izâm ve ulemâ-yı kirâm ve sâ'ir rü'esâ-yı ricâl-i Devlet-i aliyyem ile müzâkere vü müşâvere ve şerî'at-ı mutahharaya mürâca'at ve istiftâ olundukda; vaz'-ı kadîmleri üzre ta'mîr ü termîmlerinin şer'an cevâzına a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâ'i'l-müteverri'în bi'l-fi'l şeyhülislâm ve müftî'l-enâm olan Mevlânâ Abdullah *edâmallâhü te'âlâ fezâ'ilühû* iftâ ve kādıaskerlerim dahi hüccet-i şer'iyye virmeleriyle, virilen fetevâ-yı şerîfe mûcebince ta'mîr ü termîme muhtâc olan mahallerinin bir nesne ziyâde etmeksizin ba'de'l-keşf vaz'-ı kadîmleri üzre tamîr ü termîmlerine mümâna'at olunmamak içün şurût ve [hüccet-i] şer'iyyeyi mutazammın hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile mu'anven mufassal ü meşrûh emr-i şerîfim virilüp ve bu bâbda ihtiyâten ve mugâyir-i şer' bir emr-i kerîh hudûsünden ihtirâzen Der-i Devlet-medârımdan mahsûs mütevellî ve mübâşir ta'yîn olunup, ol tarafa vardıklarında yerlüden ba'zı kimesneler ağrâz-ı fâside ve tama'-ı kâsideye binâ'en şer'-i şerîfe muhâlefet ve emr-i hümâyûnuma adem-i itâ'at ile mümâna'at sadedinde ba'zı akvâl-i muzahrafa ve muğâlata-i müzeyyefe ile birbirlerin tahrîk ü ihtilâl ve tecemmu'-ı ale'd-dalâl itmeleriyle, düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı vezîrim

Osman Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* ol hilâlde irişüp cem'iyyetlerin tağrîk, bu fezâhata bâ'is ü bâdî olanların müstahıkk oldukları te'dîb ve cezâların tertîb ü icrâ ve şerîr **[56]** ü fesâdların ihmâd ü itfâ eyledüği arz u inhâ olunmağla, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; mezbûr müfsidlerin hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i emr-i münîf bu gûne fesâd ü hıyânete cesâretleri senin rehâvet ü gafletinden nâşî hâlet-i gayr-ı marzıyye olduğu vâzıh u mütehakkık olmağın, müstevcib-i itâb olmuşsundur. İmdi; fîmâ-ba'd zabt u rabt-ı vilâyet ve ol makūle fitne-endîşlerin bu gûne fesâda ferce vü imkân bulmalarının esbâbına teşebbüsden ziyâde basîret ü intibâh üzre hareket eyleyüp, bundan sonra dahi ol tarafda bu makūle vaz'-ı nâ-hemvâr vukū'undan begâyet hazer eyleyesin. Şöyle ki; bundan sonra dahi sen teyakkuz u intibâh hâlinde olmayup rehâvet ve adem-i takayyüdünden nâşî bir ferd bu gûne habâsete cesâret idecek olur ise bilâ-te'hîr cezân tertîb olunacağı yakînen ma'lûmun olup, ana göre rehâveti terk ve uhdene lâzim olan umûrda ihtimâm-ı tâmm ile kıyâm eylemen bâbında yazılmışdır.

Fî evâ'ili Ş sene 1131 **(19-28 Haziran 1719)**

A.DVNS.MSR.MHM.d. 3, s.12, h.17-18

Hama Mukataası Voyvodası İsmail'in hac masrafları için göndermesi gereken meblağı henüz göndermediğinin Şam Valisi ve Hac Emiri Osman Paşa tarafından bildirilmesi üzerine, mukataa gelirlerinden on bin kuruşu bir an önce tahsil edip geciktirmeden mübaşir vasıtasıyla göndermesi, görevini ihmal etmesi ve hac işlerinin aksaması durumunda itaatsizlik gerekçesiyle mukataasının elinden alınarak sürgüne gönderileceği.

إبلاغ والي الشام وأمير الحج عثمان باشا بعدم إرسال ويودة (***woywoda***) مقاطعة حماة إسماعيل المبلغ اللازم لنفقات الحج والأمر بتجريده من المقاطعة ونفيه وذلك في حالة عدم قيامه بتحصيل عشرة آلاف قرش من موارد المقاطعة وعدم إرساله دون تأخير بواسطة المباشر وإهماله الوظيفة وعرقلة شؤون الحج.

Governer of Damascus and Emir of Hajj Osman Pasha reported that Hama Mukataa Voivode Ismail has not yet sent the amount to be sent for the pilgrimage costs. That ten thousand kuruş (coins?) of Mukataa income shall be collected immediately and sent through the usher without delay, if he neglects his duty and retards the course of pilgrimage shall be taken to the exile on the grounds of disobedience.

Sehven kaydolunmağla âhar mühimme cüz'üne naklolunmuşdur.

Berâ-yı ______________________________

Bahşîş ve ulûfe-i levendât ve zahîre-bahâ ve masârif-i sâ'ire der-tarîk-i hacc-ı şerîf. El-vâkı' der-sene 1131. Be-ma'rifet-i vezîr-i mükerrem Osman Paşa mîrü'l-hacc-ı Şâm.

Âmil-i ______________ Mukāta'a-i Ba'albek sene 1131 Der-uhde-i Ömer Ağa, mâlikâne. Guruş 15.000	Âmil-i ______________ Muhassıllık-ı Haleb sene 1131 Der-uhde-i Osman Ağa Guruş 6870 15.000 an Hazîne-i Haleb sene [11]32 21.870
Âmil-i ______________ Mukāta'a-i Rişvan sene 1131 Der-uhde-i Hüseyin Ağa Kethüdâ-yı Ali Paşa vâlî-i Rakka Guruş 5.000	Âmil-i ______________ Hazîne-i Kudüs-i Şerîf sene [11]32 an-tahsîl-i mîr-i mîrân-ı Kudüs. Guruş 4992

Hama mukāta'ası voyvodası İsmâil *zîde mecdühûya* ve mukāta'a-i mezbûre mâlından masârif-i hacc-ı şerîf içün havâle olunan akçenin tahsîline mübâşir ta'yîn olunan ( ) *zîde mecdühûya* hüküm ki:

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin; bin yüz otuz bir senesine mahsûb uhdende olan Hama mukāta'ası mâlından masârif-i hacc-ı şerîf içün on bin guruş havâle olunup ve bir gün evvel tedârik ve irsâl ve mahalline teslîm olunmak içün emr-i şerîfimle bundan akdem mûmâ-ileyh mübâşir ta'yîn kılınup ve bu husûs a'zam-ı umûr-ı Devlet-i aliyyemden olmak cihetiyle şimdiye dek irsâl ve teslîm olunması mühimm ü muktezî iken henüz mahalline vâsıl olmadığından başka, tedârik ve irsâl olunduğuna müte'allik bir dürlü haber ve eser dahi zuhûr eylemediğin hâlâ Şâm vâlîsi ve mîr-i hâccı olan vezîrim Osman Paşa *edâmallâhü te'âlâ iclâlehû* mektûbuyla i'lâm etmekle, işbu emr-i şerîf-i celîlü'l-kadrim vusûlünde uhdende olan mukāta'a-i merkūmenin sene-i mezbûre mâlından sebeb-i tahrîr hükmü mûcebince havâle olunan on bin guruş kat'â tehâvün ü taksîr ve avk u te'hîr eylemeyüp bilâ-tevakkuf tedârik ve ıcâleten mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle irsâl ve mahalline teslîm itmekde dikkat-i tâmm eyleyesin. Şöyle ki; ehemm-i mehâmm-ı Devlet-i aliyyemden olan masârif-i hacc-ı şerîf içün havâle olunan meblâğ-ı merkūmu bu def'a dahi tedârik ve irsâlde müsâmaha itmekle umûr-ı haccın te'hîr ü ta'tîline bâ'is olacak olur isen bu makūle hareket-i nâ-şâyesteye cesâret eylediğine binâ'en mukāta'a üzerinden ref' olunduktan sonra ulü'l-emre adem-i itâ'atde bulunduğun içün diyâr-ı âhara nefy ü ta'zîb ve belki cezân tertîb olunacağını yakînen ve tahkîkan ma'lûm idinüp netîce-i hâl-i vehâmet-encâmını bir hoşca tefekkür ü mülâhaza ve tedârik-i mâ-fâta müsâra'at-birle, zikrolunan akçeyi bir ân ve bir sâ'at evvel tedârik ve ber-vech-i sür'at ü isti'câl mübâşir-i

mûmâ-ileyh ma'rifetiyle irsâl ve vakt ü zamânıyla irişdirüp mahalline teslîm eylemekde ihtimâm ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin; zikrolunan akçe vakt ü zamânıyla mahalline irişmeyecek olur ise sen dahi eşedd-i ukūbet ile mu'âkab u mu'âhez olacağından, kat'â iştibâh eylemeyüp ana göre ikiniz dahi bu emr-i lâzimü'l-ihtimâmda takayyüd-i tâmm eyleyüp hilâfından begâyet ihtirâz ü ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

[Fî evâ'ili Ş sene 1131] **(19-28 Haziran 1719)**

Bir sûreti dahi Kudüs-i Şerîf mutasarrıfına dört bin dokuz yüz doksan iki guruş içün yazılmışdır.

...

A.DVNS. MHM.d.129, s.79, h.285

Merkezden verilen izin çerçevesinde Kamame Kilisesi'nin tamiratına başlanmadan bir gün önce asılsız iddialarla halkı tahrik ederek fesat çıkaran Mağribi taifesinden Hacı Ömer ile destekçilerinin cezlandırılmaları ve bu tür hadiselere meydan vermemek için Mağrib'den Kudüs'e gelenlerin ziyaretlerini tamamladıktan hemen sonra memleketlerine gönderilmeleri.

عقوبة الحاج عمر من طائفة المغاربة ومسانديه لقيامهم بتحريض الأهالي بمزاعم غير صحيحة لأجل المصالح الشخصية وذلك قبل يوم من بداية إصلاحات كنيسة القمامة (القيامة) في إطار الرخصة الممنوحة من قبل المركز ولأجل منع مثل هذا النوع من الأحداث يجب إرسال المغاربة القادمين إلى القدس إلى بلادهم فور انتهاء زيارتهم.

Hacı Ömer and his supporters from among the Maghrebis began to agitate the public causing disturbance with false allegations the day before the repairs of the Kamame Church was to start within the limits of the permit obtained from the headquarters. Hacı Ömer and his supporters to be punished; to prevent such incidents, the Maghrebi visitors to Al Quds to be sent to their country immediately after they complete their visit.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağı mutasarrıfına ve Kudüs-i Şerîf kādısına hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; "Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Kamâme Kilisesi'nin hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince keşf ü tahrîr ve ta'mîri içün sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mûcebince ta'mîrine mübâşeret olunmakdan bir gün mukaddem şekāvet iden Mağribî tâ'ifesinden Hacı Ömer ve Hacı Kāsım ve Seyyid Abdüsselâm ve Muhammed Deysî ve Hacı Sâlih ve gayrıları dâ'imâ fitne vü fesâda sülûk ve bâ'is olmalarıyla, mâ-tekaddemden Mağribî tâ'ifesi hakkında olunan birkaç kıt'a hüccet-i şer'iyyeler üzre Mağribî tâ'ifesi Kudüs-i Şerîf ziyâretine geldikde, ziyâret

eyledikden sonra eğlenmeyüp ve sâkin olmayup ve şakî-i mezbûrlar her ne mahalde bulunurlar ise sâ'ire mûcib-i ibret içün haklarında şer'le lâzim geleni icrâ olunmak" bâbında hükm-i hümâyûnum recâsına arzeyledüğin ecilden, bâlâda mezkûru'l-esâmî olan fitne-engîzlerin haklarında ukūbât-ı meşrû'adan ve lâzim gelen cezâları tertîb ve ba'dehû Mağribî tâ'ifesi ziyâret içün geldiklerinde, ziyâretleri tamâm olduğu gibi bilâ-mûcib meks ü ikāmetlerine bir dürlü ruhsat virilmemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî evâsıtı N sene [1]131 **(28 Temmuz-6 Ağustos 1719)**

d.129, s.96, h.353

Kamâme Kilisesi'nin Katolik rahiblere mahsus büyük kubbesi ile sair bölümlerinin incelendiği, tamirat için gerekli usta ve malzemenin tedarik edildiği, verilen izin çerçevesinde gerçekleştirilecek tamiratın üç-dört ay zarfında tamamlanabileceği, ancak Rum ve Ermenilerin Katoliklere ait bölümlerin tamiratında isteksiz davranmaları sebebiyle işin sürüncemede kaldığı, işin halledilmesi için Rum ve Ermeni cemaatlerinin sert bir biçimde ikaz edilmeleri.

القيام بتدقيق القبة الكبيرة والأقسام الأخرى المخصصة للرهبان الكاثوليك في كنيسة القمامة (القيامة) وبتدارك الصناع والعمال والمواد لأعمال الإصلاحات، وإتمام الإصلاحات الجارية في إطار الرخصة خلال ثلاثة - أربعة شهور، ولكن بسبب قيام الروم والأرمن بالعمل بدون رغبة في إصلاح الأقسام الخاصة بالكاثوليك بقيت الأعمال في شكل معلق؛ فيجب تحذير طائفة الروم والأرمن بصورة عنيفة لأجل حلّ الموضوع.

The grand dome of the Kamame Church, special to the Catholic priests, and other sections were inspected, the required material and master builders were found and the repairs would be completed in three to four months within the limits of the permit given. Meanwhile, the Greeks and Armenians are needlessly delaying the repairs of the sections belonging to the Catholics. As the work is dragging on, the Greek and Armenian communities have to be strictly warned to solve the issue.

Hâlâ Kudüs-i Şerîf kādısı olup Kamâme Kilisesi ta'mîri husûsu içün mütevellî ta'yîn olunan Mevlânâ Kütâhî Ahmed *zîdet fezâ'ilühûya* Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından mübâşir ta'yîn [olunan] Ahmed *dâme mecdühûya* ve sâbıkā Âsitâne-i sa'âdetim defterdârı Mustafa ve Vezîr-i a'zam ağalarından olan Mustafa *zîde mecdühümâya* hüküm ki:

Zikrolunan Kamâme Kilisesi'nin Efrenc râhiblerine mahsûs olan büyük kubbesi ve sâ'ir keşfolunup ta'mîre muhtâc olan mahallerinin ta'mîriyçün neccâr ve mühimmâtları hâzır u âmâde olmağla, gereği gibi ihtimâm iderler ise bundan akdem sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu'anven emr-i celîlü'l-kadrim mûcebince mesâğ-ı şer'î üzre ta'mîr ü termîmi üç-dört aya dek sûret-i hitâm bulacağı mukarrer olup, lâkin Rûm ve Ermeni tâ'ifesi kendülere

mahsûs olup ta'mîre ve termîme muhtâc olan mahallerin ta'mîr ü termîmi içün neccâr ve mühimmât tedârikinde tekâsül eylemeleriyle, avk u te'hîr ile müddet-i medîd ol tarafdan meksinize bâ'is olacakları nümâyân olduğu tarafınızdan i'lâm olunmağla, siz ki mûmâ-ileyhimsiz; Efrenc ve Rûm ve Ermeni râhiblerinden her bir tâ'ife kendüye mahsûs ve ta'mîr ü termîme muhtâc olan mahalleri ma'iyyet ile ta'mîr ü termîm ve bir gün evvel itmâm ü tekmîl eylemeleri içün muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyüp, şöyle ki; Rûm ve Ermeni tâ'ifesi râhibleri Efrenc ruhbânına mahsûs olan mahallerin ta'mîr ü termîmi itmâmına dek kendülerine mahsûs olan mahalleri hâline terkolunacağı mukarrer olduğundan, kendülere tefhîm ve bir gün mukaddem itmâm-ı hidmete ziyâde ikdâm ü ihtimâm itmeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâ'ili L sene [1]131 **(17-26 Ağustos 1719)**

d.129, s.114, h.428

Gazze sancakbeyinin bu yıl cerde askerine (hacıların güvenliğini sağlayan hafif süvari birlikleri) başbuğ tayin edildiği, bazı sorunlar nedeniyle cerde hizmetini ifa edemeyeceği bildirilen Kudüs sancakbeyi İbrahim Paşa'nın hacıların karşılanması işinde kullanılacak sekiz kese akçe ve elli deveyi göndermekte gecikmemesi.

تعيين أمير سنجق (سنجق بك) غزة قائدا (باشبوغ) لقوات الجردة (وحدات الخيالة السريعة المسؤلة عن تأمين أمن طريق الحج وسلامة الحجاج) لهذا العام، وعلى أمير سنجق (سنجق بك) القدس إبراهيم باشا الذي بيّن بأنه لا يستطيع القيام بأداء خدمات الجردة بسبب بعض المشاكل أن لا يتأخر في إرسال ثمانية أكياس من الأقجة وخمسين جملا لاستخدامها في استقبال الحجاج.

This year Gazza Sancakbeyi was appointed commander of the cerde soldiers (light cavalry units ensuring the pilgrims' safety); Al Quds Sancakbeyi Ibrahim Paşa, will not be able to undertake cerde duty due to some issues; Ibrahim Paşa should not delay in forwarding eight purse-full akçes and fifty camels to be used in meeting the pilgrims.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İbrâhim Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; ba'zı avârız-ı ra'iyyet sebebiyle cerde hidmetini edâya iktidârın olmadığı i'lâm olunduğundan, işbu sene-i mübârekede cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asker üzerine başbuğ nasb u ta'yîn olunan emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm ber-vech-i arpalık Gazze sancağı mutasarrıfı Celcûlî Mehmed *dâme ikbâlühû*ya sekiz kîse akçe ve elli deve virmek üzre cerde hidmetinden afvolunmağla, vech-i meşrûh üzre sekiz kîse akçe ile elli mehâr deveyi mübâşir ta'yîn olunan Dergâh-ı mu'âllâm kapucıbaşılarından ( ) *dâme mecdühû* ma'rifetiyle mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafına edâ vü teslîm eylemek

içün bundan akdem sana emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuş idi. Zikrolunan akçe ve develer huccâc-ı Müslimîn istikbâli hidmeti içün iktizâ iden masârifden olmağla, bir ân akdem edâ vü teslîmi mühimm ü muktezî olmağın, te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîf-i vâcibü'l-imtisâlim dahi ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi; vusûlünde meblağ-ı merkūmu ve develeri henüz edâ vü teslîm eylememiş bulunur isen alâ-eyyi hâl bir ân evvel tedârik ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle edâ vü teslîm eyleyüp bu emr-i mühimmin bir gün ta'tîl ü tevakkuf ile cerde hidmetinin te'hîrine bâ'is olmakdan ziyâde tevakkî eyleyesin. Huccâc-ı Müslimînin vakt ü zamânıyla istikbâl ve muhâfazaları Devlet-i aliyyemin ehemm-i umûrundan olmağla, şöyle ki; zikrolunan akçeler ve develerin edâ vü teslîminde tekâsülün hasebiyle mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin me'mûr olduğu cerde hidmetine vakti ile azîmetine elyak ve te'hîrine bâ'is olacak olur isen sonra bir gün cevâba kādir olamayup ukūbet-i şedîdeye giriftâr olacağın yakînen ma'lûm idinüp ana göre takayyüd-i tâmm ve bir ân akdem zikrolunan akçe ve develeri edâ vü teslîmde ziyâde ikdâm ü ihtimâm eyleyesin diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene [1]131 **(15-24 Eylül 1719)**

A.DVNS.MSR.MHM.d. 3, s.19-20, h.45

Mısır'da daha önce ortaya çıkan hadiselerin sorumlularından Çerkes Muhammed'in eşkiyalık faaliyetlerinden dolayı tutuklanıp Kıbrıs'a sürgün edildiği, ancak idamına dair fetva ve ferman ulaşmadan önce bir gemi ile Akkâ İskelesi'ne firar ettiği, burada tüccar kılığına girmek suretiyle gizlendiğinin ihbar edilmesi üzerine Akkâ voyvodası tarafından yakalanarak kesik başının İstanbul'a gönderilmesinin emredildiği, Kudüs tarafına kaçma ihtimali üzerine Kudüs mutasarrıfının da durumdan haberdar edildiği.

نفي محمد الشركسي إلى قبرص بعد اعتقاله بسبب إثارته الفساد وتورطه بالأحداث الواقعة في مصر قبل هذا التاريخ وفراره بالسفينة إلى ميناء عكا قبل وصول الفتوى والفرمان القاضي بإعدامه والأمر باعتقاله من قبل ويودة عكا إثر الإبلاغ عن اختبائه هناك متنكراً بزي التجار وإرساله إلى استانبول وإبلاغ الوضع للمتصرف بالقدس خوفاً من فراره إلى أرجاء القدس.

That Circassian Muhammad, who was responsible for the events occured earlier in Egypt, was arrested and exiled to Cyprus due to his rebellious acts, but before the fetwa and decree for his death sentence arrived in, had fled with a ship to Acre port and upon the report that he masqueraded as a merchant in this city, an order was given to Acre voivode to arrest him and send his severed head to Istanbul. For there is a possibility that Muhammad can flee to al-Quds, mutasarrıf (administrative chief) of the city was informed.

Akkâ voyvodası ( ) *zîde kadruhûya* hüküm ki:

Ümerâ-i Mısır'dan olup mukaddemâ Mısır'da zuhûr iden fitne-i azîme ashâbının bakıyyetü's-süyûflarından olan Çerkes Muhammed Beğ dimekle ma'rûf fesâd-pîşe şekāvet-i cibilleti muktezâsınca nice eşkıyâyı başına cem' ve ba'zı vücûh-ı nâslara ser-kârde olan bî-cürm kimesneleri katl içün alenen mahrûse-i Mısır içinde âlât-ı harb ile ceng ü cidâl idüp cânib-i şer'den ve velî ve ulemâ taraflarından men' ve nush u pend olundukda ısgâ itmeyüp başına cem' eyledüği eşkıyâyı ibâdullâh üzerlerine bi-gayrı hakk kıtâle iğrâ ve mücerred kendi zorbalık ile ser-kâra gelmek içün nice bî-günâh kimesnelerin katline sebeb olup sâ'î bi'l-fesâd olmağla, mezbûr ahzolunup Der-i Devlet-medârımdan emr-i şerîfim sudûruna değin habsolunmak üzre Kıbrıs cezîresine nefyolundığı Mısır cânibinden arz u mahzar-birle i'lâm ve mezbûr Çerkes Muhammed Beğ üzerine ta'yîn olunan mübâşir Tuzla İskelesi'nde sefîneden ihrâc ve Lefkoşa Kal'ası'nda kal'abend olunmak üzre Kıbrıs muhassılı el-Hâc Mehmed'e teslîm eyledüği Tuzla kādısı ve muhassılı mezkûr taraflarından bundan akdem arzolundukda; şakî-i mezbûrun izâle-i vücûdu şer'an lâzim olduğuna virilen fetevâ-yı şerîfe mûcebince cezâsı tertîb ve mazarratı ibâdullâh üzerlerinden def' u ref' olunmak içün sâdır olan emr-i şerîf-i celîlü'l-kadrim mahalline vusûlden mukaddem bir tarîkle cezîre-i mezbûreden firâr ve sefîne ile Akkâ İskelesi'ne varup tebdîl-i câme ve bâzergân kıyâfetine girüp hâlâ kasaba-i Akkâ'da ihtifâ tarîki ile ikāmet üzre olduğun sikāt-ı sahîhetü'l-kelîmât muhassıl-ı mezkûra ihbâr itmeleriyle, sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin; şakî-i mezbûrun ahz[ı] içün muhassıl-ı mezkûr tarafına mektûb irsâl eyledüğin Der-i Devlet-medârıma arz u i'lâm eyleyüp ve vech-i meşrûh üzre fesâd ü şekāvet âdet-i müstemirresi olan şakî-i mezbûrun i'dâm-ı vücûd-ı habâset-âlûdu ile urûk-ı mefsedetinin kat' u hasmı vâcibât-ı diniyyeden olmağla, bi-eyyi vechin-kân ahz ü izâlesi aksâ-yı murâd-ı pâdişâhânem olup ve mezbûr şekāvet-pîşe senin havza-i hükûmetine ilticâ itmekle ahz ü istîsâli senden matlûb-ı şâhânem olmağın, imdi; sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin; şakî-i mezbûr Çerkes Muhammed Beğ'i gereği gibi tecessüs ü tefahhus ile her ne mahalde ise alâ-eyyi hâl ahz ve ele getürüp bilâ-emân cezâsını tertîb ve ser-i maktû'un Der-i Devlet-medârıma irsâl eyleyüp bu husûsda bir gûne ihmâl ü müsâmahaya kat'â rızâ vü cevâz göstermekden begâyet ihtirâz eyleyesin. Şöyle ki; şakî-i mezbûru ahz ve ele getürmekde tekâsülün zuhûr ile firâr idüp ele getürmeyecek olur isen sonra bir dürlü özr ü cevâbın ısgâ olunmayup ukūbet-i şedîdeye giriftâr olacağın mukarrer bilüp ana göre basîret üzre hareket ve alâ-eyyi hâl ahz ve ele getürmekde ziyâde ihtimâm ü dikkat eylemen içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene [1]131 **(15-24 Eylül 1719)**

Gelmedi.

[20] Bir sûreti ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İbrâhim Paşa'ya, kezâlik Kudüs-i Şerîf tarafına gitmek dâ'iyesinde olduğun ihbâr itmeleriyle diyü.

...

A.DVNS. MHM.d.129, s.145, h.550

Kudüs'e ziyaret için gelen Ermenilerin şehre giriş-çıkışlarında ödedikleri ikişer zolatayı vermemek için emir çıkarttıklarını bildiren Kudüs sancakbeyinin talebi doğrultusunda, Ermeni reayanın fazla ücret ödemeye zorlanmaması ve eski uygulamanın devamına dair emrin sadır olduğu.

بموجب طلب أمير سنجق (سنجق بك) القدس حول قيام الأرمن القادمين لزيارة القدس وصعوبة دفعهم إثنين من الزولاطة (نقد فضي) في الدخول والخروج، بناءا على ذلك طلب صدور أمر بتحقيق ذلك، وباستمرار التطبيقات السابقة في الدفع وذلك لعدم دفع الرعايا الأرمن أجور عالية.

Al Quds Sancakbeyi issued an order exempting Armenians from paying two zolatas (Ottoman silver coin) on entering and exiting the city; on his request Ottoman Armenian subjects will not be forced to pay excess payment as the previous order will still be in effect.

Hilâfına emr-i şerîf sâdır olmuşdur. Fî evâ'ili Safer sene 1132 ***[14-23 Aralık 1719]***
Şikâyet'e kayd şüd.

Kudüs-i Şerîf sancağı mutasarrıfına ve mollâsına hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; tarafından Südde-i sa'âdete arzıhâl sunulup; "Kudüs-i Şerîf ziyâretiyçün âmed şüd iden tavâ'if-i Nasârâdan Ermeni tâ'ifesi öteden berü duhûl ü hurûclarında beher neferi Kudüs-i Şerîf sancağı beğine ikişer zolata viregelmişler iken virmemek içün kadîme mugâyir bir tarîkle emr-i şerîfim ısdâr itmeleriyle, hilâf-ı kadîm mu'ârazadan hâlî olmadıkların" bildirüp, vech-i meşrûh üzre kadîmden viregeldiklerini virüp mu'tâd-ı kadîme mugâyir mu'âraza etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğin ecilden, kadîmî üzre yalnız Ermeni tâ'ifesinden alınagelen mikdârı alup ziyâde talebiyle Ermeni re'âyâları ta'cîz olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene [1]131 **(25 Ekim-3 Kasım 1719)**

d.129, s.146, h.551

Kamâme Kilisesi'nin büyük kubbesi ile sair bölümlerinin incelenerek tamirat izni verildiği, ancak Katolik rahiblerin Kamâme'nin eskiden beyaz olan sıvasının Melik Selahaddin (Eyyûbî) tarafından siyaha çevrildiğini iddia ederek yine beyaza dönüştürülmesini talep ettikleri bildirildiğinden; bu iddianın ispatının mümkün

olmadığı, doğru olsa bile o vakit bunun sadır olan bir emir doğrultusunda yapılmış olabileceği, buna şahitlik edecek kimse de bulunmadığından söz konusu talebin reddedildiği, neticede Kamame'deki onarımın sadece verilen izin çerçevesinde gerçekleştirilmesi.

منح الرخصة لإصلاحات القبة الكبيرة وسائر الأقسام لكنيسة القمامة (القيامة) وذلك بعد التدقيق، ولكن بناءا على اعلام الرهبان الكاثوليك على أن دهان الكنيسة كان باللون الأبيض فحولّها الملك صلاح الدين الأيوبي الى اللون الأسود، وبناءا على طلبهم بتدهين الكنيسة باللون الأبيض كما كان في الأصل، ولكن لا يمكن إثبات هذا الزعم، وحتى لو كان صحيحا فقد تحقق ذلك بموجب أمر صادر، ولكن لا يوجد اليوم أحد يشهد لصحة ذلك، فلأجله رفض الطلب، والنتيجة يجب أن تتم الإصلاحات في كنيسة القمامة (القيامة) في إطار الرخصة الممنوحة فقط.

After inspecting the grand dome of the Kamame Church and other sections, permission for their repair was given; whereupon the Catholic priests claimed that the original white plaster of the church was changed to black by Melik Selahaddin (Eyyûbî), and should be again changed to white. As this claim could not be proven and the change was probably made by a decree and no one could be found to prove it, their request was refused. In conclusion, the repairs are to be made within the limits of the permission given.

Muvakkaten Haleb kādısı olup Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Kamâme Kilisesi'nin ta'mîr ü termîme muhtâc olan büyük kubbe ve sâ'ir mahallerinin şer'-i şerîfden mesâğı üzre virilen fetvâ-yı şerîf mûcebince ta'mîr ü termîmlerine nezâret itmek üzre mütevellî ta'yîn olunan Molla Ahmed *zîdet fezâ'ilühû*ya ve Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından mübâşir ta'yîn olunan Ahmed *dâme mecdühû*ya ve sâbıkā Âsitâne-i sa'âdetim defterdârı olan Mustafa ve Vezîr-i a'zamım ağalarından Mustafa *zîde mecdühümâ*ya hüküm ki:

Siz ki mûmâ-ileyhimsiz; Müslimînden cemm-i gafîr ve mi'mârân ve mehere-i neccârân ile zikrolunan Kamâme Kilisesi'nin üzerine varılup ta'mîr ü termîme muhtâc olan büyük kubbe ve sâ'ir mahalleri ma'rifet-i şer'le keşf ü mu'âyene ve zir[â]' olunup vaz'-ı kadîmleri üzre ta'mîr ü termîmleriyçün sen ki molla-yı mûmâ-ileyhsin; hüccet-i şer'iyye virüp lâkin Efrenc râhibleri "Kamâme-i mezbûrenin zamân-ı kadîmde beyaz sıvası var iken Melik Salâhaddin içine hâr ü [hâ]şâk doldurup duhân-ı yâbis ile siyâh eylemişdir. Ol takdîrce beyaz sıvasını dahi i'âde idesin" diyü nizâ'a tasaddî eyledikleri tarafınızdan i'lâm olunup, imdi; kilise-i mezbûrenin ta'mîr ü termîme muhtâc olan mahallerinin ta'mîr ü termîmine izn-i hümâyûnum şer'-i şerîfin mesâğı mertebesidir. Kilise-i merkūmenin mukaddemâ beyaz sıvası olduğu şer'an sübût bulmak müte'azzir olduğundan mâ'adâ, farazâ zamân-ı kadîmde beyaz sıvası olduğu takdîrde dahi câ'iz, Melik Salâhaddin zamân[ında] tesvîdini muktezî bir emrin hudûsu zımnında şer'an iktizâ eylemiş bir hâlde ola ve fî-zamâninâ hayatta olanlardan

Kamâme-i mezbûrenin beyaz sıvası olduğuna şehâdetleri makbûl olacak vechile bilür kimesne yoğiken bu kadar müddetden berü müşâhede olunan vaz'ını beyaz sıva zîyneti ile tağyîr ve tezyînine şer'-i şerîfin bir vechile mesâğı olmamağla, imdi; Kamâme-i mezbûrenin ta'mîr ü termîme muhtâc olan mahallerini bir nesne ziyâde itmeksizin şer'-i şerîfin mesâğı üzre ta'mîr ü termîmlerinde kimesneyi mümâna'at itdirmeyüp, lâkin şer'-i şerîfden ser-i mû inhirâfa cevâz göstermekden ziyâde ihtirâz ve mukaddemâ hatt-ı hümâyûn-ı itâ'at-makrûnum ile mu'anven şeref-sudûr bulan emr-i celîllü'ş-şânım mûcebince amel ü hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki.

Fî evâsıtı Z sene [1]131 **(25 Ekim-3 Kasım 1719)**

d.129, s.156-157, h.583

Kamame Kilisesi ile Aya Yako Kilisesi'nde gerekli keşif icra edilerek onarıma izin verildiği, Kamame'de mevcut sıva, süsleme ve tasvirlerin yılların tesiri ve rivayete göre Melik Selahaddin (Eyyûbî)'nin bazı bölümlerini mutfak olarak kullanması nedeniyle karardığı, cemaatler hiç olmazsa beyaz sıva yapılmasına razı iken ilgili makamlar tarafından buna da izin verilmediği ve bu durumda tamiratın hiçbir mana ifade etmeyeceği bildirildiğinden; Şeyhülislâm'ın fetvası doğrultusunda Kamame Kilisesi duvarlarının tasvirsiz ve süslemesiz, sadece beyaz sıva ile sıvanarak onarılmasına izin verilmesi.

منح الرخصة للإصلاحات في كنيسة القمامة (القيامة) وكنيسة أيا ياقو بعد إجراء الكشف اللازم، وقد أسودت الزخارف والدهان والتصاوير الموجودة في كنيسة القمامة (القيامة) بتأثير الزمن وعلى حسب الروايات بسبب قيام الملك صلاح الدين الأيوبي باستخدام هذه الأقسام كمطبخ، وعلى الرغم من رضا الطوائف بدهانها بالأبيض ولكن لم تسمح الجهات المسئولة على ذلك، وبهذا لا يوجد أي معنى للإصلاحات، السماح و منح الرخصة لدهان جدران كنيسة القمامة باللون الأبيض فقط وبدون زخرفة أو تصاوير وذلك بموجب فتوى من شيخ الإسلام.

Permission to repair the Kamame and Aya Yako Churches was given after the necessary inspection. The decorations, ornamentation, and icons were darkened with the effects of years and, according to rumors, some sections were darkened as they were used as kitchens by Melik Selahaddin (Eyyûbî). While the communities wished at least for white plaster, the concerned authorities did not permit it; under these conditions the repairs would be meaningless. Permission is requested to plaster the walls of the Kamame Church in white without any icons and decorations in line with Şeyhülislâm's fatwa.

Kamâme ta'mîrine mütevellî ta'yîn olunan Kudüs-i Şerîf kādısı Mevlânâ Kütâhî Ahmed *zîdet fezâ'ilühû* ve Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından mübâşir ta'yîn

olunan Ahmed ve sâbıkā Âsitâne-i sa'âdetim defterdârı Mustafa ve Vezîr-i a'zam ağalarından Mustafa *zîde mecdühümâ*ya hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; "Medîne-i Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Kamâme sâkinlerinden Efrenc tâ'ifesi taraflarından vekîl olan Doyako veled-i Andre ve Rûm tâ'ifesi taraflarından vekîl olan Tukaş veled-i Agalo ve Ermeni tâ'ifesi taraflarından Hanna veled-i Yosef ve tâ'ife-i Ermeniyâna tâbi' Kıbtî ve Süryânî râhibleri ve tercümânları Mansur veled-i Sehkan ve Kaysâriye veled-i Yanni nâm kimesneler meclis-i şer'a varup; bin yüz otuz bir senesinde medîne-i merkūmede vâkı' Kamâme ta'bîr olunan kenîsemiz ve tâ'ife-i Rûm'a mahsûs Aya Yako kenîsesi harâba müşrif olup kābil-i intifâ' olmamağla, Der-i Devlet-medâra arz u i'lâm olundukda; ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyyeye bilâ-ziyâde şey' velâ tağyîr vaz'-ı kadîmî üzre Kamâme-i merkūmenin ve gayrının ta'mîr ü termîmine hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile mu'anven iki kıt'a emr-i âlî-şân sâdır olup taraf-ı Devlet-i aliyyeden gelen mübâşirûn-ı mûmâ-ileyhim ma'rifetleriyle vâlî-i vilâyet ve ahâlî-i şehrin müftîsi ve nakîbüleşrâfı ve a'yân ve meşâyihi ve mi'mârân ve cemm-i gafîr u cem'-i kesîr ile üzerine varılup ba'de't-tedkîk ve'n-nazar vaz'-ı kadîmî üzre ber-mûceb-i emr-i âlî keşf ü tahrîr ve alâ-vukū'ihî keşif hüccetleriniz taraf-ı Devlet-i aliyyeme irsâl olunup ve Kamâme-i merkūmenin cümle miyânında müşâhede vü mu'âyene olunan sıva ve nakış ve sûretleri var iken vaz'-ı kadîmî üzre ancak sıvaya ırzâ eylediklerinde bizler dahi fakat sıvaya râzılar olup cümlemiz ol minvâl üzre ketb ü tahrîr olunmuşidi. Lâkin Devlet-i aliyye tarafından sıva olunmasının men'ine fermân-ı âlî sâdır olup ve sıva dahi men' olunmağla, bu kadar seneden berü Kamâme-i merkūme harâba müşrif olup vaz'-ı kadîmî üzre ta'mîr ü termîmine iki kıt'a hatt-ı hümâyûn ile mu'anven fermân-ı âlî sâdır olup ve nakış ve sûreti mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile ve alâ kavl Melik Salâhaddin matbah itmeleriyle ekser mahalleri siyâh olup bir vechile kābil-i intifâ' olmayup ancak sıvaya râzılar olmuşiken ol dahi men' olundukda bu kadar masrûfâtımız hebâ olup vaz'-ı kadîmî icrâ olunmamış olur. İmdi; 'Cümle ahâlî-i vilâyetin a'yân u eşrâf ve mi'mârân ve cemm-i gafîr u cem'-i kesîr miyânında müşâhede vü mu'âyene olunan sıvanın vücûdu zâhir ü muhakkak idüğini bir daha Der-i Devlet-medâra arz **[157]** u i'lâm idivirin' diyü her biri ilhâh ü ibrâm itmeleriyle, cümle ahâlî-i beled miyânında ba'de'l-müşâhede ketb ü tahrîr olunan hüccetlerde vaz'-ı kadîmî üzre yalnız sıvaya izin virilmeğin, binâ'en-aleyh Kamâme-i merkūmede bâri iktizâ iden mahaller sıva ile ta'mîr ü meremmât olunmak" üzre sen ve emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağına mutasarrıf olan İbrâhim Paşa *dâmet me'âliyehû* dahi arz u i'lâm itmekle, bu bâbda istiftâ olundukda; Kudüs-i Şerîf'de vâkı' Kamâme ta'bîr olunan kenîse-i kadîme ta'mîre muhtâc olmağla, vaz'-ı kadîmî üzre ta'mîri içün fetvâ-yı şerîfe mûcebince hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn sudûrundan sonra keyfiyyet-i

kadîmesi bilinmek içün keşfolundukda; dîvârları kadîmden beyaz sıva ve üzerinde tesâvîr ve nukūş olduğu nümâyân ve müşâhede olunmuşiken tesâvîr ve nukūşsuz yalnız beyaz sıva olmak üzre Nasârânın rızâları ile keşif hüccetine tahrîr olunup ve tâ'ife-i Nasârâ kenîsesi lede't-ta'mîr dîvârlarını beyaz sıva ile sıvadıklarında vech-i muharrer üzre sıva vaz'-ı kadîmî üzre olmağla, hilâf-ı şer' olmadığı zâhir iken ehl-i örf tâ'ifesi "Dîvârları niçün beyaz sıva itdiniz" diyü mezbûrları mu'âhaze ve "Men'ine kādir olmazlar" diyü bi'l-fi'l şeyhülislâm ve müftî'l-enâm olan a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalü'l-fuzelâ'i'l-mütever-ri'în Mevlânâ Abdullah *edâmallâhü te'âlâ fezâ'ilühû* iftâ itmeğin, "Fetvâ-yı şerîfim mûcebince amel olunup min-ba'd şer'-i şerîfe ve fetvâ-yı münîfe mugâyir vaz' u hareketden ihtirâz ü ictinâb eyleyesin" diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene [1]132 **(24 Kasım-3 Aralık 1719)**

INDEX | İNDEKS

PERSONAL names | ŞAHIS İsimleri
Places names | Yer Adları
Miscellaneous | Diğer

A

ABDULLAH (Kudüs kadısı), 84
ABDULLAH (Şam valisi, Hac emiri), 209
ABDULLAH (şeyhülislam), 228, 240
ABDULLAH (Yeniçeri zabiti), 115
ABDULLAH Paşa (Şam valisi, Hac emiri), 211, 215
ABDÜLEHAD (rahib), 91
ABDÜLKÂDİR, 143, 158, 164, 182
ABDÜLKÂDİR Paşa (Cebel-i Aclun ve Leccun mutasarrıfı), 92, 94
ABDÜLKÂDİR Paşa (Kudüs Mutasarrıfı), 140
ABDÜLKERİM Paşa (sipahi), 157
Aclun, 195, 211, 220
YÛSUF Bölükbaşı, Adalı, 186
Adana, 92, 94
ahid-nâme, 30, 45, 66, 71, 74, 80, 105, 166, 170
AHMED (Dergah-ı muallam kapıcıbaşısı), 225, 232, 237
AHMED (Sayda-Beyrut, Haleb ve Trablusşam Beylerbeyi), 202
AHMED Hân, 75
akçe, 30, 31, 39, 67, 68, 69, 72, 73, 75, 76, 81, 82, 106, 107, 111, 120, 122, 123, 126, 143, 157, 165, 168, 176, 177, 181, 182, 200, 223, 227, 231, 233
Akkâ İskelesi, 235
Alâ Boğazı, 198, 201, 203, 211, 220, 221
alaybeği, 24, 26, 202, 209, 211
ALİ, 48, 176, 186
ALİ (Kudüs Kadısı), 180
ALİ (Mısır Valisi), 113
ALİ (Mütesellim), 183
ALİ (Serçeşme, Ulya Sancağı beyi), 53
ALİ Paşa (Kudüs ve Nablus Mutasarrıfı), 161, 172, 173, 175, 183, 186, 230
ANDREYAS veled-i Kiragos, 206
Aneze urbanı, 31
Antalya, 187
ARAKİL veled-i Kirkor, 206
ARATAS, 69
ARMEND (rahib), 204
ARSLAN, 62, 88
ARSLAN (Nablus Mutasarrıfı), 41, 43
ARSLAN Paşa, 57, 59, 61
ARSLAN Paşa (Kudüs mutasarrıfı), 57, 59, 61, 85, 87
ARSLAN Paşa (Şam Valisi), 44, 46, 47, 48
ARSON veled-i Kirkor, 206
ARSON veled-i Murat, 206
Âsitâne-i sa'âdet, 37, 45, 187, 222, 232, 237, 239
AŞÇI Mustafa Paşa (Kudüs ve Nablus Mutasarrıfı), 93, 94, 96
at, 55, 57, 62, 64, 66, 68, 71, 73, 74, 76, 80, 82, 83, 91, 95, 98, 99, 104, 105, 107, 110, 111, 115, 117, 118, 120, 122, 125, 126, 141, 143, 144, 150, 151, 153, 155, 160, 170, 172, 174, 175, 176, 178, 179, 181, 183, 184, 189, 192, 208, 223, 228, 230
ata, 43
atlu, 33, 35
  pâk-cerd —, 34
AVADİK veled-i Kalos, 206
AVANES (Ermeni patriği), 123, 208, 226
Avanes Avret Adası, 165

AVANES veled-i Haçador (Üsküdar kilisesi papazı), 207
AVANOS (Ermeni patriği), 222
avârız, 32, 41, 233
AVEDİK (Ermeni Patriği), 97
Avret Adası Kal'ası, 148, 165
Aya Yako kenîsesi, 239
âyîn, 109, 156, 204
Ayn-ı Ferrûce (Suyolu), 153
Ayn-ı Itân (Suyolu), 153
Ayn-ı Kârim karyesi, 90, 91
Ayn-ı Sâlih (Suyolu), 153
AYŞE (Kudüs nakibinin validesi), 136
Azak, 200
Azak Kal'ası, 184, 185

B

bahâ, 124, 211, 230
Balat, 97
Balat Kilisesi, 206
KARABET veled-i Lostaron, Balıkesrili, 206, 221, 222
BALOS veled-i Serkis, 206
bayrak akçesi, 223
BAYTAROĞLU, 129
bâzâr, 181
bâzergân, 235
BEDROS veled-i Arzman, 206
BEDROS veled-i Marduk (Başpapaz), 206
BEDROS veled-i Mıgırdıç (cemaatbaşı), 206
BEKİR Kethüdâ (Kudüs muhafızı), 148
Belî urbanı, 31
Benî Sahr urbanı, 31
Beytüllahim manastırı, 107, 108, 169
Bi'r-i Ganem, 87, 88, 89, 118, 132, 133, 134, 135, 141, 150, 151, 152, 161, 172, 174, 175, 192, 196, 198, 203, 209, 210, 211, 212, 216, 217, 220
BİNYAD veled-i Haçador, 207
BOGOS (rahib), 218
BOŞNAK Mustafa, 148
BOTRAN Busak, 181
BOYACI Ali, 148
BOZ Receb (Çörüm, Leccun ve Cebel-i Aclun mutasarrıfı), 41, 43

C

Câmi'-i Megâribe, 28
Cebel-i Aclun, 41, 43, 56, 58, 59, 61, 62, 64, 77, 79, 87, 88, 92, 94, 98, 101, 132, 133, 140, 150, 151, 161, 172, 173, 175, 192, 193, 195, 197, 202, 209, 210, 218, 219
CEBELİOĞLU Bölükbaşı, 186
CELCULELİ Mehmed, 183, 227
CELCÛLÎ Mehmed (Gazze mutasarrıfı), 233
CEMÂLEDDİN, 159, 164
ceng ü cidâl, 235
cerde, 210, 220

Ç

çavuş akçesi, 223
ÇERGÂN Oseb, 201
ÇERKES Muhammed Beğ, 235
Çörüm, 41, 43
çuka, 30, 31, 66, 71, 74, 80, 105, 108, 148, 166, 170
KARA Mustafa, Çukadar, 148

D

davar, 127
defter, 126, 176, 180, 181, 183, 186, 198, 203, 211, 213, 216
Defterhâne-i âmire, 157, 176, 181
Dergâh-ı mu'allâm, 52, 69, 95, 102, 114, 115, 143, 150, 151, 160, 183, 186, 197, 209, 225, 226
Deyr-i Halîl manastırı, 109
Deyrü'l-Amûd manastırı, 38, 39, 82, 83
Dimyat, 187
Diyârbekir, 92, 94, 200
döşeme, 108
Dürûzî eşkıyâsı, 47

E

Ebî-Medyen Vakfı, 91
Efrenc, 128, 131
Efrenc râhibleri, 39, 83, 86, 90, 106, 122, 123, 224, 237
ehl-i fesâd, 47, 103, 116, 149, 214
EL-HÂC Ali (Nablus Mutasarrıfı), 150
EL-HAC Ali Paşa (Nablus Mutasarrıfı), 151
EL-HÂC İlyasoğlu Bölükbaşı, 186
EL-HAC İsmâil (Kerek Sancakbeyi), 151
EL-HÂC İsmâil (Kerek Sancakbeyi), 150, 161
EL-HÂC Osman Paşa (Kudüs mutasarrıfı, başbuğ), 209, 213, 215
emîn, 127, 138, 156, 208
EMİR İbrâhim Halîl, 162
EMİR Süleyman (Evkaf Nazırı), 162
EMİR veled-i Anton, 206

Ermeni râhibleri, 69
Ermeni tâ'ifesi, 123, 131, 146, 201, 206, 232, 236, 239
ERMİYÂ veled-i Moses, 206
ERZURUMLU Arutin (papaz, 201
eşirrâ, 110, 128, 143, 204
eşkıyâ, 31, 33, 34, 35, 40, 42, 43, 44, 46, 48, 50, 57, 59, 61, 62, 85, 89, 92, 96, 100, 103, 104, 107, 108, 112, 116, 118, 132, 168, 218, 223
eşkıyâ-yı urbân, 23, 54, 64, 92, 94
ev, 176

F

Fener Kapusı, 95
ferrâş, 107, 108, 168
fesâd, 31, 33, 34, 42, 43, 44, 47, 48, 84, 85, 92, 94, 112, 122, 123, 124, 127, 138, 139, 143, 155, 159, 178, 186, 207, 208, 214, 223, 229, 235
fısk u fesâd, 36, 123
FİLİBOS veled-i Kirkor, 206
fitne vü fesâd, 231
FORTUNATO (Venedik ruhbanı), 45
Françe, 187, 228
Frenk, 97, 122, 217
Frenk râhibler, 122
fukarâ, 30, 66, 71, 74, 80, 106, 143, 155, 159, 168, 170, 200
fukarâya zulm, 76, 82, 104, 116
füruht, 44

G

Galata, 187
Galata Kilisesi, 206
gamz, 84, 138, 155, 156, 159, 201, 207, 208
gâret, 41, 43, 44, 49, 65, 72, 73, 76, 81, 82, 102, 106, 139, 168, 223
gâret-i emvâl, 139, 223
Gazze, 31, 33, 34, 35, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 52, 53, 54, 77, 78, 92, 94, 111, 115, 127, 135, 161, 173, 175, 179, 181, 192, 193, 195, 197, 202, 209, 210, 218, 219, 227, 233
guruş, 28, 66, 71, 74, 80, 92, 93, 94, 96, 105, 127, 166, 170, 230, 231
gümrük, 187
Gürci ruhbân tâ'ifesi, 66, 71, 74, 80, 105, 109, 166, 170

H

Habeş, 72, 75, 106
hacc-ı şerîf, 47, 51, 56, 58, 62, 218, 219, 230
HACI Abdülazîz bin Muhammed, 90
HACI Ali, 91
HACI Halîl, 91
HACI Kāsım, 90, 231
HACI Muhammed, 90, 91
HACI Muhammed el-Hindî, 129
HACI Mustafa bin Yûsuf, 90
HACI Ömer, 231
HACI Sâlih, 91, 231
HAÇADOR veled-i Toros, 207
HAKA Mehmed, 148
Haleb, 54, 57, 59, 60, 64, 74, 80, 92, 94, 103, 104, 105, 116, 117, 118, 143, 147, 149, 154, 155, 160, 167, 178, 187, 202, 209, 210, 224, 225, 226, 230, 237
Halîl, 160, 181, 183, 186
HALÎL (eşkıya), 124
HALÎL bin Ebi'l-Vefâ el-Dâvudî, 143
HALÎL bin Vefâ, 155
Halîlürrahman, 129, 162
Halîlürrahman Kalası, 126, 129
Hama, 47, 230
HANNÂ en-Nu'ûşî el-Mârûnî, 137
HANNA veled-i Yosef, 239
harc, 223
Haremeyn-i Şerîfeyn, 64, 113
HASAN, 24, 61, 62
HASAN (Nablus Mutasarrıfı), 132
HASAN (ulemadan), 163
HASAN Paşa (Rakka Valisi), 34, 35
HASAN Paşa (Şam Valisi), 23, 25, 27, 31, 33, 34, 36, 40, 41, 42, 43
HASEKİ Celil (Şam Kalesi zabiti), 146
HASEKİ Halîl (Kudüs Mutasarrıfı), 148
HASEKİ Sultân, 179, 181
Havran, 31, 44
Hazîne-i âmire, 180, 218
hediyye, 68
HIRASANTOS (Kudüs Rum patriği), 214
Hıtta(?) mahallesi, 139
HİBETULLAH (Mimar), 85
huccâc, 23, 24, 25, 26, 31, 33, 35, 42, 44, 46, 47, 52, 57, 59, 60, 62, 64, 77, 78, 87, 89, 98, 100, 112, 118, 132, 133, 135, 140, 150, 151, 161, 172, 174, 175, 178, 192, 193, 195, 197, 202, 209, 210, 213, 215, 216, 218, 219, 234
hukūk, 38, 131
Humus, 47
HÜSEYİN (sancakbeyi), 127
HÜSEYİN (Serçeşme vekili), 224

HÜSEYİN (Şam valisi), 88
HÜSEYİN (Trablusşam beylerbeyi), 192, 193, 195, 197
HÜSEYİN Ağa, 230
HÜSEYİN el-Abbâs, 34, 35
HÜSEYİN Paşa (Şam valisi), 87

I

ISAHAN veled-i Mardiros, 206

İ

İBN-İ Baytar, 129
İBN-İ Baytâr, 126
İBRÂHİM, 29, 112, 118, 202, 227, 236
İBRÂHİM (Dergah-ı Muallam kapıcıbaşısı), 135
İBRÂHİM (Kerek Kalası sancakbeyi), 140
İBRÂHİM Paşa, 132
İBRÂHİM Paşa (Kudüs mutasarrıfı), 233, 228, 239
İBRÂHİM Paşa (Rikab-ı hümayun kaymakamı), 216
İBRÂHİM Paşa (Sayda-Beyrut valisi), 133, 175, 178
İBRÂHİM, Hibetullah oğlu, 85
icâzet, 99
İLMÎ-ZÂDE Şeyh Mustafa, 148
imdâdiyye akçesi, 107
İngiltere, 187
irtişâ, 69
İskenderiye, 187
İSLÂM Paşa, 130
İSLÂM Paşa (Kudüs Mutasarrıfı), 77, 78, 126, 129, 131, 132, 133, 138, 144, 145
İSMÂİL, 129, 131, 160
İSMÂİL (Dergah-ı Muallam yeniçeri zabiti), 138
İSMÂİL (voyvoda), 230
İSMÂİL (Yeniçeri zabiti), 124
İSMÂİL Paşa (Trablusşam valisi), 87, 88
İstanbul, 97, 146, 165, 187, 201, 204, 205, 206, 208, 217, 222, 225, 226
istikbâl-i hacc, 53
isyân, 92, 94, 96
isyân u tuğyân, 96
itâ'at, 70, 104, 112, 116, 119, 123, 125, 127, 156, 159, 160, 208, 228, 230
itâ'at ü inkıyâd, 223
İVAZ oğlu Hasan (Cebel-i Aclun ve Leccun mutasarrıfı), 64, 77
İVAZ Paşa (Kudüs mutasarrıfı), 24, 26, 28, 29, 30, 36
İVAZ-ZÂDE Hasan (Cebel-i Leccun ve Leccun mutasarrıfı), 79, 87, 88
İYÂS (zimmî tercüman), 91
İzmir, 187

K

Kabr-i Îsâ, 224, 226
KĀDIOĞLU İbrâhim, 148
Kal'a-i Cedîd, 185
Kal'a-i Kerek, 140
KALANFESÎ-ZÂDE es-Seyyid Muhammed, 186
Kamâme Kilisesi, 224, 225, 226, 228, 231, 232, 237, 238, 239
Kamâme ziyâreti, 225
kandîl, 91
KAPLAN Mehmed Paşa (Sayda-Beyrut mutasarrıfı), 47, 48, 57, 59, 60, 61, 62, 64
KARABET veled-i Mağak (başpapaz), 206
Karahisâr-ı Sâhib, 201
karz, 31
karz akçesi, 107, 108
KASIMPAŞALI İsmâil, 148
KASSÂBBAŞI Mûsâ, 139
katır, 183
kâtib, 56, 58, 61
katl-i nüfûs, 48, 139, 223
KAVVÂS-ZÂDE Hasan (Şam Hac emiri), 133, 134, 135, 161
KAYSÂRİYE veled-i Yanni, 239
kazâ, 86, 138, 142, 179, 181, 201, 204
KELEŞOĞLU Ali (eşkıya), 124
KELÎB (Şam şeyhi), 92
kemer, 46, 126
kereste, 28
keşf ü teftîş, 39, 67, 72, 75, 76, 81, 83, 106, 109, 171
kethüdâ, 104, 116
Kıbrıs, 103, 116, 156, 159, 164, 214, 222, 235
kıllet, 198, 203, 211
KIRTIL veled-i Arakil, 207
KİRKOR (Ermeni patriği), 217
KİRKOR (rahib), 207, 226
KİRKOR veled-i Sokaz, 207
kisve, 46
konakçı akçesi, 223
KOZMA (rahib), 204, 205
KUDUZOĞLU Mehmed, 186
Kudüs-i Şerîf Kal'ası, 97, 102, 114, 123, 126

kurban akçesi, 223
kurşunların ağlebi, 28
Kuşadası, 187
KÜÇÜK Ahmed, 148
Küçük Çavuş, 114
KÜRD Ahmed, 148
KÜTÂHÎ Ahmed (Kudüs kadısı), 226, 232, 238

L

Leccun, 41, 43, 56, 58, 59, 61, 62, 64, 77, 79, 87, 88, 92, 94, 98, 101, 132, 133, 152, 192, 193, 195, 197, 202, 209, 210, 218, 219
Lefkoşa Kal'ası, 235
Lih karyesi, 181
Limeson Kal'ası, 159

M

Magosa Kal'ası, 156, 214
Magosa Kal'ası, 164, 222
Mağnisa, 186
Mağosa Kal'ası, 214
mahbûs, 125, 148, 153, 205, 206, 222
MAHMUD (Kudüs Kadısı), 188
MALKOÇ(?) veled-i Bedros, 206
MANSUR veled-i Sehkan, 239
MANUK veled-i Dazur, 206
Mar Elyâs manastırı, 107, 108, 169
Mar Sava manastırı, 49, 102
Mâr Ya'kūb Manastırı, 206
MARDİROS (rahib), 207
MARDİROS veled-i Basmacı, 206
matbah, 239
Medîne-i Münevvere, 101, 118, 132, 133, 135, 141, 150, 151
MEHMED (Adana Beylerbeyi), 35
MEHMED (Cebel-i Leccun ve Leccun Mutasarrıfı), 98, 101
MEHMED (Gazze Mutasarrıfının yeğeni), 193
MEHMED (Gazze Sancakbeyi), 173, 175, 202
MEHMED (Kapıcılar kethüdası), 197
MEHMED (Kudüs Kadısı), 188
MEHMED (Kudüs Mutasarrıfı), 41
MEHMED (Kudüs ve Gazze mutasarrıfı), 42, 43, 46, 47, 53
MEHMED (Reisülküttab), 51
MEHMED (Rumeli kadısı), 208
MEHMED (Salih Paşa yeğeni), 140
MEHMED (Sayda-Beyrut beylerbeyi), 87
MEHMED (Sayda-Beyrut valisi), 88
MEHMED (Şam öeylerbeyi), 62, 92, 94, 96, 98, 100
MEHMED (Trablusşam Beylerbeyi), 133
MEHMED Ağa, 158
MEHMED Paşa, 179, 209, 210, 227
MEHMED Paşa (Adana Beylerbeyi), 32, 34
MEHMED Paşa (Kudüs, Gazze ve Nablus mutasarrıfı), 40, 51, 52, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 64)
MEHMED Paşa (Sayda-Beyrut Valisi), 100, 118, 186, 192, 193, 195, 197
MEHMED Paşa (Şam Beylerbeyi), 64
MEHMED Paşa (Şam Valisi), 183
MEHMED Paşa (Trablusşam Valisi), 175
Mekke-i Mükerreme, 89, 101, 118
Mekri bağları, 95
MELDON zimmî, 97
MELİK Salâhaddin, 237, 239
Meryem Ana cemaatı, 206
Meryem Ana Kilisesi (İstanbul), 206
Mescid-i Aksâ, 28, 36, 155, 160, 176
— kubbesi, 28
Mescid-i Aksâ-i Zülfikāriye Medresesi evkāfı, 163
meşâyih, 28, 36, 37, 38, 107, 108, 138, 143, 147, 155, 160
metropolid, 123
MIGIRDIÇ (rahib), 207
MIGIRDIÇ veled-i Kiragos, 206
MIGIRDIÇ veled-i Mogos, 206
Mısır, 113, 126, 129, 187, 235
Mısır Hazînesi, 113
MİKÂİL (rahib), 207
mi'mârbaşı, 28
MOLLA Ahmed, 237
MUCURLU Osman, 183, 186
MUHAMMED, 183
MUHAMMED (Kudüs Müftüsü), 155
MUHAMMED Deysî, 231
MUHAMMED Hindiyye, 126
MUHYİDDİN (Nakibüleşraf kaymakamı), 155
murâfa'a, 156, 160, 177, 208
MÛSÂ (Yasakçı), 138
MÛSÂ Paşa (Kudüs Mutasarrıfı), 171
Musla manastırı, 107, 108, 169
MUSTAFA, 33, 51, 84, 85, 183, 232, 237, 239
MUSTAFA (Astane defterdarı), 225, 226
MUSTAFA (İstanbul kadısı), 207
MUSTAFA (Kapıcılar kethüdası), 186
MUSTAFA (Kudüs alaybeyi), 149
MUSTAFA (Kudüs kadısı), 147, 190, 208, 224

MUSTAFA (Kudüs muhafızı), 114
MUSTAFA (Küçük Çavuş), 115
MUSTAFA (veziriazam ağası), 232, 237, 239
MUSTAFA Ağa, 103, 116
MUSTAFA Ağa (Yeniçeri Ağası), 125
MUSTAFA Bölükbaşı, 186
MUSTAFA Paşa (Kudüs ve Nablus Mutasarrıfı), 78, 98, 100
MUSTAFA Paşa (Trablus beylerbeyi), 64, 98, 101
müderrisîn, 28
mülk evler, 99
Müzeyrib, 24, 25, 26, 27, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 60, 64, 65, 78, 79, 117, 118, 134, 135, 197, 198, 201, 202, 203, 210, 211, 215, 216, 219, 220

N

Nablus, 41, 42, 43, 48, 49, 54, 56, 58, 59, 77, 78, 85, 88, 93, 94, 96, 100, 132, 133, 140, 150, 151, 161, 172, 173, 175, 183, 186, 192, 193, 195, 197, 202, 209, 210, 218, 219
NÂMENDÎ oğlu Hacı Muhammed, 180
Nasârâ, 66, 68, 71, 73, 111, 127, 128, 164, 167, 170, 208, 240
NASUH (Şam Hac emiri), 143
NASUH Paşa, 161, 186
NASUH Paşa (Şam valisi), 156, 164, 165, 175
neccâr, 232
Nederlande, 187
NİKOGOS veled-i Arşak, 207
NÛH (Dergah-ı muallam kapıcıbaşısı), 216
Nusayrî eşkıyâsı, 47

O

OHANNES (Ermeni patriği), 201
OSMAN (Küçük mirahur), 193, 196, 197
OSMAN Ağa (Babüssaade ağası), 179, 181
OSMAN Ağa (Yeniçeri ağası), 114, 115
OSMAN Paşa (Kudüs mutasarrıfı, başbuğ), 216
OSMAN Paşa (Kudüs sancakbeyi), 210
OSMAN Paşa (Şam valisi ve Hac emiri), 229, 230

Ö

ÖMER (mutasarrıf), 157
ÖMER ibnü'l-Hattâb, 90

P

PAPA Abraham veled-i Kirkor, 207
PAPA Agop veled-i Avanes, 206
PAPA Arson veled-i Abraham, 206
PAPA Avadik veled-i Serkinar, 206
PAPA Avanes veled-i Agop, 206
PAPA Avanes veled-i Bedros, 206
PAPA Avanes veled-i Karabet, 206
PAPA Avanes veled-i Toros, 206
PAPA Bedros veled-i Avanes, 206
PAPA Haçador veled-i Isador, 206
PAPA Harmaz veled-i Kostandi, 206
PAPA Isador veled-i Yarıcan, 206
PAPA İsali veled-i Papa İsali, 206
PAPA Karabet veled-i Ağya, 206
PAPA Karabet veled-i Manuk, 206
PAPA Kaspar veled-i Mıgırdıç, 206
PAPA Kevork veled-i Kiragos, 206
PAPA Kiragos veled-i Papa Kiragos, 206
PAPA Kirkor veled-i Avanes, 206
PAPA Kirkor veled-i Markar, 207
PAPA Mıgırdıç veled-i Karabet, 206
PAPA Mıgırdıç veled-i Kiragos, 206
PAPA Minas (Patrik vekili), 69
PAPA Moses veled-i Agop, 206
Papa Moses veled-i Basmacı, 206
PAPA Moses veled-i Markos, 206
PAPA Oseb veled-i Agop, 206
PAPA Sahak veled-i Arson, 206
PAPA Serkis veled-i Ayvat, 206
PAPA Serkis veled-i Kazgancı, 206
PAPA Toros veled-i Avanes, 206
para, 31, 111
PARTEMYOB veled-i Avanes, 206
patrik, 68, 69, 73, 75, 76, 80, 82, 95, 105, 107, 111, 123, 167, 170, 181, 182
POSACI Hüseyin (Harem kethüdası), 186

R

râhib, 91, 146, 165, 182, 201, 208, 217
Rakka, 34, 35, 98, 100, 140, 178, 192, 194, 196, 198, 209, 210, 230
Ravza-i Mutahhara, 23, 24, 25, 26, 52, 56, 64
RECEB Paşa (Kudüs mutasarrıfı), 189, 197, 199
RECEB Paşa (Şam valisi, Hac emiri), 218, 219
Remle, 44, 46, 48, 111, 126, 127, 181
Remle nâhiyesi, 138, 179, 181
Reşid, 187
Revâfız eşkıyası, 47
RIDVAN Beğ, 173, 175, 202

Rodos, 146, 147
ruhbân, 66, 71, 75, 80, 91, 97, 103, 105, 116, 120, 121, 149, 156, 167, 171, 208, 214
ruhbân-ı Efrenc, 91
Rûm, 128, 131
Rûm patriki, 29, 30, 66, 71, 74, 80, 95, 105, 109, 156, 166, 170, 181, 214
Rûm râhibler, 49, 102, 224
Rûm ruhban taifesi, 29, 30, 71, 121, 142, 166, 225, 226, 239
rükn-i Şâmî, 52

S

Safed, 48, 118, 198, 203
SAHAK (Ermeni patriği), 146
SAHAK (rahib), 207
Sahra-i Mübâreke, 28
Sahratullâh, 139
SÂLİH, 164
SÂLİH (eşkıya), 124
SÂLİH (Mağribiler şeyhi), 91
SALİH Mehmed, 157
SÂLİH Paşa, 66, 68, 71, 73, 74, 76, 170
SÂLİH Paşa (Cebel-i Aclun ve Leccun Mutasarrıfı), 132, 133, 140
SÂLİH Paşa (Gazze Mutasarrıfı), 192, 193, 195, 197
Sayda-Beyrut, 47, 48, 57, 59, 60, 61, 62, 64, 87, 88, 98, 100, 118, 132, 133, 140, 159, 165, 175, 178, 186, 187, 193, 195, 197, 202, 203, 209, 210, 218
sefîne, 235
SELÂHADDİN el-Ğânim es-Surûrî el-Makdîsî, 176
Selânik, 188
selâtîn-i mâzıye, 30, 68, 73, 76, 82, 107
SELİM, 218, 219
SERKİS veled-i Avanes, 207
SEYYİD Abdüsselâm, 231
SEYYİD Halîl, 159
SEYYİD Halîl (Hz. Davut Türbedarı), 147
SEYYİD Halîl (Mescid-i Aksa imamı), 155
SEYYİD Kâsım, 129, 156, 180
SEYYİD Kâsım bin Seyyid Receb, 180
SEYYİD Muhammed, 90, 129, 130, 131
SEYYİD Muhammed, 126, 129, 137
SEYYİD Muhammed (Kudüs Müftüsü), 145
SEYYİD Muhammed (Kudüs nakibi), 136, 138, 142, 157
SEYYİD Muhammed Bezmî(?), 91
SEYYİD Muhammed bin Seyyid Abdurrahim (kadı), 144
SEYYİD Muhammed el-Ğânim es-Surûrî el-Makdîsî, 176
SEYYİD Muhyiddin, 164
SEYYİD Mûsâ, 137
Sırb, 67, 72, 75, 81, 106, 167, 171
SİRAB veled-i Mardos, 206
sirka, 29, 107, 108, 168
SOLAK Abdullah Bölükbaşı, 223
su, 153
Suhyûn, 128
SULTAN AHMED Hân, 67, 71, 80, 105, 110, 167, 171
SULTAN MEHMED Han, 92, 110
SULTAN MUSTAFA Han, 73, 83, 103, 110, 122, 171
SULTAN SÜLEYMAN Hân, 110
Surb Manastır Kilisesi, 206
surre emîni, 89, 113
suyolu, 131
SÜLEYMAN (Cebel-i Aclun sancakbeyi), 172, 173, 175
SÜLEYMAN Paşa (Şam Valisi), 116
SÜRMELİ Ali Bölükbaşı, 186

Ş

ŞÂFİ'Î oğlu Hüseyin, 48
ŞAHİN veled-i Mardiros, 206
şakî, 35, 65, 92, 94, 98, 124, 143, 178, 232, 235
Şam, 210
Şâm, 23, 24, 25, 27, 31, 33, 36, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 56, 57, 58, 59, 62, 64, 77, 78, 84, 87, 88, 92, 94, 96, 98, 100, 109, 111, 115, 116, 117, 118, 132, 133, 135, 139, 141, 143, 146, 147, 150, 151, 156, 160, 161, 164, 165, 172, 173, 175, 178, 183,186, 191, 192, 194, 195, 197, 202, 209, 211, 215, 216, 218, 219, 222, 228, 230
Şâm kalesi, 84
Şâm-ı Şerîf, 87
Şeddâdân urbanı, 31
ŞEHSÜVÂR-ZÂDE Mehmed Paşa, 184
ŞEHSÜVÂR-ZÂDE Mehmed Paşa oğlu Zeynelâbidin, 192, 193
ŞEHSÜVÂR-ZÂDE Mehmed Paşa oğlu Zeynelâbidin (Cebel-i Aclun Mutasarrıfı), 195, 197, 202
şeker ve mum bahâsı, 108
ŞEREFÜDDÎN el-Hüseynî, 177

ŞEYH Abdüllatîf, 179
ŞEYH Ahmed, 159, 179
ŞEYH el-Mensî, 128
ŞEYH Es'ad, 179
ŞEYH İshak, 155
ŞEYH Muhammed (Mescid-i Aksa hatibi), 155, 159
ŞEYH Muhammed el-Halîlî, 155
ŞEYH Muhyiddin, 159
ŞEYH Reyyân, 91
ŞEYH Selâhaddin Şeyh Ğânim Kudsî Vakfı, 176
ŞEYH Şehâbeddin, 155
ŞEYH Yûnus, 155
ŞEYH Zâhir es-Selâm (Kerek Sancakbeyi), 150
ŞEYH Zâhir es-Selâm (Şam urbanı şeyhi), 172, 173, 175
Şeyh-i Nasârâ, 75, 76, 80, 82, 105, 107

T

TABANCACI Mustafa (eşkıya), 124
tarîk
—-i hacc ı Şâmî, 32, 34, 35, 46, 47, 58, 61, 65, 78, 88, 100, 133, 135, 140, 150, 151, 161, 172, 173, 175, 192, 193, 195, 197, 202, 210, 213, 215, 220
TATAR Sâlih, 185
tekâlîf-i şâkka, 30, 31, 45, 66, 68, 71, 73, 74, 76, 80, 82, 104, 105, 107, 153, 166, 170
tekâlîf-i şâkkadan muaf olmak, 30
termîm, 28, 232, 233
TEVŞİR(?) Ali, 148
tezvîr, 143
tîmâr, 26, 65, 84, 148, 157, 159
erbâb-ı —, 25
TOPAL Halîl (eşkıya), 124
Trablus, 64
Trablusşam, 47, 57, 59, 61, 62, 87, 88, 98, 100, 132, 133, 140, 175, 178, 187, 192, 193, 195, 197, 202, 203, 209, 210, 218
TUKAŞ veled-i Agalo, 239
tuta, 43
Tuzla İskelesi, 235
tüccâr, 46, 187
tüfenk, 139

U

ulemâ, 28, 36, 37, 38, 90, 129, 143, 144, 147, 155, 160, 188, 224, 228, 235, 240
ulûfe, 223, 230
urbân eşkıyâsı, 32, 40, 41, 42, 44, 46, 47, 49, 55, 59, 64, 98, 101, 102, 108, 112, 169

Ü

Üsküdar, 190, 205
Üsküdar kilisesi, 207
üzüm, 95

V

Vâdî-i Mûsâ, 112
VADİK veled-i Balos, 206
Vâdiü'l-Beriyye Karyesi, 176
vakf
nâzır-ı —, 28
Vecedân urbanı, 31
Venedik, 187
voyvoda, 230, 235

Y

Yafa İskelesi, 51, 107, 108, 111, 127, 138, 169
Yafa kal'ası, 125
yağma vü gâret, 108, 139
yağmurluk, 108
YAHYÂ Hz., 90
yasakçı, 139
Yehûdî tâ'ifesi, 70
yeniçeri, 107, 108, 114, 115, 124, 139, 144, 146, 148, 168, 190
yeniçeri serdârları, 223
yerlükulu, 24, 26, 41, 43, 65, 98, 101
yerlükulu ağası, 64
yoklama, 29, 39, 67, 68, 71, 73, 75, 77, 80, 82, 105, 108, 167
YÛSUF, 59, 60, 203, 209
YÛSUF (Leccun Sancakbeyi), 152, 192, 194, 195, 197
YÛSUF (Nablus ve Leccun mutasarrıfı), 210
YÛSUF (Şam Hac emiri), 191
YÛSUF Paşa, 64, 182
YÛSUF Paşa (Anadolu valisi), 184, 185
YÛSUF Paşa (Halep valisi), 57
YÛSUF Paşa (Rakka, Şam valisi, Hac emiri), 98, 100, 135, 140, 178, 192, 196, 198

Z

ZÂHİR es-Selâm (Şam urbanı şeyhi), 150, 151, 161, 192, 194, 195, 197
zahîre, 31
ZARDIK veled-i Kosis, 207

Zerkā, 112
Zevyan urbanı, 61
zimmî, 97, 123, 146, 165, 201, 207, 208, 222
ziyâde bahâ, 124
zulm ü ta'addî, 67, 68, 71, 73, 75, 80, 103, 104, 105, 107, 111, 116, 127, 156, 171, 223
zü'amâ, 24, 26, 41, 43, 57, 59, 64, 65, 84, 118, 147, 160, 192, 193, 195, 197, 202, 209, 211, 220

COPY OF THE ORIGINAL EDICTS
HÜKÜMLERİN GÖRÜNTÜLERİ

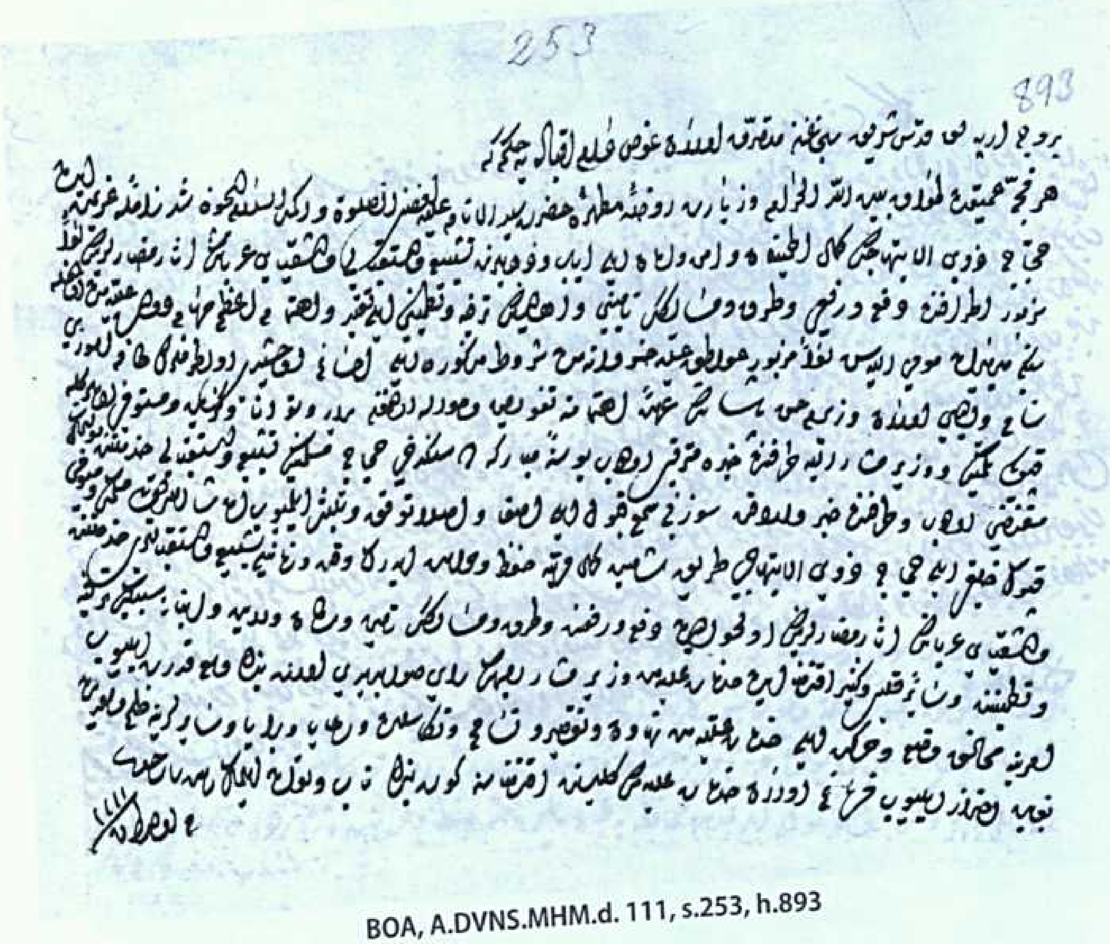

BOA, A.DVNS.MHM.d. 111, s.253, h.893

d.111, s.297 h.1045

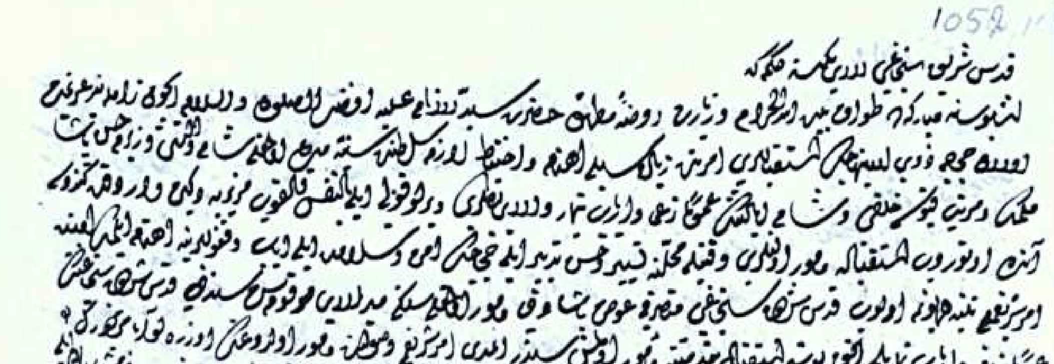

d.111, s.299, h.1052

d.111, s.313, h.1102

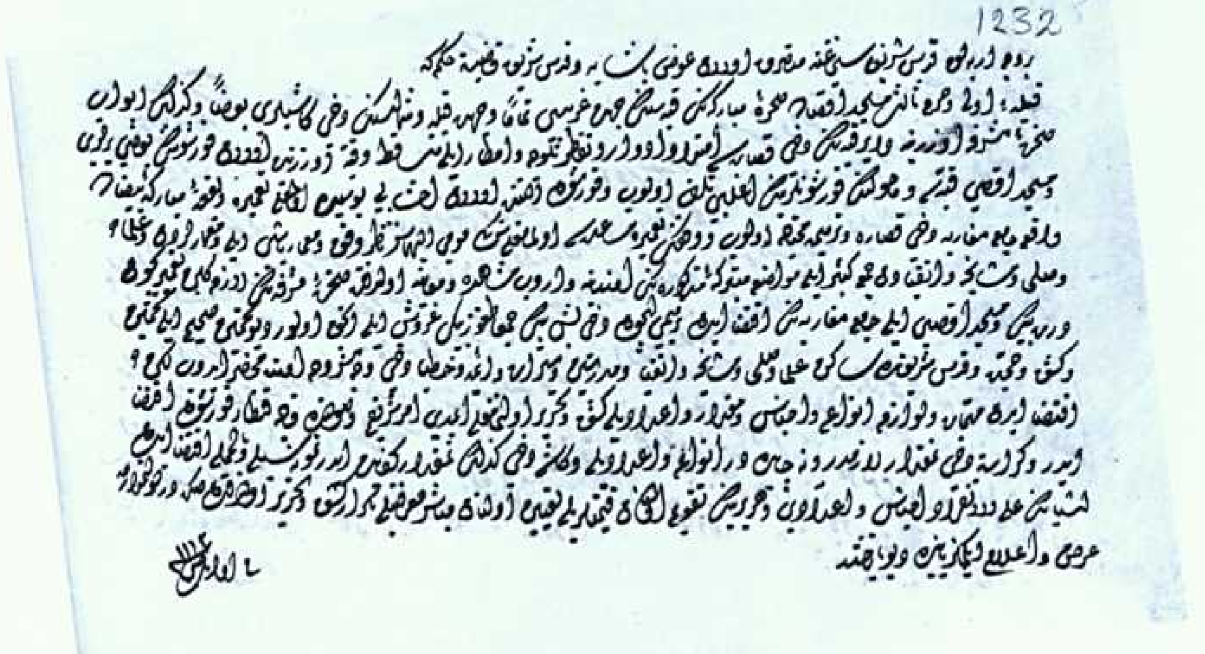

d.111, s.362, h.1232

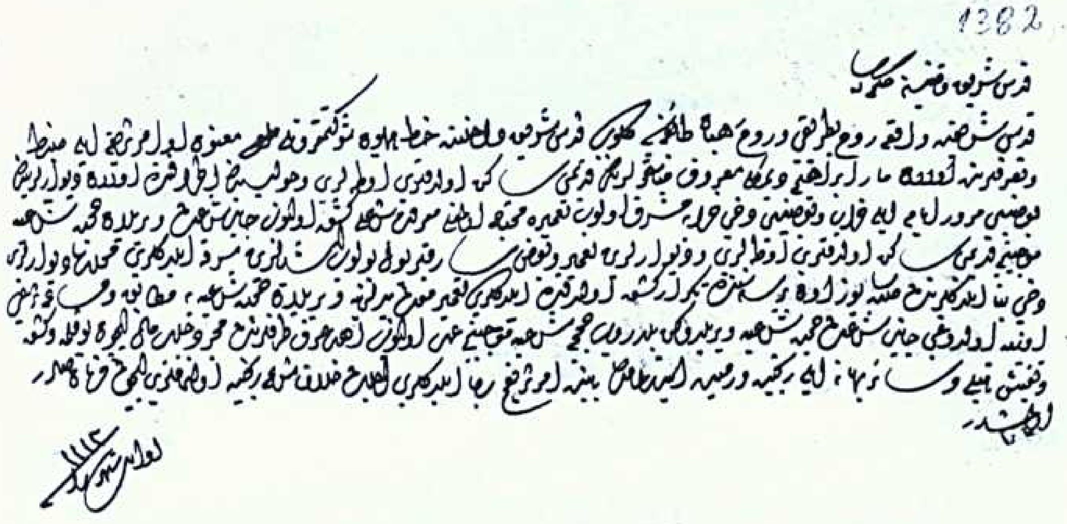

d.111, s.402, h.1382

d.111, s.443, h.1516

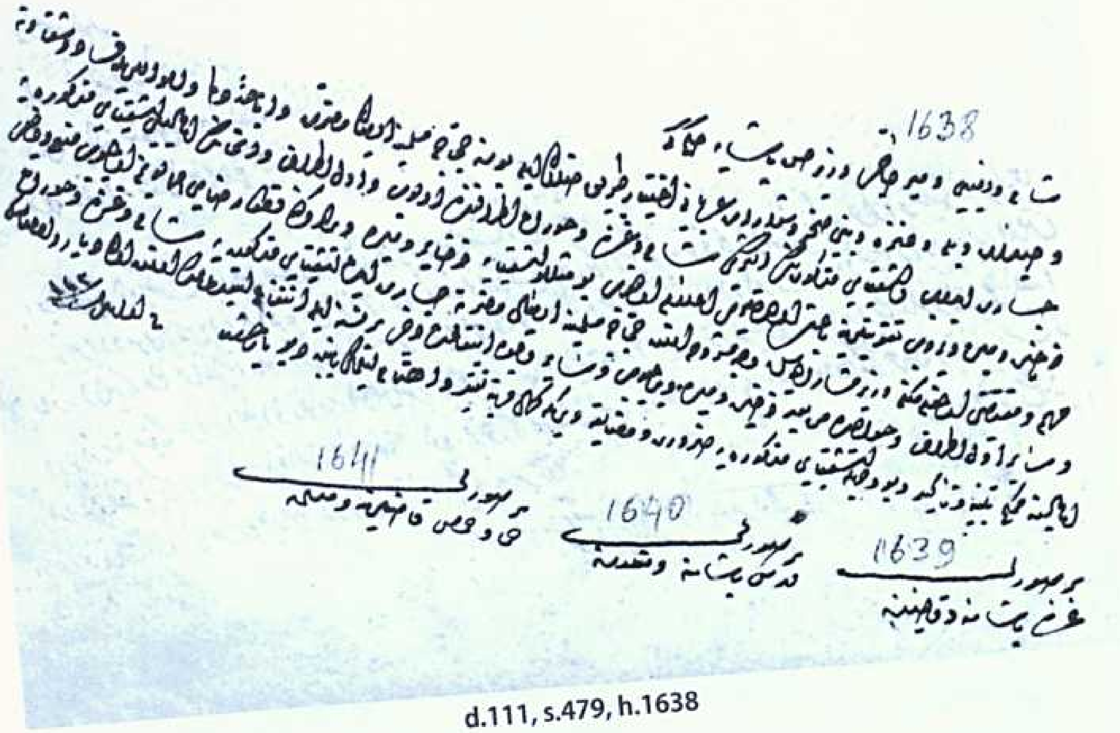

d.111, s.479, h.1638

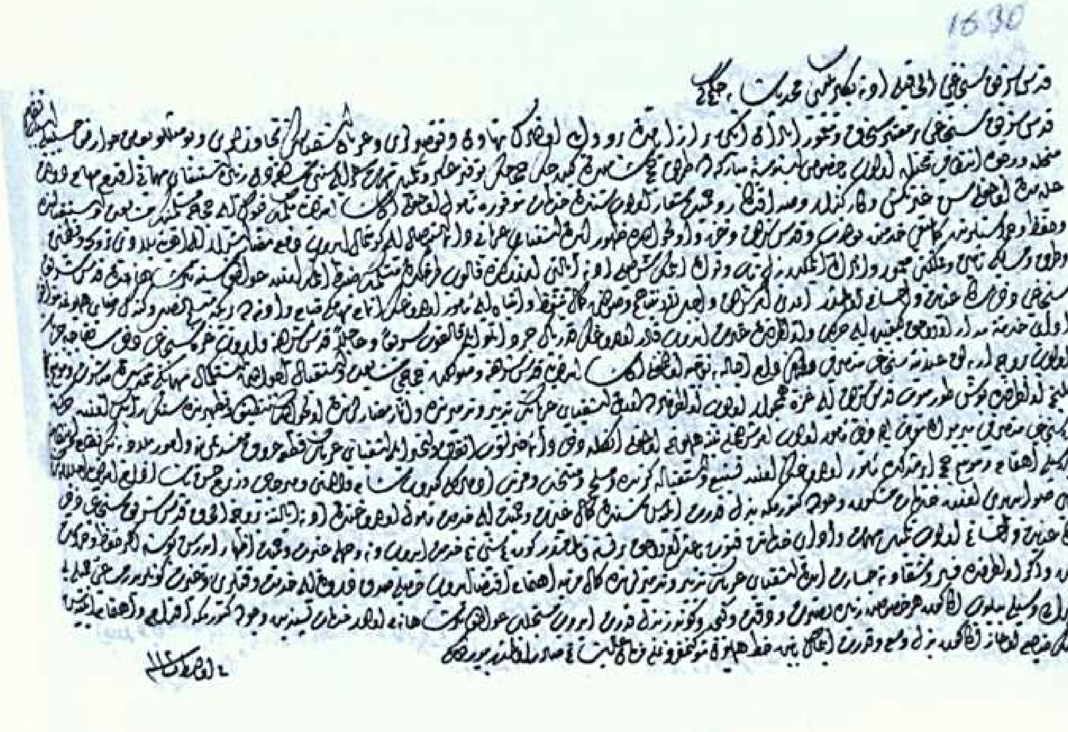

d.111, s.476, h.1630

d.111, s.477, h.1633

d.111, s.496, h.1700

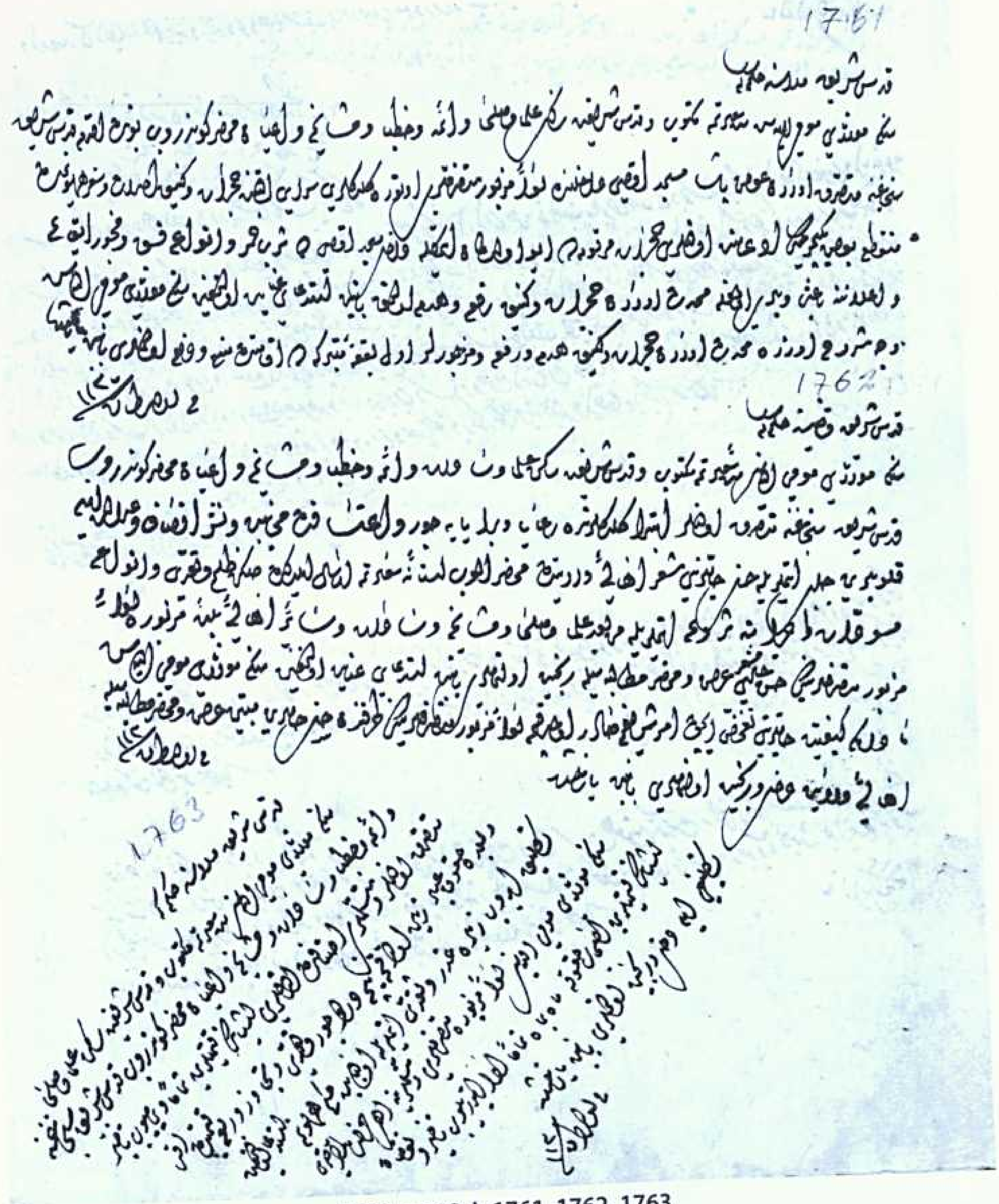

d.111, s.508, h.1761, 1762, 1763

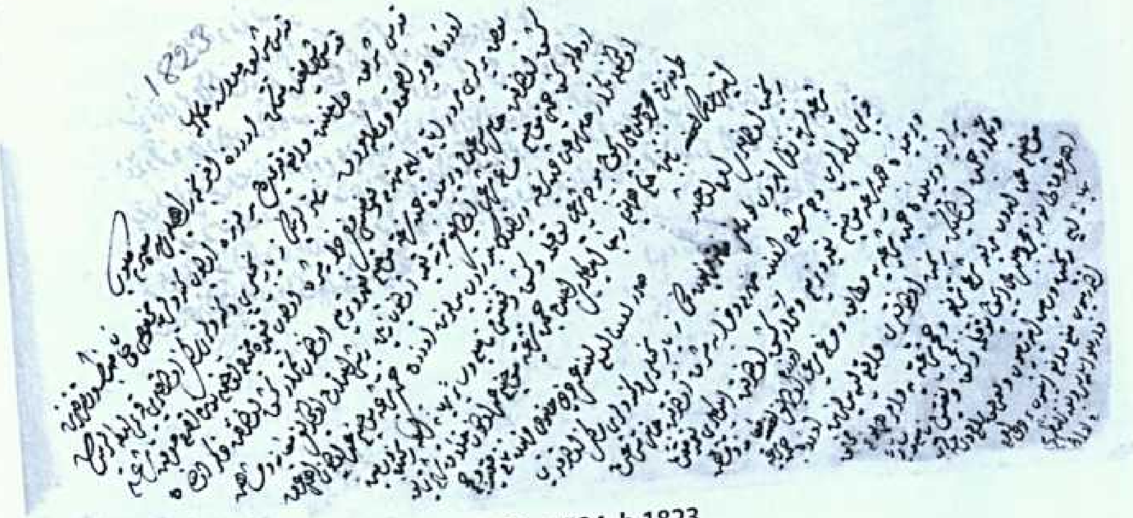

d.111, s.524, h.1823

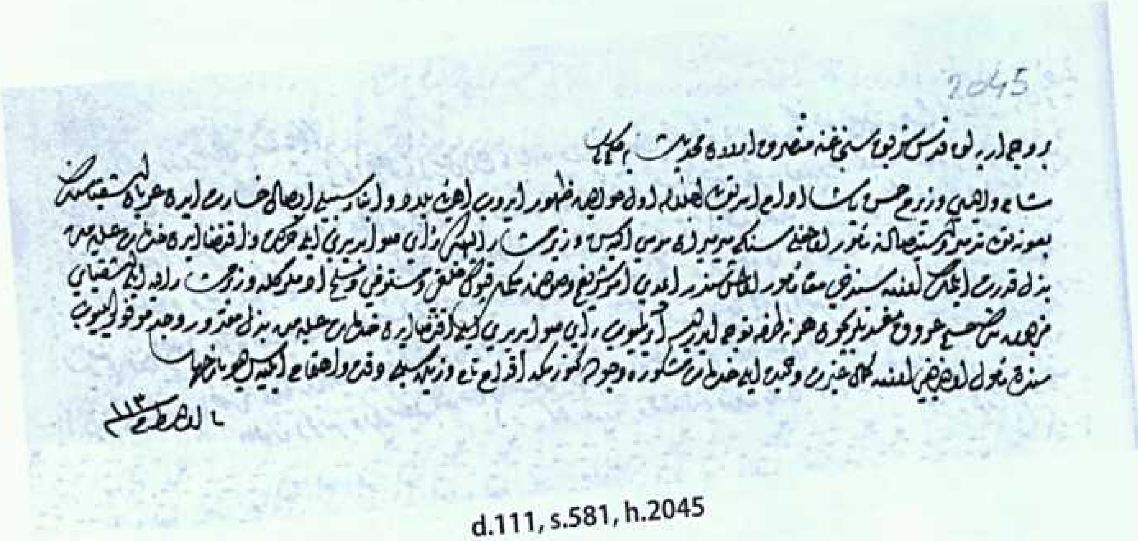

d.111, s.581, h.2045

d.111, s.581, h.2050

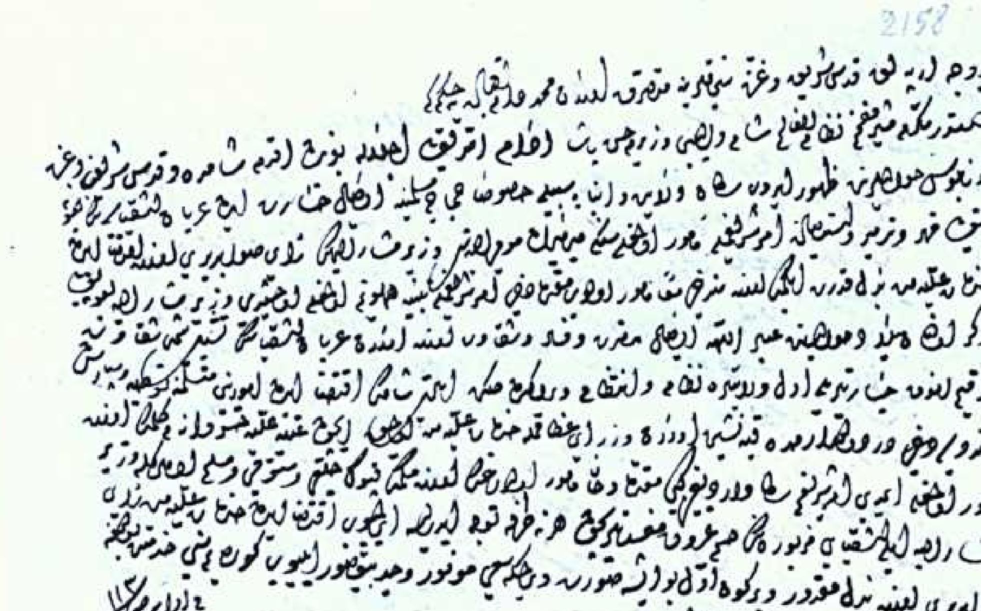

d.111, s.615, h.2158

d.111, s.628, h.2218

d.111, s.655, h.2330

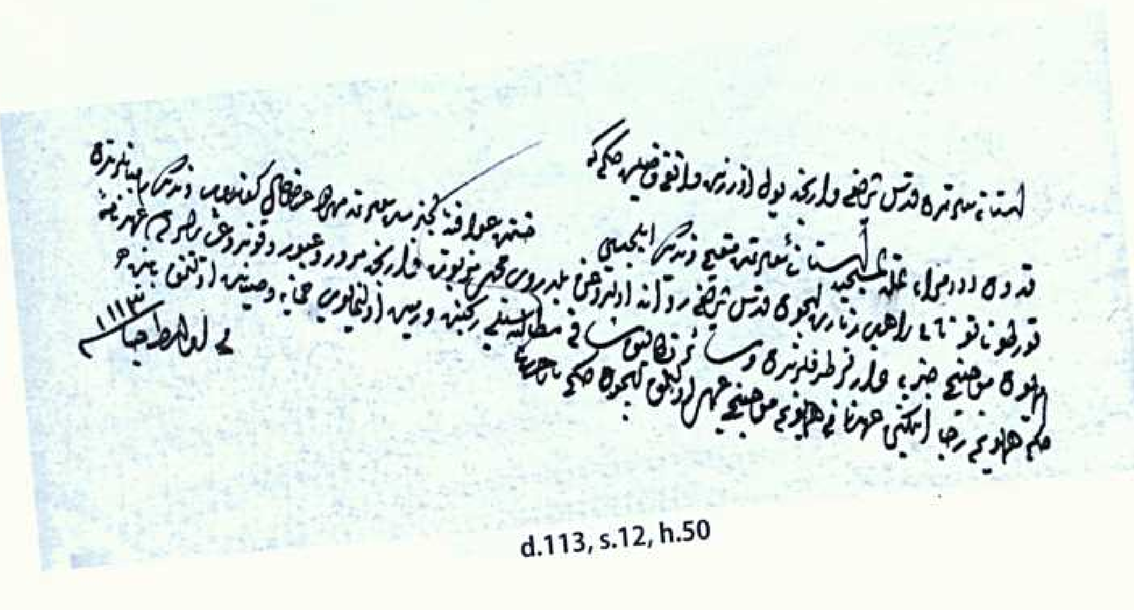

d.113, s.12, h.50

d.112, s.75, h.241

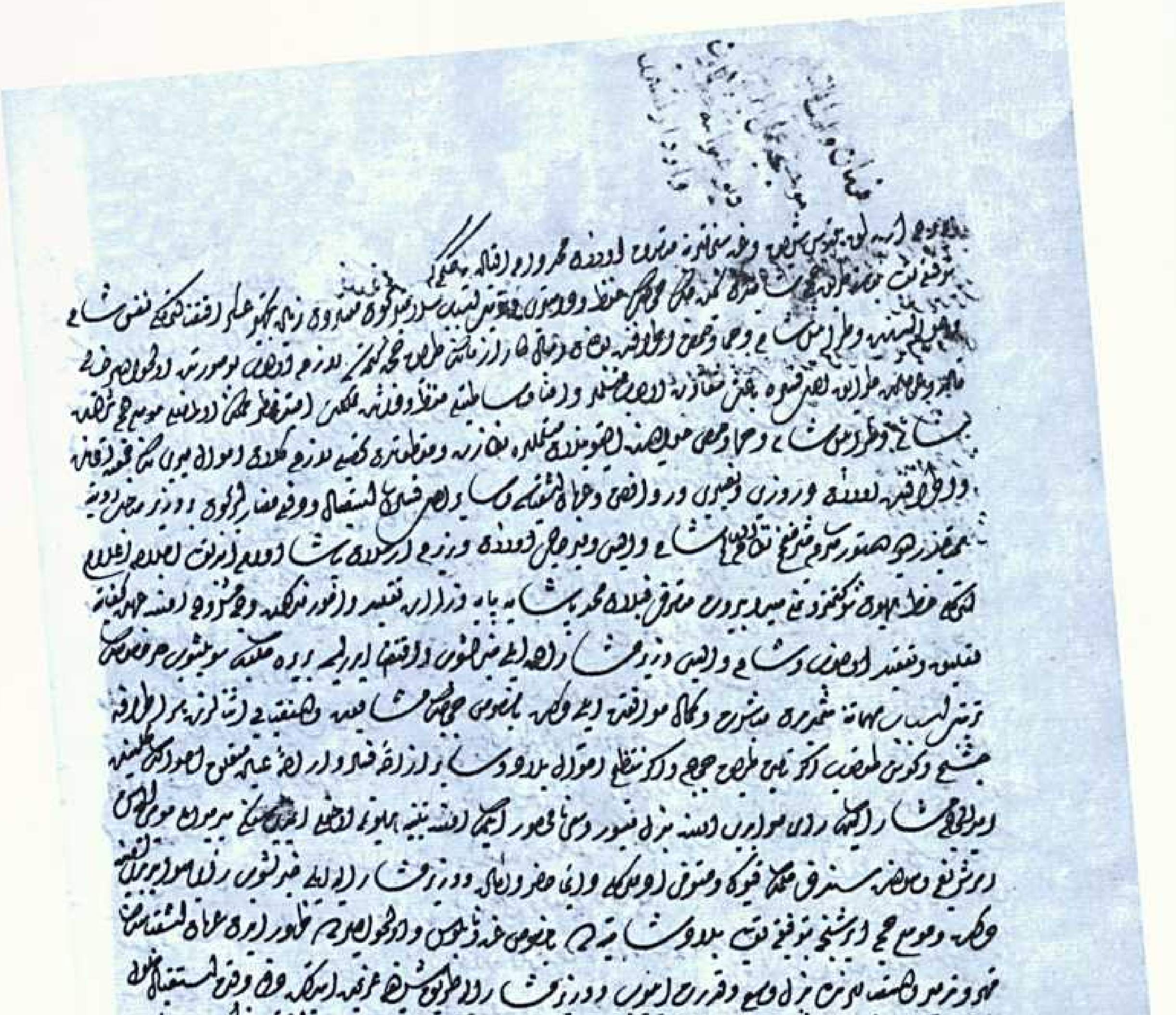

d.112, s.108, h.349

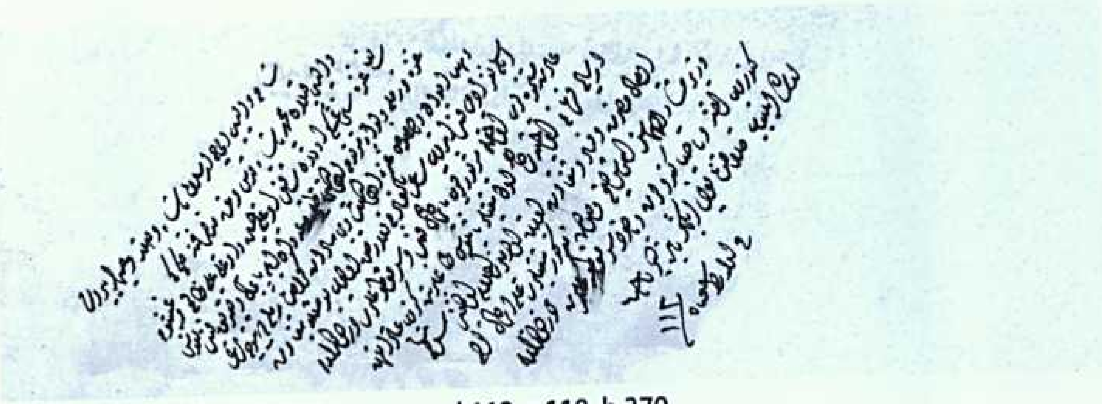

d.112, s.118, h.379

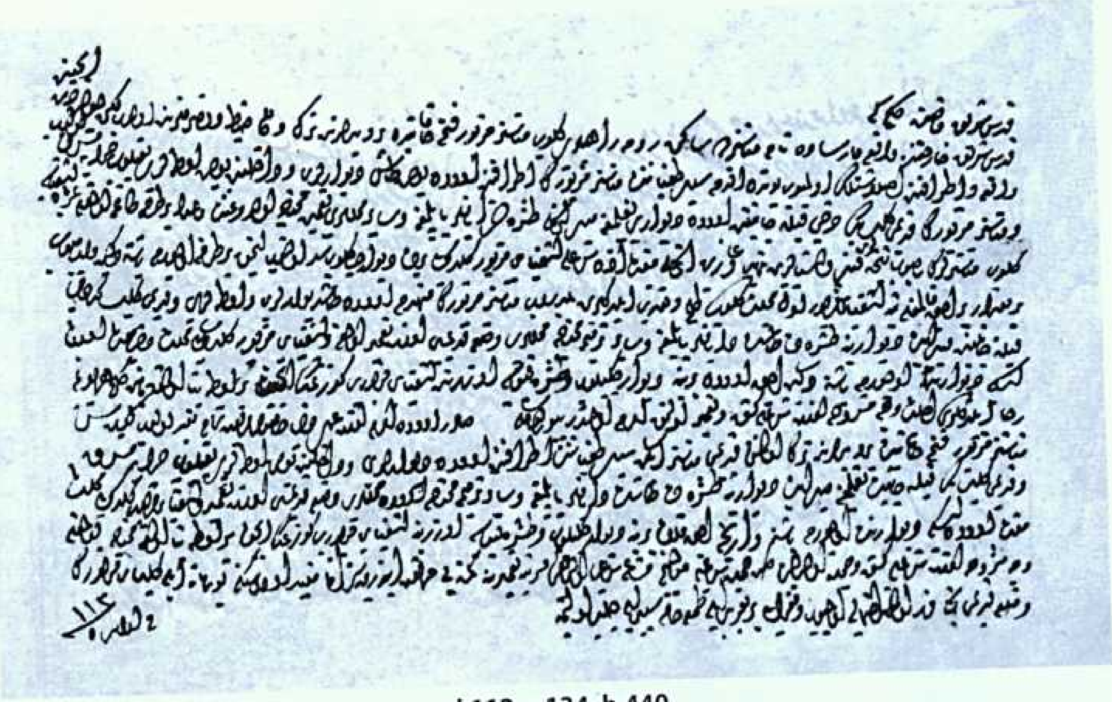

d.112, s.134, h.440

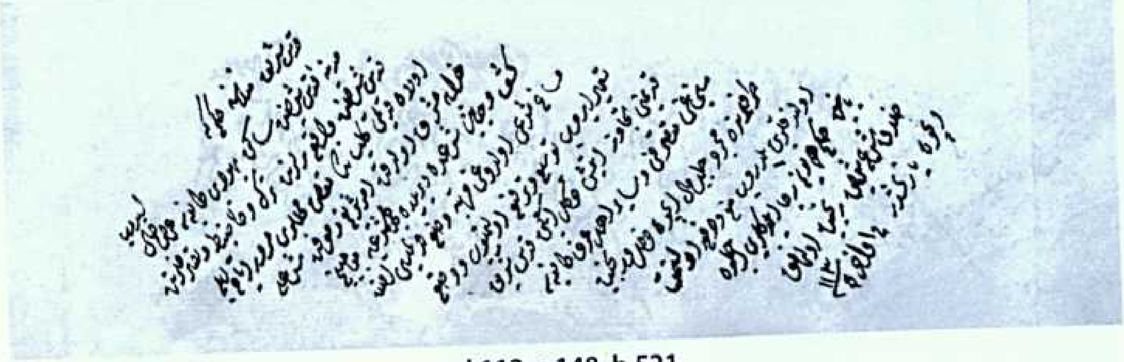

d.112, s.148, h.521

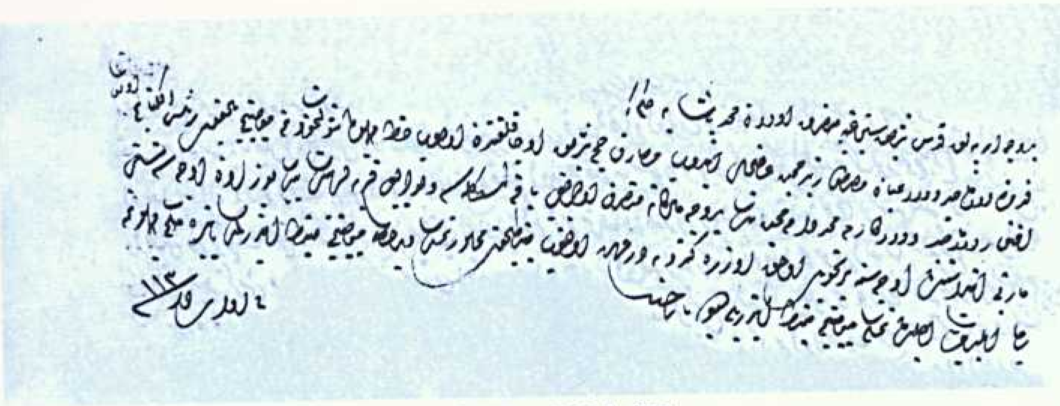

d.112, s.189, h.675

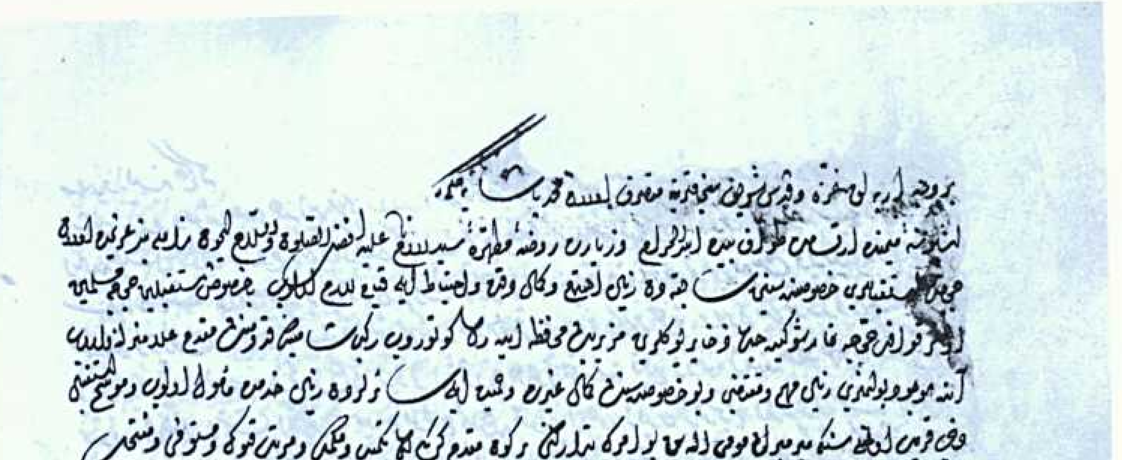

d.112, s.204, h.714

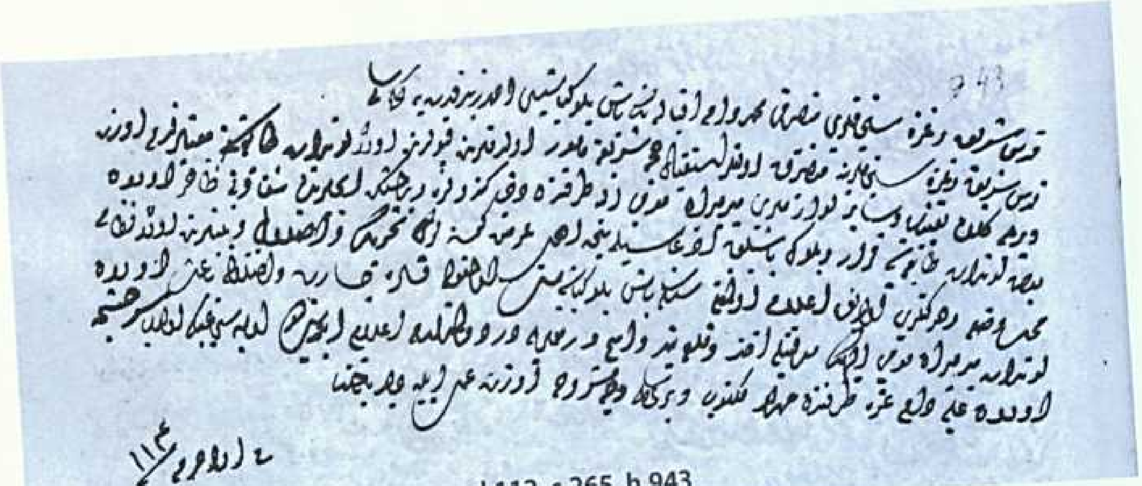

d.112, s.265, h.943

d.112, s.368, h.1318

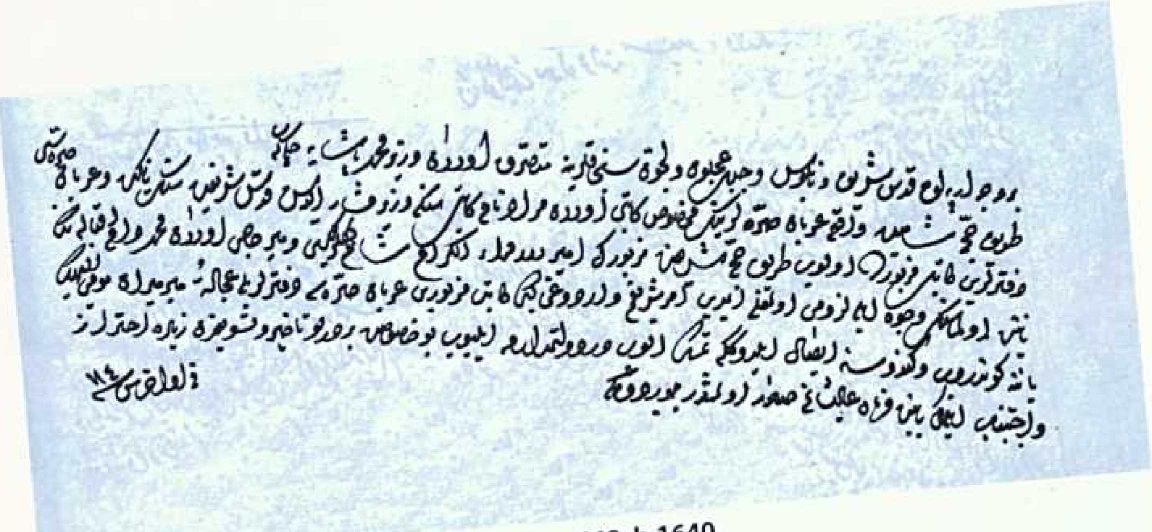

d.112, s.448, h.1640

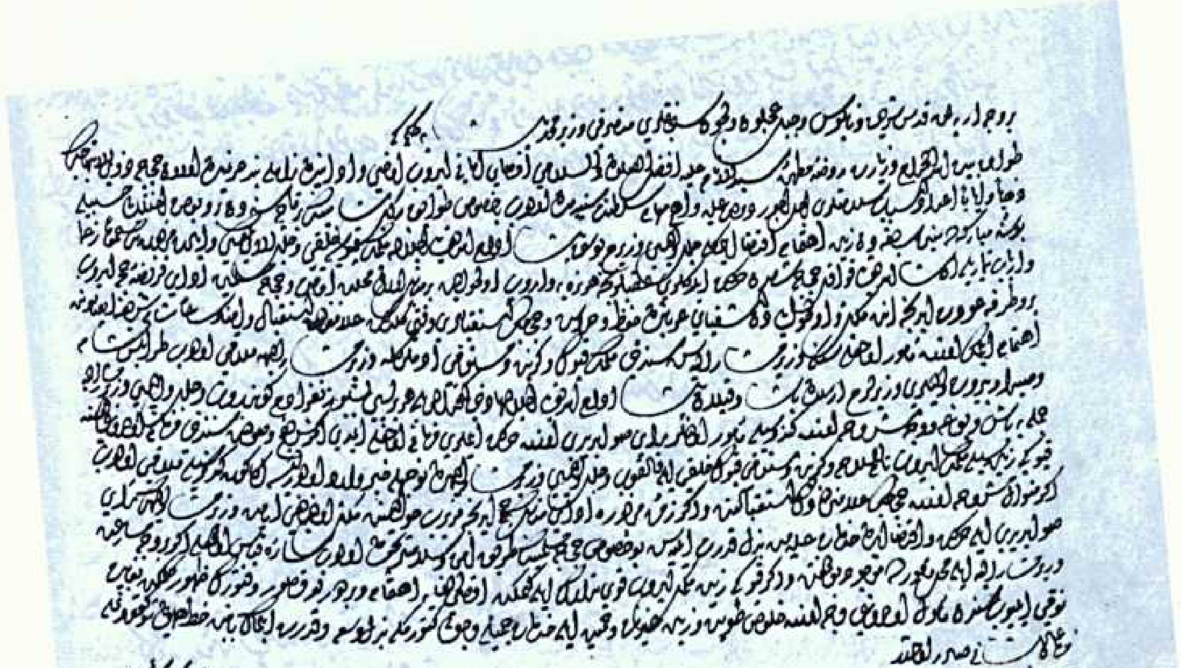

d.112, s.452, h.1651

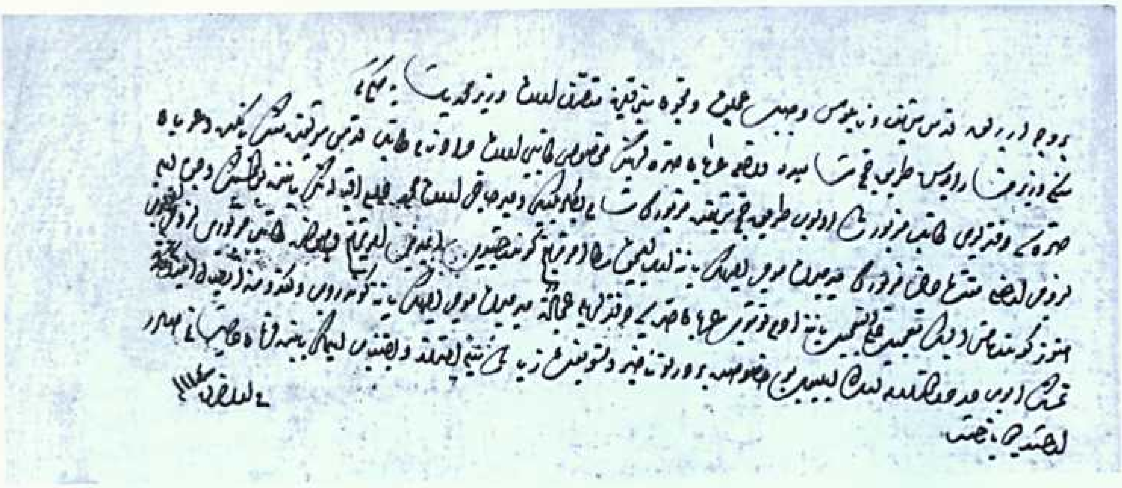

d.114, s.1, h.1

d.114, s.8, h.23

d.114, s.79, h.360

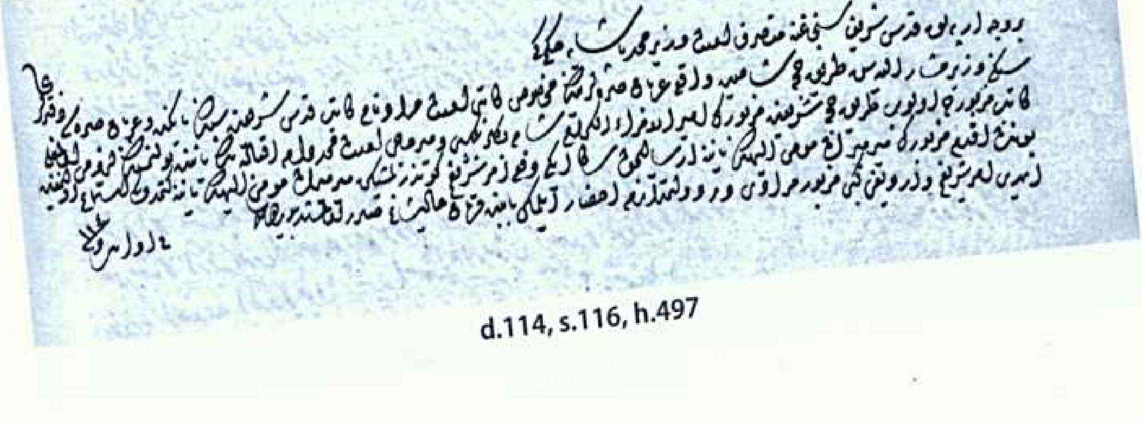

d.114, s.116, h.497

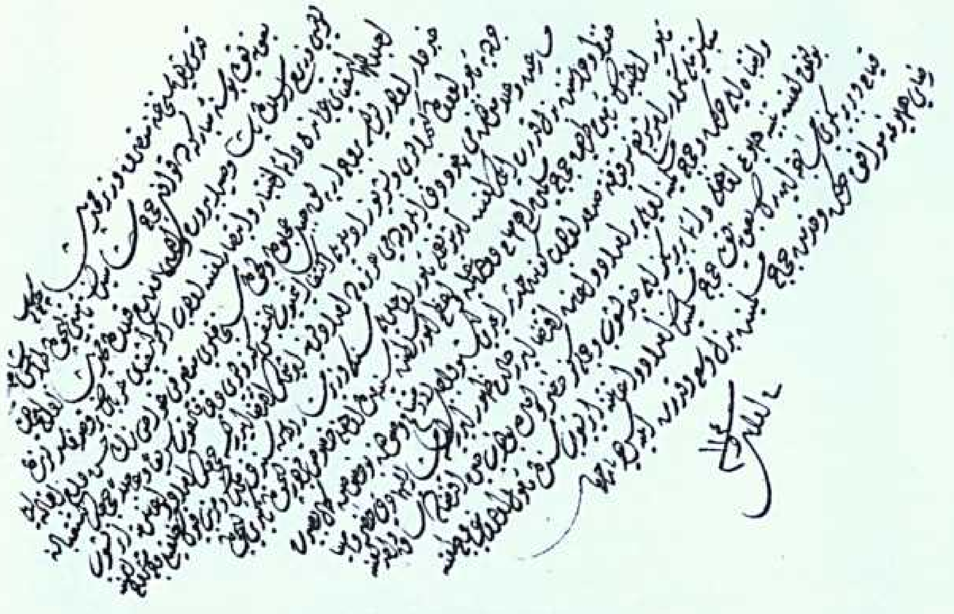

d.114, s.117, h.501

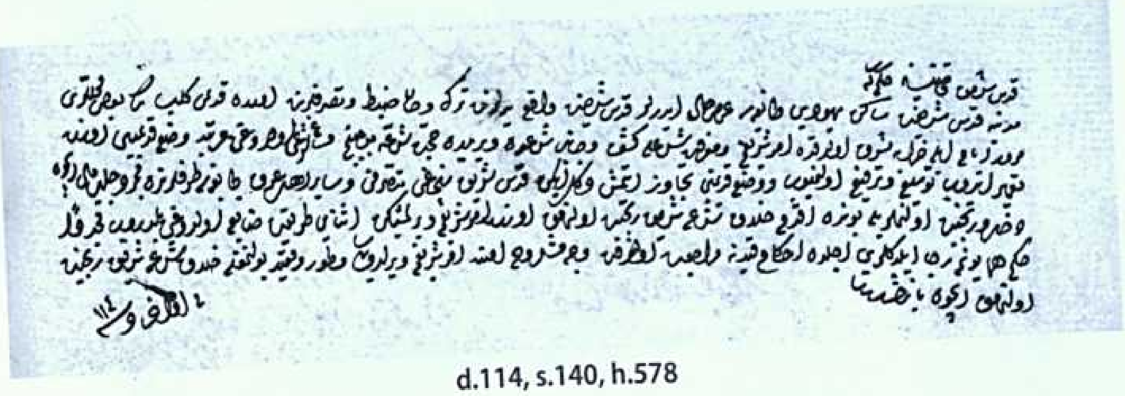

d.114, s.140, h.578

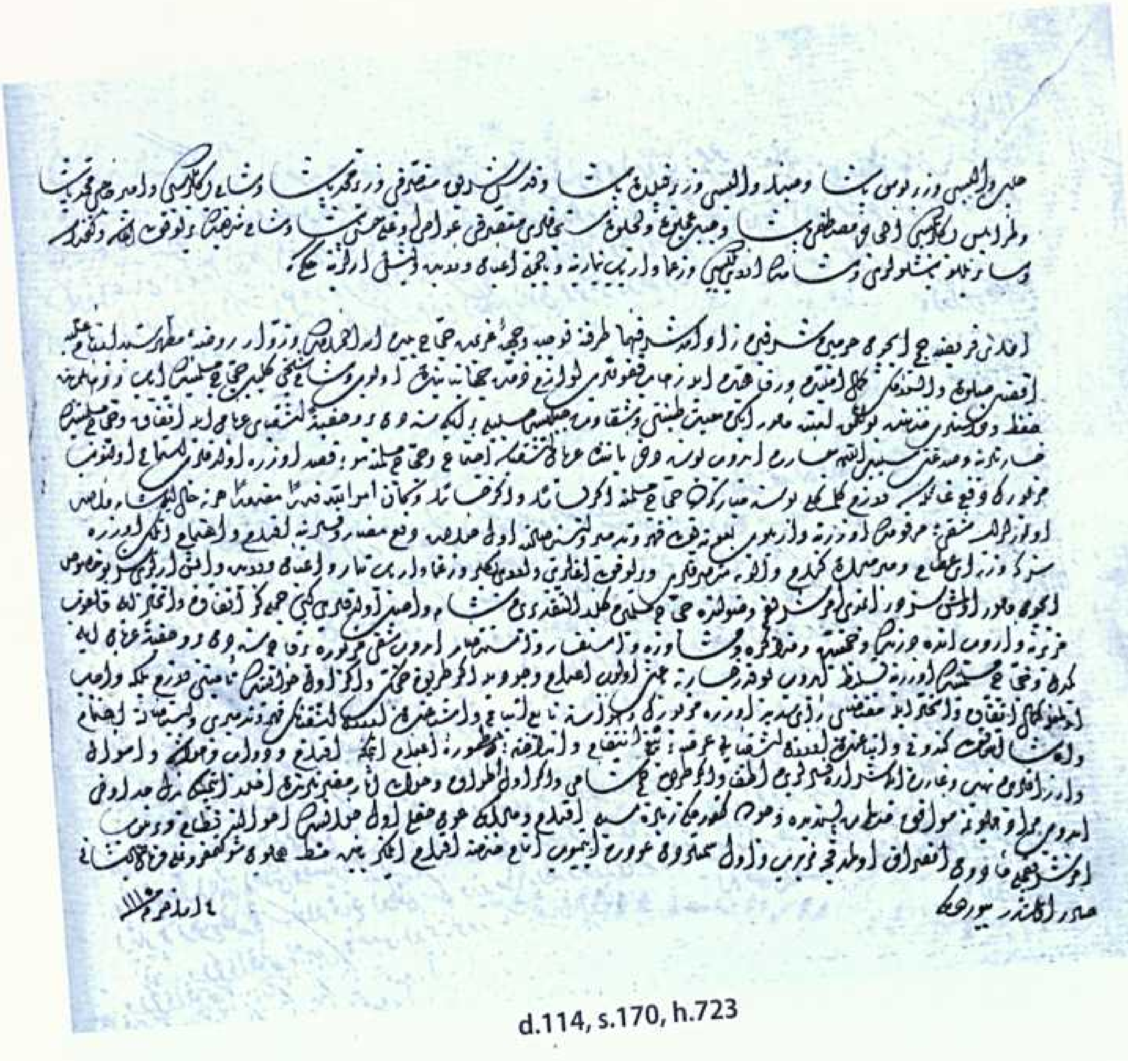

d.114, s.170, h.723

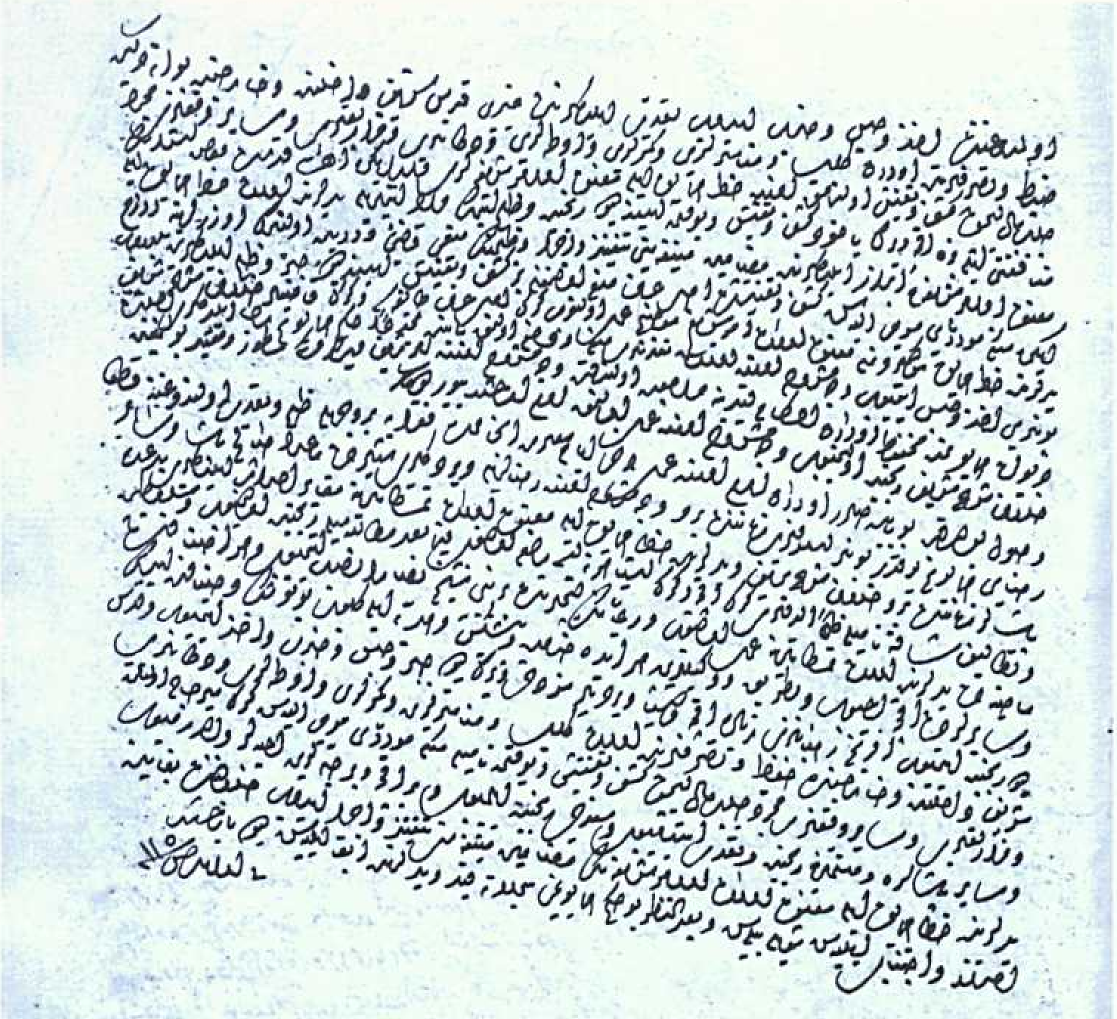

d.114, s.192-193, h.835

d.114, s.199, h.860

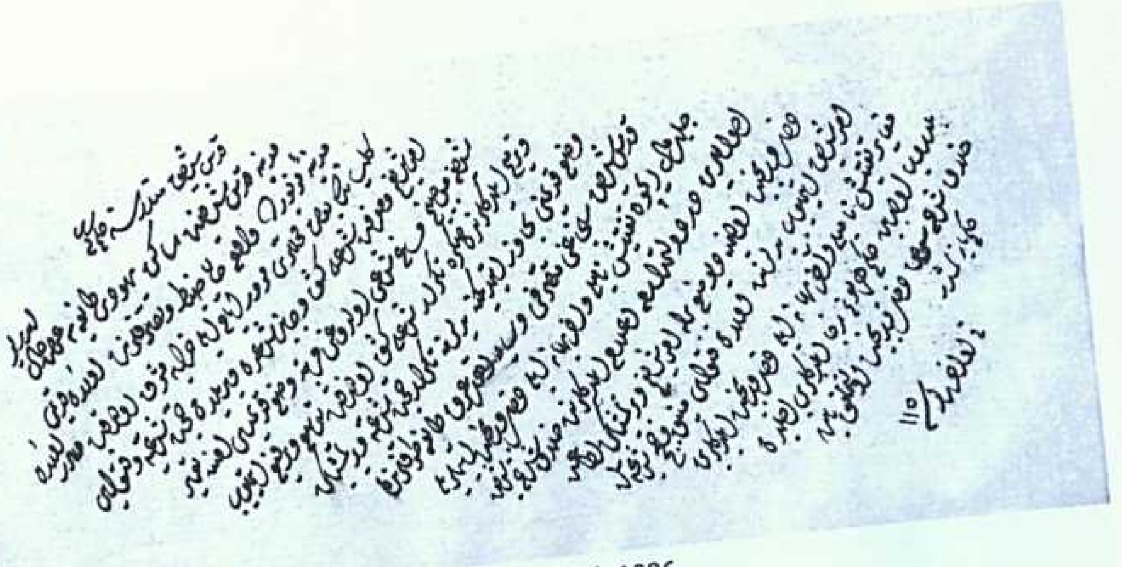

d.114, s.250, h.1086

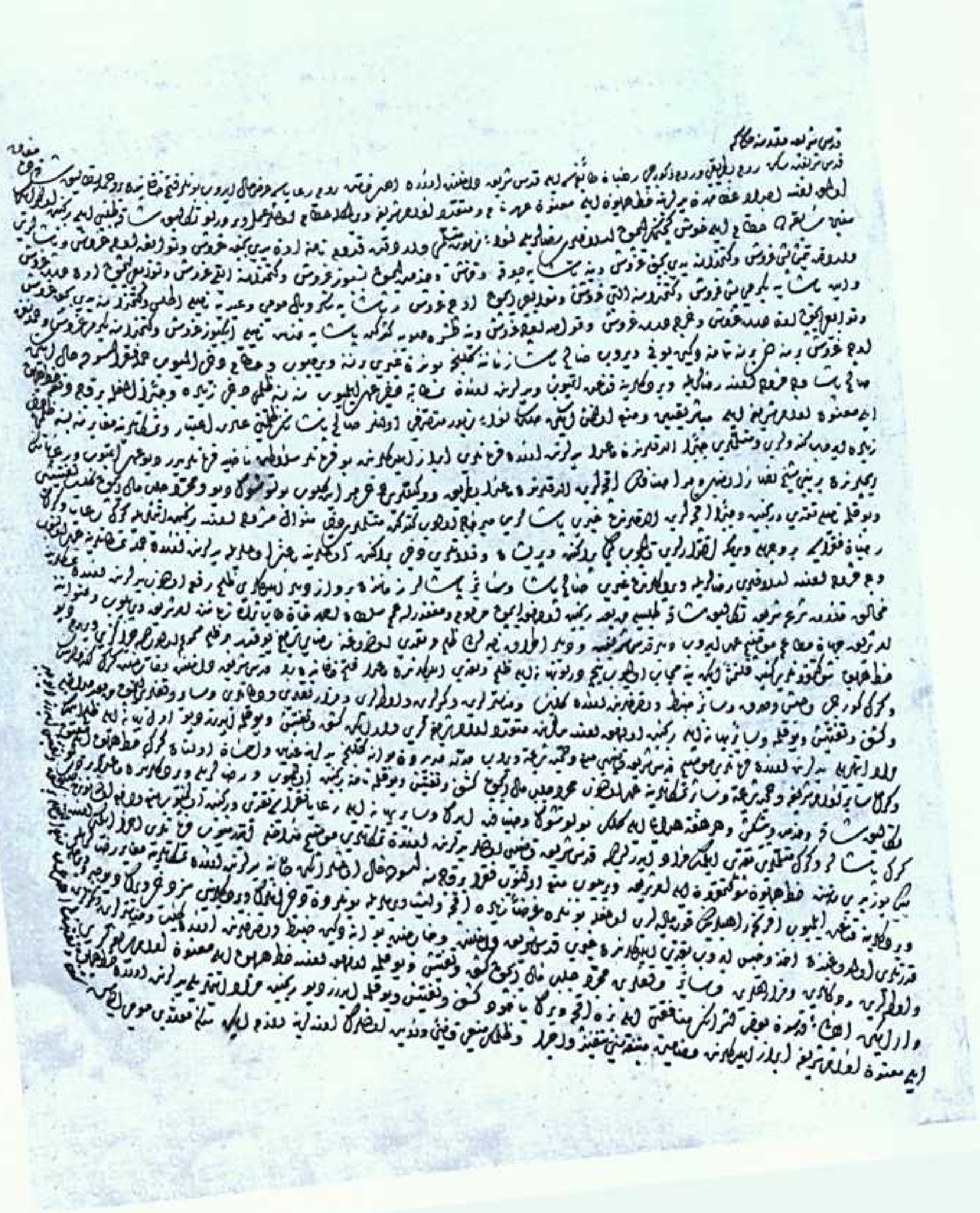

d.114/1, s.36 37, h.230

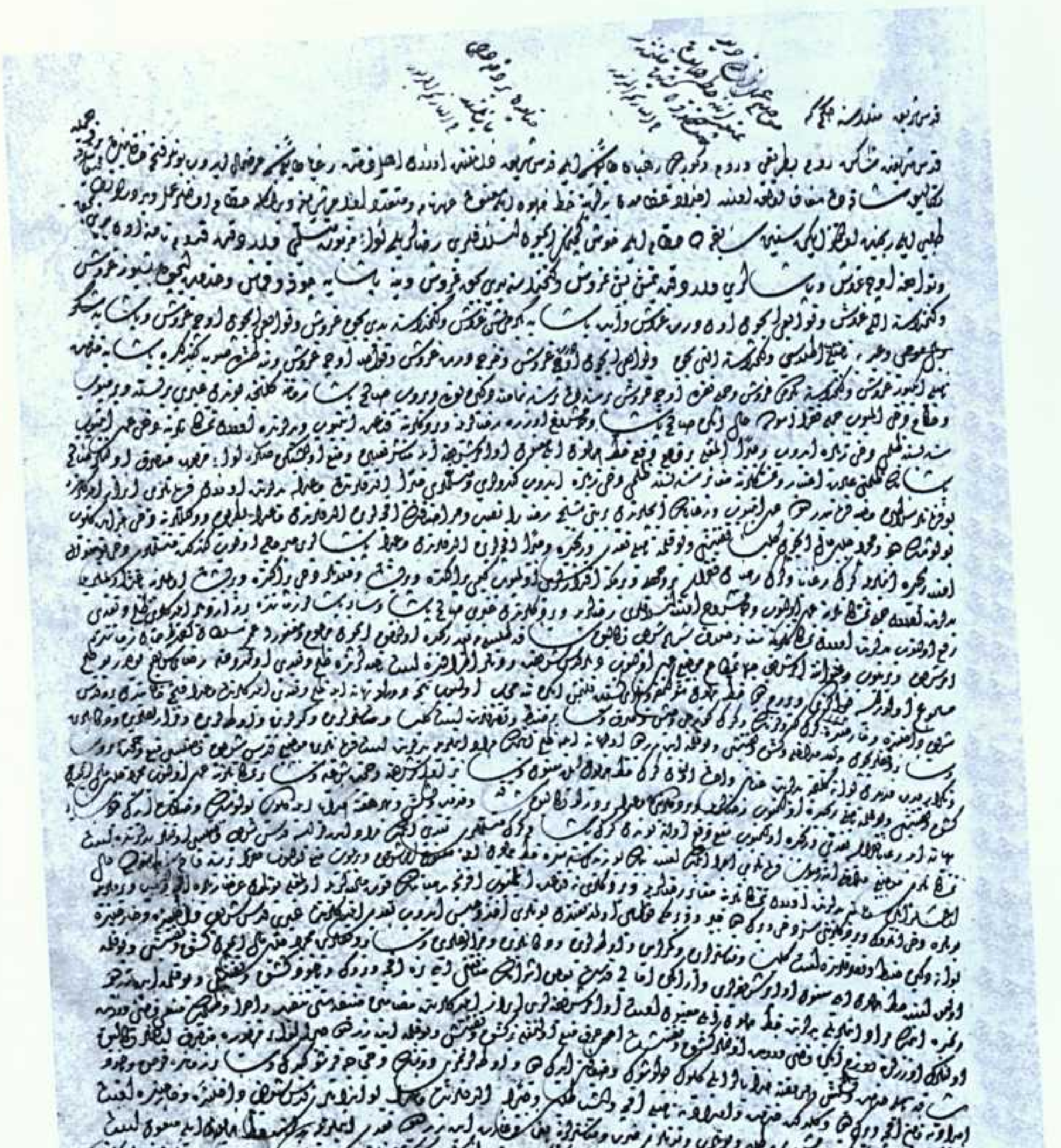

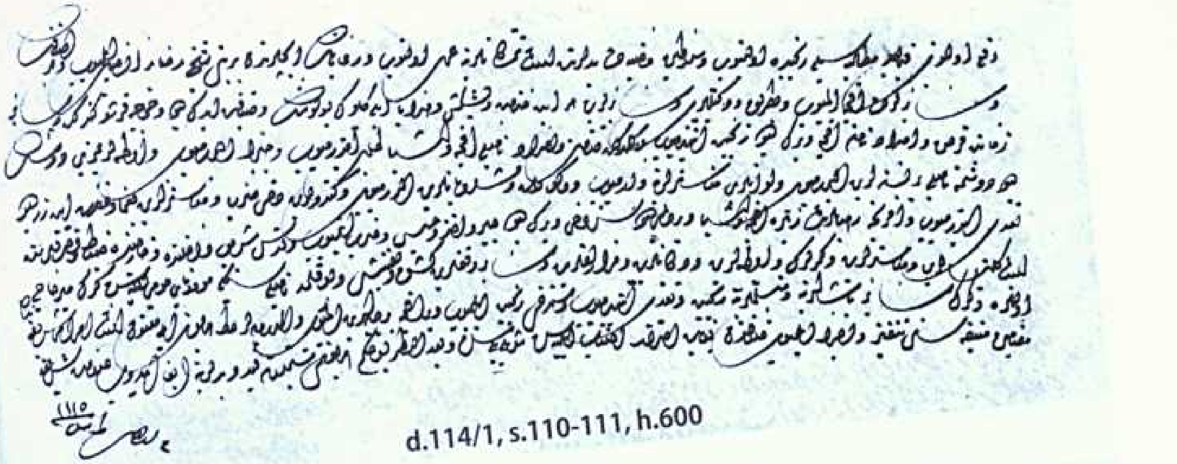

d.114/1, s.110-111, h.600

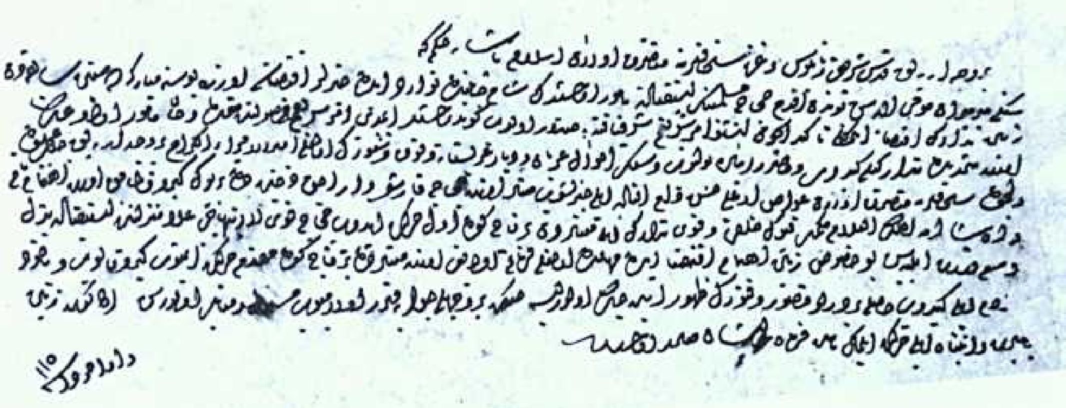

d.114/1, s.191, h.947

d.114/1, s.227, h.1091

قدس شریف ملاسنه و حاکمنه

[illegible]

d.114/1, s.237-238, h. 1138

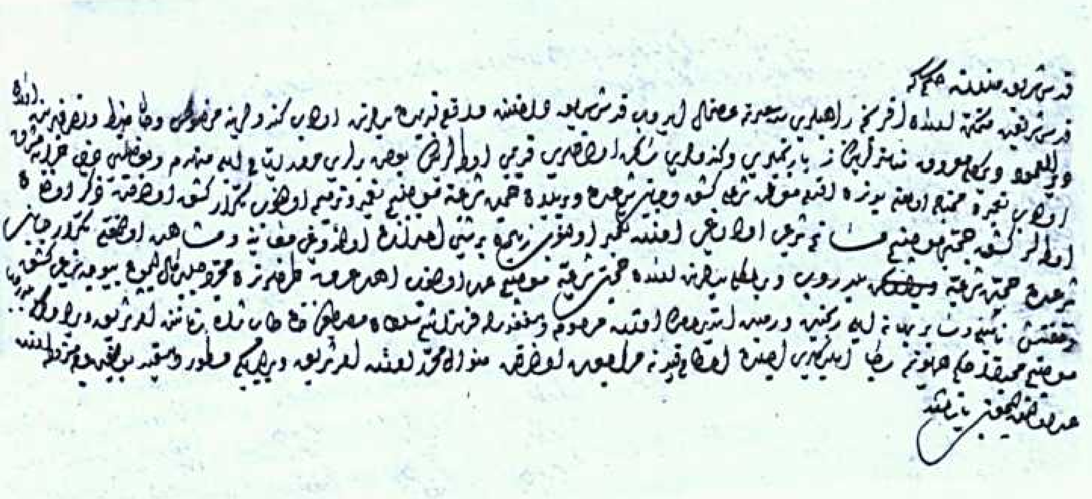

d.114/1, s.255, h.1225

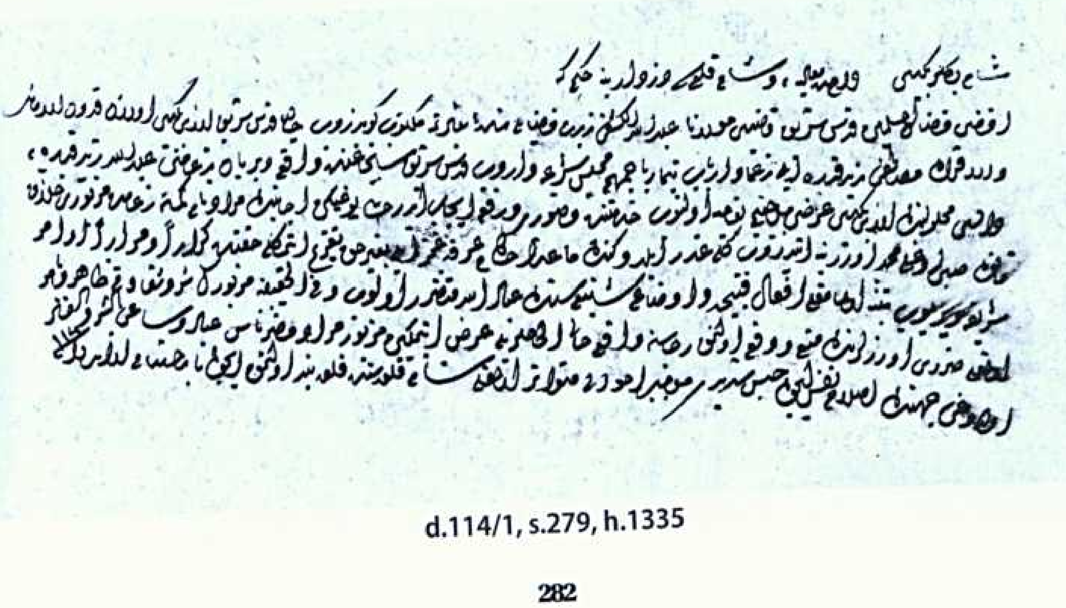

d.114/1, s.279, h.1335

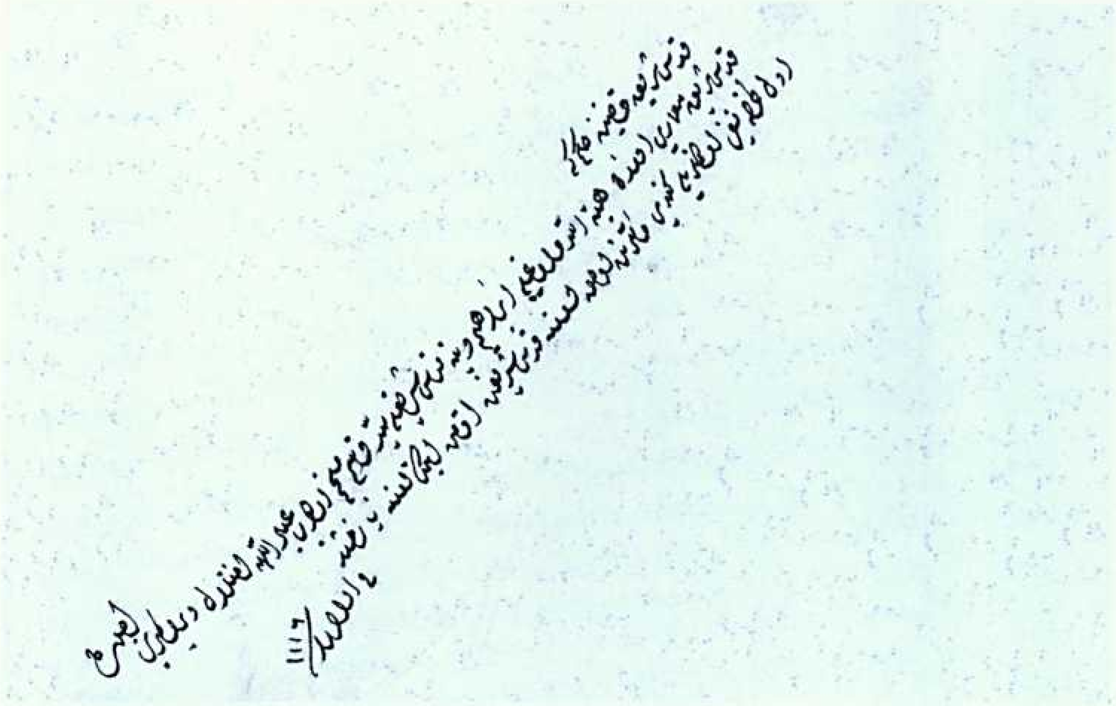

d.114 1, s.303, h.1420

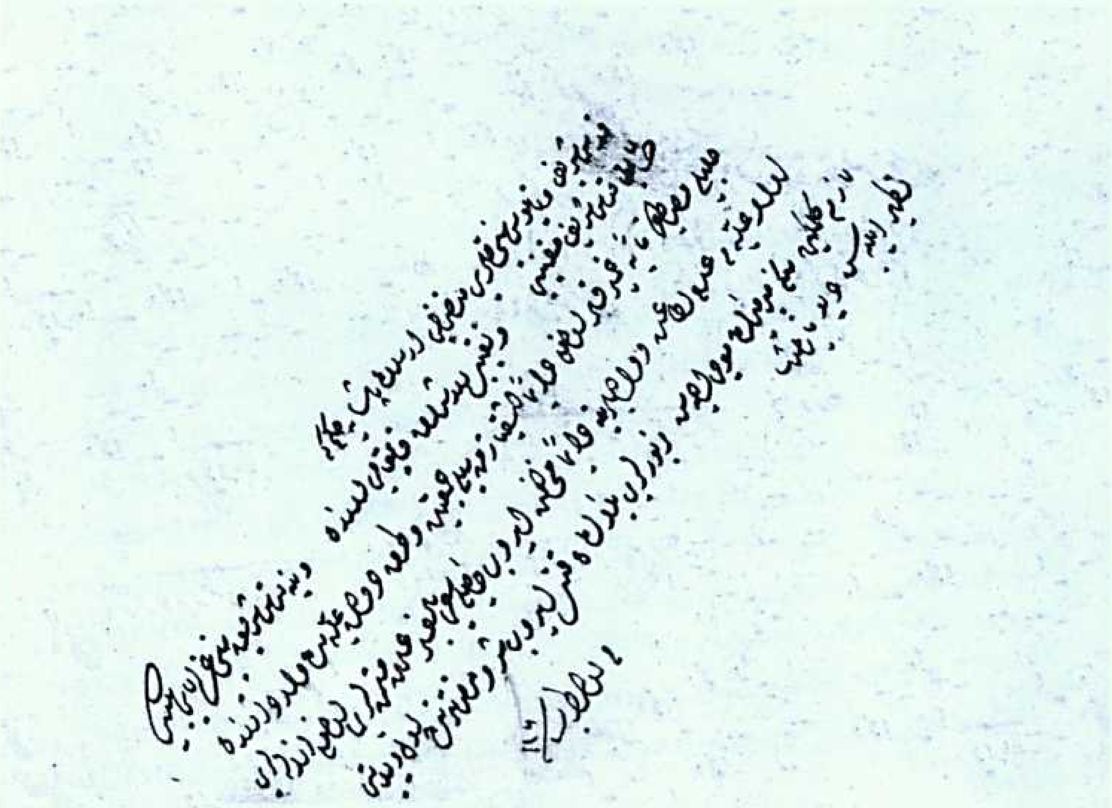

d.114/1, s.393, h.1804

d.114/1, s.444, h.2043

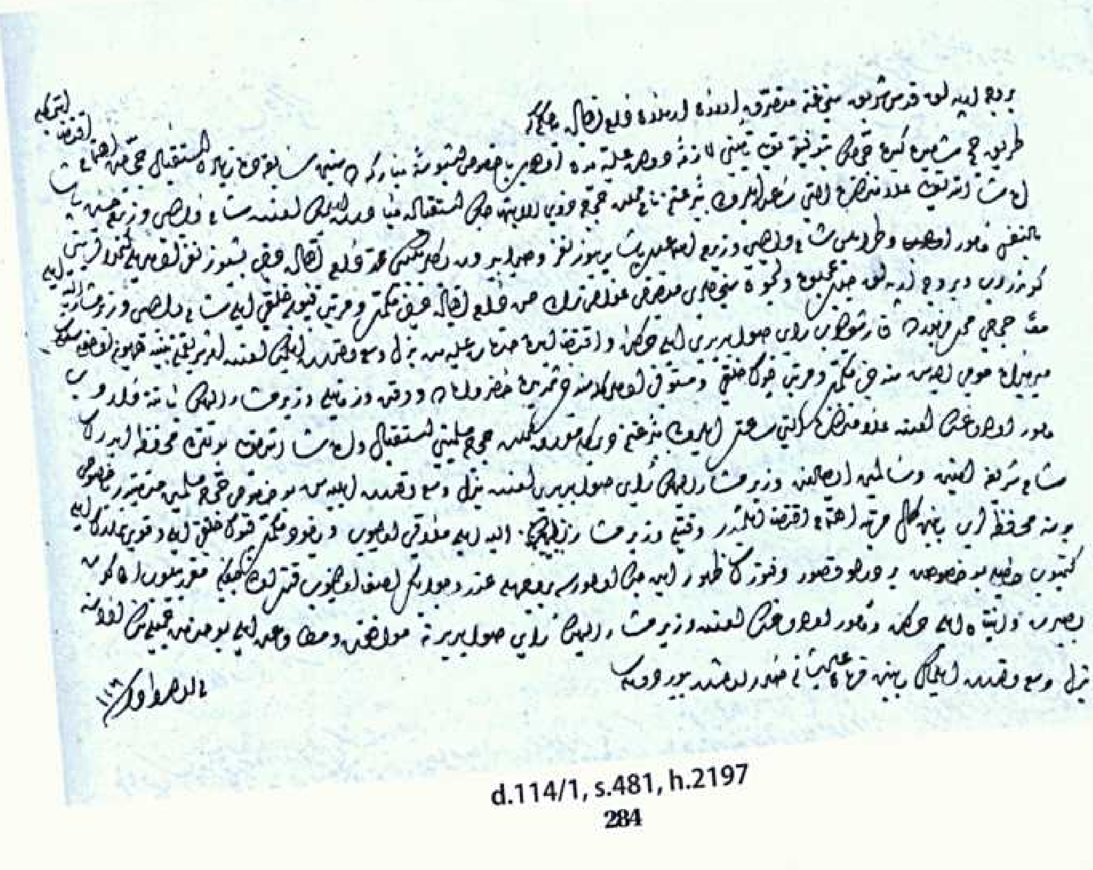

d.114/1, s.481, h.2197

d.114/1, s.508, h.2265

d.114/1, s.553, h.2472

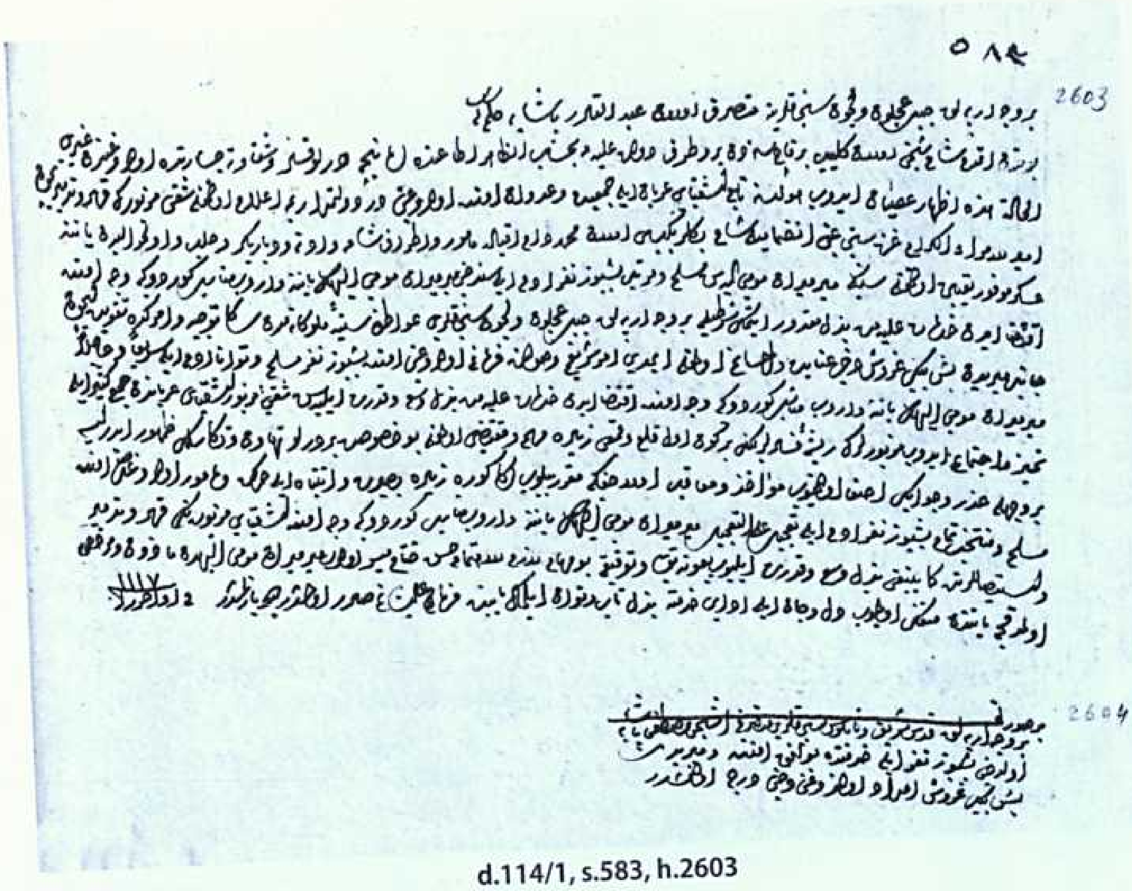

d.114/1, s.583, h.2603

d.114/1, s.601, h.2682

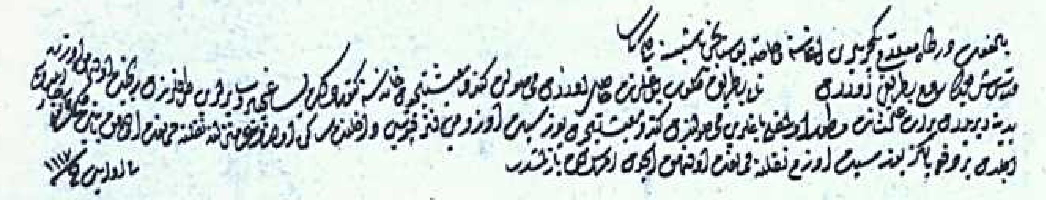

d.114/1, s.644, h.2875

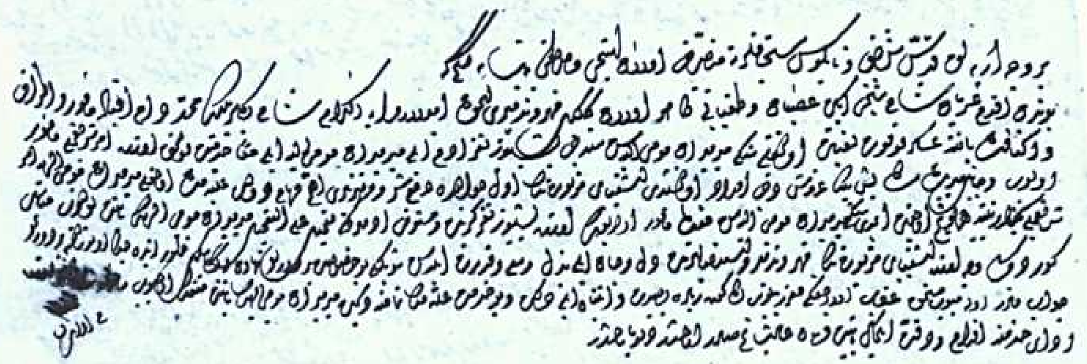

d.114/1, s.656, h.2932

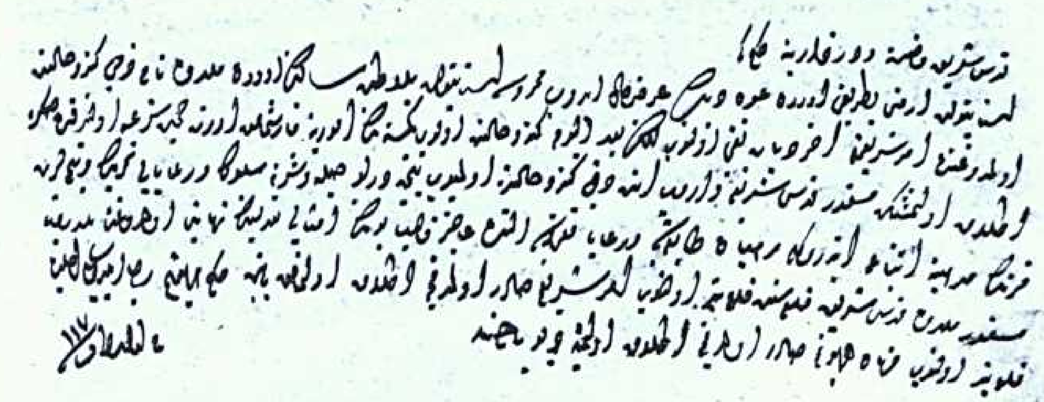

d.114/1, s.665, h.2971

d.114/1, s.707, h.3175

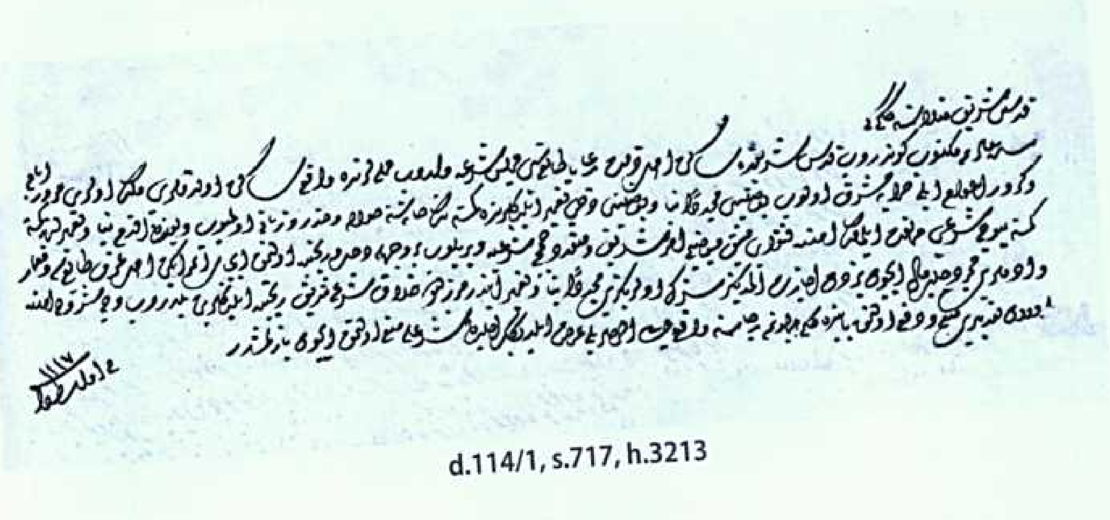

d.114/1, s.717, h.3213

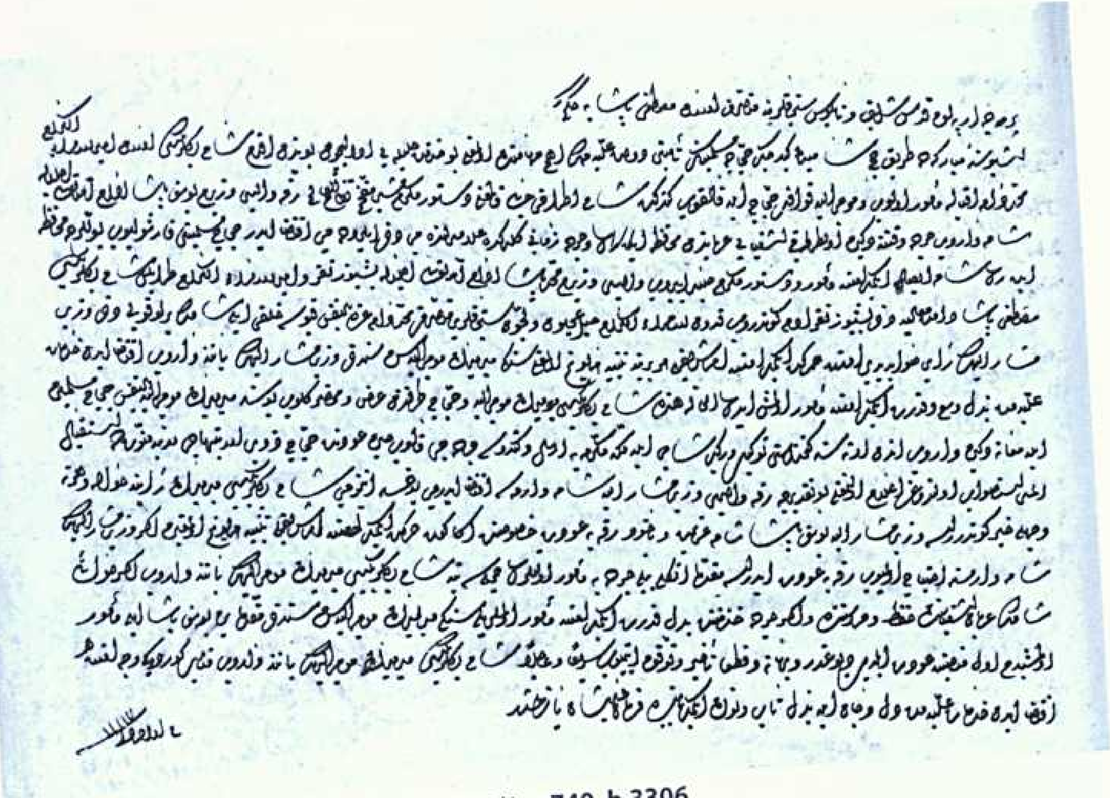

d.114/1, s.740, h.3306

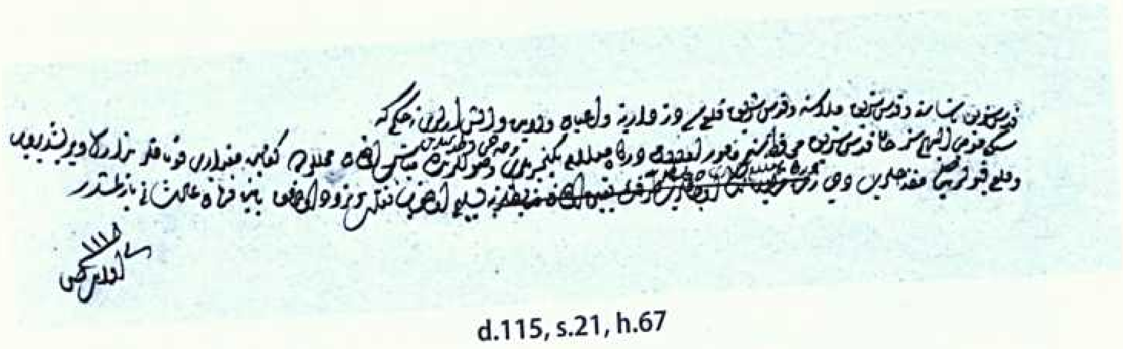

d.115, s.21, h.67

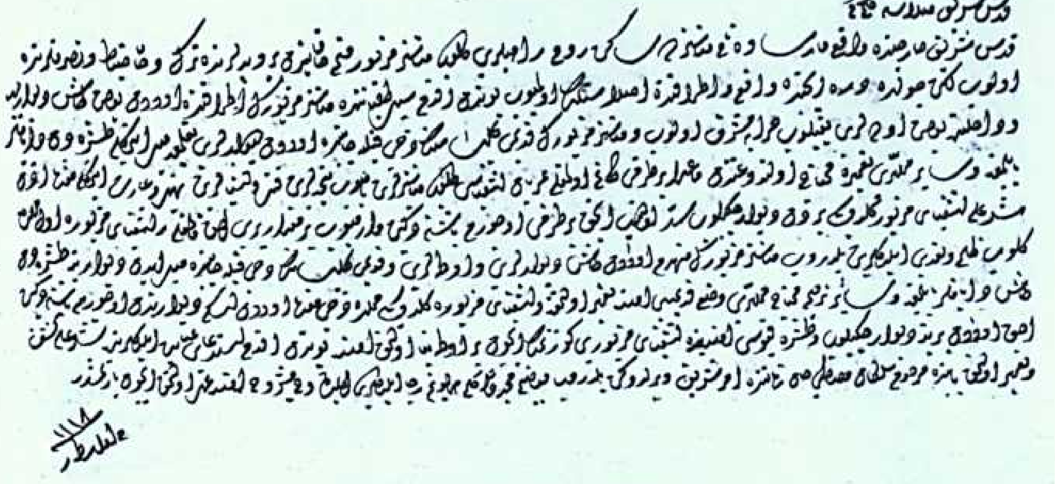

d.115, s.77, h.307

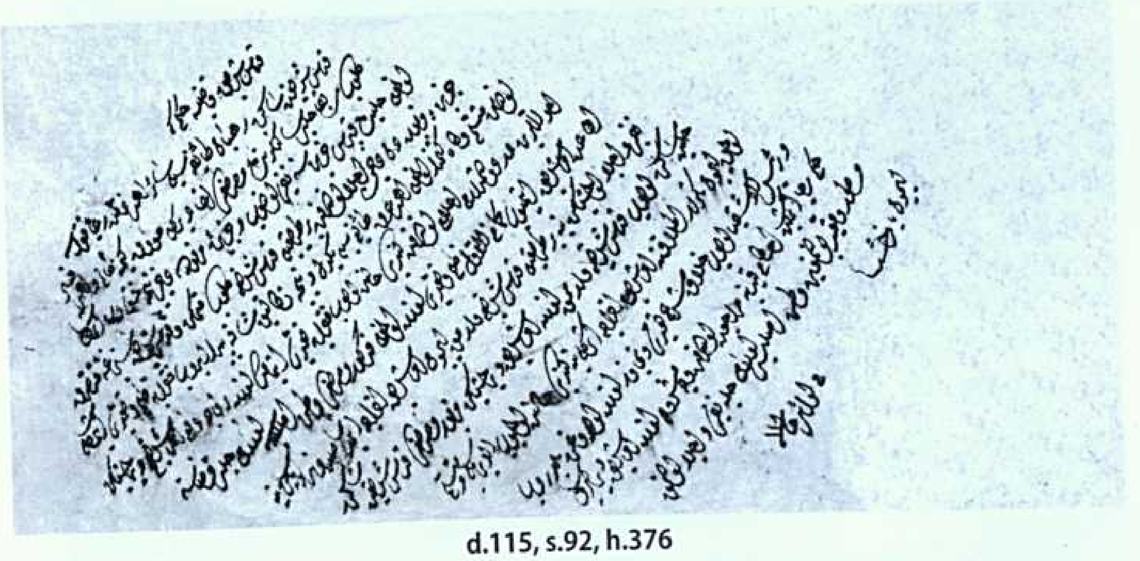

d.115, s.92, h.376

بره
بيرم

قدس شریف قاضیسنه حکم که

قدس شریفده ساکن روم بطریقی و روم و کورجی رهبانلری طایفه‌سی قدس شریف و اطرافنده واقع اولان رعایا طایفه‌سی [illegible]
جمله تکالیف شاقه‌دن معاف اولمق اوزره [illegible] یدلرینه خط همایون ایله معنون [illegible] و متعدد اوامر شریفه [illegible] حکام [illegible]
تکالیف شاقه طلبیله رنجیده اولنمزلر ایکن [illegible] رضالری [illegible]
عوارض و توابعنه [illegible] و باش [illegible] عوارض و کتخدالیه [illegible] باشنه [illegible]
و کتخدالیه [illegible] عوارض و توابعی [illegible] عوارض [illegible] باش [illegible]
[illegible] کتخدالیه [illegible] عوارض [illegible]
باشنه [illegible]
[illegible]
[illegible] متصرف اولنلر باش [illegible]
ظلم [illegible]
[illegible]
بطریق و وکیللرینه [illegible] تفتیش [illegible]
ماعدا [illegible] رعایا و کورجی رهبانلری [illegible]
[illegible]
بعد منع [illegible]
[illegible] تکالیف شاقه [illegible]
و عنوانیله [illegible]
[illegible] ظلم و تعدی [illegible]
ماعدا [illegible] قدس شریف و اطرافنده [illegible] ضبط و تصرف [illegible]
[illegible] کشف و تفتیش [illegible] ظلم و تعدی [illegible]
[illegible] قدس شریف قاضیسی منع [illegible]
[illegible] کشف و تفتیش [illegible]
[illegible]
و سایر بهانه ایله رعایا [illegible]
قدس شریف قاضیسی [illegible] خط همایون ایله معنون
[illegible]
[illegible]
قدرت [illegible] قدس شریف و اطرافنده و خارجنده [illegible] ضبط و تصرف [illegible]
و مناستر [illegible] کشف و تفتیش [illegible] خط همایون ایله
معنون اولان [illegible] کشف و تفتیش [illegible]
[illegible] خط همایون ایله معنون [illegible]
[illegible] کشف و تفتیش [illegible]

جبر و تعدی و رفع ید ... متفرق ... تکلیفات ... قدیمه و پیشکش ... ایله ... ضبط ... [illegible]

و حجاج ... قرض ... و کلیسالری ... و ... فرنج ... رهبان ... [illegible]

قدس شریف ... ده ... مناستر ... خدمت ... [illegible]

... ایله ... خط همایون ... شریف ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

صاحب ... قدس شریف ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... قدس شریف ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... خط همایون ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... قدس شریف ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... قدس شریف ... [illegible]

بحکمه

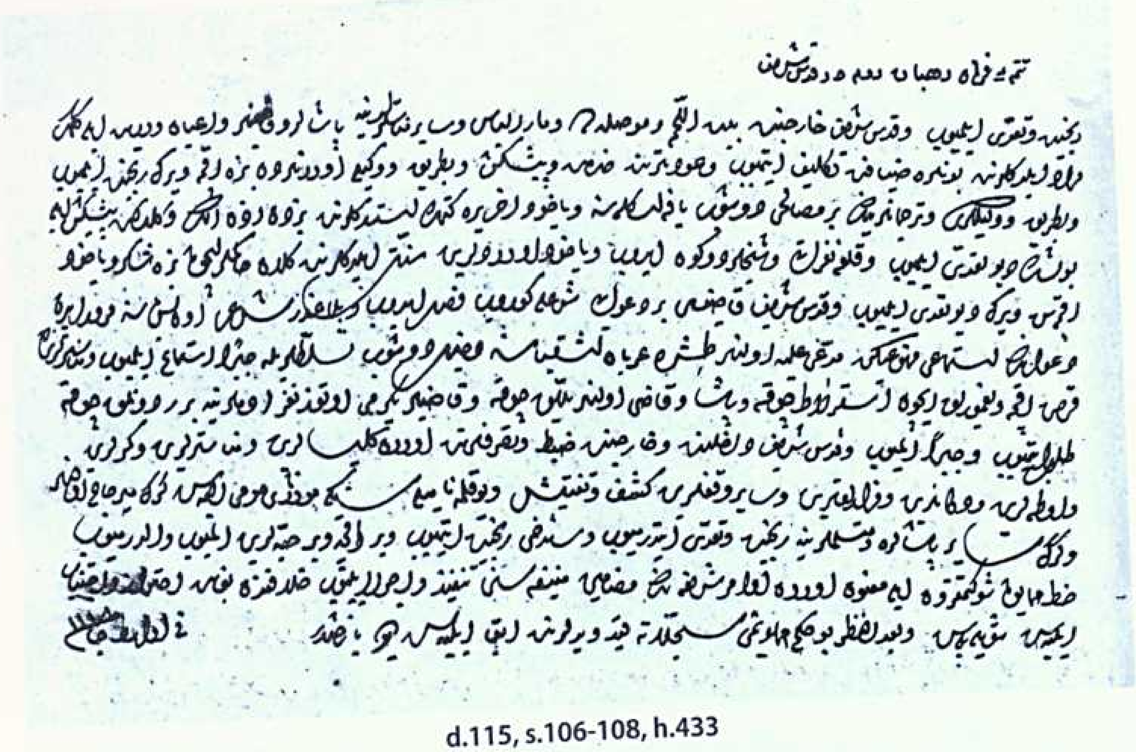

d.115, s.106-108, h.433

d.115, s.101, h.419

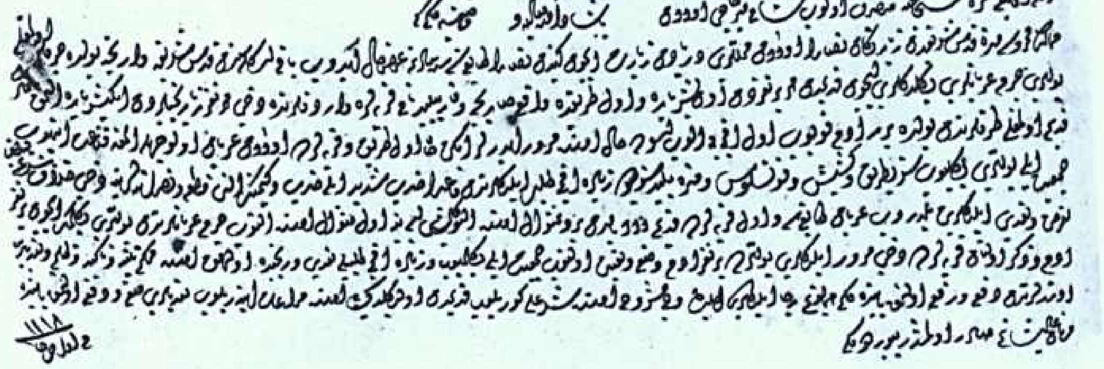

d.115, s.102, h.420

d.115, s.137, h.563

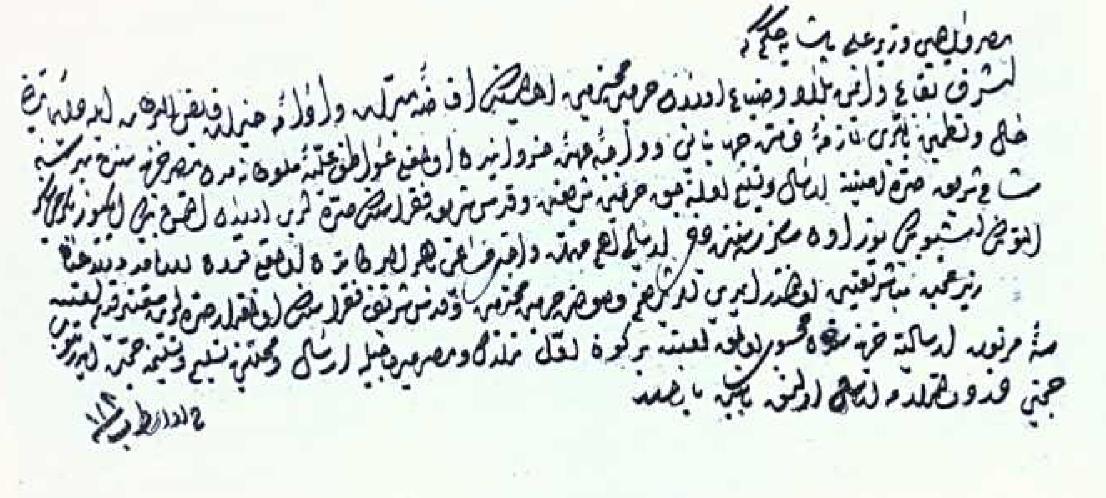

d.115, s.149, h.617

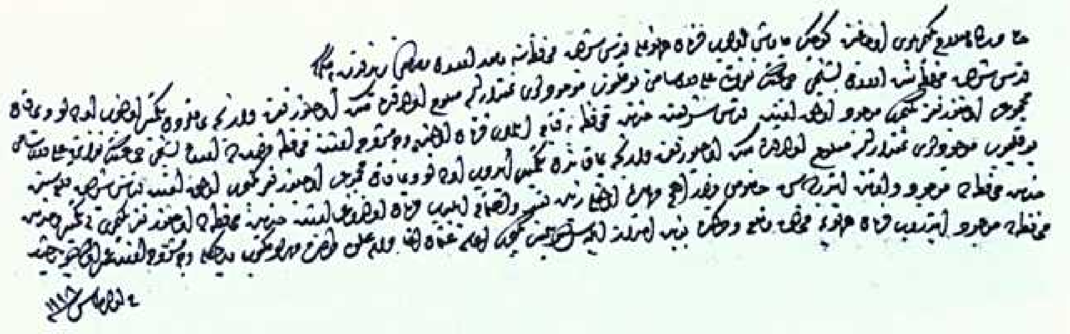

d.115, s.161, h.666

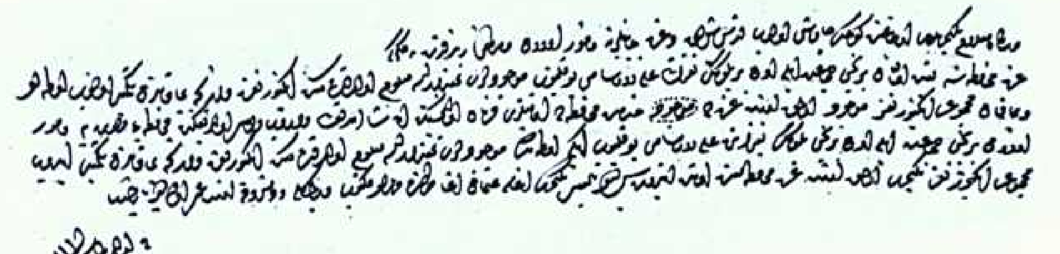

d.115, s.161, h.667

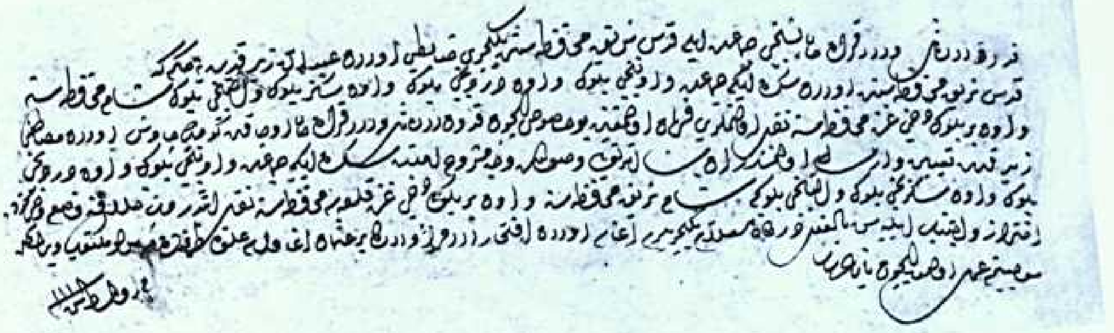

d.115, s.163, h.681

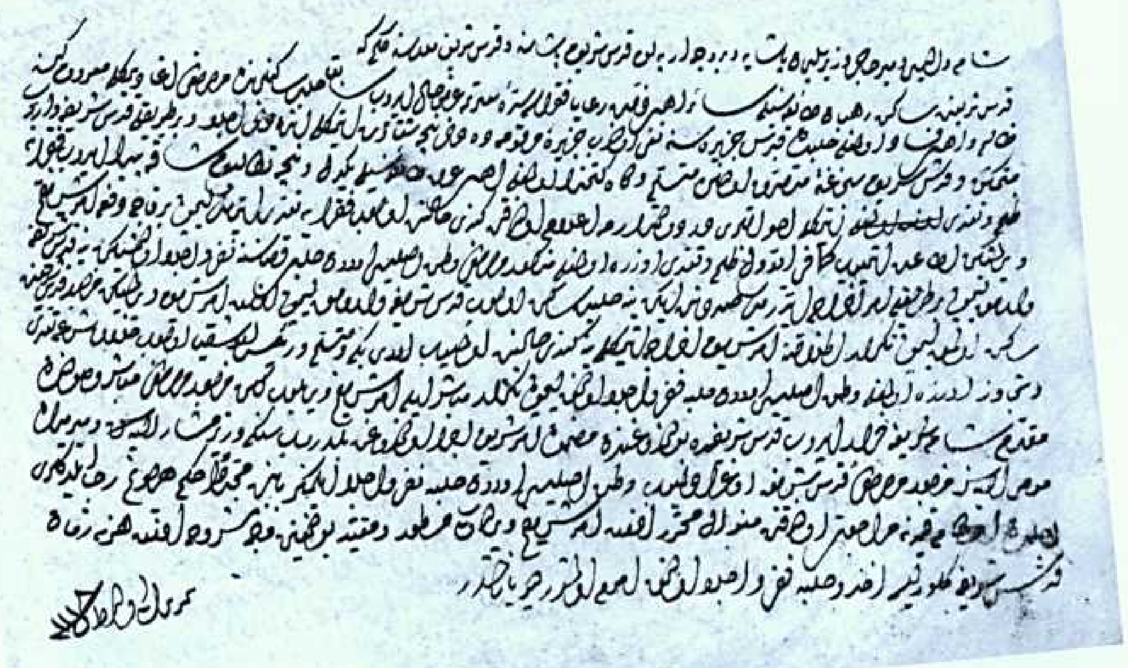

d.115, s.181, h.749

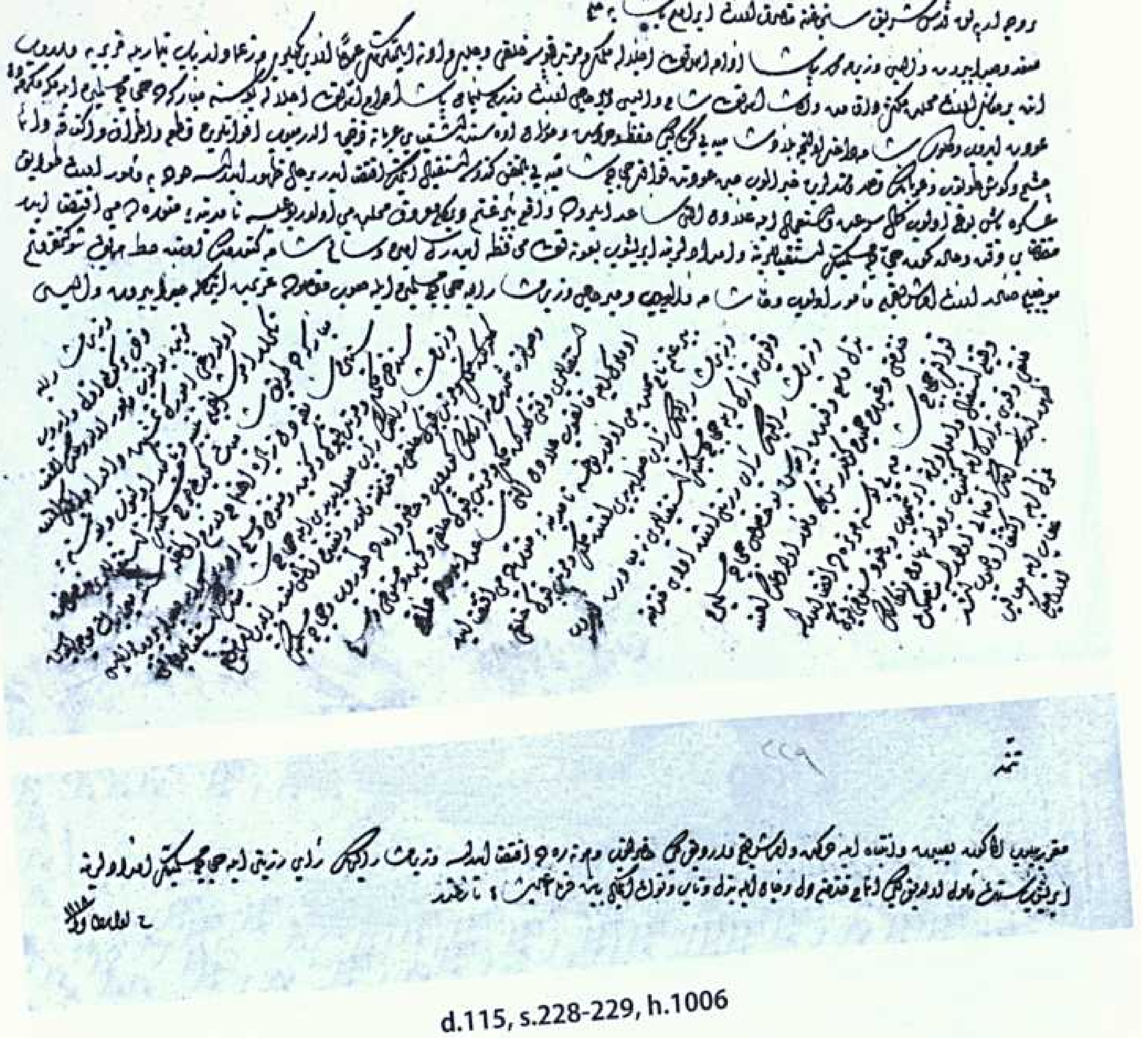

d.115, s.228-229, h.1006

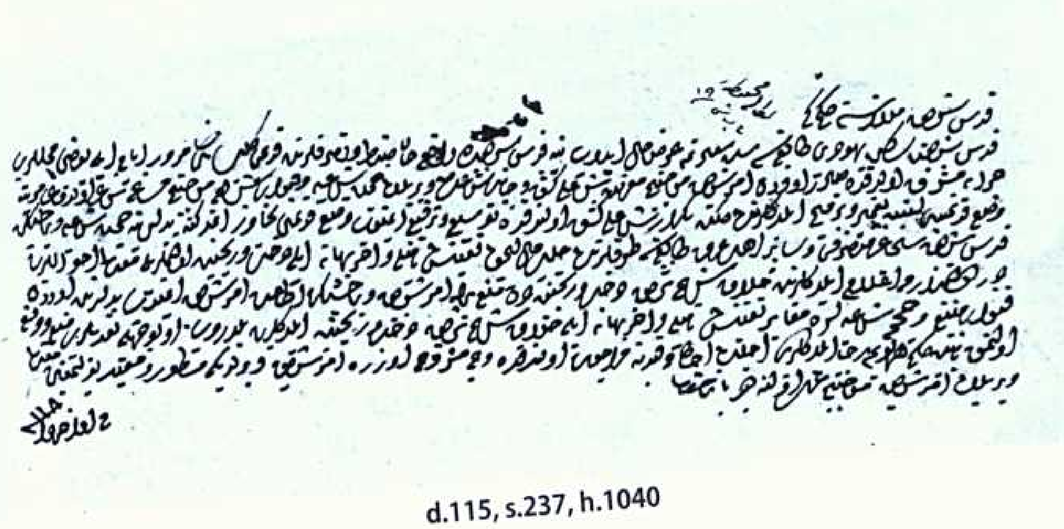

d.115, s.237, h.1040

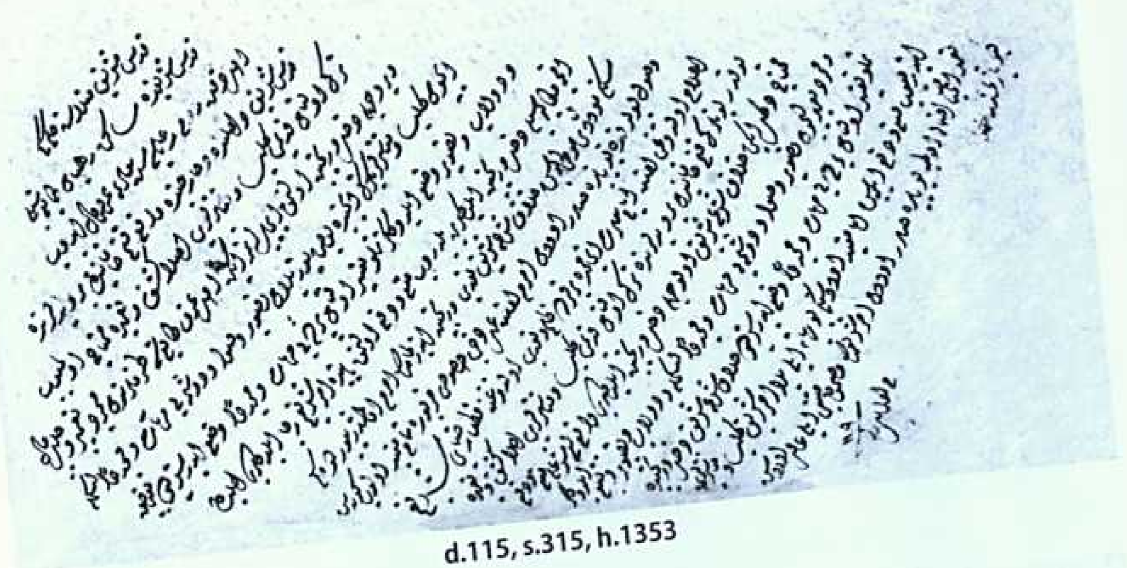

d.115, s.315, h.1353

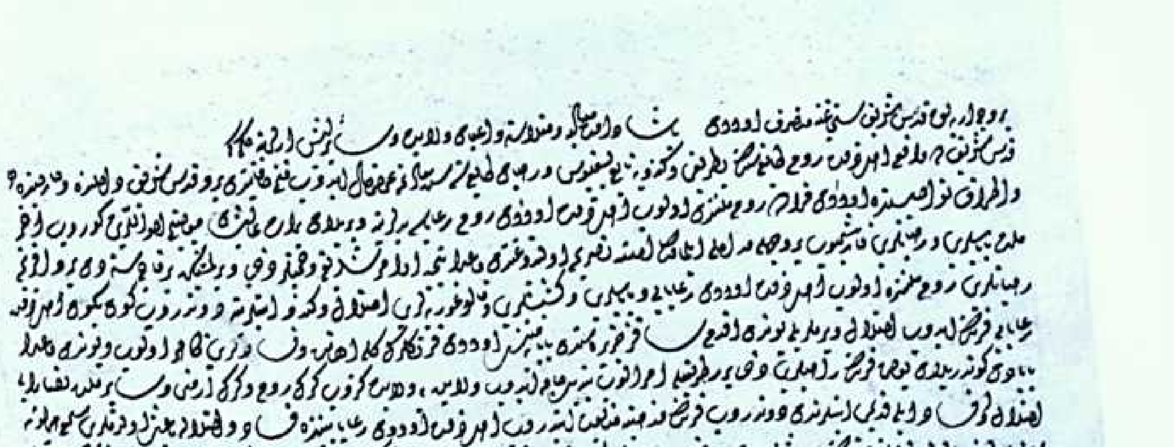

d.115, s.321, h.1381

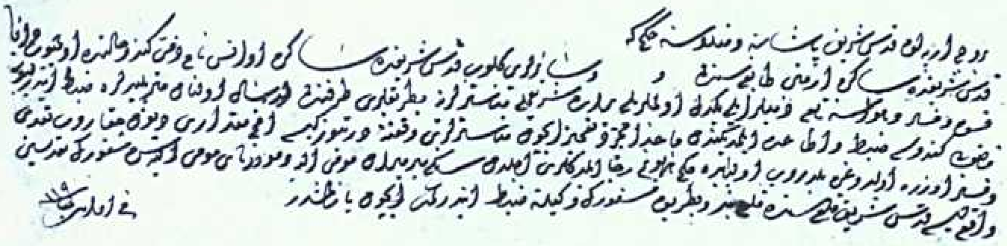

d.115, s.360, h.1592

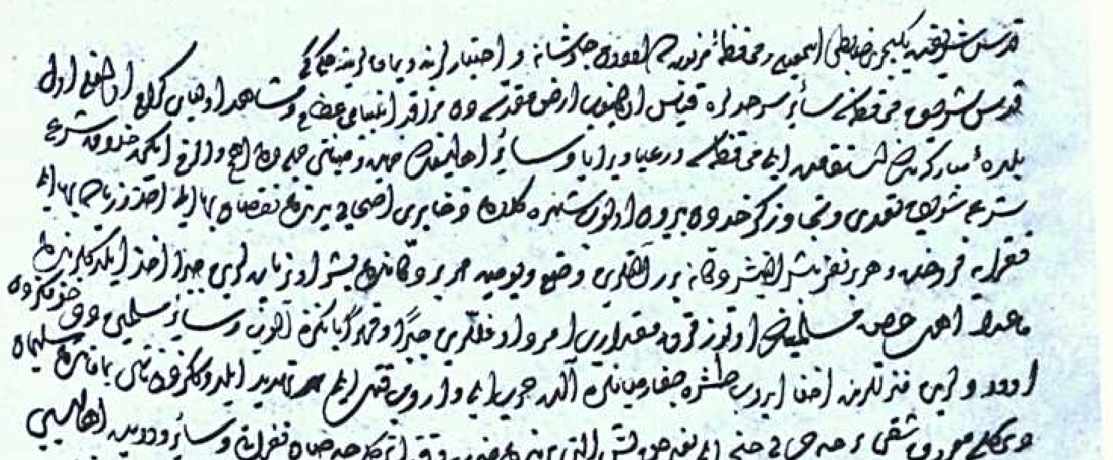

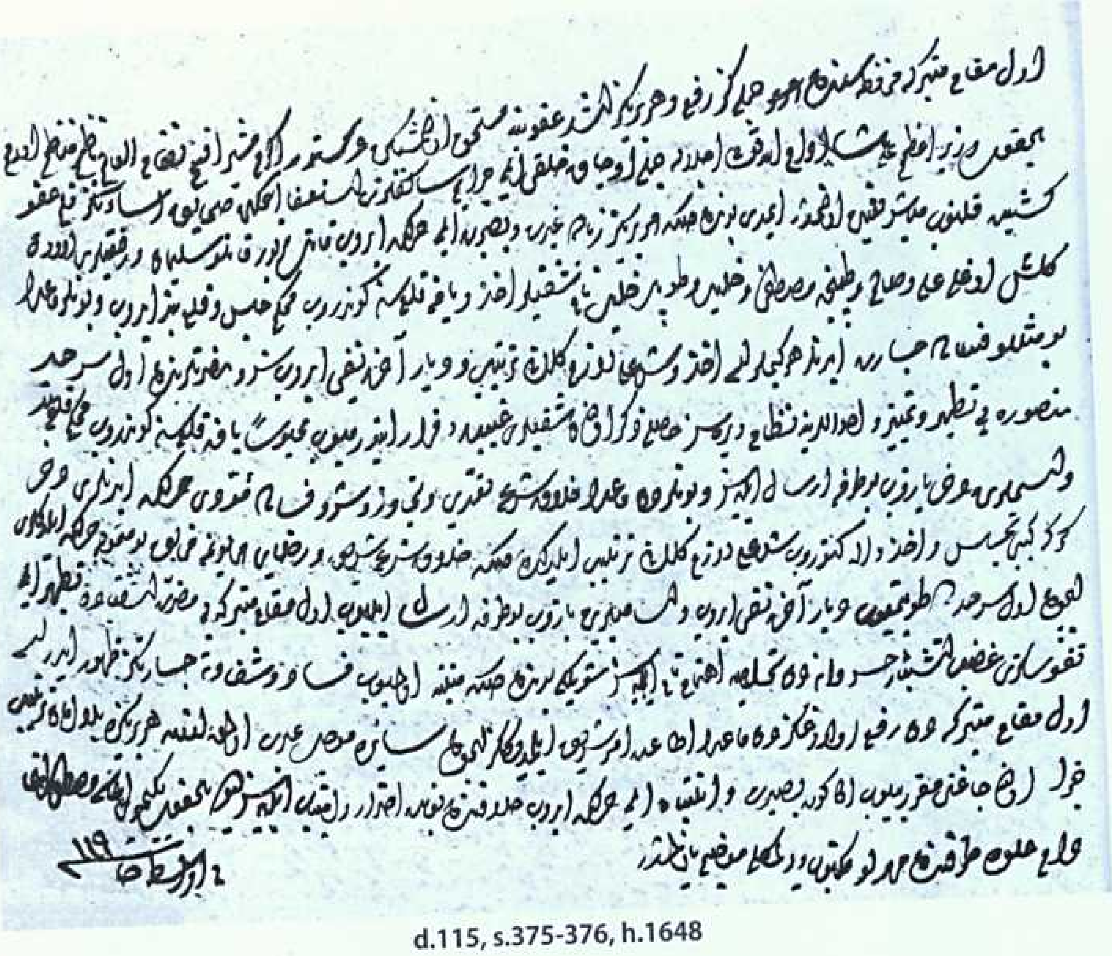

d.115, s.375-376, h.1648

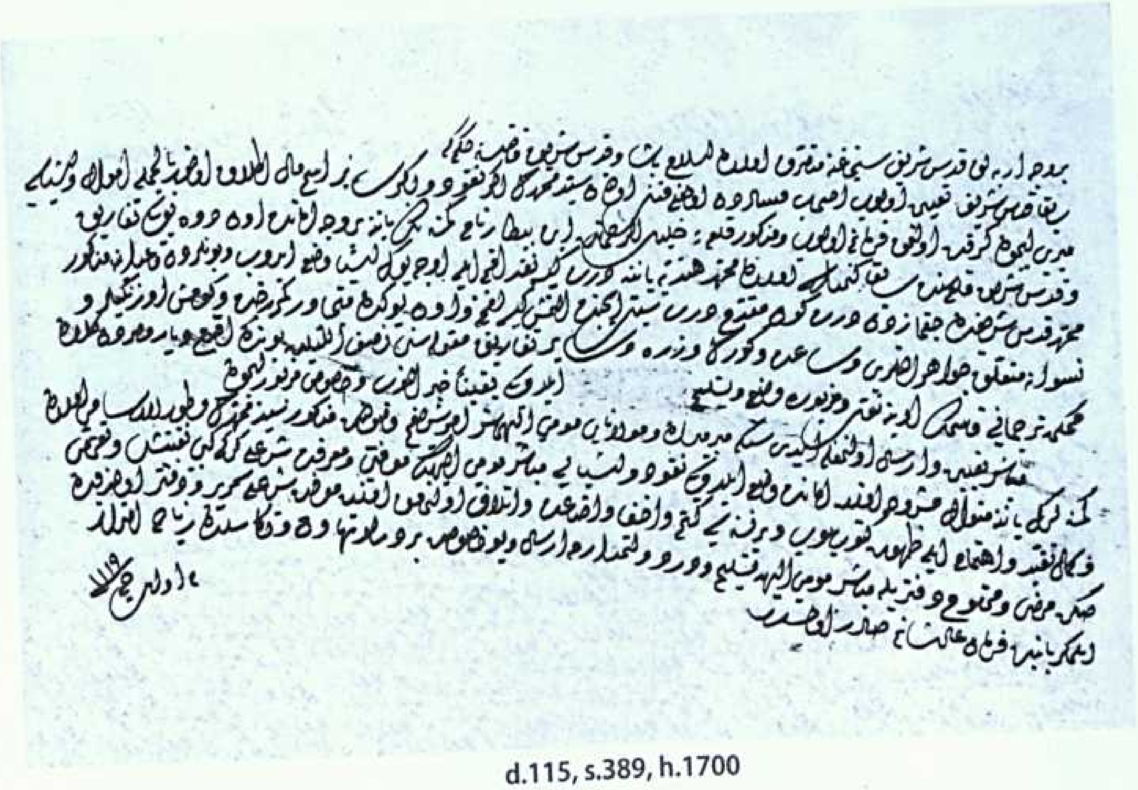

d.115, s.389, h.1700

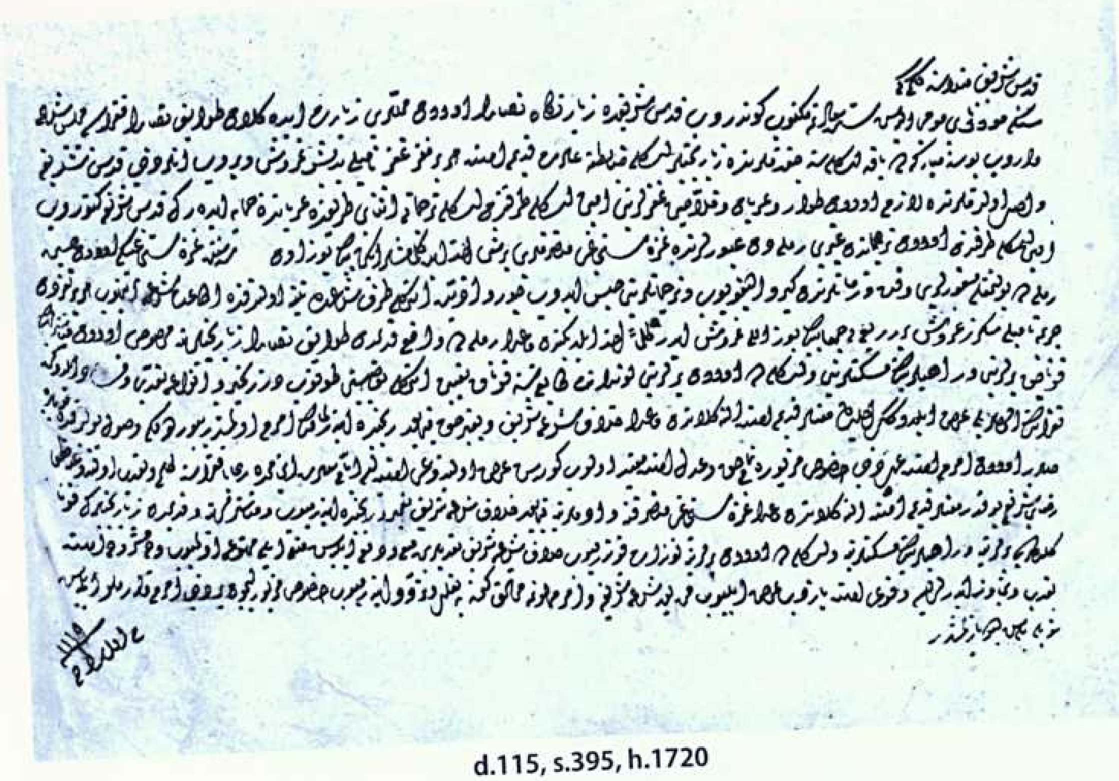

d.115, s.395, h.1720

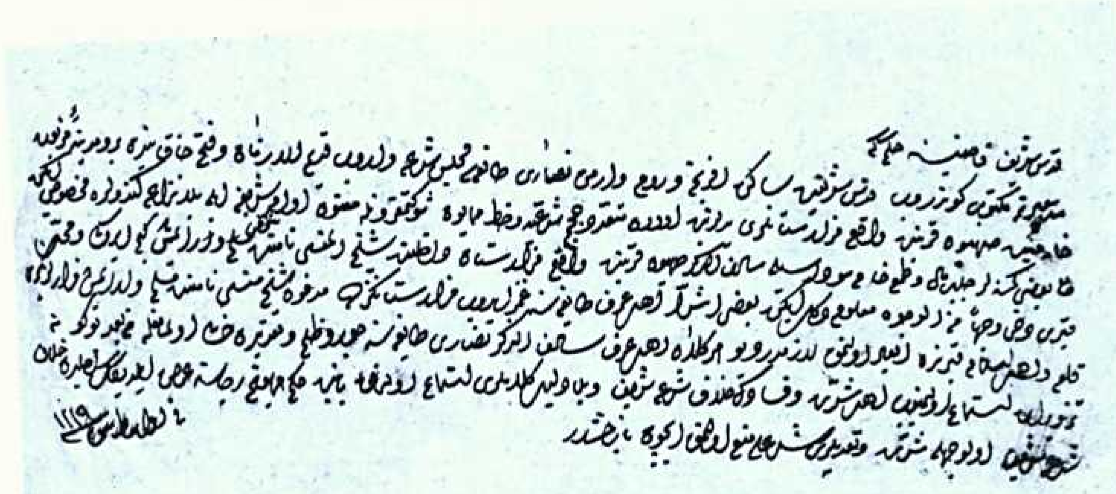

d.115, s.435, h.1903

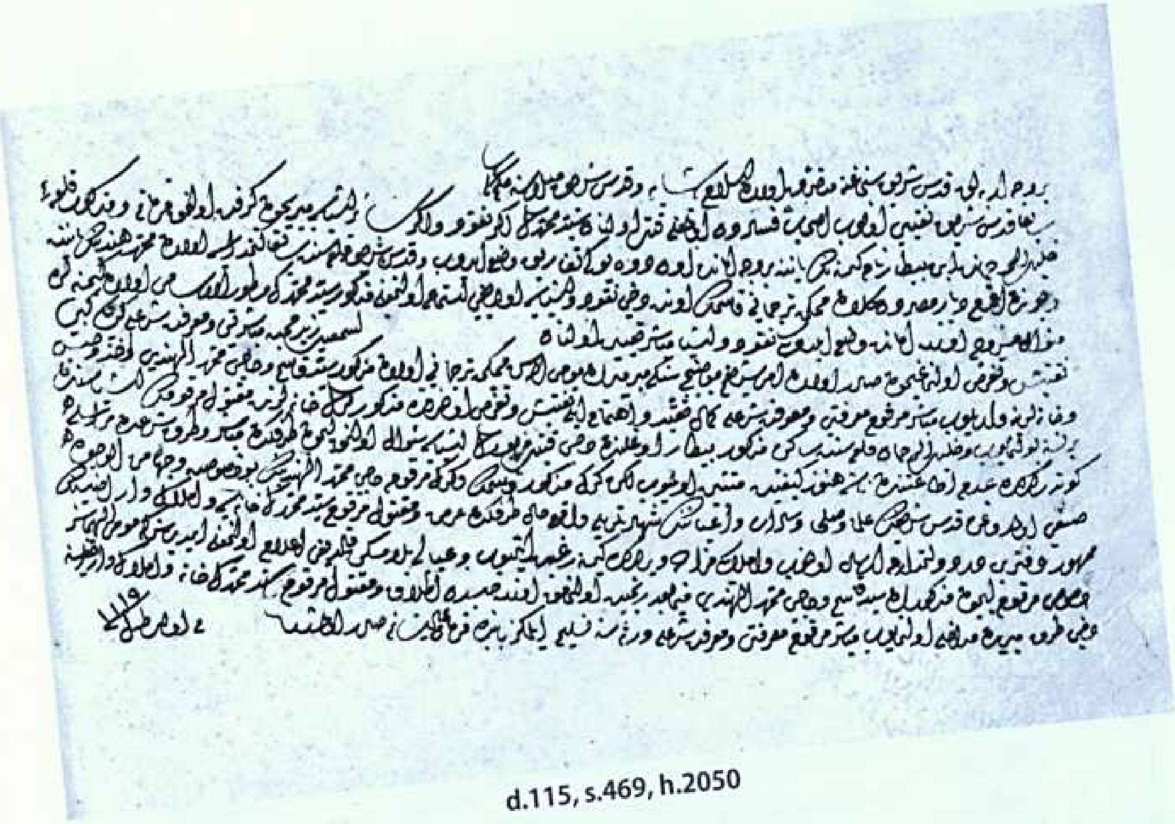

d.115, s.469, h.2050

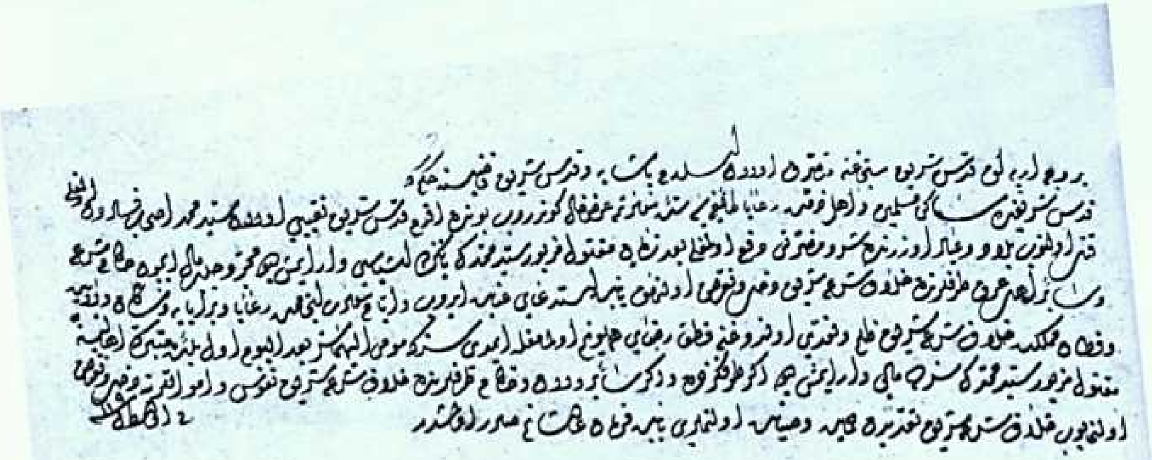

d.115, s.470, h.2051

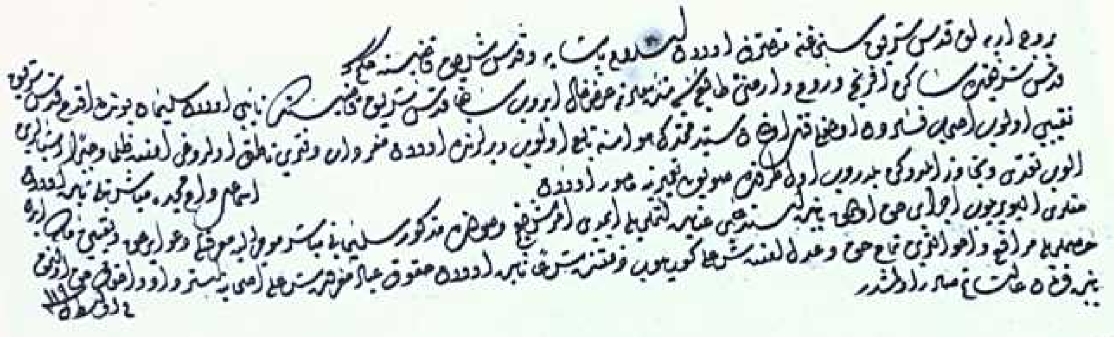

d.115, s.470, h.2052

d.115, s.475, h.2086

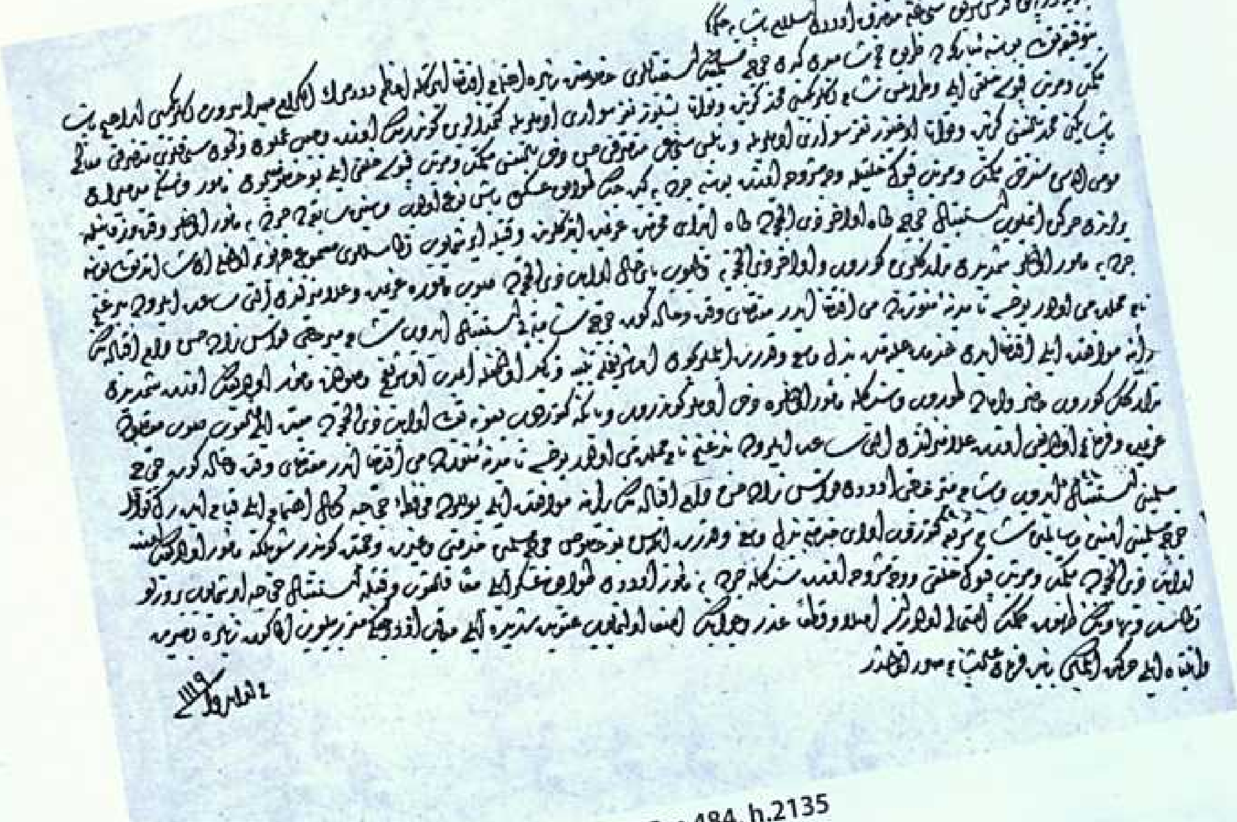

d.115, s.484, h.2135

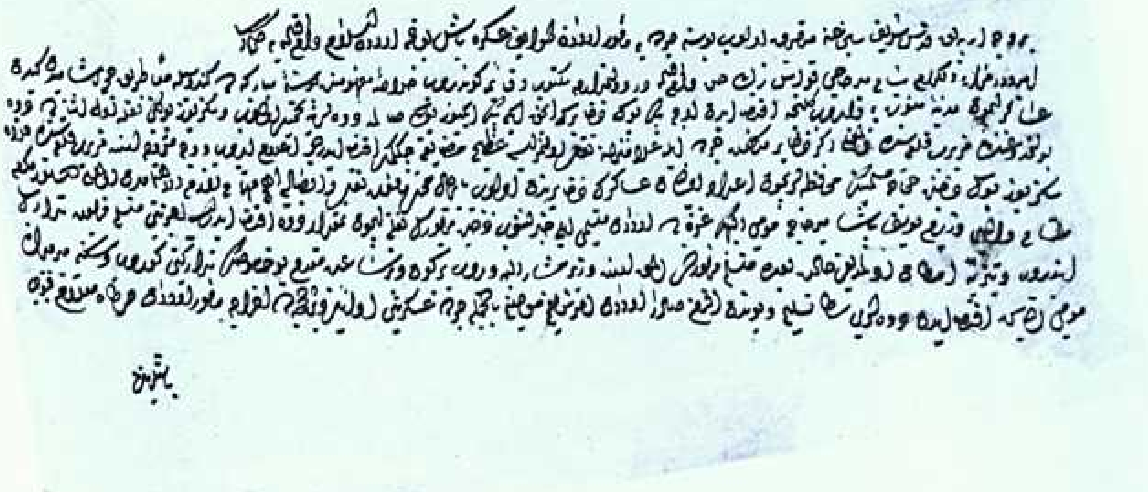

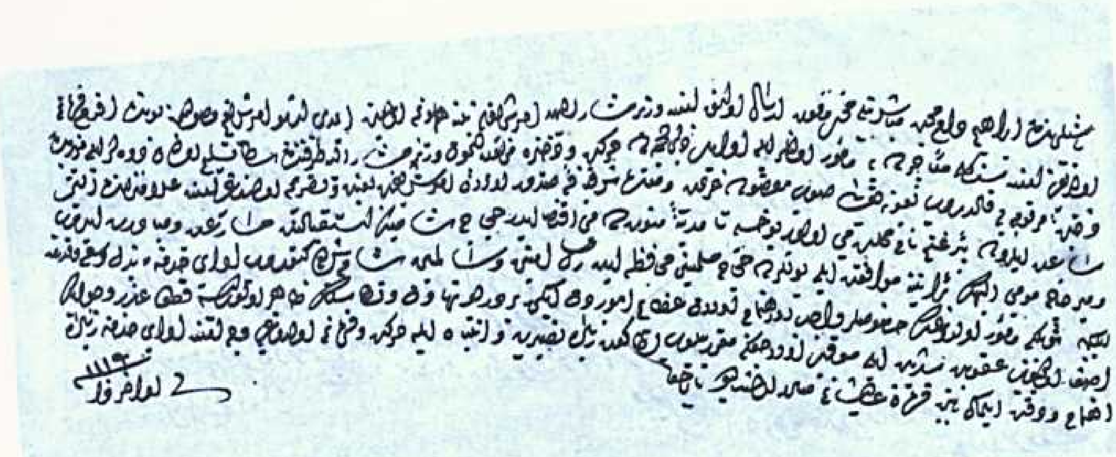

d.115, s.497-498, h.2200

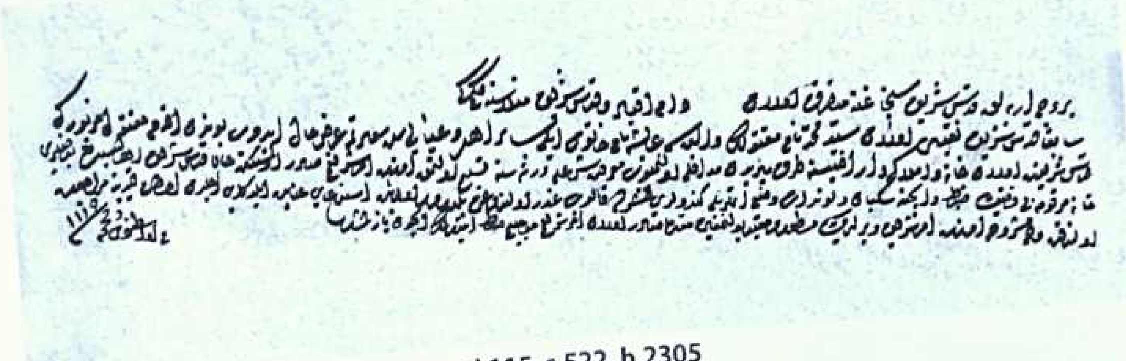

d.115, s.522, h.2305

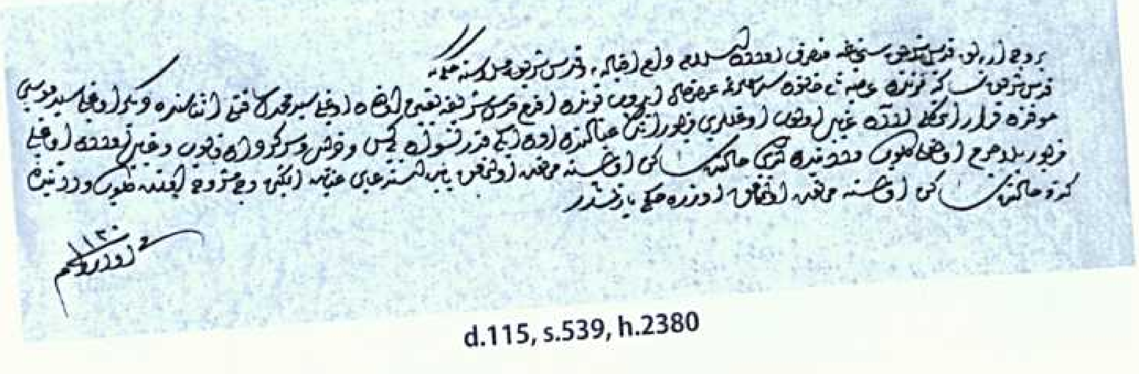

d.115, s.539, h.2380

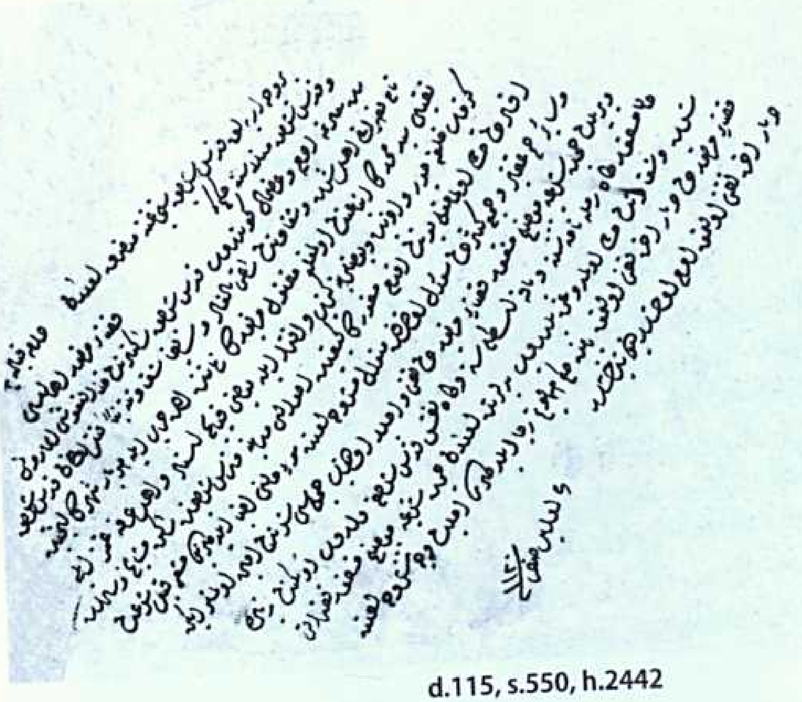

d.115, s.550, h.2442

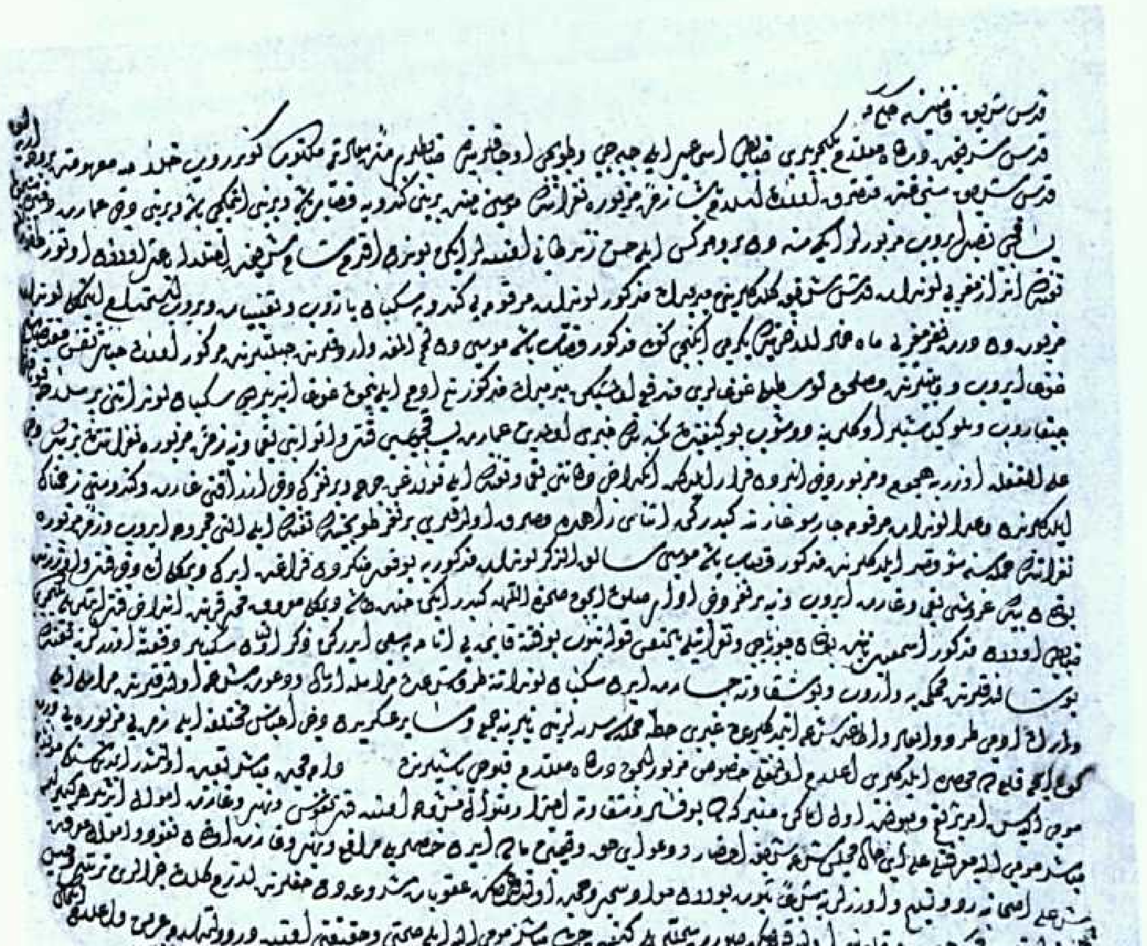

d.115, s.707, h.3030

[illegible]

تتمه

[illegible]

d.116, s.1-2, h.1

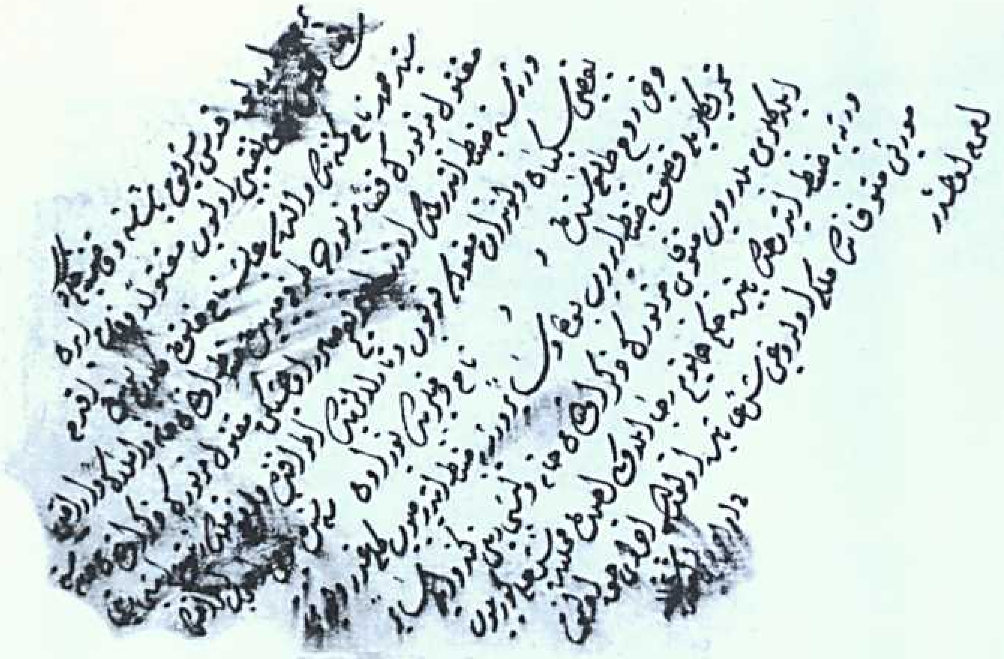

d.116, s.28, h.103

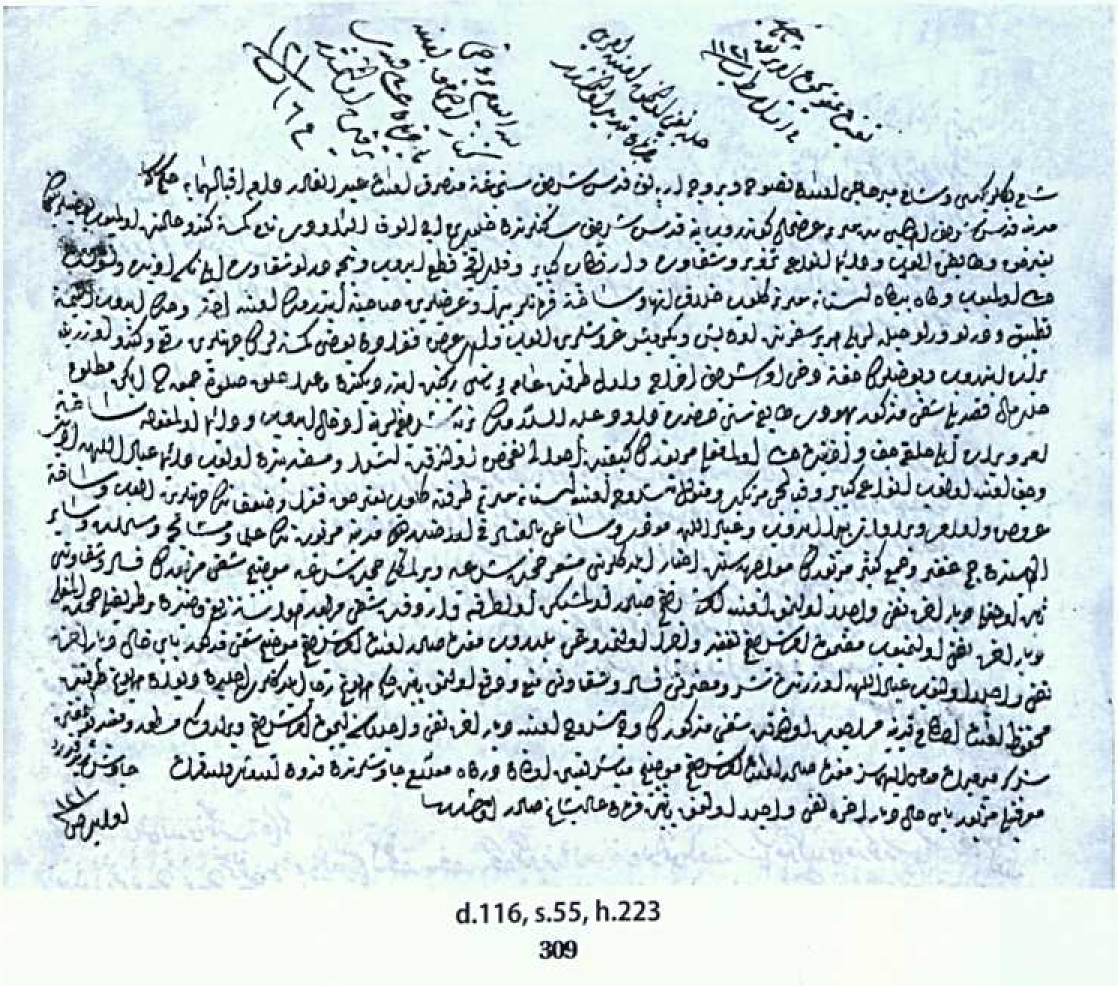

d.116, s.55, h.223

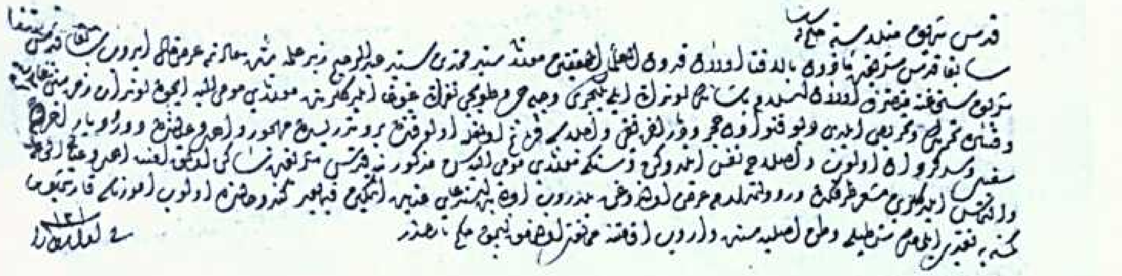

d.116, s.119, h.489

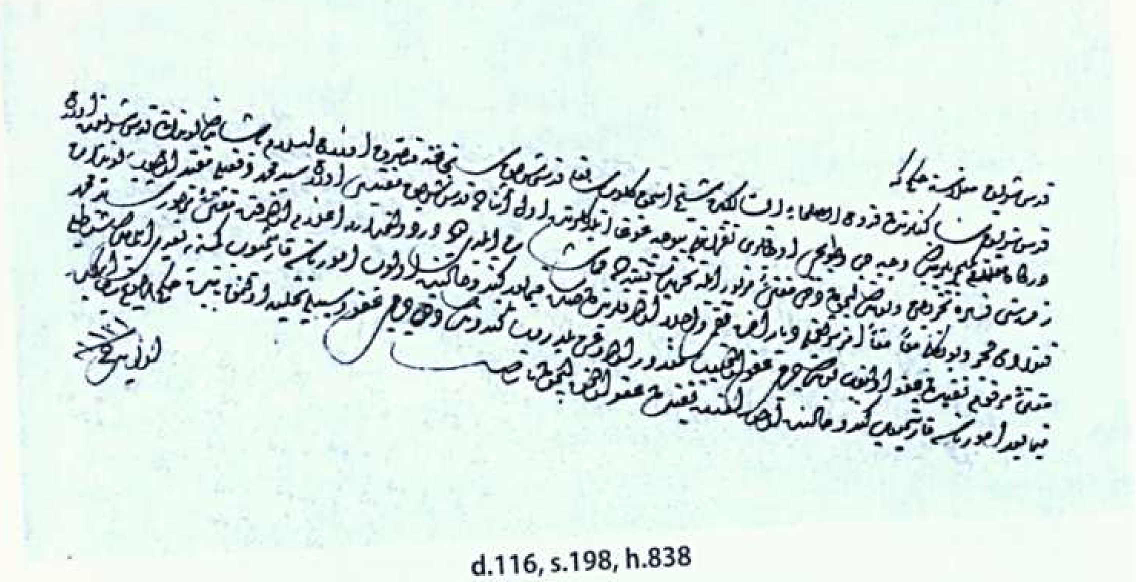

d.116, s.198, h.838

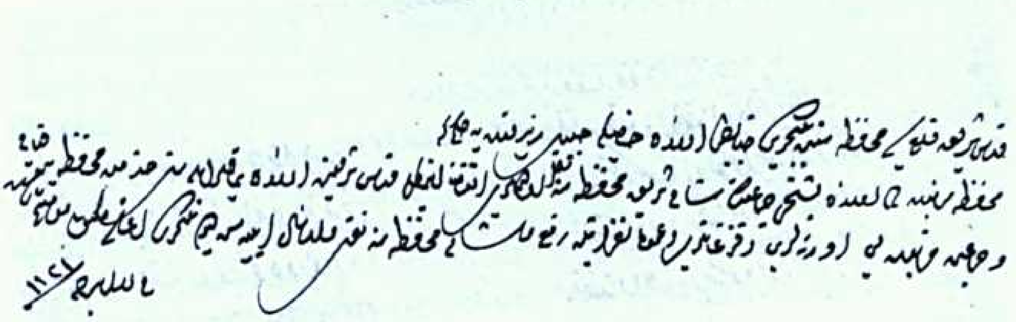

d.116, s.200, h.845

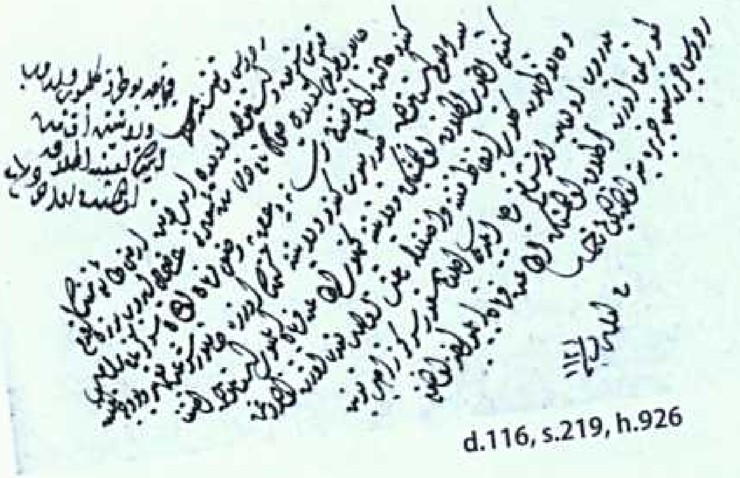

d.116, s.219, h.926

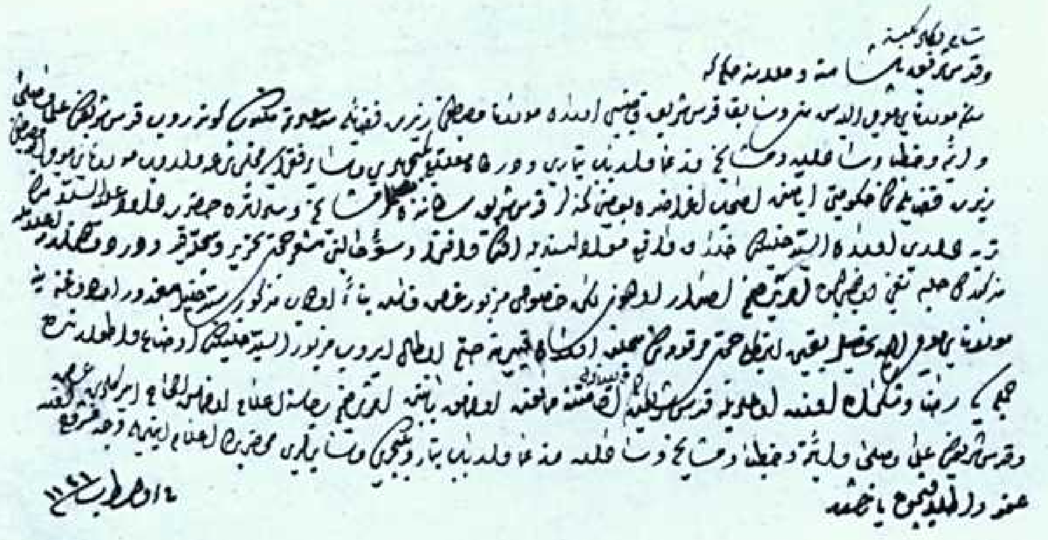

d.116, s.224, h.947

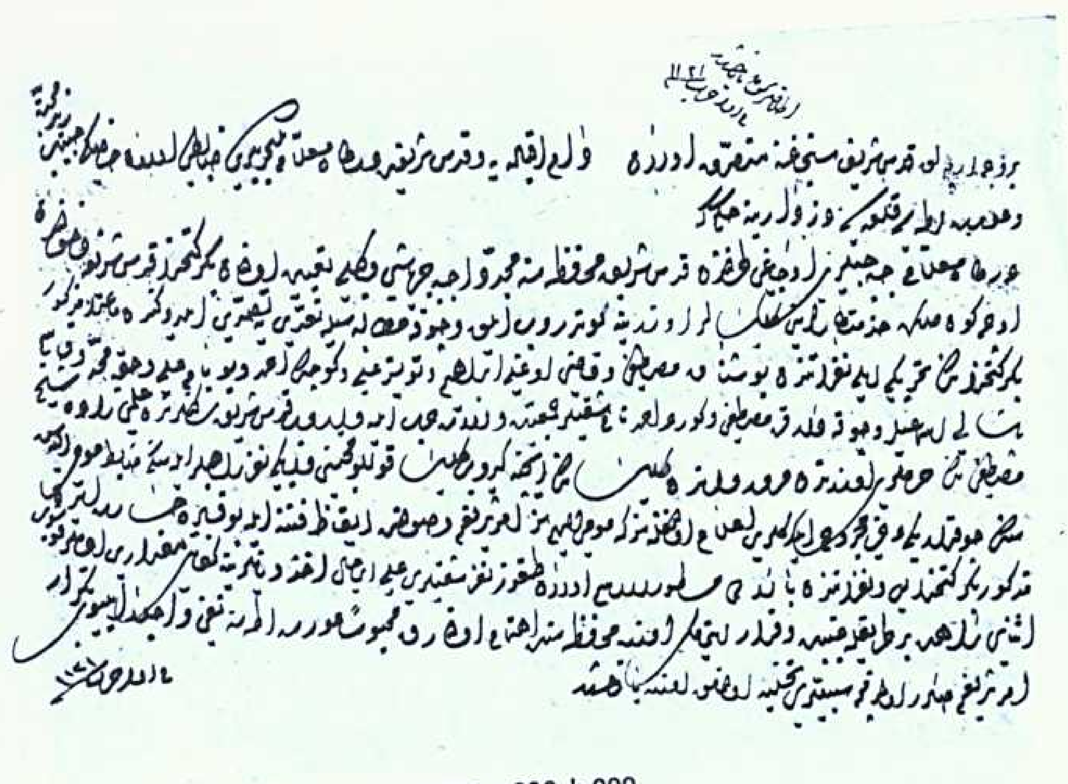

d.116, s.238, h.999

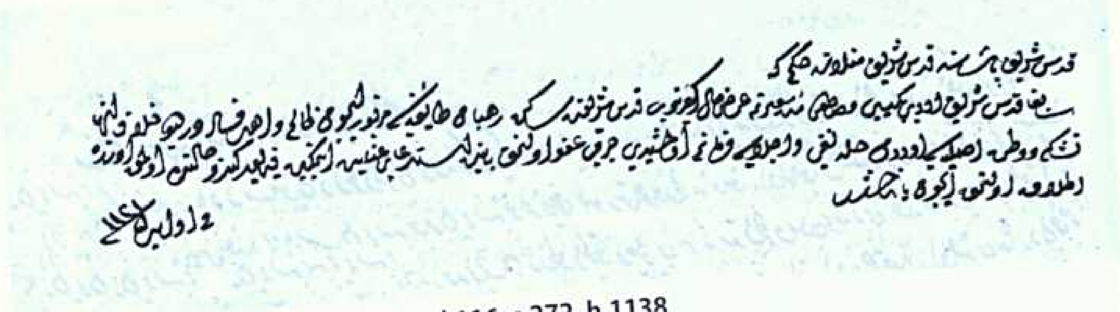

d.116, s.272, h.1138

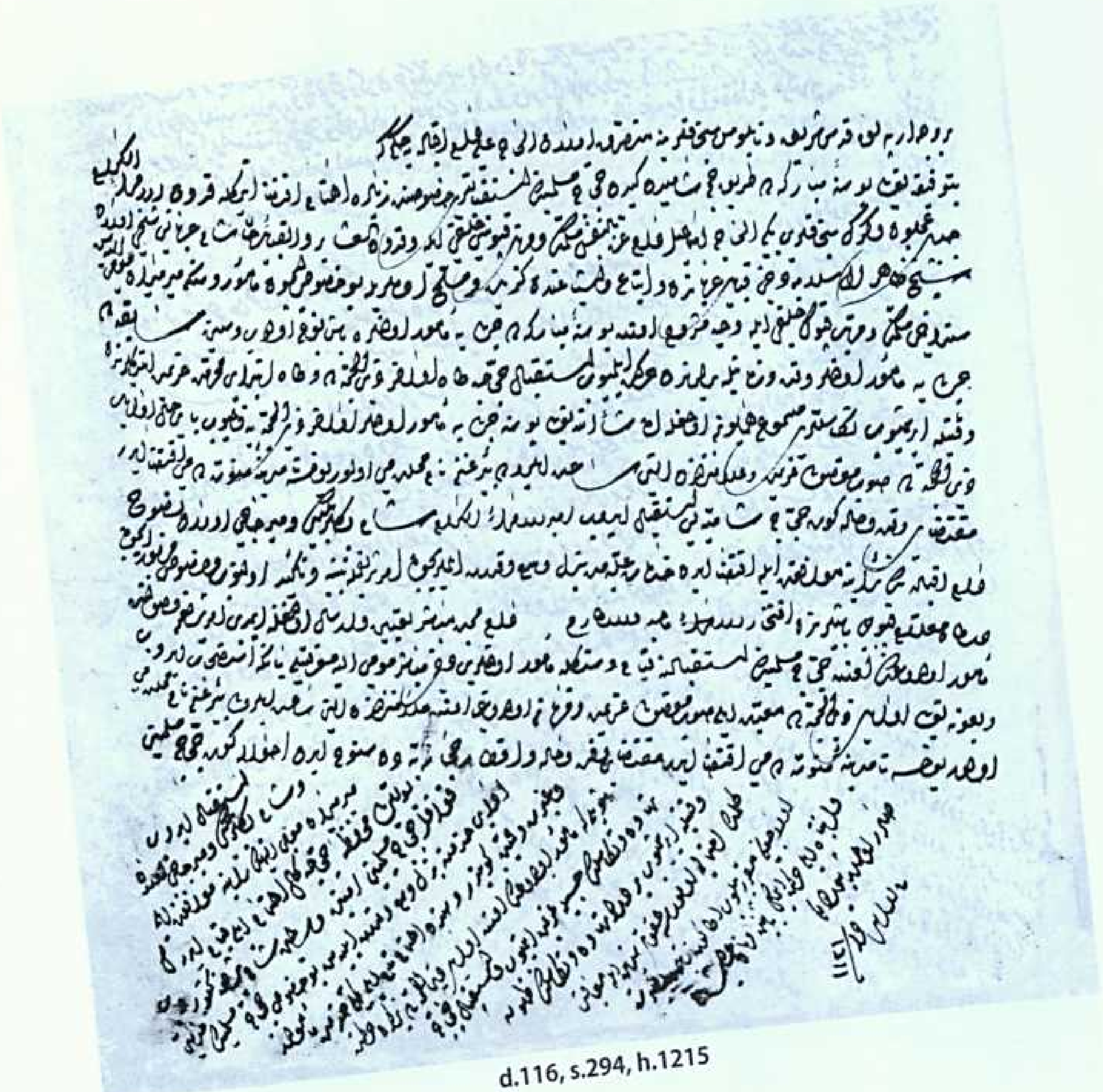

d.116, s.294, h.1215

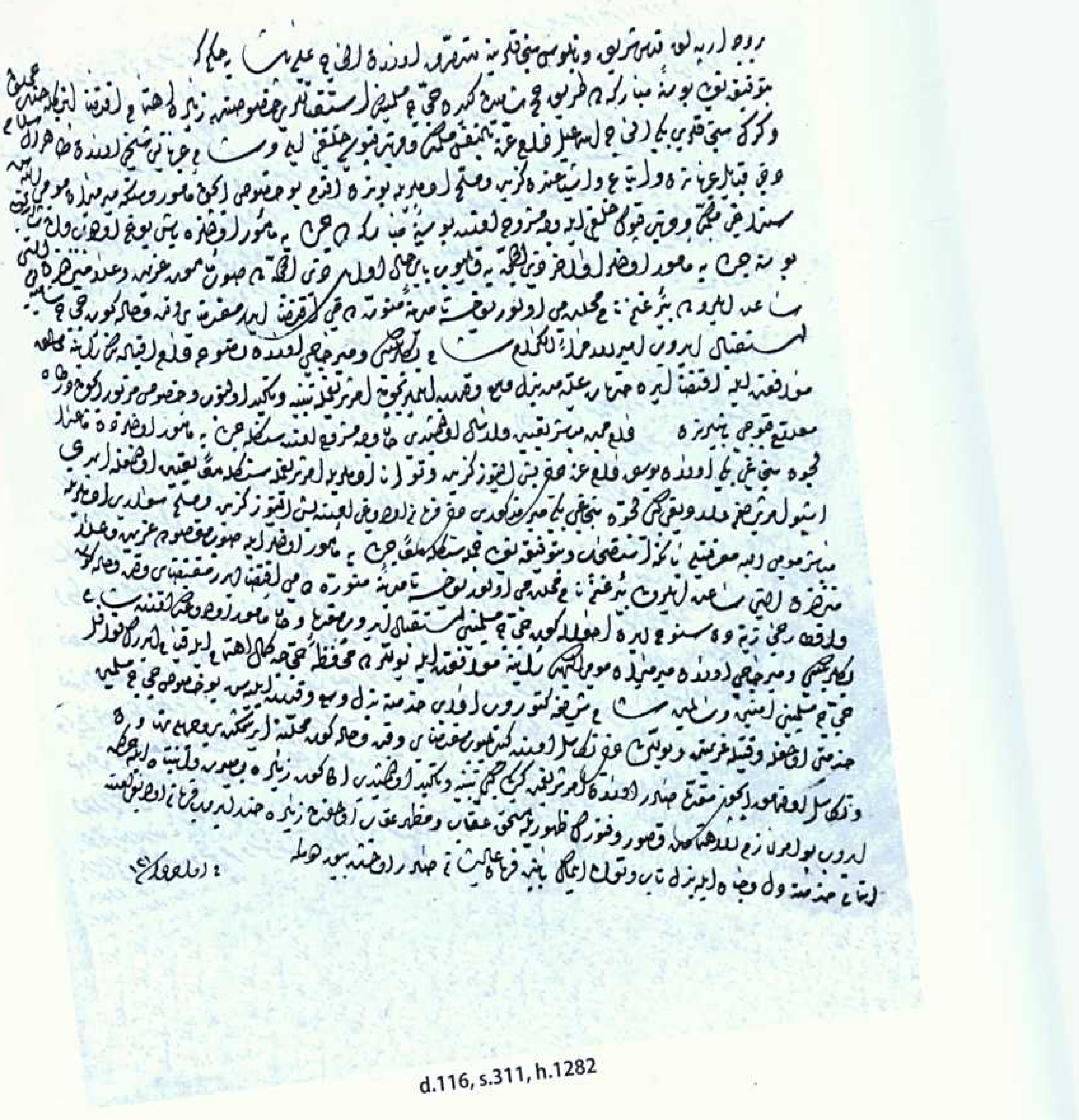

d.116, s.311, h.1282

d.116, s.336, h.1396

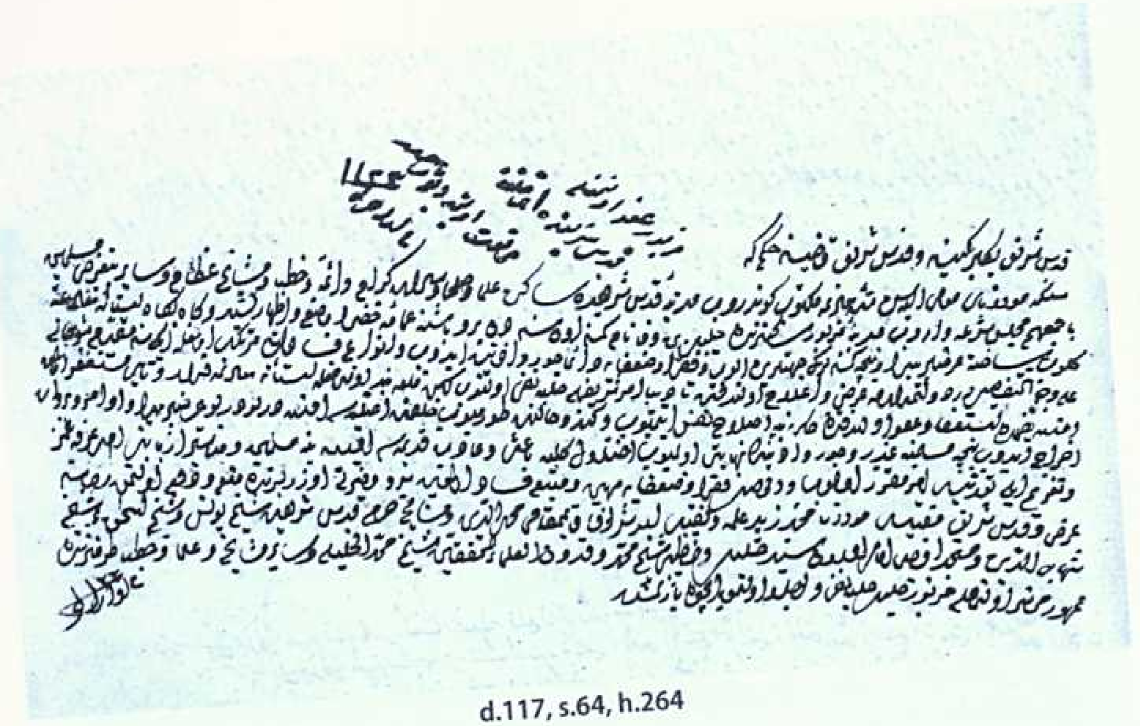

d.117, s.64, h.264

d.117, s.75, h.319

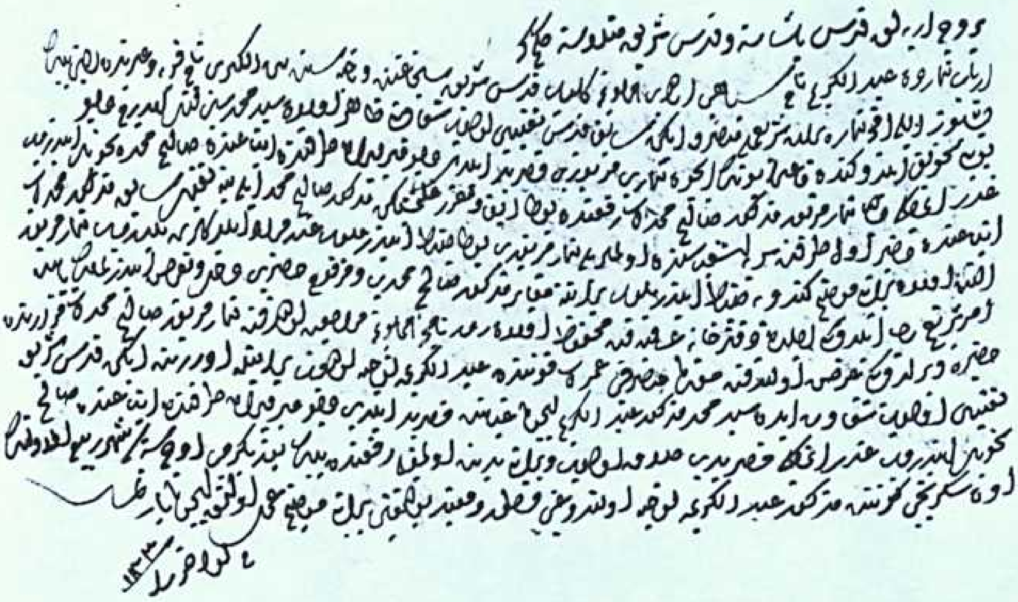

d.118, s.37, h.150

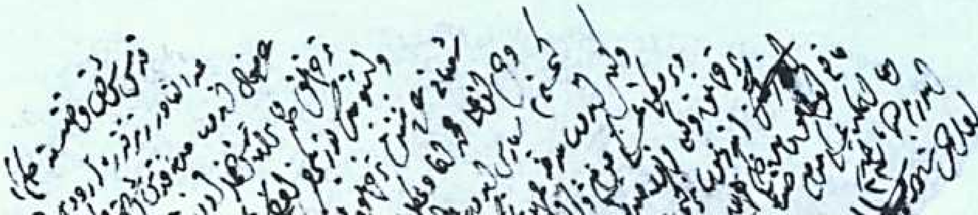

d.118, s.86, h.402

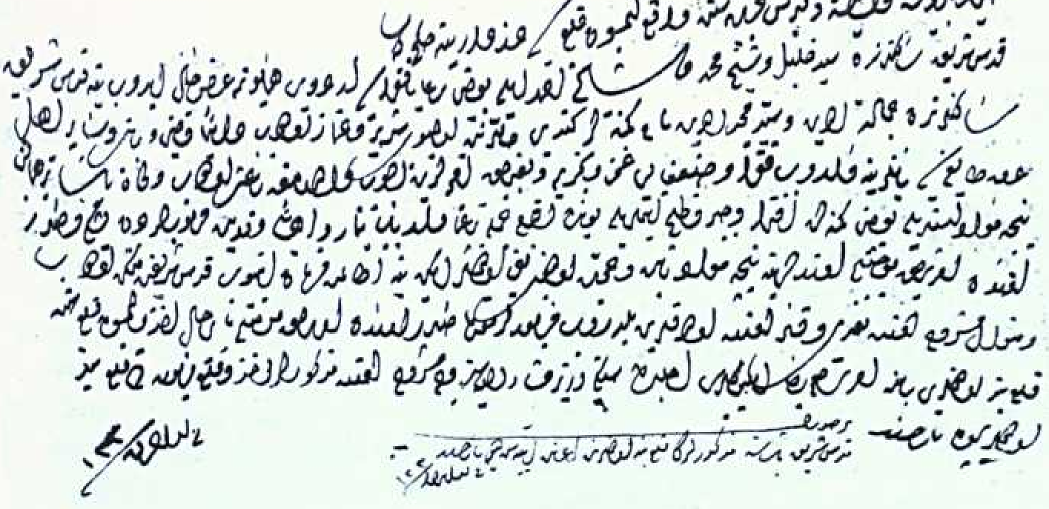

d.117, s.99, h.434

d.117, s.104, h.453

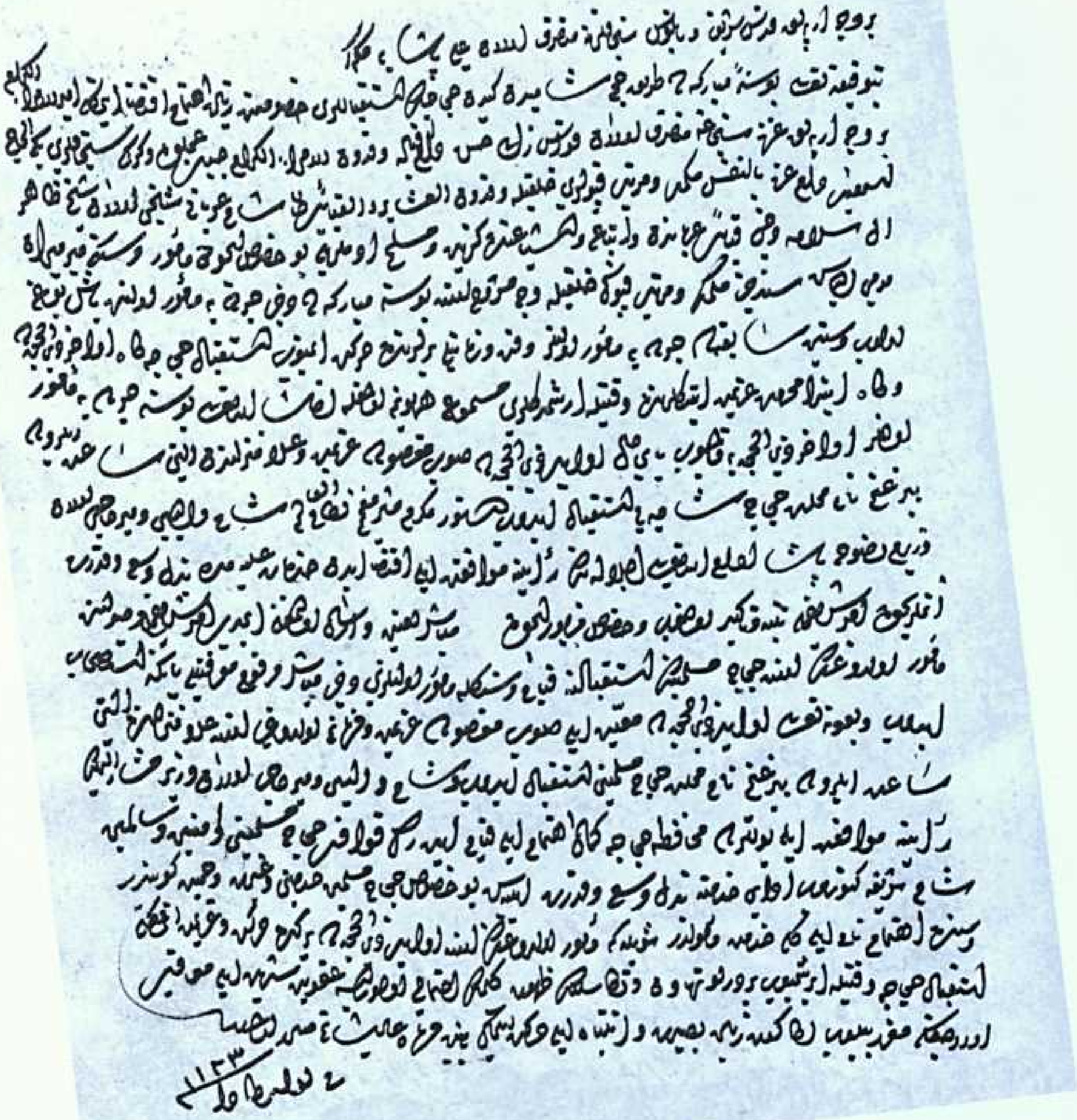

d.119, s.83, h.428

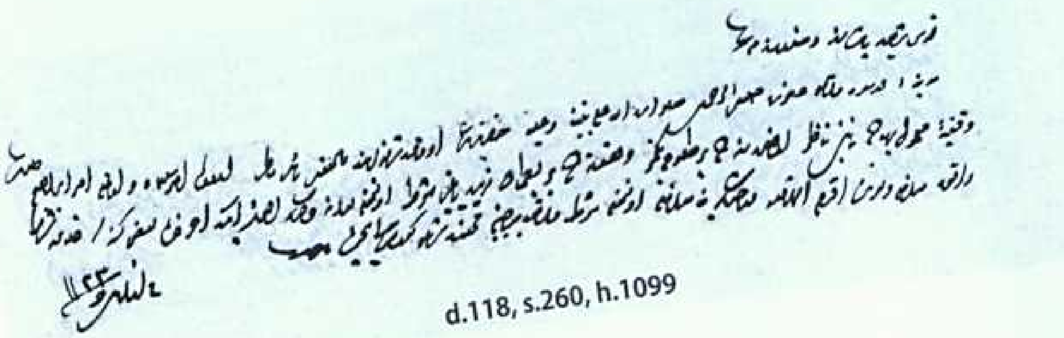

d.118, s.260, h.1099

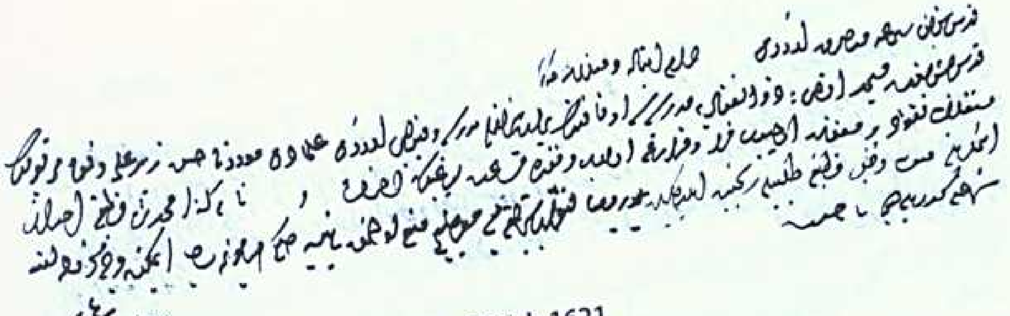

d.118, s.397, h.1621

d.117, s.132, h.577

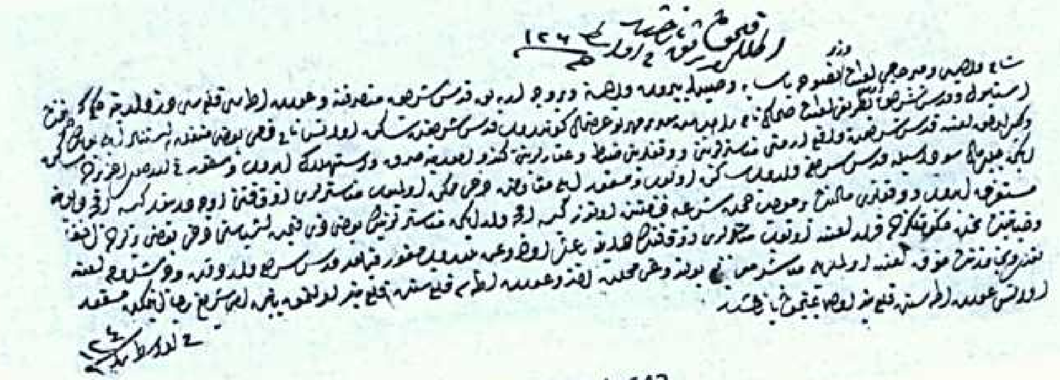

d.117, s.146, h.642

قدس شریف ملاسنه حکم که

[illegible]

[illegible]

d.119, s.207-208, h.864

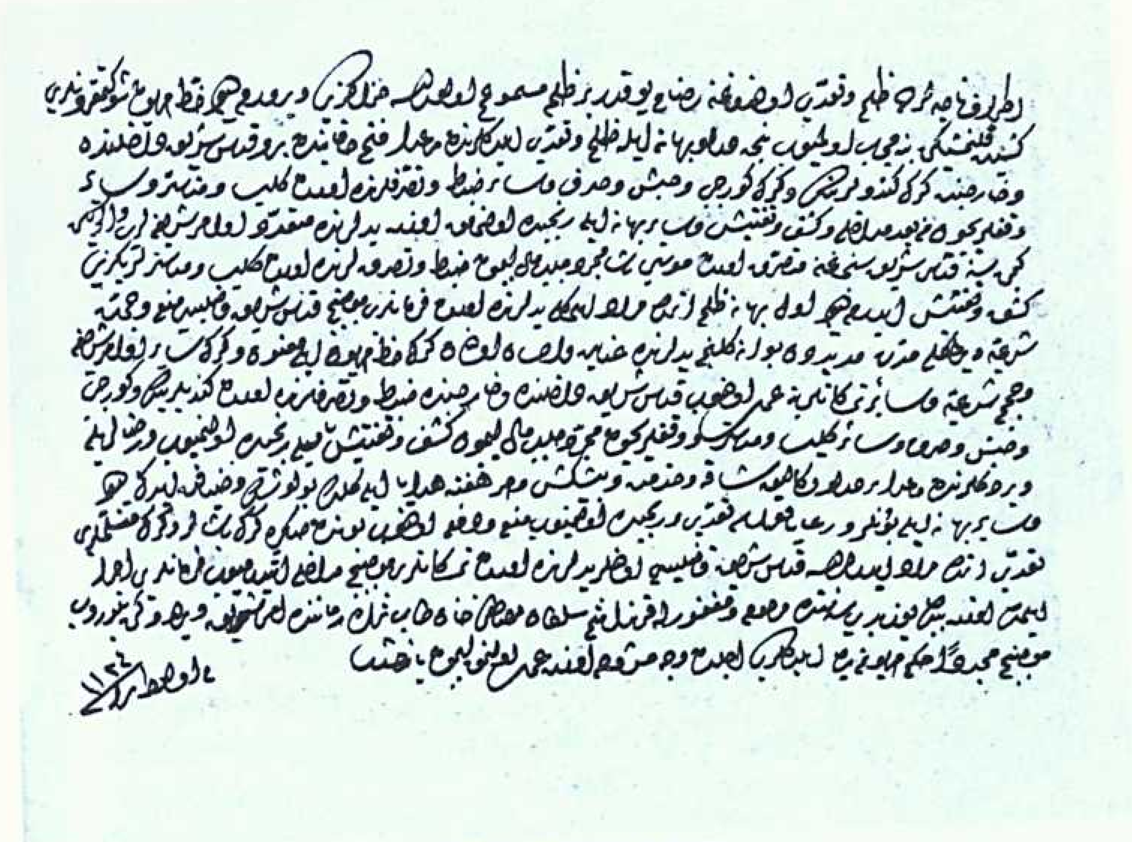

d.119, s.267-268, h.1102

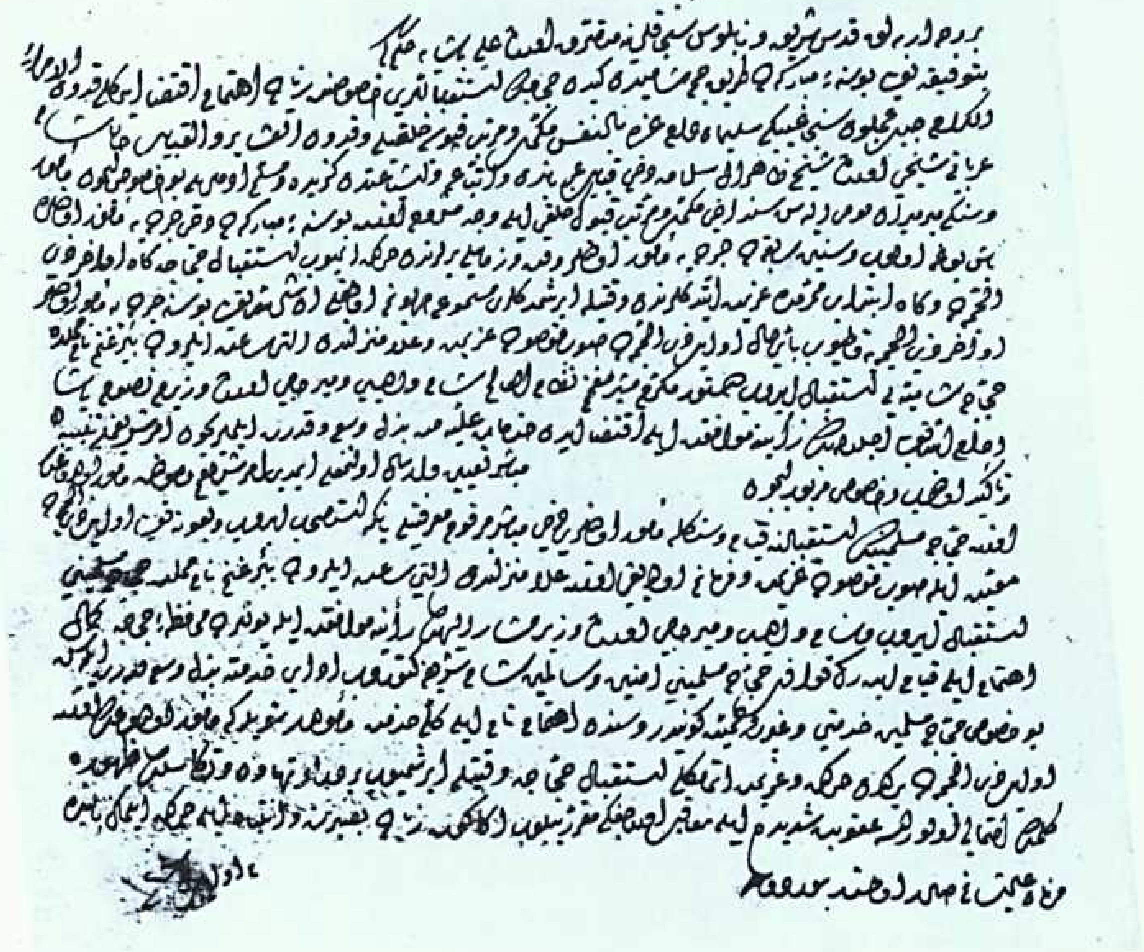

d.119, s.269, h.1106

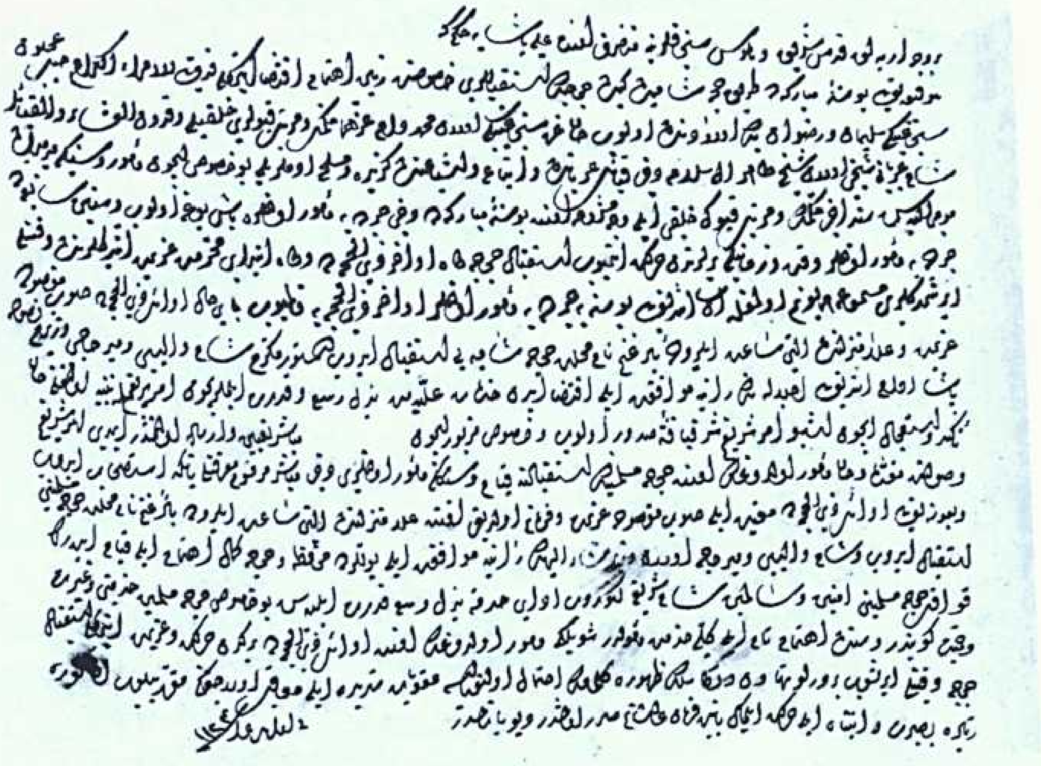

d.119, s.305, h.1253

d.119, s.463, h.1971

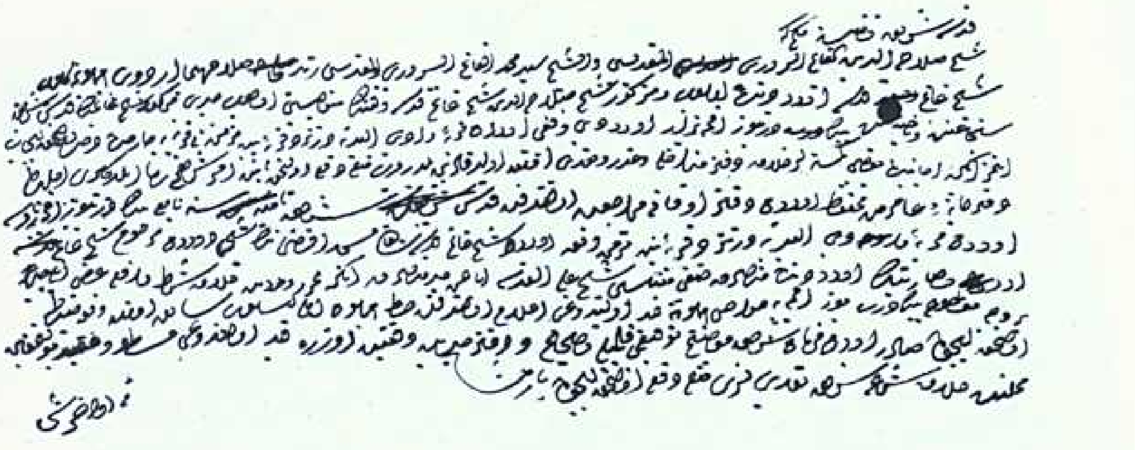

d.121, s.161, h.624

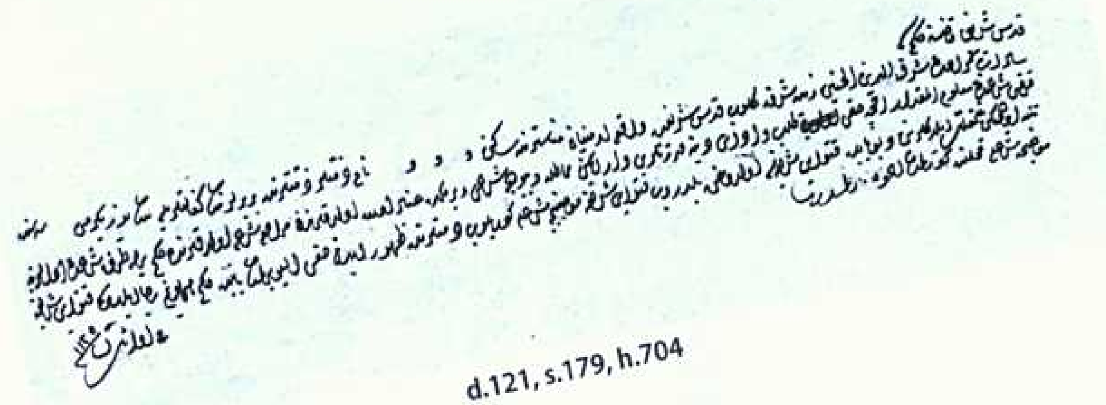

d.121, s.179, h.704

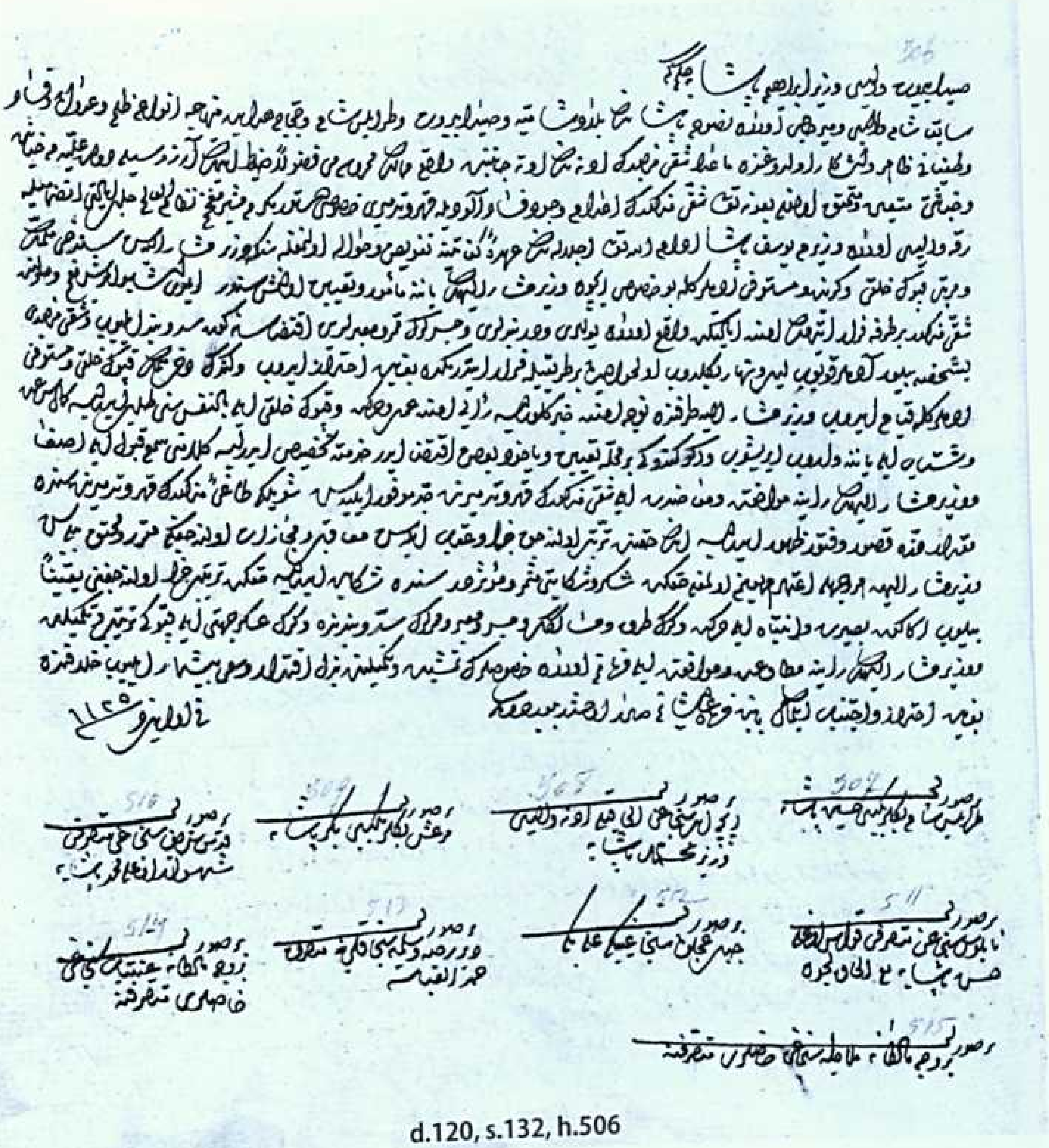

d.120, s.132, h.506

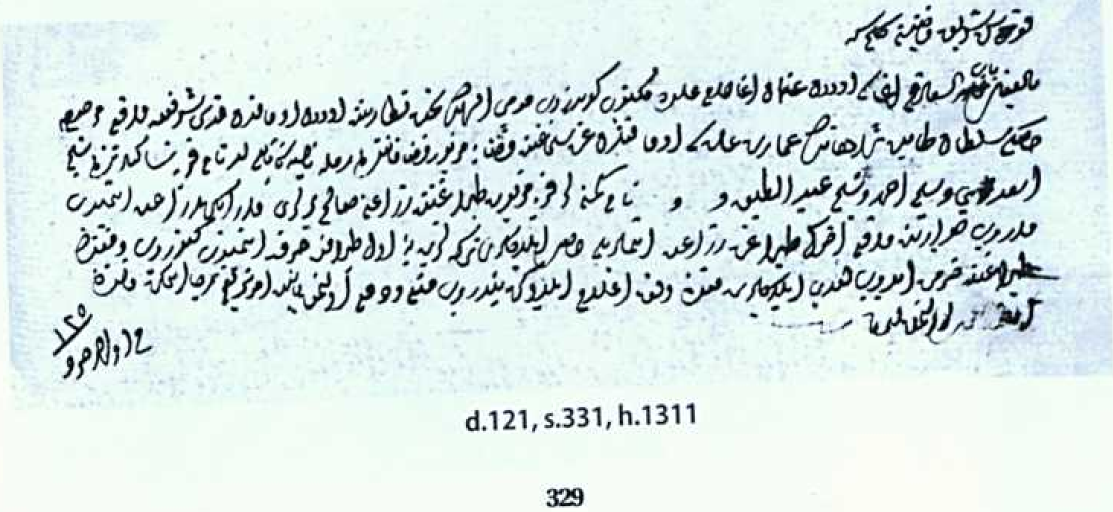

d.121, s.331, h.1311

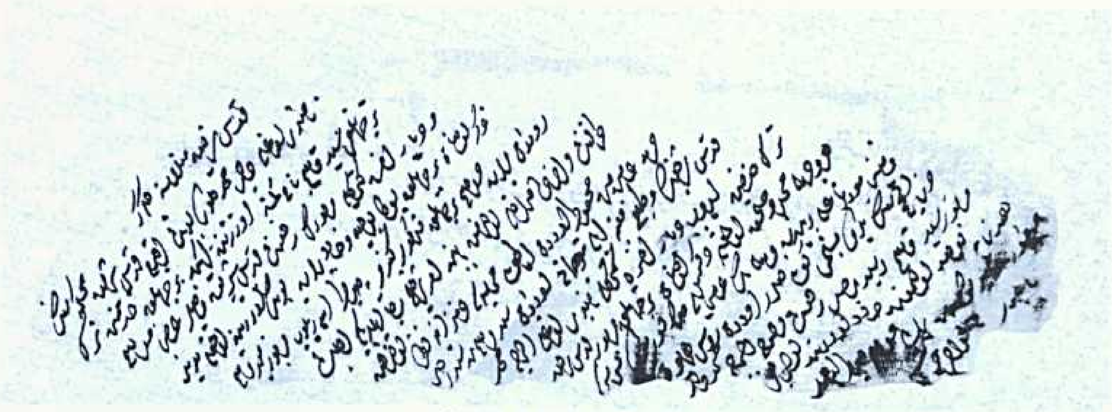

d.121, s.333, h.1320

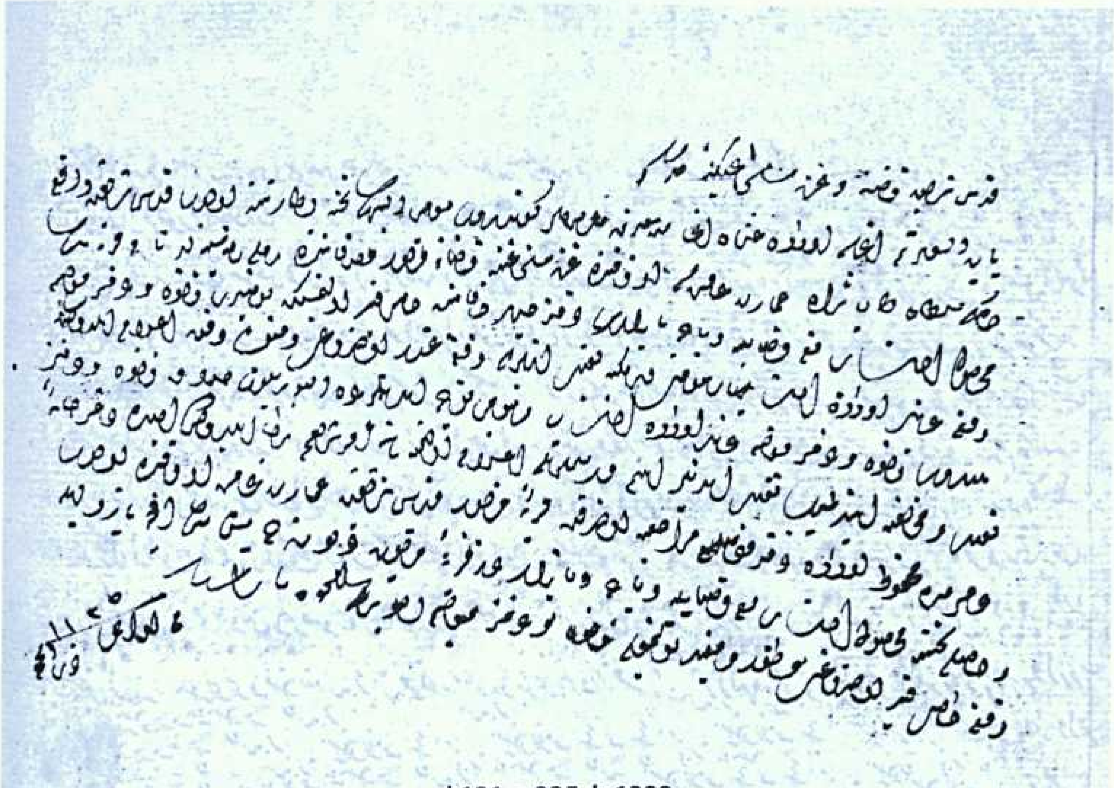

d.121, s.335, h.1322

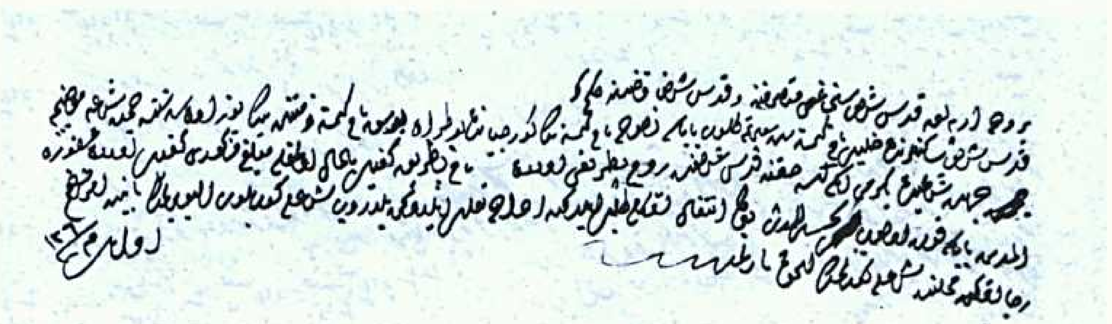

d.121, s.345, h.1359

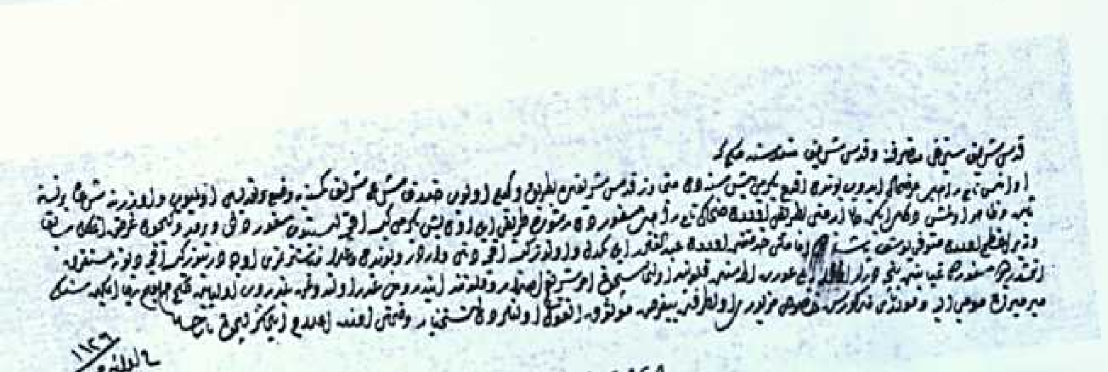

d.121, s.374, h.1464

d.120, s.161, h.651

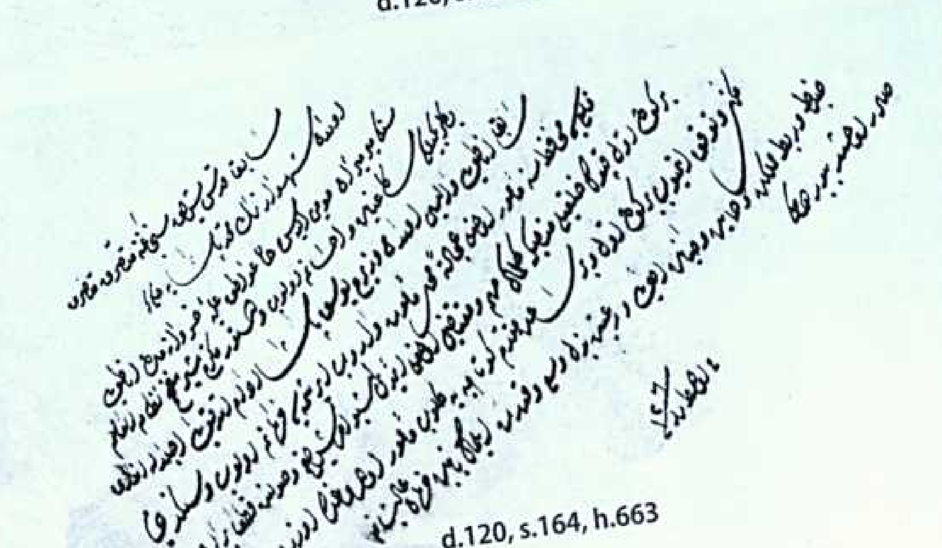

d.120, s.164, h.663

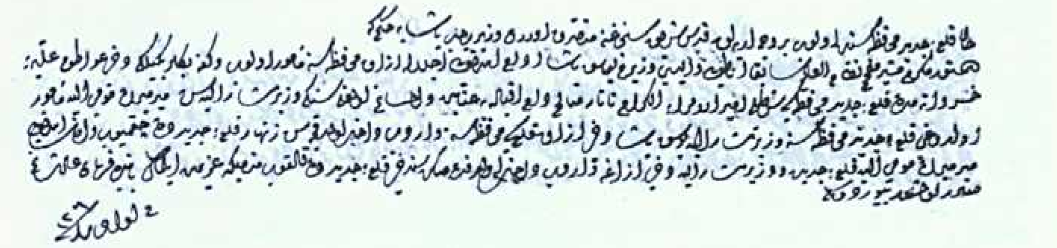

d.120, s.169, h.677

d.120, s.170, h.682

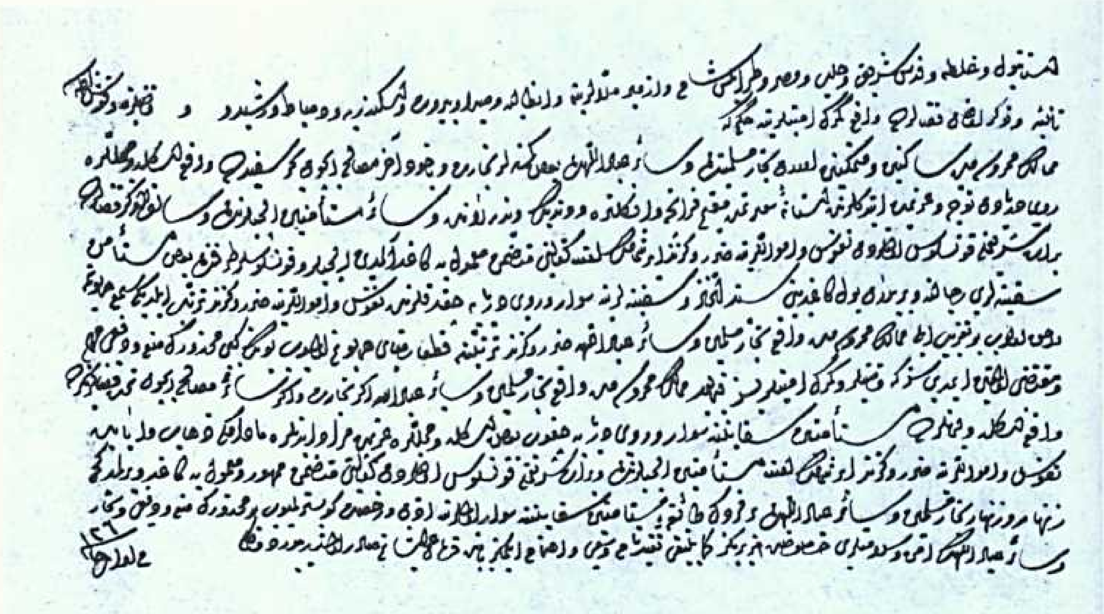

d.120, s.208, h.810

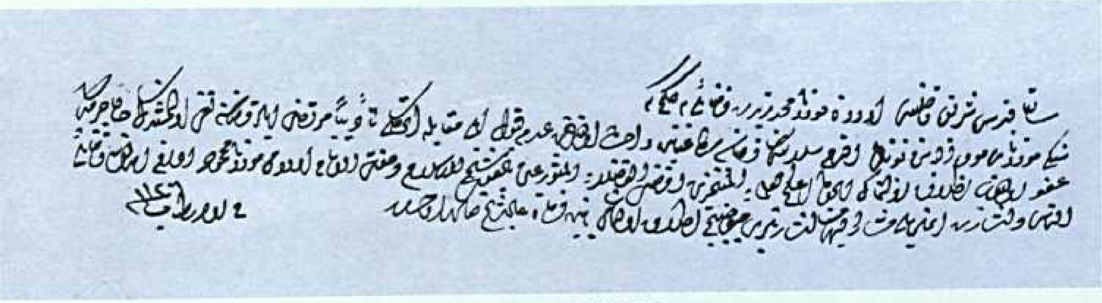

d.122, s.113, h.326

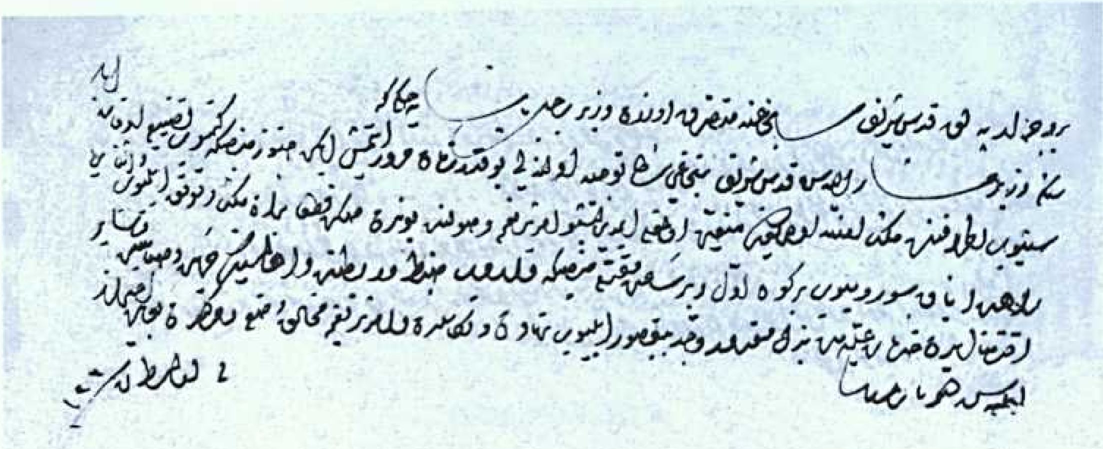

d.122, s.161, h.478

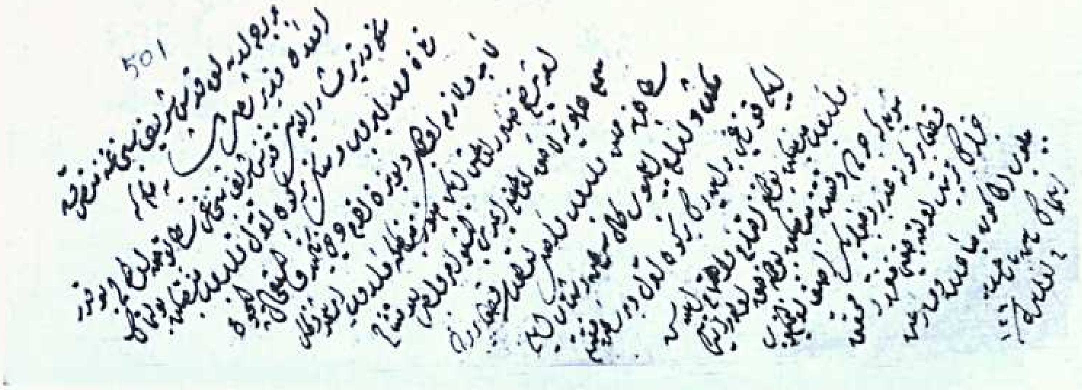

d.122, s.168, h.501

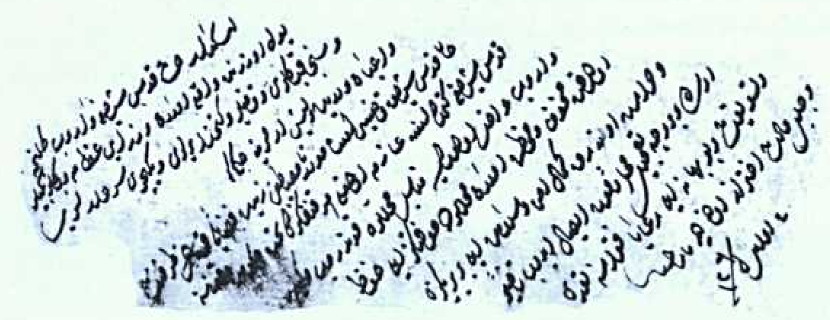

d.122, s.171, h.515

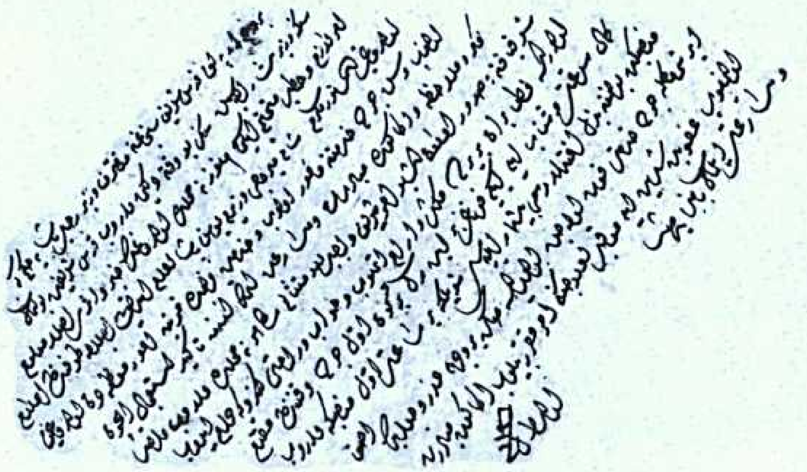

d.122, s.174, h.523

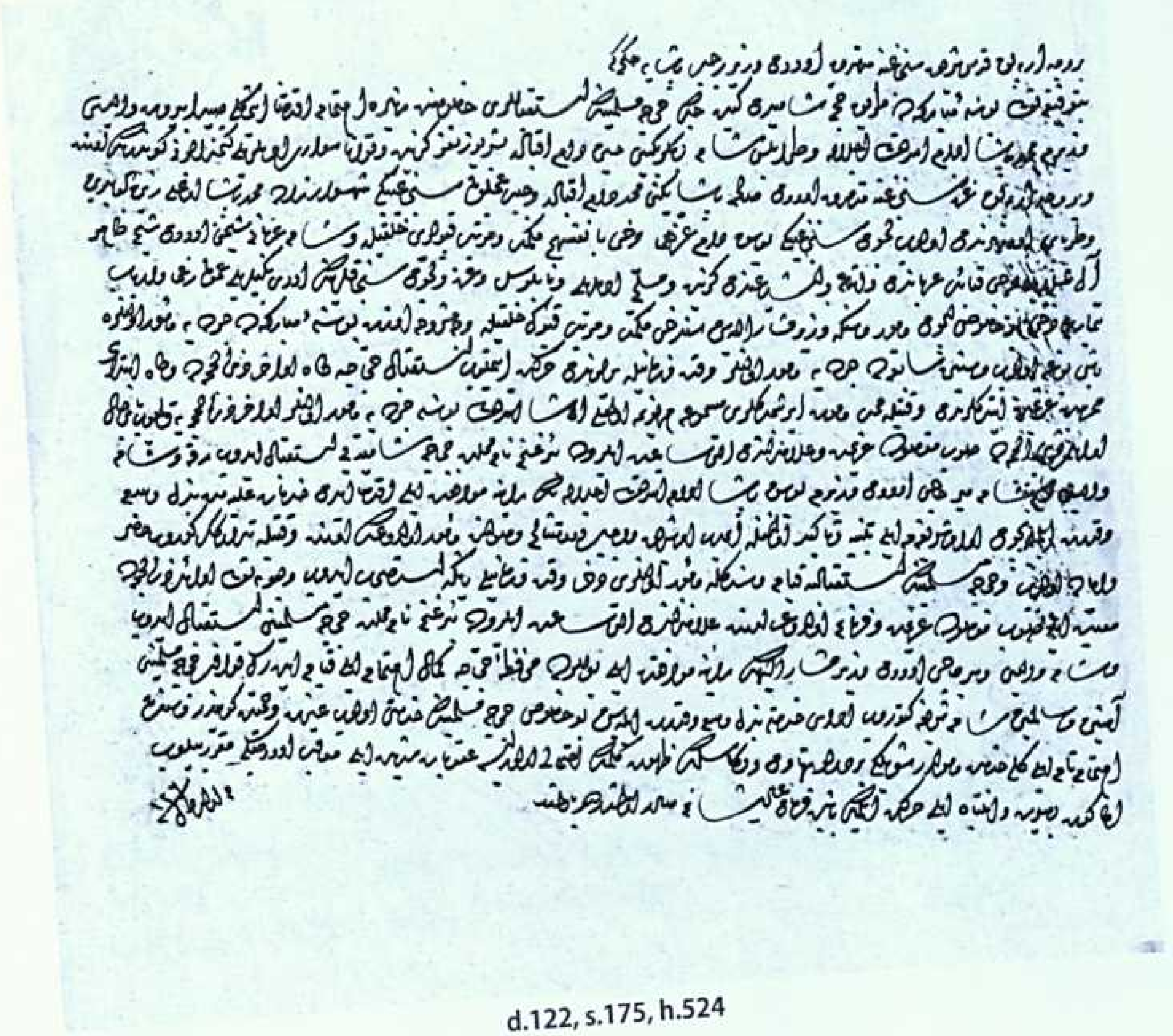

d.122, s.175, h.524

d.120, s.236, h.888

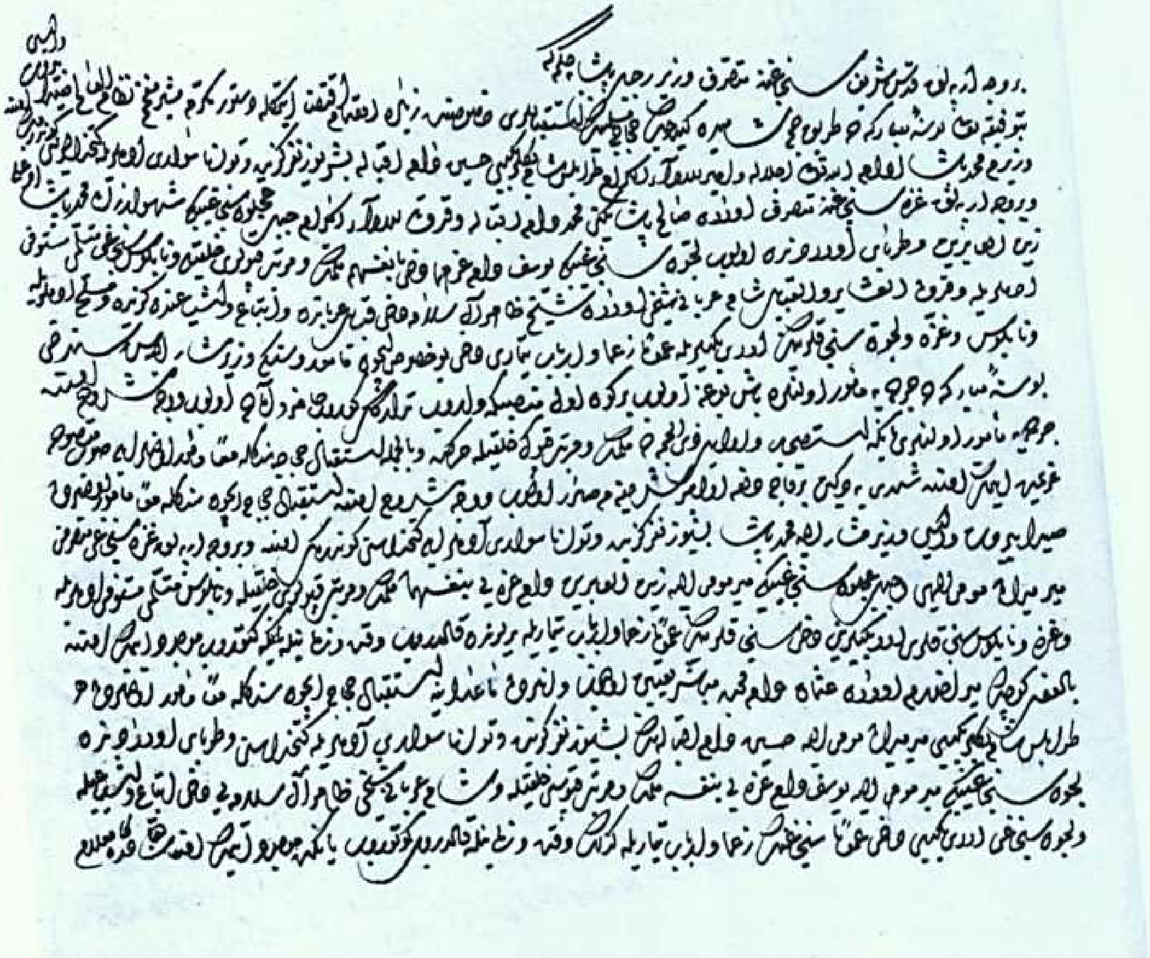

تتمه

[illegible]

d.120, s.248-249, h.935

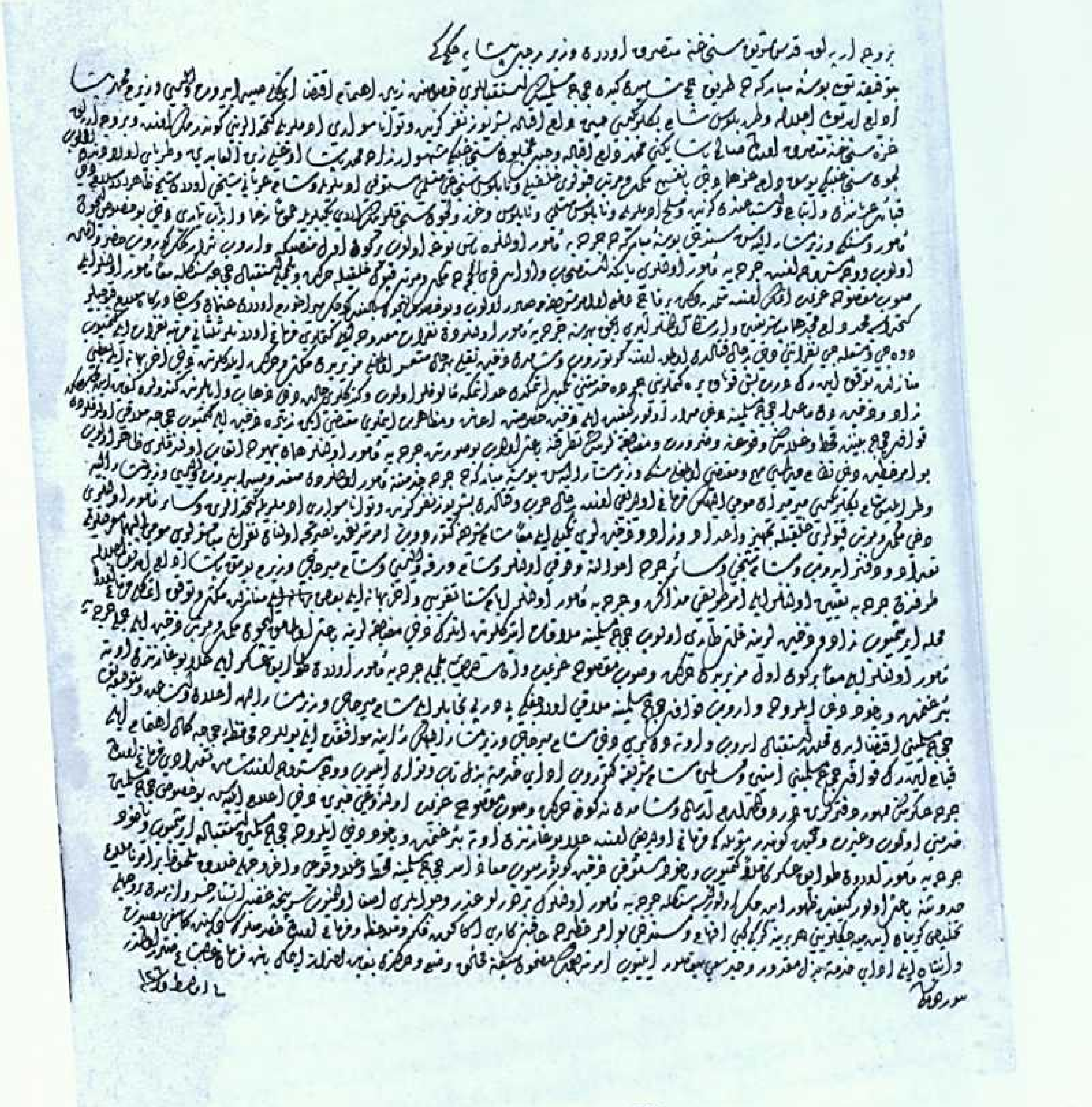

d.120, s.264, h.975

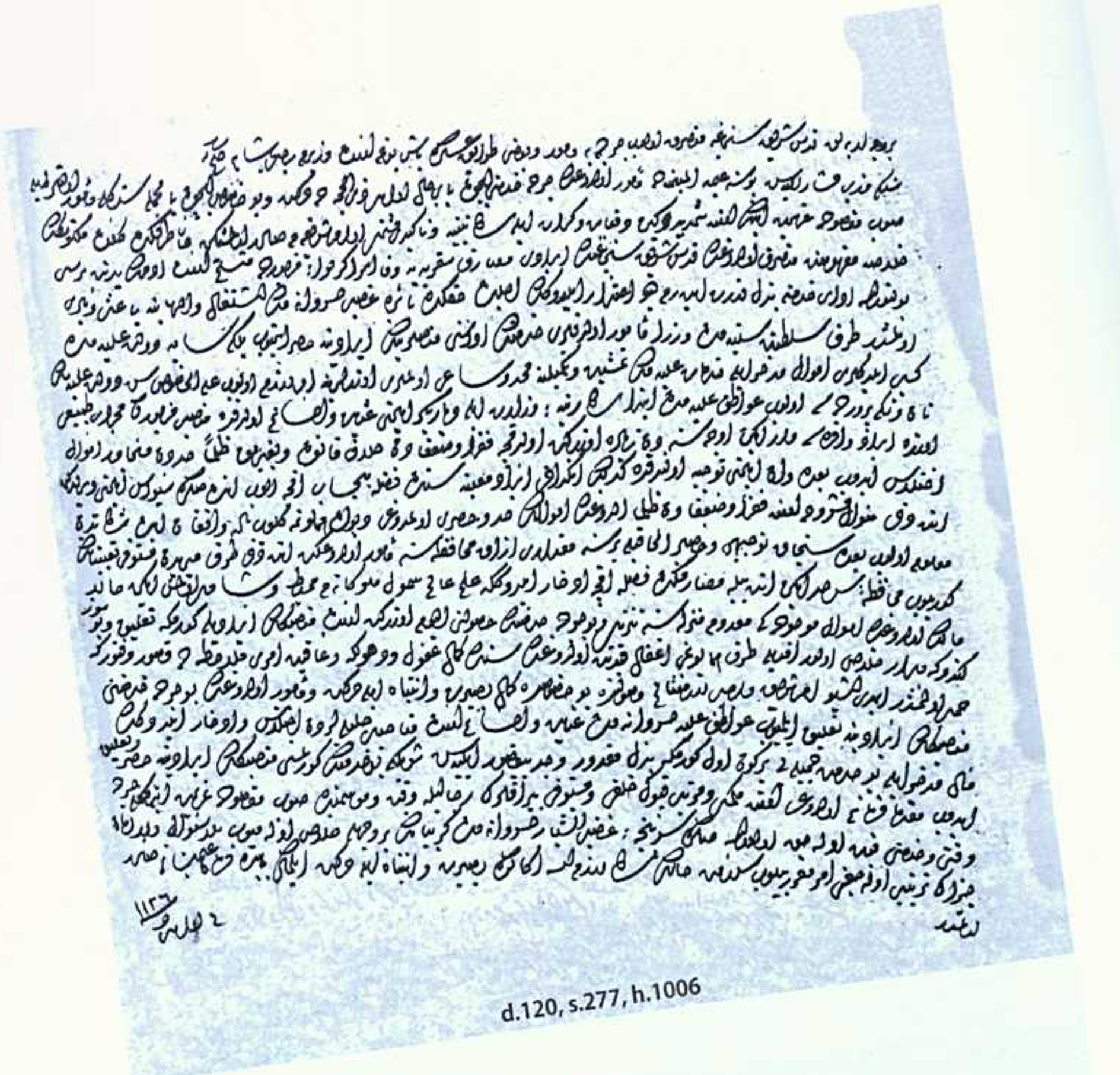

d.120, s.277, h.1006

d.124, s.4, h.15

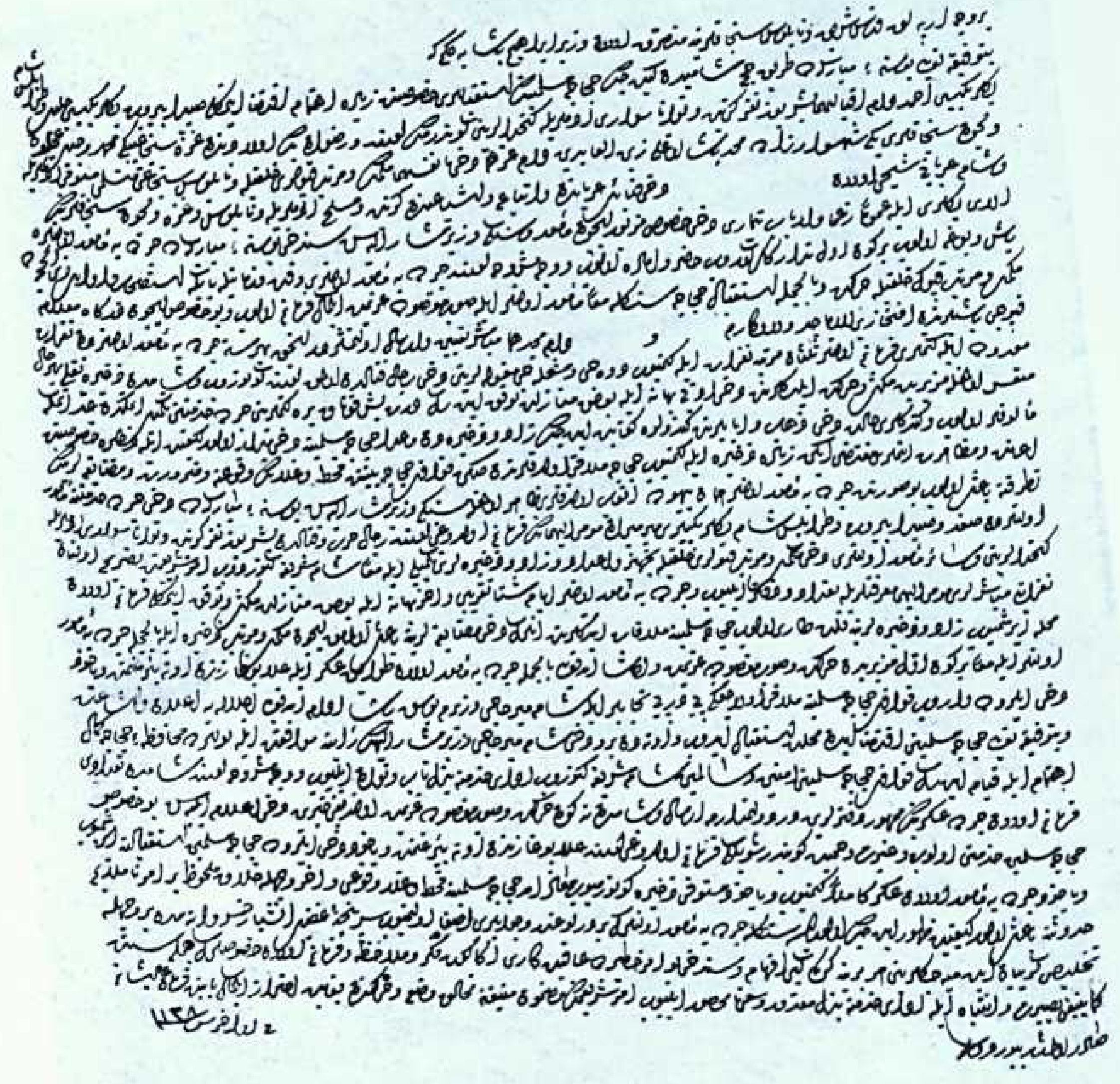

d.125, s.18, h.70

d.124, s.30, h.94

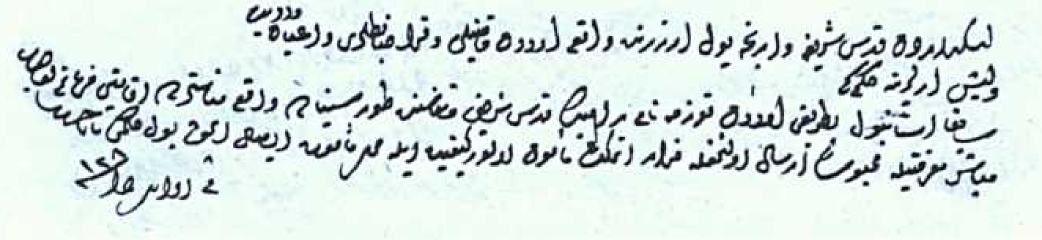

d.124, s.30, h.95

BOA, A.DVNS.MSR.MHM.d. 2, s.30, h.119

A.DVNS.MSR.MHM.d. 2, s.38, h.148

[illegible]

A.DVNS.MSR.MHM.d. 2, s.68, h.288

298

[illegible]

A.DVNS.MSR.MHM.d. 2, s.71, h.298

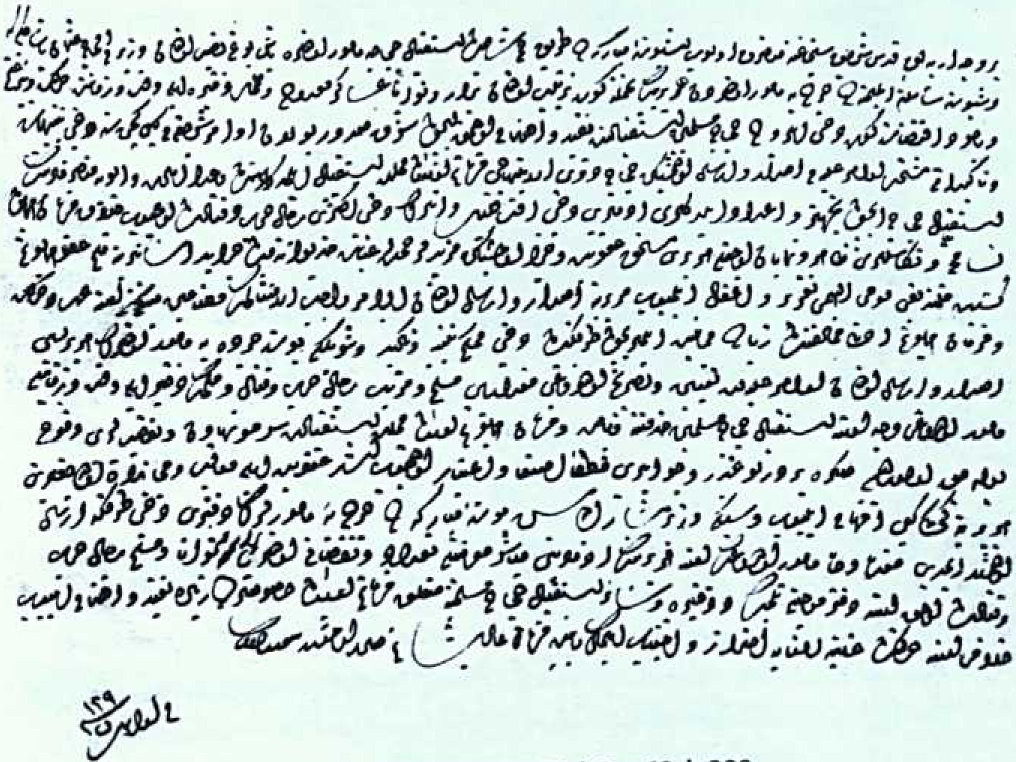

A.DVNS.MSR.MHM.d. 2, s.68, h.288

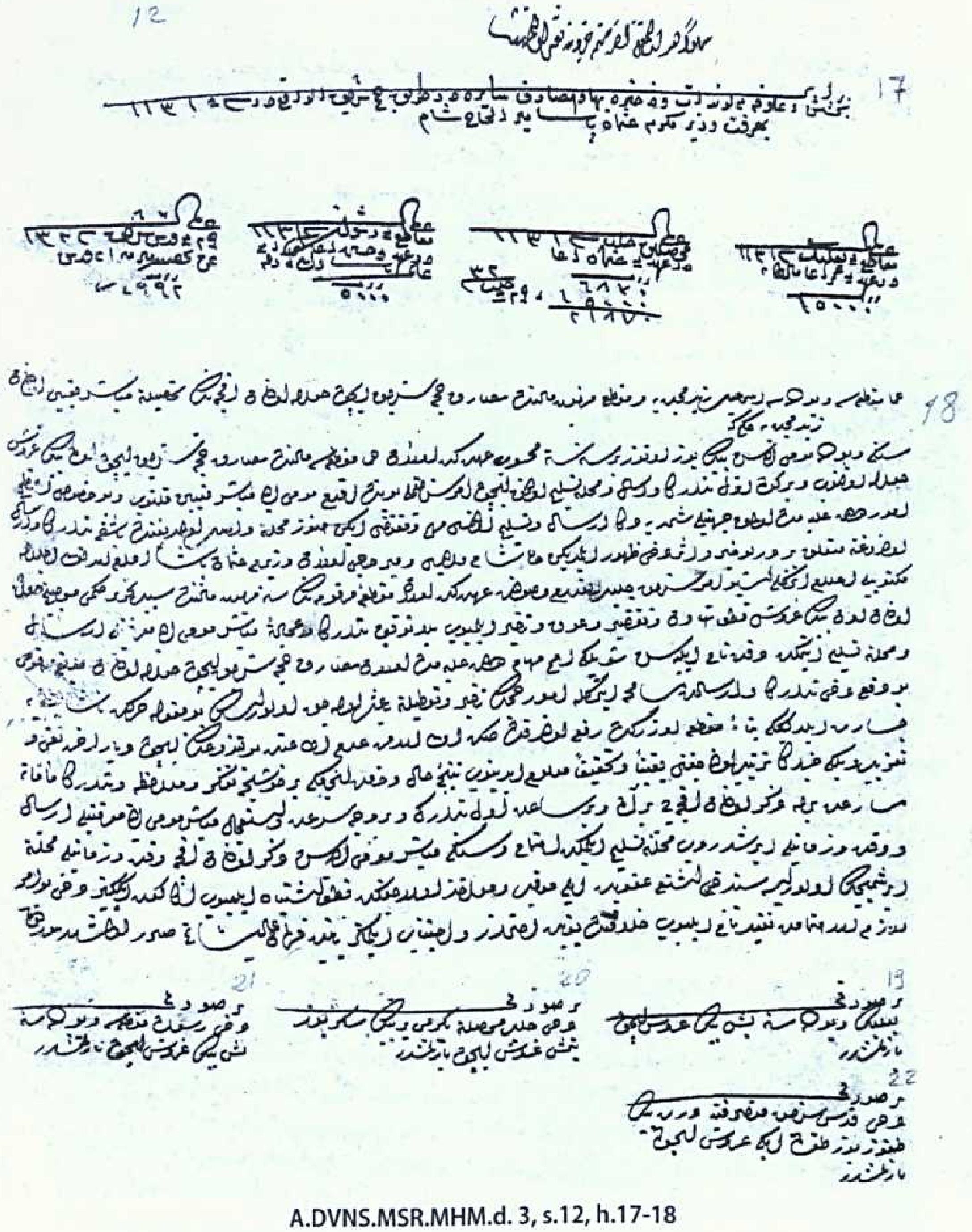

A.DVNS.MSR.MHM.d. 3, s.12, h.17-18

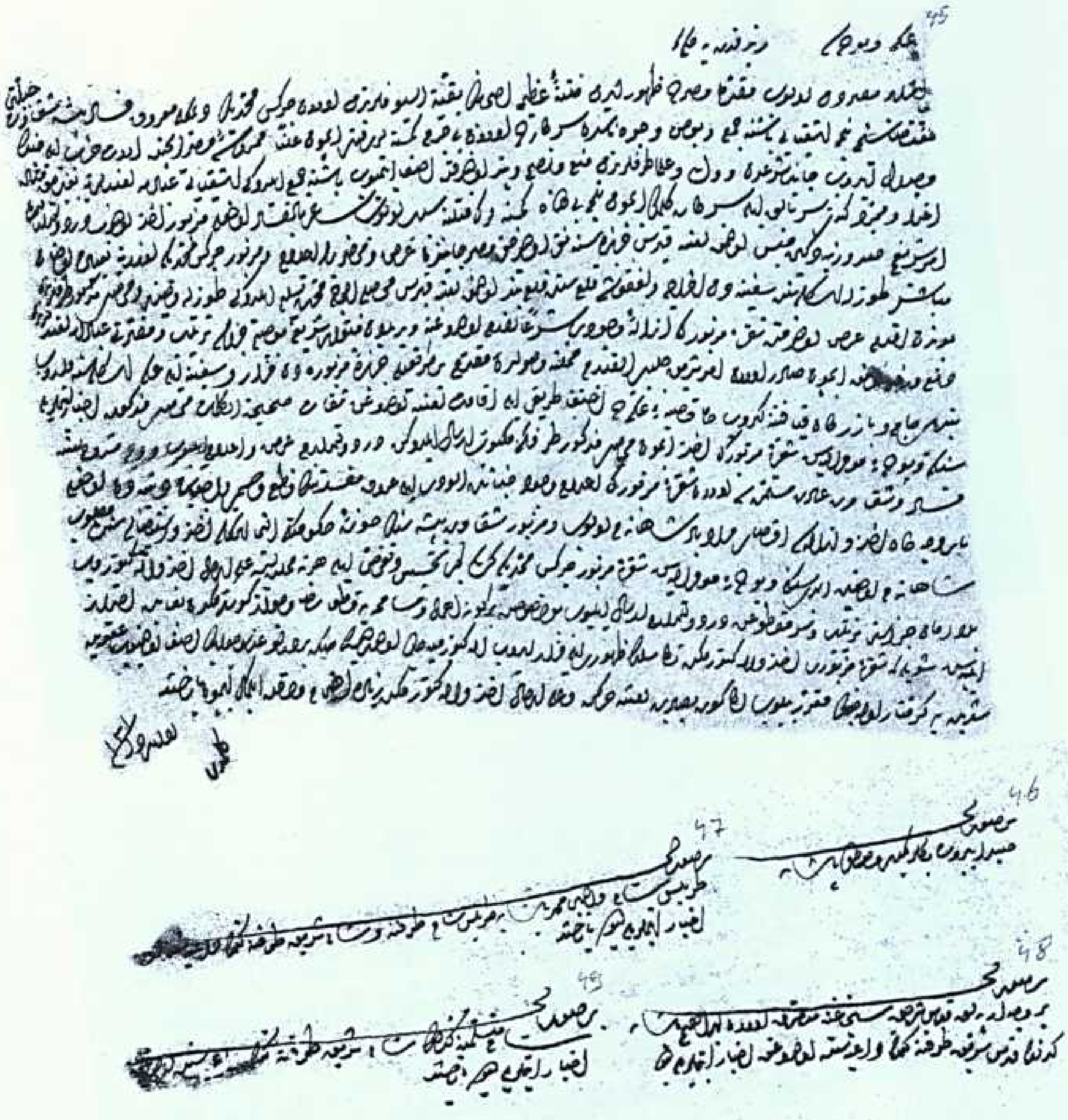

A.DVNS.MSR.MHM.d. 3, s.19-20, h.45

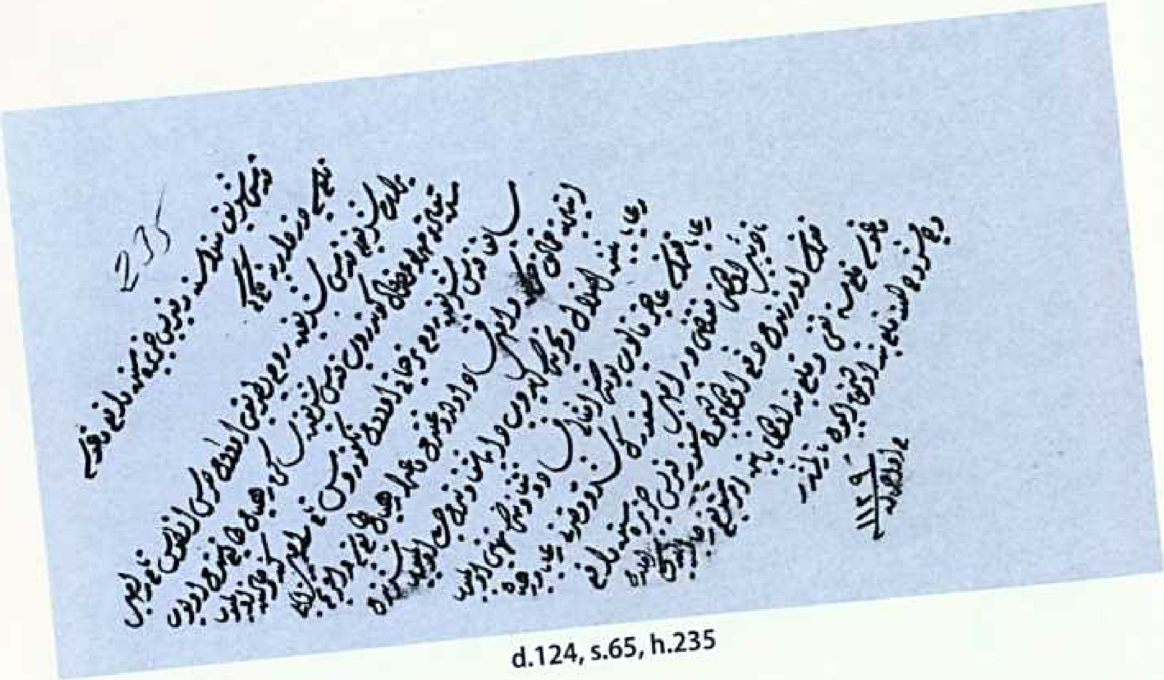

d.124, s.65, h.235

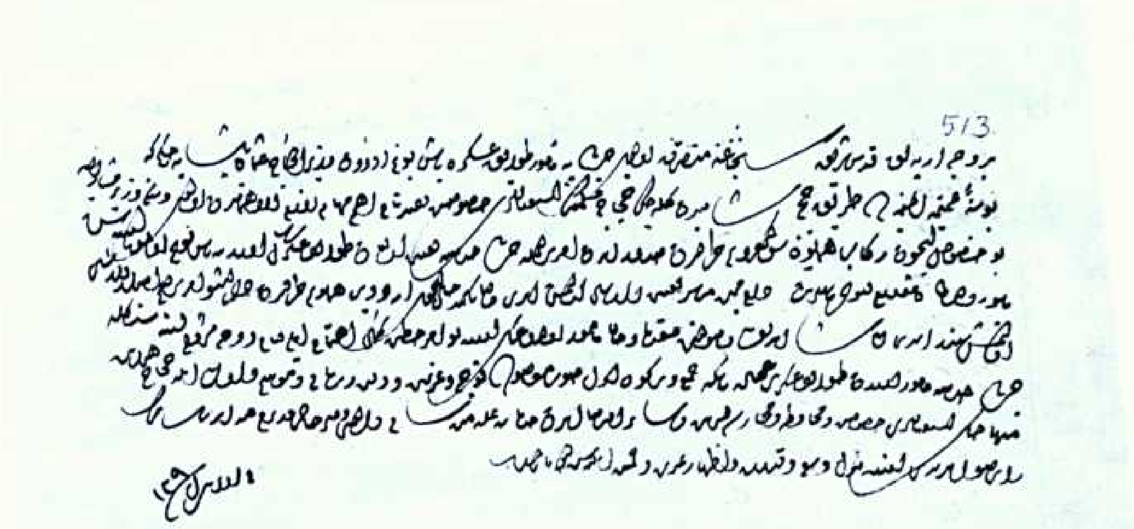

d.126, s.130, h.513

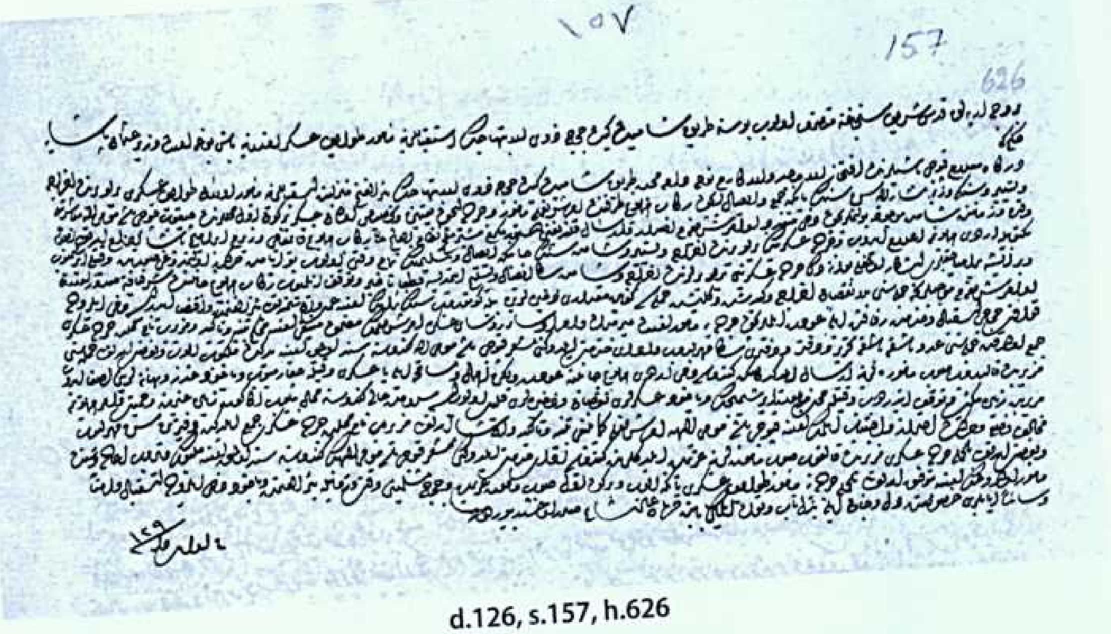

d.126, s.157, h.626

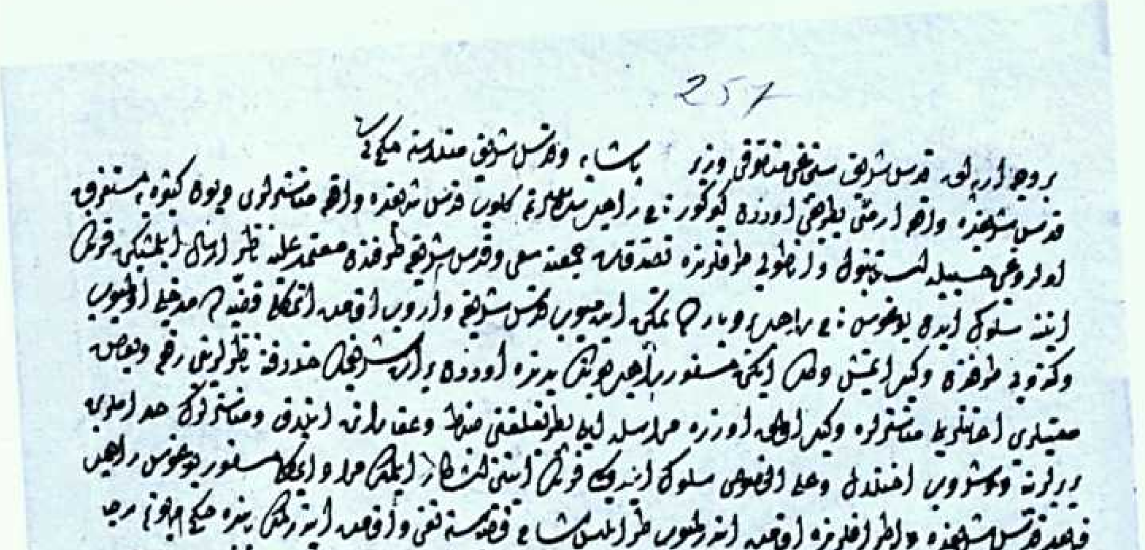

d.124, s.72, h.257

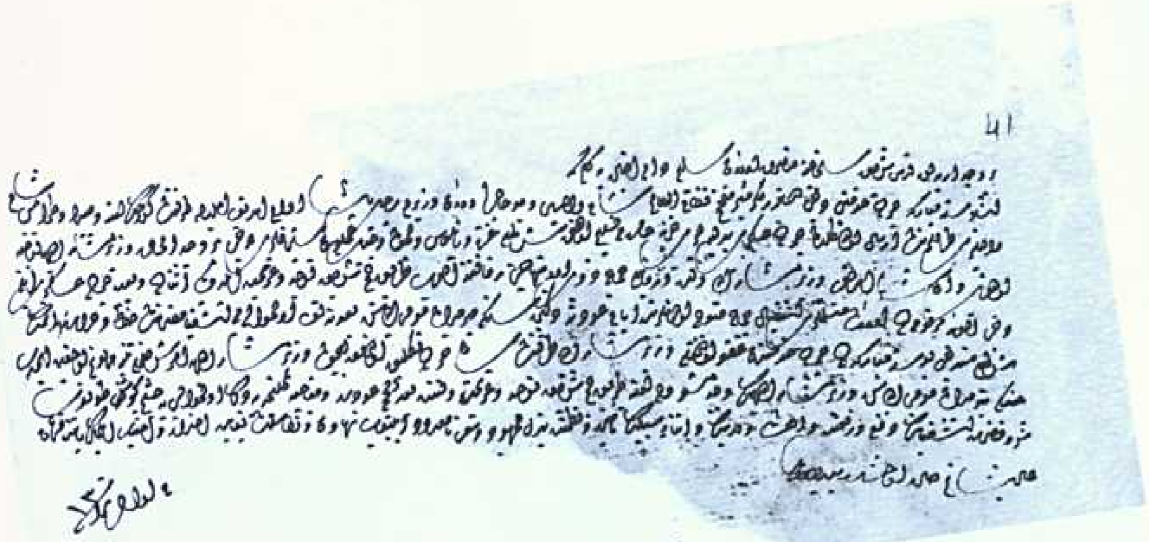

d.127, s.10, h.41

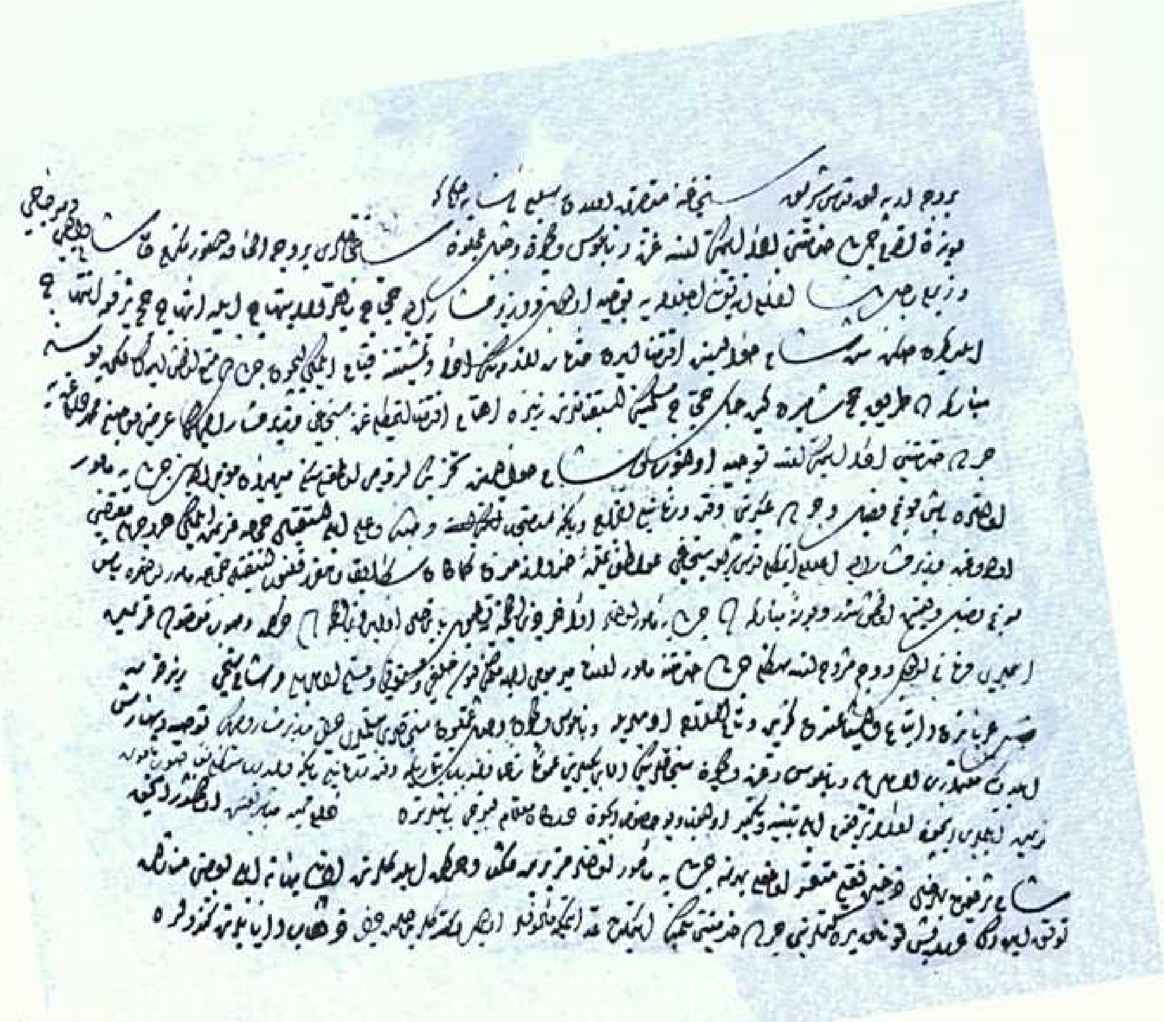

TSMA, E-12321, v

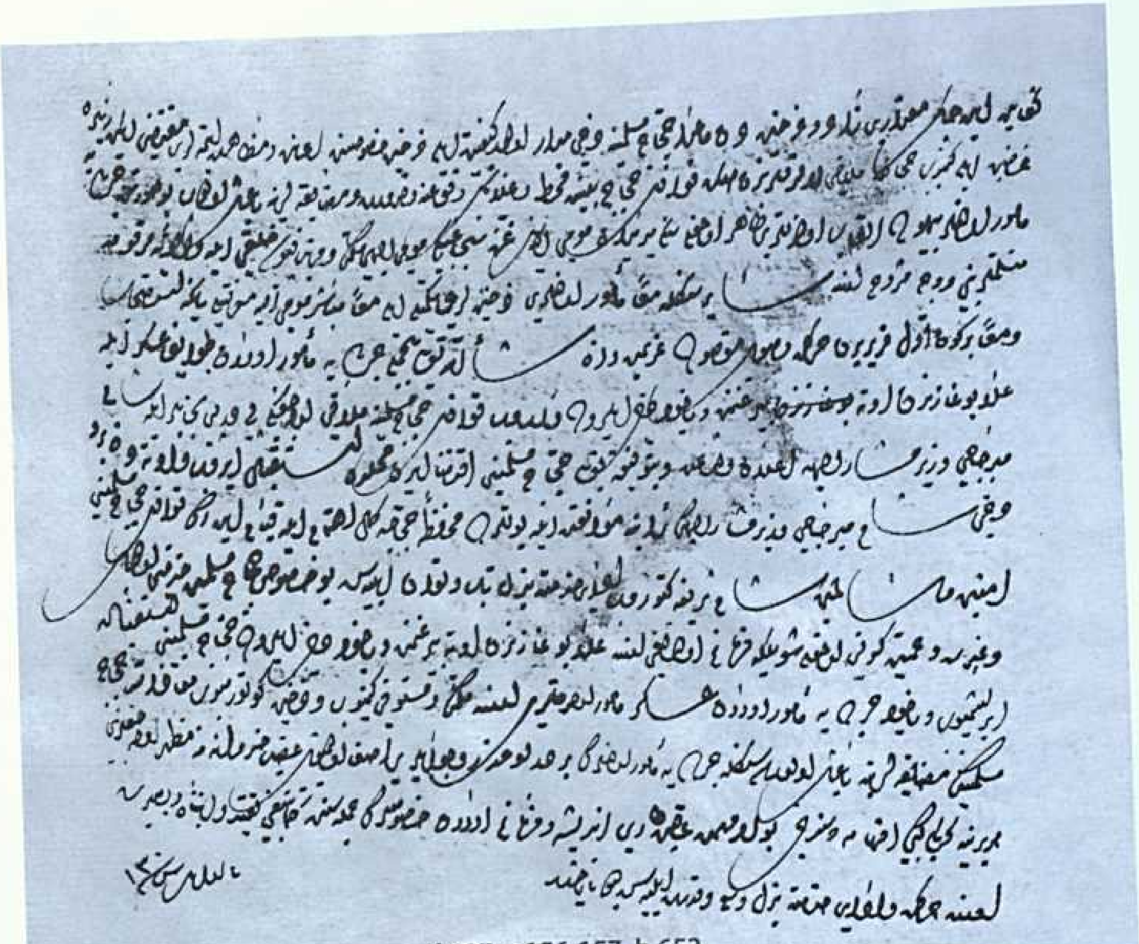

d.127, s.156-157, h.652

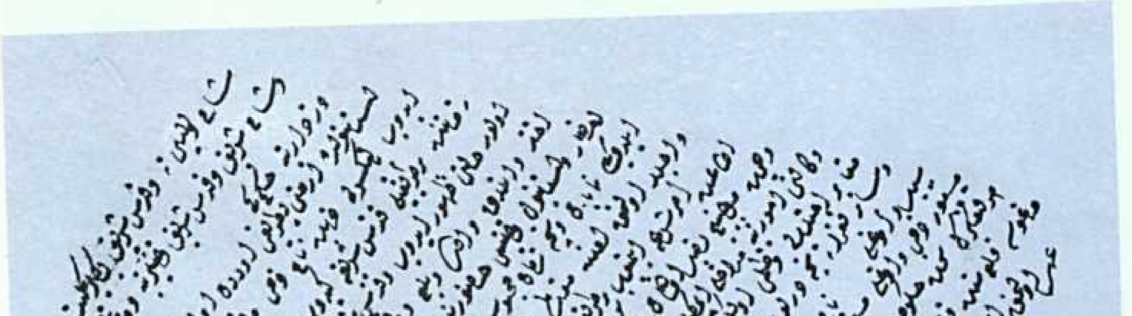

d.124, s.95, h.343

46a, h.365

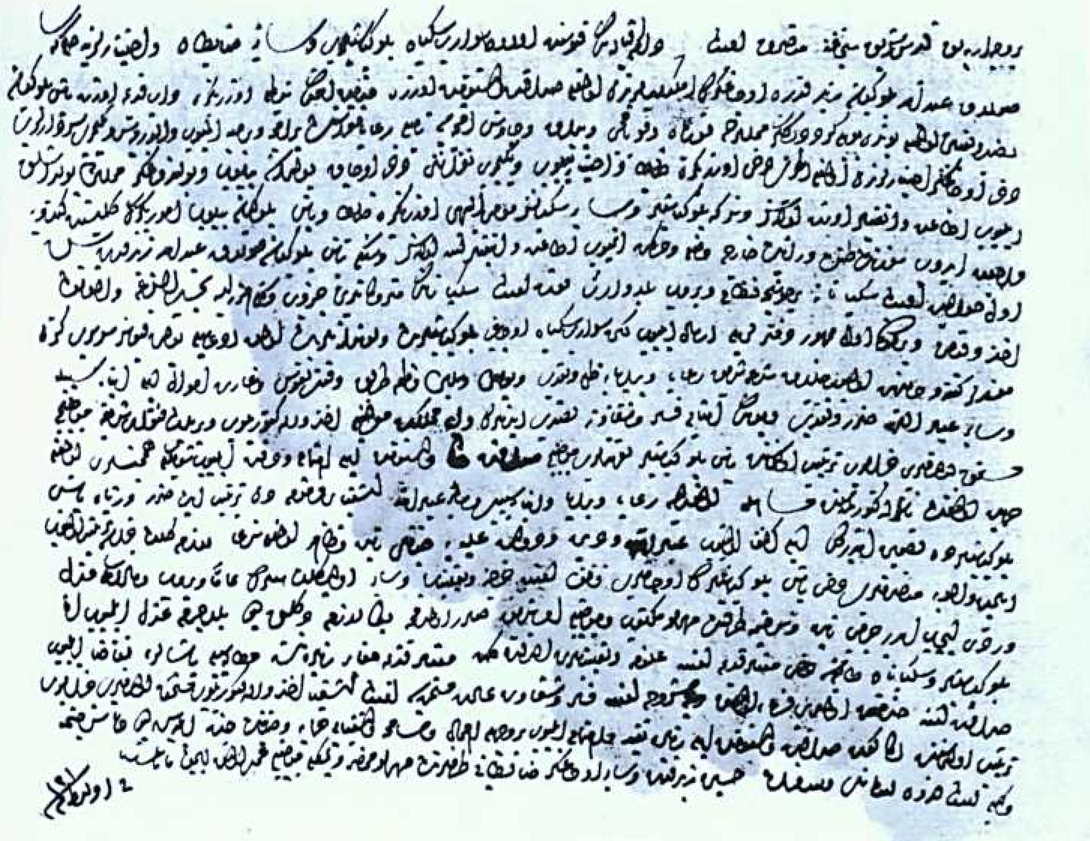

d.127, s.284, h.1254

d.127, s.354, h.1574

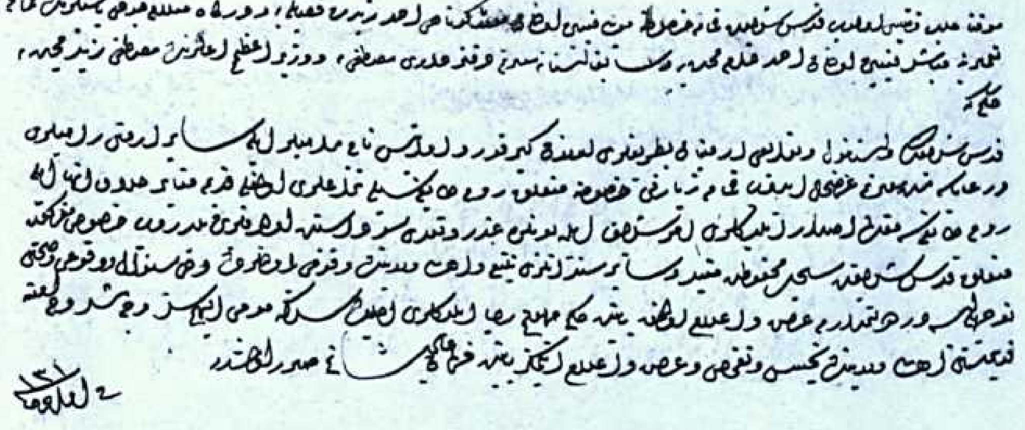

d.129, s.7, h.35

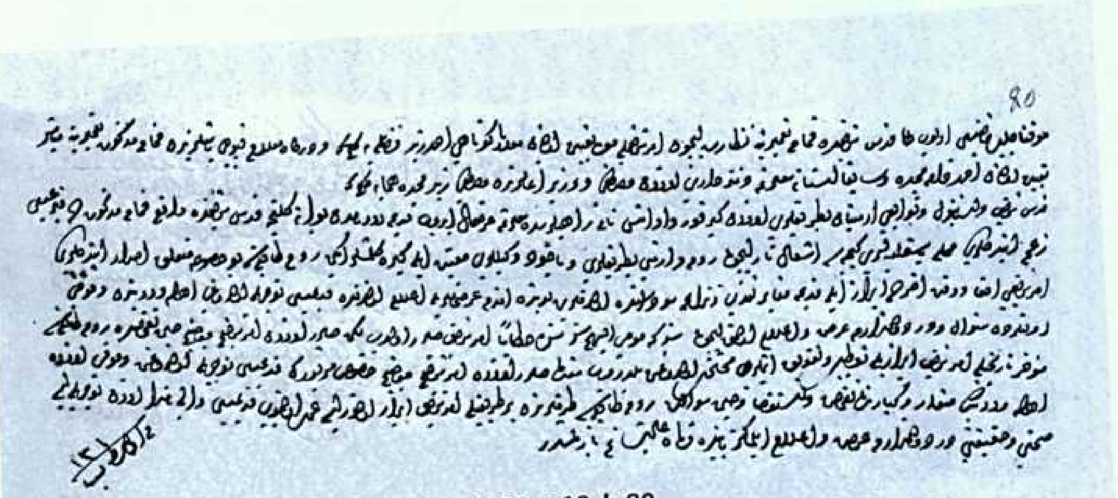

d.129, s.18, h.80

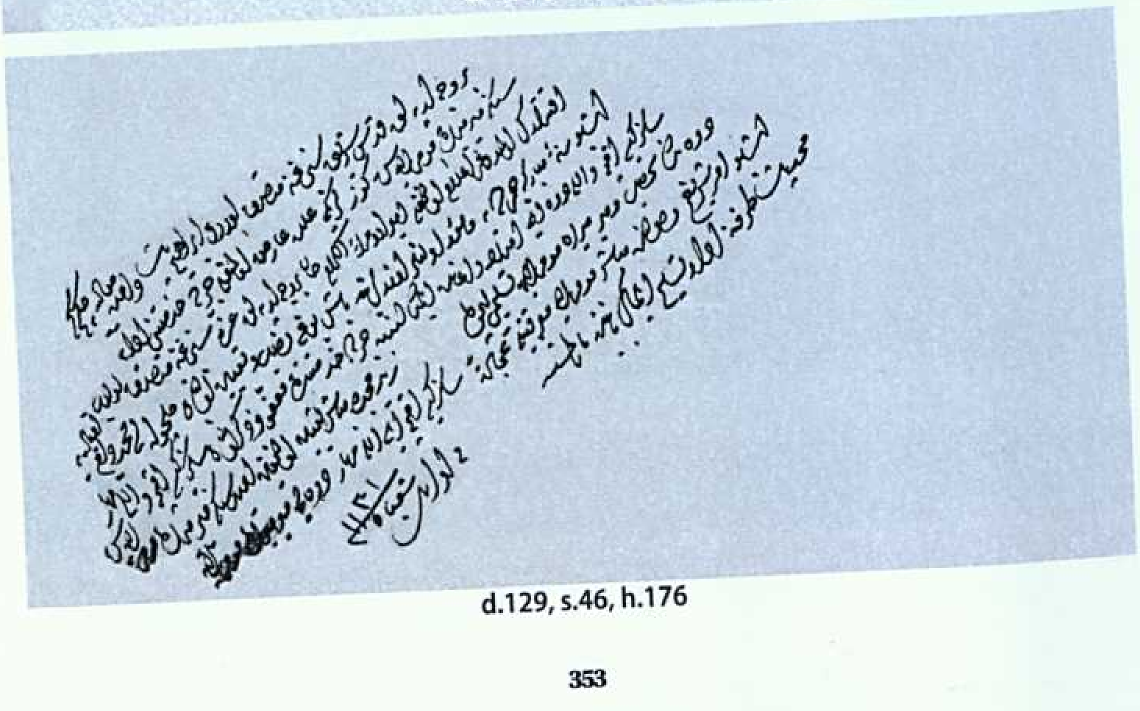

d.129, s.46, h.176

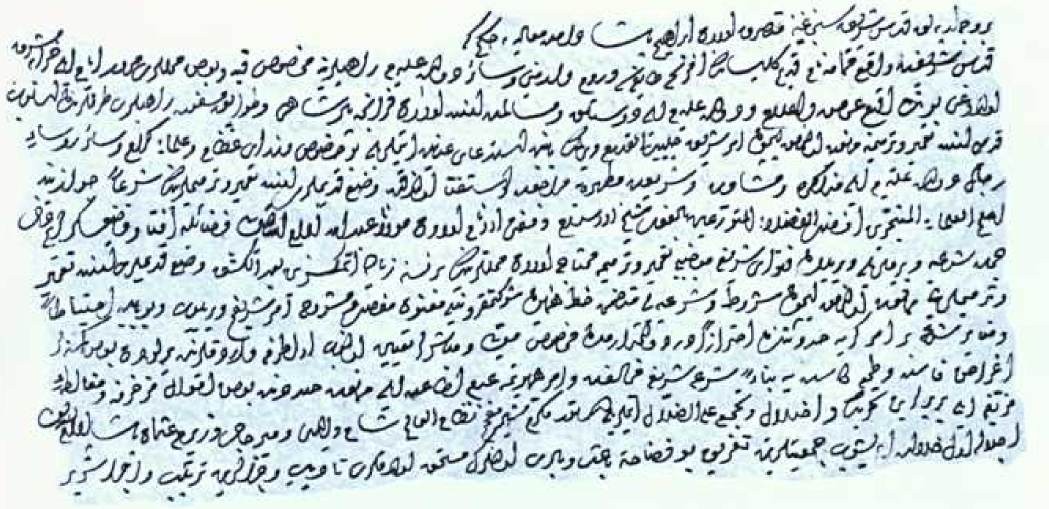

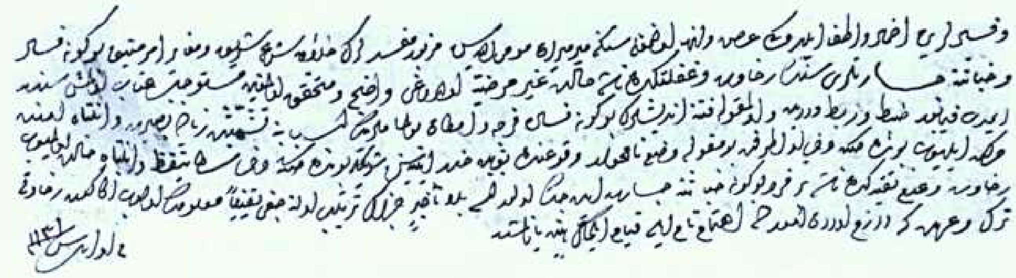

d.129, s.55-56, h.201

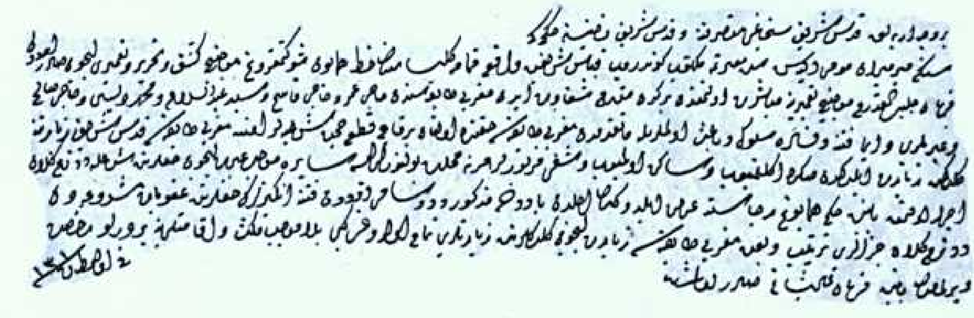

d.129, s.79, h.285

d.129, s.96, h.353

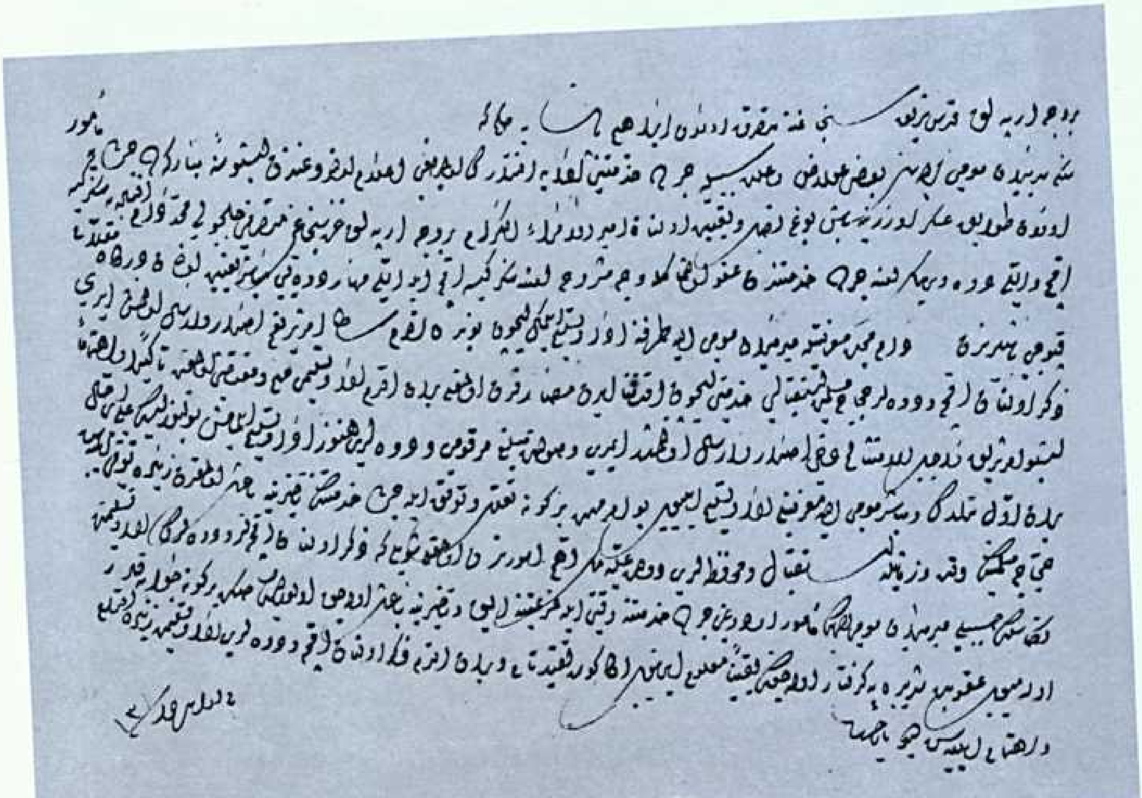

d.129, s.114, h.428

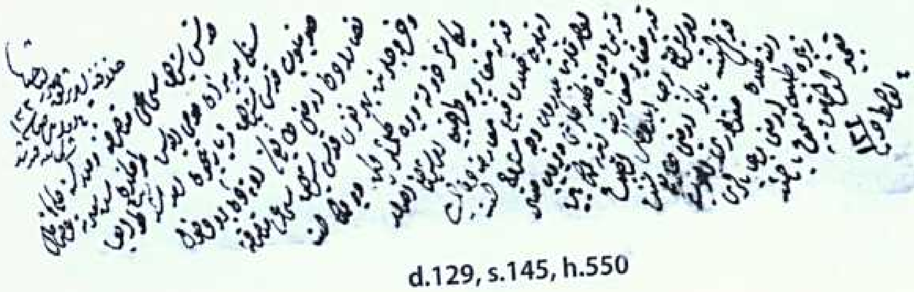

d.129, s.145, h.550

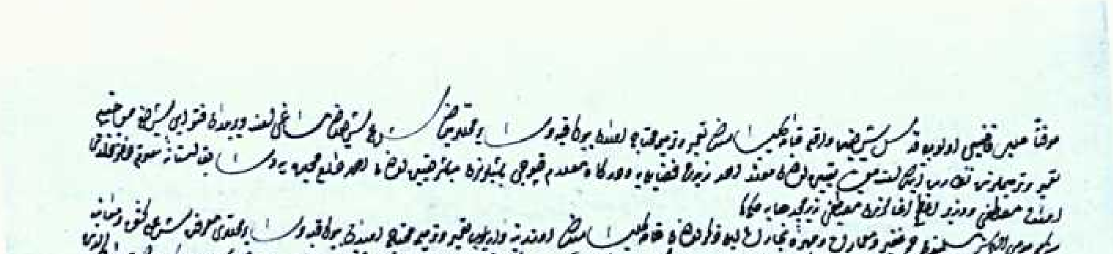

d.129, s.146, h.551

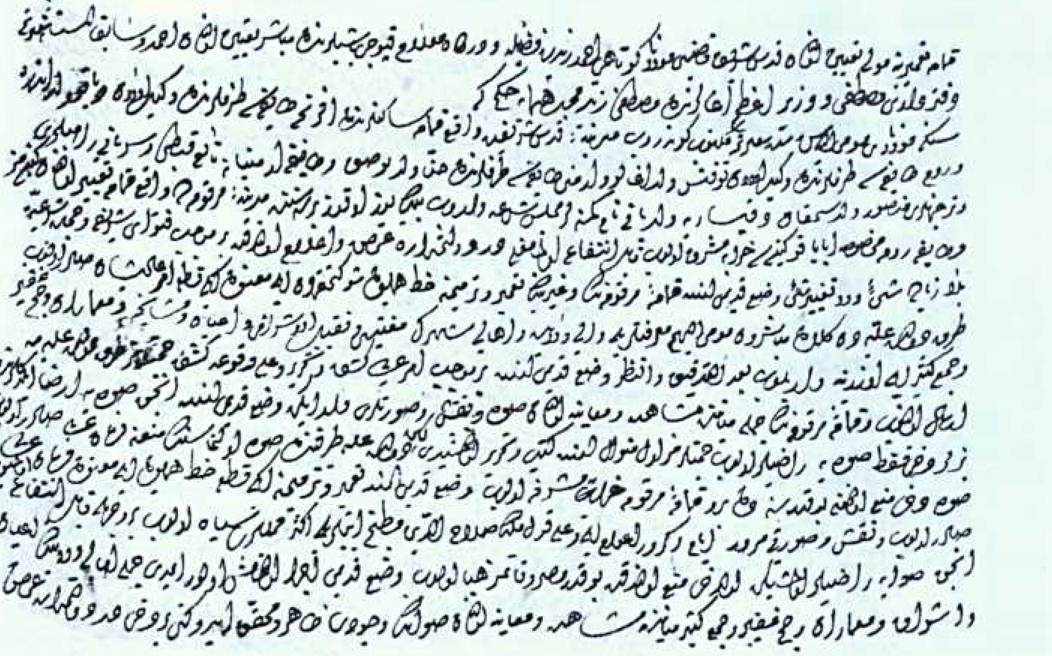

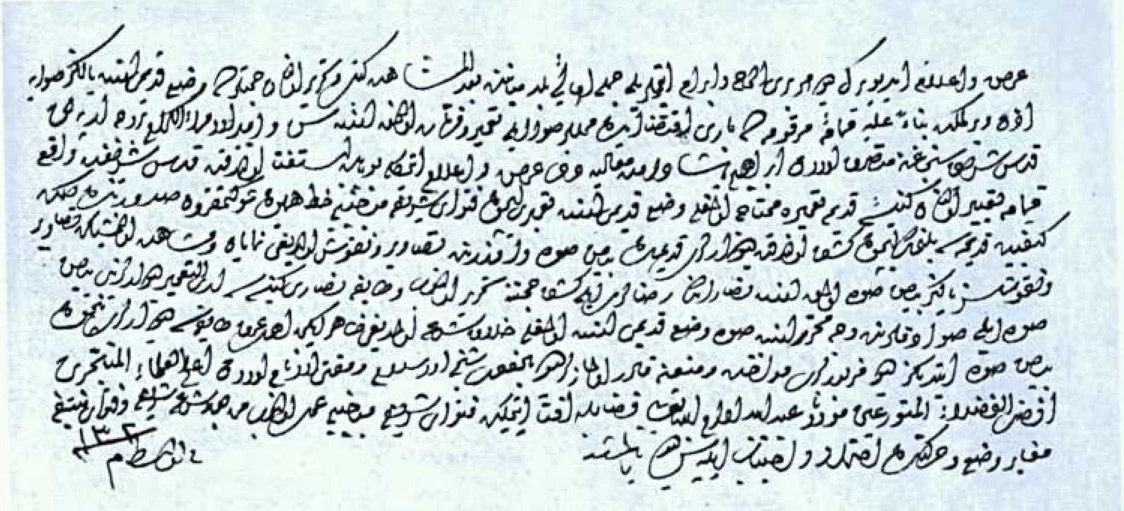

d.129, s.156-157, h.583

الرقم	التاريخ الهجري	التاريخ الميلادي	عدد الصفحات	عدد الأحكام	أرقام الأحكام
127	1130-1131	1717-1718	390	4	**p/h.** 10/41, 156-157/652, 284/1254, 354/1574
129	1131-1133	1718-1720	385	10	**p/h.** 7/35, 18/80, 46/176, 55-56/201, 79/285, 96/353, 114/428, 145/550, 146/551, 156-157/583
			مجموع الأحكام	**169**	

دفاتر المهمة المصرية المسجلة في كتالوج دفاتر الديوان الهمايوني

(A.DVNS.MHM.ZYL.d)

الرقم	التاريخ الهجري	التاريخ الميلادي	عدد الصفحات	عدد الأحكام	أرقام الأحكام
2	1129	1717	127	5	**p/h.** 30/119, 38/148, 68/288, 71/298, 74/309
3	1131-1139	1718-1726	300	2	**p/h.** 12/17-18, 19-20/45
			مجموع الأحكام	**11**	

مجموع الأحكام: **176**

أرقام الأحكام	عدد الأحكام	عدد الصفحات	التاريخ الميلادي	التاريخ الهجري	الرقم
p/h. 21/67, 77/307, 92/376, 101/419, 102/420, 106-108/433, 137/563, 149/617, 161/666-667, 163/681, 181/749, 228-229/1006, 237/1040, 315/1353, 321/1381, 360/1592, 375-376/1648, 389/1700, 395/1720, 435/1903, 469/2050, 470/2051-2052, 475/2086, 484/2135, 497-498/2200, 522/2305, 539/2380, 550/2442, 707/3030	31	716	1706-1708	1118-1120	**115**
p/h. 1-2/1, 28/103, 55/223, 119/489, 198/838, 200/845, 219/926, 224/947, 238/999, 272/1138, 294/1215, 311/1282, 336/1396	13	355	1708-1711	1120-1123	**116**
p/h. 64/264, 75/319, 99/434, 104/453, 132/577, 146/642	6	281	1710-1713	1122-1125	**117**
p/h. 37/150, 86/402, 260/1099, 397/1621	4	516	1711-1712	1123-1124	**118**
p/h. 83/428, 207-208/864, 267-268/1102, 269/1106, 305/1253, 463/1971	6	476	1711-1713	1123-1125	**119**
p/h. 132/506, 161/651, 164/663, 169/677, 170/682, 208/810, 236/888, 248-249/935, 264/975, 277/1006	10	288	1713-1714	1125-1126	**120**
p/h. 161/624, 179/704, 331/1311, 333/1320, 335/1322, 345/1359, 374/1464	7	393	1713-1714	1125-1126	**121**
p/h. 113/326, 161/478, 168/501, 171/515, 174/523, 175/524	6	176	1714	1126	**122**
p/h. 4/15, 30/94-95, 65/235, 72/257, 95/343	6	109	1715-1717	1128-1130	**124**
p/h. 18/70	1	211	1128-1129	1128-1129	**125**
p/h. 130/513, 157/626	2	294	1716-1717	1129-1130	**126**

الأحكام المتعلقة بالقدس في دفاتر المهمة (١٧٠٠-١٧١٩م)

الأرشيف العثماني التابع لرئاسة الوزراء (BOA)

دفاتر المهمة المسجلة في كتالوج دفاتر الديوان الهمايوني (A.DVNS.MHM.d)

الرقم	التاريخ الهجري	التاريخ الميلادي	عدد الصفحات	عدد الأحكام	أرقام الأحكام
111	1110-1113	1698-1701	744	20	**p/h.** 253/893, 297/1045, 299/1052, 313/1102, 362/1232, 402/1382, 443/1516, 476/1630, 477/1633, 479/1638, 496/1700, 508/1761-1762-1763, 524/1823, 581/2045, 581/2050, 615/258, 628/2218, 655/2330
112	1113-1114	1701-1702	442	11	**p/h.** 75/241, 108/349, 118/379, 134/440, 148/521, 189/675, 204/714, 265/943, 368/1318, 448/1640, 452/1651
113	1113-1115	1701-1703	46	1	**p/h.** 12/50
114	1114-1115	1702-1703	252	10	**p/h.** 1/1, 8/23, 79/360, 116/497, 117/501, 140/578, 170/723, 192-193/835, 199/860, 250/1086
114/1	1115-1117	1703-1706	765	21	**p/h.** 36-37/230, 110-111/600, 191/947, 227/1091, 237-238/1138, 255/1225, 279/1335, 303/1420, 393/1804, 444/2043, 481/2197, 508/2265, 553/2472, 583/2603, 601/2682, 644/2875, 656/2932, 665/2971, 707/3175, 717/3213, 740/3306

الاختصارات

A.DVNS.MHM.d	فهرس دفاتر الديوان الهمايوني، دفاتر المهمة
A.DVNS.MHM.ZYL.d	فهرس دفاتر الديوان الهمايوني، دفاتر المهمة المصرية
BOA	أرشيف رئاسة الوزراء العثماني
d.	دفتر
h.	حكم
Nr.	رقم
s.	صحيفة
TSMA	أرشيف متحف سراي طوبقابي
TSMK	مكتبة متحف سراي طوبقابي
vr.	ورق

المغاربة، وهدم الأبنية المُضافة المشيّدة حول العمائر المذكورة، والحصول على القوى العاملة اللّازمة ونقل مواد البناء؛ والقرارات التي اتّخذتها الإدارة المركزية لحلّ الخلافات بين مختلف الطوائف المسيحيّة فيما يتعلق بملكية الأماكن المقدّسة واستخدامها؛ واجتهاد الأرثوذكسيّين والكاثوليكيّين لتحويل بعضهم البعض إلى مَذْهَبَيْهِمَا، ومسائل خلافيّة ترجع إلى زمن صلاح الدين الأيّوبي مثل الرُّخص الممنوحة لإصلاح الأماكن المقدّسة إصلاحاً جيّداً دون إضافةِ عمائرَ غيرِ قانونيّة إلى العمائر القديمة مثل كنيسة القمامة (القيّامة)، وكنيسة أيا ياقو، ودير العمود، ودير الخليل، ودير مار ابراهيم، ودير مار ساوا، ودير مار يعقوب، ومعابد اليهود القديمة؛ والخلافات بين المسلمين وغير المسلمين فيما يتعلق بملكية بعض المنازل والأراضي وبساتين الزّيتون والمقابر واستخدامها؛ وعدم عرقلة اليهود والمسيحيّين القادمين من الخارج لزيارة القدس وتفادي أيّ صعوبة تتعارض مع القانون؛ والنّفي من القدس وإليها، والتّعيينات الإدارية والعسكريّة، والتّرقية والتّنزيل في الرّتبة وتبادل الوظائف.

آمل أن يستفيد الباحثون الذين يقومون بدراسات وأبحاث حول القدس من المجلد الثالث لمشروعنا "القدسُ الشريف في دفاترِ المهمَّة". ويسرّني أن أقدّم الشكر للأستاذ الدكتور مراد أولوسقان والأستاذ الدكتور داود هود والأستاذ الدكتور يوكسل جليك على إعدادهم هذا المجلّد، كما أشكر السيد تحسين طه أوغلو والسيدة ديلك أورباي لترجمة ملخّصات الأحكام إلى العربية والإنجليزية، والشكر موصول أيضاً للسيّد صلاح الدين أويغور لقيامه بأعمال التنضيد وإعداد الفهارس، كما أزجي الشكر إلى المسؤولين في الأرشيف العثماني التابع لرئاسة وزراء الجمهورية التركية لمساعدتهم على تأمين الوثائق الأرشيفية للكتاب.

وسيواصل إرسيكا دراساته وأبحاثه المتعلقة بمدينة القدس.

المدير العام

الدكتور خالد أرن

القِبْلَتَيْنِ وثالثَ أقدسِ المدنِ الإسلاميّة وَسَعَوْا دائماً إلى تحسينِ الخدماتِ العامّة في المدينة. وكانت القدسُ التي بُنيت بناءً جميلاً وازدهرت في عهد العثمانيين بفعل الأوقاف، تَزْخَرُ بالأمثلةِ الجميلة المعبِّرة عن التعايشِ الذي نشعرُ بغيابهِ اليومَ شعوراً شديداً. ولعلَّ أبرزَ مثالٍ على الثقافةِ العثمانيّة القائمة على التسامح والمصالحة هو نقشُ عبارةِ "إبراهيم خليل الله" على بابِ الخليلِ عِوَضاً عن "محمَّدٌ رسولُ الله" (الشقّ الثاني من كلمة التوحيد) للتأكيدِ على أهميَّةِ المدينة من حيثُ الأديان السماويّة الثلاث. ولا شكَّ أنَّ هذا الحرصَ على إبرازِ الأُسُسِ المشتركة، بدلاً من الاختلافاتِ، هو من المواقفِ الأكثرِ إيجابيةً ورصانةً التي تحتاجها البشريةُ أشدَّ الحاجةِ في يومنا هذا.

يُسعدنا أن نقدِّمَ المجلَّدَ الثالث من مشروع "القدسُ الشريف في دفاترِ المهمَّة" والذي يتضمّنُ ترجماتٍ بالعربيَّة والإنجليزيَّة والتركيَّة للأحكامِ الصادرة عن الديوانِ العثماني (مجلس الوزراء) حول القدسِ بين عامي ١٧٠٠ و ١٧١٩م خدمةً للمجتمعِ العلمي. ونعتقد أن هذا العمل البحثي سَيُهَوِّنُ على الباحثين في الحاضر والمستقبل استخدامَ الوثائق الأرشيفية الموجودة في مجموعةٍ تضمُّ مئاتِ الدفاترِ.

ويتناولُ هذا المجلّدُ القضايا التالية: الإدارة العامّة للقدس والخدمات البلديّة وإصلاح المجاري المائية؛ وأمن المدينة، وترميم القلاع والحصون، والقضاء على أنشطة العصابات والفساد والسّلب والنّهب في المنطقة؛ وعدم السّماح بتحصيل الأموال المنافية للقوانين والأعراف تحت ستار الضرائب والرسوم سواء من المسلمين أو غير المسلمين، وعدم التّسامح في الغشّ وتزوير المستندات؛ ومراعاة الامتيازات والإعفاءات التي تقرّ بها الفرمانات والمواثيق منذ الفتح لغير المسلمين؛ وتأمين طريق الحجّ والحجّاج المتوجّهين إلى الحجاز والعائدين منه؛ وقيام الموظّفين الإداريّين والعسكريّين بواجباتهم ومسؤوليّاتهم في الوقت المناسب وعلى أحسن وجهٍ من أجل تلبية مطالب الحجّاج، وفي هذا الصدد، ضرورةُ دعم الموظّفين الآخَرين في الإيالات المجاورة لأمير الحجّ وقائد الجردة (وحدات الخيّالة السريعة المسؤولة عن تأمين الحجّاج)؛ ومسائل تتعلق بتيماره، ومقاطعة، وزعامة (إقطاع أراضي)؛ وحلّ المشاكل التي تسبَّبَ فيها عساكر الإنكشاريّة والمشاة وجنود البحريّة وعساكر المدفعيّة والقوّات المساعدة المكلّفون بحماية القدس وضواحيها؛ وتسليم الصرّة وتوزيعها على المحتاجين في القدس؛ واتّخاذ التدابير للقضاء على المشاكل التي وُوجهت في إدارة الأوقاف، والفساد والتلاعب في أوقاف الكنيسة؛ وترميم المسجد الأقصى وقبّة الصخرة ومسجد

المقدمة

لمّا كانتِ القدسُ تحتضنُ أقدسَ أماكنِ الدياناتِ السماويّة الثلاثِ وتُعرفُ من جملة المراكزِ الحضارية القديمة على الأرضِ، فهي ما فتئت تحتفظُ بأهميّتِهَا وقيمتِهَا الروحية عند المسلمينَ واليهودِ والمسيحيينَ على حدٍّ سواء. والقدسُ كما يدلُّ عليها اسمُها هي المدينةُ المقدّسة للدياناتِ السماويّة الثلاثِ، وموطنُ الأنبياءِ، والمكانُ الذي شهد أحداثًا في غايةِ الأهمية في أوائلِ تاريخِ البشرية. وهي عند المسلمينَ أُولى القِبْلَتَيْنِ ومكانُ معراجِ النبيِّ محمّد (صلّى الله عليه وسلّم) إلى السماء. والقدسُ الشريفُ كما اعتادَ العثمانيّون على تسميتها، هي المدينةُ الوحيدة في العالمِ المعتقدِ بأنها مقدّسةٌ حسب ما جاء في الكتبِ السماويّة الثلاثة. وقد مكّنت هذه الخلفيةُ التاريخية مختلفَ الأممِ والحضاراتِ من تركِ آثارِهَا الدينية والثقافية والمعمارية في القدسِ والتي نُقِلت إلى يومنا هذا.

لقد كانتِ القدسُ ذاتَ أهميةٍ سياسيَّة ودينيَّة وثقافيَّة كبيرة في جميع الحقباتِ التاريخيَّة تقريبًا، وهي الميزةُ التي تسبَّبت في اندلاع حروبٍ وعداءاتٍ كبيرة. واكتسبتِ القدسُ مكانةً مقدّسة في عهدِ النبيِّ داودَ والنبيِّ سليمانَ عليهِمَا السلامُ؛ وبعدَ أن سادَ عليها البابليُّون، حَكَمَهَا الفرسُ والإسكندرُ الأكبر والبَطَالِمَة المصريُّون والسَلُوقِيُّون والرُّومان. وبعد حُكْمِ الساسانِيِّين والبيزنطيِّين، فتحَ المسلمون القدسَ سنةَ ٦٣٨ ميلادية بقيادة الخليفة عمرَ بنِ الخطابِ (رضي الله عنه). وقد حَكَمَ هذه المدينةَ المقدَّسَة الأُمَوِيُّون والعبَّاسِيُّون والطُولُونِيُّون والإِخْشِيدِيُّون والفاطِمِيُّون والسلاجِقَة والصَليبِيُّون والأيُوبِيُّون والمَماليك وأخيرًا العُثمانيُّون في القرونِ التالية.

لقد عاشت في القدس التي فتحها ياووز سلطان سليم في حملةٍ عسكريّة بدأت في عام ١٥١٦م مجموعاتٌ دينيّة وعرقيّة وثقافيّة مختلفة على الودِّ والمحبَّةِ والأُلفَة في عهدِ السلامِ العثماني، المعروفِ أيضاً باسم .Pax Ottomana ولقد أولى العثمانيّون أهميةً بالغة للقدس كونها أولَى

منظمة التعاون الإسلامي
مركز الأبحاث للتاريخ والفنون والثقافة الإسلامية بإستانبول

Alemdar Cad. No. 15, Bâbıâlî Girişi
Cağaloğlu Fatih 34100 İstanbul, Türkiye

Tel | +90 212 402 00 00
Faks | +90 212 258 43 65

ircica.org
ircica@ircica.org

القدس الشريف في دفاتر المهمة (١٧٠٠-١٧١٩م)
IRCICA © 2017
سلسلة دراسات حول القدس وفلسطين رقم ٦
ISBN 978-92-9063-293-1 (set)
978-92-9063-329-7 (v.3)
إستانبول ١٤٣٩هـ/ ٢٠١٨م

بيانات الفهرسة

القدس الشريف في دفاتر المهمة ١٧٠٠-١٧١٩: إشراف خالد أرن؛ اعداد: مراد اولوسقان، يوكسل جليك، داود هود؛ ترجمة الملخصات تحسين طه أولي وديلك أورباي. -استانبول مركز الأبحاث للتاريخ والفنون والثقافة الإسلامية، ٢٠١٨.
[ج ٣] ٣٥٧ ص، ١٣ ص، ٣٠ سم. -(دراسات حول القدس وفلسطين ٧)
V.1: 1545-1594 -- V.2: 1601-1699 – V.3: 1700-1719
النص بالتركية والمقدمة والتقديم والملخصات بالعربية والتركية والإنكليزية.
ISBN ISBN 978-92-9063-329-7 (v.3)
1.القدس الشريف--تاريخ--العهد العثماني، ١٥١٧-١٩١٧-- I.أرن، خالد. II. اولوسقان، مراد. III. جليك، يوكسل.IV. هود، داود. V. طه أولي، تحسين.VI. أورباي، ديلك. VII. السلسلة.
956.9442—dos21

ترجمة الملخصات إلى العربية: تحسين طه أوغلي

ترجمة الملخصات إلى الإنكليزية: ديلك أورباي

التصميم وإعداد الفهارس: صلاح الدين اويغور

الطباعة والتجليد: Seçil Ofset www.secilofset.com

IRCICA
مركز الأبحاث للتاريخ والفنون والثقافة الإسلامية باستانبول

القدس الشريف في دفاتر المهمة

(١٧٠٠-١٧١٩م)

3

إشراف

خالد أرن

اعداد

مراد اولوسقان   يوكسل جليك   داود هود

إستانبول ١٤٣٩هـ/٢٠١٨م

IRCICA

IRCICA

مركز الأبحاث للتاريخ والفنون والثقافة الإسلامية بإستانبول

القدس الشريف في دفاتر المهمة

(١٧٠٠-١٧١٩م)

3